ARCHIVES DE L'ATHOS

Fondées par GABRIEL MILLET et PAUL LEMERLE
Publiées par JACQUES LEFORT
sous le patronage de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres
et de l'Académie d'Athènes

ACTES D'IVIRON

IV

DE 1328 AU DÉBUT DU XVI° SIÈCLE

ÉDITION DIPLOMATIQUE

PAR

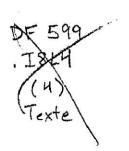
Jacques LEFORT, Nicolas OIKONOMIDÈS, Denise PAPACHRYSSANTHOU, Vassiliki KRAVARI, avec la collaboration d'Hélène MÉTRÉVÉLI

TEXTE

Ouvrage publié avec le concours de l'Académie d'Athènes

CNRS ÉDITIONS
P. LETHIELLEUX
IB, RUE DE CONDÉ
PARIS (VI°)

1995

© 1995, CNRS ÉDITIONS, PARIS PIERRE ZECH ÉDITEUR, PARIS ISBN 2-271-05348-X ISBN 2-283-60419-2 ISSN 0768-1291

REMERCIEMENTS

M. Kritôn Chrysochoïdès, de la Fondation Nationale de la Recherche à Athènes, nous a libéralement communiqué les photographics de certains documents que nous éditons dans ce quatrième et dernier tome des Acles d'Iviron.

Mme Brigitte Mondraiu et M. P. Géhin ont accepté de nous donner leur avis paléographique sur la datation de quelques pièces dépourvues de toute indication chronologique. Mme Marie Theres Fögen nous a aidés à élucider les points de droit auxquels un de nos documents fait allusion. M. Bernard Outtier a transcrit certaines signatures et notices géorgiennes que nous n'avons pas pu soumettre à Mme Métrévéli, en raison de la difficulté actuelle des communications avec Tbilisi.

Mmes Iréne Beldiceanu, Bernadette Martin-Flisard et Cécile Morrisson ont pris la peine de rédiger des notices qui, on le verra plus loin, contribuent à éclairer l'histoire d'Iviron à la fin du xv° siècle. Le Père Basile, higoumène du monastère d'Iviron, a bien voulu nous faire part de ses encouragements.

Que tous trouvent ici l'expression de la reconnaissance de l'équipe athonite.

				¥	
e F					
	9.	4			
4					
as s			*		
500 20					
		2			

OUVRAGES CITÉS EN ABRÉGÉ

- Bas.: H.J. Scheltema N. Van der Wal, Basilicorum libri LX, Series A, Textus, 8 vol., Groningue La Haye, 1955-1988.
- BRIQUET: C.M. BRIQUET, Les filigranes, I-II: textes, III-IV: planches, Amsterdam, 1968.
- Byz: Byzantion.
- BZ: Byzanlinische Zeitschrift.
- Carte administrative: feuilles au 1/200 000, éditées par le Service général de Statistiques de la Grèce, révision 1972.
- Chilandar: Actes de l'Athos V, Acles de Chilandar. Première partie: Acles grecs, éd. par L. Petit, Viz. Vrem., 17, 1911, Priloženie 1; réimp. Amsterdam, 1975.
- Chilandar slave: Actes de l'Athos V, Actes de Chilandar. Deuxième parlie: Actes slaves, éd. par B. Korablev, Viz. Vrem., 19, 1915, Priloženie 1; réimp. Amsterdam, 1975.
- Continuity and Change: Continuity and Change in Late Byzantine and Early Ottoman Society,
  A. Bryer et H. Lowry ed., Birmingham Washington, 1986.
- Daničić, Rječnik: D. Daničić, Rječnik iz književnih starina srpskih, Belgrade, 1863; réimp. Graz, 1962.
- Darrouzès, Offikia: J. Darrouzès, Recherches sur les δφφίκια de l'Église byzantine, Paris, 1970.
- Darrouzès, Régestes V: J. Darrouzès, Les Régestes des actes du patriarcal de Constantinople, Vol. I, Les Actes des patriarches, sasc. V, Paris, 1977.
- DARROUZÈS, Registre: J. DARROUZÈS, Le registre synodal du patriarcal byzantin au XIVe siècle. Étude paléographique et diplomatique, Paris, 1971.
- Dėmėtrakos: D. Dėmėtrakos, Μέγα λεξικόν ὅλης τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, 9 vol., Athènes, 1949-1951; réimp. en 15 vol., Athènes, 1964.
- Demetriades, Kalègoriés: Β. Demetriades, Φορολογικές κατηγορίες τῶν χωριῶν τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν Τουρκοκρατία, Makédonika, 20, 1980, p. 375-459.
- Dionysiou: Archives de l'Athos IV, Actes de Dionysiou, éd. par N. Oikonomides, Paris, 1968. Docheiariou: Archives de l'Athos XIII, Actes de Docheiariou, éd. par N. Oikonomides, Paris, 1984.
- Dölger, Beiträge: F. Dölger, Beiträge zur Geschichte der byzantinischen Finanzverwaltung besonders des 10. und 11. Jahrhunderts (Byzantinisches Archiv 9), Leipzig Berlin, 1927; reimp. Hildesheim, 1960.
- Dölger, Byz. Dipl.: F. Dölger, Byzantinische Diplomatik, Ettal, 1956.

- Dölger, Regesten: F. Dölger, Regesten der Kaiserurkunden des oströmischen Reiches, I-IV, Munich et Berlin, 1924-1960; rééd. du fascicule III par P. Wirth, 1977; fascicule V, par F. Dölger et P. Wirth, Munich et Berlin, 1965.
- Dölger, Schatzkammer: F. Dölger, Aus den Schatzkammern des Heiligen Berges, Munich, 1948.
- Dölger, Sechs Praklika: F. Dölger, Sechs byzantinische Praktika des 14. Jahrhunderts für das Athoskloster Iberon, Abhandlungen der Bayer. Akad. der Wissen., Philos.-hisl. Klasse, N.F., Heft 28, Munich, 1949.
- Du Cange: C. Du Cange, Glossarium ad scriptores mediæ et infimæ græcitatis, Lyon, 1688; réimp. Graz, 1958.
- Ecloga Bas.: Ecloga Basilicorum, éd. L. Burgmann, Francfort, 1988.

ΕΕΒS: Ἐπετηρίς Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών.

Esphigménou: Archives de l'Athos VI, Acles d'Esphigménou, éd. par J. Lefort, Paris, 1973. FHB: Fontes Historiae Bulgaricae XIII. Fontes Turcici Historiae Bulgaricae, series XV-XVI, II, éd. N. Todorov et B. Nedkov, Sofia, 1966; 8 = p. 388-429; 9 = p. 430-467.

Florinskij, Afonskie Akly: T. Florinskij, Afonskie Akly i folografičeskie snimki s' nih' v'sobranijah' P. I. Sevasl'janova, Saint-Pétersbourg, 1880.

GÉDÉÔN, Athos: Μ. GÉDÉÔN, Ὁ "Αθως. 'Αναμνήσεις, ἔγγραφα, σημειώσεις, Constantinople, 1885. GÉDÉÔN, Patr. Éphèméridés: Μ. GÉDÉÔN, Πατριαρχικαὶ 'Εφημερίδες, Athènes, 1936.

Grég. Pal.: Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς.

GSND: Glasnik Skopskog Naučnog Društva.

Guilland, Recherches I: R. Guilland, Recherches sur les institutions byzantines, I, Berlin - Amsterdam, 1967.

Ilinéraires russes: Ilinéraires russes en Orient, trad. Mme B. de Khitrowo, Genève, 1889.

Iviron I, II, III: Archives de l'Athos XIV, XVI, XVIII, Actes d'Iviron, éd. par J. Lefort, N. Oikonomidès, Denise Papachryssanthou et Vassiliki Kravari, avec la collaboration d'Hélène Métrèvéli, Paris, 1985, 1990, 1994.

Janin, Grands Centres: R. Janin, Les Églises et les monastères des grands centres byzantins, Paris, 1975.

Kastamonitou: Archives de l'Athos IX, Actes de Kastamonitou, éd. par N. Откономидея, Paris, 1978.

KRIARAS: Ε. KRIARAS, Λεξικό τῆς Μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς Δημώδους Γραμματείας, 1100-1669, vol. 1-13, Thessalonique, 1969-1994.

Kullumus: Archives de l'Athos II², Actes de Kullumus, nouvelle édition remaniée et augmentée, par P. Lemerle, Paris, 1988.

LAïou, Peasant Society: A.E. Laïou-Thomadakis, Peasant Society in the Late Byzantine Empire.

A Social and Demographic Study, Princeton, 1977.

Lampros, Catalogue: S. Lampros, Catalogue of the greek manuscripts on Mount Athos, I-II, Cambridge, 1895, 1900.

Laura I-IV: Archives de l'Athos V, VIII, X, XI, Acles de Laura, éd. par P. Lemerle, N. Svoronos, A. Guillou et Denise Papachryssanthou, Paris, 1970, 1977, 1979, 1982.

Lefort, Chalc. occ.: J. Lefort, Villages de Macédoine, 1. — La Chalcidique occidentale, Paris, 1982.

LEFORT, Population: J. LEFORT, Radolibos: Population et paysage, TM, 9, 1985, p. 195-234.

- LEFORT, Population et peuplement: J. LEFORT, Population et peuplement en Macédoine orientale, ixc-xvc siècle, Hommes et richesses dans l'Empire byzantin II, Paris, 1991, p. 63-82.
- Mertzios, Mnèmeia: C. Mertzios, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας (Makédonikè Bibliothèkè 7), Thessalonique, 1947.
- MEYENDORFF, Introduction: J. MEYENDORFF, Introduction à l'étude de Grégoire Palamas, Paris, 1959.
- MEYER, Haupturkunden: Ph. MEYER, Die Haupturkunden für die Geschichte der Alhosklöster, Leipzig, 1894.
- MILLET-PARGOIRE: G. MILLET, J. PARGOIRE, L. PETIT, Recueil des inscriptions chrétiennes de l'Alhos, 1re partie, Paris, 1904.
- MM: F. Miklosich et J. Müller, Acta et diplomata graeca medii aevi, I-VI, Vienne, 1860-1890.
- Mošin, Akti: V. Mošin, Akti iz svetogorskih arliva, Spomenik S.K.A., XCI, Belgrade, 1939.
- Nov. J.: Corpus Iuris Civilis, III, Novellae, éd. R. Schoell et G. Kroll, Berlin, 1895; rééd. Heidelberg, 1954.
- Novaković, Zakonski Spomenici: S. Novaković, Zakonski Spomenici srpskih država srednjega veka, Belgrade, 1912.
- ODB: The Oxford Dictionary of Byzanlium, 3 vol., New-York Oxford, 1991.
- Oikonomides, Dated Seals: N. Oikonomides, A Collection of Dated Byzantine Lead Seals, Washington, 1986.
- Ostnogorsky, Iviron: G. Ostrogorsky, Études de documents du couvent athonite d'Iviron, Acia Iugoslaviae historica, 1, Belgrade, 1970, p. 34-58.
- Palamas: Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Συγγράμματα, I-III, éd. P. Chrèstou, Thessalonique, 1962, 1966, 1970.
- Pantocrator: Archives de l'Athos XVII, Actes du Pantocrator, éd. par Vassiliki Knavari, Paris, 1991
- Papageôngiou, Serrès: P.N. Papageôngiou, Al Σέρραι καὶ τὰ προάστεια..., BZ, 3, 1894, p. 225-329.
- Papaggėlos, Métochia: Ι. Papaggėlos, Είδήσεις γιὰ τὰ ἱδηριτικὰ μετόχια τῆς Ἱερισσοῦ, Byzantina, 13, 1985, p. 1569-1618.
- Paysages: P. Bellier, R. Bondoux, J.-Cl. Cheynet, B. Geyer, J.-P. Grélois, Vassiliki Knavari, Paysages de Macédoine. Leurs caractères, leur évolution à travers les documents et les récits des voyageurs, Paris, 1986.
- PG: Patrologiae cursus completus. Series Graeca, ed. J.-P. MIGNE, Paris.
- Philolhéou: Actes de l'Athos VI, Acles de Philolhée, par W. REGEL, E. Kurtz et B. Korablev, Viz. Vrem., 20, 1913, Priloženie 1.
- Phil. Suppl.: Vassiliki Knavari, Nouveaux documents du monastère de Philothéou, TM, 10, 1987, p. 261-356.
- PLP: Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit, éd. E. Trapp et al., 11 vol. parus, Vienne, 1976-1991.
- Prodrome: A. Guillou, Les Archives de Saint-Jean Prodrome sur le mont Ménécée, Paris, 1955. Prôtaton: Archives de l'Athos VII, Acles du Prôtaton, éd. par Denise Papachryssanthou, Paris, 1975. Pour la première partie, on se reportera désormais à Ead., 'O 'Αθωνικὸς Μοναχισμός, Athènes, 1992.
- Rallès-Potlès : G.A. Rallès et M. Potlès, Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, I-VI, Athènes, 1852-1859.

REB: Revue des Études Byzantines.

RN: Revue Numismatique.

Saint-Pantéléèmôn: Archives de l'Athos XII, Actes de Saint-Pantéléèmôn, éd. par.P. Lemerle, G. Dagron et S. Cirkovic, Paris, 1982.

Saint-Paul K: Acte de Saint-Paul d'octobre 1400, éd. par E. Kourilas, Hagioreiliké Bibliothèké, 19, 1954, p. 153-156.

Salia, Histoire: K. Salia, Histoire de la nation géorgienne, Paris, 1980.

SCHILBACH, Metrologie: E. SCHILBACH, Byzantinische Metrologie, Munich, 1970.

Smyrnakės, Hagion Oros: G. Smyrnakės, Το "Αγιον" Όρος, Athènes, 1903; réimp. Karyés, 1988.

Solovjev-Mošin: A. Solovjev - V.A. Mošin, Grčke povelje Srpskih vladara, Belgrade, 1936; réimp. Londres, 1974.

Spieser, Thessalonique: J.-M. Spieser, Thessalonique et ses monuments du IVe au VIe siècle. Contribution à l'étude d'une ville patéochrétienne, Athènes, 1984.

Stoicheia n° 32: Στοιχεῖα συστάσεως καὶ ἐξελίξεως τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, Athènes, 1962, n° 32, Νομὸς Λέσβου.

Syllogos: 'Ο ἐν Κωνσταντινουπόλει έλληνικός φιλολογικός σύλλογος.

TD 4: A. Stojanovski, Turski dokumenti za istorijala na Makedonskiot narod, vol. IV, Skopje, 1978.

Théocharides, Katépanikia: G. Théocharides, Κατεπανίνια τῆς Μακεδονίας (Makédonika, Parartèma 1), Thessalonique, 1954.

ΤΗΕΟCHARIDES, Prodrome: G. ΤΗΕΟCHARIDES, Μία έξαφανισθεῖσα μεγάλη μονή τῆς Θεσσαλονίκης, ή μονή τοῦ Προδρόμου, Makédonika, 18, 1978, p. 1-26.

TM: Travaux et Mémoires.

Toumanoff, Manuel: C. Toumanoff, Manuel de généalogie et de chronologie pour l'histoire de la Caucasie chrétienne (Arménie, Géorgie, Albanie), Rome, 1976.

Viz. Vrem.: Vizanlijskij Vremennik.

Xénophon: Archives de l'Athos XV, Actes de Xénophon, éd. par Denise Papachryssanthou, Paris, 1986.

Xèropotamou: Archives de l'Athos III, Actes de Xéropotamou, éd. par J. Bompaire, Paris, 1964. Zacos-Veglery: G. Zacos - A. Veglery, Byzantine Lead Seals, I, 1-3, Bâle, 1972.

Zographou: Actes de l'Athos IV, Actes de Zographou, éd. par W. Regel, E. Kurtz et B. Korablev, Viz. Vrem., 13, 1907, Priloženic 1; réimp. Amsterdam, 1969.

ZRVI: Zbornik Radova Vizantološkog Instituta.

INTRODUCTION

LE MONASTÈRE D'IVIRON, DE 1328 AU DÉBUT DU XVI° SIÈCLE

Les documents que nous éditous dans ce dernier volume des Actes d'Iviron constituent la principale source pour l'histoire du monastère à l'époque considérée. Ils sont relativement peu nombreux; on notera à ce sujet que la plupart des actes privés de l'époque byzautine (arrêtée ici en 1430) semblent avoir disparu: deux seulement sont conservés, nos nos 108 95 et 961. Ces documents sont aussi irrégulièrement distribués, puisque la moitié d'entre eux est groupée dans les années 1341-1357. Après le milieu du xive siècle, nous sommes donc moins bien informés sur l'histoire du monastère que pour des époques plus anciennes.

Il est clair que le Mont Athos a subi Ies effets des invasions et des troubles intérieurs qui marquèrent alors l'histoire de la région, et ceux de la Grande Peste de 1347²; Jean Cantacuzène usurpa le trône impérial en 1341 et abdiqua en 1355; les Serbes prirent Serrès en 1345, les Ottomans occupèrent une première fois Thessalonique en 1387 puis, définitivement, en 1430. Nous sommes loin de savoir comment ces faits ont retenti sur la vie des moines d'Iviron. On devine pourtant que le monastère s'est affaibli au xive siècle et que la reprise fut lente à venir, dans un monde qui, si l'on se place à la fin du xve siècle, avait, à l'évidence, beaucoup changé. Une meilleure connaissance des archives, en particulier ottomanes, permettra sûrement de complèter ce que nous savons sur l'histoire d'Iviron.

A. LA FIN DE L'ÉPOQUE BYZANTINE (1328-1430)

Nous suivons le plan adopté dans les volumes précèdents.

1. Les higoumènes.

Jusqu'au milieu du xive siècle, les higoumènes d'Iviron furent des Géorgieus, comme à l'époque antérieure³: Antoine semble être le nom de l'higoumène qui signe en géorgien, en 1339 plutôt qu'en 1340, le *Tomos hagioreilikos* rédigé par Grégoire Palamas⁴, et André exerçait cette

- (1) Notre nº 95 date au plus tard du début du xve siècle (cf. les notes à cet acte).
- (2) Sur le Mont Athos à cette époque, cf. P. LEMERLE, Chronologie de Lavra, Laura IV, p. 29-61.
- (3) On ne tiendra pas compte du faux Chilandar nº 128, prétendument de 1338, qui reproduit les signatures de l'acte Chilandar n° 9, de 1294, entre autres celle, en géorgien, de l'higoumène Sérapion (l. 60).
- (4) PALAMAS II, p. 576; sur le nom, cf. p. 578 apparat, d'après des manuscrits du xive et du xve siècle. Voir Meyendorff, Introduction, p. 74-75 et, pour la date, ibidem, p. 74 note 30.

charge en septembre 13446, mai 13456, juin 13457 et mars 13478. Rien n'est à retenir des faux de Chilandar, de Docheiariou et de Lavra qui mentionnent pour les années suivantes plusieurs higoumènes d'Iviron⁹.

Un acte délivré par le patriarche Calliste Ier en 1355 ou 1356, sur lequel nous reviendrons, confirmant des décisions prises peu auparavant, prescrivit qu'à l'avenir l'higoumène d'Iviron devait être un Grec (notre nº 93). Cet acte a été suivi d'effet, puisqu'on rencontre après cette date, et pour la première fois dans l'histoire d'Iviron, des higoumènes grecs (nons croyons en effet vraisemblable, pour cette époque du moins, que les higoumènes d'Iviron qui signent en grec sont des Grecs), mais il n'explique pas qu'on trouve aussi, de temps à autre, des higoumènes géorgiens. L'original de ce document a disparu, et peut-être n'est-ce pas fortuit 10. Nous ne connaissons cet acte que par la copie de chancellerie figurant dans le registre des actes du patriarcat; or on sait par cette copie que des ajouts avaient été apportés au texte sur l'original, ajouts qui ne sont pas conservés (cf. l'analyse et les notes de notre nº 93); peut-être atténuaientils la portée du document.

Du fait des modifications apportées au texte primitif de cet acte, de conflits ou de compromis ultérieurs sur lesquels nous ne savons rien mais qui ont pu aboutir à entériner une sorte d'alternance dans l'exercice du pouvoir, le premier higoumène connu après cet acte est étrangement un Géorgien: Jean, en avril 136311. Хеморном en revanche, en janvier 1371, est un Grec¹². Calliste, en juillet 1378, également¹³, de même sans doute que Kallinikos en août 1384¹⁴. On trouve ensuite à nouveau un Géorgien, MACAIRE, qui portait le titre de métropolite (en Géorgie?), en novembre 139215, en janvier 139416 et en juin de la même année17; en 1404, des troubles dans le monastère eurent pour effet le départ d'un higoumène dont le nom n'est pas connu, et qui avait le titre d'évêque: peut-être s'agit-il du même¹⁸. Ептнуме, lui aussi géorgien, pourrait s'insérer ici; e'est lui qui fit établir notre nº 95, dont nous avons vu qu'il est mal daté 19. Akakios était higoumène en mai 1419, date à laquelle il obtint des moines de Lavra la donation d'un kellion à Karyés²⁰, et encore en juin 1421, lorsqu'il se rendit à

⁽⁵⁾ *Kullumu*s n° 15, l. 103: signature géorgienne; sur la date (1344 plutôt que 1329), cf. *ibidem*, p. 345-348.

⁽⁶⁾ Kuttumus nº 16, 1. 50; signature georgicune; sur la date (1345 plutôt que 1330), cf. ibidem, p. 350-352.

⁽⁷⁾ Docheiariou nº 24, 1. 80; signature géorgienne.

⁽⁸⁾ Vatopėdi inėdit; signature georgienile.

⁽⁹⁾ Jean, en décembre 1347: sa signature figure dans le faux Chilandar nº 136, l. 61-62. — Charalampos est mentionne à la même date dans le faux Chilandar stave n° 37, 1, 96-97. — Nil, en avril 1348, « signe » le faux Chilandar nº 137, l. 112-113, et il est mentionné dans l'acte, vraisemblablement faux, Chilandar slave nº 40, l. 95-96. — Maxime, soit-disant prohigoumène d'Iviron: sa signature se trouve, parmi celles de moines dont certains sont connus au milien du xive siècle et d'autres inventés, dans le faux Dochetariou App. IV, 1. 64. - Gabriel: sa signature figure sur deux pièces falsifiées, Lavra II, nº 79 C, établi en 1741, et Dochelariou nº 24 C, établi au xvie oit au xviie siècle.

⁽¹⁰⁾ Nous verrons plus loin (p. 6) que les documents relatifs à cette affaire ont tous dispara des archives d'Iviron. Il n'est pas impossible que ces disparitions soient dues au zèle d'archivistes ou d'higoumènes géorgiens.

⁽¹¹⁾ Saint-Pantéléemon nº 13, 1. 23 : signature géorgienne.

⁽¹²⁾ Xénophon nº 31, 1. 21: signature grecque (kathigoumène).

⁽¹³⁾ Kullumus nº 36, 1. 80: signature grecque (hiéromoine, [higoumène]).

⁽¹⁴⁾ Panlocralor nº 10, l. 50-51: signature grecque (copie ancienne: hiéromoine, kathigoumène).

⁽¹⁵⁾ Pantocrator nº 14, 1. 44-45: signature georgienne.

⁽¹⁶⁾ Pantocrator nº 16, 1, 7: mention.

⁽¹⁷⁾ Pantocrator nº 17, 1, 19; mention.

⁽¹⁸⁾ Notre nº 97, 1. 65 et les notes à ce document.

⁽¹⁹⁾ Notre nº 95, l. 15; signature géorgienne.

⁽²⁰⁾ Notre nº 96, l. 1-2: mention (hiéromoine, kathigoumène),

Constantinople pour solliciter de l'empereur Manuel II son appui dans l'affaire des Argyropouloi, sur laquelle nous reviendrons²¹. Le Géorgien Euthyme était higoumène en mai 1423²² et Onouphrios, un Grec, en janvier 143023.

L'existence d'higoumènes et, nous le verrons, d'officiers géorgiens à cette époque prouve en tout cas que les liens entre Iviron et la Géorgie n'étaient pas rompus2i.

Le monastère.

Iviron et l'hésychasme. Dans la première moitié du xIVe siècle, les moines d'Iviron se trouvèrent partie prenante, comme beaucoup de moines athonites, dans le mouvement hésychaste. On a vu que l'higoumène du monastère avait signé le Tomos hagioreitikos rédigé par Grégoire Palamas. Parmi les signataires figure aussi Calliste, disciple de Grégoire le Sinaîte et partisan de Palamas, qui residait à cette époque dans la skite de Magoula, à peu de distance d'Iviron25. Auparayant, alors sans doute qu'il habitait déjà cet ermitage, Calliste avait accordé son appui à Grégoire Akindynos (qui venait d'être éconduit de Lavra), pour qu'il fût accepté comme moine à Iviron, à Philothéou ou dans le monastère tès Pétras20, établissements voisins avec lesquels Calliste entretenait probablement de bonnes relations; ce projet ne fut pas réalisé²⁷. Vers 1342, Calliste lui même devint, ou redevint (cf. note 25), moine à Iviron, avant d'accèder au patriarcat en juin 135028. Ces quelques indices suggèrent seulement que l'hésychasme, auquel le monastère était apparemment savorable, ne sut pas un facteur de division entre Grecs et Géorgiens.

Fin de la suprématie géorgienne. La querelle entre les deux communautés rebondit pourtant, et elle aboutit, nous l'avons vu, à des changements importants dans la direction du monastère. Nous sommes informés à ce sujet par l'acte déjà mentionné de Calliste Ier; la véhémence contre les Géorgiens dont témoigne cet acte est peut-être liée au fait que Calliste, personnage un peu fruste au témoignage il est vrai partisan de Grégoras²⁹, ne les avait guère appréciés lorsqu'il était moine d'Iviron; elle suggère surtout qu'on tendait alors à attribuer à

(22) Saint-Paul Inédit : signature géorgienne.

(23) Saint-Pantétéèmon n° 20, 1. 50: signature grecque (hiéromoine, kathigoumène).

(24) A notre connaissance, les sources géorgiennes ne mentionnent aucune relation avec l'Athos avant la fin du xve siècle.

(26) C'est le monastère athonite dont l'higoumène Thomas signe l'acte Kullumus n° 23, 1, 45, en février 1348 ou 1350 (sur la date, cf. ibidem, p. 362-363). Il pourrait s'agir de Simonopetra, cf. Dionysiou, p. 6 et note 16.

(27) On connaît les faits par une homélie de Calliste Ier sur le Dimnnche de l'Orthodoxie, partiellement éditée

par Meyendorff, Introduction, p. 61-62 (n. 88).

(29) Gnégonas, Bonn, II, p. 873.

⁽²¹⁾ Notre nº 98, l. 1-2: mention (hiéromoine, kathigoumène).

⁽²⁵⁾ PALAMAS II, p. 578. - Il est possible que cette skite ait alors été une dépendance d'Iviron, qui détenait des biens à cet endroit: cf. Iviron I, p. 72, et les notices de deux manuscrits dans Lampros, Catalogue II, nos 4611 (491; xvic siècle?) et 5942 (435; xvic siècle). Si c'était le cas, Calliste qui, on va le voir, fut ensuite moine à Iviron, aurait des cette époque dépendu du monastère; mais le seul indice qui nille dans ce sens nous paraît peu probant (Vie de Grégoire le Sinaîte par Calliste, éd. I. Pomjalovskij, Zapiski istor.-filol. fak., Saint-Pétersbourg, 35, 1896, p. 22: εἰς τὴν σεδασμίαν μονὴν τῶν Ἰδήρων ὑπέστρεψα).

⁽²⁸⁾ Vie de Grégoire le Sinaite par Calliste, loc. cit.; Cantacuziène, Bonn, III, p. 106. — Sur la chronologie de la vie de Calliste, cf. PLP nº 10478. — On a supposé, sans raison semble-t-il, que Calliste avait été higoumène d'Iviron; cf. Dannouzės, Rėgestes V, p. 254 ct ODB, s.v. Kallistos I.

la direction géorgienne, avec quelque injustice, les malheurs du temps30. Il résulte de ce document qu'à la demande des moines grees, le prôtos Arsène (avant avril 1353)31 s'était rendu au monastère, avait cru constater que les Géorgieus étaient incapables de le diriger et avait même craint que pour cette raison il ne fût pris d'assaut par des pirates turcs; il s'était donc résolu à en confier la direction, et tous les offices, à des moines grees. Mais les Géorgiens ne s'étaient pas soumis — ils n'étaient donc pas aussi faibles qu'on pourrait le supposer — et le prôtos Théodose, depuis peu en charge (donc: peu après avril 1353)32, avait à son tour pris le chemin d'Iviron pour y mener une enquête; après de nombreuses discussions, un compromis avait été réalisé: seul l'higouménat et l'office d'ecclésiarque seraient réservés aux Grecs, qui se partageraient les autres charges avec les Géorgiens. Ces décisions firent l'objet d'un acte, perdu, du prôtos Théodose et furent confirmées par une ordonnance, également perdue, de l'empereur Jean V, puis par l'acte patriarcal déjà évoqué, dont l'original, nous l'avons noté, a lui aussi disparu (notre nº 93). Les raisons avancées dans cet acte pour expliquer les mesures prises sont des rivalités au sujet de « l'église principale » du monastère, des désordres, dus au petit nombre des moines géorgiens et, argument polémique, la négligence et l'ignorance de ces derniers, en particulier dans la direction des affaires. La situation qui régnait était censée conduire Iviron à la ruine. A ces accusations, les Géorgiens n'auraient eu à opposer, nous dit-on, que leur droit patrimonial sur l'établissement, droit que sa dénomination de « monastère des Ibères » semblait prouver, ou du moins conforter33, Mais Calliste reponsse cette idée avec véhémence.

Le conflit entre la minorité dirigeante et la majorité greeque, qui se réveillait de temps à autre34, était liè à la division liturgique des deux communautés, les Géorgiens, en tant que maîtres du monastère, se réservant, injustement aux yeux des Grecs, la «grande église» et laissant à ces derniers une église plus petite, qui fut jusqu'au xu° siècle au moins celle du Prodrome35. Les arguments religieux étant plus aisés à développer que d'autres au Mont Athos, les Grees, « mille fois plus compétents que les Ibères en matière spírituelle » à l'avis de Calliste, subordonnèrent non sans habileté la question de la direction du monastère à celle de l'exercice du culte, en revendiquant, comme ils l'avaient fait au xie siècle, outre l'higouménat, l'église principale, et la fonction d'ecclésiarque qui lui était liée, pour assurer dans cette église «le bon ordre exigible pour des moines ». Les Géorgiens devaient désormais se contenter de « l'autre église », qui était alors celle de la Portaïtissa36. Les moines grecs obtinrent gain de cause, sans doute parce qu'ils avaient su accepter des compromis, mais surtout parce que les Géorgiens étaient, sinon dépourvus de toute qualité, du moins, comme on nous le dit, en petit nombre. Les ecclésiarques connus par la suite étant tous des Grees, on peut en déduire en effet que les Géorgiens abandonnèrent alors « la grande église ». L'importance des événements de 1353 et celle de l'acte

⁽³⁰⁾ Nous verrons plus loin que la fortune du monastère s'accrut à l'époque où les higoumènes d'Iviron étaient encore de droit géorgiens (p. 15) et que ceux-ci s'efforcèrent de rétablir la rente fiscale du monastère (p. 21).

⁽³¹⁾ Cf. Prolaton, p. 138.

⁽³²⁾ Ibidem.

⁽³³⁾ On trouve peut-être un dernier éche de cet argument utilisé par les Géorgiens en 1344 dans notre nº 88, 1. 4-5: την ... μονην ... την ... ούσαν και κεκλημένην των Ίδήρων: non sculement le monastère est dit « des Ibères », mais il l'est, reellement.

⁽³⁴⁾ Cf. Iviron I, p. 45-47 et Iviron III, p. 4-6. (35) Cf. Iviron I, p. 47-48; Iviron II, p. 20 et 37.

⁽³⁶⁾ Notre nº 93, l. 65-66. — Le sort de l'église du Prodrome entre le xuº siècle et sa restauration en 1710 (cf. Iviron I, p. 61) n'est pas connu.

de Calliste méritent donc d'être soulignées, même si les résultats furent nuancés: les Géorgiens perdirent alors non pas toute place éminente mais définitivement leur suprématie de principe dans le monastère, et le droit de pratiquer la liturgie géorgienne dans l'église édifiée au xe siècle par Tornikios et Jean l'Ibère.

Les officiers d'Iviron. Bien que la documentation ne permette aucune statistique, on a l'impression que jusqu'au milieu du xive siècle les principaux offices avaient souvent été tenus par des Géorgiens et qu'ils le furent ensuite le plus souvent par des Grecs. Grégoire, grand économe, fut témoin lors d'une enquête près de Marmarion, à l'embouchure du Strymon, en mars 1358³⁷. On trouve ensuite deux ecclésiarques grecs, Iakôbos en novembre 1366³⁸ et, à une date mal déterminée, Théodose³⁰, le Géorgien Iôakeim étant alors dékanoz — sans doute ecclésiarque de l'église de la Portaïtissa⁴⁰ — et docheiarios du monastère⁴¹. Puis deux officiers grecs: Macaire était pneumatikos en octobre 1400⁴², et Théodoulos ecclésiarque en 1404⁴³; nous aurons à revenir sur ce personnage. D'autres moines, dont la fonction n'est pas indiquée, représentaient Iviron à Karyés: Daniel, un Grec, en janvier 1362⁴⁴, Antoine et Georges, l'un d'eux au moins géorgien, en octobre 1362⁴⁵, les Grecs Jacob en décembre 1370⁴⁶ et Euthyme en avril 1406⁴⁷.

L'organisation du monastère. La communauté qui n'était pas au pouvoir était probablement dirigée par un chef spirituel qui la représentait auprès de l'higoumène, comme c'était semble-t-il le cas aux époques antérieures⁴⁸. Le monastère était gouverné par l'higoumène, entouré des gérontés⁴⁹, officiers ou notables, mais nous n'avons sur ce point non plus aucun détail. Certains hauts personnages acceptés comme moines d'Iviron avaient visiblement un statut privilégié, tel le moine Jonas qui avait obtenu de l'empereur Jean V, peu avant août 1357, une reute fiscale de 300 hyperpres en faveur d'Iviron; mais 100 hyperpres devaient être prélevés sur cette rente et attribués personnellement audit Jonas comme adelphalon, en échange du bienfait qu'il avait procuré au monastère (notre n° 94)⁵⁰. A une date indéterminée (au plus tard au début du xv^c siècle), les moines d'Iviron, sûrement contre une somme d'argent, en tout cas dans l'espoir d'en obtenir quelque avantage, avaient cédé à un personnage aisé ou puissant, Michel Katholikos,

- (37) Zographou nº 41, l. 21: mention, et nº 42, l. 23: ld.
- (38) Chilandar nº 152, l. 37-38; signature grecque.
- (39) Notre nº 95, l. 17-18: signature greeque.
- (40) Sur le terme géorgien dékanoz, cf. Iviron I, p. 10, note 3,
- (41) Notre nº 95, l. 16: signature géorgienne.
- (42) Saint-Paul K: mention et signature grecque (hiéromoine, pneumatikos).
- (43) Notre nº 97, 1. 64 et 72: mentions (hiéromoine, ceclésiarque). Sur la date, cf. les notes à ce document.
- (44) Vatopédi inédit: signature grecque.
- (45) Kaslamonitou nº 5, 1. 38: signature géorgienne mentionnant les deux noms.
- (46) Chilandar n° 153; signature grecque (copie). Jacob est peut-être l'ecclésiarque lakôbos mentionné cidessus, cf. PLP n° 7834 et 7863. Signalons aussi, en juin 1368, une signature géorgienne illisible sur un document inédit de Vatopédi (acte du prôtos Sabas).
  - (47) Vatopédi inédit : signature greeque.
- (48) Nous songeons, pour les Géorgiens, au père Grégoire après 1029 (cf. Iviron I, p. 45) et, du côté grec, au moine Grégoire Olkodomopoulos après 1204 (cf. Iviron III, p. 6).
  - (49) Notre nº 95, 1, 1-2; nº 96, 1, 1-2,
- (50) Cf. Mirjana Živojinović, Adelfati u Vizantiji i srednjovekovnoj Srbiji, ZRVI, 11, 1968, p. 241-270, en particulier p. 251-252.

qui devait devenir géron du monastère et même second kièlor, un ermitage, une olivette et une vigne situés à Sarabarè⁵¹. Michel mourut avant de réaliser son projet. Le monastère accepta que ses fils, Staurophoros et Basile, tous deux moines, plutôt que de s'installer sur ce domaine, comme sans doute il avait été prévu à l'origine, l'échangent contre un autre bien, à Saint-Jean le Théologien (notre nº 95)52. La laure d'Iviron avait de tout temps fait place, à côté du cénobitisme, à un «érèmitisme» aristocratique, dont l'existence était rendue possible par les nombreuses dépendances du monastère à l'Athos; mais sans doute la tendance à l'idiorrythmie progressait-elle alors à Iviron, comme c'était le cas ailleurs sur la Sainte Montagne.

De même qu'à l'époque précédente. Iviron est souvent qualifié de monastère impérial, ou de « grand monastère impérial »53, et désigné comme monastère de la Vierge Portaïtissa54.

3. Iviron et l'Alhos.

Dans les documents délivrés par le Conseil de l'Athos, l'higoumène d'Iviron, ou parfois un représentant du monastère, signe, comme aux époques antérieures, après le prôtos et le représentant de Lavra, mais, à partir de 1366, toujours après le représentant de Vatopédi, ce qui n'était pas le cas auparavant⁵⁵: c'est sans doute l'indice d'un certain déclin de la puissance ou du prestige d'Ivirou, dont on verra qu'il s'accuse au xve siècle.

La résidence qu'Iviron détenait à Karyés au xue siècle avait probablement été abandonnée, on ne sait quand⁵⁷, et le monastère n'avait plus de pied-à-terre dans la capitale athonite au début du xve siècle. En 1419, nous y avons fait allusion, l'higoumène Akakios obtint des nicines de Lavra, soit de leur générosité comme il est suggéré dans le document, soit en vertu d'un accord passé sous silence, un kellion situé près du Prôtaton et dit tou Kallistou, sans doute celui que le moine Calliste, qui l'avait fait construire, avait cédé à Lavra en 139558.

Nous avons vu que les moines d'Iviron possédaient un bien à Sarabarè, qu'ils avaient eu l'intention de céder à Michel Katholikos. Il s'agit sans doute du monastère de Sarabarè, dont on sait qu'il fut acquis par Iviron à une date qui reste indéterminée⁵⁰. Même si l'on accepte

⁽⁵¹⁾ Sur la situation de Sarabarè, entre Karyés et Iviron, ef. Iviron II, p. 137.

⁽⁵²⁾ Sur Saint-Jean le Théologien, à 1,5 km à l'Est-Sud-Est de Sarabare, cf. Iviron 1, p. 72 et fig. 4, p. 71. (53) Βασιλική μονή: notre n° 85, l. 1-2, 38; u° 86, l. 3, 463; n° 87, l. 2, 247; n° 88, l. 4, 32; n° 99, l. 1; μονή τῆς βασιλείας μου: n° 90, l. 1; n° 91, l. 1, 104; n° 94, l. 1-2; βασ. μεγάλη μονή: n° 95, l. 1, 17; n° 96, i. 1; nº 97, l. 69-70, 83.

⁽⁵⁴⁾ Notre n° 85, 1. 3, 39; n° 86, 1. 4, 464; n° 87, 1. 3, 248; n° 89, 1. 39; n° 90, 1. 2; n° 94, 1. 3; n° 99, l. 2.

⁽⁵⁵⁾ Cf. les remarques de Denise Papachryssanthon dans Prolaton, p. 118, note 77. — Tomos hagioreilikos (probablement de 1339, cf. p. 3; ordre: Lavra, Iviron, Vatopedi); Kullumus nº 15 (probablement de 1344; Lavra, Iviron, Vatopedi); Kullumus nº 16 (probablement de 1345; id.); Dochetariou nº 24 (1345; Lavra, Vatopedi, Iviron); Saint-Pantéléemon nº 13 (1363; Lavra, Iviron, Vatopedi); Chilandar nº 152 (1366; Lavra, un ancien prôtos, Vatopedi, Iviron); Chilandar nº 153 (1370; Vatopédi, Iviron); Xênophon nº 31 (1371; Lavra, Vatopédi, Chilandar, Iviron); Kuthumus nº 36 (1378; Lavra, Vatopėdi, Iviron); Pantocrator nº 10 (1384; id.); Pantocrator nº 14 (1392; id.); Saint-Paul K (1400; id.); Saint-Paul inédit (1423; id.); Saint-Pantéléèmon n° 20 (1430; Lavra, Chilandar, Iviron).

⁽⁵⁶⁾ Cf. Iviron 11, p. 39.

⁽⁵⁷⁾ Notons qu'Iviron détenait en 1369 un bien près d'un kellion attribué à Kutlumus, dédié à Saint-Nicolas, lui-même voisin de Rabda (Kullumus nº 27); Rabda était situé à proximité de Karyès (Iviron I, p. 204).

⁽⁵⁸⁾ Cf. notre nº 96 et les notes à cet acte.

⁽⁵⁹⁾ Iviron II, p. 137: Sarabare était une dépendance d'Iviron au xixe siècle.

l'identification, le document qui nous informe (notre n° 95) étant lui aussi mal daté (mais, nous l'avons vu, au plus tard du début du xve siècle), il ne sert que peu à préciser l'époque de cette acquisition60.

Les biens, tout proches du monastère, qu'Iviron détenait à Galéagra⁶¹ sont encore mentionnés dans des documents de 1625 et 163062.

A l'extremité Nord-Ouest de l'Athos, les trois pêcheries de Stylaria, Ampelitzin, Kalamitzin et Saint-Euthyme⁶³, sont mentionnées en 1341⁶⁴; le monastère conserva longtemps encore au moins deux d'entre elles, puisqu'un registre fiscal ottoman daté de 1613 eite, parmi les biens d'Iviron, plusieurs madragues dans la région d'Hiérissos, dont Ampélitzin et Saint-Euthyme (cf. ci-dessous, p. 31-32). Mais, en cette même année 1613, on apprend que Styliarion était usurpé par Chilandar⁶⁵.

4. Le domaine d'Iviron en Macédoine.

Les sources. Plusieurs documents, des actes de fonctionnaires et des chrysobulles, nous renseignent sur l'évolution du domaine d'Iviron en Macédoine jusqu'au milieu du xive siècle. Trois actes du prôtokynégos Jean Vatatzès, établis en 1341 (nos nos 85, 86 et 87), et un acte de l'orphanotrophe Édessènos, de 1344 (nº 88), sont les derniers témoignages, dans les archives d'Iviron, de l'activité de l'administration fiscale byzantine en Macédoine. L'acte n° 85 est relatif à certains biens du monastère dans la région de Serrès; les nos 86 et 87 sont des praktika qui recensent les parèques d'Iviron et établissent le montant de la rente siscale du monastère dans le thème de Thessalonique et dans la région du Pangée; notre nº 88 établit la liste des biens d'Iviron dans le thème de Thessalonique. A ces documents, les plus précis, s'ajoutent des chrysobulles d'Étienne Dušan en 1346 (n° 89 et 90), de Jean VI Cantaeuzène en 1351 (n° 91) et de Jean V Paléologue en 1357 (nº 94). Ces chrysobulles, dont l'authenticité n'est pas contestable, présentent, dans la liste des biens d'Iviron, des divergences et des particularités qui ne s'expliquent pas facilement.

Le premier chrysobulle que les moines d'Iviron ont obtenu de Dusan peu après sa proclamation comme empereur (nº 89, cf. les notes à cet acte) ne fait pas allusion aux possessions du monastère à Thessalonique ni en Chalcidique et ne donne qu'une brève liste de ses principaux biens situés plus au nord. On peut penser que les biens dont la possession est confirmée au monastère se trouvaient alors en territoire serbe. Les silences de ce document, qui avait pour objet d'accorder à Iviron une exemption fiscale, ne sont en tout cas pas significatifs quant à l'état de la fortune d'Iviron.

⁽⁶⁰⁾ Les derniers témoignages assurés de Sarabarè comme monastère indépendant sont de 1316 (Esphigménou nº 12, l. 167: signature de l'higoumène Kassianos) et de 1320 (Zographou nº 17, l. 82-84). Voir la bibliographie sur ce monastère et sur un document falsifié, qui est daté de «1394» et qui mentionne Sambarè comme monastère indépendant, dans Iviron II, p. 137.

⁽⁶¹⁾ Cf. Iviron I, p. 70. (62) Kullumus nos 67 et 68.

⁽⁶³⁾ Iviron III, nº 58, 1, 58-59. Sur ces pêcheries, cf. Iviron I, p. 74-75 et fig. 5, p. 77.

⁽⁶⁴⁾ Notre nº 86, l. 229.

⁽⁶⁵⁾ Acte du patriarche d'Alexandrie Cyrille, éd. Μ. GÉDÉON, Ἐπετηρίς Εταιρείας Κρητικών Σπουδών, 1, 1938, p. 344-347; nous devons cette information à M. Kriton Chrysochoïdes. Cf. aussi la notice 2 sur la copie B de notre nº 104. — On reviendra plus loin, p. 28-29, sur les usurpations commises par Chilandar dans cette région.

Le second chrysobulle (n° 90), émis trois mois plus tard au moment du couronnement de l'empereur à Skopje, présente en revanche une liste qui se veut complète des biens du monastère, qu'ils aient alors été en territoire serbe ou en territoire byzantin; elle comporte sept possessions inconnues jusque-là (cf. ci-dessous, p. 15). Les biens qui ne sont pas cités sont presque tous d'importance mineure et il est probable que le monastère continuait à détenir certains d'entre cux⁶⁶, mais nous verrons que d'autres semblent avoir été retirés à Iviron et attribués par Dušan à Saint-Pantéléèmôn et à Chilandar⁶⁷, monastères que Dušan a peut-être favorisés. Nous n'avons pas trouvé de document précis qui aurait servi de modèle à cette liste des biens d'Iviron.

Vient ensuite le chrysobulle de Jean VI de juillet 1351 (n° 91). On notera qu'en ce même mois, c'est au jeune Jean V, qui régnait à Thessalonique et venait de conclure un accord avec Dušan, que les moines de Chilandar demandèrent de confirmer, à la prière de l'empereur serbe, les droits de leur monastère et que c'est, au cours de la même année ou peu après, à Jean V aussi que d'autres monastères athonites s'adressèrent⁶⁸. Mais c'est à Jean VI, à Constantinople, que les moines d'Iviron décidèrent de demander un chrysobulle, dont la teneur fut aussitôt confirmée par un acte de Calliste Ier (nº 92). L'attitude sans doute bienveillante du patriarche Calliste, ancien moine d'Iviron, envers ce monastère, et ses bonnes relations avec Jean Cantacuzène sont peut-être à l'arrière plan. Il apparaît surtout que la décision prise par les moines d'Iviron, de s'adresser à Jean VI, était habile, dans la mesure où l'empereur, qui avait rompu avec Dušan, devait être alors plus disposè que Jean V à confirmer à Iviron certains biens que les Serbes lui avaient retirés pour les accorder aux monastères slaves de l'Athos. La liste des possessions d'Iviron est là aussi complète et elle concorde souvent, où que les biens soient situés, avec celle du second chrysobulle de Dušan; certaines des possessions d'Iviron qui apparaissent pour la première fois dans notre n° 90 se retrouvent en effet dans l'acte n° 9160. Trois biens nouveaux sont enregistrés (cf. ci-dessous, p. 15). Pas plus que pour le second chrysobulle de Dušan, nous ne savons sur quelle base cette liste a été établie⁷⁰. On peut comprendre que le second chrysobulle de Dušan n'ait pas été allégué comme autorité auprès de Jean VI en 1351 et n'ait pas servi de modèle, mais il n'en est pas moins étonnant que certains des biens mentionnés dans notre n° 90 ne figurent pas dans l'acte n° 91ⁿ. On notera aussi que l'une des trois acquisitions récentes mentionnées dans le chrysobulle de Jean VI est une terre que l'empereur

⁽⁶⁶⁾ Le moulin d'Arsénikeia (*Iviron* III, p. 37); les terres de Kermai et du Galikos (*ibidem*, p. 41); le jardin de la Porte d'Or, que nous proposons d'identifier à Kalamokopion (cf. ci-dessous, p. 34); le monydrion de Drébésaina, qui comprenait, selon nous, la terre de Trébésénikia (cf. ci-dessous, p. 35). — Le métoque du Saint-des-Saints, dans la région de Strumiea (*Iviron* III, p. 47), pourrait être identique au métoque de la Vierge cité dans notre n° 91, 1. 37 (cf. les notes à ce document).

⁽⁶⁷⁾ Sainte-Kyrlakė, une terre a Kotzakion, le moulin d'Antzista, Malouka.

⁽⁶⁸⁾ Chilandar n° 138, Xèropotamou n° 27 (mars 1351), Lavra III, n° 131 (1351/52) et 132 (décembre 1351), (69) Ces possessions sont situées dans la région de Zichna et dans celle du Pangée: le zeugèlateion de Brestiane, une (n° 91, 1, 49) ou des (n° 90, 1, 12) maisons à Zichna, le zeugèlateion de Korémista.

⁽⁷⁰⁾ Cette liste suit un ordre topographique assez précis, formant une sorte de boucle, des confins de l'Athos au Pangée en passant par la Chalcidique occidentale, Thessalonique, la rive droite du Strymon, Strumica, Melnik, Serrès et Zichna.

⁽⁷¹⁾ Parmi les acquisitions récentes: des maisons à Rentina, le métoque Saint-Georges ta Kouboukleia près de Serrès, Sainte-Kalè et les Saints-Théodores près de Strumica. — Parmi les biens anciennement détenus par Iviron: Malouka, Sainte-Anastasie (*Iviron III*, p. 43), les maisons de Melnik (*ibidem*, p. 44), la terre de Mosténitza et la planina des Saints-Théodores près de Strumica (notre n° 90, l. 21-22; ef. *Iviron III*, p. 47: une planina, sur les limites de laquelle se trouvent les Saints-Théodores).

attribue à Iviron et qu'elle était située près de Mélintzianè, dans une région dont il est seulement possible qu'elle ait alors été reprise par les Byzantins⁷².

Les moines d'Iviron obtinrent enfin de Jean V, en août 1357, un chrysobulle confirmant tous leurs droits (notre n° 94). On peut comprendre, là encore, que le chrysobulle de l'usurpateur qui avait abdiqué n'ait pas été présenté aux bureaux de Jean V pour établir la liste des possessions du monastère, mais il est surprenant que l'on se soit borné à recopier dans ce document celle du second chrysobulle de Dušan⁷³, sans tenir compte des acquisitions faites entre temps par Iviron d'après le chrysobulle de Cantacuzène⁷⁴, bien que deux d'entre elles aient résulté de donations privées. Cette liste des possessions d'Iviron ne semble donc avoir aucune valeur documentaire; mais elle n'en a pas moins en une valeur légale.

L'interprétation de ces documents n'est pas simple. On peut admettre que les divers empereurs aient reconnu ou non, en tout ou en partie, en fonction de leurs rapports mutuels, du souci de leur honneur ou du soin de leur clientèle, les donations ou confirmations faites par leurs « collègues », mais cette hypothèse n'explique pas tout, et il en résulterait qu'on ne puisse guère connaître la réalité, c'est-à-dire ce qu'Iviron possédait à un moment donné. On soupçonne, il est vrai, que ces listes de biens peuvent contenir des éléments insincères ou donteux, que, du fait de l'anarchie qui régnait presque partout, nul ne pouvait alors vérifier . Toutefois, on verra que dans les cas où, par hasard, nous sommes plus précisément informés grâce aux documents d'autres monastères, ces listes — la question ne se pose que pour celles de nos nes 90 et 91 — semblent avoir été établies avec plus de discernement qu'il n'y paraît, ce qui doit rendre attentif à leur détail; dans les autres cas, l'effet combiné du droit, d'une réalité incertaine et de l'insincérité possible décourage l'analyse. Les mêmes difficultés d'interprétation se retrouvent, lorsqu'on compare ces chrysobulles, à propos des parèques et de la rente fiscale du monastère. On trouvera sur le Tableau 1, p. 12, l'indication des mentions relatives à la fortune foncière d'Iviron entre 1328 et 1357.

Pertes et acquisitions. Il ressort malgré tout des documents qu'entre 1328 et 1357 le domaine foncier du monastère est dans l'ensemble resté stable.

Commençons par les diminutions, en supposant que le silence continu des documents suffise à montrer qu'Iviron avait dû se dessaisir d'un bien. Outre deux immeubles à Thessalonique et la terre de Triodion (15 modioi) près de cette ville⁷⁶, une seule des possessions du monastère attestées avant 1328 a peut-être été perdue avant 1341, l'église de Saint-Pantéléèmôn à Melnik⁷⁷. Cinq biens, pour la plupart d'importance mineure, n'apparaissent plus dans les documents après

⁽⁷²⁾ La reconquête byzantine à la fin de 1350 est évoquée, sans précision géographique, par Cantacuzène, Bonn, III, p. 117-118. — N. Oikonomidès estime que cette reconquête fut dirigée vers la Chalcidlque: Ol δύο σερδικές κατακτήσεις τῆς Χαλκιδικῆς τὸν ιδ΄ αἰῶνα, Diptycha, 2, Athènes, 1980-81, p. 294-299, voir p. 295. Opinion contraire de Korać dans ZRVI, 31, 1992, p. 25 sq.

⁽⁷³⁾ D'après la copie B de cet acte; cf. les notes à notre n° 94.

⁽⁷⁴⁾ La terre proche de Mélintziane, la terre de l'asités près de Serrès et une part du zeugélatelon de Chouniane près du Pangée.

⁽⁷⁵⁾ L'existence de nombreux faux de cette époque dans les archives de l'Athos (celles d'Iviron n'en contiennent qu'un, notre Appendice V, plus tardif) va dans ce sens.

⁽⁷⁶⁾ Cf. Iviron III, p. 41 et les notes à notre nº 86.

⁽⁷⁷⁾ Les maisons de Meinik, dépendances de cette église (cf. Iviron III, p. 44), sont cependant mentionnées dans nos nos 90, 1. 24, et 94, 1. 28.

Tableau 1. Le domaine d'Iviron au milieu du xive siècle.

Région	Nom du bien	Iv. III 1328	n° 85 1341	n° 86 1341	n° 87 1341	nº 88 1344	n° 89 1346	n° 90 1346	n° 91 1351	n° 94 1357
Chale, or.	Komètissa	x		x			-	х	х	
	Proaulaka	х		x		х		x	x	X
	Hiérissos	x		x		x		x	x	×
	Arsčnikcia	x		x					x	••
	Libadia	х		x						
	Gomatou	x		X		x		x	x	x
- ·	Ste-Jérusalem	x		x		x		x	x	х
Chale, occ.	Kato Bolhos	x		x		x		x	x	х
	Ste-Trinite	x		x		x		X	X	x
	Xylorygion	х		x		x		x	x	х
	Podes	х		X						
Thessalonique	Sainte-Anysia	х		x				x	x	x
rnessatomque	Prodrome	х						x	x	x
	St-Clément	x						х	x	x
	Ste-Barbara	X						х	х	x
	St-Georges maisons	(x)n						x	x	x
	Porte d'Or	X ()).								
	Triodion	(x)b							x	
	Kermai	x								
	Galikos	x		X		x			X	
9	Daplině	x		X		х			x	
Lacs	Rentina, maisons	x		x						
Strymon, thème	Melintziane							x		X
de Thessalonique	près de Mélintziané	x		x		x	x	x	х	х
a stored to the	Ste-Anne	x		.,					х	
Strymon, thàme	Sts-Anargyres	x.	v	x		x			х	
de Serres	St-Jean le Théologien	x	x x				x	X	x	x
	Serrès, maisons	X	x				X	x	x	x
	terre de Insitès		Λ.				x	х	X	х
	St-Nicolas		x						X	
	Trehesaina	(x)a	"				x	x	X	x
	St-Georges to Koul.	(11)4							x	
	Ziehna, maison							x		X
	Zielma, montta						x	x x	X	X
	Grizoba	x					x	X	X	X
	Brestianė						^	x	x x	x x
Pangée	Kotzakion	x					x	x	x	X X
	Malonka	x					•	^	^	
	Korémista							x	x	x
	Radolibos	x			x		x	x	x	X
	Boriskos	x			X		••	^	^	^
	Antzista, moulin	x			X				x	
	Ste-Anastasie	x						x	•	x
	Ste-Kyriakė	x						••	x	••
	Ste-Paraskenė	x			x				••	
	Chouniane								x	
	Obelos	x			x		x	x	x	x
	Dobrobikcia	Χ.			x		x	x	x	X
	St-Georges Anakt.	x						x	x	x
Melnik	St-Georges	x						x	x	x
	St-Pantéléémón	x							••	^
\4	maisons	X						x		x
	Éléousa	x					x	x	x	x
	Sts-Anargyres	x						x	x	x
	Sts-Apôtres	x						x	x	x
	Vierge	(x)d							x	
	Mostenitza	x						x		x
	montagne Sts-Théod.	x.						x		x
	Sts-Théodores							x		X
	Ste-Kalè							X		x

cette date: le « métoque » de Libadia (en fait sculement une église et une foire) près d'I-liérissos⁷⁸, le champ de Podés en Chalcidique occidentale (12 modioi)⁷⁹, le moulin de Daplinè dans la même région ou près de Thessalonique⁸⁰, le hameau de Boriskos et la foire de Sainte-Paraskeuè près de Radolibos⁸¹. Pour certains de ces biens, le silence des sources postérieures pourrait traduire un abandon, lié aux troubles du milieu du xive siècle, et singulièrement à la Peste.

Il semble qu'Iviron ait perdu d'autres biens à cette époque, du fait de l'invasion serbe et des droits que le conquérant s'était arrogés: Sainte-Kyriakè, peut-être le moulin d'Antzista, une terre à Kotzakion, une autre à Malouka, ces possessions étant toutes proches de Radolibos, joyan du domaine foncier d'Iviron depuis le xie siècle, à propos duquel certains indices suggèrent qu'il fut menacé. Les faits ne sont à peu près clairs que pour le premier de ces biens, mais ce qu'on sait des trois autres laisse penser qu'ils ont subi les mêmes vicissitudes.

Sainte-Kuriake. Si l'on tient pour exactes les informations, un peu embrouillées il est vrai, données par notre nº 91, le monydrion de Sainte-Kyriakè, avec des vignes et des champs en partie situés sur la terre des habitants de Dobnikeia, «achetés il y a longtemps par certains parèques du monastère», était un bien d'Iviron résultant d'une donation, confirmée par une ordonnance d'Andronic II82. Sur un point du moins — le fait que des parèques de Radolibos aient possédé des champs à Sainte-Kyriakè — ces informations sont vérifiées par notre nº 8783. Il est probable que les Serbes, qui s'étaient emparés d'autres biens dans la région, avaient retiré ce petit domaine à Iviron avant 1346 - on constate du moins qu'il n'est pas mentionné dans notre nº 90 — et l'avaient attribué au monastère russe de Saint-Pantéléèmôn, qui profitait sans donte de la nouvelle situation politique pour s'agrandir aux dépens du monastère des Ibères. En effet, un chrysobulle de Jean V pour le monastère de Saint-Pantéléèmôn, daté de septembre 1353, «donne» à ce monastère, mais en réalité ne fait que lui confirmer⁸¹, plusieurs villages entourant Radolibos, parmi lesquels Dobnikeia, avec l'église, voisine, de Sainte-Kyriakè, sa terre et ses vignes louées85: il est clair qu'il s'agit du bien d'Iviron mentionné dans notre nº 91. On peut comprendre que les moines d'Iviron aient obtenu de Jean VI qu'il leur reconnaisse leurs droits sur cette église en 1351 (dans notre nº 91) et que Jean V l'ait, pour sa part, attribuée à Saint-Pantéléèmôn.

Antzista. Il en alla peut-être de même pour le moulin d'Antzista, depuis longtemps possédé par Iviron⁸⁶. On sait par un document privé, de 1375, que le village d'Antzista était un bien du fisc donné par un empereur byzantin à Michel Kabalaris à titre patrimonial; le fils de Kabalaris, Alexis Paléologue, en avait hérité, les Serbes s'en emparèrent, donnèrent ce village

```
(78) Cf. Iviron III, p. 38.
```

⁽⁷⁹⁾ Cf. ibidem, p. 39.

⁽⁸⁰⁾ Cf. ibidem, p. 41.

⁽⁸¹⁾ Cf. libidem, p. 43. — Le monydrion de Saint-Georges à Boriskos (mais pas le hameau) est mentionné à la fin du xive ou au xve siècle dans notre Appendice V, ef. cl-dessous, p. 33.

⁽⁸²⁾ Notre nº 91, 1. 52-55.

⁽⁸³⁾ Cf. Iviron III, p. 43 note 266, et ici-même, Index, s.v. Αγία Κυριακή.

⁽⁸⁴⁾ Les «donations» de Jean V à Saint-Pantéléémon sont en fait la confirmation des donations faites par Dušan à ce monastère, cf. Saint-Pantéléèmon, p. 12.

⁽⁸⁵⁾ Saint-Pantéléèmon nº 11, l. 15-17.

⁽⁸⁶⁾ Cf. Iviron III, p. 43.

à Saint-Pantéléèmôn, et les moines de ce monastère se firent confirmer cette donation par Jean V⁸⁷. Jean V en effet, dans le chrysobulle déjà mentionné, «donne» ce village à Saint-Pantéléèmôn⁸⁸. Ces faits pourraient expliquer que le moulin d'Autzista ne figure pas parmi les biens reconnus par Dušan à Iviron en 1346 (notre n° 90), puisque l'empereur serbe avait attribué le village aux moines russes, et que Jean VI en 1351, à la demande des moines d'Iviron, leur ait confirmé la possession de ce moulin⁸⁹.

Kotzakion. Iviron détenaît deux parcelles à Kotzakion, sur la rive droite de l'Angitès: une des deux avait été achetée à Jean Amaseianos en 1273 (Iviron III, nº 61), l'autre avait été donnée au monastère par Jean Doukas Masgidas en 1324 (ibidem, nº 81). Il nous semble que ce sont ces deux parcelles qui sont mentionnées dans le chrysobulle de Jean VI pour Iviron, l'une étant nommée le zeugèlateion de Kotzakion⁹⁰, et l'autre, qui est citée à la suite du zeugèlateion de Brestianè⁹¹, « la terre de l'autre côté du lakkos »⁹². Vers 1345, Les Serbes mirent vraisemblablement Ia main sur l'ensemble des biens détenus auparavant par Masgidas, y compris donc sur la parcelle d'Iviron à Kotzakion. En effet, en 1346, Dušan ne confirme à Iviron, dans notre nº 90, l. 10, qu'une seule parcelle à Kotzakion, qualifiée de zeugèlateion --- sans doute celle qui avait été achetée à Amaseianos —, et, en 1349, l'empereur serbe attribue à Saint-Pantéléèmôn les biens liéréditaires de Jean Masgidas, parmi lesquels un bien à Kotzakion — qui doit être l'autre parcelle d'Iviron ⁹³. En 1351, les moines d'Iviron obtinrent de Jean VI, nons l'avons vu, la confirmation de leurs droits sur les deux parcelles de Kotzakion, y compris donc celle qui avait été attribuée par Dušan à Saint-Pantéléèmôn. Mais eu 1353, le chrysobulle de Jean V pour Saint-Pantéléèmôn déjà évoqué ne «donne» à ce monastère qu'un seul des biens patrimoniaux de feu Jean Masgidas, Dragosta01, donc rien à Kotzakion; on ne sait pas si, pour autant, Iviron avait pu recouvrer la terre de Masgidas.

Malouka. Iviron détenait en 1318, après un échange avec Chilandar, une terre à Malouka, voisine de son domaine de Kotzakion. De son côté, Chilandar avait obtenu d'Andronic II une autre terre à Malouka⁹⁵. Il nous paraît probable que la terre d'Iviron a été prise par les Serbes et attribuée par eux à Chilandar. En effet, la terre de Malouka ne figure pas, dans notre n° 90, parmi les biens reconnus par Dušan à Iviron en 1346, ni dans aucun document ultérieur du monastère, et, par un acte de 1348, l'empereur serbe confirme les droits de Chilandar sur « les deux Malouka » expression qui pourrait englober la terre d'Iviron.

(87) Cf. Saint-Paniéléèmon nº 15.

(90) Ibidem, 1, 62-65,

(91) Brestlane est vraisemblablement dans la région de Zichna (cf. ci-dessous, p. 35).

⁽⁸⁸⁾ Saint-Pantélèèmon nº 11, 1, 11-12,

⁽⁸⁹⁾ Notre nº 91, l. 62.

⁽⁹²⁾ Notre n° 91, 1. 50-51; nous pensons que le terme «lakkos» désigne ici le cours inférieur de l'Angitès. Rappelons que Zichna est rive droite de l'Angitès et Kotzakion, rive gauche. — C'est du fait d'une intention difficile à déceler, ou par erreur, que cet acte indique que les deux parcelles de Kotzakion avaient été données par Jean Masgidas, alors que l'une d'entre elles avait été achetée à Jean Amaseianos.

⁽⁹³⁾ Saint-Paniéléèmen, Actes serbes nº 1, analyse.

⁽⁹⁴⁾ Ibidem nº 11, l. 17-18.

⁽⁹⁵⁾ Cf. Iviron III, p. 18.

⁽⁹⁶⁾ Chilandar stave nº 38, 1, 137,

Parallèlement, à l'époque où le monastère était encore dirigé de droit par les Géorgieus, le domaine macédonien d'Iviron continuait à s'accroître (mais il faut tenir compte, pour l'interprétation des dounées fournies par les chrysobulles, des réserves que nous avons faites cidessus). Comme auparavant, les acquisitions résultaient de donations plus que d'achats⁹⁷. Nous ignorons dans tons les cas la superficie des terres acquises. En 1341, notre n° 85, 1. 28, enregistre un bien nouveau, le métoque de Saint-Nicolas à Trébésaina 98, qui avait été donné au monastère par le médecin Constantin Xanthopoulos, inconnu par ailleurs⁹⁹. En janvier 1346, notre nº 89 mentionne un moulin à Zichna, dépendance du domaine de Grizoba, qui pourrait être une acquisition récente 100. En avril 1346, notre nº 90 cite des possessions d'Iviron que l'on ne connaissait pas encore et dont l'origine n'est pas indiquée: des maisons à Rentina 101; le métoque Saint-Georges ta Kouboukleia 102; le zeugèlateion de Brestianè et les maisons de Zichna déjà évoquées (cf. note 69)103; le zeugèlateion de Korémista 104, à propos duquel notre nº 91, l. 41, indique qu'il s'agit d'une donation de fen Kalaméas 165; enfin, dans la région de Strumiea, deux métoques de l'Éléousa, Sainte-Kalè et les Saints-Théodores 106, peut-être des édifices construits sur des terrains appartenant déjà au monastère, ou bien, ce n'est pas exelu, de nouveaux domaines. En 1351, notre nº 91 enregistre lui aussi de nouveaux biens: la terre du fisc proche de Mélintzianè à laquelle nous avons déjà fait allusion (p. 10-11), dont les revenus allaient jusque-là à des soldats, et que l'empereur accorde alors au monastère 107; près de Serrès, la terre dite de Iasitès, don de la fille d'un Paléologue Synadènos que nous n'avons pu identifier 108; et une part du zeugèlateion de Chouniane, donnée à Iviron par les enfants d'un nommé Madaritès, dont on sait qu'il détenait des biens dans la région en 1318109.

Pour la seconde moitié du xive siècle et le début du xve l'histoire du domaine d'Iviron nous échappe presque totalement. On sait qu'après 1371 l'État byzantin sécularisa la moitié des biens des monastères de l'Athos pour faire face au danger ture 110, mais on ignore la façon dont cette décision a affecté la fortune du monastère. Par ailleurs, il semble que jusqu'en 1430 au moins, les monastères de l'Athos aient pu, d'une façon générale, conserver une grande partie de leurs biens 111.

- (97) Cf. Iviron III, p. 19 et Tableau 2, p. 20.
- (98) Ce bien ne figurant pas dans le chrysobuile de Michel IX (*Iviron* III, n° 72), il a vraisemblablement été acquis après 1310.
- (99) C'est le même Xanthopoulos qui, d'après notre n° 91, l. 48, aurait fait don de moulins à «l'autre monydrion» d'Iviron à Drébésaina, sur lequel cf. ci-dessous, p. 35.
- (100) Notre n° 89, l. 21. Le domaine, nommé Iskrizoba dans *Iviron* III, n° 72, l. 136, ne comportait jusque-là, outre un monydrion, que des vignes et des champs.
  - (101) Notre nº 90, l. 38.
  - (102) Ibidem, 1. 11.
  - (103) Ibidem, 1, 12.
  - (104) Ibidem, 1. 24.
  - (105) Kalaméas est déjà le donateur, en 1309, de biens situés près de Melnik, ef. Iviron III, nº 71.
  - (106) Notre nº 90, 1, 19, 20. Cf. ci-dessus p. 10, note 71.
- (107) Notre n° 91, l. 85-91. Cette terre, qui avait peut-être appartenu à Iviron avant 1301, pourrait être identifiée au zeugélateion de Mélintziane, accordé par Andronie II en 1324 à un oikelos nommé Dragon (cf. Iviron III, p. 42, note 250).
  - (108) Notre nº 91, l. 44-45.
  - (109) Ibidem, 1. 65-66; cf. les notes à cet acte.
  - (110) Mošin, Akti, p. 165.
- (111) N. Oikonomides, Monastères et moines lors de la conquête ottomane, Südosi Forschungen, 35, 1976, p. 1-10.

A Thessalonique, Iviron détenuit en 1421 des jardins près de la Porte d'Or¹¹², que nous proposons d'identifier à une partie de l'ancien métoque de Kalamokopion, et le métoque de Saint-Georges 113, acquis vers 1320 (cf. ci-dessous, p. 34-35). Le métoque dédié au Prodrome est mentionné pour la dernière fois en 1357 dans notre n° 94, 1, 31. L'identification de ce métoque avec un monastère homonyme, qui est généralement admise¹¹⁴, entraînerait qu'Iviron perdit ce bien à l'époque considérée, mais cette identification nous paraît incertaine. En effet, outre le métoque d'Iviron, et un métoque d'Esphigménou dédié lui aussi au Prodrome¹¹⁵, un monastère du Prodrome est également mentionné à Thessalonique, en 1361 116. Nous pensons que ce monastère pourrait être un établissement distinct du métoque d'Iviron pour deux raisons : a) Il est difficile de penser que le métoque d'Iviron soit devenu, entre 1357 et 1361, un monastère indépendant, sans que nons ayons ancunc trace de ce changement, b) Dans la première moitié du xıv^e siècle, un monastère du Prodrome, qualifié de despotiké moné en 1302117, suffisamment connu des recenseurs thessalouiciens pour qu'ils n'éprouvent pas le besoin d'indiquer sa localisation, possédait des biens, dont certains étaient importants, en Chalcidique occidentale¹¹⁸. Cet établissement, dont rien n'empêche qu'il ait été situé à Thessalonique, pourrait être identifié au monastère mentionné en 1361; dans ce cas, il faudrait nécessairement le distinguer du métoque d'Iviron. C'est sans doute ce monastère (plutôt que le métoque d'Iviron) qui fut transformé par les Turcs en mosquée après 1387110, puis rendu à ses moines en 1404 lorsque Thessalonique revint à la domination byzantine; Ignace de Smolensk le visita en 1405120; Jean VII, qui le qualifie de basiliké moné, lui attribua en 1407 des revenus provenant de biens impériaux à Kassandra 121 et Murad II le convertit définitivement en mosquée après 1430122. Dans l'hypothèse que nous faisons, nous ne saurions rien sur le métoque d'Iviron après 1357123; le sort des autres dépendances du monastère à Thessalonique est également inconnu¹²¹. En 1613 Iviron y détenuit une cour avec quatre pièces (cf. ci-dessous, p. 31).

Jusqu'en 1430, Iviron conserva certains au moins de ses biens à Proaulaka, Hiérissos, Arsénikeia, Gomatou, Katô Bolbos, Mélintziane, puisque ces possessions du monastère sont encore attestées à la fin du xve siècle ou plus tard, et peut-être à Radolibos (cf. ci-dessous, p. 33). On sait aussi que le métoque de l'Éléousa (région de Strumica) appartenait encore à Iviron vers

(112) Notre nº 98, l. 4-5.

(113) Notre nº 97, l. 50 (mention de la cour de Saint-Georges).

(114) JANIN, Grands Centres, p. 406; Throcharides, Prodrome, p. 1-26; M. L. Rautman, Ignatius of Smolensk and the Late Byzantine Monasteries of Thessaloniki, REB, 49, 1991, p. 143-169, cf. p. 159-160. — L'identification n'est fondée que sur la dédicace commune au Prodrome. (115) Esphigmenou nº 22 (1346), l. 17-18.

(116) Docheiariou nº 35, 1. 16.

(117) Laura II, nº 93, 1, 11.

(118) Cf. Iviron III, p. 155; LEFORT, Chale. occ., Index, s.v. — Ce monastère possédait en particulier, près de Babdos, un domaine d'au moins 10 000 modioi (ibidem, p. 35, note 1). (119) JEAN ANAGNOSTES, Bonn, p. 520.

(120) Itinéraires russes, p. 147.

(121) Laura III, nº 159, cf. l. 30; Xèropolamou nº 28, l. 22,

- (122) Jean Anagnôstès, Bonn, p. 520. Sur l'histoire du monastère du Prodrome à la fin du xive et au début du xve siècle, Théocharides, Prodrome, p. 1-6.
- (123) Voir en dernier lieu, sur le métoque d'Iviron, J.-P. Grégois, A propos du monastère du Prodrome à Thessalonique, Byz, 59, 1989, p. 78-87.

(124) On sait seulement que Murad II, peu après 1430, attribua les plus beaux et les plus grands des monastères à ses familiers et à des dignitaires (Jean Anagnôstès, Bonn, p. 524).

1380 par notre Appendice III, acte slave du gospodin Constantin Dejanović, qui confirme les exemptions du métoque.

La gestion du domaine. Nous avons quelques données sur les investissements effectués par le monastère dans les années 1330-1340. Le domaine de Proaulaka, où des parèques étaient installés au début du x11° siècle 125, était sûrement mis en valeur mais n'était apparemment plus habité au début du xiv^{el26}; or c'était un métoque en 1344, où résidaient des proskalhèménoi¹²⁷, et même un chôrion, dit de Saint-Georges, en 1346, avec des parèques et des proskathèménoi 128. Ces éléments permettent de supposer le rétablissement, à l'initiative du monastère, d'un habitat autour d'une église et d'un métoque récemment construits. Près de Strumica, le métoque des Saints-Théodores, mentionne pour la première fois en 1346¹²⁹, pourrait avoir été édifié sur la montagne du même nom qu'Iviron détenait depuis longtemps dans la région (cf. ci-dessus, note 71). Les moines d'Iviron, avant 1341, avaient fait construire près de Serrès deux moulins à Trébésaina 130 et trois autres, qui dépendaient de Saint-Jean le Théologien 131; peut-être ont-ils aussi été les promoteurs du moulin de Katô Bolbos, qui n'est pas mentionné avant 1341 132. De plus, avant cette date, des défrichements sont attestés en montague, près de Serrès, autour des Saints-Anargyres 133. On devine que jusqu'à la Grande Peste, bien que les difficultés se soient accrues, en particulier pour de nombreux paysans, le monastère participa çà et là aux dernières manifestations de l'essor économique.

Comme auparavant, Iviron n'exploitait directement qu'une petite partie de son domaine foncier 134 et l'essentiel était loué, même si nous n'avons guère d'informations, d'ailleurs indirectes, que sur les contrats qui liaient le monastère à certains paysans pour la misc en culture d'une vigne 135. Nous renvoyons sur ce point à nos remarques dans *Iviron* III, p. 22-23. Les moines d'Iviron rencontraient parfois des difficultés avec leurs locataires, comme à l'époque précédente 136. En 1404, dans Thessalonique libérée de la première occupation ottomane, l'ecclésiarque Théodoulos, que nous avons déjà mentionné, loua à des Thessaloniciens, les Argyropouloi, les jardins du monastère situés près de la Porte d'Or. Auparavant, ces jardins étaient déjà donnés en location, pour environ 60 hyperpres par an, auxquels s'ajoutaient des redevances en nature. Le loyer consenti par Théodoulos aux Argyropouloi, 30 hyperpres, pourrait s'expliquer par les

⁽¹²⁵⁾ Cf. Iviron II, nº 52, l. 580-582.

⁽¹²⁶⁾ Le domaine est décrit comme une terre dans les praktika d'Iviron de 1301 (Intron III, n° 70, l. 250-269) à 1341 (notre n° 86, l. 205-225).

⁽¹²⁷⁾ Notre nº 88, l. 18-19.

⁽¹²⁸⁾ Notre n° 90, l. 36-37. — Sur ce domaine, qualifié de zeugélateion, des parèques et éleuthéroi sont également mentionnés en 1351 dans notre n° 91, l. 8-9.

⁽¹²⁹⁾ Notre nº 90, l. 19.

⁽¹³⁰⁾ Notre nº 85, l. 8-9.

⁽¹³¹⁾ Ibidem, l. 19.

⁽¹³²⁾ Notre nº 86, l. 332.

⁽¹³³⁾ Notre n° 85, l. 10-11. Les défrichements de Radolibos, Obèlos et Dobrobikeia (notre n° 87, l. 240-241) sont plus anciens: ils sont déjà mentionnés dans l'acte *lviron* III, n° 74 (1316), I. 332-333.

⁽¹³⁴⁾ Notre n° 86 mentionne un certain nombre de vignes et de moulins idioktèta, reproduisant dans ce cas les données du praktikon de Pergamènos et Pharlsée, Iviron III, n° 79 (cf. les notes à notre n° 86).

⁽¹³⁵⁾ Mentions d'ampélopakla dans nos nos 85 et 86 (cf. l'Index).

⁽¹³⁶⁾ Cf. Iviron III, p. 21-22. — Dans l'hypothèse que nous présentons ci-dessous, p. 34, ce serait, par hasard, le même bien (Kalamokopion/Xèropotamon/les jardins de la Porte d'Or) dont la location entraîna des procès à la fin du xm² siècle et, comme nous alions le voir, au début du xv².

investissements que les preneurs, qui sous-louaient les jardins, s'étaient sans doute engagés à effectuer; mais l'accord parut ensuite désavantageux à Iviron, qui porta l'affaire devant les juges généraux de Thessalonique. En avril 1421, dans un jugement remarquable par la science juridique dont il témoigne et pour les détails qu'il donne sur la banlieue maraîchère de Thessalonique, les juges, bien que les Argyropouloi aient refusé de se défendre, décidèrent d'annuler le contrat de location, censé avoir été passé de manière frauduleuse par Théodoulos, et de restituer les jardins au monastère (notre n° 97 et les notes). A la demande des moines, l'empereur Manuel II confirma ee jugement, à condition toutefois que le despote Andronic, à Thessalonique, convoquât de nouveau les Argyropouloi au tribunal; ils devaient se présenter dans un délai de quarante jours. Comme ils ne se présentèrent pas, Iviron conserva les jardins (notre n° 98).

5. Les parèques du monastère.

Vers 1316-1320, les parèques d'Iviron formaient plus de 550 feux¹³⁷. Pour l'époque considérée, notre information est incomplète (nous n'avons pas de données pour Strumica), mais il semble qu'ils soient devenus moins nombreux, avant même la Grande Peste. Les données des deux recensements conservés, nos nos 86 et 87, figurent sur le Tableau 2, ainsi que les mentions de parèques dans d'autres documents. On voit sur ce tableau qu'en vingt ans, jusqu'aux années 1340, le nombre des parèques d'Iviron, mesuré à celui des seux dans le thème de Thessalonique et à celui des unités fiscales dans la région du Pangée 138, avait diminué. Cette diminution, qui est probablement l'effet d'une brève crise démographique survenue à certains endroits au début du xive siècle 139, puis des incursions turques, comme le notent deux de nos documents 140, intervint dans un contexte earactérisé par une pression démographique toujours sorte et souvent par une plus grande précarité économique¹⁴¹. Dans les villages d'Iviron, l'évolution ne fut en tout cas pas uniforme. La disparition des parèques d'Iviron à Komètissa, qui est antérieure à 1351 142, fut compensée, avant 1344, par la constitution du nouveau «village», voisin, de Proaulaka, que nous avons déjà évoqué. La population que représentent les parèques d'Iviron à Hiérissos est restée stable d'après le nombre des seux entre 1320 et 1341, mais elle a un peu décru si l'on considère le nombre des personnes enregistrées 143; celle de Gomatou a diminué davantage 144. Si

⁽¹³⁷⁾ Cf. Iviron III, p. 24-25.

⁽¹³⁸⁾ La distinction que nous avons faite, dans l'acte Iviron n° III, n° 74, entre unité fiscale et feu (une unité fiscale pouvant correspondre à plusieurs feux) s'applique également à notre n° 87; mais il est plus difficile, dans ce dernier document, de déterminer le nombre des feux (cf. Levort, Population, p. 203-206). Nous n'indiquons sur le Tableau 2 que le nombre des unités fiscales.

⁽¹³⁹⁾ Cf. Lefort, Population et peuplement, p. 75 et note 56 (bibliographie).

⁽¹⁴⁰⁾ Notre nº 86, l. 457 (à propos de la diminution de la rente fiscale d'Iviron dans le thème de Thessalonique); nº 87, l. 233 (à propos de la désertion de deux villages dans la région du Pangée).

⁽¹⁴¹⁾ LEFORT, Population et peuplement, p. 78. A Radolibos et à Boriskos, le nombre moyen de bœuss et celui des modioi de vigne par seu diminue entre 1316 et 1341 (pour la vigne, cf. ci-dessous, note 165); il en est de même à Gomatou et à Xylorygion. Mais la tendance est inverse à Hiérissos et à Katô Bolbos.

⁽¹⁴²⁾ En 1351, Mélissourgeion, à Palaia Komètissa, est un exaleimma (notre n° 91, l. 7-8). Des parèques sont mentionnes à Komètissa jusqu'en 1341 (notre n° 86, l. 226).

⁽¹⁴³⁾ A Hierissos, 121 personnes sont enregistrees en 1320 (Iviron III, nº 79), 107 en 1341 (notre nº 86). (144) A Gomatou, 161 personnes sont enregistrees en 1320, 111 en 1341.

Tableau 2. Les parèques d'Iviron au milieu du xive siècle.

Région	village	Iviron I v. 1316-		n° 86 1341	n° 87 1341	n° 88 1344	nº 90 1346		n° 94 1357
		nf	nuf	af	nuf				
Chalc. or.	Komètissa	x		x					
	Proaulaka					x	х	x	X
	Hiérissos	31		28		x	x	x	X
	Gomatou	44		32		x	х	X	X
		2 a							
Chalc. occ.	Kato Bolbos	21		24		x	х	x	X
	Xylorygion	4		3		x	X		X
Lacs	Rentina						2		2
Strymon, th. de Th.	Mělintzianě	39		35		x	x	х	X
total, thème de Thessalonique		141		122					
Strymon, th. de S.	Grizoba	x					x		Х
,,	St-Georges ta Koub.						х		x
	St-Jean le Th.						x	x	x
	Kotzakion							x	
	Chounianè							x	
Pangée	Korėmista							x	
	Radolibos	255	222		221				
	Boriskos	15	12		16				
	Obèlos	40	38						
	Dobrobikela	26	19						
	autres	2	2						
lotal, thème de Serrès		338	293	٠	237				
Strumica	Éléousa	73 b					x	х	х

Légende. x: mention de paréques.

nf: nombre de feux; nuf: nombre d'unités fiscales.

Notes, a; un paréque oublié à Gomatou et un autre, sans doute à Hiérissos. Ils ne figurent pas dans *lviron* III, Tableau 3, p. 24.

b: La liste des paréques de l'Éléousa est incomplète (cf. lviron III, p. 242).

elle augmente à Katô Bolbos, elle diminue à Xylorygion, qui était peut-être abandonné en 1351¹⁴⁵. Le nombre des parèques d'Iviron diminue aussi à Mélintzianè; mais la population s'accroît à Radolibos et à Boriskos¹⁴⁶. Avant 1341, les incursions turques avaient obligé les habitants d'Obèlos et de Dobrobikeia à se réfugier sur des sites mieux protégés, ou fortifiés¹⁴⁷; leur retour était

⁽¹⁴⁵⁾ Il y avait 11 feux à Xylorygion en 1301, 4 en 1318 et en 1320 (cf. Iviron III, Tableau 3, p. 24), 3 en 1341. L'existence de parèques à Xylorygion n'est pas mentionnée en 1351 dans notre n° 91.

⁽¹⁴⁶⁾ A Radolibos, 961 personnes sont enregistrées en 1316 dans l'acte *Iviron* III, n° 74 et 1 065 dans notre n° 87. A Boriskos, la population passe de 62 à 75 personnes.

⁽¹⁴⁷⁾ Notre n° 87, l. 235-236 (sur des domaines d'archoutes ou de militaires); notre n° 91, l. 56-57 (dans divers kastra).

envisagé en 1341¹⁴⁸, mais ces deux villages étaient toujours désertés en 1351 et ils ne furent sans doute réoccupés que bien plus tard.

Pour les années suivantes, nous disposons des informations données par trois des quatre chrysobulles déjà mentionnés (les n° 90, 91 et 94; le n° 89 ne fait qu'allusion aux parèques d'Iviron). Ces documents confirment les droits du monastère sur les parèques de Proaulaka, Hiérissos, Gomatou, Katô Bolbos et Mélintzianè. Nous avons vu que Xylorygion était peut-être déserté en 1351. Le silence des chrysobulles sur les parèques de Radolibos et de Boriskos est plus difficile à expliquer¹⁴⁹. Iviron obtint à cette époque d'autres parèques, sur des domaines que le monastère acquit alors ou possédait déjà: en 1346, le second chrysobulle de Dušan confirme les droits d'Iviron sur deux parèques à Rentina¹⁵⁰ et mentionne des parèques sur deux biens proches de Serrès, Saint-Georges ta Kouboukleia¹⁵¹ et Saint-Jean le Théologien¹⁵². Le chrysobulle de Jean VI mentionne aussi des parèques à Kotzakion¹⁵³, Chounianè¹⁵⁴ et Korémista¹⁵⁵.

6. La rente siscale.

La rente fiscale d'Iviron représentait d'une part des revenus réellement perçus par le monastère (la plus grande partie étant constituée par les impôts versés au monastère par les parèques), d'autre part un jeu d'écritures comptables (la remise d'impôts dus par le monastère à l'État). Les revenus fiscaux du monastère diminuèrent.

Dans le thème de Thessalonique, la rente fiscale est passée de 677 hyperpres en 1320 le à 633 hyperpres en 1341 le diminution s'expliquant surtout par celle du lélos de parèques qui étaient à la fois moins nombreux et moins lourdement imposés les.

Pour le thème de Serrès: en 1341, notre n° 85, l. 4-5, indique que certains biens d'Iviron situés près de Serrès sont «libres» et ne sont pas comptés dans le montant de l'oikonomia du monastère; nous comprenons que ces biens avaient été exemptés de tout impôt, et que, pour cette raison ou pour une autre qui nous échappe, ils n'intervenaient pas dans les calculs du fisc relatifs à Iviron 159. Pour les villages du Pangèe, la rente fiscale avait également diminué: elle

- (150) Notre nº 90, l. 38. Tous deux avaient le surnom de Kalathas.
- (151) Ibidem, 1, 11,
- (152) Ibidem, 1. 17 (proskathèménoi); notre nº 91, 1. 42-43 (parèques et éleuthéroi).
- (153) Notre nº 91, l. 64-65 (parèques et éleuthéroi).
- (154) Ibidem, L. 66.
- (155) Ibidem, l. 40-41 (des éleuthéroi et un paréque nomme Kalkos).
- (156) Iviron III, nº 79, l. 586-587; exactement 676,08 hyperpres, ef. ibidem, Tableau 4, p. 28.
- (157) Notre nº 86, l. 456; exactement 621 5/6, cf. l'analyse de ce document.
- (158) Le total du télos des parèques est de 144 2/3 hyperpres dans *Iviron* III, n° 79 (cf. Tableau 4, p. 28), et de 115 2/3 d'après notre n° 86. Cf., sur l'imposition des parèques, les notes à notre n° 86.
  - (159) Aucun împôt n'est indiqué dans l'acte n° 85, sauf pour un moulin, 1. 30-31.

⁽¹⁴⁸⁾ Notre n° 87, l. 236. — Allusion vraisemblable à ces parèques, qu'Iviron avait le droit de rechercher, dans notre n° 89, l. 33-35; ef. les notes à ce document.

⁽¹⁴⁹⁾ L'impôt versé à l'État par Iviron pour ces villages en étant venu dans les années 1340, nous le verrons, à dépasser le montant de l'oikouménon dû par les parèques au monastère, on pourrait penser qu'Iviron fut momentanément considéré comme n'ayant plus de droit fiscal sur ees villageois; mais cette hypothèse présente des difficultés.

passe de 520 hyperpres en 1316 100 à 448 hyperpres en 1341 161, principalement parce que le lélos dû par les parèques de Radolibos et de Boriskos était passé de 341 5/6 hyperpres en 1316162 à 286 1/4 hyperpres en 1341 103, cette diminution étant due, non pas nous semble-t-il à une imposition moins lourde¹⁶⁴, mais surtout au fait que la superficie des vignes mises en culture par les paysans (ou celle des vignes imposées) était moindre qu'auparavant 165. Avant 1316, peut-être même dès le début du règne d'Andronic II166, il avait été décidé que la rente fiscale d'Iviron dans le katépanikion de Zabaltia serait amputée de 200 hyperpres que le monastère devait payer au fisc au titre du képhalaion 167 — probablement dans le cadre d'une mesure générale visant à renflouer les caisses de l'État 108. La rente perçue par Iviron était donc de 320 hyperpres en 1316 et de 248 en 1341 109.

Viennent ensuite les chrysobulles qui nous ont déjà retenu. Au sujet des impôts dus par Iviron à l'État dans la région du Pangée, notre n° 89, le premier chrysobulle de Dušan, mentionne non seulement le képhalaion, de 200 hyperpres, mais aussi, fait nouveau, un zeugaratikion 170, également de 200 hyperpres; d'après ce document, ces 400 hyperpres avaient été versés jusquelà par le monastère, d'abord au vestiarion impérial, puis à des soldats (s'il en était ainsi, la rente perçue par le monastère serait tombée, entre 1341 et 1345, à 48 hyperpres); à la demande de la direction, encore géorgienne, d'Iviron, l'empereur serbe exempta le monastère de ces versements¹⁷¹, en compensation des dommages causés aux domaines d'Iviron par l'invasion serbe et des «nouveautés» qu'elle avait introduites 172. Mais dans notre nº 91, de Jean VI, seul le képhalaion est mentionné, et l'impôt dont Iviron est exempté ne se monte ui à 200 hyperpres (comme dans nos nos 74 et 87), ni à 400 (comme dans notre no 89), mais à 380 hyperpres 173. Enfin, dans notre nº 94, Jean V, qui sur ce scul point se sépare du chrysobulle de Dušan, ne

- (160) Iviron III, nº 74, l. 334; exactement 519 5/6, cf. ibidem, analyse.
- (161) Notre nº 87, l. 241; exactement 448 1/4, cf. l'analyse de ce document.
- (162) Iviron III, nº 74, analyse: 323 hyperpres pour Radolihos, 18 11/12 pour Boriskos.
- (163) Cf. l'analyse de notre nº 87: le total des télè de Radolibos est de 269 5/6 hyperpres, celui de Boriskos de 16 5/12 hyperpres,
  - (164) Cf. les notes à notre nº 87.
- (165) Pour Radolibos et Boriskos, 1 427 modioi de vigne en 1316, 1 132,5 en 1341. On notera que l'abandon d'Obelos et de Dobrobikela n'intervient pas dans la diminution de la rente fiscale: en effet, l'oikouménon des deux villages, qui se monte à 57 2/3 hyperpres en 1316 (cf. Iviron III, nº 74, analyse: 38 2/3 + 19), est compté dans les 60 nomismata fictivement inscrits pour ces deux agridia en 1341, ou arrondis à ce nombre (notre nº 87, l. 234), et ces 60 hyperpres interviennent dans le calcul de la rente fiscale.
  - (166) Cf. Iviron III, p. 30.
- (167) Il n'est pas toujours clair si le terme de képhalaion désigne l'imposition en général, ou un impôt particulier; cf. ODB, s.v.
- (168) Cf. Iviron III, nº 74, l. 334-335. L'information se trouve également dans nos nºs 87, l. 241-242, et 89, l. 14.
- (169) Pour 1316, ce montant est indiqué dans Iviron III, nº 74, 1, 335-336. En 1341, il est sculement noté que « le reste » va à Iviron (notre n° 87, 1. 243).
- (170) Le zeugaratikion est fréquemment mentionné à cette époque dans les listes d'exemption des chrysobulles de Dušan, cf. Solovjev-Mošin, Index, s.v., mais aussi dans un acte de Matthieu Cantaeuzène (plutôt que de Jean VIII, cf. Lavra III, nº 166 et les notes) et dans un acte de Jean V (Saint-Pantélècmon nº 11). - Sur cet impot, dont la nature reste peu claire, cf. les notes à notre nº 89.
- (171) Notre nº 89, l. 9-17; cette exemption est confirmée par le second chrysobulle de Dušan, notre nº 90, l. 45-47 (où seul Radolibos est mentionné, comme assiette des versements effectués auparavant au bénéfice du fisc, et non pas l'ensemble des biens d'Iviron dans le katépanikion de Zabaltia, comme il est suggéré dans les documents Iviron III, nº 74, et dans nos nºs 87 et 89).
  - (172) Notre nº 90, l. 44.
  - (173) Notre nº 91, l. 83 (cet impôt n'aurait concerné que Radolibos).

se prononce pas sur la nature de l'impôt, attribue le versement qu'Iviron devait effectuer au fisc à des décisions prises par ses parents, Andronic II et Andronic III, l'évalue à 300 hyperpres ct confirme l'exemption accordée à ce sujet à Iviron, par une ordonnance qui n'est pas conservée¹⁷⁴. Il faut sans doute comprendre, avec Ostrogorsky, que l'impôt versé par Iviron à l'État avait été augmenté entre 1341 et 1346 dans le but de recruter des pronoiaires durant la guerre civile. ce qui n'oblige pas pour autant à penser que les chiffres cités dans nos nos 91 et 94 résultent « d'erreurs » de l'administration byzantine¹⁷⁵, d'autres hypothèses étant possibles. La seule chose à peu près sûre, c'est qu'Iviron parvint, grâce à ses interventions auprès des empereurs serbe et byzantins, à se faire exempter des versements qui avaient été exigés depuis Andronic II.

B. NOTES SUR LE DÉBUT DE L'ÉPOQUE OTTOMANE

Après 1430, notre information est très lacunaire; on ne peut guère présenter actuellement, pour le xve siècle ottoman, que certains matériaux pour l'histoire d'Iviron.

1. Les higoumènes.

Ідлкым fut higoumène peu avant le milieu du xve siècle; après avoir quitté sa charge, il se rendit à Lemnos pour demander au despote Démètrios Paléologue l'octroi d'une terre pour le monastère 176. Puis on retrouve un higoumène géorgien, Ептнуме, en avril 1471 177. Акактоя se rendit à Constantinople en juillet 1486 à propos de l'affaire de Komètissa (cf. plus loin)¹⁷⁸. Dionysios, un Grec, était higoumène en mai 1496 179. Les higoumènes suivants sont également grees: Nathanael, en mars 1499180, et Malachias, en juin 1501181 et avant mars 1503182.

2. Le monastère,

Le pelit nombre des moines. Nous sommes renseignés sur la population du monastère par Isaïe de Chilandar, à qui l'on doit une description, inégalement précise il est vrai¹⁸³, de l'Athos

- (174) Notre nº 94, l. 61-67 (même remarque).
- (175) Ostrogorsky, Iviron, p. 49-54.
- (176) Notre nº 99, l. 5-6: mention (hiéromoine, prohigoumène).

(177) Kastamonitou nº 7, 1. 23: signature géorgienne.

- (178) Notre nº 100, l. 17: mention (kathigoumène). Akakios mourut avant 1503, cf. notre nº 104, l. 6 (éketnos).
- (179) Dionysiou nº 39, 1. 29: signature greeque (hiéromoine); Docheiariou nº 62, 1. 31: signature greeque (hiéromoine, higoumène).

(180) Vatopédi inédit: signature grecque (hiéromoine, kathigoumène).

(181) Pantocrator nº 29, I. 8: mention, l. 29: signature grecque (hiéromoine, higoumène). (182) Notre nº 103, l. 19-20: mention (hiéromoine, kathigoumène).

(183) Cf. Dionysiou, p. 17.

en 1489: le couvent ibère, consacré à la Nativité de la Vierge¹⁸¹, n'aurait alors compté que 50 moines ¹⁸⁵. La valeur de l'estimation est incertaine, mais le petit nombre des moines du monastère à la fin du xve siècle est également souligné dans la notice du moine d'Iviron Théodose, que nous analysons plus loin (p. 26); le recoupement de ces témoignages suggère, parmi d'autres indices, un déclin d'Iviron, qui comptait, rappelons le, 300 moines au x1^e siècle ¹⁸⁶. A la fin du xve siècle, d'après Isaïe de Chilandar, seuls trois monastères athonites comptaient moins de moines qu'Iviron (Simonopétra, Karakalla, le Pantocrator), les plus peuplés étant Vatopédi et Lavra (300 moines)¹⁸⁷. Le dépeuplement n'était sans doute pas propre à Iviron, puisque Lavra avait compté 700 moines au x1^e siècle ¹⁸⁸. De temps à autre, mais cela n'avait aucune incidence démographique, quelques Géorgiens arrivaient à Iviron et s'y installaient comme moines ¹⁸⁹.

L'augmentation du nombre des moines du monastère au début du xvie siècle, liée au retour d'une certaine prospérité, est vraisemblable; elle est notée par le moine Théodose (ci-dessous, p. 26) et elle semble confirmée par un registre fiscal ottoman qui, vers 1520, recense 151 moines à Iviron, bien qu'il ne soit pas facile, dans ce cas non plus, d'estimer précisément la valeur de l'information 100.

La restauration des bâtiments. Un certain redressement est en effet perceptible à la fin du xv° siècle et au début du xvr°; il semble dû, surtout, à d'importantes donations faites par une famille géorgienne de l'ancien Tao-Klardjéti. Nous sommes informés sur ces faits par des textes de cette époque: une inscription, une notice rédigée par un moine d'Iviron et trois commémoraisons en géorgien portées sur le Synodikon d'Iviron, sur lequel rien n'avait été écrit depuis la fin du xu° siècle ¹⁹¹. Nous donnons tout d'abord une analyse de ces trois commémoraisons, que nous devons, ainsi que le commentaire qui suit, à Bernadette Martin-Flisard.

LES DONATEURS GÉORGIENS DANS LE SYNODIKON.

Nº 162. Ambrosi, nutritus de feu Kaikhosro [Ier], fils aîné et successeur de feu Qvarqvaré [IV], atabeg de Samtskhé, spasalar et seigneur de Djaki, a été chargé par Mzetjabouk, frère de Kaikhosro, de faire une série d'offrandes à la mémoire de Kaikhosro, en Grèce, à Jérusalem et au Sinaï. Il est

- (184) Le katholikon du monastère est aujourd'hui consacré à la Dormition. C'est au début du xvi° siècle, semble-t-il, que la fête de la Dormition prit à Iviron un éclat particulier (cf. plus loin, p. 26).
  - (185) Hinéraires russes, p. 262.
  - (186) Cf. Iviron 11, p. 20.
  - (187) Itinéraires russes, p. 261-263.
  - (188) Prôtaton nº 8, 1, 94.

(189) Cf. la note du donateur d'un manuscrit géorgien d'Iviron (xv°-xv1e siècle) dans R. Blake, Catalogue des manuscrits géorgiens de la Bibliothèque de la laure d'Iviron au Mont Athos, Revue de l'Orient chrètlen, sér. 3, t. 9 (29), 1933-34, p. 142-143, n° 26: «moi le vieillard pécheur Grigol Drelisdze venu de la Géorgie au saint Athos, je fis écrire cet oktoèchos de mes biens et mes économies comme prière pour mon âme et pour mes parents : quand je fus archiprètre à la Portaïtissa j'ai offert à la très sainte cet oktoèchos ».

(190) H. W. Lowry, A Note on the Population and Status of the Athonite monasteries under Ottoman Rule (ca. 1520), Wiener Zellschrift für die Kunde des Morgenlandes, 73, 1981, p. 115-135; voir, p. 125, la discussion sur les données fournies par Isaïe de Chilandar et par le registre ottoman (TT n° 403) et, p. 126, le Tableau sur lequel on trouvera également les évaluations de la population des monastères fournies par les voyageurs. — Aux données rassemblées par H. W. Lowry pour le monastère d'Iviron, ajoutons que le nombre des moines aurait été à nouveau de 300 au début du xvii° siècle (Gédéon, Alhos, p. 176) et qu'il était de 200 au début du xxe (Smynnakès, Hagion Oros, p. 479).

(191) Sur le Synodikon, ef. Iviron II, p. 12-17, par Fiélène Mérnévélu. — Le texte de ces notices (nºs 162 à 164) figure p. 265-269 de l'édition (Un manuscrit avec commémoraisons écrit au monastère d'Iviron, Mont Athos,

en 1074 [en géorgien], édition jubilaire du Musée ecclésiastique, Tbilisi, 1901).

allé de Trébizonde à Constantinople et à la Sainte Montagne, dont il a visité tous les monastères, hèsychastèria et kellia, en leur faisant des offrandes. Il a donné à notre monastère 25 000 olmanuri, partie pluri, partie tetri 192. Le monastère a institué d'une part diverses prières pour Kaikhosro les vendredis et samedis et d'autre part une commémoraison le 6 mai, jour de sa mort, avec une liturgie [qui doit être] célébrée par tous les prêtres, grecs ou géorgiens, les vêpres etc., comme pour les fondateurs,

Nº 163. A ses propres frais, Ambrosi a couvert d'or l'icône de la Portaïtissa, il a construit, espr cette même église » 160, une tour munie d'un canon (lopi), un hôpital avec tout le nécessaire, [et] un métoque à Gomato. Le monastère a institué pour lui tous les mardis une liturgie devant l'image de la Portattissa,

Nº 164. Que Dieu pardonne à tous les membres de la famille des atabegs dont les noms sont indiqués, Bahadour I, II et III, le grand atabeg Qvarqvaré, sa femme Dédisimédi, son fils aîné Kaikhosro, le seigneur Mzetjabouk, Bahadour IV, Iankos, Oravjanda, Manontchar, Martliskhoni et leurs sæurs Raodéni et Goulboudakhi. Le seigneur Bahadour est mort à l'âge de 20 ou 21 aus; sa « famille » [= géniteurs et frères] a fait faire pour lui diverses donations à Jérusalem et au Sinaï. En ont été chargés l'hiéromoine gree Simon qui était depuis longtemps leur [ou: son] dépendant et le moine géorgien Akaki qui était leur [ou: son] nutritus et serviteur depuis sa jeunesse; ils sont allés du Samtskhé à Trébizonde, à Constantinople et sur la Sainte Montagne. Notre monastère était particulièrement appauvrille ; l'église tombait tout à fait en ruine; les kellia, les murs et la plupart des tours étaient abattus, le laissant sons protection; ils ont offert au monastère 20 000 otmanuri, en pluri on en tetri, et deux chevaux. Une commémoraison a été instituée pour Bahadour le 10 octobre, jour de sa mort, [qui est] à célébrer par tous les prêtres, grecs et géorgiens.

Ces trois notices sont relatives à des membres de la famille des seigneurs de Djakéli, en Géorgie du Sud-Ouest, qui, après la révolte de Qvarqvare [III] en 1446 et à la faveur de l'expansion ottomane, se sont imposés comme atabegs de Samtskhé (ou Saatabago), c'est-à-dire d'un territoire qui correspond, lors de l'apogée de cette seigneurie, à peu près à celui des Bagratides du Tao-Klardjéti aux ixe-xe siècles; le Samtskhe est resté indépendant jusqu'en 1535.

La bibliographie présente de multiples contradictions sur la généalogie de cette famille 195. Le fait important est que l'indépendance ait été reconnue à l'atabeg Qvarqvaré IV, dit le Graud, en 1493, par le roi de Géorgie Constantin III196. C'est cet atabeg qui est mentionné dans le nº 162 (il mourut le 1er octobre 1498), avec ses successeurs, son fils aine Kaikhosro Ier, puis son second fils Mzetjabouk 197. Ce dernier fut particulièrement puissant (il obtint l'indépendance de l'Eglise sur son territoire), ce qui explique peut-être les libéralités dont il est fait état dans le Synodikon nº 162; il ent pour successeur son neveu, fils de Kaikhosro Ier, Qvarqvaré V (vers 1510 ou 1515 - vers 1535).

La notice nº 162 peut être datée ainsi: elle est postérieure à 1498, date de la mort de Qvarqvaré IV et à celle de Kaikhosro Ier (1500 ou 1502), pour qui est faite la commémoraison, tous deux étant cités comme défunts, et antérieure à celle de Mzetjabouk, qui mourut avant 1515 ou peut-être

La notice nº 163 doit dater de la même époque, si l'on admet que le donateur, Ambrosi, est le personnage cité dans le nº 162,

La notice n° 164 est relative à la même famille, mais les liens de parenté du défunt Bahndour, pour qui est faite la commémoraison, avec le reste de sa famille ne sont pas clairs, ce qui rend difficile la datation. Dans la prière qui forme le début de la notice, on peut reconnaître les trois seigneurs qui sont cités dans le nº 162 (Qvarqvaré, Kaikhosro et Mzetjabouk), mais les autres personnes mentionnées ne sont pas vraiment identifiables. La notice est écrite à la suite de la mort d'un Bahadour qui avait encore ses parents et des frères; Toumanoff, Manuel, p. 206, semble le considérer comme un troisième

⁽¹⁹²⁾ Sur ces ternies, ef. ci-dessous, p. 25, la note de Cécile Morrissou.

⁽¹⁹³⁾ Nous comprenons: dans le monastère.

⁽¹⁹⁴⁾ Ou peut-être «le plus pauvre de tous».

⁽¹⁹⁵⁾ A. MANVELICHVILI, Histoire de Géorgie, Paris, 1951, p. 256-269. W.E.D. ALLEN, A History of the Georgian People, Londres, 19712, p. 131-139. Toumanoff, Manuel, p. 206-207. Salia, Histoire, p. 262, 267-268, 290, avec

⁽¹⁹⁰⁾ Qvarqvaré III eut pour successeur son fils Bahadour, jusqu'à une date qui peut être 1475, A Bahadour succédérent ses fils Manoutchar (1475-1487?) et Qvarqvaré IV.

⁽¹⁹⁷⁾ Toumanoff, Manuel, p. 206, donne, comme date de leur mort, 1502 et 1515; Salia, Histoire, p. 245, 1500 et 1515.

fils du grand atabeg Qvarqvaré IV et le fait mourir le 10 octobre 1474, mais il doit être un peu plus en aval du grand atabeg Qvarqvaré. La notice pourrait plutôt dater du xvie siècle, mais, en raison des évenements qu'elle rapporte, ne pas être très éloignée des notices précédentes.

Bernadette Martin-Hisard

Note sur les monnaies mentionnées dans le Synodikon nos 162 et 164.

Le terme otmanuri désigne à l'évidence des espèces ottomanes. Cette précision s'imposait pour spécifier la nature des dénominations monétaires mentionnées dans les nos 162 et 164 du Synodikon, pluri et tetri, puisque circulaient à l'époque des espèces analogues, d'origine et parfois de valeur différentes, ducat vénitien, aspres de Trébizonde, ou d'autres monnaies d'argent pouvant être ainsi désignées, comme le dirhem égyptien de 1,1 g. Je ne pense donc pas que le terme olmanuri désigne une monnaie de compte, et préfère y voir un simple qualificatif. On peut imaginer que le versement avait été fait sous forme de sacs scelles, composés respectivement de monnaies d'or (pluri) et de monnaies d'argent (letri), à l'instar du dépôt, effectué auprès du grand čelnik serbe Radié, de deux bourses scellées, l'une de 35 000 akça, l'autre de 6 000 filuri, d'après un acte ottoman passé à Serrès en 1440 198.

Pluri. Bien que le florin, ou ses imitations 100, ait été infiniment moins répandu que le dueat vénitien en Méditerranée orientale, sa réputation de monnaie d'or par excellence avait sait de son nom un terme générique, appliqué également aux pièces d'or ottomanes, comme en témoigne un texte du xve siècle mentionnant des fiorini turchi che anno stampa di Vinegia200; le terme de fiorino turcho se trouve aussi dans Badoer (1436-1440); Uzzauo précise: fiorini turchi cioè ducali, et des textes tures parlent de firenk filuri frappés dans les ateliers ottomans à la fin du règne de Mehmed II201. C'est sans doute cette espèce que nous trouvons ici sons la forme géorgienne pluri. Étant donné la date de ces notices (entre 1498 et 1514) il est peu probable qu'il s'agisse ici d'imitations du ducat comme les Turcs en frapperent, au témoignage des textes, sous Murad II et Mehmed II, à l'instar de nombreux autres ateliers des xivexve siècles en Méditerranée orientale²⁰². Plus vraisemblablement, nous sommes en présence de la monnaic d'or, de type musulman mais à l'étalon du ducat, altun ou sultant, émise par Mehmed II à partir de 1477^{203} .

Tetri signifiant « blane » en géorgien, l'interprétation : aspre, de même que l'identification avec l'akça

ottoman, s'imposent.

Tous les paiements étant calculés en aspres dans l'empire ottoman, il est probable que les versements de 25 000 et de 20 000 olmanuri out été évalués en aspres, le texte indiquant qu'ils ont été effectués en espèces ottomanes, florins et aspres.

Cécile Morrisson

Plusieurs des informations données par le Synodikon se retrouvent dans la notice à laquelle nous avons fait allusion; elle constitue la première partie d'une intéressante Diègèsis relative

(198) E.A. ZACHARIADOU, The worrisome wealth of the celnik Radić, Studies in Ottoman History in Honour of Professor V.L. Menage, Istanbul, 1994, p. 383-397, aux p. 384-385.

(199) Celles frappées par Robert d'Anjou à Clarence (G. Schlumbergen, Num. de l'Orient latin, pl. XII, 33) ou la pièce unique d'Aydin (Vente Hess-Leu 8, Zurich, 24-10-1973, nº 229, cf. M. Bernocchi, Le monele della repubblica fiorentina, V, 1985, p. 149, nº 395).

(200) Cité par P. Grierson, La moneta veneziana nell' economia mediterranea, reimp. dans Later Medieval numismatics, Londres, 1979, nº XII, p. 92. La source, non indiquée, scrait-elle l'annotation du banquier florentin Guido d'Antonio di Nanni Camaiani, publice par U. Pasqui dans la Riv. ital. di Num., 30, 1917, p. 79 et reproduite par F. Babinger, Contraffazioni (art. cit. n. 201), p. 125, note 2, qui porte e duchali turchi ».

(201) Voir l'étude fondamentale de F. Babinger, Contraffazioni ottomane dello zecchino veneziano nel xv secolo, Annali dell' Ist. Ital. di Num., 3, 1956, p. 83-99 = Aufsätze und Abhandlungen zur Geschichte Südosteuropas und der Lepanl, II, Munich, 1966, p. 113-126, aux p. 121-125. La note du même auteur, Zur Frage der osmanischen Goldprägungen im 15. Jahrhundert unter Murad II. und Mehmed II., Südosi Forschungen, 15, 1956, p. 550-553 = Aufsälze, II, p. 110-112, est beaucoup moins détaillée.

(202) Robert d'Anjou, les émirs d'Aydın, les Gattilusi à Mytllène, les Génois à Péra. Cf. H.E. Ives, The Venelian Gold Ducal and its imitations, Ph. Grierson ed., New York, 1954. S. BENDALL et C. MORRISSON, Un tresor de ducats

d'imitation au nom d'Andrea Dandolo, RN, 21, 1979, p. 176-19.

(203) Babinger, Contraffazioni, art. cit., p. 115, et Id., Zur Frage, art. cit., p. 110-111.

au monastère d'Iviron, que M. Gédéôn a publiée en 1885. La Diègèsis, qui à certains égards forme la suite du Synodikon, et qui constitue aussi le premier essai d'une Histoire du monastère, avait été communiquée à Gédéôn par l'archimandrite Gérasimos Zakynthios, alors épitrope des biens du monastère dans le Caucase²⁰⁴. Nous donnons une analyse de cette notice, rédigée en 1514 par l'hiéromoine Théodose. Seul le début nous semble légendaire:

Dans les temps anciens, le monastère d'Iviron était florissant, parmi les premiers de l'Athos, en raison de la vertu de ses moines, de ses biens, de ses reliques, des offrandes et de ses domaines, mais, pour des péchés que Dien connaît, tout cela fut en peu de temps détruit, comme nous l'apprenons par les anciens chrysobulles. En effet, en 67 < 6 > 7 = 1259, sous le règne de Michel [VIII] Paléologue, des pirates venus d'Occident (*Phraggia*) pillèrent le monastère et le laissèrent presque désert, certains des moines ayant été tués, tandis que d'autres avaient pu s'enfuir²⁰⁵. Le monastère se releva, mais il ent à subir peu après les mêmes maux, en pire encore²⁰⁶, si bien qu'il se trouva dans une grande pénurie, n'abritant plus que peu de moines.

C'est dans ces circonstances qu'en 7000 = 1492 des moines d'Iviron se rendirent dans le royaume de Géorgie, rencontrèrent le « seigneur » Gorgoranès [Qvarqvaré IV], évoquèrent avec lui la situation du monastère et obtinrent son aide. Après la mort de ce roi, ses fils Kaïchosroés [Kaikhosro Ier] et Meztzetzambouk [Mzetjabouk] lui succédèrent et contribuèrent à la reconstruction du monastère, de ses domaines et de ses métoques; les tours et les kellia qui étaient détruits furent restaurés. En particulier, la grande tour fut alors édifiée depuis les fondations; les coupoles (tourlai) de l'église, l'exonarthex, et tout le reste furent réparés, tels qu'on les voit aujourd'hui. Les fonds venaient de Géorgie, la peine sut celle des moines du monastère, qui travaillèrent nuit et jour à sa restauration, mais c'est la Vierge qui avait inspiré les « seigneurs » et qui fit augmenter le nombre des moines.

Ainsi, le monastère était affermi, grâce non seulement à des biens et à des offrandes, mais aussi à ses moines vertueux qui s'attachaient au mode de vie cénobitique. Depuis la Palestine, je me rendis dans ce monastère en 7019 = 1511; attiré par la modération qui y régnait, par la vertu des moines et par l'agrément du lieu, je décidai de m'y établir ma vie durant. Ayant trouvé le monastère pauvre en livres, je me suis appliqué à ce qu'il en possède, écrits de ma main. J'appris que dans certains des monastères de la Sainte Montagne on chantait l'acolouthie de la Dormition de la Vierge pendant presque tout le mois d'août, du 14 au 28, et j'ai pensé qu'il fallait faire de même dans notre monastère, et célébrer chaque année solennellement la fête de la Dormition. C'est pourquoi moi, l'hiéromoine Théodose, j'ai écrit de nombreux livres et en ai fait don au monastère de la Vierge dite Portaïtissa, ou Iviron.

— Théodose indique ensuite la date à laquelle il écrivit cette notice, le 2 mai 7022 = 1514, et demande qu'on prie pour lui²⁰⁷.

Il nous paraît probable que les informations données par cette notice sont indépendantes du Synodikon. Elle mentionne des travaux effectués dans l'église, les tours et les kellia avant 1511, date de l'arrivée de Théodose à Iviron, et l'on sait d'autre part que ces bâtiments étaient encore en ruine au moment de la donation mentionnée dans le Synodikon n° 164, ce qui permet de placer la date de cette donation vers le début du xvi° siècle.

Même si, dans ces textes, il faut faire la part de la rhétorique du déclin auquel succède un renouveau rendu possible par la générosité du bienfaiteur, il en résulte un certain nombre

⁽²⁰⁴⁾ Gérdéon, Alhos, p. 172, note 195. — P. Uspenskij avait vu ce texte, encore inédit, dans les archives d'Iviron et il l'a utilisé dans Pervoe pulesestvie v Afonskie monastyri i skity..., I, Klev, 1877, p. 177-178.

⁽²⁰⁵⁾ On reconnaît lei certains détails donnés dans le chrysobulle de Michel VIII (Iviron III, n° 58) sur une attaque du monastère par des pirates « italiens »; voir à ce sujet ibidem, p. 7.

⁽²⁰⁶⁾ Allusion vraisemblable à une prétendue attaque de la Compagnie catalane contre l'Athos (cf. Lavra IV, p. 27-28), qui aurait affecté Iviron.

⁽²⁰⁷⁾ GÉDÉON, Athos, p. 172-175. — La Diègèsis continue par une seconde notice, rédigée en 1626 par l'higoumène Jérémie (ibidem, p. 175-178) et s'achève avec des notices plus brèves, de la seconde moitié du xvine siècle (ibidem, p. 178-179). Toutes les informations qui sont données sont précieuses pour l'histoire du monastère.

de faits. Les bâtiments du monastère avaient apparemment besoin de réparations à la fin du xv° siècle (Synodikon n° 164; Théodose). On ne voit aucune raison de mettre en doute ce qu'écrit Théodose à propos d'un voyage de moines d'Iviron en Géorgie, pour demander de l'aide. Les donations en numéraire, en tout 45 000 aspres semble-t-il (n° 162 et 164), auxquelles il faut ajouter les dépenses faites par Ambrosi (Synodikon n° 163), furent importantes; Kaikhosro Ier, en raison de ses libéralités, fut d'ailleurs honoré à l'égal des fondateurs (n° 162). Grâce à ces dons, des travaux furent effectués sur les murs et sur les tours, et les kellia furent réparés (Théodose; cf. Synodikon n° 164). Plus particulièrement, une tour, munie d'un canon, fut construite (n° 163); il s'agit sans doute de la «grande tour» édifiée à neuf que mentionne Théodose, c'est-à-dire de la haute tour, entourée d'un mur d'enceinte, qui, sur la façade Sud, domine anjourd'hui encore le monastère 208. Un hôpital fut installé (Synodikon n° 163) 200. L'église de la Vierge fut restaurée (Théodose; cf. Synodikon n° 164) 210 et l'icône de la Portaïtissa fut recouverte d'or (n° 163) 211. Enfin, signe de la prospérité retrouvée, le nombre des moines augmenta (Théodose). Hors de l'Athos, des métoques furent également reconstruits (Théodose), parmi lesquels celui de Gomatou (Synodikon n° 163).

Une inscription encastrée sur la façade Ouest du katholikon d'Iviron date de septembre 1513 la fin des travaux effectués dans l'église, la tour et la barbacane²¹², et confirme donc, sur les points les plus importants, les informations que nous venons de rapporter.

Les officiers d'Iviron. Plusieurs officiers d'Iviron sont connus à cette époque: Calliste était ecclésiarque entre 1430 et 1448²¹³. Théophane représenta le monastère à Karyés en juillet 1472²¹⁴. Laurentios se rendit à Thessalonique en mai 1492 (ou peu avant) pour participer à une conciliation avec les moines de Chilandar dans l'affaire de Komètissa²¹⁵. On connaît ensuite le nom d'autres moines d'Iviron qui participèrent à des synaxeis de l'Athos: Théophane (peut-être un autre que celui que nous venons de mentionner) en 1493/94²¹⁶, Galaktiôn, un Géorgien, en 1494-1496²¹⁷, Néophytos en juin 1501²¹⁸ et peut-être en avril 1502²¹⁹. Misaèl, un Grec, était en mars 1503 à Constantinople, où il participa à une nouvelle conciliation dans l'affaire de Komètissa²²⁰, et

⁽²⁰⁸⁾ Cf. Iviron I, fig. 2, p. 60.

⁽²⁰⁹⁾ Il est probablement fait allusion à cet hôpital dans la Dtègèsis éditée par Gédéon, Athos, p. 176: en 1640, une partie des kellia furent réparés, depuis «Saint-Georges de l'hôpital» jusqu'aux Saints-Anargyres, c'est-à-dire dans une des ailes du monastère. Cet hôpital est mentionné dans deux notices portées sur des manuscrits d'Iviron: Lampros, Catalogue, II, n° 4271 (151; xv° siècle) et n° 4512 (392; xvr° siècle). — En 1610, un nouvel hôpital fut édifié, hors du monastère, en dessus de l'arsana (Gédéon, Athos, p. 176). Rappelons que la tour de l'arsana fut édifiée en 1622 (ibidem, p. 177; MILLET-PARGOIRE, n° 289, p. 93: inscription de 1625).

⁽²¹⁰⁾ Sur les travaux effectués à cette époque dans l'église, cf. P. M. Mylonas, Notice sur le katholikon d'Iviron, Iviron I, p. 64.

⁽²¹¹⁾ Sur cette icône, cf. Iviron I, p. 63, note 6; voir aussi une reproduction de l'icône dans S.M. Pélékanides et al., Oi θησανροί του 'Αγίου "Όρους ΙΙ, Athènes, 1975, p. 23.

⁽²¹²⁾ Miller-Pargoire, n° 220, p. 67. Les éditeurs suggèrent que le terme παρπακάς désigne un mur d'enceinte.

⁽²¹³⁾ Notre n° 99, 1, 6; mention (hiéromoine, cf. 1, 5). (214) Dionysiou n° 31 (copie), 1, 22-23; signature (gérôn).

⁽²¹⁵⁾ Notre nº 101, l. 14: mention.

⁽²¹⁶⁾ Dionysiou nº 36 (copie), l. 25: signature (gérontas).

⁽²¹⁷⁾ Dionysiou nº 37, 1. 10: signature géorgienne; Dionysiou nº 38, 1. 13: id.

⁽²¹⁸⁾ Pantocrator nº 29, l. 8-9: mention.

⁽²¹⁹⁾ Acte de Lavra d'avril 1502, éd. EEBS, 23, 1953, p. 563.

⁽²²⁰⁾ Notre nº 104, I. 17: mention (diaere).

représenta Iviron à Karyès en juin 1503²²¹. Citons encore Grégoire Drélisdzé, archiprêtre de la Portaïtissa à une date mal déterminée (cf. note 189).

3. Iviron et l'Athos.

La diminution du prestige d'Iviron à l'Athos au cours du xve siècle est suggérée par l'ordre des signatures apposées sur les actes du Prôtaton: le monastère vient désormais non seulement après Lavra et Vatopédi, mais aussi après Chilandar²²², monastère dont la prospérité et la promotion au troisième rang des signataires sont sûrement liées au soutien que les principautés serbes lui accordaient.

La puissance de Clulandar et la faiblesse d'Iviron à la fin du xv° siècle se firent sentir à l'occasion d'un conflit survenu entre les deux monastères au sujet de Komètissa, à la limite Nord-Ouest de l'Athos. Dans un univers athonite un peu rétréei, l'affaire fut jugée d'importance, puisque quatre documents relatifs à cc conflit sont conservés dans les archives d'Iviron (nos n°s 100, 101, 103 et 104). On sait que les Ibères possédaient depuis le xi° siècle un métoque à cet endroit, dit Mélissourgeion ou Saint-Nicolas; ses biens avaient comme voisin le monastère de Skorpiou, également dédié à Saint-Nicolas²23. La construction, en 1325, sur un terrain donné par Iviron, d'une forteresse à Komètissa par les autorités centrales de l'Athos²24 et la désertion du hameau qu'Iviron possédait à proximité (cf. ci-dessons, note 226) affaiblirent sans doute la position, sinon les droits, du monastère dans ce secteur. L'achat par Chilandar, en 1325, du monydrion de Skorpiou²25 fut à l'origine des usurpations que ce monastère effectua, lorsqu'il fut devenu puissant, aux dépens d'Iviron. La querelle portait sur la possession des pâturages de Komètissa ou Palaia Komètissa²20 et de la prairie de Néa Komètissa²27, et sur l'usage de cette dernière, comme pâture ou comme pré de fauche. Les premiers épisodes ne sont pas connus; on sait seulement que le conflit fut d'abord arbitrè par les autorités de l'Athos, puis par la justice

⁽²²¹⁾ Dionysion nº 42, l. 10: signature grecque.

⁽²²²⁾ Cf. Kastamonitou n° 7 (1471; ordre: Lavra, Vatopédi, Chilandar, Iviron); Dionysiou n° 31 (1472; Lavra, Vatopédi, Chilandar, Zographou, Kastamonitou, Iviron); Dionysiou n° 36 (1493/94; Lavra, Vatopédi, Chilandar, Iviron); Dionysiou n° 37 (1494-1496; td.); Dionysiou n° 38 (1494-1496; Lavra, Vatopédi, Kutlumus, Chilandar, Iviron); Panlocrator n° 29 (1501; Lavra, Vatopédi, Chilandar, Iviron). — En 1371 déjà, puis en 1430, le représentant de Chilandar avait signé avant celui d'Iviron (cf. ci-dessus, note 55).

⁽²²³⁾ Notre n° 100, l. 4-5. — Ce monastère n'est pas localisé. D'après le périorismos de Kalaphatou (*Lavra* I, n° 54) et celui de Skorplou (*Chilandar* n° 111), qui ne sont pas faciles à interpréter, il pourrait avoir été situé au Nord de l'église Saint-Nicolas (Mélissourgeion).

⁽²²⁴⁾ Cf. Iviron III, p. 12.

⁽²²⁵⁾ Chilandar n° 110. Chilandar détenait déjà, dans la même région, le métoque de Zygou (ibidem, l. 4). (226) Le toponyme de Palaia Komètissa, qui apparaît en 1351 (nos n° 91, l. 7-8; 100, l. 13; 104, l. 18 et 36), désigne le domaine d'Iviron autour de l'église Saint-Nicolas (cf. notre n° 100, l. 18-19), qui est localisée (Iviron I, p. 75 et fig. 5, p. 77). — Ce toponyme, et la qualification du bien comme exaleimma dans notre n° 91 (cf. cidessus, note 142) pourraient suggérer que le village voisin du métoque avait été déserté avant 1351, mais l'abandon définitif est peut-être plus tardif, puisqu'on a signalé sur le site de ce village la présence de céramique du xyc siècle (Papagoglos, Métochia, p. 1609).

⁽²²⁷⁾ Néa Komètissa (nos nos 100, l. 13; 104, l. 25 et 36) pourrait être un habitat nouveau, situé à proximité d'un endroit arrosé puisqu'on en fit un pré de fauche, endroit qu'on peut supposer assez vaste vue l'importance qui lui est accordée; pour ces raisons, on peut penser que Néa Komètissa était situé au Nord de Palaia Komètissa; rien n'est sûr.

ottomane²²⁸. En 1486, le patriarche Syméon Ier reconnut les droits d'Iviron sur la totalité de Komètissa (notre nº 100). Mais les moines serbes ne tinrent pas compte de cet aete²²⁹ et Iviron dut accepter en 1492 une exploitation commune de ces terrains (notre nº 101). Les disputes entre bergers ou bouviers d'Iviron et de Chilandar furent sans donte le prétexte de nouvelles querelles 230. Des négociations s'engagèrent. Les moines d'Iviron obtinrent de ceux de Chilandar la promesse que ces derniers ne feraient plus paître de buffles à Komètissa et les deux monastères, se promettant mutuellement de ne plus s'opposer entre eux lors des synaxeis de l'Athos et de ne plus faire appel aux tribunaux, parvinrent à un nouvel accord (notre n° 103). Mais les Serbes ne tinrent pas leurs promesses. Iviron s'adressa alors à certains tribunaux et obtint gain de cause. De leur côté, les moines de Chilandar firent appel auprès du sultan, puis acceptèrent un nouveau compromis en 1503, Iviron s'engageaut également à ne pas faire paître de buffles à Komètissa. Les deux parties s'entendirent pour faire de Néa Komètissa un pré de fauche et pour se partager la récolte du foin (notre n° 104; sur l'affaire, cf. aussi les notes à notre n° 100). Chilandar avait gagné, puisque ce monastère obtenait un condominium sur un bien qui appartenait depuis longtemps à Iviron. Les droits d'Iviron à Komètissa, sur un pâturage d'hiver pour bovins, situé au bord de la mer, et sur sept parcelles de pré sont encore mentionnés en 1613 (cf. p. 31). Il semble que Chilandar, puis Vatopédi, parvinrent plus tard à écarter définitivement Iviron de Komètissa 231.

4. Les biens du monastère à Lemnos et en Macédoine.

Depuis la fin du XIIIe siècle, plusieurs monastères de l'Athos avaient acquis des domaines à Lemnos, mais Iviron n'y détenait, au milieu du xve siècle, qu'une terre de culture de deux zeugaria, près de Kontobrakè; il s'agissait d'une donation, qui avait été confirmée par une ordonnance de l'empereur Jean VIII. La superficie de cette terre « n'étant pas suffisante » pour les labours envisagés, les moines d'Iviron obtinrent du despote Dèmètrios Paléologue, entre 1430 et 1448, une parcelle voisine, de 6 zeugaria, l'ensemble devant former un métoque; la tour en ruine qui se trouvait à proximité serait reconstruite et des parèques, venus de Macédoine, devaient être installés sur ce petit domaine (notre n° 99). Iviron participa donc à la reconstruction de Lemnos.

En Macédoine, Iviron, comme les autres monastères athonites, conserva au xve siècle un certain nombre de ses biens, à l'exception toutefois de la terre cultivée par les parèques, devenus ratas, terre dont les revenus fiscaux furent attribués à des timariotes²³². Nous nous bornerons à indiquer les faits consus de nous, en nous appuyant sur deux notes, que nous devous à Irène

⁽²²⁸⁾ Notre nº 101, l. 8.

⁽²²⁹⁾ Notre nº 104, l. 9-12.

⁽²³⁰⁾ Cf. ibidem, 1. 32: les moines de Chilandar faisaient auparavant venir des buffles à Komètissa, et la présence de ces buffles engendrait des troubles (ibidem, 1. 22).

⁽²³¹⁾ Cf. Papaggélos, Métochia, p. 1608.

⁽²³²⁾ Cf. la bibliographie donnée par Lemerle dans Laura IV, p. 61, n. 279. — Sur les impôts dus à des timariotes par les monastères, cf. E. A. Zachariadou, Ottoman Documents from the Archives of Dionysion (Mount Athos) 1495-1520, Südost Forschungen, 30, 1971, p. 1-35, en particulier p. 27-30; repris dans Ead., Romania and the Turks (c. 1300 - c. 1500), Londres, 1985, n° XVI.

Beldiceanu. La première éclaire, indirectement, les conditions dans lesquelles le monastère fut privé de ses domaines; la seconde nous offre, d'après un registre ottoman, un tableau des biens d'Iviron en 1613, qui contribue à l'histoire des biens du monastère au xve siècle:

NOTE SUR LA CONFISCATION DES BIENS DES MONASTÈRES AU XV° SIÈCLE.

Le sort des biens des monastères byzantins sous la domination turque reste difficile à déerire, en dépit d'un certain nombre de travaux. Dans l'État ottoman, le pouvoir s'exerçait en fonction de plusieurs principes, le droit coutumier au sens large du terme, la volonté du souverain et la loi religieuse, ou cheri'a; l'équilibre entre ces principes a évolué au fil du temps. Il faut aussi tenir compte de la nature des revenus dont bénéficiaient les monastères à la veille de la conquête : il pouvait s'agir d'immeubles (maisons, monlins), de parcelles de terre (champs, vigne), de revenus en espèces ou en nature (loyers, impôts) payés par des paysans. Ensin, des régimes de faveur pouvaient être accordés par le sultan (exemption de la capitation, de l'ispençe, du droit sur les moutons, remplacement de la dime sur les récoltes par une somme forfaitaire, etc.). La difficulté à saisir l'évolution vient enfin du fait que les registres liseaux, qui nous offrent les données les plus liables, ne remontent pas en deçà du règne de Murad II (1421-1451), le premier d'entre cux étant de 1431/32. Quelques documents conservés sont plus anciens, mais il ne s'agit pas d'originaux et leur interprétation sait problème.

D'une saçon générale, on peut assirmer que les terres des raïas surent considérées par les Ottomans comme biens de l'État, et que celui-ci en disposait à sa guise. Il pouvait les laisser à des hommes d'Église, ou à des moines, mais il pouvait aussi les attribuer à des timariotes. La diversité des solutions retenues se vérific pour les époques les plus hautes. Nous ne donnerons ici que quelques exemples.

Dans le registre pour l'Albanie, qui date de H. 835 (c. 9 septembre 1431), les biens de l'église épiscopale de la région de Kanina formaient à l'époque de Mehmed Ier (1413-1421)²³³ le timar de l'évêque ; il est rappelé dans ce document que « l'ancien registre », antérieur à 1431, faisait état de la mênie situation²³¹. — D'un autre côté, le métropolite de la même région avait reçu du sultau régnant, Murad II, à titre de timar, le village d'Apanohora, composé de quatorze seux, village dont les revenus allaient auparavant, sous Mehmed Ier, à un serviteur du [sancak]bey235. — Le cas du monastère de Saint-Jean-Prodrome près de Serrès est peut-être plus significatif. Lors du premier recensement de Mehmed II, le monastère possédait à titre de timar les revenus siscaux de cinq villages, ainsi que des moulins, des jardins, des vignes près de la ville de Ziclina, un pressoir pour l'huile de lin et une culture de safran²³⁶. Dans le troisième recensement de Mehmed II (le registre du deuxième recensement n'a pas été retrouvé), ces cinq villages sont attribués à un timariote237, le monastère ne conservant que ses biens propres. Pour leur exploitation, les moines (30 en tout) payaient 500 aspres au même timariote 288. Dans le cas du Prodrome, la confiscation se situe par conséquent entre le premier et le troisième recensement (entre 1455 et 1477 environ). — Notons ensin qu'un registre établi très probablement vers 1461, peu après la conquête, mentionne trois monastères situés dans la région de Voslice en Morée, qui avaient pu conserver les revenus des terres des villageois et qui avaient aussi été exemptés de la capitation et de l'ispençe239.

Ces exemples montrent que l'Etat ottoman n'a pas décidé à un moment précis de confisquer systematiquement les domaines ecclésiastiques ou monastiques byzantins. Le sort de ces domaines a dépendu de plusieurs sacteurs: du calcul politique du sultan, comme en Morée, de l'influence qu'avait

⁽²³³⁾ Mehmed Ier est simplement désigné comme «le suitan».

⁽²³⁴⁾ H. INALCIK, Hicri 835 tarihli süret-i defter-i sancak-i Arvanid, Ankara, 1954, p. 43 nº 100, p. 51, nº 122.

⁽²³⁵⁾ Ibidem, p. 73, nº 200,

⁽²³⁶⁾ N. Beldiceanu, Margarid: un timar monastique, REB, 33, 1975, cf. p. 251-255. — Le registre TT3 ne date pas de 1464/65, car il ne relève pas du deuxième recensement de Mehmed II, mais du premier, qui eut lieu vers 1455: I. Beldiceanu-Strinhern, Méthodes de datation des registres ottomans (en ture), communication présentée au colloque sur les registres ottomans à Konya en octobre 1992.

⁽²³⁷⁾ Registre pour la Macédoine, Archives de la Présidence du Conseil, Istanbul, fonds Tapu ve tahrir defterleri n° 7, p. 266-270.

⁽²³⁸⁾ Ibidem, p. 270.

⁽²³⁹⁾ N. Beldiceanu, I. Beldiceanu-Steinherr, Recherches sur la Morée, Südost Forschungen, 39, 1980, p. 46-47. Il s'agit du registre de la Morée TT 10, p. 44-45.

auprès de lui telle communanté monastique, comme dans le cas du Prodrome, mais aussi de ses besoins en numéraire ou de la pression exercée par les légistes musulmans. Il faut souligner que les legs pieux musulmans n'étaieut pas non plus à l'abri des confiseations. Par ailleurs, on ne peut pas considérer que les mesures prises par Murad II après la chute de Thessalonique, qui visaient à confisquer les biens des monastères de la région au témoignage d'Anagnôstès, aient été générales²¹⁶. On peut seulement affirmer que le principe selon lequel la terre des raïas appartenait à l'État s'est peu à peu renforcé²⁴¹. Toute la documentation, qu'il s'agisse de registres, d'actes de donation ou d'attestations délivrées par les tribunaux religieux, montre que les biens monastiques consistaient en vignes, champs, moulins, maisons, pâturages, mais pas en terres de raïas. Comment les monastères exploitaient les biens qui leur restaient est une question qui reste à étudier. Dans de nombreux cas, ils utilisaient des ouvriers agricoles appelés irgad²⁴² (du grec ergatès) ou hizmelkar²⁴³ (serviteur). Peut-être devaient-ils parfois travailler eux-mêmes.

LES BIENS D'IVIRON D'APRÈS LE REGISTRE TT 723, DATÉ DE H. 1022 (c. 12 février 1613)244.

Analyse.

Monastère d'Iviron, sur la Sainte Montagne.

A Thessalonique, une cour avec quatre pièces.

A Kalamaria, au lieu-dit Bolbos, un ciftlik au bord de la mer; une tour, une église et six maisons.

Dans la circonscription de Sidèrokausia, à Sidèrokausia, une maison.

Dans le village de Gomatou, un ciftlik qui paie la dime; une tour, trois maisons, 20 dönüms²⁴⁵ de vigne dans le village de Gomatou, imposés à 16 aspres le dönüm, une église et une parcelle de verger—oliviers et poiriers.

Dans le village d'Hiérissos, un ciftlik qui paie la dime; une tour, une maison et 25 dönüms de

vigne, imposés à 16 aspres le dönüm.

A Longos²¹⁶, le çiftlik Proaulaka, qui paie la dime; une tour, deux maisons et 40 dönüms de vigne, imposés à 16 aspres le dönüm; au même endroit, un pâturage d'hiver pour des montons et un autre pâturage d'hiver, à Proaulaka.

A Komètissa (Qom...šh247), un pâturage d'hiver pour des bovins, au bord de la mer, une maison

avec ... et sept parcelles de pré au même endroit.

Dans le village d'Arsénikeia, deux moulins, un pré dans le village d'Arsénikeia et deux parcelles de potager.

Madrague à Ampélitzin (Anbhliiç).

Dans le village de ..., une maison avec une cour, et une boutique dans le même village.

Près du village de .... iç, une parcelle de pré.

(240) Cf. E. Zachariadou, Olloman Documents, p. 23-27.

(241) D'autres biens ont également rejoint le domaine de l'État, sans qu'on puisse toujours savoir à quelle date, en premier lieu les maisons et les boutiques. A Constantinople, la perception de loyers sur ce type de bien commença quelques aunées après la conquête de la ville. A Cetatea Alba (Akkerman) et à Kilia, la confiscation des maisons et des boutiques eut lieu au moment même de la conquête (N. Beldiceanu, La conquête des cités marchandes de Kilia et de Cetatea Alba par Bayezid II, Südost Forschungen, 23, 1964, p. 73). A la fin du règne de Mehmed II, l'État mit également la main sur les madragues.

(242) H. Lowry, The Island of Limnos ..., Continuity and Change, p. 253, note 60 (live, à la place de reaya, irgadan; cf. N. Beldiceanu, I. Beldiceanu-Steinherr, Une mesure ottomane d'origine balkanique pour les liquides: le čabur, Turcica, 19, 1987, p. 234); H. Lowry, Monasteries, Tekkes and their Fates, 1. The Fate of Byzantine Monastic Properties under the Ottomans: Examples from Mount Athos, Limnos and Trabzon,

Byzantinische Forschungen, 16, 1990, p. 303, l. 4 (lire irgadan à la place de reaya).

(243) Registre abrégé pour Nevreqob et Köprülü, du règne de Murad II, Archives de la Présidence du Conseil, Istanbul, fonds Maliyeden müdevver nº 525, p. 29.

(244) Archives de la Présidence du Conseil, Istanbul, fonds Tapu ve tahrir defterler n° 723. — La lecture de certaines lettres ou de certains mots est difficile; ils ont été remplacés dans l'analyse par trois points.

(245) Un dönüm equivaut approximativement à un modies.

(246) Sur Longos, vraisemblablement au sud d'Hierissos, cf. Iviron I, p. 78-79, note 1 p. 79 et fig. 5, p. 77.

(247) Au milieu et à la fin des mots, la lettre h se lit: é.

Près du village de Palthor²⁴⁸, deux parcelles de pré.

Madrague à Saint-Euthyme.

Madrague à Yan...²⁴⁹

Madrague à Longos, au lieu-dit Proaulaka.

Dans la circonscription de Scrrès, près du village d'Ibèra 250, un ciftlik avec vigne, verger et cinq

Dans la circonscription de Zichna, près du village de ...251, un ciftlik qui paie la dîme; une église, quatre maisons, trois moulins et 10 donums de vigne, imposés 15 aspres le donum.

Dans la circonscription de Berroia, dans les limites du village ..., aux lieux dits Aksaradh, ... et ..., pâturages d'été pour des bovins; on paie la dîme.

A ..., sur la montagne de ..., pâturage d'été pour des moutons.

Lorsque les moines qui habitent le susdit monastère et qui labourent les champs [et exploitent] les prés, les pâturages d'hiver et d'été, meurent²⁵², ceux qui restent en auront la jouissance; personne ne se mèlera aux affaires qui concernent leurs champs on autre chose et on ne leur demandera pas le lapu²⁵³. Cecì étant stipulé par un firman, on l'a inscrit dans le nouveau registre.

Irène Beldiceanu-Steinherr

En Chalcidique orientale, le métoque d'Iviron à Proaulaka est attesté en mars 1469254 et, on vient de le voir, en 1613; devenu le Métochion Tsiphlikion à Pyrgoudia, il appartenait encore à lviron au début du xxº siècle255. A Hiérissos, le métoque d'Iviron, avec sa tour édifiée au xIIIe siècle 256, sont attestés en 1613 (cf. ci-dessus), et encore au début du xxe siècle sous le nom de Koutsaki²⁵⁷; plusieurs parcelles appartenant au monastère à la fin du xixe siècle aux alentours du métoque²⁵⁸, et d'autres, dans des lieux-dits où Iviron avait des biens au xIv^e siècle, tels Zouroba²⁵⁹ et Staurakiou²⁶⁰, pourraient témoigner d'une possession continue. Dans le même ordre d'idées, on rappellera qu'Iviron détenait encore un moulin à Arsénikeia en 1923261. Deux registres fiscaux ottomans nous apprennent qu'au milieu et à la fin du xve siècle les revenus fiscaux du village de Gomatou étaient attribués à des timariotes202; le second de ces documents enregistre parmi les revenus de ce village des impôts grevant des biens qu'Iviron²⁶³ possédait à Gomatou, une olivette et des ruches264. Nous avons vu plus haut (p. 27) que le métoque de Gomatou fut

⁽²⁴⁸⁾ Il pourrait s'agir du village de Palèochôri, à 12 km au Nord-Ouest de Gomatou (Paysages, p. 224-225).

⁽²⁴⁹⁾ Lecture incertaine.

⁽²⁵⁰⁾ Le village d'Ibèra correspond à Mélintziane, cf. Paysages, p. 217 (Nibéro).

⁽²⁵¹⁾ On pourrait songer, d'après la description du bien, a Grizoba/Iskrizoba (cf. Iviron III, p. 42), mais ce qu'on lit ne correspond pas à ce toponyme.

⁽²⁵²⁾ Murd olmaq; on emploie cette expression pour les non-musulmans.

⁽²⁵³⁾ Versement à effectuer pour entrer en jouissance d'une terre,

⁽²⁵⁴⁾ Trois documents de Saint-Paul: un acte slave (éd. D. Sindik dans Mešovita grada, VI, Belgrade, 1978, p. 2021-202) et deux inédits grecs.

⁽²⁵⁵⁾ Cf. PAPAGGELOS, Métochia, p. 1574, 1590 sq.

⁽²⁵⁶⁾ Cf. Iviron III, p. 21.

⁽²⁵⁷⁾ Paysages, p. 157 et note 7 p. 158; Iviron I, p. 79.

⁽²⁵⁸⁾ Cf. Papaggelos, Métochia, p. 1589.

⁽²⁵⁹⁾ Notre nº 86, l. 137. — Pour le xixe siècle, cf. Papaggillos, Métochia, p. 1587, 1588 (Soroba).

⁽²⁶⁰⁾ Notre nº 86, 1. 120-121. — Cf. Papaggelos, Métochia, p. 1588 (Stauraki).

⁽²⁶¹⁾ Cf. notre nº 86, 1. 102. Deux moulins appartenant à Iviron à Arsénikeia sont mentionnés en 1613 (cf. ci-dessus); pour le xxe siècle, cf. Iviron I, p. 82-83.

⁽²⁶²⁾ FHB 8, p. 425, et FHB 9, p. 451.

⁽²⁶³⁾ Pour la lecture du nom du monastère, cf. Dèmètriades, Kalègoriés, p. 399.

⁽²⁶⁴⁾ FHB 9, p. 451.

restauré au début du xv1° siècle; il est mentionné en 1613 (cf. ci-dessus), et les habitants de Gomati connaissent encore son emplacement²⁶⁵.

En Chalcidique occidentale au milieu du xve siècle, le village de Katô Bolbos, qui avait été retiré à Iviron, saisait partie d'un timar²⁶⁶. Le monastère conservait cependant le métoque, et une partie au moins de ses terres. En effet, au début du xvic siècle, Iviron ayant négligé ce bien, Saint-Pantéléèmôn s'en empara, mais en 1529/30, le patriarche Jérémie Ier le restitua aux Ibères, dans des limites qui, à l'est, correspondent aux anciennes délimitations du domaine 207. Le çiftlik, avec la tour édifiée avant le xIIe siècle, est mentionné en 1613 (cf. ci-dessus), et son emplacement (les ruines du métoque Karaman) est toujours connu dans la région 208.

Dans la vallée du Strymon, Mélintziane, devenu le village d'Ibèra, était attribué à un timariote en 1464/65289. Mais le métoque d'Iviron est attesté en 1613 (cf. ci-dessus) et au début du xxe siècle270.

Dans la région du Pangée, à la même date, Radolibos faisait partie d'un timar²⁷¹. Notre Appendice V, faux qui a été établi à la fin du xive ou au xve siècle, donne, l. 19-22, une liste détaillée des biens d'Iviron à Radolibos: le métoque du monastère et l'église du taxiarque Michel dans le village²⁷², le monydrion de Saint-Georges à Boriskos²⁷³, le monydrion de la Vierge Spèlaiôtissa plus haut dans la montagne²⁷⁴ et, à proximité de Radolibos, le monydrion de Sainte-Anastasie Pharmakolytria, à «Goultzètza»²⁷⁵. Ce document semble attester que le monastère conservait certains biens à Radolibos et aux environs au moment de sa rédaction. Par la suite, le sort de Radolibos nous est inconnu. Le recensement des biens d'Iviron en 1613 n'en dit mot. Mais les habitants de Rodolibos montrant, aujourd'hui encore, les ruines du métoque d'Iviron²⁷⁶, on pourrait supposer — en attendant une confirmation dans les archives — une présence du monastère dans ce village à l'époque moderne.

D'après le registre ottoman de 1613 analysé ci-dessus, Iviron semble avoir acquis de nouveaux biens au xve siècle: la maison de Sidèrokausia277 ni les pâturages dans la région de Berroia en Macédoine occidentale ne sont en effet mentionnés dans le dossier byzantin du monastère.

⁽²⁶⁵⁾ Cf. Iviron I, p. 82.

⁽²⁶⁶⁾ FHB 8, p. 425. La lecture du nom du village, B(o)rv(o)s, est due à Elizabeth Zachariadou. Cf., pour la lecture du nom du monastère, Demetriades, Katègories, p. 396.

⁽²⁶⁷⁾ Dölger, Schatzkammer, nº 86; ef. Lefort, Chale. occ., p. 41.

⁽²⁶⁸⁾ Ibidem, p. 43.

⁽²⁶⁹⁾ TD 4, p. 290-291.

⁽²⁷⁰⁾ Paysages, p. 217 (Nibéro). — Le métoque était situé à l'emplacement de l'école primaire du village d'Ibèra (source orale).

⁽²⁷¹⁾ TD 4, p. 340-341.

⁽²⁷²⁾ L'église de Rodolibos est aujourd'hui dédiée à Saint-Michel, cf. Lefort, Population, p. 199.

⁽²⁷³⁾ En 1707, ce monydrion était à l'abandon depuis trente ans, sans maître connu; le patriarche Gabriel confia au monastère de Kosinitza le soin de le relever (Papadopoulos-Kérameus dans Syllogos, supplément au t. 17, Constantinople, 1887, p. 23-24).

⁽²⁷⁴⁾ Le toponyme est conservé: licu-dit Spèliôtissa dans le Pangée au-delà de Boriskos (source orale). (275) Sainte-Anastasie « près du Strymon » est mentionnée comme bien du monastère dans l'acte Iviron III,

nº 62, 1. 37-38. Nous avons supposé (ibidem, p. 43-44) qu'il s'agissait du même établissement et que Goultzetza pourrait être Boultzista, à 5 km au Nord-Oucst de Radolibos.

⁽²⁷⁶⁾ Lefort, Population, p. 199.

⁽²⁷⁷⁾ Sur Siderokausia, cf. Iviron 1, p. 158.

C. NOTES SUR LE DOMAINE D'IVIRON

Sur la localisation des biens d'Iviron à Lemnos, cf. les notes à notre n° 99 et fig. 2, p. 167. Pour les biens qu'Iviron détenait en Macédoine avant 1328 sous la dénomination qu'ils ont dans les actes du présent voluine, voir *Iviron* III, p. 32-47.

Thessalonique. Les JARDINS DE LA PORTE D'OR. Le métoque de Kalamokopion n'étant plus mentionné dans le dossier d'Iviron après 1310278, nous avons fait l'hypothèse que le monastère avait cédé ce métoque à Akapniou, lors d'un échange antérieur à novembre 1318279; mais peutêtre le monastère conserva-t-il certaines parcelles qui surent nommées ensuite les jardins de la Porte d'Or. Ces jardins sont mentionnés pour la première fois en 1351: ils étaient situés près de cette porte, hors de la ville²⁸⁰. Les précisions données par Jean Comnène en 1104 sur les biens d'Iviron à Kalamokopion²⁸¹, par Manuel Néokaisareitès en 1295 sur la terre de Xèropotamon²⁸², toponyme dont nous avons déjà noté l'équivalence avec Kalamokopion²⁸³, et par les juges généraux de Thessalonique dans notre n° 97 sur les jardins du monastère permettent en effet, selon nons, d'identifier ces jardins à une partie des biens de Kalamokopion. Nous numérotons ci-dessons les indices qui nous semblent convergeants: en 1104, hors de Thessalonique (a), Iviron détenait à Kalamokopion une église, deux maisons (b) et un champ de 8 modioi attenant à l'église, un champ de 6 modioi dit ta Kèpôreia (c), avec deux puits (d) et deux eiternes (e); enfin un champ (f) de 27 modioi (g) près du marais de Kalamokopion et 2 modioi de roselière (h). En 1295, le monastère possédait à Xèropotamon 30 modioi (g) loués et plantés en vigne, plus 10 modioi mis en vigne, à l'intérieur de fossés (i), une roselière (h) et un métoque (b). En 1421, Iviron détenait près de la Porte d'Or, hors de la ville nous l'avons vu (a), plusieurs jardins contigus (c), situés entre deux fossés (i), équipés de deux puits (d) et de canalisations (cf. e), certains d'entre eux étant entourés de roseaux (cf. h), et un champ (f) au delà du fossé près du rivage. Si l'on retenait l'identification que ces rapprochements suggèrent, Kalamokopion/Xèropotamon se trouveraient localisés.

Saint-Georges. Vers 1320, Iviron avait aequis, par échange avec le monastère de Chortaïtou, trois cours dans le quartier de Saint-Paramonos, qui formèrent bientôt le métoque de Saint-Georges 284. Ce métoque est mentionné pour la première fois en 1346285. Notre n° 97, l. 49-50, nous apprend que durant la dixième indiction (1416/17), on avait utilisé, pour réparer les puits et les canalisations des jardins mentionnés ci-dessus, des pierres provenant d'une maison d'Iviron située dans le quartier de la Porte d'Or, « dans la cour de Saint-Georges »: il s'agit

⁽²⁷⁸⁾ Iviron III, nº 72, 1, 102.

⁽²⁷⁹⁾ Ibidem, p. 18.

⁽²⁸⁰⁾ Notre n° 91, 1. 27-28. — La Porte d'Or est située au Sud-Ouest de Thessalonique, cf. en dernier lieu Spiesser, Thessalonique, carte hors-texte entre les p. 24 et 25.

⁽²⁸¹⁾ Iviron II, 11° 52, 1. 264-272,

⁽²⁸²⁾ Iviron III, nº 67.

⁽²⁸³⁾ Ibidem, p. 41.

⁽²⁸⁴⁾ Cl. ibidem, p. 40.

⁽²⁸⁵⁾ Notre nº 90, 1. 28.

vraisemblablement du métoque d'Iviron²⁸⁶. S'il en est ainsi, le quartier de Saint-Paramonos, qui n'était jusqu'ici pas localisé, serait voisin de la Porte d'Or.

Région des Lacs. Sur Rentina, où Iviron acquit des maisons avant 1346²⁸⁷, cf. Iviron II, p. 225.

Région de Serrès. Le métoque Saint-Nicolas à Trébésaina est attesté pour la première fois en 1341; il comportait des vignes, des champs, des moulins et une ou deux maisons à l'intérieur de Serrès²⁸⁸. Sur Trébésaina/Nterbésani, village aujourd'hui abandonné sur la commune d'Oinoussa, à dix km à l'Est de Serrès, cf. Paysages, p. 220, et Iviron III, p. 42, note 254. Un autre monydrion à Drébésaina est mentionné dans notre n° 91, l. 47-48, à la suite de Saint-Nicolas. Il était selon nous constitué de biens qui relèvent d'autres dépendances d'Iviron dans les documents antérieurs; la terre de 450 modioi dite tés Trébésénikias, considérée dans notre n° 85, l. 9-10, comme bien du monydrion des Saints-Anargyres, et les vignes, champs et moulins de Saint-Nicolas, qui ne sont pas cités dans notre n° 91.

La première mention du métoque Saint-Georges ta Kouboukleia, où des parèques étaient installés, figure dans notre n° 90, l. 11. Koubouklia est également cité dans plusieurs actes de Saint-Jean-Prodrome entre 1321 et ca 1342²⁸⁰, et en 1337-1338 dans un inédit de Vatopédi. Il existe aujourd'hui un village Koubouklia (Tzami Machala jusqu'en 1927), au Sud de Serrès, que l'on peut songer à identifier au Koubouklia médiéval²⁹⁰.

Région de Zichna. Nous avons vu qu'Iviron avait acquis avant 1346 des maisons à Zichna et un moulin près de cette ville²⁰¹.

Le zeugèlateion de Brestiane n'est pas localisé²⁹². Il est cité dans notre n° 90, l. 12, inmédiatement avant le moulin de Zichna et dans notre n° 91, l. 50, après l'agridion de Grizoba, dont on sait qu'il était situé dans la région de Zichna²⁹³. Nous pensons pour cette raison que ce domaine s'étendait aux environs de la ville.

Région du Pangée. Korémista, où Iviron détenait un zeugèlateion en 1346²⁹¹, correspond au village actuel Kormista, au Nord du Pangée; cf. Iviron III, p. 192 et fig. 4, p. 193.

Chouniane, où le monastère détenait en 1351 une part d'un zeugelateion sur laquelle des parèques étaient installés²⁹⁵, était situé au Sud-Ouest de Radolibos, cf. *Iviron* III, p. 62.

Région de Strumica. Le monydrion de la Vierge est mentionné dans notre n° 91, l. 37-38. Nous supposons qu'il s'agit de l'établissement dédié au Saint-des-Saints dans l'acte Iviron III, n° 72, l. 130-131 (voir les notes à notre n° 91).

```
(286) Cf., sur ce métoque, Xyggopoulos dans Grég. Pal., 5, 1921, p. 131-133, et Janin, Grands Centres, p. 363.
```

⁽²⁸⁷⁾ Notre nº 90, l. 38.

⁽²⁸⁸⁾ Notre nº 85, I. 28-33.

⁽²⁸⁹⁾ Prodrome nos 9, 10 et 35.

⁽²⁹⁰⁾ Paysages, p. 257. Cf. Тийоснавийя, Kalépanikia, p. 95.

⁽²⁹¹⁾ Nos nos 89, 1, 21 (le moulin), 90, 1, 12 (le moulin et les maisons).

⁽²⁹²⁾ Le toponyme Brestianè figure aussi dans l'acte Lavra II, n° 92, f. 3, dans une région qui n'est pas déterminée; cf. les notes à cet acte.

⁽²⁹³⁾ Cf. Iviron III, p. 42 (Iskrizoba).

⁽²⁹⁴⁾ Notre nº 90, l. 24-25; notre nº 91, l. 40-41 (Gorémista).

⁽²⁹⁵⁾ Ibidem, 1. 65-66.

Nous avons admis plus haut (p. 15) que le métoque des Saints-Théodores près de Strumica²⁹⁶ pourrait être situé sur la montagne du même nom. Sur l'emplacement du métoque de Sainte-Kalè²⁹⁷, nous ne disposons d'aucun indice.

On trouvera sur la fig. 1 l'indication des biens localisables qu'Iviron détenait en Macédoine à l'époque considérée dans ce volume.

Si l'histoire du monastère, dans ce dernier volume des Actes d'Iviron, donne parfois l'impression de s'effilocher, c'est, pour une part, que bien des sources restent à découvrir. Ce qu'on sait actuellement montre cependant que le monastère s'est appauvri au xive siècle et qu'il était apparemment en mauvais état à la fin du xve. Il est vrai que l'époque fut difficile dans toute l'Europe, et la transformation d'une Sainte Montagne phare d'un empire orthodoxe en un Aynaroz toléré dans un empire musulman n'avait pas pu aller sans diminution de prestige ni perte de richesses. Mais le début du xvie siècle fut le début d'un renouveau.

Quoi qu'il en soit des vicissitudes d'Iviron à l'époque ottomane, il reste que les moines du monastère, comme ceux de tout l'Athos, ont su à la fois préserver leurs traditions et s'adapter à un monde devenu moderne. Le miracle, à l'Athos, c'est la continuité de l'institution monastique, à laquelle nous devons de connaître certains aspects du passé.

Jacques Lefort.

(296) Notre nº 90, 1, 20, (297) Ibidem, 1, 19,

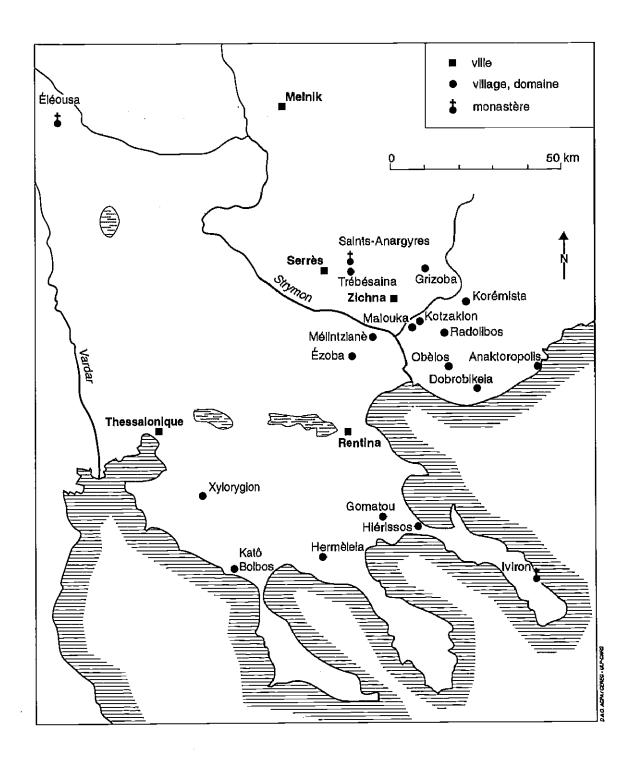

Fig. 1. — Les biens d'Iviron aux XIVe-XVe siècles.

			·
,			
		·	

HIGOUMÈNES ET OFFICIERS D'IVIRON (1329-1503)

Le nom des higoumènes et officiers dont la place chronologique est incertaine est précédé d'un astérisque. Sur de prétendus higoumènes d'Iviron, ef. p. 4 note 9.

Antoine(?), higoumène en 1339 ou 1340; cf. p. 3.

André, higoumène attesté de septembre 1344 à mars 1347; ef. p. 3-4.

GRÉGOIRE, grand économe en mars 1358; cf. p. 7.

Daniel, représentant en janvier 1362; ef. p. 7.

Antoine, représentant en octobre 1362; cf. p. 7.

Georges, représentant en octobre 1362; cf. p. 7.

JEAN, higoumène en avril 1363; cf. p. 4.

IAKÔBOS, ecclésiarque en novembre 1366; cf. p. 7.

JACOB, représentant en décembre 1370; cf. p. 7.

Хеморном, higoumène en janvier 1371; cf. p. 4.

CALLISTE, higoumène en juillet 1378; cf. p. 4.

Kallinikos, higoumène en août 1384; cf. p. 4.

MACAIRE, higoumène attesté de novembre 1392 à juin 1394; cf. p. 4.

*EUTHYME, higoumène, xIVe-xVe s.; cf. p. 4.

*Théodose, ecclésiarque, xive-xve s.; cf. p. 7.

*IOAKEIM, dékanoz et docheiarios, xIVe-xVe s.; cf. p. 7.

MACAIRE, pneumatikos en octobre 1400; cf. p. 7.

• Théodoulos, ecclésiarque en 1404; cf. p. 7.

EUTHYME, représentant en avril 1406; cf. p. 7.

Акакіоs, higoumène en mai 1419 et en juin 1421; cf. p. 4.

ЕUTHYME, higoumène en mai 1423; cf. p. 5.

ONOUPHRIOS, higoumène en janvier 1430; cf. p. 5.

IÓAKEIM, higoumène peu avant le milieu du xve s.; cf. p. 22. CALLISTE, ecclésiarque entre 1430 et 1448; cf. p. 27.

Euthyme, higouinène en avril 1471; cf. p. 22. Тиéорилие, gérôn, représentant en juillet 1472; cf. p. 27.

Arakios, higoumène en juillet 1486; cf. p. 22.

Laurentios, représentant en mai 1492 (ou peu avant); cf. p. 27.

Théophane, gérontas, représentant en 1493/94; cf. p. 27.

Galaktión, représentant en 1494-1496; cf. p. 27.

Dionysios, higoumène en mai 1496; cf. p. 22.

Nathanaèl, higoumène en mars 1499; cf. p. 22.

Malachias, higoumène en juin 1501 et av. mars 1503; cf. p. 22. Néophytos, représentant en juin 1501 et avril 1502; cf. p. 27. Misaèl, diacre, représentant en mars et juin 1503; cf. p. 27-28. *Grégoire Drélisdzé, archiprêtre de la Portaïtissa, xv°-xvi° s.; cf. p. 28.

NOTE SUR LES ARCHIVES D'IVIRON

Parmi les 23 documents que nous publions dans ce volume, tous sauf un (notre n° 93) sont aujourd'hui conservés dans les archives d'Iviron. Dix-sept sont connus par les originaux, cinq par des copies contemporaines des originaux, dont une est une copie de la chancellerie patriarcale (notre n° 93)¹; la copie qui regroupe notre n° 102 et notre Appendice IV est authentifiée par un prôtos. Un seul acte, notre Appendice V, est un faux fabriqué au Moyen Age. Il existe en outre, pour quelques documents dont l'original est conservé, des copies anciennes, établies peu après l'émission de ces documents (nos n° 87 et 90; pour ce dernier, deux copies existent, dont une probablement authentifiée, cf. p. 119), ou plus récentes (nos n° 100², 101, 104; du ×v¹° siècle). Dix documents sont inédits³, trois (nos n° 86, 91 et le faux Appendice V) n'ont été que partiellement édités; certains des dix documents déjà édités n'avaient pas jusque-là fait l'objet d'une édition satisfaisante (nos n° 102, 104 et notre Appendice IV).

On trouvera dans *Iviron* I, p. 95-97, ce que nous savons sur les archives d'Iviron⁴. M. Kritôn Chrysochoïdès nous a communiqué les photographies de documents médiévaux qui sout conservés dans les archives modernes d'Iviron: nos nos 99, 100, 101, 102-Appendice IV (copie regroupant les deux documents), 103 et 104.

Nous donnons ci-dessous la correspondance entre les nos de notre édition et les catalogues.

(2) Deux copies à Iviron: cf. p. 170.

⁽¹⁾ Il existe en outre, pour ce document, une copie du xixe siècle dont nous ne tenons pas compte.

⁽³⁾ Une copie partielle de notre n° 100, dont l'original, jusque-là inédit, est publié lei pour la première fois, est insérée dans un acte post-byzantiu édité dans Schalzkammer, n° 88.

⁽⁴⁾ Parmi les documents vus par Barskij en 1744 (V. Grigorovič-Barskij, Stranstvovanija po svjatym' mëstam' Vostoka s' 1723 po 1747 g., 3° partie, Saint-Pétersbourg, 1887, p. 152-153), le « chrysobulle de Jean Cantacuzène » avec une bulle d'or doit être le faux Appendice V, auquel la bulle est actuellement appendue (cf. p. 194), « l'autre chrysobulle du même empereur », notre n° 91; le chrysobulle de Jean V est notre n° 94. Il n'est pas possible d'identifier le seul chrysobulle de Dušan, avec bulle d'or, vu par le voyageur; notre n° 80 conserve aujourd'hui sa bulle, mais celle qui était appendue au bas de notre n° 90 existait encore à son époque (voir notre n° 90. Le texte).

⁽⁵⁾ Uspenskij: P. Uspenskij, Ukazatel' aktov' hranjaščihsja v' obiteljah' sv. gory Afonskoj, Zurnai Minislersiva Narodnogo Prosveščenija, 55, 1847, p. 36-74 et 169-200. — Müller: J. Müller, Historische Denkmäler in den Klöstern des Alhos (Slavische Bibiothek, I), Vienne, 1851, p. 147-199. — Langlols: V. Langlols, Le mont Alhos et ses monastères, Paris, 1867, p. 31-96. — Zachariä: Zachariae von Lingenthal, Jus graeco-romanum, III, Leipzig, 1857, p. XV-XXVII. — Kourilas: E. Kourilas, Τὰ άγιορειτικὰ άρχεῖα καὶ ὁ κατάλογος τοῦ Πορφυρίου Οὐσπένοκη, ΕΕΒS, 7, 1930, p. 205-222; 8, 1931, p. 66-105. — Zépos: J. et P. Zépos, Jus graecoromanum, 1, Athènes, 1931, réimp, Aalen, 1962.

Correspondance entre les nos de l'édition et les catalogues

Édition	Uspenskij	Müller	Langlois	Zachariä	Kourilas	Zėpos
	p., n°	p.	p.	p., n°	n°	p., n°
86 89 90 91 94	53, 5 170, 7 170, 8 47, 60 48, 67	195 160 160 162 163	41 39 40 40 40	XIX, LXXIII XIII, CXLVII XXIII, CLIX	127 282 283 86 93	XXII, LXXIII XXV, CXLVII XXV, CLIX

N.B. Nous pensons que le praktikon du prôtokynègos Jean Vatatzès signalé dans les catalogues est non pas notre n° 87, mais notre n° 86, sur lequel le chiffre de l'indiction est difficile à lire, ce qui peut expliquer l'erreur (reprise par tous les catalogues) «7» au lieu de «9». Kourilas appelle (par mégarde) Jean Vatatzès πρωτόδιδλος. — Le chrysobulle de Jean Cantacuzène signalé par Uspenskij, p. 47, n° 60, peut être notre n° 91, mais il n'est pas exclu qu'il s'agisse de notre Appendice V: l'anteur mentionne deux chrysobulles de cet empereur, et date le second (p. 47, n° 59) de juin (sic) 6859 [= 1351] (l'erreur est reprise par Müller, p. 161, Langlois, p. 40, Kourilas, n° 85, Zachariā, p. XXIII, n° CXLVI, qui ne précise pas à quel monastère appartient ce chrysobulle, pas plus que Zépos, p. XXV, n° CXLVI, qui il a donc vu notre n° 91 et notre Appendice V, mais nous n'avons pas les moyens de les identifier dans son catalogue. — Parmi les documents d'Iviron, les catalogues mentionnent aussi le chrysobulle-typikon de Manuel II Paléologue de juin 1406, qui est l'acte Prôtaton n° 13, dont l'original se trouve effectivement à Iviron, cf. Prôtaton, p. 254 (Uspenskij, p. 37, n° 5; Müller, p. 169; Langlois, p. 40; Zachariā, p. XXV, n° CXCII; Kourilas, n° 5; Zépos, p. XXVII, n° CXCII).

NOTE SUR LE MODE D'ÉDITION DES ACTES

Les principes de cette édition sont ceux des volumes précédents de la collection « Archives de l'Athos ». Esprits et accents sont reproduits tels qu'ils figurent, sauf que nous avons ramené le grave à l'aigu devant une ponctuation. Dans les cas douteux, nous avons mis l'esprit ou l'accent correct.

Signes conventionnels:

- αβ lettres de lecture incertaine.
- .... lettres non déchiffrées ou disparues (nombre exact).
- ..... lettres non déchiffrées ou disparues (nombre approximatif).
- $[\alpha\beta]$ restitution.
- $\{\alpha\beta\}$ lettres à éliminer.
- $\langle\alpha\beta\rangle$ lettres omises par le scribe mais nécessaires.
- [αβ] lettres biffées ou effacées par le scribe.
- (αβ) résolution d'une abréviation.
- /αβ/ addition interlinéaire.
- $/\!/\alpha\beta$ // addition marginale.
- |αβ | le texte continue à la ligne suivante, mais pas au début de la ligne.

Pour la transcription des notices géorgiennes, voir le tableau de transcription dans Iviron I, p. 100.

.

TABLE DES DOCUMENTS

1. Classés par dale

1341, avril	Acte du prôtokynègos Jean Vatatzès:		85.
1341, avril	Praktikon de Jean Vatatzès:		86.
1341, avril	Praktikon de Jean Vatatzès:		87.
1344, avril	Acte de l'orphanotrophe Édessènos:		88.
1346, janvier	Chrysobulle d'Étienne Dušan:		89.
1346, avril	Chrysobulle d'Étienne Dušan:	11°	90.
1351, 14 juillet	Chrysobulle de Jean VI Cantacuzène:		91.
1351, peu après juillet	Acte du patriarche Calliste Ier:	$\mathfrak{n}^{o}$	92.
entre janv. 1355 et déc. 1356	Acte du patriarche Calliste Ier:	n°	93.
1357, 25 août	Chrysobulle de Jean V Paléologue:	n°	94.
vers 1380	Acte slave de Constantin Dejanović:	A_{I}	p. III.
xıve-xve siècle	Acte des moines d'Iviron:	n°	95.
1419, mai	Acte des moines de Lavra:	n°	96.
1421, 10 avril	Décision des juges généraux de Thessalonique:	n°	97.
1421, 1er juin	Ordonnance de Manuel II Paléologue:	n°	98.
entre 1430 et 1448	Acte de mise en possession:	n°	99.
1486, juillet	Acte du patriarche Syméon Ier:	n°	100.
1492, mai	Acte du métropolite de Thessalonique Maxime:	nº	101.
1500, 26 septembre	Acte du prôtos Bessariôn:		102.
	Acte des moines de Chilandar:		103.
1503, 12 mars	Décision synodale:	n°	104.
1525, octobre	Acte du prôtos Gabriel:	-	p. IV.
	Faux chrysobulle de Jean VI Cantacuzène:	ΑĮ	op. V.

2. Classés d'après leur origine

Actes d'empereurs byzantins: n°s 91, 94, 98.

Actes de patriarches on du Synode: nºs 92, 93, 100, 104.

Actes de souverains serbes: nºs 89, 90, App. III.

Acte de métropolite: nº 101.

Actes de fonctionnaires: nos 85, 86, 87, 88, 97, 99.

Actes des autorités centrales de l'Athos: nº 102, App. IV.

Actes de moines: nos 95, 96, 103.

3. Classés d'après leur objet

Actes relatifs à l'Athos:

Iviron: nº 93.

Kellia de Karyés: nºs 96, 102, App. IV.

Sarabarè: nº 95,

Actes relatifs à des biens situés hors de l'Athos:

Bolbos: n° 86. Boriskos: n° 87. Gomatou: n° 86. Hiérissos: n° 86.

Kometissa: nos 86, 100, 101, 103, 104.

Lemnos: n° 99. Mélintzianè: n° 86. Radolibos: n° 87.

Serrès et environs: nº 85.

Strumica: App. III,

Thessalonique et environs: nos 86, 97, 98.

Xylorygion: nº 86.

Liste des biens: nos 88, 89, 90, 91, 92, 94, App. V (faux).

85. ACTE DU PRÔTOKYNÈGOS JEAN VATATZÈS

σιγιλλιῶδες γράμμα (1. 37)

avril, indiction 9 [1341]

Recensement de biens d'Iviron situés près de Serrès.

LE TEXTE. — Copie ancienne (archives d'Iviron, n° 88). Parchemin, 360×218 mm. Sept plis horizontaux, peu marqués. Conservation médiocre: trous et déchirures; deux d'entre elles, dans la partie supérieure du document, affectent le texte (l. 3 et 10); taches d'humidité; échancrures sur les bords. Encre marron rnugeâtre. Tilde sur la plupart des prénoms (l. 7, 12, 14, etc.); les chiffres portent l'accentuation qu'ils auraient s'ils étaient écrits en toutes lettres (cf. par exemple γ' , l. 23, qui porte l'accent circonflexe de $\tau \rho \iota \tilde{\omega} \nu$, et 0′, l. 39). — Album: pl. I.

Inédit.

Analyse. — Le monastère impérial d'Iviron, sis à l'Athos, dédié à la Vierge dite Portiôtissa, a été, parmi d'autres, mis en possession (ἀποκατέστη), par [Jean Vatatzès], de ses métoques et autres biens (klėmala), qu'il détient en vertu de chrysobulles, d'ordonnances impériales, d'actes de recensement et d'autres anciens titres de propriété; [ces biens], qui sont libres et ne sont pas comptés dans le montant de la rente fiscale (oikonomia) du monastère, sont les suivants (l. 1-5). 1) Le monydrion des Saints-Anargyres Côme et Damien dit tou Léaskou, sis près de Serrès, sur le mont Ménoikion, avec tous ses droits et privilèges, à savoir : à Trébésaina, deux moulins permanents et deux terrains à moulin (mylotopia), sur lesquels [les moines d'Iviron] ont construit des moulins qui fonctionnent; une terre de 450 modioi dite tès Trébésénikias, qui a sa propre délimitation, et qui est située entre deux routes publiques; une autre terre, par endroits défrichée (ekleiômatiké) autour dudit monydrion, dont la plus grande partie est boisée (oreiné) et rocailleuse; [cette terre] avait d'abord été délimitée et bornée par l'hiéromoine Théophile, qui se trouvait [alors] à la métropole de Serrès comme représentant de feu le patriarche Athanase, par feu Balsamôn, économe de la métropole, par le référendaire Kritakès et d'autres, puis par feu l'orphanotrophe Tryphon Kédrènos, qui a fait le recensement du thème de Serrès et de Popolia, comme il est précisé dans l'acte (sigillion) qu'il a établi (l. 5-15), 2) Autre monydrion, snus le vocable de Saint-Jean le Théologieu, situé près du kastron de Serrès, au lieu-dit Libobistos, qui est soumis comme métoque audit monastère des Saints-Anargyres, avec tous ses biens : jardins, vignes, champs, huit moulins dont cinq étaient auparavant détenus par ce monydrion et trois ont été bâtis par [les moines d'Iviron], et une terre, sur laquelle des habitants de Serrès ont plante des vignes; pour [ces vignes], ils doivent sans contestation verser [à Iviron] le loyer (ampélopakton) qui a été convenu; un champ (ésôthyrochôraphon) de 2 modioi dans le village tès Outousès près du palaiokasiron; autre [champ] de 4 modioi près de Zerbos, sur lequel il y a un noyer; autre [champ] de 2 modioi près de Bètanos; autre [champ] de 3 modioi près de la route, sur lequel il y a un olivier; autre champ de 140 modioi près de celui du monastère du Prodrome; deux maisons dans le kastron de Serrès, dans la citadelle (koulas), une maison dans la ville basse (κάτω κάστρον), don de feu Kristilas, une autre maison près de la porte de Saint-Basile, dont le sol appartient à l'église de Saint-Basile; une terre de 364 modioi sise au lieudit Kinstherna et dite tou Kalogéristiakou (l. 16-27). 3) Métoque Saint-Nicolas, situé à Trébésaina, qui a été offert [à Iviron] par feu le médecin Constantin Xanthopoulos, avec des vignes, des champs, et quatre moulins sur la rivière de Trébésaina, dont un doit l'impôt au fise, les trois autres étant libres de toute charge fiscale; [Iviron] a reçu une ordonnance [impériale] et un acte patriarcal pour ce monydrion; une maison en ruine dans le kastron de Serrès, près de celle de Saint-Nicolas (l. 28-33). Le monastère d'Iviron doit détenir [ces biens] sans empêchement, libres de toute charge, en vertu de ses chrysobulles, ordonnances et autres titres de propriété. Conclusion, mention de la signature et du sceau [du recenseur], adresse au monastère d'Iviron, date (l. 33-39). Texte de la signature du prôtokynègos Jean Vatatzès, doulos de l'empereur (l. 39-40).

Notes. — Date. Le document est daté par le mois et l'indiction. Jean Vatatzès ayant été prôtokynègos entre 1333 et 1343 (cf. ci-dessous, Prosopographie), la seule année possible est 1341.

Prosopographie. Le patriarche Athanase (l. 12) est Athanase Ier, qui a occupé le trône de Constantinople de 1289 à 1293 et de 1303 à 1309 : voir PLP n° 415. — Sur l'orphanotrophe Tryphon Kédrènos (l. 14), auteur de l'acte Iviron III, n° 74 (mort avant août 1321), cf. PLP n° 11604. — Zerbos, voisin (l. 23) : un Zerbos est mentionné comme voisin dans la région de Serrès en 1323/26 dans l'acte Chitandar n° 109, l. 46 (cf. PLP n° 6542). — Constantin Xanthopoulos, médecin (l. 29), donateur du monastère de Saint-Nicolas à Trébésaina : c'est le présent document qui nous apprend son prénom et sa profession; Xanthopoulos est également mentionné dans nos n° 89 (l. 22), 90 (l. 13), 91 (l. 48), 92 (l. 29, d'après notre n° 91) et 94 (l. 16). — Jean Vatatzès (l. 40), qui a établi aussi nos n° 86 et 87, a été prôtokynègos de 1333 à 1343, grand stratopédarque de 1343 à 1345 : cf., sur ce personnage, Guilland, Recherches I, p. 602-603; Lavra III, p. 16-17; Docheiariou, p. 150; PLP n° 2518. — Les autres personnes mentionnées ne sont pas connues.

Topographie. Sur les biens d'Iviron dans la région de Serrès, cf. Iviron III, p. 42, et Introduction, p. 35. — Popolia (l. 15) est le noin de la région qui s'étend entre le cours inférieur du Strymon et le Symbolon (cf. Τηξοσηλιμός, Καιέφαπίκια, carte hors-texte). — Sur le kastron de Serrès (l. 16, 25, 33), voir Ραρασέδησιου, Serrès, p. 236 sq; A. Χυνισονουμος, Ερευναι εἰς τὰ βυζαντινὰ μνημεῖα τῶν Σερρῶν, Thessalonique, 1965, p. 1-21. Sur l'église de Saint-Basile (l. 26), cf. Ραρασέδησιου, Serrès, p. 253-254. — Sur Libobistos (l. 16), cf. Iviron III, p. 42 n. 255 (toponyme disparu, près de Serrès). — Le village tès Outousès (l. 22) n'est pas attesté. — Le monastère du Prodrome (l. 24) est le monastère bien connu de Saint-Jean-Prodrome sur le Ménoikion.

L. 4-5, έλεύθερα ... και μή καταλογιζόμενα εἰς τὴν ποσότητα τῆς οἰκονομίας τῆς ... μονῆς: ef. Introduction, p. 20.

- L. 10, ἐκλειωματική: apparemment, à propos d'une terre récemment défrichée, cf. *Iviron* III, p. 156.
- L. 13, βαιφερενδάριος : fonction ecclésiastique, sur laquelle cf. Darrouzés, Offikia, p. 100-101 et Index s.v.
- L. 26: des immeubles peuvent être construits sur le terrain d'autrui (cf. aussi, par exemple, Iviron III, n° 78 et 84): voir E. Papagiannė, 'Η νομολογία τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηφίων τῆς βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς περιόδου σὲ θέματα περιουσιακοῦ δικαίου I, Athènes, 1992, p. 182 sq.
- L. 33, πλησίον τοῦ οἰκήματος τοῦ 'Αγίου Νικολάου: cette maison pourrait être une dépendance du métoque de Saint-Nicolas à Trébésaina mentionné l. 28, ou, moins probablement, d'une autre église de même vocable, située à Serrès (*Chilandar slave* n° 38, l. 130-131).
  - L. 40, sur la fonction de prôtokynègos, cf. Guilland, Recherches I, p. 601-607.

Actes mentionnés: 1) Chrysobulles (l. 3, 36), en vertu desquels Iviron détenait ses biens dans la région de Serrès: entre autres, l'acte Iviron III, n° 72. 2) Ordonnances impériales (prostagmala, l. 4, 36) pour les mêmes biens: inconnus; entre autres, le n° 8 de cette liste. 3) Actes de recensement (ἀπογραφικαὶ καταστάσεις, l. 4) et autres titres de propriété (dikaiômala, l. 4, 36) détenus par Iviron pour les mêmes biens: perdus. 4) Acte de délimitation (cf. l. 11: περιωρίσθη καὶ ὁροστατήθη) de la terre des Saints-Anargyres, établi par le représentant du patriarche Athanase Iet, [entre 1289 et 1309]: perdu. 5) Acte de délimitation (sigillion, l. 15) de l'orphanotrophe Tryphon Kédrènos, relatif au même bien, [vers 1316]: perdu. 6) Donation (cf. l. 25: ἐκ προσενέξεως) d'une maison à Serrès, faite par Kristilas. 7) Donation (cf. l. 28-29: προσηνέχθη) du métoque de Saint-Nicolas, faite par le médecin Constantin Xanthopoulos. 8) Ordonnance d'un empereur [Andronic II, Michel IX ou Andronic III] (prostagma, l. 32) en faveur d'Iviron pour le même établissement, [après 1310, cf. Introduction, p. 15, note 98]: perdue. 9) Acte patriarcal (πατριαρχικαὶ γραφαί, l. 32) relatif au même bien: perdu.

+ 'Αποκατέστη παρ' ἐμοῦ μετὰ τ(ῶν) λοιπῶν (καὶ) ἡ κ(α)τ(ὰ) τὸ ἄγ(ιον) ὅρος τοῦ " $\Lambda \theta \omega$ διακειμ(έ)νη σε(δασμ)ία βασιλική $\|^2$ μονή τ(ῶν) Ἰδήρ(ων) ἡ εἰς ὄνομα τιμωμ(έν)η τ(ῆς) πανυπεράγνου δεσποίν(ης) ήμ(ῶν) Θεομήτ(ο)ρο(ς) (καί) ἐπικεκλημ(έν)ης τῆς ||3 [Πορτιωτί]σσ[ης] εἰς ἄτιν[α] κέκτηται μετόγια (καί) λοιπά κτήμ(α)τα διά τε θεί(ων) (καί) σεπτών χρυσοδούλλ(ων), προσκυνητ(ών) τε $\| ^4$ προσταγμάτ(ων), ἀπογραφικ $(\tilde{ω}ν)$ καταστάσεων (καὶ) λοιπ $(\tilde{ω}ν)$ διαφόρ(ων) παλαιγεν $\tilde{ω}ν$ δικαιωμ(ά)τ(ων), έλεύθερα (καί) άκατα-||5δούλωτα (καί) μή καταλογιζόμ(εν)α είς τ(ήν) ποσότητα $\tau(\tilde{\eta}\varsigma)$ οἰκονομί $(\alpha\varsigma)$ τ $\tilde{\eta}\varsigma$ τοιαύτ $(\eta\varsigma)$ σε $(\delta\alpha\sigma\mu)$ ί $(\alpha\varsigma)$ μον $(\tilde{\eta}\varsigma)$ οὕτως περὶ $\tau(\dot{\alpha}\varsigma)$ $\parallel^6$ Σέρρας κ (α) τὰ τὸ ὅρος τοῦ Μενικέως μονόδριον εἰς ὄνομα τιμώμ(ε)ν(ον) τ(ῶν) 'Αγ(ίων) 'Αναργύρων (καὶ) θαυματουργ(ῶν) ∥² Κοσμᾶ (καὶ) Δαμιανοῦ (καὶ) ἐπικεκλημ(έ)ν(ον) τοῦ Λεάσκου μετὰ πάντ(ων) τ(ὧν) προσόντ(ων) αὐτῷ δικαί(ων) (καὶ) προνομίων, ||8 ήγ(ουν): εἰς τ(ὴν) Τρεβέσαιν(αν) μύλων(ες) ὁλοκαιρινοὶ ὁφθαλμοὶ δύο (καὶ) μυλοτόπ(ια) δύο, ἐν οἶς ἀνήγειρε μύλωνας $\|^9$ ἐνεργούς τὸ μέρος τ(ῆς) τοιαύτης σε(δασμ)ί(ας) μον(ῆς)· γῆ ίδιοπεριόριστος ή λεγομ(έν)η τ(ῆς) Τρεβεσενιχί(ας) μέσον τ(ῶν) δύο $||^{10}$ δημοσί(ων) όδῶν μοδ(ίων) τετραχοσί(ων) πεντήχοντα: έτέρα γή έχλειωματ(ιχ)ή, γύρωθ(εν) τοῦ εἰ[ρημέν]ου [μονυδρί]ου [έν διαφόρ](οις) ||11 τόποις, άφ' ής ή πλείω όρεινή (καί) πετρώδης, ήτις περιορίσθη (καί) ώροστατήθη πρότ(ε)ρ(ον) μ(ὲν) παρά τοῦ εἰς διχαῖ[ον] ||12 τοῦ ἀοιδίμου π(ατ)ριάρχου ἐκείνου κυ(ροῦ) ᾿Αθανασ(ίου) εύρισκομ(έ)νου έν τη άγιωτ(ά)τ(η) μ(ητ)ροπόλει Σερρ(ῶν) ίερομονάχου κυ(ροῦ) Θεοφίλου, || 13 τοῦ

οἰκονόμου τὲ τ(ῆς) αὐτῆς ἀγιωτ(ά)τ(ης) μ (ητ)ροπ(ό)λ(εως) Σερρ(ῶν) τοῦ Βαλσαμὼν ἐκείν(ου), ραιφερενδαρ(ίου) τὲ τοῦ Κριτάκη (καὶ) ἐτ(έ)ρ(ων), ∥¹⁴ ὕστερον (δὲ) (καὶ) παρὰ τοῦ ὀρφανοτρόφου κυ(ροῦ) Τρύφωνος τοῦ Κεδρην(οῦ) ἐκείνου, ἀπογραφικ(ἡν) ἐξίσωσ(ιν) (καὶ) ἀπο- $\| ^{15}$ κατάστα(σιν) ποιησαμ(έν)ου έν τῶ θέματι Σερρ(ῶν) (καὶ) Ποπολίας καθ(ὼς) (καὶ) τὸ παρ' αὐτοῦ γεγονό(ς) σιγίλλιον κ(α)τὰ μέρος διέξεισι. $\| ^{16}$ $^{\prime\prime}$ Ετ(ε)ρ(ον) μονύδριον πλησίον τοῦ κάστρ(ου) Σερρ(ῶν) ἐν τῆ τοποθεσία τοῦ Λ ιδοδιστοῦ εἰς ὄνομα τιμώμ(εν)ον τοῦ ἡγα- $\| ^{17}$ πημ[ένου] (καὶ) πανευφήμου ἀποστόλου (καὶ) εὐαγγελιστοῦ Ἰω(άνν)ου τοῦ Θεολόγου, εἰς μετόχιον ὑποκείμ(ε)ν(ον) τῷ εἰρημ(έν)ω μοναστ(η)ρ(ίω) $\parallel^{18}$ τῶν ဪ 'Αγ(ίων) 'Αναργύρων, μετὰ πάντ(ων) τ(ῶν) προσόντ(ων) αὐτῶ, ἤγ(ουν) κηπωρί(ων), άμπ(ε)λ(ίων), χωραφί(ων), μυλών(ων) ὀφθαλμῶν $\| ^{19}$ ὀκτώ, τ $(\tilde{\omega} v)$ μ $(\hat{\epsilon} v)$ πέντε κατεχομ $(\hat{\epsilon}) v(\omega v)$ πρότ(ε)ρ(ον) παρά τοῦ τοιούτου μονυδρίου, τ(ῶν) (δὲ) τρι(ῶν) ἀνεγερθέντ(ων) παρὰ τοῦ μέρ(ους) $\tau(\tilde{\eta}_{\varsigma})$ τοιαύτ (η_{ς}) σε $(\tilde{\theta}$ ασμ) $l(\alpha_{\varsigma})$ μον $(\tilde{\eta}_{\varsigma})$, $\parallel^{20}$ (καl) $\gamma\tilde{\eta}_{\varsigma}$ έν $\tilde{\eta}$ κατεφύτευσαν τινές $\tau(\tilde{\omega}$ ν) ἐποlκ $(\omega$ ν) $\tau(\tilde{\eta}_{\varsigma})$ θεοσώστου πόλ(εως) Σερρ(ῶν) (καὶ) ἀμπ(έ)λ(ια), (ὑπὲρ) ὧν (καὶ) ὀφείλουσι διδόν(αι) ἀνεγ- $\|^{21}$ κρατήτως πρός τὸ μέρος τ(ῆς) τοιαύτ(ης) σε(βασμ) ℓ (ας) μον(ῆς) τὸ ἀνῆκον ἀμπελόπακτον καθώς ἔχουσι συμπεφωνημ(έ)ν(ον) (καί) τεταγ- $\|^{22}$ μένον παρά τοῦ μέρους αὐτῆς. (καί) ἐντὸς τοῦ χωρίου $\tau(\tilde{\eta}\varsigma)$ Οὐτούσ $(\eta\varsigma)$ έσωθυροχώραφον πλησίον /τοῦ/ παλαιοκάστρ(ου) μοδ(ίων) β΄, ἔτ(ε)ρ(ον) $\|^{23}$ πλη(σ)ί(ον) τοῦ Ζερβοῦ μοδ(ίων) δ΄ ἐν ὧ καρ(ύα) α΄, ἔτ(ε)ρ(ον) πλησίον τοῦ Βητάνου μοδ(ίων) β', ἕτ(ε)ρ(ον) πλη(σ)ℓ(ον) τ(ῆς) όδοῦ μοδ(ℓων) γ' ἐν ὧ ἐλ(αℓα) α'· ἕτ(ε)ρ(ον) χ(ωρά)φ(ιον) $||^{21}$ πλησ(ον)τοῦ ἐκεῖσε χ(ωρα)φ(ί)ου τ(ῆς) σε(βασμ)ί(ας) μον(ῆς) τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου μοδ(ίων) ἑκατὸν τεσσαράκ(ον)τα· οἰκήμ(α)τα δύο ἐντὸς $\|^{25}$ τοῦ κάστρ(ου) Σερρ(ῶν) εἰς τὸν κουλᾶν, ἔτ(ε)ρ(ον) οἴκημα εἰς τὸ κάτω κάστρ(ον) ἐκ προσενέξε(ως) τοῦ Κριστίλα ἐκείνου, ἕτ(ε)ρ(ον) οἴκημα πλη(σ)ί(ον) $\|^{26}$ τ(ῆς) πόρτης τοῦ ʿΑγ(ίου) Βασιλείου ἐν ἐδάφει ἰστάμ(εν)ον δεσποζομ(έν)ω παρὰ τοῦ τοιούτου σε(δασμ)ίου ναοῦ τοῦ παμμάχαρος Βασιλείου· ||27 (καί) περί τὴν τοποθεσί(αν) τῆς Κινσθέρν(ης) γῆ ὀνομαζομ(έν)η τοῦ Καλογεριστιάκου μοδ(ίων) τριακοσίων έξηκοντατεσσάρω(ν). $\parallel^{28}$ " $\mathrm{E}\tau(\varepsilon)\rho(\mathrm{ov})$ μετόχ(ιον) περί τὸν τόπον τῆς Τρεβεσαίν(ης) διακείμ(ε)ν(ον) ἐπ' ὀνόμ(α)τι τετιμημ(έν)ον τοῦ παμμάκαρος 'Αγίου Νικολ(άου), ὅπερ προση- $\|^{29}$ νέχθη τῆ τοιαύτη μονῆ παρὰ τοῦ ἰητροῦ κυ(ροῦ) Κωνσταντίνου τοῦ Ξανθοπ(ού)λ(ου) ἐκείνου μετὰ τ(ῶν) προσόντ(ων) αὐτῶ ἀμπ(ε)λ(ίων), $\|^{30}$ χωραφί(ων), ἔτι (δὲ) (καὶ) μυλών(ων) εἰς τὸν ἐχεῖσε ποταμὸν τ(ῆς) Τρεδεσαίν(ης) ὀφθαλμῶν τεσσάρ(ων), ἀφ' ὧν ὁ εἶς τῶ δημοσίω $\|^{31}$ ύποτελής οί (δέ) λοιποί τρεῖς ἐλεύθεροι (καί) παντὸς δημοσιακοῦ τέλους ἀνώτ(ε)ροι, έφ' $\ddot{\omega}$ δή μονυδρίω ἐπορίσατο $\|^{32}$ ή τοιαύτη σε(βασμ)ία μονή (καὶ) θεῖον (καὶ) προσκυνητ($\dot{\omega}$ ν) πρόσταγμα (καὶ) τιμί(ας) π(ατ)ριαρχικάς γραφάς, άλλα δὴ (καὶ) οἰκήμ(α)τος χάλασμα $\parallel^{33}$ ἐντὸς τοῦ κάστρ(ου) Σερρών πλη(σ)l(ον) τοῦ οἰκήματος τοῦ ʿΑγ(l)ου Νικολάου. Ταῦτα ὀφείλει κατέχ(ειν) τὸ μέρος τ(ῆς) τοιαύτ(ης) σε(δασμ) $\xi(\alpha\varsigma)$ $\|^{31}$ βασιλικῆς μον(ῆς) τ(ῶν) Ἰδήρ(ων) ἀνενοχλήτως παντάπασι (καὶ) άδιασείστως, ἀναφαιρέτως τὲ (καὶ) ἀναποσπάστως, $\|^{35}$ ἀνώτερα τέλους (καὶ) βάρ(ους) παντὸς $\kappa(\alpha)$ τὰ $\tau(\dot{\eta}\nu)$ περίλη(ψιν) (καὶ) ἰσχύν $\tau(\tilde{\omega}\nu)$ προσόντ(ων) τῶ μέρει αὐτῆς ἐπὶ τούτοις θεί(ων) (καὶ) σεπτῶν $\|^{36}$ χρυσοδούλλ(ων), προσκυνητῶν τὲ προσταγμάτ(ων) (καὶ) λοιπῶν διαφόρ(ων)δικαιωμ(ά)τ(ων). Έπὶ τούτω γ(άρ) (καὶ) τὸ παρὸν ἡμέτερον $\|^{37}$ σιγιλλιώδες γράμμα γεγονὸς (καὶ) συνήθως ὑπογραφ(ἐν) (καὶ) σφραγισθ(ἐν) ἐπεδόθη τῷ μέρει τ(ῆς) διαληφθείσης $\|^{38}$ σε(δασμ)l(ας)βασιλιχής μονής τ $(\tilde{\omega} v)$ 'Ιδήρ (ωv) τής εἰς ὄνομα τιμωμ $(\dot{\epsilon} v)$ ης τής πανυπεράγνου Θεομήτ(o)ρο (ς) (χαὶ) ἐπικεκλημ(έ)ν(ης) $\parallel^{39}$ τῆς Πορτιωτίσσης εἰς ἀσφάλειαν, μηνὶ ᾿Απριλλ(ίω) (ἰνδικτιῶν)ος θ' .

L. 3 ἄτινα: lectio incerta.

86. PRAKTIKON DE JEAN VATATZÈS

πρακτικόν (l. 462)

avril, indiction 9 a.m. 6849 (1341)

Le prôtokynègos Jean Vatatzès dresse la liste des parèques d'Iviron, délimite les biens et établit le montant de la rente fiscale du monastère dans le thème de Thessalonique.

LE TEXTE. - Original (archives d'Iviron, n° 89). Huit feuilles de parchemin collées haut sur bas, 3 802 (482 + 567 + 513 + 429 + 451 + 444 + 509 + 407) × 330 mm. Lauguette au sommet; quatre petits trous d'origine, au niveau des l. 405-407. Bonne conservation; petites taches sombres, en haut au centre; des taches d'humidité, surtout dans la partie supérieure à droite, rendent le texte peu lisible et ont effacé quelques mots, l. 1 à 4, 15 à 21, 34 à 40. Les marges ont été tracées à la pointe sèche. Le texte commence au quart inférieur de la première feuille. Encre marron clair pour le texte, marron soncé pour la signature. Dans le texte, tildes sur certains prénoms, l. 5, 6, 10, etc; tildes sous des mots composés, l. 69, 119, 132, 346; certains ehiffres portent les esprits et accents qu'ils auraient s'ils étaient écrits en toutes lettres : sur γ' (l. 72, 81, 85, etc.), ζ' (l. 26, 28, 39, etc.), ζ' (l. 88, 106, 187, etc.), ρ' (l. 151, 297, 300, etc.); des tirets, en fin ou en début de ligne, signalent des mots coupés, l. 51-52, 52-53, 54-55, etc. En fin de ligne, sur la dernière voyelle d'un mot, le scribe met souvent un accent aigu là où on attendrait un accent grave, l. 12, 21, 23, etc. Dans la marge gauche, notices anciennes: face à la l. 3, χωρ(ίον) τ(ὴν) Μελίντζανην. L. 75, + χωρ(ίον) 'Ιέρυσὸν. L. 98, (ὁμοῦ) κθ΄ (ἡμισυ). L. 102, Αρσενίκει(αν). L. 121-122, ή λεγομ(έν)οι Αχλάδα έγκὶς Βατοπέδι. Entre les l. 172 et 173, Μαυροχώρι. Entre les l. 181 et 182, ή Κρούσοδα. L. 205, Πρωαύλακα. L. 232, Γομάτ(ου). L. 302, Δεδιλίχεαν. L. 306, Βωλδός. L. 334, ο περιορισμός. L. 379, είς τ(ήν) Βρό(αν). Entre les I. 392 et 393, τὸ Ευλορίγιον. L. 424, εἰς τ(ὰς) Κέρμ(ας). L. 445, Γαλεικ(ὸν). Croisette face aux I. 122 et 206. — Le scean de plomb (diamètre: 27 mm) est appendu au document par un cordon qui traverse par cinq trous les replis du parchemin. A l'avers, bordure de points; au centre, Vierge assise, tenant le Christ dans ses bras; de part et d'autre, MP ON HO VILL 刊 A. Au sept accentuée, métrique, bordure points et légende revers, ΓΡώτο ΚΥΝΗΓΟCBA ΤΑΤΖΗCI ΘΑ ΝΝΗCCOIBIBΛ (XVTOVCA CKV POITOVCΛΟ) : ΓΟVC : : Μή(τη)ρ Θ(εο)ῦ ἡ 'Οδιγίτρια. Πρωτοχυνηγός Βατάτζης 'Ιωάννης, σοὶ βίδλε Χ(ριστο)ῦ τούσδε χυροῖ τούς λόγους. Le sceau a été édité, en dernier lieu, par Oikonomidès, Dated Scals, nº 148. — Au verso, outre le texte sur les kollèmata, que nous éditons à la suite du document, une notice géorgienne et deux notices grecques sur la première feuille: 1) sous la languette (écriture civile, xıve siecle): + praxtikoni protokiniγosa šekmnili tesalonikis s(a)xs(a)ri šesavalta monasatrisa galexta da miçatasa koneb(n)ita (praktikon établi par le prôtokynègos de Thessalonique à propos des redevances des paysans du monastère et de [ses] terres); 2) au-dessous de la précédente, à peine lisible : Τὸ πρακτικὸν τῆς Μελίντζιαν(ης), τ(ῆς) Ἑρυσσοῦ, τοῦ Πρ[οαύλα]κα, [...!ξ...], τρῷ Βολδοῦ, τ(οῦ) Ξ[υλορυγίου] (καὶ) ...ξ...; 3) plus bas, tête-bêche par rapport aux notices précédentes : + τὰ ἐντος του κάστρου. — Album: pl. 11-VI; sceau, pl. XL1V.

Éditions partielles: Dölger, Schalzkammer, nº 72/73 (l. 1-9, 422-428, 455-465, plus le texte des kollèmata); Id., Sechs Praktika, p. 80-92.

Nous éditons d'après nos photographies, en signalant dans l'apparat les lectures divergentes les plus importantes de F. Dölger dans Sechs Praktika (D).

Analyse. — [Le prôtokynègos Jean Vatatzès] a, entre autres, mis en possession le monastère impérial d'Iviron à l'Athos, dédié à la Vierge et dit de la Portiatissa, de la rente fiscale qu'il détient par chrysobulle dans le thème de Thessalonique; elle est constituée ainsi (l. 1-4).

Région du Strymon, village de Mélintzianis. Description et imposition de 35 tenures [en tout 21 1/6 hyperpres]. Pour la vigne que [le monastère] loue dans ce village à des parèques de l'extèrieur (xénochôrètikon ampélopakton), 1 hyperpre; [le monastère détient aussi] une vigne en propre. Charges annexes: ôphéleia, ennomion, choirodékateia, aèr [en tout 8 hyperpres]. Skaliatikou, opsôniou, droit sur le rouissoir et les viviers du monastère, 6 hyperpres (l. 4-51). La terre qui est autour de ce village, 6 185 1/2 modioi, est comptée pour 80 hyperpres, car elle est de première et de seconde qualités. Délimitation mesurée (comme dans notre n° 79, 1. 58-76); au total 456 schoinia [exact], qui font la superficie indiquée. Total pour ce village, 116 1/6 hyperpres [exact] (l. 51-70). Le monastère détient un monydrion à Ézoba, dédié à Sainte-Anne, avec 1 1/2 modios de vigne, 200 modioi de terre pour 4 hyperpres, des arbres fruitiers, un moulin permanent pour 1 hyperpre, 2 modioi de jardin et 2 de verger, en tout 5 hyperpres (l. 70-74).

Katépanikion d'Akros, village d'Hiérissos. Description et imposition de 28 tenures. Total du stichikon télos: 29 1/2 hyperpres [30]. Charges annexes: ôphéleia, aèr, ennomion, choirodékateia [en tout 9 2/3 hyperpres]. Moitié du skaliatikon et impôt sur un rouissoir, 6 hyperpres; le skaliatikon doit être versé par ceux qui abordent à l'échelle, selon la coutume. Le monastère détient une vigne en propre, en deux parcelles. A Libadia le métoque de Saint-Jean-Prodrome avee la foire, à Arsénikeia un moulin permanent tenu en propre [par le monastère] avec un verger, à Hiérissos la moitié d'un moulin d'hiver [en tout 6 hyperpres] (l. 74-104). Terre dite tou Nikolitza, 496 modioi, pour 10 hyperpres. Délimitation mesurée (comme dans notre nº 79, l. 243-260). En tout 139 schoinia [exact], qui, après réduction du dixième, font une terre de la superficie indiquée. A proximité, près de Boléas, champ dit tou Staurakiou, 26 modioi, et, près de Krasopôlès, champ dit tôn Katôtikôn, 12 modioi, sur lequel il y a un noyer, 1 hyperpre (l. 104-122). A Proaulax, terre dite Achlada, 406 modioi, pour 8 hyperpres. Délimitation mesurée (comme dans notre nº 79, l. 265-279). En tout 114 schoinia [112], qui, selon le pourtour, font une terre de 406 modioi et 5 litres (l. 122-137). Terre dite Zouroba, 166 1/2 modioi, pour 3 1/2 hyperpres. Délimitation mesurée (comme dans notre n° 79, l. 282-297). En tout 73 sehoinia [exact], qui font une terre de la superficie indiquée. A proximité, champ de 10 modioi (l. 137-150). Terre dite tès Tornaréas (Trounaraias), 185 2/3 modioi, pour 4 hyperpres. Délimitation mesurée (comme dans notre nº 79, l. 300-314). En tout 77 schoinia [exact], qui font une terre de la superficie indiquée (l. 151-163). Terre dite Korakophôléa, 185 2/3 modioi (cf. notes). Délimitation mesurée (comme dans notre nº 79, l. 317-326). En tout 76 1/2 schoinia [exact], qui font une terre de la superficie indiquée

(l. 163-173). Terre dite tou Maurochôriou, 100 modioi, pour 2 hyperpres. Délimitation mesurée (comme dans notre n° 79, l. 328-337). En tout 58 schoinia [exact], qui font une terre de la superficie indiquée (l. 173-181). Description de la tenure exaleimmatiké de Ptôchoïôannès (comme dans notre n° 79, l. 338-345) (l. 181-186); description de la tenure exaleimmatiké de Skiômatas (comme dans notre n° 79, l. 345-349) (l. 186-189). Autres champs dans le même village, 300 modioi, avec ceux de Ptôchoïôannès mentionnés ci-dessus, pour 6 hyperpres: liste de 32 parcelles (comme dans notre n° 79, l. 350-367, mais une parcelle compterait 22 et non plus 20 modioi, cf. notes). Autres champs défrichés à l'intérieur des limites du petit monastère, 30 modioi. En tout, ces champs font 300 modioi (l. 189-205). A Proaulax, terre de 1 740 1/2 modioi, pour 26 hyperpres, car elle est de deuxième et de troisième qualités. Délimitation mesurée (comme dans notre n° 79, l. 370-391). En tout 262 schoinia [exact], qui font la superficie indiquée, dont 600 modioi rocheux, broussailleux et inutilisables, et 1 140 1/2 modioi de terre de deuxième et de troisième qualités (l. 205-225).

Dans le même katépanikion, métoque du monastère, dédié à Saint-Nicolas, dans le village de Komitissa; l'oikouménon des parèques qui y sont installés est de 5 1/2 hyperpres. Charges annexes: ôphéleia, aèr, ennomion [en tout 2 hyperpres]. Terre de 110 modioi, pour 2 hyperpres; elle compte 8 noyers, dont deux au lieu-dit tou Boutou, une vigne [que le monastère] détient en propre et des oliviers. Pour les trois pêcheries (apostatoi) [que le monastère] possède dans ce village, 3 hyperpres. Dans le village d'Hiérissos mentionné ci-dessus: description et imposition de deux autres tenures [en tout 5/6 d'hyperpre]. A Arsénikeia, près du moulin du monastère, description d'une tenure, sans indication d'impôt (l. 225-232).

Katépanikion d'Hiérissos, village de Gomatos. Description et imposition de 32 tenures. Oikouménon: 33 1/3 hyperpres [33 1/6]. Charges annexes: ôphéleia, aèr, ennomion, mélissoennomion et choirodékateia [en tout 13 2/3 hyperpres]; impôt sur un moulin qui appartient en propre [au monastère] et sur deux moulins détenus par les parèques [en tout 3 1/2 hyperpres. Le monastère détient également] une vigne en propre et des oliviers (1. 232-290). Terre de 2 484 modioi, pour 33 hyperpres, car elle est de deuxième et de troisième qualités. Délimitation mesurée (comme dans notre 11º 79, 1. 182-193). En tout 326 schoinia [exact], qui font la superficie indiquée, soit 80 modioi de vigne, 514 de terre inculte et 1 900 modioi de terre arable. Terre à Débélikeia, au milieu des biens de Lavra, 28 modioi. Champ à tou Néophytou, ou de Saint-Antoine, 15 modioi, inculte et montagneux (cf. notes). En tout pour ce village 83 1/6 hyperpres [83 1/2 d'après les données du document] (1. 290-304). A Hermèleia, métoque de Sainte-Jérusalem; il comporte une vigne [que le monastère détient] en propre, un verger et un champ de 8 modioi (1. 304-305).

Katépanikion de Kalamaria, village de Katô Bolbos. Description et imposition de 24 tenures. Oikouménon: 22 2/3 hyperpres [22 5/6]. Charges annexes: ôphèleia, aèr, eunomion, mélissoennomion et choirodékateia [en tout 9 hyperpres]. Pour les vignes que [le monastère] loue [dans ce village] (ampélopakton) à des parèques de l'extérieur, 4 hyperpres. [Le monastère y possède] ègalement des vignes en propre. Pour le moulin d'hiver, 1 hyperpre. Pour le bord de mer (parathalassion) et le rouissoir, 8 hyperpres (l. 305-333). Terre de 9 112 1/2 modioi (cf. notes), pour 182 hyperpres. Délimitation mesurée (comme dans notre n° 79, l. 427-483). En tout 510 sehoinia [475 1/2, ef. notes], qui font une terre de la superficie indiquée. En tout pour ee village 226 2/3 hyperpres [226 5/6] (l. 333-379). Terre de la Sainte-Trinité, 1 267 1/2 modioi, pour 25 hyperpres. Délimitation mesurée (comme dans notre n° 79, l. 486-500). En tout 208 schoinia [205], qui font une terre de la superficie indiquée (l. 379-392).

Région de Thessalonique, proasteion de Xylorygion. Description et imposition de 3 tenures [en tout 3 hyperpres]. Exaleimmata de Stamatès et de Komitizianos [en tout 1 1/2 hyperpre]. Pour la vigne louée, 1 1/2 hyperpre. Pour le moulin détenu en propre [par Iviron], 2 hyperpres. [Le monastère détient] également une vigne en propre (l. 392-397). Terre de 1 485 modioi, pour 29 hyperpres. Délimitation mesurée (comme dans notre n° 79, l. 509-538). En tout 28 schoinia (cf. notes), qui, selon le pourtour, font une terre de la superficie indiquée. [En tout] 37 hyperpres [exact] (l. 397-423).

Le monastère détient également un champ dans la région de Podés, près [des biens] du monastère du Prodrome et de Karintanos, 12 modioi. Champs dans la région de Kermai, 112 modioi avec le verger, 3 hyperpres; mesures et indication des tenants de trois parcelles (comme dans notre nº 79, l. 549-560), respectivement de 9 1/2 modioi 7 1/2 litres, 14 2/3 modioi, 5 2/3 modioi 1 litre; liste d'autres champs [situés au même endroit]: la «kathédra du prêtre», dite aussi Palaion Loétron (près de l'église de Saint-André), 2 modioi ; autre [champ], dit Ésôthyrion, entre les biens du monastère tou Hypomimnèskoutos et ceux de Sainte-Thècle, 12 1/2 modioi; autre [champ] dit tès Agélodromès, mesuré en deux parties (près des biens de Sainte-Thècle et du monastère de Gorgoépèkoos), l'une de 12 1/2 modioi, l'autre de 2; autre [parcelle] à Tymbè, dite « grand champ », indication des mesures et des tenants (comme dans notre nº 79, 1. 567-570), 35 modioi 2 1/2 litres; autre [champ], dit tès Pikramygdaléas (près d'Oxyadès, d'Iatroponlos, [des biens] de Sainte-Thècle et de ceux du monastère tou Hypomimneskontos), 19 modioi; en tout 112 2/3 modioi 2 litres. Autre champ, à l'Ouest du Galikos : indication des mesures et des tenants (conime dans notre nº 79, I. 572-575), 165 modioi. Autre champ, planté en vignes par seu Isaac Kôkalès dans la région de Saint-Nicolas tou Kyrou, 1 modios, pour lequel sa partie effectue un versement [à Iviron] (1, 423-450),

A l'Est de Thessalonique, champ dit de Sainte-Anysia, 10 modioi; indication des mesures et des tenants (comme dans notre n° 79, l. 578-581); à l'intérieur, l'église de Sainte-Anysia. La moitié d'un moulin (mylostasion) à Daphnè, dit tès Gônias, pour laquelle il faut verser aux enfants de feu le sébaste Déblitzinos 1 hyperpre; l'autre moitié est détenue par le monastère de Chrysostome (l. 450-455).

En tout 633 hyperpres [621 5/6]; la somme était auparavant de 677 hyperpres, mais, du fait des incursions des ennemis, elle a été diminuée de 44 hyperpres. [Iviron] doit détenir [tous ces biens] et jouir de tout leur revenu en vertu des chrysobulles, ordonnances et autres documents relatifs à la rente fiscale de ce monastère. Celui-ci doit aussi recevoir de chacun des parêques enregistrés les corvées coutumières et les trois kaniskia (l. 455-461). Conclusion, mention de la signature et de la bulle [du recenseur], adresse au monastère d'Iviron, date (l. 461-464).

Signature en partie autographe du prôtokynègos Jean Vatatzès (l. 464-465). Verso, sur les kollèmala, d'une mêine main, date et signature du recenseur.

Notes. — Rédaction du praktikon. Le praktikon de Pergamènos et Pharisée (Iviron III, n° 79), ou le registre (θέσις) d'après lequel il avait été établi, a servi de base à la rédaction du présent acte, en ce qui concerne la liste des biens et les délimitations. C'est ce que montrent les nombreux cas dans lesquels les particularités de rédaction du n° 79 se retrouvent dans le présent document : l'absence, par exemple, du mot τοῦ devant λινοδροχείου (n° 79, l. 236, le présent document, l. 99); du mot χωραφίου après σπάσματος (n° 79, l. 270, le présent document, l. 127); du mot καὶ après ἐπισκοπῆς (n° 79, l. 312, le présent document, l. 161), après ἀέρα (n° 79, l. 312, le présent document, l. 161), après ἀέρα (n° 79, l.

390, le présent document, l. 222), après λοξοειδώς (n° 79, l. 551, le présent document, l. 426), après τοιούτον (n° 79, l. 553, le prèsent document, l. 428); du mot ἄχρι après ἔρχεται (n° 79, 1. 325, 515, le présent document, l. 171, 402); du mot πλησίον après ἐκκλησίαν (n° 79, l. 344, le présent document, l. 185); d'un fragment de plurase après θαλάσσης (n° 79, l. 427, le présent document, l. 334); des mots τμήμα τρίγωνον (n° 79, l. 567, le présent document, l. 441). On retrouve aussi dans le présent document les mauvaises leçons du n° 79, par exemple: ἀνωθεν pour ἔσωθεν (n° 79, l. 259, le présent document, l. 118); «185 2/3 » pour «182 1/4 » (n° 79, l. 316 ct 327, le présent document, l. 164 et 173); ἀρχτικὸν pour δυτικὸν (n° 79, l. 317; le présent document, l. 165); Tzykalas pour Tzangarès (nº 79, l. 321, le présent document, l. 167); Stéaukos pour Stankos (n° 79, 1. 340, le présent document, l. 182); Laka pour Blaka (n° 79, l. 351, le présent document, l. 191); à Katô Bolbos, la superficie erronée n'a pas été modifiée (n° 79, l. 426, 484 et notes, le présent document, l. 333 et 378), et la discordance entre les mesures indiquées et le total du schoinismos («510») n'a pas été corrigée (n° 79, l. 483 et notes, le présent document, 1. 378); comme dans le nº 79, l. 437, le scribe écrit τούς (le présent document, l. 343) pour τοῦ; de même, le scribe écrit μέχρι pour μέσον (nº 79, l. 495, le présent document, l. 387); «28» pour «218» (n° 79, l. 538, le présent document, l. 422); συκής pour οίκίας (n° 79, l. 562, le présent document, l. 436); ἐπάγουσαν pour ἀπάγουσαν (nº 79, l. 573, le présent document l. 446; sur les mauvaises lectures du n° 79, cf. les notes et l'apparat à cet acte).

Par ailleurs, d'assez nombreuses omissions ont été commises dans la copie des passages communs; ainsi, le mot τῆς ἐνώσεως, l. 53 (cf. nº 79, l. 58), a été oublié; le scribe a fait un saut du même au même, 1. 143 (cf. nº 79, l. 288-289); il n'a pas copié l'impôt frappant la terre de Korakophôléa, l, 164 (cf. nº 79, l. 316 et ci-dessous, p. 58); un passage manquant, l. 370, correspond à nº 79, l. 473-474. — On remarque aussi des changements, en général peu importants (par exemple, δθεν pour ένθα, l. 67, 119, 149, etc.; εἶτα pour εἴθ' οὕτως, l. 169; ὑπόστασις pour στάσις, l. 181, 186; etc.), dont certains pourraient être dus à de mauvaises lectures ou à des étourderies (διέργεται, l. 155, pour καὶ ἔργεται, n° 79, l. 305; χειμάρρου, l. 157, pour χωρίου, n° 79, l. 307; μοδίους, l. 178, pour σχοινία, n° 79, l. 334; «22 », l. 192, pour «20 », n° 79, l. 353; πλησίον, l. 196, pour μέσον, n° 79, l. 358); «2/3 », l. 201, pour «9 », n° 79, l. 363; σχοινίων, l. 387, pour σχίνων, n° 79, l. 495; «9», l. 430, pour «79», n° 79, l. 555; «108», l. 443, pour «150», n° 79, l. 569). Les deux mots διὰ χίζο>νος, n° 79, l. 469, ont été malencontreusement interprétés comme διαχοίνως, l. 368. — D'autres initiatives du scribe constituent en revanche des améliorations: le scribe du présent document supprime, l. 124 et 148, des répétitions du n° 79, 1. 266 et 296; il écrit τῶν Ζωγράφων, l. 128, à la place de τῶν <Ζω>γράφου dans le n° 79, l. 270; il substitue à juste titre χωραφίου, l. 164, à χωρζαφ>ίου, n° 79, l 317; l. 407, attendant peutêtre un nom propre après la mention d'un logariastès tès aulès, ou hésitant à lire le mot δεξιά qui suit dans le nº 79, 1. 520, il laisse prudemment un blanc.

Mais, en dehors de la description des biens du monastère, nous avons affaire à une rédaction nouvelle: tout ce qui concerne les tenures a, naturellement, été actualisé. L'ordre dans lequel les biens étaient énumérés dans le n° 79 a été partiellement modifié, peut-être dans un souci de cohérence topographique: le « monydrion » (« métoque » dans le n° 79) de Sainte-Anne à Ézoba, proche de Mélintzianè, est décrit, l. 70-74, après les biens de ce village, et non après les totaux qui suivent la description de Xylorygion, comme dans n° 79, l. 542-547. Gomatou, qui, dans n° 79, l. 78-197, précédait Hiérissos et Komètissa, est passé après ces deux biens dans le présent document (l. 232-304), en sorte que le métoque d'Hermèleia, relativement proche de Gomatou,

se trouve maintenant à la suite de ce village (l. 304-305). La signification d'autres modifications est plus difficile à évaluer: la première mention des tenures en déshérence de Ptôchoïôannès et de Skiômatas à Hièrissos — avec leur imposition —, qui figure dans le n° 79, l. 236-237, a été supprimée; à Arsénikeia, un demi-moulin (n° 79, l. 241) n'est plus enregistré, et le moulin d'Hièrissos (ibidem) est devenu un demi-moulin (le présent document, l. 103-104). Certains biens du monastère ont disparu: la terre de Triodion (n° 79, l. 548) et deux immeubles à Thessalonique (ibidem, l. 583-585); en revanche, le moulin de Katô Bolbos (le présent document, l. 332) est enregistré pour la première fois. Enfin, les indications fiscales (la liste des charges annexes et les récapitulations) sont rédigées de façon différente dans les deux documents.

L'établissement de l'impôt et la rente fiscale d'Iviron. Le présent document met en relief (l. 456-457) la diminution de la rente fiscale d'Iviron en 1341: elle est alors de 633 hyperpres, tandis qu'elle était «auparavant» de 677, montant indiqué dans le n° 79, de 1320, l. 586-587 (cf. les notes à cet acte). Cette notation invite à comparer l'établissement de l'impôt dans les deux documents; on va voir que la diminution affecte surtout les impôts des parèques.

Tout d'abord, on constate que les parèques d'Iviron dans le thème de Thessalonique sont moins nombreux en 1341: 122 unités fiscales, contre 139 en 1320; le nombre des feux n'augmente que dans un village, Katô Bolbos (cf. aussi Tableau 2, p. 19). Surtout, à fortune égale, l'impôt appliqué aux biens des parèques est moins lourd (de 20%) qu'en 1320; il en est de même, plus ou moins nettement il est vrai, dans tous les praktika conservés des années 1330-1340 qui sont relatifs à la Macédoine. Un barème explique, à 1/3 de pièce d'or près, 79% des impositions des parèques dans le présent document: bœuf, âne et cheval (rare), 1/8 d'hyperpre; porc, 1/100; vigne, 1/5 par modios; vigne en friche, terre et jardin, 1/50; verger, 1/12; arbre fruitier, 1/100; barque de pêche (rare), 1/8. Vaches et ruches ne semblent pas être imposées, et les chèvres et les moutons n'ont pas même été recensés (sauf dans un eas, 1, 230). Pour obtenir le pourcentage d'explication indiqué, il faut ajouter 1/8 d'hyperpre (impôt sur le feu?) à chaque unité fiscale.

Les charges annexes étant dans l'ensemble proportionnelles, soit à l'oikouménon (cf. Iviron III, p. 26 et n. 144), soit peut-être plutôt au nombre des feux, elles ont diminué à Mélintziane, à Hiérissos (où l'oikouménon a augmenté, surtout parce que la superficie des vignes déteunes par les parèques a plus que doublé, mais où le nombre des feux a diminué) et à Gomatou; elles auraient même, s'il ne s'agit pas d'un oubli du scribe, disparu à Xylorygion, elles seraient restées stables à Komètissa, si nous n'avons pas affaire à un simple phénomène de copie, et n'ont augmenté que dans le village où le nombre de feux est plus élevé qu'en 1320, Katô Bolbos.— On notera que la charge dite ennomion dans le présent document (l. 50, 99, 227, 288, 331) semble correspondre au choiroprobaton (qui n'est pas cité ici) des praktika précédents.

En général, les biens du monastère ont été imposés en 1341 comme en 1320. Dans quelques cas, ils ont diminué ou même ont disparu, sans qu'il soit toujours possible de dire si la suppression est volontaire ou résulte d'un oubli du scribe. A Mélintziane, les droits du monastère sur les mêmes taxes ou biens qu'en 1320 passent de 10 à 6 hyperpres (n° 79, l. 55; le présent document, l. 51). A Hiérissos, les exalcimmata imposés 7 nomismata en 1320 et, on l'a vu, le demi-moulin d'Arsénikeia imposé 1 nomisma (n° 79, l. 237-238, l. 241) ne sont plus enregistrés; on a égalciment signalé plus haut que l'impôt des tenures en deshérence de Ptôchorôannès et de Skiômatas a disparu et que celui de la terre de Korakophôléa n'est pas indiqué. De plus, à Xylorygion, l'impôt sur les vignes louées a diminué (cf. n° 79, l. 507; le présent document, l. 396). En revanche,

trois impositions sont enregistrées pour la première fois : à Mélintziane, 1 hyperpre sur des vignes louées (l. 49), à Bolbos, 1 hyperpre pour le moulin déjà mentionné (l. 332) et à Xylorygion 1 1/2 hyperpre sur des vignes en déshérence (l. 395-396).

Au total, la diminution de la rente fiscale entre 1320 et 1341, 44 hyperpres d'après les calculs du document (l. 457), résulte donc surtout de la réduction du nombre des parèques et d'un barème d'imposition moins lourd. Cette diminution est expliquée, l. 457, par les incursions des ennemis, qui ont pu entraîner la disparition, ou le déplacement, de certains parèques et créer une situation rendant nécessaire un allégement de l'impôt. Il doit s'agir de raids de pirates turcs, puisque en la même année 1341, notre n° 87, l. 233 (cf. l. 235), attribue aux incursions des Turcs la désertion d'Obèlos et de Dobrobikeia dans la région du Pangée.

Sur les parèques d'Iviron, cf. Introduction, p. 18-20. Sur l'identification de certains des parèques enregistrés dans le présent document avec des parèques mentionnés en 1320, cf. Appendice VI. — On notera que plusieurs des parèques d'Iviron à Mélintzianè ont des liens avec un évêque ou un évêché qui ne sont pas nommés: un diacre gendre de l'évêque (l. 13); un prêtre et chartophylax (l. 18); un fils adoptif (thétos) de l'évêque (I. 25-26); un prêtre et sakellarios (l. 29); il s'agit d'Ézoba, qui est tout proche. — Plusieurs parèques de Gomatou ont une maison à l'intérieur du « kastron » (l. 235, 243, 246, 253, 264, 266-267): il doit s'agir, selon nous, d'Hiérissos, qui dans certains contextes est encore désigné ainsi au début du xive siècle (cf. par exemple Iviron III, p. 35 et n. 193, et p. 37).

Prosopographie. Sur le prôtokynègos Jean Vatatzès (l. 464-465, kollèmata), ef. les notes à notre n° 85. — Voir aussi, sur d'autres personnes mentionnées, Iviron III, n° 70 et 75, notes.

L. 90, la veuve Rôssa, qui a un fils Kyriakos, doit être la bru de Kyriakos Dométès (cf. nº 79, l, 219) plutôt que de Zerbos, comme il est dit dans notre document.

L. 303: ἔτερον - βουνώδης: nous avons admis jusqu'ici (cf. *Iviron* III, n° 70, l. 120-121 et l'analyse, ainsi que celle des praktika suivants) qu'Iviron détenait, à Néophyton, une terre inculte de 15 modioi; on pourrait comprendre plutôt que le monastère y possédait 15 modioi de terre arable et une quantité non précisée de terre inculte.

Actes mentionnés: 1) Chrysobulle (l. 2), chrysobulles, ordonnances et autres titres de propriété (l. 460), en vertu desquels Iviron détient une rente fiscale dans le thème de Thessalonique; imprécis. 2) Acte de donation (cf. l. 71; prosénexis) d'une vigne au monydrion de Sainte-Anne, faite par Triakontaphyllos, [avant 1318, cf. n° 75, l. 554]; perdu.

+ 'Αποκατέστη παρ' ἐμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν (καὶ) ἡ περὶ τὸ θέμα διακειμένη τῆς [θεο]σώ[στου] πόλεῳς Θεσσαλονίκης $\parallel^2$ διὰ θείου (καὶ) σεπτοῦ χρυσοβούλλου οἰκονομία τῆς κατὰ τὸ ἄγιον ὅρος τοῦ [ἄθω] διακειμένης σεβασμίας $\parallel^3$ βασιλικῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων τῆς εἰς ὅνομα τιμωμένης τῆς πανυπεράγγου Θεομήτορος (καὶ) ἐπικεκλημένης $\parallel^4$ τῆς Πορτιατίσσης οὕτως.

Περὶ τὸν Στρυμμόνα εἰς τὸ χωρίον τὴν Μελίντζιανιν. Δημήτριος ὁ Μαγειδιώτης, $\|^5$ ἔχει υἰὸν Μιχαήλ, οἴκημα, ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ δ΄, χοί(ρους) ι΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) πλησίον τῆς Φωστῆρας μοδίου α΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἰω(άνν)ης $\|^6$ κτίστης ὁ γαμδρὸς τοῦ Τριακονταφύλλου, εχ(ει) (γυναῖκα) Σταματικήν, υἰοὺς Μιχαὴλ (καὶ) Δημήτρ(ιον), θυ(γατέρας) Θεοδώραν, Καλὴν (καὶ) Θάμαρ(ιν),

 $\|^7$ γαμβρὸν ἐπὶ τῆ Καλῆ Θεόδωρον, οἴκημα, ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ δ΄, χοί(ρους) δ΄, σανδάλιον άλιευτικόν, άμπ(έ) λ (ιον) πλησίον τοῦ $\|^8$ Σταμάτου μοδ(ίου) α΄ (διμοίρου), τέλος (ὑπερ) π (ύ) ρ (ου) ήμισυ. Γεώργιος ὁ Καραντηνός, εχ(ει) (γυναϊκα) "Ανναν, υίὸν Κω(νσταντῖνον), ἀνεψιὰν Μαρί(αν), γαμβρὸν ἐπ' αὐτῆ ||⁹ Σταμάτην τὸν Μυλωνᾶν, οἴκημα, ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), ἀργὰ β΄, χοί(ρους) δ΄, σανδαλίου άλιευτιχοῦ μερίδα ἡμίσειαν, άμπ(έ) λ (ιον) πλησίον τοῦ $\| ^{10}$ Κτίστου μοδ(ίου) (ἡμίσεος), τέλος (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) τρίτον. Καλή χ(ήρα) ή τοῦ Μάλη, έχει υίοὺς Ἰω(άννην) [ὑφ]αντήν (καὶ) Γεώργ(ιον), οἴκημα, ἀργὰ β΄, τέλος ||11 (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) τέταρτ(ον). Μαρία χήρα ἡ Κατζαρώ, ἔχει υἰὸν Γεώργ(ιον), οἴκημα, ἀργὰ β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) ἕκτον. Μαρία χ(ήρα) ἡ θυγάτηρ $\| ^{12}$ τοῦ Καδαζοῦ, ἡ γυνὴ Νικήτα τοῦ Πελεκάνου, ἔχει υἰὸν υασαί, θυ(γατέρα) Εἰρήνην, γαμβρὸν ἐπ' αὐτῆ Θεόδωρ(ον), οἴκημα, άργά $\parallel^{13}$ γ΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) (διμοίρου), τέλος (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) τρίτον. Γ εώργ(ιος) διάχονος δ γαμβρός τοῦ ἐπισκόπου, εχ(ει) (γυναΐκα) Μαρίαν, υἰὸν Κω(νσταντῖνον), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), άργὰ β΄, άμπ(έ)λ(ιον) $\| ^{14}$ πλησίον τοῦ 'Ραδίλα μοδ(ίου) (διμοίρου), τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) ήμισυ. Ἰω(άνν)ης ο Γλυκύς ο άνεψιος τοῦ Κατζ[αρη], εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, υἰούς Νικόλα(ον) || 15 (καί) Γεώργ(ιον), νύμφην ἐπὶ τῶ Γεωργ(ίω) Μαρίαν, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ β΄, σανδάλἰον [άλιευτ]ικόν, ἀμπ(έ)λ(ιον) πλησί(ον) τοῦ Μαρίνου μοδ(ίου) α΄, $\| ^{16}$ τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) δίμοιρ(ον). οξκ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), $\|^{17}$ χοί(ρους) η΄, άμπ(έ)λ(ιον) πλησίον τοῦ Παναγιώτου μοδ(ίου) α΄ (ἡμίσεος), τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) ἡμισυ. Γεώργ(ιος) Μαχρογικόλαος ὁ γαμβρὸς Καλῆς τῆς τοῦ 'Ράπτου, ||18 εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρί(αν), θετὴν "Ανναν, γαμδρὸν ἐπ' αὐτῆ Ἰω(άννην), οἴκημα, $\zeta(\epsilon \upsilon)\gamma(\alpha)\rho(\epsilon \upsilon)$, αργά δ΄, χοί(ρους) ι΄, τέ[λος] [(ὑπερ)]π(ὑ)ρ(ου) δίμοιρ[ον]. Ἰω(άννης) ἱερεὺς [καὶ] χαρτοφύλαξ | 10 ό γαμβρός τοῦ Μακεδόνος, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, υίοὺς Δημήτριον (καί) Γεώργ(ιον), οἴκημα, ζ(ευ)[γ(ά)ρ(ιον)], ἀργὰ δ΄, χοί(ρους) ι΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) πλη(σίον) τοῦ Σταμάτου μοδ(ίων) γ΄ (ἡμίσεος), ||²⁰ ἔτερον πλησίον τοῦ Μανοηλάκη μοδ(ίου) α΄ (διμοίρου), ἕτερον πλησίον τοῦ Νικήτα μοδί(lou) α΄ (ἡμίσεος), τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ε̂ν ήμισυ. Καλός ὁ Καραδᾶς, ||²¹ εχ(ει) (γυναῖκα) Εύδοκίαν, υίοὺς Γαβριήλ (καὶ) Ἰω(άννην), νύμφην ἐπὶ τῶ Γαβριήλ Μαρίαν, ἔγγον[ον] ....., ἐγγόνην Εἰρήνην, οἴκημα, ζ(ευ)γ(ά)ρ(ια) β΄, ἀργά $\|^{22}$ δ΄, χοί(ρους) ι΄, σανδάλιον άλιευτ(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) πλη(σίον) τοῦ χαρτοφύλακος μοδ(ίου) α΄ (διμοίρου), τέλος [(ὑπέρ)]π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. 'Ανδρέας ό τοῦ Κασιανοῦ, ||²³ εχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδώραν, υίοὺς Γεώργ(ιον) (καὶ) Δημήτρ(ιον), θυ(γατέρας) Μαρίαν (καί) Έλένην, οξκημα, ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), άργὰ β΄, χοί(ρους) δ΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) τρίτον. $\Delta \alpha(vl) \delta$ ὁ ἐπὶ θυγατρί $\|^{21}$ γαμδρὸς Νικολάου τοῦ υίοῦ τῆς Γάλοδας, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, γυναικαδελφήν Μαρίαν, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), άργὰ δ΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ. Θεοδώρα χήρα $\|^{25}$ ή γυνή τοῦ Καδαζοῦ, ἔχει υἰὸν Παναγιώτην, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ἰου) (ἤμισυ), ἀργὰ γ΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) (ἡμίσεος), τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) τρίτον. Μιχαἡλ Ῥαδίλας ὁ θετὸς τοῦ ||²⁶ ἐπισκόπου, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, υἱοὺς Κω(νσταντῖνον) (καὶ) Ἰω(άννην), θυ(γατέρας) Ἄνναν (καὶ) Εὐδοκίαν, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), ἀργὰ γ', χοί(ρους) ζ', ἀμπ(έ)λ(ιον) πλη(σίον) τοῦ Καλοῦ μοδ(ίων) β' (ἡμίσεος), τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) $\|^{27}$ ήμισυ. Βελκονᾶς ὁ γαμδρὸς τοῦ Λαχανᾶ, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, γυνα(ι)καδέλφην Εὐδοκίαν, θυ(γατέρα) Εἰρήνην, υἰὸν Θεόδωρον, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), άργὰ δ΄, ||28 χοι(ρους) ζ΄, άμπ(έ)λ(ιον) πλησίον τῆς ᾿Αετονίας μοδ(ίου) α΄, ἕτερον πλησίον τοῦ 'Αμαξᾶ μοδ(ίου) α΄ (τρίτου), τέλος (ὑπερ) π (ύ) ρ (ου) δίμοιρον. "Αννα χ(ήρα) ή νύμφη τοῦ $\|^{29}$ Καβαζοῦ, ἔχει υἱοὺς Δ ημήτριον ὑφαντὴν (καὶ) Γεώργι(ον), οἴκ(ημα), ἀργὰ τρία, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) (ἡμίσεος), τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) τρίτον. Γεώργ(ιος) ἱερεὺς (καὶ) σακελλάριος $\parallel^{30}$ ὁ γαμβρὸς τοῦ παπᾶ ἀΑνδρονίκου, εχ(ει) (γυναῖκα) ἄΑνναν, υίοὺς Δημήτριον, Νικόλαον, Θεόδωρον (καί) *Ιω(άννην), νύμφην ἐπὶ τῷ Δημητρίω Θεοδώραν, οἴκημα, $\|^{31}$ ζ(ευ)γ(ά)ρ(ια) β΄, ἀργὰ ε΄, ἄλογ(ον), χοι(ρους) ιβ', ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β', τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ἤμισυ. Μιχαὴλ ἱερεὺς ὁ υἱὸς αὐτοῦ,

εχ(ει) (γυναῖχα) Μαρίαν, οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), ἀργά β΄, χοί(ρους) δ΄, ἄλογ(ον), $\|^{32}$ άμπ(έ)λ(ιον) πλησίον τοῦ Σταμάτου μοδ(ίων) γ΄ (ἡμίσεος), τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. ᾿Ανδρέας ό γαμβρός τοῦ Τηγάνη, εχ(ει) (γυναῖκα) Βασιλικήν, θυ(γατέρα) Μαρί(αν), γυνα(ι)καδ(έλ)φ(ην) "Ανναν, οἴχ(ημα), $\|^{33}$ ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), άργὰ δ΄, χοί(ρους) τ΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ. Δημήτριος δ υἶὸς Παναγιώτου τοῦ Βραχυαλίτου, ἔχει ἀδελφὸν Kω(νσταντῖνον), ἀδελφὰς Ἑλένην (καὶ) $\parallel^{34}$ vacal, θείαν Καλήν ήτις ἔχει υίοὺς Παναγιώτην (καὶ) Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ δ΄, ..., άμπ(έ)λ(ιον) $[\pi\lambda]$ η(σίον) τῆς Καβαζοῦς μοδ(ίου) α΄ (ἕχτου), τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) δί- $\|^{3\hbar}$ μοιρον. 'Αετονία χήρα ή γυνή τοῦ 'Ιδεροπ(ού)λ(ου), ἔχει θυ(γατέρας) Θεοδώραν (καὶ) Μάρθαν, ἐγγόνην ....., οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)g(ιον), ἀργὰ .΄, χοί(ρους) .΄, ἀμπ(έ) λ (ιον) πλησίον τοῦ $\|^{36}$ Μαγειδιώτου μοδ(ίου) α΄, τέλος $(\mathring{\textbf{υπερ}})\pi(\mathring{\textbf{υ}})\rho(\mathring{\textbf{ου}})$ τρίτ $(\mathring{\textbf{ον}})$. ^{1} Ιω $(\mathring{\textbf{ανν}})$ ης χειροτεχνάρης δ γαμδρός τοῦ ^{3} Εξωκοκ[ιστοῦ], ... ^{17} ... θ υρ(γατέρα) "Ανναν, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), άργὰ $\|^{37}$ β΄, χοί(ρους) β΄, ἄλογ(ον), ἀμπ(έ)λ(ιον) πλη(σίον) τοῦ ἀμπ(ε)λ(ίου) τ(ῆς) μον(ῆς) μοδ(ίου) α΄ (ἔκτου), τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) δίμοιρον. Ἰωάννης ό ἀδελφὸς ... εχ(ει) (γυναῖκα) Εὐβοκίαν, ἀδελφόν $\|^{38}$ Ξάνθον, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον) α΄ (ἤμισυ), άργὰ δ΄, χοι(ρους) ι΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) τρίτον. Θεόδωρος ὁ Τηγάνης, εχ(ει) (γυναῖκα) ....., υίους Δημήτριον [καὶ ....], θυ(γατέρα) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ $\parallel^{39}$ β΄, χοί(ρους) ς΄, σανδαλίου άλιευτικοῦ μερίδα ἡμίσει(αν), τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) ἡμισυ. Μιχαὴλ ... [6] γαμδρός αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) 'Αγγελίναν, υἱὸν $\| ^{40}$ vacat, οἰχ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ β΄, χοί(ρους) ζ΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) τρίτον. Μανουὴλ ἱερεὺς ὁ υἱὸς Μιχαὴλ τοῦ ...., ἔχει υἱοὺς Νικόλ(αον) (καὶ) Γεώργ(ιον), θυ(γατέρας) "Ανναν (καὶ) Εἰρή(νην), $\| \cdot \|^{41}$ γαμιθρόν ἐπὶ τῆ "Αννη Γεώργ(ιον) τὸν Χορηγᾶν, οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ β΄, χοί(ρους) ζ΄, τέλος (ἱπερ)π(ἱ)ρ(ου) ήμισυ. Γεώργ(ιος) ὁ τοῦ Λεῶχα, εχ(ει) (γυναῖχα) Εἰρήνην, υἰὸν Θεόδωρον, || 12 γυναιχοεξάδελφον Γεώργ(ιον) τὸν Μουτζάχην, οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), άργὰ β΄, χοί(ρους) γ΄, σανδαλίου άλιευτ(ιχ)οῦ μερίδα ἡμίσει(αν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) (ἡμίσεος), τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) ἥμισυ. $\| ^{43}$ Θεόδωρος ὁ υἰὸς $K\omega$ (νσταντίνου) τοῦ 'Ανατολικοῦ, ὁ γαμβρὸς Μιχαὴλ τοῦ Τζάκωνος ἤτοι ὁ Κοβαρᾶς, εχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρήνην, θυ(γατέρα) Μαρίαν, πενθεράν Μαρίαν, οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), $\parallel^{44}$ ἀργὰ δ΄, ὀν(ιχ)ὰ δύο, χοί(ρους) η΄, μελίσσια ἔξ, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, ἔτερ(ον) ἐξ ἀγορασί(ας) εἰς τοῦ Εὐνούχου μοδ(ί) vacal, τέλος $(\mathring{\upsilon}\pi\acute{e}\rho)\pi(\upsilon)\rho(\upsilon)$ ev. $^{3}I\omega(\acute{a}vv)\eta\varsigma$ $\mathring{o}$ $T\zeta\acute{a}\gamma\gamma\alpha\rho\iota\varsigma$, $\epsilon\chi(\epsilon\iota)$ $(\gamma\upsilon\nu\alpha\~{\iota}x\alpha)$ $Elρ\acute{\eta}v\etav$, $\|^{45}$ $\upsilon\acute{l}\grave{o}v$ $K\omega(v\sigma\tau\alpha\nu\tau\~{\iota}vov)$, θυ(γατέρας) Μαρίαν (χαί) Θεοδώρ(αν), οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), ἀργὰ γ΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) τρίτον. Ἰωάννης ὁ γαμβρὸς τῆς Κουλέρας, εχ(ει) (γυναῖκα) Εὐδοκίαν, υἰὸν vacat, οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), $\parallel^{46}$ άμπ(έ)λ(ιον) ἐχ προιχός πλη(σίον) τῆς μονῆς μοδ(ίου) α΄ (ἔχτου), τέλος (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) τρίτ(ον). Φωστήρα χήρα ή γυνή Ἰω(άννου) τοῦ ᾿Αρμενοπ(ού)λ(ου), ἔχει θυ(γατέρας) Παρασκευώ (καὶ) "Ανν(αν), γαμβρόν $\|^{47}$ ἐπὶ τῆ vacat Γεώργ(ιον), ἀμπ(έ)λ(ιον) πλη(σίον) τοῦ Μαγειδιώτ(ου) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) τέταρτ(ον). Γεώργιος ὁ πρωτόγερως, εχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρήνην, θυ(γατέρα) Μαρίαν, γαμδρὸν ἐπ' αὐτῆ $\|^{48}$ Νικόλ(αον) δς ἔχει θυ(γατέρα) Καλήν, $\zeta(\varepsilon \upsilon)\gamma(\acute{\alpha})\rho(\iota\alpha) \ \beta', \ \acute{\alpha}\rho\gamma \grave{\alpha} \ \eta', \ \ \check{\alpha}\lambda \circ \gamma(\circ \upsilon), \ \chi \circ l(\rho \circ \upsilon \varsigma) \ \iota\beta', \ \ \grave{\alpha}\mu\pi(\acute{\epsilon})\lambda(\iota \circ \upsilon) \ \ \mu \circ \delta(l\omega \upsilon) \ \delta', \ \ \tau \acute{\epsilon}\lambda \circ \varsigma \ \ (\acute{\upsilon}\pi\acute{\epsilon}\rho)\pi(\upsilon)\rho(\circ \upsilon)$ $ξ_{V}$. ^{3} Iω(άνν)ης δ υίδς τοῦ Τζάχωνος, εχ(ει) (γυναῖχα) vacat, οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(δ)ρ(ιον), δργὰ β′, άμπ(έ)λ(ιον) πλη(σίον) $\|^{49}$ τοῦ Λαχανᾶ μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) δίμοιρον. ᾿Απὸ τοῦ ἐχεῖσε ξενοχωρητ(ικ)οῦ ἀμπελοπάκτου (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν· ἀμπ(έ)λ(ιον) ἰδιόκτητον τῆς αὐτῆς μονῆς· τῆς ώφελεί(ας) $\|^{50}$ τοῦ τέλ(ους) τῶν ἀναγεγραμμέν(ων) παροίχων (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο· τοῦ ἐννομίου (καὶ)τῆς χοιροδεκατεί(ας) (ὑπέρ)π(υ)ρα τρία· τοῦ ἀέρος (ὑπέρ)π(υ)ρα τρία· ὑπὲρ τοῦ σκαλιατ(ικ)οῦ, $\|^{51}$ τοῦ όψωνίου, του λινοβροχίου και των βιβαρίων της τοιαύτ(ης) μονης (ύπέρ)π(υ)ρα έξ. (Καί) γη είς την περιοχήν τοῦ τοιούτου χωρίου μοδίων έξα- $\|^{52}$ χισχιλίων έχατὸν ὀγδοηχονταπέντε ήμισυ εἰς $(\dot{\nu}\pi\dot{e}\rho)\pi(\nu)$ ρα δγδοήχοντα, διὰ τὸ εἶναι ταύτην πρώτης (χαὶ) δευτέρας ποιότητος, ἢς ὁ περι- $\|^{53}$ ορισμός έχει οὕτ(ως). "Αρχεται ἀπὸ <τῆς ἐνώσεως> τοῦ ποταμοῦ τῆς < $\Sigma>οὐσίτζης (καὶ) τῆς ἐκεῖσε λίμνης,$

όρθοῖ πρὸς ἀνατολ(άς), κρατεῖ τὸν ἀρκτικὸν ἀέρα $\|^{54}$ (καὶ) τὸ παραλίμνι(ον) διόλου, καὶ ἀπέργεται μέχρι τοῦ λιθίνου συνόρου τοῦ διαχωρίζοντος τὰ δίκαια τοῦ Μαραβίντζη (καὶ) τοῦ περιοριζο-||55μένου, σχοινία εννενηχονταδύο κλίνει πρός μεσημβρίαν, άνωφορεῖ, χρατεῖ τὸν άνατολικὸν άέρα, διέργεται τὰ ἐνορδίνως ἐκεῖσε ||⁵⁶ εύρισκόμενα δύο λαυράτα, (καί) ἀκουμδίζει εἰς τὸ ἔτερον λαυράτον τὸ εἰς την κορυφήν της έχεισε ράχεως, έων άριστερά τὰ τοῦ Μαρα-||⁵⁷6ίντζη δίκαια, σχοιν(ία) τεσσαρακονταδύο, πορεύεται (καן) αῦθις τον αὐτον ἀέρα, (και) ξοχεται μέχρι τῆς ἐκεῖσε ἐτέρας ῥάχεως τῆς ἀντικρύ $\parallel^{58}$ τ(ῆς) προειρημένης (καὶ) εἰς τὸ ἐν αὐτῆ εὑρισκόμενον λαυράτον, σχοι(νία) τριακονταδύο· βαδίζει (καί) αὖθις τὸν αὐτὸν ἀέρα, ἀριστερὰ ἔχων ||⁵⁹ τὰ τοῦ Λειψοχωρίου δίκαια, περιπατεῖ τὴν αὐτὴν ῥᾶχιν, διέρχεται τὴν ἐχεῖσε λιθοσωρίαν, ἐπιλαμβάνεται τῶν ἑτέρων ἀντιχρύ ll 60 ταύτης δύο λιθοσωρειῶν, καταλιμπάνει ταύτας, διέρχεται τὸ εἰς τὸν λάκκον εύρισκόμενον μαῦρον λίθινον σύνορον, ἀνέρ- $\|^{61}$ χεται μέχρι τ(ής) ἐχεῖσε τύμδης, ής ἄνωθ(εν) παλαιοεχχλησία ἴσταται, ἐὧν άριστερὰ τὰ τοῦ Λειψοχωρίου δίκαια, κατωφορεῖ (καὶ) ἀπέρ-||⁶²χεται ἄχρι τοῦ ἐκεῖσε λακκοστάμι(α)τος τοῦ ἐγχωρίως ὀνομαζομένου Δρεβανὰ Λούκουβα, ἔνθα διαιροῦνται τὰ Ὑπατιανὰ δίκαια, ||63 τ(ης) 'Εζοδᾶς (καί) τοῦ περιοριζομένου, σχοινία έδδομηκονταέξ' στρέφεται πρός δύσιν, χρατεῖ τὸν μεσημβρινὸν ἀέρα, διέρχεται ||⁶¹ τὰ ἐκεῖσε παρ' ἡμῶν τεθέντα λίθινα σύνορα, κατωφορεῖ τὴν ῥᾶχιν (καὶ) ἔρχεται εἰς τὸν τό $[\pi$ ον] τὸν λεγόμενον Μαραβυζόλακκον, $\|^{65}$ σχοινία δέκα· κατέρχεται τοῦτον διόλου μέχρι τοῦ ποταμοῦ τῆς <Σ>οὐσίτζης, ἐὧν ἀριστερὰ τὰ τ(ῆς) Ἐζοβᾶς δίκαια δεξιὰ τὸ περιο- $\| ^{66}$ ριζόμενον, σχοινία ἐδδομηκονταέξ' κλίνει πρὸς ἄρκτον, κρατεῖ τὸν δυτικὸν ἀέρα καὶ τὸ καταπόταμον τ(ῆς) $\langle \Sigma \rangle$ οὐσίτζης διόλου $\|^{67}$ καθώς κυκλεύει, ἀπέρχεται (καλ) ἀποδίδωσιν εἰς τὸ παραλίμνιον όθεν (καί) ήρξατο, άριστερά έχων τὰ δίκαια τοῦ ᾿Αχιανοῦ χωρίου, $\|^{68}$ σχοινία έκατὸν είχοσιοχτώ. Καὶ ὁμοῦ τὰ ὅλα σχοινία τετραχόσια πεντηχονταέξ, ἄτινα συμψηφιζόμενα ἀποτελοῦσι γ ην $\parallel^{69}$ μοδίων πρώτης (xal) δευτέρας ποιότητος έξαχισχιλίων έχατὸν ὀγδοηχονταπέντε ήμισυ. ('Όμοῦ) τὰ τοῦ τοιούτου χωρίου (ὑπέρ)π(υ)ρα ἐκατὸν ∥⁷⁰ δεκαἐξ ἔκτον. Κέκτηται ἡ τοιαύτη μονὴ μονύδριον είς την Έζοβαν είς βνομα τιμώμενον της Αγίας Άννης, ο δή μονύδριον [7] έχει άμπ(έ)λ(ιον) ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Τριακονταφύλλου μοδ(ίου) α΄ ἐν ὧ καρύα α΄, ἕτερον μοδ(ίου) $(\mathring{\eta}μίσεος)$, (χαλ) γῆν γύρωθ(εν) αὐτοῦ μοδ(ίων) $διαχοσίων <math>\|^{72}$ ἐν $\mathring{\eta}$ (χαλ) χαρύα, εἰς $(\mathring{υ}πέρ)π(υ)ρα$ τέσσαρα καθώς προκατεΐχεν αὐτήν ἐν αὐτῆ τῆ γῆ ἀπιδέαι ια΄, ἐλαῖαι γ΄, συκ(έαι) ζ΄, κυδων(έαι) ς' , δοϊδέαι η' , $\|^{73}$ άμυγδαλ(έα) α' , δρύς ὑπόκλημοι τρεῖς· μύλωνα ὁλοκαιρινὸν εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν· κηπωτόπ(ιον) μοδ(ίων) β΄· περιβόλ(ιον) πλη(σίον) τῆς ἐκκλησίας μοδ(ίων) β΄ ἐν ὧ $\|^{74}$ δένδρα όπωροφόρα διάφορα (όμοῦ) (καὶ) ταῦτα (ὑπέρ)π(υ)ρα πέντε.

Περὶ τὸ κατεπανίκιον "Ακρους εἰς τὸ χωρίον τὸν Ἱερυσσόν. Γεώργ(ιος) ὁ Μπούρ(ης), $\|^{75}$ εχ(ει) (γυναῖκα) 'Αρετήν, υἰὸν Κυριακόν, ἀδελφὸν Δημήτριον, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὸν α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) $\subset$, (καὶ) χωράφ(ιον) μοδ(ίων) $\cap$, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Ξενία χήρα $\cap$ $\|^{76}$ Βιταλία, ἔχει θυ(γατέρα) Θεοδώραν, γαμβρὸν ἐπ' αὐτῆ 'Ανδρόν(ικον), ἔγγονον Ἰω(άννην), οἴκημα, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) $\cap$, (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) $\cap$, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Γεώργ(ιος) ὁ Πισσιᾶνος, $\|^{77}$ εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, υἰούς Ἰω(άννην) (καὶ) Δημήτριον, θυ(γατέρα) 'Αργυρήν, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) $\cap$, (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) $\cap$ (ἡμίσεος), τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Κυριακός ὁ γαμβρὸς αὐτ(οῦ), εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υἰούς $|^{78}$ Γεώργιον (καὶ) 'Ἰω(άννην), θυ(γατέρα) "Ανναν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) $\cap$, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) ἡμισυ. "Αννα χήρα $\cap$ τοῦ Πισσιάνου, ἔχει υἰοὺς Δημήτριον (καὶ) Γεώργ(ιον), θυ(γατέρας) Μαρί(αν) $\mid$ (καὶ) Θεοδώραν, γαμβρὸν ἐπὶ τῆ Θεοδώρα Ἱερακάριον, οἰκήμ(α)τα $\mid$ άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) $\mid$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Μαρία χήρα $\mid$ τοῦ Κακοϊω(άνν)ου, ἔχει υἰοὺς Γεώργ(ιον), $\mid$ 80 Δημήτριον (καὶ) 'Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὸν α΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) $\mid$ (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) 'Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὸν α΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) $\mid$ (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) ιβ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) β΄. Μιχαὴλ ὁ Κακοιωάννης ὁ ἔτερος υἰὸς αὐτ(ῆς), εχ(ει) (γυναῖκα)

Kαλήν, υἱὸν <>, $\|^{81}$ οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ἱου) (ήμισυ), ἀργὰ β΄, χοί(ρους) γ΄, ἀμπ(ε)λ(ιον) μοδ(εων)γ΄, καὶ χωράφ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ. Γεώργ(ιος) ύφαντής ὁ Κρᾶκος, εχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρή(νην), υἰὸν Κω(νσταντῖνον), θυ(γατέρα) Καλήν, γαμβρὸν $\|^{82}$ ἐπ' αὐτῆ Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Κω(νσταντῖνος) ὁ γαμβρὸς αὐτ(οῦ), $\epsilon \chi(\epsilon \iota)$ (γυναϊκα) "Ανναν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ι ον) μοδ(ι ων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ι ου) ήμ ι συ. Ἰω(άννης) ό υίὸς τοῦ Λυκομμάτου, $\|^{83}$ έχει ἀδελφὴν Θε(οδώραν), οἴκ(ημα), ἀμ π (έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, ἐσωθυροχώραφον μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Κω(νσταντῖνος) ὁ Θεασίτης, εχ(ει) (γυναῖκα) Ξενίαν, υίὸν Μιχαήλ, ἀνεψιὰν Θεοδώραν, $\|^{84}$ οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ β΄, οἱ ἀμφότ(ε)ρ(οι) $\dot{\alpha}\mu\pi(\acute{\epsilon})\lambda(\iota ov) \ \mu o\delta(\acute{\iota} \omega v) \ \varsigma', \ \kappa\alpha\rho\acute{\upsilon}(\alpha\varsigma) \ \epsilon', \ \sigma\upsilon\kappa(\tilde{\eta}v) \ \alpha', \ \dot{\alpha}\pi\iota\delta(\acute{\epsilon}\alpha v) \ \alpha', \ (\kappa\alpha\grave{\epsilon}) \ \chi(\omega\rho\acute{\alpha})\phi(\iota ov) \ \mu o\delta(\acute{\iota}\omega v) \ \iota\beta',$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) δύο. Εἰρή(νη) χήρα ἡ τοῦ 'Ράδου, ἔχει υἰοὺς Κυριακόν, Γεώργ(ιον) $\parallel^{85}$ (καὶ) $K\omega(v\sigma\tau\alpha v\tau\tilde{\iota}v\sigma v)$, $\sigma\tilde{\iota}\kappa(\eta\mu\alpha)$, $\zeta(\epsilon v)\gamma(\dot{\alpha})\rho(\iota\sigma v)$, $\chi\sigma\iota(\rho\sigma v)$ ζ' , $\dot{\alpha}\mu\pi(\dot{\epsilon})\lambda(\iota\sigma v)$ $\mu\sigma\delta(\dot{\epsilon}\omega v)$ δ' , $\kappa\alpha\rho\dot{\iota}(\alpha\zeta)$ δ' , συκαμιν(έας) β΄, συκ(ᾶς) γ΄, (καὶ) χ(ωρά) φ (ιον) μοδ(ίων) ι β΄, τέλος (ὑπέρ) π (υ) φ (ον) εν ήμισυ. Δημήτριος ὁ υίὸς τοῦ 'Ράδου, εχ(ει) (γυναϊκα) Zωήν, υί(οὺς) ^{1} Ιω(άννην) vacat, $\parallel^{86}$ οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β', τέλος (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ. Κυριακός δ Γονικάτζης, εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρίαν, υἱὸν Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, (καὶ) $\chi(\omega \rho \acute{\alpha}) \varphi(\iota \circ v)$ μοδ($\iota \omega v)$ η΄, τέλος (ὑπερ) $\pi(\acute{\nu}) \rho(\circ v)$ ήμισυ. $^{1} I\omega(\acute{\alpha} v v)$ ης $\parallel^{87}$ ὁ Ξαντᾶς, ἔχει υἰὸν Νικόλ($\alpha \circ v$), θυ(γατέρα) Θεοδώρ(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) ζ', τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ. Ἰω(άνν)ης ύφαντης ὁ Κόνταρις, εχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρή(νην), θυ(γατέρα) Ἄνναν, γαμδρὸν ἐπ' αὐτ(ῆ) $\|^{88}$ Δημήτριον, ἔγγονον Mιχ(αή)λ, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ', (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Γεώργ(ιος) ὁ Κουκουνάρης, εχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδώρ(αν), υἰὸν ᾿Αθανάσι(ον), γυναικαδέλφην $\parallel^{80}$ Μαρίαν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) θ', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Κυριακός ὁ γαμδρὸς τοῦ Δεμέτου, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, θυ(γατέρας) Θετοκώ (καὶ) Θε(οδώραν), γαμδρὸν ἐπὶ τῆ Θετοκῶ $\|^{00}$ Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) η΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν ἥμισυ. Ῥῶσσα χ(ήρα) ἡ νύμφη τοῦ Ζερβοῦ, ἔχει υἰὸν Κυριακόν, οἴκ(ημα), $\zeta(\epsilon v)\gamma(\alpha)\rho(lov)$ (ήμισυ), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $||^{91}$ (καί) $\chi(\omega \rho \alpha)\varphi(ιον)$ μοδ(ίων) η' , $\tau \dot{\epsilon}\lambda(ο\varsigma)$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν. Παρασκευᾶς ὁ γαμβρὸς τοῦ Ζερβοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδώραν, θυ(γατέρας) Mαρί(αν) (καὶ) Θεοδώρ[αν], οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ἱου) (ήμισυ), ἀμπ(ε)λ(ιον) μοδ(ἱων) δ΄, (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) θ', τέλος $\|^{02}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχαὴλ ὁ Αἰνείτης, εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υίδν Ἰω(άννην), θυ(γατέρα) vacal, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) γ' , τέλος (ὑπερ) π (ὑ) ρ (ου) ήμισυ. Μιχαὴλ ὁ Παχνάτ(ης), ἔχει υἰούς $\parallel^{93}$ Δημήτ ρ (ιον), Ἰω(άννην) (καὶ) Γ εώρ γ (ιον), θυ(γ ατέρα) "Ανναν, οἴκ(γ μα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, (καὶ) χ(ωρά) φ (ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Δημήτρ(ιος) ὁ τοῦ Κακοραχίτου, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ' (ἡμίσεος), (καί) χ(ωρά) φ (ιον) $\|^{64}$ μοδ(ίων) δ', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ἡμισυ. Γεώργ(ιος) ὁ Παναγιώτης, εχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρήνην, υἰὸν Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Θεοφανὼ χήρα $\|^{05}$ ἡ ᾿Ανατολική, ἔχει υἰὸν Δημήτριον, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), άμπ(ε)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ἱπερ)π(ἱ)ρ(ου) ήμισυ. Νικόλαος ὁ ᾿Αειτάνης, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, υίοὺς Κυριακὸν (καὶ) Γεώργ(ιον), $\|^{96}$ θυ(γατέρας) Ποθητὴν (καὶ) 'Αρετήν, οὕκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), άργὰ β΄, ὀν(ικόν), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος $(\mathring{\upsilon}πέρ)π(υ)ρ(ον)$ εν ήμισυ. Γεώργιος ὁ Ψαλειδιώτης ὁ γαμβρὸς τοῦ Ζερβοῦ, $\|^{97}$ εχ(ει) (γυναῖκα) Φωτεινήν, υίὸν Νικόλ(αον), θυ(γατέρας) Εἰρήνην (καί) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), σανδάλιον άλιευτ(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχ(αὴ)λ ὁ γαμβρὸς τοῦ Τζαγκαρ(ίου), εχ(ει) (γυναΐκα) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος $\parallel^{98}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. 'Ομοῦ τὰ τοῦ στιχικοῦ τέλ(ους) (ὑπέρ)π(υ)ρα εἰκοσιεννέα ἤμισυ· τῆς ἀφελεί(ας) τοῦ τέλ(ους) τῶν ἀναγεγραμμένων

παροίχων (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) δύο· τοῦ ἀέρος (ὑπέρ)π(υ)ρα $\|^{90}$ δύο δίμοιρον· τοῦ ἐννομίου (χαὶ) τῆς Χοιροδεκατεί(ας) (ὑπέρ)π(υ)ρα πέντε. ὑπὲρ τοῦ ἐκεῖσε ἡμίσεος σκαλιατ(ικ)οῦ (καί) <τοῦ> λινοβροχείου $(\mathring{\textbf{υπέρ}})\pi(\mathring{\textbf{υ}})$ ρα έξ, ἄτινα $(\mathring{\textbf{υπέρ}})\pi(\mathring{\textbf{υ}})$ ρα, τοῦ $\|\mathring{\textbf{υπέρ}}\|$ σκαλιατ(ικ)οῦ δηλονότι, ὀφείλουσι διδόναι οἱ άκουμβίζοντες εἰς τὴν τοιαύτην σκάλαν κατὰ τὴν προτέραν νομὴν (καὶ) συνήθειαν ἔχει ἡ τοιαύτη μονή || 101 καὶ ἀμπέλ(ιον) Ιδιόκτητον ἐν δυσὶ τμήμασιν εἰς τὰ Λιβαδία μετόχιον τῆς αὐτῆς μονῆς είς ὄνομα τιμώμενον τοῦ τιμίου προφήτου Προ-|| 102δρόμου (καὶ) Βαπτιστοῦ Ἰω(άνν)ου, ἡ ἐν αὐτῶ τελουμένη πανήγυρις εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο· εἰς τὴν ᾿Αρσενίκειαν μύλων ὁλοκαιρινὸς ἰδιόκτητος μετὰ τοῦ $\| ^{103}$ ἐν αὐτῷ περιβολ(ίου) εἰς (ὑπέρ) π (υ)ρα τρία· ἐτέρου χειμερινοῦ ὑδρομύλωνος εἰς τὸν Ἱερυσσὸν εἰς τὸ δσπητοτόπιον τοῦ 'Ρόμπου ἄνω θ (εν) τοῦ παπᾶ $\| ^{101}$ Κορμοῦ ἡ ἡμίσεια μερὶς εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρον έν. Καὶ γῆ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ τοιούτου χωρίου ἡ ὀνομαζομένη τοῦ Νικολιτζᾶ μοδ(ίων) τετρακοσίων || 103 ἐννενηκονταέξ εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα δέκα, ής ὁ περιορισμός ἔχει οὕτως. "Αρχεται ἀπὸ τῆς κεφαλώσεως χωραφίου τοῦ Νομικοῦ (καί) τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπαγούσ(ης) || 106 εἰς τὰ Κάμενα, ἔνθα (καί) λιθοσωρεῖα εύρηται, όρθοι πρός μεσημβρίαν, κρατεί τὸν ἀνατολικόν ἀέρα (καὶ) ἔρχεται κατ' εὐθεῖαν, σχοι(νία) ζ΄, δεξιά ∥¹⁰⁷ ἔχων τὸ χωράφιον τοῦ Νομιχοῦ· κλίνει πρὸς δύσιν, κρατεῖ τὸν μεσημβρινὸν ἀέρα, διέρχεται τὸ χωράφιον τοῦ Ἰσιδώρου ὑπὸκάτω || 108 τῆς κουτουλῆς δρυός, ἀνέρχεται (καὶ) βαδίζει τὰ κρημνὰ τῆς Καμάρας καθώς κυκλεύει, διαπερᾶ τὸν ῥύακα τῶν Πηλοριγίων ἄνωθεν $\| ^{100}$ τοῦ χωραφίου τοῦ Χούμνου Γεωργ(ίου), (καί) έρχεται άχρι τοῦ κρημνοῦ τοῦ ὄντος άνωθ(εν) τοῦ χωραφίου τοῦ Φωτεινοῦ τοῦ ἀντικρύ τοῦ Μαυρο-|| 110 χωρίου, σχοινία τριακονταεπτά· γαμματίζει πρὸς ἄρκτον, κρατεῖ τὸ ὀφρύδιον τοῦ δηλωθέντος βουνοῦ, καὶ ἔρχεται ἄχρι τῆς δη-|| τοσίας ὁδοῦ, σχοινία δέκα, έων άριστερά το χωράφι(ον) τοῦ Κομιανοῦ· κλίνει αδθις πρός δύσιν, κρατεῖ τον μεσημβρινον άέρα καὶ $\| ^{112}$ τὴν αὐτὴν ὁδόν, διέρχεται τὸ δίστρατον, (καὶ) ἀκουμβίζει εἰς τὴν παλαιὰν ἐκκλησίαν τῆς ύπεραγίας Θ (εοτό)κου, σχοινία δώδεκα· ἐκεῖθεν κλίνει $\| \, ^{113}$ πρός ἄρκτον, κρατεῖ τὸν δυτικόν ἀέρα (καί) την ράχιν, (καί) ἔρχεται ἔως τῆς ἀχλάδος τ(ῆς) ἱσταμένης εἰς τὸ χωράφιον Μερζιάνου τοῦ Κυριακοῦ, 👫 τη σχοινία ἐννέα: εἴθ' οὕτως νεύει πρός ἀνατολάς, κατέρχεται (καί) περᾶ τὸν ῥύακα, ἀνέρχεται (καὶ) διαπερᾶ τὴν ὁδὸν τῆς Παλαιᾶς Κρούσεδας, ∥¹¹⁵ διέρχεται τὸ ἀλώνιον τῆς ·Ίερυσσιωτοῦς, κατέρχεται (καὶ) περᾶ τὸν ῥύακα τῶν Ἰδήρων τὸν καλούμενον Σοδαντζόν, ἀνέρχεται (καί) κατέρχετ(αι) $\| ^{116}$ κατ' εὐθεῖαν, διέρχεται σύνεγγυς τοῦ ἀμπ(ε)λ(ίου) τοῦ Παλαβοϊω(άνν)ου ἐὧν τοῦτο ἀριστερά, (καί) ἀκουμβίζει εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τοῦ Σταυρακίου || 117 εἰς τὰ Κάμενα ἀπάγουσαν, ένθα σύνορον παλαιόν ευρηται, σχοινία τεσσαρακοντατρία περᾶ τὴν αὐτὴν όδόν, ἐπιλαμβάνεται τῆς τύμβης || 118 τοῦ Παλαβοϊω(άνν)ου καθώς κυκλεύει, περικλείων ταύτην ἄνωθ(εν), διέρχεται την τροχαλέαν τοῦ Δομέτη, ἀπέρχεται (καί) ἀκουμβίζει εἰς τὴν ||118 προειρημένην κεφάλωσιν χωραφίου τοῦ Νομικοῦ δθεν (καὶ) ἤρξατο, σχοινία εἰκοσιέν. Ομοῦ σχοινία ἐκατὸν τριακονταεννέα, ἄτινα μετὰ 1120 τον αποδεκατισμόν συμψηφιζόμενα αποτελούσι γῆν μοδίων τετρακοσίων ἐννενηκονταέξ. «Ετερον χωράφιον σύνεγγυς τούτου | 121 και πλησίον τοῦ Βολ(έα), τὸ λεγόμενον τοῦ Σταυρακίου, μοδίων είκοσιέξ· ἔτερ(ον) τὸ λεγόμενον τῶν Κατωτ(ικῶν) σύνεγγυς τοῦ τοιούτου || 122 περιόρου (καί) τοῦ Κρασοπώλη μοδίων δώδεκα, εν ὧ καρύα α΄, εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἑτέρα γῆ εἰς τὸν Προαύλακα ή λεγομένη 'Αχλάδα μοδ(ίων) $\| ^{123}$ τετρακοσίων έξ εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα ὀκτώ, ἦς ὁ περιορισμὸς ἔχει ούτως. "Αρχεται άπὸ τῆς τύμθης τῆς διαιρούσης τὰ δίκαια τ(ῆς) μονῆς τοῦ $\| ^{124}$ Ζωγράφου (καὶ) τοῦ περιοριζομένου, ὀρθοῖ πρὸς μεσημβρίαν, σχοι(νία) τρία γαμματίζει πρὸς ἀνατολάς, σχοινία δύο όρθοῖ πάλιν $\|^{125}$ πρὸς μεσημδρίαν, κρατεῖ τὸν δυτικὸν ἀέρα, ἀπέρχεται ἄχρι τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπὸ τῆς Κομητίσσης εἰς τὰ Κάμενα ἀπαγούσης, $\| ^{120}$ σχοινία ἕνδεκα· κλίνει πρὸς ἀνατολάς, κρατεῖ τὸν μεσημβρινόν ἀέρα καὶ τὴν αὐτὴν ὁδόν, (καὶ) ἔρχεται εἰς τὸ δίστρατ(ον), εἰσέρ- $\| ^{127}$ χεται τὸν ῥύακα τ(ῆς) Κουρβοελένης, περιπατεῖ τοῦτον ἄχρι τοῦ σπάσμ(α)τος <χωραφίου> τοῦ 'Αειτανᾶ, ἐῶν δεξιὰ τὰ δίκαια τῶν 'Ιερυσσιωτῶν || ¹²⁸ καὶ τῆς μονῆς τῶν Ζωγράφ(ων), σχοινία δεκαπέντε· κάμπτει πρὸς

άρχτον, χρατεῖ τὸν ἀνατολιχὸν ἀέρα, ἀνέρχεται εἰς τὸ μαῦρον λίθιν(ον) $\parallel^{120}$ τετράγωνον σύνορον, σχοι(νία) ἕνδεκα παρεκνεύει δεξιά, διέρχεται τὴν κεφάλωσιν τοῦ Ἱπποδρομίου, (καί) ἔρχεται εἰς έτερον λίθιν(ον) $\parallel^{130}$ τετράγωνον σύνορον, σχοινία έξ. στρέφεται πρὸς μεσημβρίαν, σχοινία β $^\prime$. γαμματίζει πρός άνατολάς άχρι τῶν δικαίων τῆς μονῆς $\|^{131}$ τῶν Σέρδων, σχοινία ζ΄· ἐκεῖθεν ὀρθοῖ πρός άρκτον, κρατεῖ τὸν ἀνατολικὸν ἀέρα, διέρχεται τὸ ἕτερον τετράγωνον σύνορον τὸ $\parallel^{132}$ διαχωρίζον τὰ δίχαια τ(ῆς) μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, ἀνέρχεται ἕως τοῦ λιθίνου συνόρου τοῦ παρ' ἡμῶν πεπηγότος, σχοινία δεκαοκτώ· ∥ 133 παρεκνεύει πρὸς ἄρκτον ἄχρι τῆς ὁδοῦ, σχοινία δ΄, ἐῶν δεξιὰ τὰ δίκαια $\tau(\tilde{\eta}\varsigma)$ μον $(\tilde{\eta}\varsigma)$ τοῦ Βατοπεδίου εἴθ' οὕτως κρατεῖ τὴν όδόν $\|^{131}$ (καὶ) ξρχεται μετ' αὐτῆς, σχοινία ιδ΄· κάμπτει πρός μεσημβρίαν, κρατεῖ τὸν βάσταγα τὰ διαχωρίζοντα τὰ δίκαια τῶν 'Ιερυ-| 135 σαιωτῶν καθώς κυκλεύει, (καί) ἔρχεται (καί) ἀποδίδωσιν είς την ἄνωθ(εν) δηλωθεῖσαν τύμβην, σχοιν(ία) κ΄. 'Ομοῦ τὰ όλα σχοινία ∥ 136 έχατὸν δεκατέσσαρα, ἄτινα κατὰ τὸ ὁλόγυρον συμψηφιζόμενα ἀποτελοῦσι γῆν μοδίων τετραχοσίων ἔξ λιτρῶν || 137 πέντε. Έτέρα γῆ ἡ ὀνομαζομένη Ζούροδα μοδίων έχατὸν έξηχονταέξ ήμισυ εἰς (ὑπέρ) π (υ)ρα τρία ήμισυ, ἢς ὁ περιορισμός $\parallel$ ¹³⁸ ἔχει οὕτως. Ἄρχεται ἀπὸ τοῦ χωραφίου τοῦ Κολοχυνθᾶ (καί) τῆς όδοῦ, ἐν ἢ (καί) λίθινον σύνορον εὕρηται, ὀρθοῖ πρὸς μεσημβρί(αν) ∥¹39 συνέχων τὸν δυτικὸν ἀέρα, τήν τε ῥᾶχιν (καὶ) τὴν ὁδόν, (καὶ) ἔρχεται ἄχρι τοῦ χωραφίου τοῦ ἀφαιρεθέντος ἀπὸ τῆς αὐτῆς γῆς καὶ || 140 ἀνταλλαχθέντος μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς, σχοινία ιβ΄· κλίνει πρός άνατολάς, κρατεῖ τὸν μεσημβρινόν ἀέρα, κατέρχεται τὸ οἴκημα || 141 τοῦ Κρίτζη, κατωφερεί (και) έρχεται άχρι τοῦ ρύακος τ(ῆς) Ντζούροδας (και) τῆς συκῆς τοῦ Σιδηροῦ τ(ῆς) οὕσης κάτω $\theta(\varepsilon v)$ τοῦ άμπ $(\varepsilon)\lambda(lou)$ τοῦ $\|^{142}$ Κρίτζη, σχοινία ὀκτώ· βαδίζει τὸ δηλω θ εν ἡυάκιον, διαπερᾶ τοῦτο, (καl) εἰσέρχεται εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὸ Παλαιό-|| 143 καστρον, περιπατεῖ ταύτην άχρι τοῦ χωραφίου τοῦ παπᾶ Δημητρίου, (καί) ἔρχεται ἄχρι τοῦ χωραφίου τοῦ Μελιτᾶ, ἐν ὧ (καί) λίθιν(ον) $\parallel^{144}$ σύνορον ἴσταται, σχοι(νία) ιδ'· αδθις κάμπτει πρός ἄρκτον, κρατεῖ τὸν ἀνατολικὸν ἀέρα, διαπερᾶ (καὶ) αὖθις τὴν προγεγραμμένην ||1-15 όδὸν τοῦ Παλαιοκάστρου, (καὶ) ἔρχεται ἄχρι τοῦ χωραφίου τοῦ Φιλιαλίτου, σχοινία ι΄· κλίνει πρός δύσιν, κρατεῖ τὸν ἀρκτικὸν ἀέρα, $\| ^{1.46}$ καὶ ἔρχεται άχρι τοῦ λιθίνου μαύρου συνόρου καὶ τοῦ χωραφίου τοῦ Λιμοϊω(άννου), σχοινία δ΄ γαμματίζει άριστερά άχρι τοῦ έτέρου ||147 συνόρου, σχοιν(la) ζ΄· όρθοῖ (xal) αὖθις πρὸς δύσιν, άνωφορεῖ τὴν ράχιν, διέρχεται τὸ λίθινον σύνορον τὸ εἰς τὴν όδὸν ἱστάμενον, σχοινία ∥¹⁴⁸ πέντε· γαμματίζει πρὸς άρχτον, σχοιν(ία) β΄· δρθοῖ πάλιν πρός δύσιν, περιχόπτει τὸν ῥύαχα τ(ῆς) Ζούρουβας, ἀνέρχεται (χαί) ἀποδίδωσιν ∥¹⁴⁹ εἴς τε τὴν ῥᾶχιν, τὴν ὁδὸν (καὶ) εἰς τὸ χωράφιον τοῦ Κολοκυνθᾶ ὅθεν (καὶ) ἤρξατο, σχοι(νία) ιβ΄. 'Ομοῦ τὰ ὅλα σχοινία ἑδδομηκοντατρία, ἄτινα ||150 συμψηφιζόμενα ἀποτελοῦσι Υῆν μοδί(ων) έχατὸν έξηχονταέξ ήμισυ. "Έτερον χωράφιον σύνεγγυς τοῦ τοιούτου περιορισμοῦ μοδ(ίων) ι'. ||151 Έτέρα γη της Τρουναραί(ας) ονομαζομένη μοδί(ων) ρπε΄ δίμοιρον εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα τέσσαρα, $\tilde{\eta}$ ς δ περιορισμός έχει ούτως. "Αρχεται $\tilde{\alpha}$ π δ τ(ο $\tilde{v}$) λ ιθίνου $\|^{152}$ συνόρου το $\tilde{v}$ $\tilde{v}$ δ $\tilde{v}$ δ το $\tilde{v}$ δ χωραφ(ίου) τοῦ 'Ρουχᾶ Γεωργ(ίου), ὀρθοῖ πρὸς μεσημβρί(αν), κρατεῖ τὸν δυτ(ικόν) ἀέρα, ἔχων δεξιὰ τὸ δηλωθέν || 153 χωράφιον τοῦ 'Ρουχᾶ, ἀπέρχεται μέχρι τοῦ χωραφίου τοῦ Δρύμου, ἔνθα καὶ λίθινον σύνορον ἴσταται, σχοιν(ία) ια΄· πορεύεται πρὸ(ς) ἀνατολ(άς), ∥¹⁵¹ κρατεῖ τὸν μεσημ**ό**ρινὸν ἀέρα, ἀνέρχεται τὴν ῥᾶχιν, διέρχεται τὸ παρ' ἡμῶν πεπηγὸς λίθιν(ον) σύνορον ἄχρι τοῦ χωραφ(ίου) τοῦ Σκιωματᾶ, $\parallel^{155}$ σχοιν(ία) η'· ἀπέρχεται (καί) τέμνει τὴν όδὸν τὴν ἀπό τῆς $<\Gamma$ α>λεάγρας εἰς τὸν πῦργον τῆς αὐτῆς μονῆς τῶν Ἰδήρων ἀπάγουσ(αν), διέρχεται ἄχρι || 156 τοῦ χωραφ(ίου) τοῦ Κουλιλῆ, σχοι(νία) δ΄· γαμματίζει πρός άρκτον, σχοι(νία) δύο· όρθοῖ πρός άνατολάς, κατωφορεῖ ἕχων δεξιά τὸ δηλωθέν || ¹⁵⁷ χωράφιον τοῦ Κουλιλῆ, ένοῦται τῶ ξηροχειμάρρω τῶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ χειμάρρου καταρρέοντι, (καλ) έρχεται άχρι τοῦ χωραφίου || 158 τοῦ Κρυοπηγαδίτου, σχοι(νία) θ'· ἐκεῖθεν κλίνει πρὸς ἄρκτον, κρατεῖ τὸν ἀνατολικὸν ἀέρα καὶ τὸ καταρύακον πρὸς ὀλίγ(ον), ἑνοῦται $\parallel^{150}$ τῆ ὁδῶ, βαδίζει ταύτην, (καί) ἔρχεται ἕως τοῦ σταυροπηγίου τοῦ πλη(σίον) χωραφίου τῆς ἐπισκοπ(ῆς), ἐὧν

τὸ τοιοῦτον χωράφι(ον) δεξιά, $\|^{160}$ σχοιν(ία) κ΄· ἐντεῦθεν κλίνει πρὸς δύσιν, κρατεῖ τὸν ἀρκτικὸν άέρα (καί) τὴν όδὸν τὴν ἀπὸ τοῦ κάστρου εἰς τὴν Γαλεάγραν ἀπάγουσαν, || 161 βαδίζει ταύτην καθὼς κυκλεύει, (καὶ) ἔρχεται ἄχρι τοῦ χωραφ(ίου) τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ ἐπισκοπ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ <καὶ> τ $\tilde{\eta}\varsigma$ ὡς εἰς σύνορον ἐκεῖσε ίσταμένης λιγέ(ας), σχοι(νία) δώδεκα· | 162 ἐᾶ τὴν τοιαύτην ὁδὸν (καὶ) πορεύεται δεξιά, κατωφορεῖ (καί) ἀποδίδωσιν είς τὸ λίθινον σύνορον ὅθ(εν) (καί) ἤρξατο, σχοιν(ία) ἕνδεκα. $\| ^{163}$ ΄Ομοῦ τὰ ὅλα σχοινία έβδομηκονταεπτά, ἄτινα συμψηφιζόμενα ἀποτελοῦσι γῆν μοδ(ίων) έκατὸν ὀγδοηκονταπέντε δίμοιρ(ον). Έτέρα || 164 γη ή όνομαζομένη Κορακοφωλέα μοδ(ίων) έκατον όγδοηκονταπέντε δίμοιρ(ον), ής δ περιορισμός έχει ούτως. "Αρχεται ἀπὸ τοῦ χωραφίου || 105 τοῦ Βολέα (καὶ) τοῦ ῥύακος, πορεύεται πρός ἄρκτον, κρατεῖ τὸν ἀρκτικόν ἀέρα (καλ) τὸν αὐτὸν ῥύακα, (καλ) ἔρχεται ἄχρι τοῦ χείλ(ους) τ(ῆς) θαλάσσης, $\|^{166}$ σχοι(νία) ιγ'· είτα κλίνει πρός ἀνατολ(άς), κρατεῖ τὸν ἀρκτικὸν ἀέρα (καί) τὸ παραιγιάλι(ον), καὶ ἔρχεται ἔως τῆς βρύσεως τῆς Ἐλαί(ας), σχοι(νία) ιδ΄· || 167 ἐκ τούτου ὁρθοῖ πρὸς μεσημβρίαν, κρατεῖ τὸν ἀνατολικὸν ἀέρα (καὶ) τὸν ῥύακα διόλου μέχρι τοῦ ἀμπ(ε)λ(ίου) Δημητρ(ίου) τοῦ Τζυκαλᾶ, $\|^{168}$ σχοινία κα΄· κάμπτει πρὸς δύσιν, ἀνωφορεῖ κατ' εὐθεῖαν, σχοιν($i\alpha$) γ' · αὕθις γαμματίζει πρός μεσημβρίαν, σχοι(νία) δ΄ όρθοῖ πάλιν $\|^{169}$ πρός δύσιν, κρατεῖ τὸν μεσημβρινὸν ἀέρα, έχων άριστερά το χωράφ(ιον) τοῦ Πισιάνου, (καὶ) έρχεται, σχοι(νία) γ΄ (ήμισυ) εἶτα κλίνει πρός άρκτον, || 170 κρατεῖ τὸν δυτικὸν ἀέρα, κατωφορεῖ, διέρχεται σύνεγγυς τοῦ χωραφ(ίου) τοῦ Μπούρη, εἶτα σύνεγγυς χωραφ(lou) τοῦ Δ ομέτη, ἐῶν ταῦτα $\| ^{171}$ ἀριστερὰ δεξιὰ τὸ περιοριζόμενον, πορεύεται τὴν ὅχθην, (καὶ) ἔρχεται <ἄχρι> τοῦ παλαιοῦ μαρμαρίνου συνόρου, σχοι(νία) ιγ'· γαμματίζει, ||172 κατωφορεῖ (καί) ἔρχεται εἰς τὸ ῥυάκι(ον) ὅθεν (καί) ἤρξατο, σχοι(νία) ε΄. Ὁμοῦ σχοι(νία) έβδομηκονταέξ ήμισυ, άτινα συμψηφιζόμενα άποτελοῦσι $\parallel^{178}$ γῆν μοδ $(\iota_{\omega v})$ έκατὸν ὀγδοηκονταπέντε δίμοιρον. Έτέρα γῆ ἡ λεγομένη τοῦ Μαυροχωρίου μοδ(ίων) έκατὸν εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο, ῆς ὁ περιορισμός έχει $\|^{174}$ ούτως. "Αρχεται ἀπὸ τῆς όδοῦ τῆς ἀπαγούσης εἰς τὸν αἰγιαλόν, ὀρθοῖ πρὸς μεσημβρ $l(\alpha v)$, κρατεῖ τὸν ῥύακα τὸν λεγόμενον τῶν Καταδαι- $\|^{175}$ μόνων, (καὶ) ἀπέρχεται μετ' αὐτοῦ άχρι τοῦ χωραφίου τοῦ Κλωστομ(ά)λ(ου), σχοιν(ία) ια΄ κλίνει πρός ἀνατολ(άς), ἀνέρχεται τὴν ἐκεῖσε ράχιν, διέρχετ(αι) $\parallel^{170}$ την παρ' ήμῶν σφραγισθεῖσαν δρῦν την πλησίον Ισταμένην εἰς την εἰρημένην όδόν, ἀνέρχεται εἰς τὸν βουνὸν τοῦ Μαυροχωρίου, || ¹⁷⁷ εἶτα κατέρχεται ἄχρι τοῦ ῥύακος τοῦ Μαυροχωρίου (καὶ) τῆς ἐν αὐτῶ δρυός, σχοιν(ία) κ΄ νεύει πρὸς ἄρκτον, κρατεῖ τὸ αὐτὸ ῥυάκι(ον), καὶ $\| ^{178}$ ἔρχεται μέχρι τοῦ ἐκεῖσε παρ' ἡμῶν σφραγισθέντος πλατάνου, μοδ(ίους) ς '· βαδίζει πρὸς δύσιν, ἀνέρχεται τὴν ἐκεῖσε τύμιθην || 178 τοῦ 'Αγίου 'Ηλιού, (καὶ) ἔρχεται ἄχρι τοῦ ἐκεῖσε λιθίνου συνόρου τοῦ Ισταμένου εἰς τὸ χωράφιον τοῦ Κρασᾶ, σχοι(νία) ι ς' · κάμπτει $\|^{180}$ πρὸς μεσημβρίαν, κατέρχεται τὴν ῥᾶχιν, (καὶ) ἀπέρχεται (καὶ) ἀποδίδωσιν ὅθεν (καὶ) ἤρξατο, σχοιν(ία) ε΄. Ὁμοῦ σχοιν(ία) πεντηκοντασκτώ, $\| ^{181}$ άτινα συμψηφιζόμενα ἀποτελοῦσι γῆν μοδ(ίων) ἐκατόν. $\dot{\rm E}$ ίς τὸ αὐτὸ χωρίον $\dot{\eta}$ (ἐξα)λ(ειμματικ) $\dot{\eta}$ ὑπόστασις τοῦ Π τωχοϊω(άννου) ἔχει χ(ωρά) ϕ (ιον) εἰς τὸν Κρού- $\| ^{182}$ σοβαν πλη(σίον) Εἰρήνης τῆς Μαυρικοῦς μοδ(ίων) β΄ (ἡμίσεος), ἔτερ(ον) εἰς τὸν αὐτ(ὸν) πλη(σίον) τοῦ Κούριλα μοδ(ίων) γ΄, ἔτερ(ον) εἰς τὸ Βορίτζοβον πλη(σίον) τοῦ Στεαύκου ∥183 μοδ(ίων) ζ΄, εἰς τοῦ Φωτεινοῦ πλησίον τοῦ Βαλαμπᾶ μοδ(ίων) δ΄, ἔτερον εἰς τὴν παλαιὰν ἐκκλησίαν τῶν Ἰδήρων μοδ(ίων) ϵ' , ἔτερον εἰς τὸ Bορίτζο δ (ον) $\|^{184}$ ἐν δυσὶ τμήμασι πλησίον τοῦ Mερζάνου μοδ(lων) δέκα, εἰς τὸν αὐτὸν πλησίον τῆς ὁδοῦ μοδ(ίου) α΄ (ἡμίσεος), εἰς τὸν Στρύδον πλησίον τοῦ ᾿Αργυροῦ μοδ(ίου) α΄, || 185 είς τὴν Κομαροβίκ<ει>αν πλη(σίον) τοῦ Χούμνου μοδ(ίων) β΄, εἰς τὸ Δένδρον τοῦ Χούμνου πλη(σίον) τοῦ Δ ομέτου μοδ(ίων) γ' , εἰς τὴν παλαιὰν ἐκκλησίαν <πλησίον> τοῦ $\parallel^{186}$ Κορμοῦ μοδ(ίων) δ΄, είς τὰς Βαμβακί(ας) πλη(σίον) τοῦ ῥύακος μοδ(ίων) β΄, εἰς τοῦ Μαυροϊω(άννου) πλη(σίον) τοῦ Θεοδοσίου μοδ(ίων) ε΄ (ἡμίσεος). Ἡ (ἐξα)λ(ειμματικ)η ὑπόστασις τοῦ Σ κιωμ(α)τᾶ $\| ^{187}$ έχει άμπελοτόπ(ιον) εἰς τοῦ Ἰακουβίτζη μοδ(ίου) α΄, χωράφ(ιον) εἰς τὸν Δρῦν τοῦ Μακεδόνος μοδ(ίων) ζ΄, ἔτερον εἰς τοῦ Τορνάρη μοδ(ίου) α΄ (διμοίρου), ἔτερ(ον) εἰς τὴν Ζούρουβαν || 188 πλη(σίον) τοῦ

Κλωστομ(ά)λ(ου) μοδ(ίων) β΄ (ἡμίσεος), ἕτερον εἰς τὸ Μάρμαρον πλησι(ον) τοῦ Κριτζίλα μοδ(ίων) β', εἰς τοῦ ᾿Ασάνη πλησίον Θεοδώρας χήρ(ας) τ(ῆς) τοῦ παπᾶ Δημητρ(ίου) $\|^{189}$ μοδ(ίων) ε΄, εἰς τοῦ Ἰακουβίδη πλησίον τοῦ Ζωγράφου μοδίίου) α΄ (ἡμίσεος), εἰς τὸν αὐτὸν πλη(σίον) τοῦ Βοδίνα μοδ(ίων) β΄ (ήμισεος). "Έτερα χ(ωρά)φ(ια) είς τὸ αὐτὸ χωρίον ἐν ||190 διαφόροις τμήμασιν ώσεὶ μοδ(ίων) τ΄ μετά τῶν ἄνωθεν καταγραφομένων τοῦ Πτωχοϊω(άννου) εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα ἔξ, ἄπερ ἔχουσιν ούτως· είς τοῦ || 191 Λακᾶ πλησίον Κυριακοῦ τοῦ Κουράτωρος μοδ(ίων) β'· ἔτερον είς τὴν Μικράν ^{3} Αρσενίχειαν πλησίον τῆς ἐπισκοπ(ῆς) ἐκατέρωθεν τῆς ἐκεῖσε $\parallel^{192}$ ὁδοῦ μ οδ(ίων) ιγ΄· σύνεγγυς τούτου μοδ(ίων) λδ΄, ὅπέρ ἐστι λιβάδι(ον)· ἔτερον εἰς τὸν αὐτὸν πλη(σίον) τοῦ Μπεάλη μοδ(ίων) κβ΄· εἰς τὰ Διακοπτά || ¹⁹³ πλησίον τῆς όδοῦ μοδ(ίων) δ΄· εἰς τὸ Κοντολάγγαδον πλησίον τῆς ἐπισκοπ(ῆς) μοδ(ίων) ε΄· εἰς τοῦ Σακούλη πλη(σίον) τοῦ χωραφ(ίου) τ(ῆς) ἐπισκοπῆς μοδ(ίων) ι΄· $\| ^{194}$ πλησίον τοῦ κάστρου μοδ(ίου) (διμοίρου): εἰς τὰ Πατητήρια πλη(σίον) τοῦ Δομέτα (καὶ) τοῦ Κυριακοῦ μοδ(ίων) ιδ΄· ἀπὸ (ἐξα)λ(είμματ)ος τ(ῆς) Κωνσταντοῦς εἰς τὸν πῦργον πλη(σίον) $\parallel^{195}$ τοῦ $\mathbf{B}$ ατοπεδ(ίου) μοδ(ίων) η' · εἰς τὴν Κορακοφωλέ(αν) πλη(σίον) τῆς ἐπισκοπ(ῆς) μοδ(ίων) δ'· εἰς τοῦ Μελισσηνοῦ πλησίον τοῦ Ἰανγοπ(ού)λ(ου) μοδ(ίων) δ΄ εἰς τὴν Ζού- $\| ^{106}$ ροβαν πλησίον τῆς Παπαγιαννοῦς μοδ(ίου) α΄ (διμοίρου)· είς τὸν "Αγιον 'Ηλίαν πλησίον τοῦ ῥύακος (καί) τῆς ὁδοῦ μοδ(ίων) ιβ΄· ἐν δυσὶ τόποις || 107 είς την Μακράν "Ομαλίαν μοδ(ίων) β΄ είς την Καμάραν πλησίον τοῦ Χούμνου μοδ(ίων) β΄. είς την Κρανέαν πλη(σίον) τοῦ Λαμπηνοῦ μοδ(ίου) α΄ (ήμίσεος)· είς ||198 τὰς 'Ομαλίας πλη(σίον) τῆς Βλαχοῦς μοδ(ίων) ζ΄· εἰς τὸ Κλεισούριν πλη(σίον) τῆς Λαύρας μοδ(ίων) ιζ΄· εἰς τὴν ᾿Αγορίτζοβαν πλη(σίον) τῶν παλαιῶν οἰκη-|| 199μάτων τοῦ Φωτίου μοδ(ίων) γ' εἰς τὴν Καρύτζαν ὅπερ ἐξελλειώθη παρὰ τοῦ Νομικοῦ μοδ(ίων) ιδ'· εἰς τὸ Διαδάδιν πλη(σίον) τοῦ παπᾶ $\parallel^{200}$ Νικήτα μοδ(ίου) α' (ἡμίσεος) πλησίον τοῦ τείχ(ους) τοῦ κάστρου μοδ(ίων) β΄ (ἡμίσεος): εἰς τοῦ Διακάστρου πλησίον τοῦ άμπ(ε)λ(lon) αὐτῶν μοδ(lων) η΄. ἐντὸς τοῦ κάστρου $\|_{501}$ μο $\dot{g}(lon)$ ($\dot{g}i$ μο $\dot{g}$ ιον), κηπωρεῖον ὑπόποτον είς την 'Αρσενίχειαν πλησίον τοῦ Μασθλάρη μοδί(ων) ζ΄ χωράφιον είς τον "Αγιον 'Ιω(άννην) πλη(σίον) τοῦ Βαϊούλου $\|^{202}$ μοδ(ίων) $\mathfrak{i}\beta'$. εἰς τὴν Συχαμην(έαν) πλησίον τῆς ὁδοῦ μοδ(ίων) $\mathfrak{i}\gamma'$. είς τὴν Μπραμπραζοῦν πλη(σίον) τοῦ Κοχλιαρᾶ μοδ(ίων) δ΄ είς τὸν αὐτὸν πλη(σίον) τούτου ||²⁰³ μοδ(ίων) ε΄· εἰς τὸν 'Ράχωνα τοῦ Σαρακηνοῦ πλη(σίον) τῆς Δριμοῦς μοδ(ίων) η΄· εἰς τῆς Γραίας τὸ Πήδημα πλησίον τοῦ Θεληματ(ά) $\rho(\eta)$ (καὶ) τῆς ὁδοῦ $\parallel^{204}$ μοδ(ίων) κε' (ἡμίσεος). ἔτερα χωράφια έκλειωμματ(ικ)ὰ έντὸς τοῦ περιόρου τοῦ μοναστηριτζίου ἐν διαφόροις τμήμασι μοδ(ίων) λ΄. Όμοῦ χωράφια ||205 μοδ(ίων) τριακοσίων. Έτέρα γη εἰς τὸν Προαύλακα μοδ(ίων) χιλίων ἐπτακοσίων τεσσαράχοντα ήμισυ εἰς (ὑπέρ) π (υ)ρα εἰχοσιέξ, διὰ τὸ εἴναι $\parallel^{206}$ ταύτην δευτέρας (καὶ) τρίτης ποιότητος, ης ό περιορισμός έχει ούτως. "Αρχεται ἀπὸ τοῦ παραθαλασσίου τόπου τοῦ ὀνομαζομενου $\|^{207}$ Λάρνακος ἄνωθ(εν) τοῦ λιμένος τοῦ διαχωρίζοντος τὰ δίκαια τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ ἐπισκοπ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ (καὶ) τοῦ περιοριζομένου, όρθοῖ πρὸς ἀνατολ(άς), κρατεῖ τὸν με- $\|^{208}$ σημβρινὸν ἀέρα, ἀνέρχεται εἰς τὴν λιθόστρωτον τύμβην, σχοι(νία) ζ΄ είτα κλίνει πρός μεσημβρί(αν), κρατεῖ τὸν δυτικόν ἀέρα, δεξιὰ τὰ ||209 δίχαια τ(ῆς) ἐπισκοπῆς, (καὶ) ἔρχεται μετ' αὐτοῦ ἄχρι τῶν δικαίων τῆς μονῆς τοῦ Ἐσφιγμένου, σχοι(νία) κθ' καταλιμπάνει τὰ δίκαια τ(ῆς) ἐπι- $\|^{210}$ σκοπῆς, ἐνοῦται τοῖς δικαίοις τῆς μονῆς τοῦ Έσφιγμένου, (καὶ) ἔρχεται πρὸς ἀνατολ(ὰς) πορευόμενος ἄχρι τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπὸ τοῦ πύργου ∥²11 των Σέρβων εἰς τὸν πύργον τῆς αὐτῆς μονῆς ἀπερχομένης, καταλιμπάνει τὰ τοῦ Ἐσφιγμένου δίκαια, ένοῦται τοῖς δικαίοις τοῦ $\|^{212}$ Βατοπεδ(ίου), πρὸς ἀνατολ(ὰς) (καὶ) αῦθις ἀπερχόμενος, (καὶ) ἔρχεται άχρι τοῦ ἐκεῖσε ἀκανθώδους ῥυακίου, ἐν ὧ (καί) λίθιν(ον) σύνορον παρ' ἡμῶν ἐπε-||²¹³πήγει, σχοι(νία) ιε΄· ἐκ τούτου κλίνει πρὸς μεσημβρί(αν), κρατεῖ τὸ τοιοῦτ(ον) ἀκανθῶδες ῥυάκι(ον), περικόπτει τὴν είς τὴν Κομίτισσ(αν) ἀπάγουσ(αν) $\|^{214}$ δημοσίαν ὁδόν, (καὶ) ἔρχεται μετὰ τοῦ αὐτοῦ ῥυακίου καθὼς κυκλεύει άχρι τοῦ χείλ(ους) τ(ῆς) θαλάσσ(ης), ἐὧν δεξιὰ τὰ δίκαια τοῦ Βατοπεδίου, ||215 σχοι(νία) λγ΄· εἶθ' οὕτως πορεύεται πρὸς ἀνατολ(άς), κρατεῖ τὴν παραλίαν, (καὶ) ἔρχεται ἄχρι τῶν δικαίων τῆς Κομιτίσσ(ης), σχοι(νία) κς΄· κάντεῦθεν ||²¹⁶ κάμπτει πρὸς ἄρκτον, κρατεῖ τὸν ἀνατολικὸν ἀέρα, δεξιὰ ἔχων διόλου τὰ δίκαια τ(ῆς) τοιαύτ(ης) Κομιτίσσης, ἀνέρχεται τὸν ἐκεῖσε ||²¹⁷ πετρώδη (καὶ) ἀκανθώδη βουνόν, περιπατεῖ τὴν ῥᾶχιν αὐτοῦ, περᾶ τὸν ἀμαξηγόν, διέρχεται τὸ πλατύ παλαιὸν σύνορον, εἶτα ||²¹⁸ τὸ ἔτερον τρίγωνον, κατωφορεῖ ἄχρι τοῦ ποταμοῦ (καὶ) τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς τὴν Κομίτισσ(αν) ἀπαγούσης, διαιρεῖ ταύτην, (καὶ) πορεύεται μέσον ||²¹⁹ τοῦ ῥύακος, διέρχεται τὸ ἰστάμενον ἐκεῖσε παλαιὸν πλατύ λαυράτον, αὖθις διέρχεται τὸ ἔτερον πλατύ μαῦρον λίθιν(ον) σύνορ(ον) ||²²⁰ τὸ εἰς τὸ λιδάδι(ον) ἱστάμενον, διέρχετ(αι) τὰ πρόποδα τῆς ἐκεῖσε ῥάχεως, ἀνέρχεται διὰ τῆς /σ/ελάδος, ἀκουμβίζει εἰς τὸ Πυρόν ||²²¹ ᾿Ακρωτήριον εἰς τὸν ἀληθινὸν κρημνόν, ἐν ὧ (καὶ) μαῦρον πλατύ λίθιν(ον) σύνορον παλαιὸν εὕρηται, ἐῶν δεξιὰ τὰ τῆς Κομιτίσσης ||²²² δίκαια, σχοι(νία) ¹/_γ ε΄· κλίνει πρὸς δύσιν, κρατεῖ τὸν ἀρκτικὸν ἀέρα <καὶ> τὸν παραθαλάσσι(ον) κρημνόν, (καὶ) ἀπέρχεται (καὶ) ἀποδίδωσιν ||²²³ ἄνωθεν τοῦ λιμένος ὅθεν (καὶ) ἤρξατο, σχοι(νία) νζ΄. Όμοῦ τὰ ὅλα σχοι(νία) διακόσια ἐξηκονταδύο, ἄτινα ψηφιζόμενα ἀποτελοῦσι γῆν ||²²¹ μοδί(ων) χιλίων ἑπτακοσί(ων) τεσσαράκοντα ῆμισυ, ἀφ᾽ ὧν πετρώδης, ἀκανθώδη(ς) καὶ ἀχρησίμευτος μοδί(ων) έξακοσί(ων)· ||²²⁵ ἐναπελείφθη (καὶ) γῆ δευτέρας (καὶ) τρίτης ποιότητος μοδίων) χιλίων έκατὸν τεσσαράκοντα ῆμισυ.

Έν τῷ αὐτῷ κατεπανικ(tω) μετόχιον τῆς $\|^{226}$ αὐτῆς μονῆς εἰς τὸ χωρίον τὴν Κομίτισσ(αν) εἰς ὅνομα τιμώμενον τοῦ 'Αγίου Νικολ(άου), ἐν ῷ προσκαθήμενοι πάροικοι· τὸ οἰκούμενον αὐτῷν $\|^{227}$ (ὑπέρ)π(υ)ρα πέντε ήμισυ· ὑπὲρ ἀφελεί(ας) (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ· ὑπὲρ ἀέρος (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ· τοῦ ἐννομίου (ὑπέρ)π(υ)ρα $\|^{228}$ δύο, καθὼς προκατεῖχ(εν) αὐτήν, ἐν ἡ (καὶ) καρύαι η΄, ἀφ' ὧν αὶ β' εἰς τόπον ὀνομαζόμενον τοῦ Βοντοῦ· ἐν αὐτῷ ἀμπ(έ)λ(ιον) ἰδιόκτητον (καὶ) ἐλαίαι $\|^{229}$ διάφοροι· ὑπὲρ τῷν εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον τριῷν ἀποστατῷν (ὑπέρ)π(υ)ρα τρία. Εἰς τὸ ἀναγεγραμμένον χωρίον τὸν 'Ιερυσσὸν Γεώργ(ιος) ὁ γ(αμδ)ρὸ(ς) τοῦ $\|^{230}$ Γονικάτζη, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υἰοὺς Κυριακόν (καὶ) Μιχ(αή)λ, οἴκ(ημα), αιγ(ί)δ(ια) κ', τέλ(ος) (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) τρίτον· Μαρία χ(ήρα) ἡ Κολιλοῦ, ἔχει υἰὸν Δημήτριον, οἴκ(ημα), ἀργὰ β', $\|^{231}$ ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β' ἐν ῷ καρύα α', (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) ε', τέλ(ος) (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ. Περὶ τὴν 'Αρσενίκειαν εἰς τὸν μύλωνα τῆς αὐτῆς μονῆς, 'Ιω(άννης) ὁ γ(αμδ)ρὸ(ς) τοῦ Νικούλλου, $\|^{232}$ εχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρή(νην), υἰὸν Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα).

Έν τῶ κατεπανικίω Ἱερυσσοῦ εἰς τὸ χωρί(ον) τὸν Γομάτον. Δημήτριος ὁ Καματηρός, εχ(ει) (γυναϊκα) "Ανν(αν), υίοὺς Ἰω(άννην) (καὶ) Γεώργι(ον), $\|^{233}$ οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), ἀργὰ β' , $\delta v(ix\delta v)$, $\mu \epsilon \lambda l \sigma \sigma(i\alpha) \in C'$, $\delta \mu \pi(\epsilon) \lambda(i \sigma v) \mu o \delta(l \omega v) \gamma'$ ($\delta \iota \mu o l \rho \sigma u$), $\chi \epsilon \rho \sigma \delta \mu \pi(\epsilon) \lambda(\sigma v) \mu o \delta(l \sigma u)$, $\delta \iota \mu \sigma l \rho \sigma u$), ἀπιδ(έαι) β' , καρύα α΄, συκαμην(έαι) β' , αὐλοτόπ(ιον) μοδ(ίων) γ' ἐν $\check{\omega}$ καρύαι γ' , κερασ(έαι) $\|^{231}\beta'$ (χαλ) ἔτερα δένδρα ὀπωροφ(ό)ρ(α), τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν ήμισυ. Γεώργ(ιος) ὁ Μποχᾶλος, εχ(ει) (γυναϊκα) Θεοδώρ(αν), υίοὺς Ἰω(άννην) (καὶ) Δημήτρι(ον), θυ(γατέρας) Μαρί(αν) (καὶ) Εἰρή(νην), γαμβρόν || 235 ἐπὶ τῆ Μαρία Δημήτρ(τον) τὸν "Ιδηρα, οίκ(ημα), ἔτερ(ον) οἴκ(ημα) ἐντὸς τοῦ κάστρου, $\zeta(\epsilon v)\gamma(\alpha)\rho(lov)$ (ήμισυ), άργὰ γ΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄ ἐν ὧ ἀπιδ(έα) α΄, συκαμην(έα) α΄, ἀμπελο- $\|^{236}$ περίδολον μοδ(ίων) δ΄ ἐν ὧ ἐλαίαι ζ΄, ἀπιδ(έαι) β΄, συκ(αῖ) γ΄, συκαμην(έα) α΄, δένδρα ύπόκλημα eta', αὐλοτόπ(ιον) εἰς τὰ Κάμενα μοδ(ίων) γ' ἐν δ καρύαι γ' $\parallel^{237}$ (καὶ) ἕτερα δένδρα όπωροφ(ό)ρ(α), τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ἥμισυ. Γεώργιος ὁ Ἰσαάχιος, εχ(ει) (γυναῖχα) Εὐδοχί(αν), υίδν Δημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπελοπερίδολον μοδ(ίου) α' (ἡμίσεος) ἐν δ $\|^{238}$ ἐλαίαι γ', συκ(αῖ) γ', ἀπιδ(έα) α΄, αὐλοτόπ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ. Νικηφόρος ό Νεακίτης, εγ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, ἀδ(ελ) φ (ήν) Σεμνήν, οἴκ(ημα), ζ(ευ) γ (α) ρ (ίου) (ήμισυ), ἀργόν α΄, ἀμ- $\|^{239}$ πελοπερίδολ(ον) μοδ(ίων) β΄ (ἡμίσεος) ἐν ὧ καρύαι β΄, συκαμην(έας) τὸ (ἡμισυ), συκ(αῖ) δ΄, χερσάμπ(ε)λ(ον) μοδ(ίου) α΄, κραββατή ύπόκλημος, ἐλαίαι β΄ (καὶ) ἔτερα δένδρα όπωροφ(ό)ρ(α), ||²⁴⁰ τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) α΄. Θεοδώρα χ(ήρα) ή Κολοκυνθώ, ἔχει θυ(γατέρα) "Ανν(αν), γαμβρόν $\dot{\epsilon}\pi'$ αὐτῆ Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, χερσάμπ(ε)λ(ον) μοδ(ίου) α΄ (διμοίρου) $\|^{211}$ ἐν ὧ ἐλαίαι κβ΄, συκ(αῖ) ὑπόκλημοι ιδ΄, ἀπιδ(έαι) γ΄ (καὶ) ἕτερα δένδρα όπωροφ(ό)ρ(α), άμπελοπερίδολ(ον) μοδ(ίων) δ΄ (διμοίρου) ἐν ὧ ἐλαίαι κε΄, καρύαι β΄, $\parallel^{242}$ συκαμην(έας) τὸ (ἥμισυ), ἀπιδ(έαι) γ΄, κραββατὴ ὑπόκλημος (καὶ) ἕτερα δένδρα ὀπωροφ(ό)ρ(α), αὐλοτόπι(ον) μοδ(ίων) ε', τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) δύο ήμισυ. $^{\prime}Iω(άννης)$ δ Μισουρ(ὰς) $\parallel^{243}$ δ ἀντίσηκος Κωνστ(αντί)ν(ου) τοῦ Σπανοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), προγον(ὴν) Μαρί(αν), οἰκ(ημα), ἕτερ(ον) οἴκ(ημα) ἐντὸς τοῦ κάστρου, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄ ἐν ὧ συκ(αῖ) η΄, ἐλαίαι β΄, καρύα α΄, συκαμην(έας) $\parallel^{244}$ τὸ (ήμισυ), κερασ(έαι) γ΄, (καὶ) αὐλοτόπ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν. Εὐθύμιος ὁ Μουζάκης, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), υἰὸν Ἰω(άννην), θυ(γατέρας) Θε(οδώραν), Μαρί(αν) (καὶ) Καλήν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ' , $\parallel^{245}$ ἀμπελοπερίδολον μοδ(ίων) β΄ ἐν ιδ καρύαι δ΄, ἐλαιαι δ΄, ἀπιδ(έαι) ε΄, συκ(αῖ) δ΄, κερασ(έαι) γ΄ (καὶ) ἕτερα δενδρα ύπόκλημα ιβ', τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Δημήτριος $\|^{210}$ ὁ Καλαμαρᾶς, εχ(ει) (γυναῖκα) Εὐδοκίαν, θυ(γατέρα) Μαρί(αν), γαμβρόν ἐπ' αὐτ(ῆ) Δημήτριον ἱερέα, οἴκ(ημα), ἔτερ(ον) οἴκ(ημα) ἐντὸς τοῦ κάστρου, άργ(όν) α΄, άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(ίων) δ΄, περιδό λ (ιον) μοδ(ίων) β΄, $\|^{247}$ άμπελοτόπ(ιον) μοδ(ίων) β΄ ἐν ὧ συκαμ(ι)ν(έας) τὸ (ἥμισυ), συκ(αῖ) ε΄, ἀπιδ(έαι) γ΄, ἔτερα δένδρα ὑπόκλημα, ἀμπελοτόπ(ιον) ἕτερ(ον) μοδ(ίου) α΄ ἐν ὧ συκαμ(ι)ν(ἐαι) β΄, συκ(ῆ) α΄, $\|^{248}$ τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) α΄. Δημήτριος ό Πολυπρίκης, εχ(ει) (γυναϊκα) Θεοδώρ(αν), θυ(γατέρα) Κυριακήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α' , ἕτερ(ον) ἀμπ(έ)λ(ιον) ἀπὸ (ἐξα)λ(είμματ)ος τοῦ ᾿Αλανοῦ μοδ(ίων) β΄, συκ(ᾶς) ς' , μηλ(έας) β΄, $\|^{240}$ τέλ $(ο_S)$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεοδώρα χήρα ή Γομαρώ, ἔχει υἰὸν Προκόπι(ον), θυ(γατέρας)Μαρί(αν) (καί) Θαυμαστήν, οἴκ(ημα), χερσάμπ(ε)λ(ον) μοδ(ίου) α΄ (ἡμίσεος), περιδόλ(ιον) μοδ(ίων) β' ἐν ὧ καρύα α΄, $\|^{250}$ συκ(αῖ) γ΄, ἀπιδ(έαι) γ΄, ἐλαία α΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) τρίτ(ον). Μιχ(αὴ)λό υίὸς τοῦ Φουρτινιώτου ὁ ᾿Ανδρουβλιανός, ἔχει οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄ ἐν ὧ ἀπιδ(έα) α' (καὶ) ἔτερα δένδρα $\|^{251}$ ὀπωροφόρα, ἀμπελοπερίδολ(ον) μοδ(ίων) δ' ἐν ὧ ἐλαίαι ιζ', συκ(αῖ) δ', ἀπιδ(έαι) γ' , καρύαι ὑπόκλημοι β' , τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχ(αὴ)λ ὁ Μαναστρᾶς, ἔχει θυ(γατέρα) $\mathrm{E}\dot{\sigma}-\|^{252}$ φροσύνην, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄ ἐν ὧ ἐλαίαι ιε΄, συκαμην(έαι) δ΄, περιβόλ(ιον) μοδ(lων) β' ἐν ις ἐλαίαι ε΄, καρύα α΄, χερσάμπ(ε)λ(ον) μοδ(lου) (διμοίρου), συκ(αζ) ζ', ἀπιδ(έας) β' , αὐλοτόπ(ιον) $\|^{253}$ μοδ(ίων) β' , τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Νικόλαος ὁ Βολερηνός, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), υίὸν Γεώργ(ιον), θυ(γατέρας) Μαρι(αν), Θε(οδώραν) (καὶ) Εὐδοκι(αν), οἴκ(ημα), ἔτερ(ον) οἴχ(ημα) ἐντὸς τοῦ κάστρου, ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ἤμισυ), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄ (ἡμίσεος) $\|^{254}$ ἐν δ έλαίαι ι΄, περιβόλ(ιον) μοδ(ίου) (ήμίσεος) ἐν ὧ ἐλαίαι η΄, ἀπιδ(έα) α΄ (ήμίσεια), καρύα α΄ (καὶ) ἔτερα δενδρα όπωροφόρα ύπόκλημα, τέλ(ος) (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) α΄. Κυριακός ὁ $\parallel^{255}$ Μακροποδάρης, εχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρή(νην), θυ(γατέρα) Θεοδώρ(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, περιδόλ(ιον) μοδ(ίου) α' ἐν ὧ καρύαι ζ' , δενδρα ὑπόκλημα ζ' , ἀπιδ(έαι) β' , ἐλαίαι ζ' , χερ- $\|^{256}$ σάμπ(ε)λ(ον) μοδ(ίου) (ήμίσεος), τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Σταμάτης ὁ υίὸς ᾿Ανδρέου τοῦ Καματηροῦ, ἔχει οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β' ἐν το συκαμην(έα) α΄, περιδόλ(ιον) μοδ(ίων) β' ἐν το $\|^{257}$ καρύαι δ΄, ἐλαίαι γ΄, ἀπιδ(έαι) β΄, ἔτερ(ον) περιδόλ(ιον) μοδ(ίου) (ἡμίσεος) ἐν ὧ καρύα α΄ (ἡμίσεια), ἐλαί(ας) τὸ (ἡμισυ), ἔτερα δενδρα ὑπόκλημα γ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. ᾿Αλιάτης ὁ υἰός $\|^{258}$ τοῦ ᾿Ασπροϊω(άνν)ου, ἔχει οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄ (ἡμίσεος), περιδόλ(ιον) πλη(σίον) τοῦ 'Pουχα μοδ(ίου) α΄, συκαμην(έα) α΄, ἐλαία α΄, συκ(αῖ) β΄, χερσάμ π (ε) λ (ον) μοδ(ίων) β΄ ἐν ι δ ἐλαίαι δ΄, συκαμ(ι)ν(έα) $\|^{259}$ α΄, ἕτερ(ον) περιβόλ(ιον) μοδ(ίων) δ΄ ἐν ὧ καρύαι δ΄, συκαμην(έα) α΄ καὶ ἕτερα δένδρα ὑπόκλημα μυλοτόπ(ιον) πλη(σίον) τοῦ οἰκήμ(α)τος αὐτ(οῦ), τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) δύο. $\|^{260}$ $\mathbb{K}$ ω(νσταντῖνος) ό Θασίτης, έχ(ει) θυ(γατέρα) 'Αλεξίαν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) (ἡμίσεος), περιβόλ(ιον) μοδ(ίων) β' ἐν ὧ καρύαι ζ', κερασ(έαι) β', ἐλαίαι δ', συκ(αῖ) δ', ἕτερ(ον) περιβόλ(ιον) μοδ(ίων) β'ἐν ὧ διάφορα $\|^{261}$ δένδρα όπωροφορα, τέλ(ος) (ὑπερ) π (ύ) ρ (ου) δίμοι ρ (ον). Γεώρ γ (ιος) ὁ Ζαχαρί(ας),

έχει θυ(γατέρα) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), άμπελοπερίδολ(ον) μοδ(ίων) δ΄ ἐν ὧ καρύαι β΄, ἔτερα δένδρα ὑπόκλημα, $\|^{262}$ (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) μοδ(ίων) γ΄ (ἡμίσεος), τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) δίμοιρ(ον). Θε(όδωρος) Κατζικᾶς ὁ γ(αμδ)ρὸ(ς) τοῦ Μισουρᾶ, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), θυ(γατέρα) Εἰρήνην, $\text{oľk}(\eta\mu\alpha), \ \text{d}\mu\pi(\text{\'e})\lambda(\text{ion}) \ \mu\text{oδ}(\text{\'e}\omega) \ \beta', \ \chi\text{epsd}\mu\pi(\text{e})\lambda(\text{on}) \ \mu\text{oδ}(\text{\'e}\omega) \ \text{e'}, \ \pi\text{episo}\lambda(\text{ion}) \ \mu\text{oδ}(\text{\'e}\omega) \ \gamma' \ \text{e'} \ \text{d}$ $\|^{263}$ έλαίαι γ΄, καρύαι β΄ (καί) έτερα δένδρα όπωροφόρα, άμπελοτόπ(ιον) μοδ(ίου) α΄, καρύαι β΄, δένδρα ὑπόκλημα β΄, συκ(αῖ) δ΄, ἀπιδ(έαι) γ΄, κερασ(έαι) γ΄, τέλος $\|^{264}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ὁ αὐτὸς ἔχει (καὶ) ἔτερ(ον) οἰκ(ημα) ἐντὸς τοῦ κάστρου. Ἰω(άννης) ὁ Παναγιώτης, εχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρήν(ην), υίους Γεώργ(ιον) (καί) Μιχαήλ, θυ(γατέρα) Θε(οδώραν), οἴκ(ημα), ἀργὸν α΄, μελίσσ(ια) ι΄, άμπ(έ)λ(ιον) $\|^{265}$ μοδ(ίων) γ' εν $\tilde{\omega}$ δρῦς ὑπόκλημοι δ', περιδόλ(ιον) μοδ(ίων) δ' εν $\tilde{\omega}$ καρύαι δ', συκ(αῖ) ζ' , κερασ(έαι) β' , ἔτερα δενδρα ὀπωροφόρ(α) ὑπόκλημα, αὐλοτόπ(ιον) μοδ(ℓ ων) γ' $\|^{266}$ ἐν ὦ ἀπιδ(έαι) ε΄ καὶ ἔτερα δένδρα ὀπωροφόρα, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Κυριακὸς ὁ Γομαρᾶς ὁ γ(αμδ)ρό(ς) τοῦ Παπαγιαννᾶ, εχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδώρ(αν), οἴκ(ημα), ἔτερ(ον) οἰκ(ημα) ἐντός τοῦ ||²⁶⁷ κάστρου, ἀργὸν α΄, ὀν(ικόν), ἀμπελοπερίδολ(ον) μοδ(ίων) δ΄ ἐν ὧ καρύαι ε΄, ἐλαίαι γ΄, κερασ(έαι) δ΄, συκαμην(έα) α΄, κραββατή ύπόκλημος, έτερα δένδρα || 208 όπωροφόρα ύπόκλημα, εἰς τὸ χωράφι(ον) Παναγιώτου, ἔχει ἀδελφόν $\|^{269}$ Σταμάτην, ἀδ(ελ) φ (ὰς) Θεοδώ φ (αν) (καὶ) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄ (ἡμίσεος), αὐλοτόπ(ιον) μοδ(ίου) α΄ ἐν ὧ καρύα α΄, ἐλαίαι β΄ (καὶ) ἔτερα δένδρα δπωροφ(ό)ρ(α), τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) τρίτ(ον). Ποθητή $\|^{270}$ χήρα ή τοῦ Τζαμαντούρου, έχει υίὸν 'Αθανάσι(ον), θυ(γατέρα) Εἰρήνην, γαμβρόν ἐπ' αὐτῆ Ἱω(άννην) τὸν Βάρδεν(ον), οἵκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, περιβόλ(ιον) μοδ(ίων) δ΄ ἐν ἄ καρύαι $\|^{271}$ δ΄, ἐλαία α΄, κερασ(έαι) β΄, κασταν(έαι) β' καὶ ἔτερα δένδρα ὀπωροφ(ό)ρ(α), τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) τρίτ(ον). Ἰω(άννης) ὁ Τζαλύπαρις ὁ γ(αμβ)ρὸ(ς) τοῦ Κουρτζουκλοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδώρ(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $\|^{272}$ περιδόλ(ιον) μοδ(ίων) β΄ (διμοίρου) ἐν ὧ καρύαι ε΄, ἀπιδ(έαι) γ΄, συκ(αῖ) ι΄, κερασ(έαι) β΄, ἐλαία α΄, ἔτερ(ον) ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄ (ἡμίσεος) ἐν ιδ καρύα α΄ (ἡμίσεια), ἐλαία α΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. ΕΙρή(νη) χηρα ||²⁷³ ή Βολερινή, ἔχει θυ(γατέρας) Θεοδώρ(αν) (καὶ) "Ανν(αν), γαμβρὸν ἐπὶ τῆ Θε(οδώρ)α Ἰω(άννην) τὸν Μυστάκ(ην), οἴκ(ημα), αὐλοτόπ(ιον) μοδ(ίου) α΄ ἐν ὧ καρύα α΄, ἀπιδ(έαι) γ΄ καὶ ἕτερα δενδρα όπω- $\|^{274}$ ροφόρα, χερσάμπ(ε) λ (ον) μοδ(ίων) β΄, τέ λ (ος) (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) τρίτον. "Αννα χήρα ή Τζυκαλώ, έχει υίδν 'Ιω(άννην), θυ(γατέρα) Εἰρήνην, γαμβρόν ἐπ' αὐτ $(\tilde{\eta})$ Γεώργ(ιον), ἔγγονον Δημήτρ(ιον), ἐγγόνην $\parallel^{275}$ 'Αρετήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(lου) α' , α ύλοτόπ(ιον) μοδ(ίου) α' , τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) ήμισυ. Ἰω(άννης) ὁ τῆς Δ ιακονίσσ(ης), ἔχει γυναΐκα Δημητρώ, θυ(γατέρας) Θεοδώρ(αν) (καὶ) Εἰρή(νην), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, αὐλο- $\|^{276}$ τόπιον σὺν τῶ παρακειμένω αὐτ(ῶ) χερσαμπ(έ)λ(ω) μοδ(ίων) δ' ἐν ὧ καρύαι δ', ἀπιδ(έα) α', κερασ(έα) α΄, έλαιαι ς' , έτερα δένδρα όπωροφόρα ύπόκλημα, κραδ- $\|^{277}$ δατή ύπόκλημος, τέλ $(ο\varsigma)$ $(\mathring{v}\pi \acute{e}\rho)\pi(v)\rho(ov)$ ev. $\mathrm{El}\rho\acute{\eta}(v\eta)$ cára $\mathring{\eta}$ toũ Καπασᾶ, έχει οἴκ $(\eta\mu\alpha)$, άμπ $(\acute{e})\lambda(\iota ov)$ μοδ $(\acute{u}\omega v)$ δ΄, αὐλοτόπ(ιον) μοδ(ίων) β΄ ἐν ὧ συκαμην(έας) τὸ (ἥμισυ), χερσάμπ(ε)λ(ον) μοδ(ίων) δ΄, ἀπιδ(έαν) α΄ $\|^{278}$ καὶ ἕτερα δένδρα ὑπόκλημα, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) τρίτ(ον). Γεώργ(ιος) ὁ Τζιμούρης, εχ(ει) (γυναϊκα) Θεοδώρ(αν), υίοὺς Κω(νσταντΐνον), Νικόλ(αον), Κυριακόν (καλ) Ἰω(άννην), θυ(γατέρας) Μαρι(αν) (καὶ) Ξέν(ην), οἴκ(ημα), ἀργὰ β΄, ὀν(ικόν), $\|^{279}$ μελίσσ(ια) η΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, είς το περιδόλ(ιον) τ(ῆς) Βασιλικ(ῆς) καρύα α΄ καί πλη(σίον) τοῦ Σκιαδᾶ έτέρα καρύα α΄, κηπωτόπ(ιον) λιτρῶν τριῶν, ἀμπελοπερίδολ(ον) $\|^{280}$ μοδ(ίων) δ' ἐν ὧ καρύαι β', κερασ(έαι) δ', ἐλαία α' καὶ ἕτερα δένδρα ὀπωροφόρα ὑπόκλημα, ἔτερ(ον) περιδόλ(ιον) ὅπερ ἔχει μετὰ Θε(οδώρου) τοῦ Δικράνη ||²⁸¹ τὸ (ἥμισυ) μοδ(ίων) β΄ ἐν ὧ συκαμην(έα) α΄ (ἡμίσεια), ἐλαίαι ιβ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τρίτ(ον). Μυριστικός ὁ υίὸς τοῦ $\pi(\alpha)\pi(\tilde{\alpha})$ Ἰω(άνν)ου, εχ(ει) (γυναΐκα) Μαρί(αν), υίὸν Μιχ(αή)λ, θυ(γατέρας) Εἰρή(νην) (καὶ) Θεοδώρ(αν), ἀδ(ελ)φ(ὸν) $\|^{282}$ Δημήτριον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄ ἐν δ

έλαίαι ιη΄, καστανέαι β΄, άμπελοπερίδολ(ον) πλη(σίον) τοῦ οἰκήμ(α)τος αὐτ(οῦ) μοδ(ίων) ε΄ ἐν δ ἐλαίαι κβ΄, ἀπιδ(έαι) β΄, $\parallel^{283}$ συκ(αῖ) ς ΄, κραδδατή ὑπόκλημος, καρύα α΄, ἀπιδ(έα) α΄ (καὶ) ἕτερα δενδρα όπωροφόρα, ἐσωκήπ(ιον), αὐλοτόπ(ιον) μοδ(ίου) α΄ ἐν ὧ καρύαι δ΄, κερασ(έαι) β΄ $\|^{284}$ καὶ ἔτερα δενδρα όπωροφόρα, μυλοτόπ(ιον), ἔτερον αὐλοτόπ(ιον) μοδ(ίων) γ' ἐν ὧ ἀπιδ(έαι) β' , ἐλαίαι δ΄ καὶ ἔτερα δένδρα ὀπωροφόρα, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) β΄. $\parallel^{285}$ Γ εωρ γ (ία) χήρα ἡ τοῦ Ψ ικάλλου, έχει υίὸν Ἰω(άννην), θυ(γατέρα) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄ (διμοίρου), άμπελοπερίδολ(ον) μοδ(ίου) α΄, χερφάμπ(ε)λ(ον) μοδ(ίου) α΄ ἐν ὧ καρύα α΄, $\parallel^{286}$ δρῦς ὑπόκλημος, συκ(αΐ) γ΄, καστανέα α΄, συκαμην(έα) α΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ο εἰς τὴν ὑπόστασιν Νικολ(άου) $\gamma(\alpha\mu\delta)$ ροῦ τοῦ Φιλίππου Στέφανος ὁ Σκιαδ(ᾶς), $\|^{287}$ ἔχει οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) (διμοίρου), άμπελοπερίδολ(ον) μοδ(ίου) α΄ (διμοίρου) ἐν ὧ καρύαι ι΄, ἐλ(αῖαι) δ΄, ἀπιδ(ἐαι) β΄, συκ(αῖ) δ΄, τέλ(ος) κοκκ((α) εἴκοσιν. ('Oμοῦ) τὸ οἰκούμενον (ὑπέρ)π (υ) ρα $\|^{288}$ τριακοντατρία τρίτον· ὑπὲρ ώφελεί $(\alpha\varsigma)$ $(ύπέρ)π(υ)ρα δύο δίμοιρ(ον), ύπέρ ἀέρος <math>(ύπέρ)π(υ)ρα τρία, ύπέρ ἐννομίου καὶ μελισσοεννομίου <math>\|^{288}$ ἔτι δὲ (καὶ) χοιροδεκατεί(ας) (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) ὀκτώ. ὑπὲρ τοῦ εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον ἰδιοκτήτου μύλωνος (5πέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ· 5περ των εκείσε δύο μυλών(ων) $\|^{290}$ των παρά των παροίκων της αὐτης μονῆς κατεχομένων (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) δύο· ἐν αὐτῷ ἀμπ(έ)λ(ιον) ἰδιόκτητον (καὶ) ἐλαϊκὰ διάφορα δένδρα. Καὶ γῆ εἰς τὴν $\|^{291}$ περιοχὴν τοῦ τοιούτου χωρίου μοδ(ίων) δισχιλίων τετρακοσίων όγδοηκοντατεσσάρων εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) τριακοντατρία, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν δευτέρ(ας) $\parallel^{292}$ καὶ τρίτης ποιότητος, ής ὁ περιορισμός ἔχει οὕτως. "Αρχεται ἀπὸ τοῦ ἐχεῖσε ξηροχειμάρρου τοῦ ὀνομαζομένου Βαρδαρίου, ὀρθοῖ πρὸ(ς) $\parallel^{203}$ μεσημβρί (αv) , κρατεῖ τὸν ἀνατολικὸν ἀέρα, διέρχεται τὸ σύνορον τὸ διαχωρίζον τὰ ἀμπ(έ)λ(ια) τ(ῆς) Λαύρας καὶ τὰ ἔτερα δύο λαυράτα, ἐὧν ἀριστερά $\|^{294}$ τὰ δίκαια τῆς Λαύρας δεξιὰ τὸ περιοριζόμενον, κατέρχεται τὸν ξηροχειμάρρουν τοῦ 'Αγίου 'Ηλιού, καὶ ἔρχεται μέχρι καὶ τοῦ $\mu(\epsilon)\gamma(\alpha)\lambda(ou)$ $\|^{205}$ πλατάνου, σχοινία ν ζ' · κλίνει πρός δύσιν, κρατεῖ τὸν μεσημβρινὸν άέρα, διέρχεται την βρύσιν τῆς 'Ρακίτας καὶ τὸν ποταμόν, ||²⁹⁶ περᾶ τοῦτον, κρατεῖ τὸν ῥύακα τὧν Κελλίων, και έρχεται μέχρι τοῦ ρύακος τοῦ καταρρέοντος ἀπό τοῦ βουνοῦ τοῦ Κρομμυδᾶ πλη(σίον) τῶν ||²⁹⁷ οἰκημάτων τοῦ Τζιμούρη, κρατῶν διόλου τὸν πρόποδα τῶν βουνῶν, σχοινία ργ΄· νεύει πρὸς άρκτον, συνέχει τὸν δυτικὸν ἀέρα, περᾶ $\|^{298}$ τὸν ποταμόν, ἐνοῦται τῷ ἡυακίω τοῦ 'Ράσπου μέχρι τῶν προπόδων τοῦ βουνοῦ τοῦ ἐπονομαζομένου Γρεντζοῦ, σχοινία μ΄· στρέφει || 290 πρὸς ἀνατολάς, παραλαμβάνει τὸν ἀρκτικὸν ἀέρα, κρατεῖ τὰ πρόποδα τοῦ βουνοῦ διόλου, διαπερᾶ τὸ χωρίον, (καὶ) ἔρχεται ἐπ' ∥³00 εὐθεῖαν καὶ ἀκουμβίζει εἰς τὸ μετόχιον καὶ εἰς τὸν ῥύακα τοῦ Βαρδαρίου ὅθεν καὶ ήρξατο, σχοινία ρχζ΄. Όμοῦ σχοινία τριαχόσια $\|^{301}$ εἰκοσιέξ, ἄτινα συμψηφιζόμενα άποτελοῦσι γῆν μοδ(ίων) δισχιλίων τετρακοσίων όγδοηκοντατεσσάρων, ἀφ' ὧν ἡ τῶν ἀμπ(ε)λ(ίων) μοδ(ίων) όγδοήκοντα, $\|^{302}$ χερσαία (καὶ) ἀνήροτος μοδ(ίων) πεντακοσί(ων) δεκατεσσάρ(ων)· ἐναπελείφθη (καὶ) γη υπεργος μοδ(ίων) χιλίων ένναχοσίων: έτέρα γη εἰς την Δεβελίχειαν, $\| \hat{a}^{03} \|$ μέσον τῶν διχαί(ων) τῆς Λαύρας, μοδ(ίων) κη΄ ἔτερ(ον) χωράφιον εἰς τοῦ Νεοφύτου ήτοι τοῦ Αγίου Αντωνίου μοδ(ίων) ιε΄ καὶ χερσαία καὶ βουνώδης. $\|^{304}$ ('Ομοῦ) τὰ τοῦ τοιούτου χωρίου (ὑπέρ) π (υ)ρα ὀγδοηκοντατρία έκτον. Εἰς τὴν Ἑρμήλιαν μετόχιον τῆς αὐτῆς μονῆς ἡ 'Αγία 'Ιερουσαλήμ, ἔχον ἀμπ(έ)λ(ιον) ίδιό-||305χτητον, περιδόλιον μετ' όπωροφόρων δένδρων, και χωράφ(ιον) μοδ(ίων) η'.

Περὶ τὸ κατεπανίκιον Καλαμαρί(ας) εἰς τὸ χωρίον τὸν Κάτω Βολδόν. $\|^{300}$ Παναγιώτης ὁ 'Ραντῖνος, εχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρή(νην), υἱὸν 'Ιω(άννην), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον) α΄ (ἤμισυ), ἀργὰ δ΄, ἄλογ(ον), χοι(ρους) ζ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) ἐν δυσὶ τμήμασι μοδ(ίων) β΄ (διμοίρου), τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ἤμισυ. Θε(όδωρος) ὁ γ(αμδ)ρὸ(ς) τοῦ $\|^{307}$ 'Ραντίνου, εχ(ει) (γυναϊκα) 'Αθανασίαν, υἱοὺς Γεώργ(ιον) καὶ Λουκᾶν, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἄλογ(ον), χοι(ρους) δ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) ἐν δυσὶ τμήμασι μοδ(ίων) β΄ (διμοίρου), τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν ἤμισυ. Δημήτριος $\|^{308}$ ὁ Γάδανος, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὸν α΄, χοί(ρους) δ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) ἐν δυσὶ τμήμασι μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος)

(ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Θειοτόκιος ὁ Σφυράκης, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, υἰούς ||300 Θεόδωρον καὶ Γεώργ(ιον), νύ(μφην) "Ανναν χ(ήραν) ήτις έχει υίὸν Δημήτρ(ιον), ἀνεψιὰν Καλήν, γαμδρὸν ἐπ' αὐτῆ Παναγιώτην, οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον) α΄ (ήμισυ), ἀργόν α΄, χοι(ρους) ι΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\|^{310}$ πλη(σίον) Παναγιώτου τοῦ 'Ραντίνου μοδ(ίων) β' (διμοίρου), τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Δημήτριος ὁ Πανομίτης, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, υίοὺς Μιχ(αἡ)λ (καὶ) Φιλάρετον, νύ(μφην) ἐπὶ $τ\tilde{\omega}$ $\parallel^{311}$ Φιλαρέτω Εἰρήν(ην), οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), άργὰ β΄, χοί(ρους) γ΄, άμπ(έ)λ(ιον) ἐν δυσὶ τμήμασι μοδ(ίων) β΄ (διμοίρου), τέλ(ος) (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) ἒν ήμισυ. Ἰω(άννης) ὁ ἀντίσηκος τοῦ Κυριακοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, πρό- $\|^{312}$ γονον Γεώργ(ιον), υίδν vacat, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), άμπ(έ)λ(ιον) πλη(σίον) γέροντος τοῦ Κωκαλᾶ μοδ(ίου) α΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) ἥμισυ. Μιχ(αἡ)λ τζαγκαρ(ης) δ Κωκαλάς, εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρί(αν), υίὸν Γεώργ(ιον), θυ(γατέρας) ||³¹³ Θεοδώραν (καλ) Καλήν, γαμβρὸν ἐπὶ τῆ Θεοδώρα ᾿Αγαπητ(όν), ἐγγον(ον) Δημήτριον, ἐγγόνην Καλήν, οἴκ(ημα), $\zeta(\epsilon v)\gamma(\alpha)\rho(\epsilon v)$, άργὸν α΄, χοι(ρους) ζ' , άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) &ν ήμισυ, ||314 Δημήτριος ὁ υίὸς αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, θυ(γατέρας) Καλὴν καὶ Θαλασσηνήν, οἴκ(ημα), $\zeta(\epsilon \nu)\gamma(\alpha)\rho(\epsilon \nu)$, άργον α΄, άμπ(έ)λ(εον) μοδ(ίου) α΄ (ήμίσεος), τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) δίμοιρον. 'Ιω(άννης) ὁ Μακρός, ἔχει υίὸν 'Α-||³¹⁵θανάσιον, θυ(γατέρας) Μαρίαν καὶ Χωνιάτισσ(αν), γαμβρ**ὸν** έπὶ τῆ Μαρία Δημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον) α΄ (ήμισυ), άργὸν α΄, χοι(ρους) ι΄, άμπ(έ)λ(ιον) πλη(σίον) τοῦ Σφυράκη μοδ(ίων) β΄, ἔτερον $||^{316}$ πλη(σίον) ^{4} Ιω(άννου) τοῦ Παχέως μοδ(ίου) α΄, τέλ(ος) (ύπέρ)π(υ)ρον εν τρίτ(ον). Μαρία χηρα ή τοῦ Κωφοῦ, ἔχει θυ(γατέρα) "Ανν(αν), οἴκ(ημα), ἀργὸν α΄, άμπ(έ)λ(ιον) ἐν δυσὶ <τμήμασι> μοδ(ίου) α΄ (διμοίρου), τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ. ||³¹⁷ Μιχ(αή)λ δ Καραπάπυλ(ας), έχει υίδν Δημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), άργδν α΄, χοί(ρους) ϵ' , $\delta\mu\pi(\epsilon)\lambda(\iota o v)$ $\pi\lambda\eta(\sigma l o v)$ $\tau o v$ X $\alpha v \tau \rho o \mu \delta \tau o v$ $\mu o \delta(l o v)$ α' $(\dot{\eta}\mu l \sigma \epsilon o \varsigma)$, $\tau \epsilon \lambda(o \varsigma)$ $(\dot{v}\pi \epsilon \rho)\pi(v)\rho(o v)$ ϵv . Σταμάτης πρωτόγερως $\|^{318}$ ό τῆς Θεοτοκί(ας), εχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδώρ(αν), υίοὺς Γεώργ(ιον) (καὶ) Νικόλ(αον), θυ(γατέρα) Στυλιανήν, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ γ΄, χοι(ρους) γ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μ οδ(ίου) α΄ (ἡμίσεος), τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Δημήτριος ὁ ἀδ(ελ) ϕ ὸ(ς) αὐτ(οῦ), εχ(ει) (γυναῖκα) $\mathbb{E}$ ίρή(νην), $\|^{319}$ υίὸν $\mathbb{I}_{\omega}$ (άννην), θ υ(γατέρας) $\mathbb{K}$ αλὴν (καὶ) $\mathbb{M}$ αρί(αν), οἴκ(ημα), ζ (ευ)γ(ά)ρ(ιον), ἀργὰ γ' , χ οί(ρους) γ' , ἀμπ(έ)λ(ιον) πλη(σίον) τῆς μονῆς μοδ(ίου) α' (ἡμίσεος), τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν. Σταμάτης ό Μαντζαδίνος, εχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρη(νην), οἴκ(ημα), καὶ $\|^{320}$ Διασωρηνός ό ἀδ(ελ)φό(ς) αὐτ(οῦ), εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υἰὸν Παναγιώτην, οἱ ἀμφότ(ε)ρ(οι) ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄ (ἡμίσεος), τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. 'Αθανάσιος ὁ γ(αμβ)ρὸ(ς) τοῦ Καλούτζιχου, ∥³²¹ εχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρήνην, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), ἀμπ(έ)λ(ιον) ἐν δυσὶ τμήμασι μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) δίμοιρον. Δημήτριος ό ἀντίσηχος Γεωργ(ίου) τοῦ Τζαβαίου, εχ(ει) (γυναῖχα) Έλένην, υίὸν Γ ε(ώργιον), $\parallel^{322}$ προγόν(ους) Σ τυλιανόν (καὶ) Ἰω(άννην), νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Σ τυλιανῷ Μαρί(αν), θυ(γατέρας) Μαρί(αν) καὶ Καλήν, οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(ά)ρ(ιον) α΄ (ήμισυ), άργὰ γ΄, χοί(ρους) ϵ' , άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ', τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. $\|^{323}$ 'Ιω(άννης) ὁ Κοντορεπάνης, εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρί(αν), υίὸν Δημήτρ(ιον), γυνα(ι)καδ(έλ) φ (ην) Θεοδώρ(αν) χ(ήραν), οἴκ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), άργὰ β΄, άμπ(έ)λ(ιον) πλη(σίον) τοῦ Παχέος μοδ(ίου) α΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) ημισυ. $\|^{321}$ ^{3} Ιω(άννης) δ Τζυκαλᾶς, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, υἰὸν Βουλγαριώτην, θυ(γατέρα) vacal, οίκ(ημα), ὀν(ικόν), τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) ήμισυ. Ὁ προσκαθήμενος εἰς τὸν πῦργον τοῦ Δ οχειαρίου $\parallel^{325}$ Γεώργ(ιος) ὁ 'Ραδολιθηνός, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρι(αν), υἰὸν vacat, οἴκ(ημα), ζ (ευ) γ (ά) ρ (ιον), ἀργὰ δ΄, ἄλο γ (ον), χοί $(\rho$ ους) ζ ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ιου) α΄ (ημίσεος), τέλ(ος)(ὑπέρ)π(υ)ρον ἔν. Εὐδοκία χ(ήρα) ἡ τοῦ Σ τρουμπιτζινοῦ, $\parallel^{326}$ ἔχει υίὸν Δ ημήτριον, νύ(μφην) ἐπ' αὐτώ Σταματ(ικήν), θυ(γατέρα) Μαρί(αν), γαμβρόν ἐπ' αὐτ(ῆ) Μιχαήλ ἀνατροφήν τῆς μονῆς, οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ἤμισυ), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) τρίτ(ον). $\|^{327}$ Γεώργ(ιος) ὁ Γρίβας ὁ γαμβρὸς τοῦ Μαντζαβίνου, εχ(ει) (γυναῖκα) Γεωργί(αν), οἴκ(ημα),

 $\zeta(\varepsilon \upsilon) \gamma(\alpha) \rho(\iota \circ \upsilon), \quad \dot{\alpha} \rho \gamma \dot{\circ} \upsilon \quad \alpha', \quad \chi \circ \iota(\rho \circ \upsilon \varsigma) \quad \beta', \quad \dot{\alpha} \mu \pi(\dot{\varepsilon}) \lambda(\iota \circ \upsilon) \quad \mu \circ \delta(\dot{\iota} \circ \upsilon) \quad \alpha', \quad \tau \dot{\varepsilon} \lambda(\circ \varsigma) \quad (\dot{\upsilon} \pi \varepsilon \rho) \pi(\dot{\upsilon}) \rho(\circ \upsilon) \quad \ddot{\eta} \mu \iota \sigma \upsilon.$ 'Ιω(άννης) ὁ Χείμαρρος ὁ γ(αμθ)ρὸ(ς) τοῦ ||³²⁸ Σφυράκη, εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, θυ(γατέρα) Εὐδοχί(αν), οἴχ(ημα), ἀργόν α΄, ἄλογ(ον), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλ(ος) $(\dot{\upsilon}$ περ) $\pi(\dot{\upsilon})$ ρ(ου) ήμισυ. Γροζέας ὁ Στρουμπιτζηνός, εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υἰόν $\parallel^{329}$ Δόμπρον, πρόγον(ον) Γεώργ(ιον), οἴχ(ημα), ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ἤμισυ), ἀργὸν α΄, χοί(ρους) ι΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ. Γεώργ(ιος) ό Πατζούρης ό γ(αμβ)ρό(ς) αὐτ(οῦ), εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), γυνα(ι)χαδ(ελ)φ(ὰς) "Ανναν (καὶ) Θεοδώρ(αν), $\parallel^{330}$ γαμδρὸν ἐπὶ τῆ Θε(οδώρ)α vacai, οἴκ(ημα), ἀργὰ β', χοί(ρους) ζ', τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) τρίτ(ον). (Ὁμοῦ) τὸ οἰκούμενον (ὑπέρ)π(υ)ρα εἰκοσιδύο δίμοιρ(ον)· ύπὲρ ἀφελεί(ας) (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) β΄· ὑπὲρ ἀέρος $\|^{331}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) β΄· ὑπὲρ ἐννομίου, μελισσοεννομίου και χοιροδεκατ(είας) (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) πέντε $\cdot$ ὑπέρ ἀμπελοπάκτου ἀπό τῶν ξενοπαροίχ(ων) (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) τέσσαρα· ἐν αὐτ $\tilde{ω}$ $\parallel^{332}$ καὶ ἀμπ(έ)λ(ια) ἰδιόχτητα· ὑπὲρ τοῦ ἐχεῖσε Χειπεδινου ροδοπροποίο (ραξό)μ(n)δ(ολ) ελ. ραξό ος κατέχει ή αστή πολή μαδαβαγασοίου κας λινοβροχείου $\parallel^{333}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) ὀκτώ. (Καί) γῆ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ τοιούτου χωρίου μοδ(ίων) ἐννακισχιλίων ἑκατὸν δώδεκα ήμισυ εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα ἑκατὸν ὀγδοηκονταδύο, $\|^{334}$ ής ὁ περιορισμός έχει ούτως. "Αρχεται ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ μαρμαρίνου συνόρου τοῦ ἰσταμένου πλη(σίον) τοῦ χείλους τῆς θαλάσσης <καὶ διαχωρίζοντος τὰ δίκαια τοῦ Ἐπάνω Βολδοῦ> καὶ || 335 τοῦ περιοριζομένου, ὀρθοῖ πρός ἄρχτον, ἐπιλαμβάνεται δεξιὰ τὰ δίκαια τοῦ Ἐπάνω Βολδοῦ, διέρχεται τὸ ἐκεῖσε ἐπίπεδον ||³³⁶ λιβάδιον, καὶ ἀπέρχεται <μέχρι> τῆς ἐκεῖσε εύρισκομένης παλλιρέ(ας), ἐν ἢ καὶ χωματουβούν(ιν) παρ' ήμῶν ἐγεγόνει, σχοινία δέχα· κλίνει ||³⁹⁷ πρὸς δύσιν, κρατεῖ τὴν ὁδὸν τῆς Χιλιαδοῦς, δεξιὰ έχων τὰ εἰρημένα τοῦ Ἐπάνω Βολδοῦ δίκαια, καὶ ἀκουμδίζει εἰς τὴν ἐμφερει(αν) ||³³⁸ τοῦ εὑρισκομένου έχεῖσε λινοβροχείου τ(ῆς) αὐτῆς μονῆς (καὶ) εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, ἔνθα (καὶ) παλαιὸν σύνορον λίθιν(ον) ευρηται, σχοιν(lα) $||^{339}$ ιθ'· γαμματίζει πρὸς ἄρκτον, κρατεῖ τὸν ποταμὸν διόλ(ου), δεξιὰ έχων τὰ τοῦ Ἐπάνω Βολθοῦ δίχαια, διέρχεται τὰ ἐνορδίνως ||³⁴⁰ λίθινα σύνορα τὰ εἰς τὴν όδὸν κείμενα, είτα τὸν ἀνατολικόν τάφρον τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυναριώτου παροίκου προκατεχομένου ||³⁴¹ παρά τοῦ Σεναχηρείμ, ἐᾶ τὸν τοιοῦτ(ον) ἀμπελῶνα ἐντὸς τοῦ περιοριζομένου, ὡσαύτως διέρχεται τόν δυτικώτερον τάφρον άμ-||342 πελώνος Μα(νου) ήλ τοῦ άλιέως, ἐών τοῦτον ἐκτός τοῦ περιοριζομένου, ὄστις ἀμπελών διαχωρίζει ἀριστερὰ τοὺς ἀμπελῶνας ∥³⁴³ τ(οὺς) ἀπὸ τοῦ Γαημέρεος Μάμαλι, τοῦ Κεραμᾶ μοναχοῦ, τοῦ ἀπὸ τ(οῦ) Ἐπάνω Βολθοῦ Ἰω(άνν)ου τοῦ Μαγγούρη, ᾿Αλεξίου τοῦ Σαγιτᾶ, Γεωργίου || 344 τοῦ Σπανοῦ, τοῦ Κυναριώτου καὶ ἱερέως τοῦ Χαρδαλᾶ, ἔχων τοὐτ(ους) ἀριστερὰ ἐντὸς τοῦ περιορίζομένου, ἀπέρχεται καὶ ἀκουμ-||³⁴⁵6ίζει εἰς τὸ παλαι(ὸν) ἐπίπλατ(ον) λίθινον σύνορον τὸ ίστάμενον ἄνωθ(εν) τοῦ ἀρκτικωτέρου τάφρου τοῦ ἀπὸ τοῦ Ἐπάνω Βολδοῦ ∥™ ἱερέως τοῦ Χαρδαλᾶ, σχοινία έβδομηκονταοκτώ έκ τούτου κλίνει πρός δύσιν, κρατεῖ τὸν αὐτὸν τάφρον, διαπερᾶ τὸν ἐκεῖσε ||³⁴⁷ ξηρογείμαρρ(ον) τὸν ἀπὸ τοῦ Γαημέρε(ως) κατερχόμεν(ον), δεξιὰ ἔχων τὰ δίκαια τοῦ Ἐπάνω Βολδοῦ, καὶ ἔρχεται ἄχρι τοῦ εύρισκομένου ἐκεῖσε || 348 παλαιοῦ λιθίνου μεγάλου λαυράτου τοῦ ίσταμένου πλη(σίον) τῆς όδοῦ, σχοι(νία) ιβ΄ νεύει πρὸς ἄρκτον, (καὶ) ἀπέρχετ(αι) λοξοειδῶς ἄχρι τοῦ ||340 ἐτέρου παλαιοῦ λιθίνου ὁροθεσίου, σχοιν(ία) ὀκτώ ήμισυ ἐκ τούτου στρέφεται πρὸς ἄρκτον, δεξιὰ ἔχων (καὶ) αὖθις τὰ τοῦ Ἐπάνω Βολδοῦ ||350 δίκαια, διέρχεται τὸ παλαιὸν λίθιν(ον) σύνορ(ον), έντεῦθεν πορεύεται λοξοειδῶς πάλ(ιν) πρός ἄρκτον μέχρι τοῦ ἐτέρου παλαιοῦ λιθίνου ||351 συνόρου τοῦ ὄντος πλη(σίον) τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπὸ τ(οῦ) Πατρικωνᾶ ἐρχομένης καὶ διαχωριζούσης τὰ δίκαια τοῦ Ἐπάνω Βολβοῦ, τοῦ Γαημέρεως || 352 καὶ τοῦ περιοριζομένου, σχοιν(ία) κγ΄ (ήμισυ)· ἀπέρχεται καὶ αὖθις πρὸς ἄρκτον, περικόπτει την ἡηθεῖσαν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τ(οῦ) Πατρικωνᾶ ||³⁵³ ἐρχομένην, καταλιμπάνει τὰ τοῦ Ἐπάνω Βολδοῦ δίκαια, καὶ ἐπιλαμβάνεται δεξιὰ τὸν τοῦ Γαημέρεως, διέρχεται τὸ μέσον $\|^{354}$ τῶν χωραφί(ων) παρ' ἡμ(ων) τεθ(εν) λίθιν(ον) σύνορ(ον), χυχλεύει ὀλίγ(ον), περιχόπτει την άμαξηγὸν την ἀπὸ τῶν Δ ρυμοσίτων πρὸς τὸν Κάτω $\parallel^{355}$ Bολδὸν ἀπάγουσ(αν), ἕνθα καὶ λίθιν(ον)

σύνορον παρ' ήμῶν ἐπεπήγει, διέρχεται τὸ μέσον τῆς ἐκεῖσε κοιλάδος, ἔρχεται καὶ λήγει εἰς $\|^{356}$ τὴν όδὸν τὴν ἀπὸ τ(οῦ) Πατρικωνᾶ ἐρχομένην καὶ διαχωρίζουσ(αν) τὰ δίκαια τ(ῆς) 'Αγί(ας) Μαρί(ας) καὶ τοῦ περιοριζομένου, ἔνθα καὶ παρ' ἡμῶν $\parallel^{357}$ ἔτερ(ον) λίθιν(ον) σύνορ(ον) ἐτέθη, σχοιν(ία) μγ $\cdot$ ἐντεῦθεν χωρεῖ πρός δύσιν, ἐῶν τὰ δίχαια τ(ῆς) 'Αγί(ας) Μαρίας (χαὶ) ἑνούμενος δεξιὰ τοῖς ||³⁵⁸ δικαίοις τοῦ αὐτοῦ χωρίου τ(ῆς) 'Αγί(ας) Μαρίας, κρατεῖ τὴν αὐτὴν ὁδὸν καὶ ἔρχεται μετ' αὐτῆς μέχρι τοῦ εύρισχομένου παλαιοῦ λιθίνου $\|^{359}$ μεγάλου λαυράτου τοῦ ἱσταμένου πλη(σίον) τῆς δημοσί(ας) όδοῦ τῆς ἀπαγούσης εἰς τ(οῦ) Γαημέρεως καὶ ἐπάνω τοῦ μεγάλου φάραγγος, ||360 ὀρθοῖ πρός μεσημβρίαν, χρατεῖ τὸν δυτικὸν ἀέρα ἔχων δεξιὰ τὰ τοῦ Πατρικωνᾶ δίκαια, εἰσέρχεται εἰς τὸν τοιοῦτον φάραγγα. ||³⁶¹ περιπατεῖ μετ' αὐτ(οῦ) μικρόν, ἐᾶ τοῦτον ἀριστερά, δεξιὰ ἔχων διόλου τὰ δίχαια τοῦ αὐτοῦ χωρίου τοῦ Πατριχωνᾶ, ἔνθα (χαὶ) παρ' ἡμῶν $\parallel^{362}$ λίθιν(ον) σύνορον ἐπεπήγει, σχοινία ιζ΄ κρατεῖ τὸν αὐτὸν ἀέρα, πορεύεται κατ' εὐθεῖαν, περιπατεῖ ἐπάνω τοῦ χείλ(ους) τοῦ τοιούτου ||³⁰³ φάραγγος, κατέρχεται μικρόν (καί) διαπερᾶ πάλιν τὸν τοιούτον φάραγγα, ἔνθα (καί) παρ' ἡμῶν λίθιν(ον) σύνορον ἐτέθη, σχοιν(ία) ε΄ (ἡμισυ)' ἐν- $\parallel^{364}$ τεῦθεν πορεύετ(αι) κατ' εὐθεῖαν ἔχων τὸν αὐτὸν φάραγγα δεξιά, τέμνει τὴν όδὸν τὴν ἀπό τ(οῦ) Κάτω Βολδοῦ ἐξερχομένην (καί) ἀπάγουσαν ||³⁶⁵ είς τοῦ Πατρικωνᾶ, ής καὶ πλη(σίον) παλαιὸν λαυράτον ἵσταται, σχοιν(ία) ε΄ (ήμισυ)· κατέρχεται όμοίως χατ' εύθεῖαν καὶ ἔρχεται μέχρις έτέρου ||³⁶⁶ παλαιοῦ λιθίνου λαυράτου τοῦ ἱσταμένου ἐν παλλίρω και ἐπάνωθ(εν) τοῦ χείλ(ους) τοῦ ἱσταμένου φάραγγος, διαπερᾶ τοῦτον καὶ ἀφίησ(ιν) ||³⁶⁷ αὐτὸν ἀριστερά, ἐνούμενος καὶ αὖθις τοῖς δικαίοις τοῦ Πατρικωνᾶ ἔχων αὐτὰ δεξιά, κρατεῖ διόλου τὸν αὐτὸν ἀέρα, καὶ ἔρχεται μέχρι ||³⁶⁸ καὶ τοῦ παρ' ἡμῶν διακοίνως ἐπιπλάτου λαυράτου τεθέντος, σχοιν(ℓ α) ι ζ'· $\dot{\epsilon}$ κ τούτου πορεύεται κατ' $\dot{\epsilon}$ ισότητα όμο ℓ ως, κρατεῖ τὸν αὐτόν $\parallel^{369}$ ἀέρα, καὶ $\dot{\epsilon}$ ρχεται μέχρι και τοῦ παρ' ήμῶν τεθέντος ἐπιπλάτου τετραγώνου λιθίνου λαυράτου, σχοινία ιζ' εἶτα νεύει μιχρόν $\dot{\omega}_{\zeta}$ $\parallel^{370}$ πρός δύσιν καὶ ἀπέρχεται μέχρι τῆς ἐκεῖσε νερουγί (α_{ζ}) , ἐν ἢ καὶ παρ' ἡμῶν ἕτερ(ον)λίθιν(ον) σύνορον ἐτέθη, σχοι(νία) ε΄ (ήμισυ). Κέχ τούτου χάμπτει πρός μεσημβρίαν, χρατεῖ τὴν αὐτὴν νερουγίαν, ἐᾶ ταύτην ἀριστερά, καὶ ἀπέρχεται κατ' εὐθεῖαν,> διέρχεται τὸ κείμεν(ον) | 371 τετράγωνον λίθινον λαυράτον, και έρχεται έως τοῦ ἐπιπλάτου μαρμαρίνου λευκοῦ συνόρου τοῦ πλη(σίον) τῆς όδοῦ τῆς ἀπὸ τ(οῦ) Βολδοῦ $\|^{372}$ πρὸς τὴν Βρύαν ἀπαγούσης, σχοιν(ἱα) λγ'· περικόπτει τὴν αὐτὴν όδόν, καὶ ἀπέρχεται καὶ αύθις πρὸς μεσημβρίαν, τέμνει τὴν $\parallel^{373}$ ἐτέραν όδὸν τὴν ἀπὸ Κασανδρεί(ας) είς την Θεσσαλονίκην ἀπάγουσ(αν), ένουται δεξιά τοῖς δικαίοις τοῖς κατεχομένοις παρὰ τῆς μονῆς τοῦ ||³⁷⁴ Δοχειαρίου, καὶ ἔρχεται μέχρι τοῦ ἐπιπλάτου λιθίνου συνόρου καὶ τοῦ χείλους τῆς θαλάσσης, σχοινία) $\lambda \delta'$ · χλίνει πρός άνατολάς, $\|^{375}$ χρατεί διόλ(ου) το χείλος τ($\tilde{\eta}$ ς) θαλάσσης χαὶ τον μεσημβρινόν άέρα, διαπερᾶ τὸν προειρημένον ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον 'Ακλεινόν, || 376 εἶτα τὸν ἔτερον ποταμόν, ένθα και λινοδροχεῖον εύρισκεται τῆς αὐτῆς μονῆς, και ἀπέρχεται εἰς τὸ ἄνωθ(εν) εἰρημένον μαρμάρινον ||³⁷⁷ σύνορον τὸ πλησίον τοῦ χείλ(ους) τ(ῆς) θαλάσσης (καὶ) διαχωρίζον τὰ δίκαια τοῦ Ἐπάνω Βολβοῦ καὶ τοῦ περιοριζομένου, σχοινία ρμθ΄. (Καὶ) (όμοῦ) τὰ $\parallel^{378}$ ὅλα σχοινία πεντακόσια δέκα, ἄτινα συμψηφιζόμενα ποιούσι γ ην μοδ(ίων) έννακισχιλίων έκατον δώδεκα ήμισυ, γ ινόμενα όμοῦ (καὶ) $\parallel^{379}$ τὰ τοῦ τοιούτου χωρίου (ὑπέρ)π(υ)ρα διακόσια εἰκοσιέξ δίμοιρον. Ἐτέρα γῆ εἰς τὴν 'Αγίαν Τριάδα μοδ(ίων) χιλίων διακοσί(ων) έξηκονταεπτὰ ήμισυ εἰς $\parallel^{380}$ (ὑπέρ) π (υ)ρα εἰκοσιπέντε, ής ὁ περιορισμὸς έγει ούτως. "Αργεται άπό τῆς όδοῦ τῆς ἀπό Κασανδρεί(ας) πρός τὴν Πετζοχοιλάδα ἀπαγούσης ||³⁸¹ καὶ τοῦ πλησίον μέσον αὐτῆς κειμένου καὶ ἐντὸς τῶν παλλιρεῶν λιθίνου συνόρου (καὶ) διαχωρίζοντος τὰ δίκαια τοῦ Δοχειαρίου καὶ τοῦ || 382 περιοριζομένου, ὀρθοῖ πρὸς δύσιν, καὶ ἔρχεται άχρι τοῦ πλησίον αὐτῆς μαρμαρίνου συνόρου τοῦ όνομαζομένου Μαυρολίθου ||³⁸³ καὶ τοῦ πλησίον έχεῖσε ρυαχίου, σχοινία ιγ΄· ἀπέργεται πρός δύσιν, χαταλιμπάνει τὰ δίχαια τ(ῆς) μονῆς τοῦ Δ οχειαρίου, ένοῦτ(αι) $\parallel^{381}$ τοῖς δικαίοις τῆς μονῆς τοῦ Λινοδροχείου, κρατεῖ τὴν εὑρισκομένην ἐκεῖσε παλαιὰν άμαξηγὸν τὴν ὀνομαζομένην 'Ρυμίδα, διέρχετ(αι) ||385 τὸ πλησίον αὐτῆς κείμενον σύνορον, άνέρχεται τὴν ἐκεῖσε ῥᾶχιν, ἐᾶ τὴν /τοι/αὕτὴν ἀμαξηγόν, ἀπέρχεται κατ' εὐθεῖαν μέχρι τοῦ παρ' ἡμ(ῶν) | 386 γεγονότος χωματοδουν(Ιου) ἄνωθ(εν) τῆς αὐτῆς ῥάχεως (καὶ) τῆς λιθοσωρεί(ας), σχοιν(ἱα) λβ'. ἐκ τούτου κατωφορεῖ, διέρχεται τὴν ἐκεῖσε λακκάδα, | 387 ἀνωφορεῖ (καὶ) ἔρχεται ἄχρι τοῦ παρ' ἡμῶν γεγονότος χωματοδουν(Ιου) μέχρι τῶν ἐκεῖσε σχοινί(ων), σχοινία ιθ'. κλίνει πρὸς μεσημβρίαν, δεξιὰ | 388 ἔχων τὰ εἰρημένα δίκαια τῆς μονῆς τοῦ Λινοδροχείου, διέρχεται κάτωθ(εν) τῶν 'Αλωπεκοτρυπεῶν, (καὶ) ἔρχεται μέχρι τοῦ ἐκεῖσε πύργου | 380 τοῦ ἱσταμένου ἄνωθ(εν) τοῦ χείλ(ους) τ(ῆς) θαλάσσ(ης), σχοινία κζ'. κλίνει πρὸς ἀνατολάς, κρατεῖ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης διόλ(ου), καὶ ἔρχεται | 390 ἄχρι τοῦ παρ' ἡμῶν γεγονότος χωματοδουν(ίου), σχοινία ξζ', πλησίον τῆς ἐκεῖσε λούστρης. νεύει πρὸς ἄρκτον, ἔχων δεξιὰ τὰ δίκαια | 391 τῆς μονῆς τοῦ Δοχειαρίου, ἀπέρχεται καὶ ἀποδίδωσ(ιν) εἰς τὸ προειρημένον λίθιν(ον) σύνορ(ον), σχοινίία) μη'. 'Όμοῦ σχοινία διακόσια ὀκτώ, αποδίδωσ(ιν) εἰς τὸ προειρημένον λίθιν(ον) σύνορ(ον), σχοινίία) μη'. 'Όμοῦ σχοινία διακόσια ὀκτώ,

Περί την Θεσσαλονίκην προάστειον || 393 το Ξυλορύγιον, εν Δ΄ Κανονίτης ο υίος του Πασχάλη, εχ(ει) (γυναϊκα) Γιαννώ, υἰὸν Ἰω(άννην), θυ(γατέρας) Μαρί(αν) (καὶ) Καλ(ήν), γα(μδ)ρὸν ἐπὶ τῆ Μαρία Ἰω(άννην), οἴχ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\|^{394}$ μοδ(ίων) δ΄ (ἡμίσεος), τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν ήμισυ. Γεώργ(ιος) ό υίος Δημητρίου τοῦ Εύλογ(ίου), εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), οἴκ(ημα), άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέ λ (ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἰω(άννης) ὁ Σ τρουμπιτζηνός, εχ(ει) (γυναῖχα) Θε(οδώραν), ||³⁹⁵ υίὸν vacal, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) ἀπὸ τῆς (ἐξα)λ(ειμματικῆς) ὑποστάσεως τοῦ Καηνατίτζη μοδ(ίων) β', τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ τὸ (ἐξά)λ(ειμμ)α τοῦ Σταμάτου, ἔχει άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄ εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ||³⁹⁶ ἔν· τὸ (ἐξά)λ(ειμμ)α τοῦ Κομιτζιανοῦ, ἔχει άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(ίων) β΄ εἰς (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) ήμισυ. ὑπέρ τοῦ εἰς τὸ αὐτὸ προάστει(ον) άμπελοπάκτου $(\sin k \rho) \pi(u) \rho(ov)$ έν ήμισυ· $\sin k \rho = 0$ τοῦ εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον ἰδιοκτήτου μύλωνος $(\sin k \rho) \pi(u) \rho(\alpha)$ δύο· έν αὐτῶ καὶ ἀμπ(έ)λ(ιον) ἰδιόκτητ(ον). (Καὶ) γῆ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ τοιούτου χωρίου μοδ(ίων) χιλίων $\|^{398}$ τετρακοσίων ζόγδοηκονταπέντε> εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) εἰκοσιεννέα, ἦς καὶ ὁ περιορισμός έχει οὕτως. "Αρχεται ἀπὸ τοῦ λιθίνου συνόρου τοῦ ἱσταμένου σύνεγγυς || 399 τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπὸ τῆς Αγίας Εὐφημί(ας) εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον τὸ Ευλορύγι(ον) ἀπαγούσης καὶ διαχωρίζοντος τὰ δίκαια τῆς μονῆς τῆς Λαύρας || 100 καὶ τοῦ περιοριζομένου, ὀρθοῖ πρὸς δύσιν, κρατεῖ τὸν ἀρκτικὸν ἀέρα, καὶ ἔρχεται ἄχρι τῆς τάφρου τοῦ ἀνατολικωτέρου μέρ(ους) $\|^{401}$ τοῦ ἀμπελώνος τοῦ ἀπό τῆς *Ρουπαλ(αίας) χαλκέως τοῦ Δραγωτᾶ, σχοινία δ΄ κλίνει πρὸς μεσημβρί(αν), ἀπέρχεται κατ' εὐθεῖαν, διέρχετ(αι) $\parallel^{402}$ την ἐκεῖσε λιθοσωρεί(αν), ώσαύτως την ἐτέραν λιθοσωρεί(αν) την κειμένην εἰς τὸ άνατολικώτερον μέρος τοῦ Τζυρίγγη, (καὶ) ἔρχετ(αι) <ἄχρι> τῆς προ-||⁴⁰³ληφθείσης ὁδοῦ, σχοινία ιβ΄ ούργυίαι β΄ έχ τούτου κλίνει πρός δύσιν, κρατεῖ τὴν τοιαύτην όδόν, (καί) ἔρχεται μετ' αὐτῆς άγρι τοῦ ἀνα-||⁴⁰¹τολικωτέρου μέρους τοῦ χωραφ(ίου) τοῦ Βαλσαμών, σχοι(νία) δ΄ οὐργυιαὶ β΄· εἶτα κλίνει πρός μεσημβρί(αν), ἀπέρχεται κατ' εὐθεῖαν διαιρῶν ἐκ ∥⁴⁰⁵ δεξιῶν καὶ δυτικώτερον τὸ δηλωθὲν χωράφιον τοῦ Βαλσαμών, (καί) ἔρχεται ἄχρι τοῦ χωραφίου τοῦ Βαλσαμών, σχοιν(ία) ι΄· περᾶ τοῦτον, ||⁴⁰⁶ πορεύεται καὶ αὖθις τὸν δυτικὸν ἀέρα, διέρχεται τὴν τάφρον περιδολ(ίου) τοῦ Βαλσαμών, ἑνοῦται τῆ όδῶ τοῦ Τοπολοβίχου || 407 καὶ τοῖς δικαίοις τοῦ λογαριαστοῦ τῆς αὐλῆς vacat, ἀπέρχεται μετὰ τῆς τοιαύτης όδοῦ εἴς τε τὰ πρόποδα τοῦ ἐκεῖσε βουνοῦ ||408 καὶ εἰς τὸ ἀρκτικὸν μέρος χ(ωρα)φ(ίου) τοῦ Ζακάκη, ἔνθα (καὶ) σύνορον μαῦρον τρίγων(ον) παλαιὸν εΰρηται, σχοινία ξζ΄ εἶθ' οὕτως κάμπτει ||⁴⁰⁹ πρὸς ἀνατολάς, περᾶ τὸν ῥύακα τὸν λεγόμεν(ον) Τοπολοβίκον, ἀνέρχεται κατ' εὐθεῖαν τὴν ῥᾶχιν βαδίζων τὰ ἐπαύχενα ταύτης, || 410 κατέρχεται καὶ περᾶ τὴν τῶν ξυλοφόρων ὁδὸν (καὶ) τὸ ἐκεῖσε τεθέν μαῦρον λίθιν(ον) σύνορον, ἀνέρχεται (καὶ) αὖθις τὴν ἐτέρ(αν) ῥᾶχιν, ||411 διέρχεται τὸ ἔτερον παρ' ήμῶν λίθιν(ον) σύνορον πηχθέν, καὶ ἔρχεται ἄχρι τοῦ παλαιοῦ συνόρου τοῦ ἰσταμένου εἰς τὴν βλεφαρίδα $\|^{412}$ τ(ῆς) ἐκεῖσε ῥάχε(ως), σχοιν(ία) κε΄ οὐργυί(ας) ζ' ἐπινεύει πρὸς ἄρκτον, κατέρχεται κατ' εύθεῖαν, διέργεται τὸ λίθινον σύνορον διαιρῶν ||413 τὰ δίκαια τ(ῆς) μονῆς τοῦ Χορταίτου δεξιὰ

ἤτοι χωρί(ον) τῶν Βασιλικῶν, περικόπτει τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῆς 'Αγί(ας) 'Ι(ερουσα)λὴμ εἰς τὸ Ευλορύγι(ον) ||⁴¹¹ ἀπαγούσης, εᾶ τὰ εἰρημένα δίκαια τῆς μονῆς τοῦ Χορταίτου, ἐνοῦται τοῖς δικαίοις τῆς σεδασμί(ας) μονῆς τῆς Λαύρας χωρίου ||⁴¹¹⁵ τοῦ Πινσσῶνος, εἰσέρχεται τὴν τάφρον τὴν διαχωρίζουσ(αν) τὸν ἀμπελῶνα τοῦ 'Ανατολ(ικ)οῦ, περικλείων ἐγτὸς τοῦ ἐκεῖσε χωματο-||⁴¹¹βουνίου τοῦ 'Αγίου 'Ηλιού, περικόπτει τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης εἰς τὰ Βασιλικὰ ἀπαγούσης, διέρχετ(αι) ||⁴¹¹ κατ' εὐθεῖαν τὸ διὰ κίονος λαυράτον, περᾶ τὸ παλαιὸν μυλαύλακον, καὶ ἔρχεται ἄχρι τοῦ εἰς τὸν ποταμὸν ἰσταμένου ||⁴¹¹ λαυράτου (καὶ) διαχωρίζοντος τὰ δίκαια τ(ῆς) Λαύρας, τοῦ Τζυρίγγη (καὶ) τοῦ περιοριζομένου, σχοιν(ία) νβ' ἐντεῦθεν περᾶ τὸ μυ-||⁴¹¹ λαύλακον, κρατεῖ τὸ ἀναπόταμον, καὶ ἔρχεται ἄχρι τοῦ ἀνατολικωτέρου μέρ(ους) τοῦ ἀμπελῶνος τῆς αὐτῆς μονῆς, σχοιν(ία) ιθ' ||⁴²⁰ ὀρθοῖ πρὸς ἄρκτον, ἐνοῦται τοῖς δικαίοις τοῦ Τζυρίγγη, ἀπέρχεται κατ' εὐθεῖαν, περικόπτει τὴν ὁδὸν τοῦ Πινσσῶνος, ||⁴²¹ ἐνοῦται τῆ ὁδῶ τῆ εἰς τὴν 'Αγίαν Εὐφημί(αν) ἀπαγούση, ἀπέρχεται μετ' αὐτῆς (καὶ) ἀποδίδωσι μέχρι τοῦ λιθίνου συνόρου ||⁴²²² ἔνθα (καὶ) ἡρξατο, σχοιν(ία) κε'. (Καὶ) (ὁμοῦ) τὰ ὅλα σχοιν(ία) ⟨σ>κη', ἄτινα συμψηφιζόμενα κατὰ τὸ ὁλόγυρον ἀποτελοῦσι γῆν μοδ(ίων) χιλίων ||⁴²³ τετρακοσίων ὀγδοηκονταπέντε: εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα τριακονταεπτά.

Κεκτηται ή τοιαύτη μονή (καί) χ(ωρά) φ (ιον) ἐν τῆ περιοχῆ τῶν Ποδῶν πλη(σίον) τῆς $\| \cdot \|^{424}$ μονῆς τοῦ Προδρόμου (καί) τοῦ Καριντάνου μοδ(ίων) ιβ΄. Χωράφια ἐν τῆ περιοχῆ τῶν Κερμῶν ὡσεὶ μοδ(ίων) ριβ΄ μετὰ τοῦ ἐκεῖσε $\|^{425}$ περιδολ(ίου) εἰς (ὑπέρ) π (υ) ρ (α) τρία, ήγ(ουν) περιδόλ(ιον) σχήμα τρίγ(ω)ν(ον) πεπλατυσμένον, έχων έξ άνατολῶν τὴν όδὸν τῆς Βρύσεως (καὶ) οὐργυι(ῶν) λζ' (ἤμισυ), ἐξ ||⁴²⁶ ἄρκτου τὸ περιβόλ(ιον) τ(ῆς) μονῆς τῆς Γοργοεπηκόου (καὶ) οὐργυι(ας) λα΄, ἐκ δύσεως όμόδ(ου)λ(α) δίκαια λοξοειδώς <καί> οὐργυί(ας) μδ΄, ἐκ μεσημβρί(ας) τὴν ὁδόν $\|^{427}$ τῆς Π τελέ(ας) καθώς κατέρχεται (καὶ) ἀνέρχεται (καὶ) ὁμόδ(ου)λ(α) δίκαια ήτοι τὴν καθέδραν τοῦ παπᾶ (καὶ) ούργυί(ας) ξδ΄, όπερ έστι μοδ(ίων) θ΄ (ήμίσεος) λ(ιτρῶν) ζ΄ (ήμισείας): || 128 χωράφι(ον) δυτικωτερον κείμενον τούτου, έχον έξ άνατολῶν τὸ τοιοῦτον περιβόλ(ιον) καθώς διέρχεται λοξοειδῶς τὸ τοιοῦτον ⟨καὶ⟩ | 420 τὸ περιβόλ(ιον) τ(ῆς) μονῆς τῆς Γοργοεπηκόου (καὶ) οὐργυιῶν πγ΄, ἐξ ἄρκτου τὰ τοιαῦτα δίκαια τ(ῆς) μονῆς τῆς Γ οργοεπηκόου (καί) οὐργυί(ας) λγ΄, ἐκ δύσε $(ω_{\varsigma})$ $\parallel^{430}$ τὰ παρὰ τοῦ μερους τοῦ πανευτυχεστάτου δεσπότου προκατεχόμενα δίκαια (καί) οὐργυιαὶ <0>θ΄, (καὶ) ἐκ μεσημβρί(ας) την όδον της Π τελέ $(\alpha\varsigma)$ $\|^{431}$ (xlpha i) οὐργυιαί x heta'· ἐμετρήθη xlpha i η κάθετος τούτου (xlpha i) εύρέθη ἔχουσlphaούργυί(ας) κα΄, ὅπέρ ἐστι μοδ(ίων) ιδ΄ (διμοίρου): ἔτερ(ον) κείμενον μεσημ-||432βρινώτερον τοῦ αὐτ(οῦ) περιβολ(ίου) (καί) πέραθ(εν) τ(ῆς) όδοῦ τῆς Πτελέ(ας), ἔχον ἐκ δύσεως τὸν ποταμὸν καθώς κυκλεύει (xal) οὐργ(υίας) ξη', ἐκ μεσημβρί(ας) $\|^{433}$ τὰ δίκαια τ(ῆς) 'Αγί(ας) Θέκλης (καl) οὐργ(υίας) ιγ', έξ άνατολῶν τὰ δίχαια τῆς μονῆς τοῦ Ὑπομιμνήσκοντος (χαὶ) οὐργ(υίας) ξ΄, ἐξ ἄρχτου ὁμόδ(ου)λ(ον) χωράφι(ον) (χαὶ) τὴν $\|^{434}$ ὁδὸν τῆς Πτελέ(ας) χαθώς γαμματίζει (χαὶ) οὐργ(υίας) χ΄, ὅπέρ ἐστι μοδ(ίων) ε΄ (διμοίρου) λ(ίτρας) α΄· έτερ(ον) ἀνατολιχώτερον χείμενον τούτου, ήτοι ή χαθέδρα τοῦ || ⁴³⁵ ἱερέως, πλη(σίον) (καὶ) σύνεγγυς τοῦ ναοῦ τοῦ 'Αγίου 'Ανδρέου, τὸ λεγόμενον Παλαιὸν Λοετρόν, μοδ($\ell\omega\nu$) β΄· ετερ $\ell\omega$) το λεγόμενον Έσωθύριον, $\parallel^{436}$ μέσον τῶν δικα $\ell(\omega\nu)$ τῆς μονῆς τοῦ 'Υπομιμνήσκοντος (καί) τῆς 'Αγί(ας) Θέκλης καθώς γαμματίζει σύνεγγυς τῆς παλαιᾶς συκ(ῆς) τοῦ || ⁴³⁷ 'Αγουλάκη τῆς ἀπὸ τῶν δικαί(ων) τῆς μον(ῆς) τοῦ 'Υπομιμνήσκοντος (καὶ) πλη(σίον) τῆς ὁδοῦ τῆς μέσον τοῦ χωρίου ἔως τῆς μεγάλης ῥιζη- $\|^{438}$ μαί(ας) πέτρας τῆς κειμένης μέσον τῆς αὐτῆς ὁδοῦ μοδ(lων) ιβ' (ήμίσεος). ἔτερον τὸ λεγόμενον τῆς ᾿Αγελοδρομ(ῆς), τρίγων(ον), μετρούμ(ε)ν(ον) ἐν δυσί $\parallel^{439}$ τμήμασιν, ἔχον ἐξ ἄρκτου τὸν ἐκεῖσε βάσταγα, τὰ δίκαια τῆς 'Aγί(ας) Θέκλης (καὶ) οὐργ(υίας) μ' , ἐκ δύσεως τῆς μονῆς τῆς Γοργοεπήκοου $\|^{440}$ (καὶ) οὐργ(υίας) ξ΄, ἐκ μεσημβρί(ας) τῆς αὐτῆς μονής τής Γοργοεπηχόου δίχαια (χαί) οὐργ(υίας) μζ΄, (χαί) ἐξ ἀνατολῶν τὴν παλαιὰν όδὸν (χαί) οὐργ(υίας) νε΄, ὅπέρ ἐστι [41 μοδ(ίων) ιβ΄ (ἡμίσεος)· εἰς τὸ ἀρχτιχὸν μέρος τούτου (χαὶ) σύνεγγυς <τμῆμα τρίγωνον> μοδ(ίων) β΄ ετερ(ον) τῆς Τόμβης τὸ λεγόμενον μέγα χωράφι(ον), έχον ἐξ ἀνατολῶν

|| 442 τὴν ὁδὸν τῶν Λευχίων (χαὶ) οὐργ(υίας) ρπ΄, ἐξ ἄρχτου τὴν ἐχεῖσε ἀμαξηγὸν (χαὶ) οὐργ(υίας) χε΄, ἐχ δύσεως δίχαια τῆς μονῆς τῆς Γοργοεπηχόου || 443 καὶ τοῦ Δοδροσσῶντος (χαὶ) οὐργ(υίας) ρη΄, (χαὶ) ἐχ μεσημβρί(ας) ἐτέραν ἀμαξηγὸν (χαὶ) οὐργ(υίας) ξ΄, {ἐχ δύσεως} ὅπέρ ἐστι μοδ(ίων) λε΄ λ(ιτρῶν) β΄ (ἡμισείας). ἔτερ(ον) τὸ λεγό-|| 444 μενον τῆς Πιχραμυγδαλέ(ας) πλη(σίον) τοῦ 'Οξυάδ(ου), τοῦ 'Ιατροπ(ού)λ(ου), τῆς 'Αγί(ας) Θέχλης (χαὶ) τῆς μονῆς τοῦ 'Υπομιμνήσκοντος μοδ(ίων) ιθ΄. ('Ομοῦ) χ(ωρά)φ(ι)α || 445 μοδ(ίων) ἐχατὸν δώδεχα διμοίρου λιτρῶν δύο. "Ετερον χωράφιον χείμενον εἰς τὸ δυτιχώτερον μέρος τοῦ ποταμοῦ Γαλιχοῦ, ἔχον ἐξ ἀνατολ(ῶν) || 446 τὸν ποταμὸν Γαλυχὸν (χαὶ) σχοι(νία) ια΄, ἐξ ἄρχτου τὴν εἰς Καλχαϊωάνν(ους) ἐπάγουσ(αν) ὁδὸν (χαὶ) σχοιν(ία) μβ΄, ἐχ δύσεως τὰ προνοιαστιχά || 447 δίχαια τὰ προκατεχόμενα παρὰ τοῦ 'Αδριανοῦ χαὶ σχοιν(ία) ιδ΄ χαθὼς διαχωρίζεται παρὰ τῶν ἐνορδίνως ἱσταμένων τριῶν χιόνων, || 448 ἐχ μεσημβρί(ας) τὴν εἰς τὸ 'Ιλαροχώριον ἀπάγουσ(αν) όδὸν χαὶ σχοιν(ία) μς΄, ὅπέρ ἐστι μοδ(ίων) ρξε΄. "Ετερ(ον) χ(ωρά)φ(ιον) χαταφυτευθὲν παρὰ τοῦ || 440 Κωχάλη ἐχείνου χυρ(οῦ) 'Ισαάχ ἐν τῆ περιοχῆ τοῦ 'Αγίου Νικολ(άου) τοῦ Κύρου μοδ(ίου) α΄, ὑπὲρ οῦ ἐπιτελεῖ τὸ μέρος ἐχείνου πρὸς || 450 τὴν αὐτὴν μονήν.

"Έξωθ(εν) (καί) πρός ἀνατολ(ὰς) τ(ῆσ)δε τῆς πόλ(εως) Θεσσαλονίκ(ης) ἔτερ(ον) χ(ωρά)φ(ιον) τὸ λεγόμενον τῆς 'Αγί(ας) 'Ανυσί(ας) μοδί(ων) ι', οῦ ὁ περιορισμὸς $\|^{451}$ ἔχει οὕτως. "Αρχεται ἀπὸ τῆς ἐκεῖσε γεφύρης, πορεύεται πρὸς δύσιν, κρατεῖ διόλου τὴν ἐκεῖσε ὁδὸν ἕως τῶν δικαίων $\|^{452}$ τοῦ Καρδαμᾶ, οὐργυίαι νη΄· νεύει πρὸς ἄρκτον (καὶ) ἔρχεται κατ' εὐθεῖαν ἄχρι οὐργ(υιῶν) κζ΄, ἐξ ἄρκτου τὰ δίκαια τοῦ 'Αγί(ου) Νικολ(άου) τοῦ Καπηλᾶ, $\|^{453}$ τοῦ περιδολ(ίου) τοῦ Σπαστρικοῦ (καὶ) οὐργ(υίαι) οδ΄, (καὶ) ἐξ ἀνατολῶν τὸ ξηροπόταμον (καὶ) οὐργ(υίαι) λδ΄· ἐν αὐτῶ (καὶ) ὁ ἐκεῖσε ναὸς τῆς 'Αγί(ας) 'Ανυσί(ας). $\|^{451}$ 'Η αὐτὴ μονὴ κέκτηται εἰς τὴν Δάφνην ἥμισυ μυλοστάσιον τὸ ὀνομαζόμενον τῆς Γωνί(ας), ὑπὲρ οῦ ὀφείλ(ει) ἐπιτελεῖν πρὸς τοὺς $\|^{455}$ παῖδας σεδαστοῦ τοῦ Δεδλιτζινοῦ ἐκείνου (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν, ὡς τοῦ ἔτέρου ἡμίσ(εος) κατεχομένου παρὰ τῆς μονῆς τοῦ Χρυσοστόμου.

('Ομοῦ) τὰ $\|^{456}$ τῶν τοιούτων κτημάτων ἀπάντων (ὑπέρ)π(υ)ρα ἑξακόσια τριακοντατρια, ἄτινα εὐρίσκοντο πρότερον εἰς ποσότητα (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ων) ἑξακοσίων $\|^{457}$ ἑδδομηκονταεπτά, ἀπὸ δὲ τῆς τῶν ἐχθρῶν ἐπιθέσεως ἐγένετο ὕφεσις ποσότητος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ων) τεσσαρακοντατεσσάρων. Καὶ ὀφείλει $\|^{458}$ κατέχειν ταῦτα (καὶ) νέμεσθαι (καὶ) τὴν ἐξ αὐτῶν ἀποφέρεσθαι πρόσοδον ἀνενοχλήτως παντάπασι (καὶ) ἀδιασείστως, ἀναφαιρέτως $\|^{459}$ τὲ (καὶ) ἀναποσπάστως, κατὰ τὴν περίληψιν (καὶ) ἱσχὺν τῶν ἐπὶ τῆ τοιαύτη οἰκονομία προσόντων τῷ μέρει τῆς τοιαύτης σε(δασμίας) μονῆς $\|^{460}$ θείων καὶ σεπτῶν χρυσοδούλλων, προσκυνητῶν τὲ προσταγμάτων καὶ λοιπῶν διαφόρων δικαιωμάτων, ἔχειν τὲ ἀφ' ἐνὸς $\|^{461}$ ἑκάστου τῶν ἀναγεγραμμέν(ων) παροίκων τὰς συνήθεις ἀγγαρεί(ας) καὶ τὰ τετυπωμένα τῶν ἑορτῶν τρία κανίσκια. Ἐπὶ τούτω $\|^{462}$ γ(ὰρ) ἐγεγόνει (καὶ) τὸ παρὸν πρακτικόν, δ καὶ συνήθως ὑπογραφὲν (καὶ) σφραγισθὲν ἐπεδόθη τῶ μέρει τῆς διαληφθείσης $\|^{463}$ σεδασμί(ας) βασιλικ(ῆς) μονῆς τῶν 'Ιδήρων τῆς εἰς ὄνομα τιμωμένης τῆς πανυπεράγνου Θεομήτορος (καὶ) ἐπικεκλημένης τῆς $\|^{461}$ Πορτιατίσσης εἰς ἀσφάλειαν, μηνὶ 'Απριλλίω (ἰνδικτιῶνος) θ '.

+ 'Ο δοῦλος τοῦ κρατ(αιοῦ) (καὶ) άγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέ(ως) 'Ιωάννης $\parallel^{465}$ Βατάτζης δ πρωτοκυνηγός +

Au verso, sur les kollèmala:

+ Έγεγόνει τὸ παρὸν πραχτικὸν $\parallel$ κατὰ μῆγα ᾿Απρίλλιον τῆς $\parallel$ ἐνισταμένης ἐννάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ $\parallel$ ἐξαχισχιλιοστοῦ ὀκταχοσιοστοῦ $\parallel$ τεσσαραχοστοῦ ἐννάτου $\parallel$ ἔτους + + + + + $\parallel$ + Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ (καὶ) ἀγίου $\parallel$ ἡμῶν αὐθ(έν)του (καὶ) βασιλ(έως) Ἰωάννης ὁ Βατάτζης.

L. 2 τοῦ : τὸν D $\parallel$ I, 13 υίδν Κωνσταντῖνον : .... D $\parallel$ I. 15 ζευγάριον : ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) [(ἤμισυ)] (?) D || 1. 16 [έχ(ει) (γυναϊκα) - vacat : [έχ(ει)] Κα[λήν], ... [θυ(γατέρ)(ας)] ...αν καὶ Καλήν D || 1. 17 Γεώργιος γαμβρός : χήρη ...... D || Ι. 18 τ΄ : .. D || ἱερεύς καὶ χαρτοφύλαξ : [ό υἰὸς τοῦ Τριακ]ονταφ[ύλλου] D $\parallel$ 1. 19 ζευγάριον : [ζ(ευ)γ(α)ρ(ίου) (ήμισυ) (?)] D $\parallel$ δ' - ι': ...... D $\parallel$ μοδίων γ': μοδ(ίου) .. D $\parallel$ 1. 20 Μανουηλάκη D || μοδίου - ήμίσεος : μοδ(ίων) ... D || ύπέρπυρον εν ήμισυ : (ύπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυ D || 1, 22 Κασιανοῦ : Κατζαρᾶ D || 1. 25 θετός : θεῖος D || 1. 26 ς' : .. D || 1. 27 Βελικονᾶς D || 1. 28 (τρίτου) : (δίμοιρον) D || 1. 29 ante ξερεύς : δ D || καί² : δ D || 1. 32 θυγατέρα Μαρίαν : .... D || 1. 34 .... : χ[οί(ρους ...] D || τῆς Καβαζοῦς : τοῦ] Καδαζοῦ D || 1. 34, 37, 46 (ἔκτου) : (δίμοιρον) D || 1. 35 Ἰβηροπ(ού)λ(ου) D || ἐγγόνην - χοίρους : ἔ[γγονον] .... D || 1. 39 αὐτοῦ : Καζ.... D || 1. 41 Λιώκα D || 1. 42 γυναικοεξάδελφον : γυναικάδελφον D || 1. 45 Κουλέρας: Κουλίλας D || 1, 53 <της ενώσεως> : cf. not. || 1, 71 (ημίσεος) : C' D || 1, 72 η : ω D || ἀπιδέα α' D || 1, 73 μύλων δλοκατρινός $D \parallel 1$, 75 ζ' : .. $D \parallel$ καl: om. $D \parallel \eta'$: .. $D \parallel 1$, 76 γ' : .. $D \parallel \zeta'$: .. $D \parallel \Pi_{l}$ σστάνου D || 1. 83 ἐσωθυροχωράφιον D || 1. 84 ζ΄: α΄ D || 1. 87 Κόνταρις : Κονταρᾶς D || 1. 88 Κουκουνάρης : Κουκουλάρης $D \parallel 1$. 89 Δεμέτου : Δημητρίου $D \parallel Θ$ ετοκώ, Θετοκ $\tilde{\omega}$: Θ(εο)τοκώ, Θεοτοκ $\tilde{\omega}$ $D \parallel 1$. 91 οἴκημα : οιπ. $D \parallel 1$. 92 Alvelτης : 'Αρνείτης D || Παχνάτης : Παλασίτης D || 1. 102 αὐτῶ : αὐτῆ D || 1. 114 Κρούσοβας D || 1. 127 <χωραφίου> : cf. not. || 1. 134 τά¹ : lege τὸν || 1. 137 Ζούρουδα ώσεὶ D || 1. 141 κατωφερεῖ : pro κατωφορεῖ || Ντζούρουβας D || 1. 151 Τορναραί(ας) D || 1. 164 Κορακοφωλία D || δγδοηκονταπέντε : δγδοήκοντα D || 1. 165 άρκτικόν : lege δυτικόν cf. not. | 1. 178 μοδίους : lege σχοινία || 1. 184 μοδίου¹ : -δ- post corr. || 1. 185 Καμαροδίκαν D || <πλησίον> : cf. not. || 1. 201 μοδίου διμοίρου : lege μοδίων έννέα ef. not. || 1. 202 Μπραμπρατζοῦν D || 1. 217 άμαξηγόν : -γ- post corr, supra -κ- || 1. 231 Νεκούλλου : Νικούκλου D || 1. 234 Μποχαλος: Μποχούλης D || 1. 235 έτερον οίκημα : om. D || 1. 238, 265, 269 αὐλοτόπιον : μυλοτόπ(ιον) D || 1. 242 Μισουράς: Μιτωνᾶς D || 1. 243 Σπανοῦ : Πανοῦ D $\|$ 1, 246 οἴκημα ^{2} : on. D $\|$ 1, 250 Φουρτινιώτου : Φουρτουνιάτου D $\|$ 1, 252 δ'^2 : om. D $\|$ 1. 254 ι' : ϵ' D $\parallel$ (ήμίσεος) : β' D $\parallel$ 1. 255 Μακροποδήρης D $\parallel$ έλαίαι : συκ. D $\parallel$ 1. 257 (ήμίσεος) : ς' D $\parallel$ 1. 259 μυλοτόπιον : -u- post corr. || 1. 263 δ' ; α' D || 1. 264 μελίσσια : αλγίδ(ια) D || 1. 266 Παπαγιαννά : Παπαδασίλη D | 1. 270 Βάρδιν(ον) D | 1. 271 Κουρτζουκλοῦ : Κακοτζυκάλου D | 1. 272, 287, 309, 315, 329 ε' : ε' D | 1. 277 δ'² : α' D || 1. 278 Ξένην : Ἑλέν(ην) (?) D || 1. 279 ἐτέρα καρύα : ἔτερον μοδ. D || 1. 280 Θεοδώρου : οm. 1) || 1. 282 Δημητρίαν D || ἐλαίαι : καρ. D || 1. 285 δ' : om. D || α' 3 : η' D || 1. 286 γαμδρού του : του {του} D || 1. 290 ἐλαϊκὰ : ἐν αὐτ(ῷ) D || 1. 298 'Ράσπου : 'Ράπτου D || 1. 301 ὀγδοήκοντα: lege ἑδδομήκοντα cf. π° 75 app. l. 222 || 1. 304 Εχον : Εχει D || 1. 308 Γάβανος : Τάβαρις D || 1. 309 νόμφην: θυγ. D || 1. 316 θυγατέρα : om. D || 1. 317 Καραπάπυλας : Καραπάπυρος D || ε' : β' D || Χοντρομάτου D || 1. 318 Θειοτοκί(ας) D || ἀδελφὸς : γαμβρ. D || 1. 328 Γροζέας : Γρηζίᾶς D || 1. 329 Δόμπρον : Δημήτριον D || 1. 330 ζ' : η' D || 1. 334 <χαὶ -Βολβοῦ> : cf. not. | 1.343 τους : lege τοῦ || 1.353 τὸν : lege τῶν || 1.357 τῆς Αγίας Μαρίας : lege τοῦ Γαημέρεως cf. nº 70 app. l. 342 | 1. 368 διακοίνως : lege διὰ κίονος cf. not. | 1. 370 <έκ - εὐθεῖαν> : cf. not. | 1. 380 ante ύπέρπυρα : είς D || 1, 387 μέχρι : lege μέσον cf. not. || σχοινίων : lege σχίνων || 1, 395 Καηνατίτζη : Κακοστίτζη D || εἰς : τέλ. D || 1. 398 <ὀγδοηκονταπέντε> : cf. l. 423 || 1. 413 χωρίον : pro χωρίου || 1. 414, 416 ἀπαγούσης : lege ἀπάγουσαν || 1. 415-416 τοῦ - χωματοδουνίου : lege τὸ - χωματοδούνιον || 1. 420 Πινασσῶνος D || 1. 422 <σ>κή' : cf. not. | 1. 428, 432 ἔχον : -o- post corr. supra -ω- | 1. 430 <o>0' : cf. not. | 1. 436 συχῆς : lege οἰχίας cf. not. | 1. 441 <τμήμα τρίγωνον> : cf. not. | 1. 443 ρη': lege ρν' cf. not. | 1. 446 ἐπάγουσαν : pro ἀπάγουσαν | 1. 455 τοῦ : om. D | 1. 462 ἐγεγόνει : ἐγένετο D.

87. PRAKTIKON DE JEAN VATATZÈS

πρακτικόν (l. 233, 246)

avril, indiction 9 a.m. 6849 (1341)

Le prôtokynègos Jean Vatatzès dresse la liste des parèques d'Iviron à Radolibos et Boriskos et établit le montant de la rente fiscale du monastère dans la région du Pangée.

Le texte. — Λ) Original (archives d'Iviron, n° 90). Quatre feuilles de parchemin collées haut sur bas, $2\,052$ (604+604+531+313) × 326 mm. Petite échancrure d'origine dans le coin supérieur droit. Bonne conservation; quelques taches, en particulier en bas du document et à l'endroit des collures. Les marges ont été tracées à la pointe sèche. Encre marron pour le texte, plus foncée pour la signature. Dans le texte, certains chiffres portent les esprits et accents qu'ils auraient s'ils étaient écrits en toutes lettres, sur α' (l. 14, 20, 25, etc.), γ' (l. 13, 42, 50, etc.), ς' (l. 5, 8, 13, etc.), η' (l. 5). — Le sceau de plomb, identique à celui de notre n° 86 (frappé avec le même boullôlèrion), est appendu au document par un cordon qui traverse par cinq trous les replis du parchemin. — Au verso, outre le texte sur les kollèmata, que nous éditons à la suite du document, deux notices anciennes, une grecque et une géorgienne: 1) + Περί τοῦ ዮαδολίδους πρακτικὸν καὶ τῶν λοιπ(ῶν); d'une main récente, sous τοῦ ዮαδολίδους: κ(αὶ) Κοτζάκι; sous τῶν λοιπ(ῶν): κτημάτων Ἰδήρων. 2) (écriture civile, κιν° siècle): + praxtikoni r[a]dolisa iovanisi vakisai protok[i]niγosi šekmnili (praktikon de Radolibos établi par Jean de Vake [= Vatatzès] prôtokynègos). — Λlbum: pl. VII-XI.

B) Copie non authentifiée, rédigée peu après l'établissement de l'original et corrigeant celuici sur certains points (cf. notes; archives d'Iviron, n° 91). Six feuilles de parchemin collées haut sur bas, sauf la première, recollée bas sur haut, 2713 (314 + 586 + 558 + 450 + 463 + 342) × 330 mm. Languette au sommet. Bonne conservation; quelques taches, en particulier dans la partie supérieure et à l'endroit des collures. Les marges ont été tracées à la pointe sèche. Le texte commence sur la seconde feuille. Encre marron. Dans le texte, tilde sur la plupart des prénoms (l. 4, 6, 7, etc.) et sous un mot composé (l. 269). Certains chiffres portent le plus souvent les esprits et accents qu'ils auraient s'ils étaient écrits en toutes lettres: γ' (l. 15, 32, 49, etc.), ζ' (l. 5, 8, 11, etc.), ζ' (l. 16, 44, 55, etc.); plus rarement: α' (l. 149) et θ' (l. 88, 181, 275). Tiret en fin ou en début de ligne dans des mots coupés (l. 187, 226, 265). L'omission d'une tenure, l. 138-139 de A, a été réparée dans la marge droite et celle d'un mot dans la marge gauche. — Au verso, notices anciennes: 1) + ½φον τοῦ πρακτ(ικοῦ) τοῦ Βατάτ[ζη]. 2) (ou peut-être suite de la précédente?) ...... τοῦ 'Ραδολίδ[ου]. 3) (tête bêche) + πρακτικὸν τοῦ 'Ραδολίδου. 4) Sur la seconde feuille, de la même main, même texte que la notice 3. — Album: pl. XII-XIV.

Édition: Dölger, Sechs Praktika, p. 107-119 (d'après A).

Nous éditons successivement A, en signalant dans l'apparat les lectures divergentes les plus importantes de F. Dölger (D), puis B, en raison de l'intérêt que cette copie présente pour les anthroponymes et la composition des familles.

Analyse. — [Le prôtokynègos Jean Vatatzès] a, entre autres, mis en possession le monastère impérial d'Iviron à l'Athos, dédié à la Vierge et dit de la Portiatissa, de la rente fiscale qu'il détient par chrysobulle dans le katépanikion de Zabaltia; elle est constituée ainsi (l. 1-3).

Village de Radolibous. Description et imposition de 221 unités fiscales [en tout 269 5/6 hyperpres] (l. 3-218). Agridion de Boriskos. Description et imposition de 16 unités fiscales [en tout 16 5/12 hyperpres] (l. 218-230). 54 modioi de vignes provenant de diverses tenures en déshérence [à Radolibos], pour 12 hyperpres; moulin permanent sur le ruisseau d'Antzista, que [le monastère] détenait auparavant, pour 3 hyperpres; foire de Sainte-Paraskeuè, avec le marché du dimanche, 3 hyperpres (l. 230-232).

Le monastère [d'Iviron] détient aussi, dans le katépanikion de Lykoschisma, les agridia d'Obèlos et de Dobrobikeia, pour 60 hyperpres. [Tous deux] étant actuellement inhabités en raison des incursions des Turcs, ils sont mentionnés dans le présent praktikon comme on les a trouvés inscrits dans le praktikon de feu l'orphanotrophe Kédrènos, pour 60 hyperpres également. Les parèques du monastère dans ces agridia ont dû partir en raison des incursions des ennemis et se sont établis sur des domaines d'archontes ou de militaires; lorsque le monastère les recherchera, il devra pouvoir les reprendre librement, sans en être empêché par ceux qui détiennent ces domaines (l. 232-237).

Pour l'aèr des parèques enregistrés, à l'exception des trois impôts (dèmosiaka képhalaia) du phonos, de la parthénophthoria et de l'eurésis thèsaurou, 24 hyperpres; pour l'ennomion de leur bétail, le mélissoennomion et la choirodékaleia, et pour le pâturage (planina) dit tôn Kténiôn, que [le monastère] détenait auparavant, 40 hyperpres. Pour la terre défrichée (ekleiômatikè) en divers endroits sur les territoires de Radolibos, Obèlos et Dobrobikeia, en dehors des tenures des parèques des deux agridia déjà mentionnés, 20 hyperpres. En tout 448 hyperpres [448 1/4], dont 200 doivent être réclamés [à Iviron] et versés au fisc au titre du képhalaion, le reste étant détenu par le monastère en vertu des chrysobulles, ordonnances et antres documents qu'il possède au sujet de cette rente fiscale; [Iviron] doit aussi obtenir de chacun des parèques enregistrés les corvées coutumières et les trois kaniskia (l. 237-246). Conclusion, mention de la signature et de la bulle [du recenseur], adresse au monastère d'Iviron, date (l. 246-248).

Signature en partie autographe du prôtokynègos Jean Vatatzès (l. 248-249). *Verso*, sur les *kollèmata*, d'une même main, notice, date et signature [du recenseur].

Notes. — Rédaction du praktikon. Le praktikon de Tryphon Kédrènos, de 1316 (Iviron III, n° 74), a servi de référence pour l'établissement du présent document (il est mentionné l. 234); mais la rédaction est originale et repose sur un nouveau recensement (qui comportait semblet-il quelques imperfections, cf. ci-dessous, p. 81). — A la différence de l'acte Iviron III, n° 74, dans lequel, à l'intérieur d'une même unité fiscale, les maisons des parèques ont été soigneusement recensées — chacune d'entre elles correspondant à un feu —, le présent document ne mentionne (sauf une fois, l. 220) qu'une seule maison par unité fiscale; il est vraisemblable qu'il s'agit d'une simple convention d'écriture (les rares cas où aucune maison n'est recensée pourraient s'expliquer

par des omissions). On notera aussi que les vignes données en dot aux sœurs, filles et gendres de certains contribuables (l. 15, 24, 29, etc.), de même qu'une vigne qui a été vendue (l. 69), n'ont pas fait l'objet d'un transfert fiscal et restent à la charge des anciens propriétaires.

L'établissement de l'impôt et la rente fiscale d'Iviron. Un barème légèrement plus lourd que celui utilisé en 1316 explique, à 1/3 de pièce d'or près, 95% des impositions des parèques: vigne: 1/4 de pièce d'or par modios; terre: 1/50. Les autres biens recensés (les animaux) ne semblent pas être imposés. Le taux d'imposition des vignes du monastère est légèrement inférieur à celui de la vigne des parèques: 0,22 (cf. l. 230-231: 54 modioi pour 12 hyperpres). On notera l'imposition importante grevant le moulin (l. 231), et celle de la foire et du marché (l. 231-232): 3 hyperpres dans les deux cas. — La rente fiscale d'Iviron dans la région était diminuée de 200 hyperpres versés au fisc au titre du képhalaion (cf. l. 241-242); il en était ainsi peut-être depuis le début du règne d'Andronie II (cf. ci-dessus, Introduction, p. 21).

Topographie. Sur le katépanikion de Zabaltia (I. 1), cf. Théochardès, Kalépanikia, p. 37-53. Sur le katépanikion de Lykoschisma (I. 232), ibidem, p. 53-59. Sur Sainte-Kyriakè (I. 5, 7, 8-9, ctc.) et Dobnikeia (I. 17, 56, 140), cf. Iviron III, p. 43 et n. 266 et 267. Sur Prosetzianis (I. 12, 113), ibidem, p. 192 (Prisotzianè). Sur Sanianè (I. 78) et Sainte-Paraskeuè (I. 231), ibidem. Sur Chounianis (I. 152, 177, 215, 216), ibidem, p. 62 (Chinianou). Sur Bénikeia (I. 229), cf. Saint-Pantélèèmôn, p. 98. Sur Antzista (I. 231), cf. Iviron III, p. 62. Sur la planina tôn Kténiôn (I. 239), ibidem, p. 192 (tou Kténiou).

Prosopographie. Sur le recenseur [Tryphon] Kédrènos (1, 234), cf. les notes à notre n° 85. Sur Jean Vatatzès, prôtokynègos (1, 248-249), cf. ibidem.

Sur les parèques enregistrés dans le présent document que l'on peut identifier à ceux qui sont mentionnés en 1316, cf. Appendice VI.

L. 233 (cf. aussi l. 235): sur les incursions turques à l'Athos et en Macédoine à cette époque, auxquelles il est déjà fait allusion dans notre n° 86, l. 457, cf. Mirjana Živojinović, Concerning turkish assaults on Mount Athos in the xivth century, based on Byzantine sources, Orijentalni Institut u Sarajevu, 30, 1980, p. 501-516.

L. 240, ekleiômalikos: « défrichė », cf. les notes à notre n° 85.

La copie B. L'écriture et les abréviations utilisées suggèrent que la copie a été établie dans les bureaux du fisc. Elle n'est pas authentifiée. Elle présente des divergences avec l'original, mais rien n'indique une falsification. L'impôt n'a nulle part été modifié et les contribuables sont partout les mêmes que sur l'original. Il nous semble que les divergences s'expliquent moins par un souci d'actualiser l'original quelque temps après sa rédaction que par celui d'en corriger les imperfections. Dans l'édition de la copie, les passages ajoutés sont soulignés, les passages transformés et ceux qui sont omis sont signalés dans l'apparat de B.

L'ajout le plus important est celui d'une unité fiscale à la fin de la liste de Boriskos (l. 257). Dans la description des tenures, de nombreuses additions ont été faites dans l'énumération des membres de la famille, quelques-unes dans la description du bétail, aucune dans les listes de biens fonciers; souvent la copie B précise — ce que l'original ne fait jamais — que la vigne,

dont la superficie est indiquée, est formée de diverses parcelles (ἐν διαφόροις τμήμασι ου τόποις); elle indique, plus souvent que l'original, que des parcelles de vigne ont été données en dot (sur ce point, cf. plus haut). Dans certains cas, les relations de parenté ont été modifiées (par exemple, l. 19, θυγατέρα devient θεία), dans d'autres, des prénoms ont été changés (par exemple, l. 35 Arétè devient Xénia). Le nom du fils de Michel Machairas, Michel dans l'original, a été laissè en blanc dans la copie, peut-être parce que cette homonymie a paru être une erreur. Une seule fois, la superficie d'une vigne est différente, l. 32. Dans tous ces cas, on a sans doute voulu améliorer l'original.

Les omissions sont moins nombreuses et leur interprétation est plus difficile: certaines pourraient constituer elles aussi des corrections, d'autres pourraient résulter d'un oubli du copiste. Par deux fois, un membre de la famille mentionné dans l'original n'apparaît pas dans la copie (l. 77 et 235); dans deux cas, des précisions données par l'original n'ont pas été reprises (l. 190 et 256); deux maisons ont été omises, dans ce cas certainement par étourderie.

La principale raison qui nous fait penser que la copie B a été établie peu de temps après l'original pour y apporter des améliorations est la suivante: l. 22, dans la famille de Marie Koukouritzia, quatre petits-fils sont ajoutés par la copie, ce qui, dans l'hypothèse d'une actualisation, supposerait un décalage d'au moins quatre ans entre l'original et la copie; mais dans ce cas, on ne comprendrait pas pourquoi les personnes ajoutées par la copie ne se trouvent que dans un tout petit nombre de familles, ni comment deux personnes seulement auraient disparu dans ce laps de temps.

Actes mentionnés: 1) Praktikon de l'orphanotrophe Kédrènos (l. 234) = Iviron III, nº 74. 2) Chrysobulles (l. 244; cf. l. 1), ordonnances impériales et autres documents (l. 244-245) en vertu desquels Iviron détient une rente fiscale dans la région du Pangèe: imprécis.

Α + 'Αποχατέστη παρ' έμου μετὰ τῶν λοιπῶν χαὶ ἡ περὶ τὸ χατεπανίχιον Ζαβαλτίας διὰ θείου καὶ σεπτοῦ χρυσοβούλλου ||² οἰχονομία τῆς χατὰ τὸ ἄγιον ὅρος τοῦ "Αθω διαχειμένης σεβασμίας βασιλιχῆς μονῆς τῶν 'Ιδήρων τῆς εἰς ὅνομα ||³ τιμωμένης τῆς πανυπεράγνου Θεομήτορος χαὶ ἐπιχεχλημένης τῆς Πορτιατίσσης οὕτως.

||11 τρία. Φωτεινός ό Κεγχρέας ό άνεψιός αύτῶν, εχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, υίοὺς Δημήτρ(ιον) καί Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), αἰγίδ(ια) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄ (διμοίρου), καὶ χ (ωρά)φ(ιον) εἰς τὴν $^{\prime}$ Αγ(ίαν) $\parallel^{12}$ Κυριακήν μοδ(ίων) η΄, τέλ(ος) (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) εν τρίτον. Ο είς τὴν Προσέτζιανιν προσκαθήμενος Θεόδ(ω)ρ(ος) ἱερεὺς ὁ Κεγχρέας ὁ έτ(ε)ρ(ος) ἀδελφὸς αὐτ(ῶν), $\parallel^{13}$ εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υίους Πασχάλ(ην) και Ιωάννην, οίκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), αργ(ά) β΄, ον(ικόν), χοί(ρους) γ' , ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν ἡμισυ. Μιχ(αἡλ) ὁ τῆς Ευφημί(ας), εχ(ει) (γυναϊκα) "Ανν(αν), υί(ὸν) Νικόλ(αον), $\|^{14}$ νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῷ Καλήν, θυ(γατέρ)α Στυλιανήν, οίκ(ημα), άργ(ον) α΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλ(ος) (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Ἰωάννης χαλκ(ευς) δ Θεοφύλακτος, εχ(ει) (γυναϊκα) Θεοδώραν, θυ(γατέρ)α Φωτ(ει)νήν, $\parallel^{15}$ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωκ(εν) εἰς προϊκα τῆ ἀδελφῆ αὐτ(οξ) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(οξ) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Δημήτρ(ιος) ό άδελφός αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, ||16 τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Ἰω(άννης) ὁ Κεγγρέ(ας), εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υί(ὁν) Νικόλ(αον), μητέρα Καλήν, άδε(λφ) ήν Καλήν, θυ(γατέρ)α "Ανν(αν), έξαδέλφ(ας) Μαρ(ίαν) καὶ Καλήν, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, ετ(ε)ρ(ον) μοδ(ίων) β΄, καὶ $\| ^{17}$ χ(ωρά)φ(ιον) εἰς τὴν Δοδνίχειαν μοδ(ίων) ιβ΄, τέλος (δπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Γε(ώ)ρ(γιος) ό 'Ραπτ(ης), εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υί(ούς) Μιγ(αήλ), 'Ιω(άνν)ην, Βασίλ(ειον) καὶ Κωνσταντ(ῖ)ν(ον), οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), αἰγίδια) β', χοί(ρους) β', ἀμπ(έ)λ(ιον) $\|^{18}$ μοδ(ίων) η', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο τέταρτον. Μαρία γή(ρα) ή Κουκουριτζία, ἔχ(ει) θυ(γατέρας) Σταματικήν καὶ 'Ανναν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β' , τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρου ἡμισυ. Μιχ(αὴλ) ὁ Νεστζε $-\parallel^{19}$ στανος, εχ(ει) (γυναῖκα) Σταματικήν, θυ(γατέρας) Μαρί(αν) καὶ Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ς , τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν ήμισυ. Μύρης ὁ Κάλενος, εχ(ει) (γυναϊκα) Θεοδώραν, υί(ὸν) Δημήτριον, ἀδε(λφὸν) 🛚 💯 Στέφαν(ον), νύ(μφ)ην $\dot{\epsilon}\pi'$ αὐτ $\ddot{\omega}$ Μαρ((αv) , οίχ $(\eta \mu \alpha)$, αργ $(\dot{o}v)$ α΄, ἀμπ $(\dot{\epsilon})\lambda(\iota o v)$ μοδ $(\dot{\omega}v)$ η' , τ $\dot{\epsilon}\lambda(o \zeta)$ $(\dot{\omega}\pi\dot{\epsilon}\rho)\pi(\upsilon)\rho\alpha$ δύο. Γεώργ(ιος) δ Σκοτζίλας, εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υίους Κωνσταντίνον και Δημήτριον, θυ(γατέρ)α $\|^{21}$ Καλήν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) $\stackrel{\epsilon}{=}$ ν. Δημήτρ(ιος) ὁ Παφλαγών, εχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υίὸν Κωνσταντίνον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ϵ' , τέλος (ὑπέρ) $\pi(\upsilon)$ ρ(ον) εν. Μιχαὴλ $\parallel^{22}$ ὁ Σκοτζίλας, ἔχ(ει) υἱὸν Ἰωάννην, θυ(γατέρ)α Εἰρήνην, $v\dot{v}(\mu\phi)\eta v$ "A $vv(\alpha v)$ $\chi\dot{\eta}(\rho\alpha v)$, $\dot{\alpha}v\varepsilon\dot{\psi}\dot{\omega}v$ $\Gamma\varepsilon\dot{\omega}\rho\gamma(\iota\omega v)$, $\dot{\alpha}\dot{\kappa}(\eta\mu\alpha)$, $\dot{\alpha}\mu\pi(\dot{\varepsilon})\lambda(\iota\omega v)$ $\mu\omega\delta(\dot{\omega}v)$ ε' , $\tau\dot{\varepsilon}\lambda(\dot{\omega}v)$ άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(ίων) β΄, τέ λ (ος) (ύπερ) π (ύ)ρου ήμισυ. Ἰωάννης δ Σχολαρίς, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υίὸν Δ ημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Εἰρήνη γήρα ή τοῦ Νικολέτου, $\|^{24}$ ἔχ(ει) θυ(γατέρας) Έλένην καὶ Εὐδοκίαν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκ(εν) εἰς προϊκα τῷ γαμδρῷ αὐτῆς μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ἡμισυ. Κωνσταντῖνος ό γ(αμβ)ρ(ός) ||25 τοῦ Φωτεινοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, αδε(λφόν) Γεώργιον, θυ(γατέρ)α Καλήν, οἴχ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Δημήτριος ὁ Μαχαιρᾶς, εχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδώραν, θυ(γατέρ)α $\|^{26}$ Έλένην, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεόδ(ω)ρ(ος) ὁ υίὸς Μιχ(αὴλ) τοῦ Πορτάρη, ἐχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, υίοὺς 'Ιωάννην καὶ Δημήτριον, οἴκ(ημα), αργ(ὸν) α΄, χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\|^{27}$ μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Φωτεινός ό τῆς Μελανίας, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), υιους Βασίλ(ειον) καί 'Ιωάννην, θυ(γατέρ)α Ζωήν, άδε(λφόν) Γρηγόριον, νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Εὐδοκί(αν), ||28 οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ἥμισυ), αργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Δημήτριος ὁ Κομανίτζης, έχει υίὸν Βασίλ(ειον), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Ζωήν, θυ(γατέρ)α Καλήν, οἴχ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, $\|^{20}$ ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οῦ δέδωχεν εἰς προῖχα τῶ γαμβρῶ αὐτοῦ μοδ(ίων) ς ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Βασίλ(ειος) ὁ Λιναρᾶς, έχ(ει) υίοὺς Ἰω(άννην), Γεώργιον, $K_{\omega}(v)$ στ(αντῖνον) (καὶ) Νικόλ(αον), $\|^{30}$ νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Ἰωάννη Τομπρίτζαν, θυ(γατέρ)α ᾿Αρετήν,

οἴχ(ημα), ζε(υγάριον), αργ(ὰ) β΄, ὀν(ιχόν), χοί(ρους) β΄, αμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὐ δέδωχ(εν) εἰς προῖχα ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ μοδ(ίων) η΄, τέλ(ος) $\|^{31}$ (ὑπέρ) π (υ)ρα δύο. Λέων ὁ Ζερδός, εχ(ει) (γυναῖχα) Ζωήν, υίὸν Γεώργ(ιον), θυ(γατέρας) Μαρίαν καὶ "Ανν(αν), οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὰ) γ' , δν(ικόν), αἰγίδ(ια) ζ' , ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οῦ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα τῆ ἀδελφῆ $\|^{32}$ αυτοῦ μοδ(ίων) ς΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ἥμισυ. Μιχ(αὴλ) ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ἰαν), υἰοὺς Βασίλ(ειον) καὶ Νικόλ(αον), θυ(γατέρ)α Καλήν, ἀδε(λφὸν) Γεώργιον, οἴκ(ημα), αργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) $\|^{33}$ (ὑπερ) π (ύ)ρου δίμοιρον. Ἰω(άννης) ὁ Χόδολις, εχ(ει) (γυναῖκα) Βύσαν, υίοὺς Κόμανον, Κωνσταντίνον και Φωτειν(όν), οίκ(ημα), ζε(υγάριον), όν(ικόν), αίγίδ(ια) ι΄, μελίσσ(ια) γ΄, αμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν $||^{34}$ τέταρτον. Μιχ(αήλ) ὁ Μαλανί(ας), εχ(ει) (γυναϊκα) Ζάριτζαν, υί(ὸν) Βασίλ(ειον), ἀνεψιὸν Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν. Φωτεινός ο Γεώργος, εχ(ει) υίὸν Ἰω(άννην), θυ(γατέρας) Μπρατιλί(αν) ||³⁵ καί Ζωήν, ἀδε(λφούς) Κωνσταντ(ῖ)ν(ον), Νικόλ(αον) καὶ Μιχ(αήλ), νύ(μφ)ην ἐπὶ τῷ Κωνσταντίνω Μαρίαν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οῦ δέδωκ(εν) εις προῖκα ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ $\|^{36}$ μοδ(ίων) ε', τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Μιχ(αὴλ) ὁ Λίπαρις, εχ(ει) (γυναῖχα) Μαρ(ίαν), θυ(γατέρ)α Καλην, οίκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Βασίλειος δ 'Αμπελίτζης δ άδε(λφ)ὸς αὐτοῦ, ||³⁷ εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υίοὺς Ἰωάννην, Γεώργ(ιον), Θεόδ(ω)ρ(ον) καἰ Δημήτριον, οίκ(ημα), χοί(ρους) δ΄, αίγίδ(ια) ζ΄, άμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα τῆ θυγατρί αὐτοῦ ||³⁸ μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν δίμοιρον. Εἰρήν(η) χήρα ἡ τοῦ Βορίλα, έχ(ει) θυ(γατέρ)α "Ανν(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκεν εἰς προῖκα τῆ θυγατρι αὐτῆς μοδ(ίων) δ΄, β³⁹ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ὁ Λουκάνος, εχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρήν(ην), υἰοὺς Κωνσταντ(ῖ)ν(ον) (xαl) Φωτεινόν, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ἤμισυ. Θεόδ(ω)ρ(ος) δ Νικήτας, εχ(ει) (γυναϊκα) 'Ρωσίτζαν, υίοὺς ||40 Νικήταν, Δημήτριον καὶ Κωνσταντῖνον, νύ(μφ)ην Mαρ(ℓ αν) χή(ραν), ἀνεψιούς Σ τέφανον καὶ Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ $(\ellων)$ δ΄, τέλ(ος)(ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Καλή χήρα ἡ 🏻 Βοριλία, ἔχ(ει) υίοὺς Βασίλειον, Κωνσταντῖνον, Χρύσον καὶ Μιχ(αήλ), νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Βασιλ(είω) Ζωὴν καὶ ἐπὶ τῶ Κωνσταντ(ί)ν(ω) "Ανν(αν), οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), άργ(ά) β΄, όν(ικόν), αμπ(έ)λ(ιον) $\|^{42}$ μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. 'Ιωάννης ὁ Φράγγος, εχ(ει) (γυναΐκα) Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(έων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Κωνσταντ(ῖ)ν(ος) ὁ Βάσκος, εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, θυ(γατέρ)α ᾿Ανν(αν), οἴχ(ημα), αμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, $\|^{43}$ τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Δημήτριος ἱερεύς δ άδελφὸς αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υἰὸν Γεώργιον, θυ(γατέρας) Ζωὴν καὶ Μαρίαν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. ||⁴⁴ Καλή χήρα ή τοῦ Σερμπάνου, ἔχει υἰὸν vacai, οἰχ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου τέταρτον. Δημήτριος ὁ Νικούλιακος, εχ(ει) (γυναϊκα) Zωήν, υἱ(ὁν) Γεώργιον, $||^{45}$ οἴχ(ημα), αργ(ὁν) α΄, ἀμπ(ἑ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον)έν. Θεόδ(ω)ρ(ος) ὁ Λιμάρας, εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) γ΄, αἰγίδ(ια) ς ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Δημήτρ(ιος) ὁ Δείπν(ας), $\|^{46}$ εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), θυ(γατέρ)α Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἰωάννης ὁ Μπουχαλᾶς, εχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρήν(ην), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ύ)ρου τέταρτον. "Αννα χή(ρα) ή Φουρνία, $\parallel^{47}$ ἔχει ἀνεψιὰν Καλήν, οίχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ήμισυ. Βασίλ(ειος) ὁ τοῦ Καλοϊωάννου, εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υίοὺς Κωνσταντ(ῖ)ν(ον), Θεόδ(ω)ρ(ον) καὶ 'Αθανάσιον, $\|^{48}$ νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Θεοδώρω Καλήν, οίκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Δημήτρ(ιος) ὁ Κατζιδελάκης ήτοι ὁ γαμδρὸς τοῦ Περίτζη, εχ(ει) (γυναῖχα) $\|^{49}$ Γεωργί(αν), οἴχ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Εὐδοκία χήρα ή Σαπωνὼ ήτοι ή πενθερὰ αὐτοῦ, ἔχει θυ(γατέρας) Καλὴν (καὶ) Μαρί(αν), γ(αμβ)ρ(ὸν) $\parallel^{50}$ ἐπὶ τῆ Καλῆ Γεώργιον, οίκ(ημα),

άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέ λ (ος) (ύπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Εἰρήν(η) χή(ρα) ή Σουφρακία, ἔχει υἰ(ὸν) Θεόδ(ω) ρ (ον), θυ(γατέρ)α Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ℓ ων) β ', τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ) ρ ου ήμισυ. ||⁵¹ Δραγωτᾶς ὁ Τζέλης, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), νύ(μφ) ην Εἰρ ἡν(ην) χή(ραν), ἀνεψιούς Βασίλ(ειον) καὶ $M_i \chi(\alpha \dot{\eta} \lambda)$, οἴκ $(\eta \mu \alpha)$, ἀρ $\gamma(\dot{0}\nu)$ α΄, ἀμπ $(\dot{\epsilon})\lambda(\iota o \nu)$ μοδ $(\dot{1}\omega \nu)$ ε΄, τέλ $(o \varsigma)$ (ὑπέρ)π (υ) ρ $(o \nu)$ ἕν τέταρτον. X'η(ρα) η Στανούλα, ἔχ(ει) θυ(γατέρ)α Μαρ(ίαν), $||^{52}$ οίχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Θεόδ(ω)ρ(ος) ό τῆς 'Ορφανῆς, εχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υίὸν Βασίλ(ειον), νύ(μφ)ην Καλὴν χή(ραν), ἀνεψιὸν Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), αργ(ὸν) α΄, χοί(ρους) β΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, $\parallel^{53}$ τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Νικόλαος ὁ τοῦ Θεοφυλάκτου, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ἤμισυ. Χήρα ἡ Πασαρώ, ἔχει υἱὸν Ἰωάννην, $\|^{54}$ θυγατέρα "Ανναν, γαμβρὸν ἐπ' αὐτῆ Μιχαήλ, οἰκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β', τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ἥμισυ. Μιχαὴλ ὁ Κομανίτζης, ἔχει υἱοὺς Λέοντα καὶ $\|^{55}$ Βρυένιον, νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Λέοντι Θετοκώ, ἔγγονον Μιχαήλ, οἴκημα, ζε(υγαρίου) (ἥμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), χοί(ρους) β΄, αἰγίδ(ια) γ', ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε', (καὶ) χ(ωρά) φ (ιον) εἰς τὴν $\|^{56}$ Δοδνίκειαν μοδ(ίων) κδ', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Μιχαὴλ ὁ Κονταρίτζης ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Σταματικήν, υίους Ἰωάννην, ||57 Δημήτριον και Βασίλειον, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Ἰωάννης ὁ Καλούδης, εχ(ει) (γυναῖκα) Mαρ(ίαν), οίχ(ημα), αργ(ὰ) β΄, αμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $\parallel^{58}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θε(ό)δ(ω)ρ(ος) ό Λέστιτζας, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υἱ(ὸν) Κω(ν)στ(αντῖνον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Γεώργ(ιος) ὁ Βάσκος, εχ(ει) (γυναῖκα) Χρυσῆν, υἰοὺς Θε(ό)δ(ω)ρ(ον), Ἰωάννην (καὶ) Γεώργιον, $\|^{50}$ οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), χοί(ρους) β΄, αἰγίδ(ια) $\mathfrak{i}'$, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οῦ δέδωχ(εν) εἰς προῖχα τῶ γαμδρῶ αὐτ(οῦ) μοδ(ίων) ⊆', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ἤμισυ. $^{\prime}$ Ιω(άννης) ὁ Πραγματευτ(ής), εχ(ει) (γυναΐκα) Καλήν, υί(ὸν) $^{\prime}$ Βασίλ(ειον), $^{\prime}$ $^{\prime}$ θυ(γατέρ)α Μαρίαν, γ(αμβ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Γεώργ(ιον), ἐγγόν(ην) Μαρ(ίαν), οἴκημα, ζε(υγαρίου) (ἤμισυ), ἀργόν α΄, ὀν(ικόν), χοl(ρους) β', ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(lων) ε', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ξν ήμισυ. Μιχ(αὴλ) ἱ Μουζάλ(ων), εχ(ει)(γυναϊκα) "Ανν(αν), $\|^{61}$ υἰὸν Ἰωάννην, θυγατέρα Φωτεινήν, οἴκημα, χοί(ρους) β' , ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ' , τέλος (ύπερ) π (ύ)ρου δίμοιρον. Κωνσταντίνος ὁ Σ παστρικός, $\parallel^{62}$ εχ(ει) (γυναϊκα) Zωήν, υίοὺς Σταμάτην, 'Αθανάσιον καὶ 'Ιωάννην, νύμφην ἐπὶ τῷ Σταμάτη Ζωήν, οἴκημα, ἀργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), χοί(ρους) β', $\|^{63}$ ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ἕξ, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν δίμοιρον. Νικόλ(αος) ὁ Λέμακας, εχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρήν(ην), υίοὺς Βρυένιον, Μιχ(αὴλ) καὶ Γεώργιον, ἀδελφὸν Βασίλειον, ||64 νύμφην ἐπ' αὐτῷ Μαρίαν, ἀνεψιούς Μιχαὴλ καὶ Νικόλαον, οἴκημα, αργ(ὰ) β', ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκεν εἰς προῖκα $\|^{65}$ ταῖς ἀδελφαῖς αὐτ(οῦ) μοδ(ίων) η΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Καλὴ χήρα ἡ τοῦ 'Αρούλ(η), ἔχ(ει) υίὸν Ἰωάννην, οἴκημα, αμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. $\|^{66}$ Θε(ό)δ(ω)ρ(ος) ὁ 'Pαδίλ(ας), εχ(εί) (γυναΐχα) Μαρ(ίαν), ἀδε(λφὸν) Γεώργ(ίον), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Μαρίαν, οἴχ(ημα), αμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Θεόδωρος ὁ Μουρζούλιακος, $\|^{67}$ εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, ἀδελφὴν Εὐδοκί(αν), γαμδρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Βασίλειον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Νικόλ(αος) ὁ Φακίτζης, εχ(ει) (γυναϊκα) "Ανν(αν), άδε(λφὸν) Μιχαήλ, $\|^{68}$ άνεψιὰς Καλήν και Δημητρώ, γ(αμδ)ρ(ὸν) ἐπὶ τῆ Καλῆ $M_{i\chi}(\alpha\dot{\eta}\lambda)$, $\delta'_{i\chi}(\eta\mu\alpha)$, $\dot{\alpha}_{i\gamma}(\dot{\delta}\nu)$ α' , $\dot{\alpha}_{i\mu\pi}(\dot{\epsilon})\lambda(\iota\sigma\nu)$ $\mu_{i}\delta(\dot{\iota}\omega\nu)$ δ' , $\tau\dot{\epsilon}\lambda\sigma_{i}$ ($\dot{\nu}\pi\dot{\epsilon}\rho$) $\pi(\upsilon)\rho(\sigma\nu)$ $\ddot{\epsilon}\nu$. $\Theta_{i}\epsilon\dot{\delta}\delta(\omega)\rho(\sigma\varsigma)$ ό Βεργῆς, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, θυ(γατέρ)α Καλήν, ἀδε(λφ) ἡν $\|^{60}$ $\mathbb{Z}$ ωήν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, όν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οῦ διέπρασε μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Μαρία χήρα ή Βοριλία, ἔχ(ει) υί(ὸν) Ἰωάννην, νύ $(\mu\phi)$ ην ἐπ' αὐτ $\tilde{\omega}$ $\parallel^{70}$ Καλήν, ἐγγόνην Ἄνν (αv) , οίκ $(\eta \mu \alpha)$, ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ὀν(ιχόν), ἀργ(ὰ) β΄, χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν. Μιχαήλ ό Τζακνής ό γαμδρός αὐτῆς, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), $dρ_{\gamma}(\lambda)$ β', $\|^{\gamma_1}$ dν(ικόν), χοί(ρους) β', dμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β', τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρου δίμοιρον.

Ἰωάννης ὁ Βλαχοπουλος, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υί(ὸν) Γεώργ(ιον), ἀδε(λφὸν) Συμεῶνα, νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Ζωήν, ἀνεψιούς Γε(ώ)ρ(γιον) $\|^{72}$ καὶ Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Ἡλίας ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωάννου, εχ(ει) (γυναῖκα) Φωτεινήν, ἀδε(λφὰς) Μαρί(αν) καί Θεοδώραν, γ(αμβ)ρ(ὸν) ἐπὶ τῆ Μαρία Δημήτρ(ιον), $\|^{73}$ ἀνεψιόν Ἰω(άννην), ἀνεψιὰν Καλήν, οἴκ(ημα), ον(ικόν), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τελος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Μαρία χήρα ή τοῦ Κωνστάκη, έχ(ει) υίους Κωνσταντῖν(ον), Γεώργ(ιον) | 74 και Μιχ(αήλ), θυ(γατέρας) Εὐδοκι(αν), Καλήν καὶ Μαρίαν, οἴκ(ημα), χοι(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς μοδ(ίων) η΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. $\|^{75}$ Δημήτριος ὁ Ξαντᾶς, εχ(ει) (γυναϊκα) Χρυσῆν, υἰοὺς Γεώργιον καὶ Δημήτριον, νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Γεωργίω "Ανν(αν), θυ(γατέρ)α Καλήν, γ(αμδ)ρ(όν) ἐπ' αὐτῆ Δημήτριον, $\parallel^{76}$ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τρίτον. Θεοδώρχ χήρα ή τοῦ ᾿Αρζανίκου, ἔχ(ει) ἀδε(λφὸν) Κωνσταντῖνον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. $\|^{77}$ 'Αλέξιος ὁ τῆς Περιδολίας, ἔχ(ει) οίκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Βασίλειος ὁ Βελκάσης, εχ(ει) (γυναῖκα) Εὐδοκίαν, υί(ὸν) Θεόδωρ(ον), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β' , $\|^{78}$ τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Καλούδης ἱερεὺς ὁ γ(αμβ)ρ(ὸς) τοῦ παπᾶ Κωνσταντίνου ο προσκαθήμενος εἰς τὴν Σανιανήν, εχ(ει) (γυναῖκα) Σταματικήν, υἰοὺς | 79 Ἰωάννην καί Γεώργιον, θυ(γατέρ)α Καλήν, θεί(αν) Καλκοδίτζαν χή(ραν), έξαδέλφους Βασίλειον καί Γεώργιον, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ὀν(ικόν), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωκ(εν) $\|^{80}$ εἰς προῖκα τῶ γαμβρῶ αὐτοῦ μοδ(ίων) θ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν δίμοιρον. Ἰωάννης ὁ Χανδρηνός, εχ(ει) (γυναΐκα) Καλήν, υίους Μιχ(αήλ) και Βασίλειον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $\|^{81}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Νικόλαος ὁ Μηνᾶς, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υί(ὸν) Βασίλ(ειον), θυ(γατέρας) "Ανν(αν) καὶ Στανούλ(αν), οἴκ(ημα), ὀν(εκόν), ἀμπ(έ)λ(εον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Μιχ(αήλ) ὁ Δούδιμος, εχ(ει) (γυναΐκα) "Ανν(αν), υί(ούς) $\|^{82}$ Βασίλειον, Δημήτριον (καί) Γεώργ(ιον), νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Βασιλ(είω) Ζωήν, ἐτέραν νύ(μφ)ην Ζωήν χήρ(αν), ἀνεψιὸν Κοσινιτζιώτην, ἀνεψιὰν Βλάχαν, οίκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), $\|^{83}$ άργ(ὸν) α΄, αἰγίδ(ια) ζ' , άμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκ(εν) είς προΐκα τῆ θυγατρί αύτοῦ μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν δίμοιρον. Γεώργιος ὁ Δούδιμος ό ἀδε(λφὸς) αὐτ(οῦ), [[84 εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υίοὺς Βασίλ(ειον) καὶ Μιχ(αήλ), νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Βασιλείω Ζωήν, ἀδε(λφὸν) Δούδιμον, νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Μαρί(αν), ἀνείψιὰν) Καλήν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), άργ(ὸν) α΄, όν(ικόν), αἰγίδ(ια) ι΄, $\|^{85}$ άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν ἥμισυ. Μιχ(αὴλ) ὁ Κλωστογένης, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, ἀδε(λφὸν) 'Ασάνην, άδελφὴν Χρυσῆν, γ(αμ6)ρ(όν) ἐπ' αὐτῆ Μιχ(αήλ), ἀνεψιὸν Ἰωάνν(ην), ‖86 οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Νικόλ(αος) ὁ Λίγγουρις, εχ(ει) (γυναϊκα) Θεοδώραν, υί(ὸν) Γεώργ(ιον), θυ(γατέρ)α Καλήν, νύ(μφ)ην Εἰρήνην χήρ(αν), ἀνεψι(ούς) Μιχ(αήλ) (καὶ) Θεόδωρον, $\|^{87}$ έτέρ(αν) νύ(μφ)ην Μαρί(αν) χή(ραν), ἀνε(ψιὸν) Μιχ(αήλ), οἰκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α' , χοί(ρους) β' , ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) δ' ν δίμοιρον. Μαρία χήρα ή τοῦ Πέτρου, έχει υίοὺς Γεώργιον, $\|^{88}$ Ἰωάννην καὶ Βασίλειον, νύ $(\mu\phi)$ ην ἐπὶ τῶ Γεωργίω Καλήν, ἐπὶ τῶ Ἰωάννη Καλήν και ἐπὶ τῶ Βασιλείω "Ανν(αν), οἰκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὰ) γ΄, ὀν(ικόν), ἀμπέλ(ιον) ||⁵⁰ μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν δίμοιρον. Γεωργ(ιος) ὁ Χαρζαν(ᾶς), ἔχ(ει) υἰοὺς Μιχ(αήλ), Ἰωάννην καὶ Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωκεν εἰς προῖκα τῆ θυγατρί $\| ^{90}$ αὐτοῦ μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχ(αὴλ) ὁ Βελκάνος, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), άδε(λφόν) 'Ιω(άννην), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Καλήν, ἀνεψιὰν Ἄνν(αν), οἴκ(ημα), ἀργ(όν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου ||⁹¹ δίμοιρον. Γεωργ(ιος) ό Γρεβενάρις, εχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υίους Μιχ(αήλ), Βασίλειον και Ἰω(άννην), νύ(μφ)ην ἐπὶ τῷ Μιχ(αὴλ) Καλὴν και ἐπὶ τῷ Βασιλείω Καλήν, θυ(γατέρ)α Καλήν, $\|^{92}$ οἴκ(ημα), ζε(υγάριον), άργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), αἰγίδ(ια) δ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωκεν εἰς προῖκα ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ μοδ(ίων) ια΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο δίμοιρον. Μαρία

χήρα || θ3 ή Καρανία, έχει υίους Θε(ό)δ(ω)ρ(ον) καὶ Γεώργιον, νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Γεωργίω Καλήν, θυ(γατέρ)α Εἰρήνην, ἔγγονον Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄ (ἡμίσεος), τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ήμισυ. $\|^{94}$ 'Ρώσινος ὁ Σθλάδος, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, υἱοὺς Δ ημήτριον καὶ Βασίλειον, θυ(γατέρ)α Ξενίαν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄ (ἡμίσεος), τέλος $(\mathring{\upsilon}πέρ)π(υ)ρ(ον)$ ἕν. Θετόκιος ὁ ἀδε(λφ)ὸς $\|^{95}$ αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), θυγατέρα Καλήν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Νικόλαος ὁ τῆς Τομπρίτζας, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρl(αν), υl(ἀν) 'Iω(ἀννην), ἀδελφὴν Μαρl(αν), γ(αμβ)ρ(ἀν) ἐπ' αὐτῆ $\parallel^{96}$ 'Iωάννην, ἀνε(ψιὸν) Δ ημήτριον, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Δημήτριος Σθλάβος ό τζουκαλᾶς, εχ(ει) (γυναΐκα) Χρυσῆν, υἱοὺς Γεώργιον (καὶ) Θεόδ(ω)ρ(ον), $\|^{97}$ θυ(γατέρ)α Μαρί(αν), γαμβρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Μιχ(αήλ), ἀδελφὸν Μιχ(αήλ), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτ $\tilde{\omega}$ Καλήν, άνεψιούς Νικόλ(αον) (καί) Θεόδωρ(ον), άνεψιάς Εύδοκί(αν) καί Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , $\|^{98}$ τέλος (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Θεόδ(ω)ρ(ος) δ Nικούλιτζας, εχ(ει) (γυναϊκα) Εὐδοκί(αν), υἰ(ὸν) Βασίλειον, θυ(γατέρ)α Καλήν, γ(αμδ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Κωνσταντῖνον, οἴκ(ημα), αργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκ(εν) $\|^{99}$ εἰς προῖκα τῆ θυγατρὶ αὐτοῦ μοδ(ίων) ς' , τελος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ἥμισυ. Δανιὴλ ὁ Μανδροϊωάννης, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υίοὺς Ἰωάννην καὶ Θεόδ(ω)ρ(ον), θυ(γατέρας) Ζωὴν (καὶ) "Ανν(αν), $\|^{100}$ οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ἡμισυ), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Βασίλειος ὁ Γρίδας, εχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, υἰοὺς Βάρδ(αν), Μιχ(αὴλ) (καὶ) Θεόδ(ω)ρ(ον), θυ(γατέρ)α Φωτεινήν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, μελίσσ(ια) γ΄, $\| ^{101}$ άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Γεώργιος ὁ Πεπερίτζης, ἔχ(ει) υἰοὺς 'Ρῶσον (καὶ) Μιχ(αήλ), νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ 'Ρώσω "Ανν(αν), ἐγγονον Γεώργ(ιον), ἐγγόνην Ξενίαν, $\parallel^{102}$ οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ἡμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, αἰγίδ(ια) ζ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οῦ δέδωκεν εἰς προῖκα τῆ θυγατρί αὐτοῦ μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Ἰω(άννης) ὁ Θηριανός, εχ(ει) (γυναῖκα) Mαρ(lαν), υἰοὺς Θε(d) δ (ω)ρ(ον) $\parallel$ 103 καὶ Κωνσταντίνον, Θυ(γατέρ)α "Ανν(αν), οἴκ(ημα), αργ($\dot{d}$ ν) α΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Ἰω(άννης) ὁ Κόντραδος, εχ(ει) (γυναῖκα) Zωήν, υίοὺς Σ ταμάτην καὶ Mιχ(αήλ), νύ(μ ϕ)ην ἐπὶ τ $\tilde{\omega}$ Σ ταμάτ(η) $\parallel$ ^{104} Xρυσῆν καὶ ἐπὶ τ $\tilde{\omega}$ Mιχαὴλ Δομπράναν, ἔγγονον Ἰω(άννην), ἐγγόνην Ζωήν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ε'ν τρίτον. $\Gamma ε(ω)$ ρ(γιος) ω υίὸς αὐτοῦ, || ω εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), θυγατέρ(ας) Δραγούλαν καὶ Μαρί(αν), ἀδε(λφὸν) Ἰω(άννην), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Ζωήν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Νικόλ(αος) τζυκαλᾶς δ $\|^{106}$ Τρανοσπήτης, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υἰοὺς Δ ημήτριον, Γεώργιον και Κωνσταντίνον, νύ(μφ)ην ἐπὶ τῷ Δημητρίω Ζωήν, θυ(γατέρ)α Καλήν, οἴκ(ημα), αργ(ὰ) β', δν(ικόν), δμπ(ξ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ', τέλ(ος) $||^{107}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ξν. Θεόδ(ω)ρ(ος) δ Πασχάλης, $\epsilon_{X}(\epsilon_{L})$ (γυναϊκα) "Ανν(αν), υίὸν 'Ιω(άννην), οἴκ(ημα), ζ ϵ (υγαρίου) (ήμισυ), άργ(ὸν) α΄, αἰγίδ(ια) δ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τρίτον. Ἰωάννης ὁ τοῦ Λέοντος ὁ ἐξάδελφος || 108 αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Χρυσῆν, υίοὺς Μοδηνὸν (καὶ) Βασίλειον, θυ(γατέρ)α Μαρίαν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν ήμισυ. Ἰωάννης ὁ Πασχάλης, εχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρήν(ην), || 109 υίοὺς Κωνσταντίνον καὶ Φωτεινόν, ἀδε(λφὸν) Γεώργιον, νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Καλήν, ἀνεψιούς Δημήτριον καὶ Ἰωάννην, οἴκ(ημα), ζε(υγάριον), ὀν(ικόν), αἰγίδ(ια) ιβ', άμπ(έ)λ(ιον) $\| ^{110}$ μεθ' οῦ δέδωκεν εἰς προῖκα ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ μοδ(ίων) ζ', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Ὁ Δοκιανός, εχ(ει) (γυναϊκα) Σταματικήν, υἰὸν Κωνσταντῖνον, ἀδε(λφὸν) Ἰω(άννην), $\| ^{111}$ άδε(λφ)ήν Θεοδώραν, ἐξάδελφον Πάγκαλον, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), αἰγίδ(ια) ι΄, χοί(ρους)β', άμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οῦ δέδωχεν εἰς προῖχα ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ μοδ(ίων) ια΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα ||112 δύο δίμοιρον. Βασίλ(ειος) ἱερεὺς ὁ Σθλάδος, εχ(ει) (γυναῖκα) Φωτεινήν, υἰοὺς Θηριανόν καὶ 'Ιωάννην, οίκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), άργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), αἰγίδ(ια) ι΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ς' ,

τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ||113 εν ήμισυ. Ο προσκαθήμενος εἰς τὴν Προσέτζιανιν Μπεζάνος ὁ Σγούρος, έχ(ει) υίους Θεόδ(ω)ρ(ον), Ἰω(άννην), Ρόμπον (καὶ) Μιχ(αήλ), νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Θεοδώρω "Ανναν, μιιι ἐπὶ τῶ Μιχ(αὴλ) ᾿Αρετὴν (καὶ) ἐπὶ τῶ Ἱρόμπω Καλήν, ἔγγονον Ἰω(άννην), ἐγγόνην Ζωήν, οξχ(ημα), ζε(υγάριον), αργ(ὰ) δ΄, ὀν(ικά) β΄, πρόδ(α)τ(α) ι΄, χοί(ρους) ε΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ι΄ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα τρια. "Αννα χή(ρα) || 115 ή τοῦ Μαυρικίου, ἔχ(ει) ἀνεψιοὺς Θεόδ(ω)ρ(ον), Ἰω(άνκην), Σταμάτην (καί) Κωνσταντίνον, νύ(μφ)ην έπι τῶ Κωνσταντίνω Ξενίαν, ἔγγονον Πασχάλην, οἴκ(ημα), αἰγίδ(ια) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\| ^{118}$ μοδ(ίων) ζ ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ἡμισυ. Μιχ(αὴλ) ὁ Μαυράχης, εχ(ει) (γυναϊκα) "Ανν(αν), υίους Θεόδωρον, Σεμάνον και Κωνσταντίνον, νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Θεοδώρω Θεοδώραν, ἐγγόν(ους) $\|^{117}$ Μιχ(αὴλ) (καὶ) Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄. α ly(δ(ια) δ', $\dot{\alpha}$ μπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) $\dot{\zeta}$ ', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Θετόχιος ἱερεὺς ὁ τῆς Φωστήρας, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υί(ον) Φωτεινόν, θυ(γατέρ)α Φωτεινήν, ||118 ἀνεψιόν Βασίλ(ειον), οϊκίνιμα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Νικόλ(αος) ό Ἐπίσκοτος ὁ γαμιθρός τοῦ Στάνου, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υί(ον) Στάνον, θυ(γατέρ)α "Ανναν, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) $\|^{119}$ μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Δημήτριος ὁ Τουρμπασᾶς, εχ(εξ) (γυναϊκα) Καλούδαν, Ου(γατέρ)α Μαρί(αν), άδε(λφόν) Νικόλ(αον), νύ(μφ) ην ἐπ' αὐτῶ Εἰρήνην, άνεψιούς $^{\prime}$ Ιω(άννην) (καὶ) Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), αργ(όν) α΄, αἰγίδ(ια) ι΄, $\parallel^{120}$ ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ([ων) ς', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Κωνσταντίνος ὁ Μόδεστος, εχ(ει) (γυναίκα) Ζωήν, υίοὺς Δημήτριον, Ἰω(άννην) (καὶ) Μιχ(αήλ), οἴκ(ημα), αργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), αἰγίδ(ια) ε΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν. $\| ^{121}$ Βασίλ(ειος) ὁ ἀδε(λφὸς) αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖχα) Ζωήν, υί(ὸν) Μιγ(αήλ), οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ὀν(ικόν), ἀργ(ὰ) β΄, χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδί(ων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Θεόδωρος ὁ έτ(ε)ρ(ος) ἀδελφὸς αὐτῶν, εχ(ει) (γυναϊκα) "Ανι(αν), υί(οὺς) $Kω(ν)στ(αντῖνον), \parallel^{122} Mιχ(αὴλ)$ καὶ Δημήτριον, θυ(γατέρ)α "Λνναν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου)(ήμισυ), ὀν(ιχόν), ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ήμισυ. Μιχ(αἡλ) ὁ έτερος άδε(λφός) αὐτῶν, εχ(ει) (γυναῖκα) Σταματικήν, θυ(γατέρ)α vacal, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), $\|^{123}$ άργ(ά) β΄, όν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ϵ' (διμοίρου), τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ε̂ν ήμισυ. Λέων ὁ Σουγλέας, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υίους Θεόδωρον, Βασίλ(ειον) καὶ Ἰω(άννην), οίκ(ημα), ζε(υγάριον), δν(ιχόν), αἰγίδ(ια) ε΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ $\| ^{121}$ δέδωχεν εἰς προϊχα τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Βασίλειος ὁ Μωροματζούκης, εχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, υἱ(ὀν) Γεώργιον, θυ(γατέρ)α Εὐδοκίαν, || ¹²⁵ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ἰων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν. Κωνσταντίνος ο Σέρδος, εχ(ει) (γυναίκα) Τομπρίτζαν, οίκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλ(ος) $(\dot{\upsilon}πέρ)π(\upsilon)ρ(ον)$ εν. Μαρινία χήρα ή τοῦ Βαράδ(η), εχ(ει) υἰὸν Κω(ν)στ(αντῖνον), $||^{120}$ θυ(γατέρας)"Ανναν (καί) Καλήν, (καί) Καλή χή(ρα) ή σύννυμφος αὐτῆς, ἔχ(ει) υίοὺς Μιχ(αήλ) καὶ Βασίλειον, άνδράδελφον Θεόδωρον δς έχει υίοὺς Γεώργ(ιον) καί Βασίλειον, ||127 οίκ(ημα), άργ(ὸν) α΄, οί άμφότεροι άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τέταρτον. Γεώργιος ὁ Σκαπελιώτης, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υἰοὺς Δημήτριον (καλ) Κωνσταντίνον, || 128 θυ(γατέρ)α Μαρίαν, οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεόδωρος χαλκεύς ὁ Πρεστιάκος, εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρίαν, υίοὺς Νικόλ(αον) (καί) Μιχ(αήλ), θυ(γατέρ)α "Ανναν, νύ(μφ)ην Καλήν χή(ραν), ||129 ἀνεψιοὺς 'Ιω(άννην), Βασίλειον (καί) Μιχ(αήλ), οἵκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) Ϛ΄, τέλ(ος) (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Ἰω(άννης) ὁ υίὸς Βασιλείου τοῦ Φλαστᾶ, ἔχ(ει) ἀδε(λφὸν) Κωνσταντίνον. ἀδε(λφ) $\hbar$ ν "Ανν(αν), $\parallel^{130}$ γ(αμδ)ρ(όν) ἐπ' αὐτῆ Στάνον, οἴκ(ημα), ἀργ(όν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ($\ell\omega$ ν) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Βασίλειος χαλκεύς ὁ Κεχρέ(ας), εχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υί(ὸν) Kω(ν)στ(αντῖνον), ἀδε(λφοὺς) Μιχ(αὴλ) καὶ Θεόδ(ω)ρ(ον), οίκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(ε)λ(ιον) μοδ $(^{lων})$ ς΄, | ¹³¹ τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Ζωή χήρα ή τοῦ Κοντούτζικου, ἔχ(ει) θυ(γατέρ)α "Ανν(αν). καί Βασίλ(ειος) ὁ ἀνδράδελφος αὐτῆς, εχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρήν(ην), οἴκ(ημα), οἰ ἀμφότεροι ἀμπ(έ)λ(ων) $\mu_0 \delta(\ell \omega v)$ ε', τέλος $\| ^{132} (\dot{\nu} \pi \acute{e} \rho) \pi(\nu) \rho(\nu)$ εν τριτον. Μαυροϊωάννης ὁ υίὸς Θεοδώρου τοῦ Μοδέστου, εγ(ει) (γυναΐκα) Ζωήν, θυ(γατέρας) "Ανναν (καί) Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Μιχ(αὴλ) ὁ υίὸς τοῦ ||¹³³ Μανουῆλ, ἔχει ἀδελφὴν Δραγούλαν, γ(αμβ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Γεώργιον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Ὑαλέ(ας) ὁ Ὑφαντής, εγ(ει) (γυναΐκα) "Ανν(αν), υίοὺς Δημήτρ(ιον), 'Ιω(άνν)ην, || ¹³ Γεώργιον (καί) Νικόλ(αον), θυ(γατέρ)α Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκεν εἰς προῖκα τῆ θυγατρὶ αὐτοῦ μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Νικηφόρος ὁ Βαράδ(ης), ||135 εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρί(αν), ἀδε(λφόν) 'Ιω(άννην), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ ''Ανναν, ἀνεψιὸν Μιχ(αήλ), οἴκ(ημα), αργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ϵ' , τέλος (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) εν τέταρτον. Κωνσταντῖνος ὁ Βαράδης, ϵ χ(ϵ ι) (γυναῖχα) Καλήν, $\parallel^{136}$ θυ(γατέρ)α Μαρί(αν), γ(αμβ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Γεώργ(ιον), ἀδε(λφὸν) Βασίλ(ειον), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Καλήν, οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἓν τέταρτον. Γεώργ(ιος) ὁ Τζαπίμαχος, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υί(ὸν) Λέ(οντ)α, || ¹³⁷ θυγατερα Μαρ(ίαν), νύ(μφ)ην "Ανν(αν) γή(ραν), ἀνεψιοὺς Ἰω(άννην) (καλ) Δημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), αμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν δίμοιρον. Ἰω(άννης) ύφαντης ὁ ἸΑνατολικός, ἔχ(ει) υίὸν Παναγιώτην, ∥¹³⁸ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Γεώργιος ὁ Τζυκνογούλης, εχ(ει) (γυναῖκα) Εύδοκί(αν), υίους Μιχ(αὴλ) (καὶ) Ἰω(άννην), θυ(γατέρ)α Μαρί(αν), γ(αμδ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Μιχ(αήλ), οἴχ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $\parallel$ ¹³⁹ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχ(αήλ) Μερχούριος ό γ(αμβ)ρ(ός) Βελχωνᾶ τοῦ Πρεβεστηνοῦ, εχ(ει) (γυναϊκα) Θεοδώραν, γυναικαδέλφην Γεωργίαν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. ||140 Ἰω(άννης) ό Σκοπελιώτης, εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρί(αν), υίους Βασίλειον, Δημήτριον και Κωνσταντίνον, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, χ(ωρά)φ(ιον) εἰς τὴν Δοδνίχειαν ἐξ ἀγορασί(ας) $\| ^{141}$ μοδ($\ell \omega \nu$) $\epsilon \epsilon'$, τέλος $(\dot{\upsilon} \pi \dot{\epsilon} \rho) \pi(\upsilon) \rho(\upsilon \nu)$ έν τρίτον. ᾿Ασάνης ὁ ἀδε(λφ)ὸς αὐτοῦ, εχ($\epsilon \epsilon$) (γυναῖχα) Τομπράναν, υίους Βασίλ(ειον) και Δημήτρ(ιον), θυ(γατέρ)α Ζωήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. $\|^{142}$ Kω(ν)στ(αντῖνος) ὁ Πρεδεστηνός, εχ(ει) (γυναῖκα) EΙρήνην, υἱ(ὸν) Ιω(άννην), θυ(γατέρ)α Μαρίαν, άδε(λφὸν) Βασίλ(ειον), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Μαρίαν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τέταρτον. $\|^{143}$ Γεώργιος ὁ Μακεδών, εχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, ἀδελφὸν Κωνσταντῖνον, νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Μαρίαν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) $\mathsf{G}',$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Θεόδωρος ὁ Σούσουρος, $\|^{144}$ εχ(ει) (γυναΐκα) Μαρίαν, υἱ(οὺς) Μιχ(αὴλ) καὶ Ἰω(άννην), ἀδε(λφὸν) Ἰω(άννην), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Φωτεινήν, ἀνεψιοὺς Βασίλ(ειον) καὶ Γεώργιον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ς ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. $\parallel^{145}$ Zωὴ χή(ρα) ἡ Χαλκωνία, ἔχει θυ(γατέρας) Θεοδώραν καὶ "Ανν(αν), οίκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ' , τέλος (ὑπερ) π (ὑ)ρου δίμοιρον. Βασίλ(ειος) ὁ Δραγίν(ας), εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), υἱοὺς $^{\circ}$ Iω(άννην) καὶ Κωνσταντῖν(ον), οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), $\|^{146}$ ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν ήμισυ. Θεοδώρα χήρα ἡ τοῦ Πράδιτζα, ἔχει ἔγγονον Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου τέταρτον. Γεώργιος ό Ξηράκ(ης), || 147 έχ(ει) (γυναϊκα) Χρυσῆν, υί(ὸν) Κωνσταντῖνον, οἴκ(ημα), πρόδ(α)τ(α) ι', ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α', τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ήμισυ. Νικόλ(αος) ἱερεὺς ὁ Γερίλας, εχ(ει) (γυναϊκα) Θεοδώραν, υί(ὸν) Προκόπ(ιον), γυναικαδέ(λφους) Βλάχ(ον) καὶ $\| ^{148}$ Δημήτριον, νύ(μφ)ην Καλήν χή(ραν), άνεψιὸν Σ ταμάτην, άνεψιὰν Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Ἰω(άννης) ὁ Κόντρεος, εχ(ει) (γυναΐκα) Καλήν, υίὸν Βασίλειον, ἀδε(λφὸν) || 148 'Ασάνην, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ἥμισυ), ἀμπ(έ)λ(ιον) έξ άγορασίας μοδ(ίων) ια΄ μεθ' οὖ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα τῆ ἀδελφῆ αὐτοῦ, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο ήμισυ. Γεώργ(ιος) δ Πάγκαλος, εχ(ει) (γυναΐκα) Εἰρήνην, $\|^{150}$ άδε(λφ) ήν Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Καλὴ χή(ρα) Στάνου τοῦ Κυπριανοῦ, ἔχει υἰοὺς Γεώργιον, Μιχ(χήλ) καὶ Νικόλ(αον), οἴκ(ημα), αργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) σὑν τῶ ἐξ

άγορασ(ίας) || 151 μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἡλίας ὁ τοῦ Παύλου, εχ(ει) (γυναῖκα) Ἑλένην, υξίον) Βασίλ(ειον), άδε(λφόν) Παϋλον, νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Ζωήν, άδε(λφούς) ἐτέρους Νικόλ(αον) καξ Βασίλ(ειον), νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ || 152 Νικολ(άω) Θεοδώραν, καὶ Τομπρίτζα χή(ρα) ἡ νύ(μφ)η αὐτοῦ, $\xi_{\gamma}(\epsilon_i)$ υί(ὸν) Θετόκ(ην), οίκ(ημα), αρ γ (ὰ) β΄, ὀν(ικόν), οἱ ἀμφότ (ϵ) ρ(οι) ἀμπ (ϵ) λ(ιον) σὺν τῶ εἰς τὴν Χούνιανιν μοδ(ίων) η', τέλος (ὑπέρ) π (υ)ρα δύο. Ἰωάννης $\parallel^{153}$ ὁ Χουδίνας, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, υίους Βασίλ(ειον) και Μιχ(αήλ), θυ(γατέρ)α Σταματικήν, οἴκ(ημα), ζε(υγάριον), άργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), αλγίδ(ια) ι΄, χοί(ρους) β΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδί(ων) ι΄, τέλος (ύπέρ)π(υ)ρα δύο ήμισυ. Βασίλειος δ Λ ίγγουρ(ις) $\parallel^{154}$ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ, ἔχ(ει) μητέρα "Ανν(αν), ἀδε(λφ)ὴν Θεοδώραν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἰωάννης ὁ Πομπίτζης, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υί(ὸν) Δ ημήτριον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, $\|^{155}$ τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Μοδηνός ὁ Πενθεράκης, εχ(ει) (γυναϊκα) 'Ανν(αν), πρόγονον Μιχ(αήλ), ἀδε(λφὸν) 'Ιω(άννην), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ήμισυ. Βασίλειος ὁ Χαλκώνης, || 156 εχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, θυ(γατέρ)α Θεοδώρ(αν), νύ(μφ)ην Εἰρήνην χήρ(αν), ἀνε(ψιὸν) Παναγιώτην, οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεόδωρος ὁ Μουσθνιάρης, εχ(ει) (γυναῖχα) Εύδοκί(αν), υί(ὸν) Βασίλειον, $\|^{157}$ άνε(ψιὸν) Νικόλ(αον), οἴκ(ημα), άργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν. Γεώργιος Γυρίλτζας ὁ θεῖος αὐτοῦ, ἔχει υἰοὺς Βασίλειον (καί) Μιχ(αήλ), θυ(γατέρ)α Θεοδώραν, οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $\| ^{158}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεόδωρος Χειλάτος ὁ τοῦ Βασίλκου, εχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, υί(ὸν) Νικόλ(αον), άδε(λφόν) Μιχ(αήλ), νύ(μφ)ην ἐπ᾽ αὐτῶ Δραγούλαν, ἀνε(ψιὸν) Θεόδωρον, οἴκ(ημα), αργ(ὸν) α΄, ον(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , $\| ^{159}$ τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Ἰωάννης ὁ τοῦ Βασίλκου, ἔχ(ει) θυ(γατέρ)α Σθλαβίτζαν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ὀν(ικόν), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(lων) C', τέλος (ὑπέρ)π(u)ρ(ον) ἕν τρίτον. Zωὴ χή(ρα) ἡ νύ(μφ)η αὐτοῦ, ἔχει $||^{160}$ υἱοὑς Καλούδην καὶ Νικόλαον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Δημήτριος ἱερεὺς ό Βασίλκος ό ἀδε(λφός) αὐτ(ῶν), εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υἱοὺς Καλούδην καὶ Ἰω(άνν)ην, $\| \hat{u}^{(0)} = \hat{u}(\eta_{\mu\alpha}), \quad \hat{u}(\xi)\lambda(u) + u \hat{u}(\xi)\lambda(u) +$ αὐτῶν, εχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδώραν, υἱοὺς Γεώργ(ιον), Καλούδ(ην) καὶ Κωνσταντῖνον, νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ Γεωργίω Θεοδώραν, θυ(γατέρ)α Zωήν, $\| ^{102}$ οἴχ(ημα), ὀν(ιχόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν. Γεώργιος Βασίλκος ὁ τοῦ Πίσκιλα, εχ(ει) (γυναῖκα) 'Αναστασί(αν), υί(ὸν) Μιχ(αήλ), ἀδε(λφόν) Ἰω(άννην), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Μαρίαν, ἀνεψιὸν Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , $\|^{163}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Βασίλειος ἱερεὺς ὁ Πράβιτζας, εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρίαν, υίους 'Αντώνιον, Μιχ(αήλ) (καί) Βασίλ(ειον), νύ(μφ)ην ἐπὶ τῶ 'Αντωνίω Εἰρήνην, θυ(γατέρ)α Εἰρήνην, οἴκ(ημα), $\| ^{164}$ ζε(υγάριον), ἀργ(όν) α΄, ὀν(ικόν), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μ(ε)τ(ὰ) τοῦ ἐξαλείμματος τοῦ Κολών(η) μεθ' οδ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ μοδ(ίων) θ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Γεώργιος $\|^{166}$ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖχα) Ἄνναν, υἰὸν Μιχ(αήλ), θυ(γατέρας) Μαρί(αν) (καὶ) Ζωήν, γ(αμ6)ρ(όν) ἐπὶ τῆ Μαρία Δημάνον, ἀνε(ψιὸν) Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ὀν(ικόν), χοί(ρους) δ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκ(εν) εἰς προϊκα || 186 ταῖς άδελφαῖς αὐτοῦ ὁ Ἰω(άννης) μοδ(ίων) ιγ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα τρία. Ἰω(άννης) ἱερεὺς ὁ γ(αμβ)ρ(ὸς) τοῦ παπ(ᾶ) Βασιλείου, εχ(ει) (γυναῖκα) Στυλιανήν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχ(αὴλ) ∥ 187 ὁ Χαλκεόπουλος, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υίοὺς Ἰω(άννην) καὶ Θεόδωρον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν. "Αννα χήρα ή τοῦ Πότζακα, έχ(ει) υἰὸν Ἰω(άννην), θυ(γατέρ)α Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $\parallel^{168}$ τέλος (ὑπέρ) π (υ)ρ(ον) ἕν. Γεώργιος ὁ Πατρηνός, ἔχει υἰὸν Θεόδωρον, θυ(γατέρας) Ζωήν και Ειρήνην, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν τέταρτον. Σταμάτης ό υίὸς τοῦ || 109 Λούτκου, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υίὸν Δημήτριον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου)

α΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου τρίτον. Βασίλ(ειος) ὁ Ζουλίνας, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υίὸν Γεώργιον, θυ(γατέρ)α "Ανναν, οἴχ(ημα), αργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\|^{170}$ μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Βασίλειος ὁ γ(αμβ)ρ(ὸς) τοῦ Μηνᾶ, εχ(ει) (γυναῖκα) Σταματικήν, θυ(γατέρ)α "Ανν(αν), γυναικαδέ(λφους) Βρυένιον (καί) Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρου δίμοιρον. || 171 'Ιω(άννης) ὁ Καρεώτης, εχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, θυ(γατέρ)α Συναγούλ(αν), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν. Κωνσταντίνος ὁ υίὸς τοῦ Στεφάνου, ἔχει ἀδελφούς Δ ημήτριον (καὶ) Σ τέφαν(ον), $\|^{172}$ άδε(λφ) ἡν Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(έων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Παναγιώτης ὁ υἰὸς Βασιλ(είου) ἰερέως τοῦ Σθλάδ(ου), εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ήμισυ. $\| ^{173}$ Θεόδ(ω)ρ(ος) ό Κλεπτάκης, ἔχ(ει) υίὸν Δημήτριον, θυ(γατέρας) Μαρί(αν) καὶ Καλήν, ἀδε(λφὸν) Δημήτρ(ιον), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ "Ανν(αν), ἀνε(ψιούς) Γεώργ(ιον) καὶ Θεόδ(ω)ρ(ον), ἀνεψιὰν Μαρίαν, οἴκ(ημα), ζ ε(υγαρίου) (ήμισυ), ὀν(ικόν), $\Vert^{174}$ ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) η΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Nικόλ(αος) ὁ Σαχελλάρ(ιος), εχ(ει) (γυναϊκα) Γεωργί(αν), υίοὺς Δημήτριον (καί) Μιχ(αήλ), θυ(γατέρ)α Μαρί(αν), $\gamma(\alpha\mu\delta)\rho(\delta\nu)$ ἐπ' αὐτῆ Κωνσταντῖν(ον), οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) ἀπὸ ἐξαλείμματος $\parallel^{175}$ τοῦ Πεπλεγμένου μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου δίμοιρον. Ἰωάννης ὁ Γρίβιτζας, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υἱ(ὁν) Θεόδωρον, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου τρίτον. Μιχ(αὴλ) ὁ Μαχαιρ(ᾶς), $\epsilon \chi(\epsilon i)$ (γυναῖκα) $Z \omega \dot{\eta} \nu$, $\| ^{176}$ υἱοὺς Ἰω(ἀννην) (καὶ) $M \iota \chi(\alpha \dot{\eta} \lambda)$, οἰκ($\eta \mu \alpha$), ἀμπ(ϵ)λ(ιον) μοδ(ἰων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Ἰω(άννης) ὁ Πεδιάχος, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υί(ὸν) Γεώργ(ιον), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῷ Μαρί(αν), ἔγγον(ον) Ἰω(άννην), ἐγγόνας Καλὴν (καὶ) Θεοδώραν, οἴκ(ημα), ζ ε(υγαρίου) (ήμισυ), $\|^{177}$ ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), αἰγίδ(ια) ζ ΄, χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) σύν τῶ ἐξ άγορασίας μοδ(ίων) ι', (καὶ) γῆν ἐξ ἀγορασί(ας) ὁμοί(ως) εἰς τὴν Χούνιανιν μοδ(ίων) ιζ', τέλος $(\dot{\upsilon}\pi\dot{\epsilon}\rho)\pi(\upsilon)\rho\alpha$ δύο ήμισυ. $Z\omega\dot{\eta}$ χή $(\rho\alpha)$ ή νύ $(\mu\phi)\eta$ $\|^{178}$ αὐτοῦ, ἔχ $(\epsilon\iota)$ υἱοὺς Γ εώργιον καὶ Ἰωάννην, θυ(γατέρας) Στανούλαν καὶ Εἰρήνην, νύ(μφ)ην ἐπὶ τῷ Γεωργίω Μαρίαν, ἐγγόνους Βασίλειον καὶ Δ ημήτριον, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), $\|^{170}$ άργ(ὰ) β΄, χοί(ρους) β΄, αἰγίδ(ια) ζ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(lων) C', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Βασίλ(ειος) ὁ ἀνεψιὸς αὐτῶν, εχ(ει) (γυναῖκα) Δημητρώ, μ(ητέ)ρα Εὐδοκί(αν), ἀδελφούς Ἰω(άννην) καὶ Γεώρ $\gamma(ιον)$, οἴκ(ημα), ἀρ $\gamma(ἀ)$ β΄, $||^{180}$ αἰγίδ(ια) ς' , χοί(ρους) β΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδί(ων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. 'Αθανάσιος ὁ υίὸς τοῦ Δίψιανι, εχ(ει) (γυναΐκα) "Ανν(αν), υίους Βασίλ(ειον) και Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. $\|^{181}$ ^{3} Ιω(άννης) ^{6} Λοσνίκης, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υίους Δημήτριον καὶ Bασίλ(ειον), θ υ(γατέρ)α Mαρί(αν), γ(αμβ)ρ(ον) ἐπ' αὐτῆ ^{1} Ιω(άννην), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) G', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Ἰω(άννης) ἱερεὺς ὁ $Y(\alpha \mu \delta)$ ρ(ὸς) Ἰω(άνν)ου τοῦ $\| ^{182}$ Πεδιάχου, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, θυ(γατέρας) Μαρίαν (καλ) Ζωήν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), $\mathring{\alpha}$ ργ($\mathring{\alpha}$) $\mathring{\beta}$ ', $\mathring{\alpha}$ ν(ιχόν), $\mathring{\alpha}$ ι'ς $\mathring{\alpha}$ ($\mathring{\alpha}$) $\mathring{\alpha}$ ', $\mathring{\alpha}$ μπ($\mathring{\epsilon}$)λ(ιον) μοδ($\mathring{\alpha}$) $\mathring{\epsilon}$ ', τέλος ($\mathring{\delta}$ πέρ)π($\mathring{\delta}$)ρ(ον) $\mathring{\epsilon}$ ν τέταρτον. 'Ιωαννάκιος ο 'Ροδόσφυρος, εχ(ει) (γυναϊκα) 'Ρω-|| 183 σάνναν, υίους Νικόλ(αον) και Ούρεσιν, άδελφους $M_{i\chi}(\alpha \dot{\eta} \lambda)$ xal $N_{i\chi}(\dot{\alpha} o \nu)$, o $\dot{\chi}(\dot{\eta} \mu a)$, $\dot{\alpha} \rho \gamma(\dot{\alpha})$ $\dot{\beta}'$, $\dot{\delta} \nu(i\chi \dot{\delta} \nu)$, $\dot{\alpha} \mu \pi(\dot{\epsilon}) \lambda(io\nu)$ $\mu o \delta(i\omega \nu)$ ζ' , $\tau \dot{\epsilon} \lambda(o \zeta)$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν ἡμισυ. Ἰω(άννης) ὁ Πατζακωτός, εχ(ει) (γυναῖκα) Ἄνν(αν), υί(ὸν) Μιχ(αήλ), θυ(γατέρ)α Μαρ(ίαν), $||^{184}$ οἴχ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ον(ιχόν), χοί(ρους) β', ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων)ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Ἰω(άννης) Μακεδών ὁ Δραγάνος, εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υίους Μιχ(αὴλ) και Βασίλ(ειον), θυ(γατέρ)α Καλήν, άδε(λφόν) Βασίλ(ειον), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ $\|^{185}$ 'Ανναν, ἀνεψιούς Mιχ(αὴλ) καὶ 'Ιω(άννην), οἴκ(ημα), ζε(υγάριον), ἀργ(ὰ) β΄, χοί(ρους) β΄, ὀν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Γεώργιος ὁ Βαστραλιτης, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υίους Βασίλ(ειον) (καὶ) Ἰω(άννην), ἀνε(ψιὸν) Μιχ(αήλ), $\parallel$ 186 οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), χοί(ρους) β' , $\mathring{\alpha}\mu\pi(\acute{\epsilon})\lambda(\iota o v)$ $\mu o \delta(\acute{\iota}\omega v)$ ζ' , $\tau \acute{\epsilon}\lambda(o \varsigma)$ $(\mathring{\upsilon}\pi\acute{\epsilon}\rho)\pi(\upsilon)\rho(o v)$ $\mathring{\epsilon}v$ $\mathring{\eta}\mu\iota\sigma\upsilon$. $\mathring{\iota}$ $\mathring{\iota}\omega\acute{\epsilon}vv\eta\varsigma$ $\mathring{o}$ $\mathring{\iota}$ $\mathring{\iota}$ (γυναϊκα) Μαρί(αν), θυ(γατέρ)α Εὐδοκι(αν), ἀδε(λφὸν) Μιχ(αήλ), ἀνεψιούς Ἰω(άννην) καὶ Μιχ(αήλ),

οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος $\|^{187}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἰωάννης ὁ υίὸς τοῦ Βελχωνίτζα, ἔχ(ει) ἀδε(λφόν) Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ημισυ. 'Ιω(άννης) ὁ Τουντουρίτζης, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υίὸν Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, $\| ^{188}$ άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τελος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχ(αὴλ) ὁ Λαχανᾶς, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαριανυίους Κωνσταντίνον και Γεωργιον, οικ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) ξυ, Εύδοκία χήρα ή τοῦ Δημάν(ου), 1180 ἔχ(ει) υίὸν Θεόδ(ω)ρ(ον), νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῷ Μαρί(αν), ἔγγονον 'Ιωάννην, ἀδε(λφὸν) Γεώργιον, νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ "Ανναν, ἀνεψιὸν Νικόλ(αον), οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), αργ(ά) γ΄, αἰγίδ(ια) ζ ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οῦ $\| \dot{\theta} \|$ δέδωκεν εἰς προῖκα τῆ θυγατρὶ αὐτῆς μοδ(ίων) ζ΄ (διμοίρου), τελος (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Σθλάδος ό γ(αμδ)ρ(ός) τοῦ Δημάν(ου), εγ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υίους Γεώργ(ιον) και Δημάνον, θυ(γατέρ)α || 191 Μαρίαν, γυναικαδελφην Καλήν χή(ραν), άνεψιούς Ἰω(άννην), Γεώργ(ιον) (καὶ) Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), αργ(ὰ) β΄, αἰγίδ(ια) δ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τεταρτον. Ἰω(άννης) ὁ τῆς Ξανθῆς, εχ(ει) (γυναΐκα) Μαρ(ίαν), υίοὺς $\parallel^{192}$ Δημήτριον καὶ Σαραντηνόν, ἀδελφὸν Γεώργ(ιον), νύ $(\mu\phi)$ ην ἐπ' αὐτῶ Ζωήν, ἀνε(ψιὸν) Ζωμάκην, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) σύν τῶ νεοφύτω (καὶ) τῶ ἐκ προικ(ὸς) ἀπὸ τοῦ Γερά $g(\eta) \parallel^{193}$ μοδ $(\ell\omega v)$ δ΄, τέλος $(\dot{\nu}\pi\dot{\epsilon}\rho)\pi(\nu)\rho(\sigma v)$ ἕν. $M\iota\chi(\alpha\dot{\eta}\lambda)$ $M\alpha\rho\gamma\alpha\rho\ell\tau\eta$ ς ὁ $\gamma(\alpha\mu\delta)\rho(\dot{\epsilon}\varsigma)$ τοῦ Πετρούνη, ἔχει υίὸν Ἰω(άννην), θυ(γατέρ)α Εἰρήν(ην), οίκ(ημα), αργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Γεώργιος ὁ Φότκος, εχ(ει) (γυναῖκα) Χρυσῆν, ||¹⁹⁴ υἰὸν Ἰω(άννην), άδελφὸν Κωνσταντίνον, νύ(μφ) ην ἐπ' αὐτῶ "Ανναν, οἴκ(ημα), αργ(όν) α', ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) η', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Ζωή χήρα ή τοῦ Λαμψακηνοῦ, ἔχ(ει) υίὸν Γεώργιον, || 195 νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Εἰρήνην, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου τέταρτον. Βοίλας ὁ γ(αμδ)ρ(ὸς) τοῦ Σφιγξομμάτ(η), εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρίαν, υί(ὸν) Γεώργιον, θυ(γατέρ)α Στυλιανήν, προγόνους $\| ^{196}$ 'Ιωάννην καὶ Δ ημήτριον, νύ(μφ) ην ἐπὶ τῶ 'Ιω(άννη) "Ανναν, ἔγγον(ον) Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), αίγίδ(ια) ι΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) η΄, τέλος (ύπέρ)π(υ)ρα δύο. Θεοδώρα χήρα ή Δραγωτώ, έχει θυ(γατέρ)α || 197 Εὐδοκίαν, γ(αμθ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Θεόδωρον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β', τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Ἰω(άννης) Τζερμνε(ας) ό Ποταμίτης, εχ(ει) (γυναϊχα) Μαρί(αν), υίους Γ εώργ(ιον) καὶ Δημήτριον, οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) $\parallel^{198}$ μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τέταρτον. 'Ιωάννης δ Κυρίλας, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, θυ(γατέρ)α Εἰρήνην, γ(αμδ)ρ(δν) ἐπ' αὐτῆ Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) σὺν τῶ ἐξ ἀγορασίας ἀπὸ τοῦ Πομπίτζη $\| ^{190}$ μοδίων πέντε, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν τρίτον. Θεόδωρος Τζερνέας ὁ Κορασής, ἔχ(ει) υἰὸν Βασίλ(ειον), ἀδε(λφόν) Μιχαήλ, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) ἀπὸ ἐξαλείμματος τοῦ $\|^{200}$ Σλίνα μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μελισσηνός ὁ Τζερνέας, ἔχει υἱοὺς Μοσχωνᾶν καὶ Δημήτριον, ἀδελφὸν Δημήτριον, νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῶ Καλήν, $\|^{201}$ οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β΄, αἰγίδ(ια) ζ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Εἰρήνη χή(ρα) ή Διψανία, ἔχει υἱοὺς Νικόλ(αον) καὶ Δημήτριον, άνεψιὰν Μαρίαν, $\|^{202}$ άνεψιὸν Δ ημήτριον, οἴκ(ημα), αἰγίδ(ια) β' , χοι(ρους) β' , άμπ(έ) λ (ιον) με0' οδ δέδωχεν είς προϊχα τῆ θυγατρί αὐτῆς μοδ(ίων) ια΄, τέλος (ύπέρ)π(υ)ρα δύο δίμοιρον. Δημήτριος ||²⁰³ ό Παφλαγών ό τῆς Καλοειρήνης, εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρίαν, υί(όν) 'Ιω(άννην), ἀδε(λφούς) Ιω(άννην), Κωνσταντίνον καὶ Νικόλ(αον), άδελφὴν Σταματικήν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ἡμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), αἰγίδ(ια) ς' , $\|^{201}$ ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ς' , τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Γεώργ(ιος) ὁ Βούλγαρ(ος), εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρί(αν), υἱὸν Μιχ(αήλ), νύ(μφ)ην Καλήν χη(ραν), ἀνεψιὸν Μιχ(αήλ), οἴχ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, πρόδ(α)τ(α) ι΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ἰων) ε΄, τελος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν τέταρτ(ον). $\|^{205}$ Ἰωάννης ὁ Σκούζαρης, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, υίὸν Δημήτριον, οξκ(ημα), αργ(όν) α΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Ἰωάννης ὁ Λεστιτζας, $\epsilon \chi(\epsilon \iota)$ (γυναϊκα) $\Delta \rho$ αγάναν, υίοὺς $\|^{206}$ Bασίλ $(\epsilon \iota ο ν)$ καὶ 'Ασάνην, οἴκ $(\eta \mu \alpha)$, αἰγίδ $(\iota \alpha)$ $\subset$ ', ἀμπ (ϵ) λ $(\iota ο ν)$ μοδ(lων) δ΄, τέλος (δπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Βασίλ(ειος) ὁ υίὸς τῆς Μαρίτζας, εχ(ει) (γυναῖκα) Ἑλένην,

άδε(λφὸν) Δ ημήτριον, γυναικάδε(λφον) Bασ(l)λ $(ειον), <math>\parallel^{207}$ έξαδέλφην Θ εοδώραν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχαὴλ ὁ Μοναχός, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρίαν, υἰὸν Κωνσταντῖνον, θυ(γατέρ)α Καλήν, οἴκ(ημα), αἰγίδ(ια) δ΄, $\parallel^{208}$ ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Βασίλ(ειος) ὁ Φλεβοτόμος, εχ(ει) (γυναΐκα) Λαμπρηνήν, ἀδελφὴν Μαρίαν, ἀνεψιοὺς Γ εώργιον (καὶ) Ἰωάννην, ἐξάδελφον Γ ε(ώ)ρ(γιον), $\parallel^{209}$ νύ $(\mu\phi)$ ην ἐπ' αὐτ $\tilde{\omega}$ Θεοδώραν, οἱ τοιοῦτοι άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) η΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) δύο τέταρτον. Μιχ(αὴλ) Μπερζολοζᾶς ὁ θεῖος αὐτῶν, εχ(ει) (γυναϊκα) Ευδοκίαν, υίοὺς Βασίλειον $\|^{210}$ καὶ Σταμάτην, θυγατέρα Μαρίαν, νύ $(\mu\phi)$ ην ἐπὶ τῶ Βασιλειω Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τελος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Καλή χή(ρα) ή Μπουρζομαρία, ἔχει θυγατέρ(ας) $\|^{211}$ Σταματικήν καὶ ᾿Ανναν, οἰκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τελος (ύπερ)π(ύ)ρου τέταρτον. Νικόλαος ὁ Λιναρᾶς, εχ(ει) (γυναῖκα) Σοφίαν, ἀδε(λφὸν) Φωτεινόν, $\gamma(\alpha\mu\delta)\rho(\delta\nu)$ Θεόδωρον, $\|^{212}$ οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀρ $\gamma(\delta\nu)$ α΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄ σύν τῶ ἐκ προικός ἀπὸ τοῦ Πεδιάκου, (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) εἰς τὴν Αγίαν Κυριακὴν μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Καλὴ χή(ρα) $\|^{213}$ ἡ Τζαλτουμώ, ἔχει θυγατέρας Zωὴν καὶ Σ ταματικήν, γ(αμδ)ρ(όν) ἐπὶ τῆ Zωῆ Γεώργιον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ἤμισυ. Γ εώργιος ὁ υίὸς τοῦ $\parallel^{214}$ Π Ελκοκώνστα, ἔχει ἀδελφὰς Π Ενναν, αὶ Π Ενναν, οἰκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(τον) μοδ((ων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Βλάχος ὁ υίὸς Μιχαὴλ τοῦ Πορτάρ(η), ἔχ(ει) ἀδελφὸν Γ εώργι(ον), $\parallel^{215}$ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ἡμισυ. Μιχαἡλ ὁ υἰὸς τοῦ Ζελιάνου, εχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υί(ὸν) Γεώργ(ιον), οίκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος $(\mathring{\upsilon}πέρ)π(υ)ρ(ον)$ εν. Ὁ εἰς τὴν Χούνιανιν προσκαθήμενος $\|^{216}$ Ἰω(ἀνν)ης ὁ Σουλεανίκος, εχ(ει)(γυναϊκα) Καλήν, υίους Κωνσταντ(ϊ)ν(ον) και Σταμάτην, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, όν(ικόν), χοί(ρους) β' , άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(ίων) β' , έτ(ε) ρ (ον) εἰς τὴν Χούνιανιν μοδ(ίων) β' , καθεδραν εἰς τὸ αὐτὸ χωρί(ον) $\|^{217}$ ἐξ ἀγορασιας ἀπὸ τοῦ Κοχλομίτου μοδ(ίων) β΄ ἐν ἢ καὶ κηποτόπιον, χ(ωρά)φ(ιον) ἐξ αγορασίας ἀπὸ τοῦ Βράνιτζα μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἑλένη χήρα Μιχ(αὴλ) τοῦ Κάλενου, ἔχ(ει) υἱὸν $\|^{218}$ Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου τρίτον.

Είς τὸ ἀγρίδιον τὸν Βόρισκον. Θετόκις ὁ Εὐμορφάκης, ἐχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδώραν, υἰὸν Ἰωάννην, $o \mathring{\iota} \varkappa (\eta \mu \alpha), \quad \alpha \rho \gamma (\dot{o} \nu) \quad \alpha', \quad \mathring{\alpha} \mu \pi (\dot{e}) \lambda (\iota o \nu) \quad \mu o \delta (\dot{\iota} \omega \nu) \quad \delta', \quad \tau \dot{e} \lambda o \varsigma \quad (\mathring{\upsilon} \pi \dot{e} \rho) \pi (\upsilon) \rho (o \nu) \quad \parallel^{219} \quad \ddot{e} \nu. \quad \Theta \dot{e} \delta \delta (\omega) \rho (o \varsigma) \quad \delta' = 0$ Καλόσπητος, εχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υί(ούς) Κω(ν)στ(αν) καὶ Βασίλειον, ἀδε(λφούς) Βασίλ(ειον) καὶ $\Gamma \epsilon \acute{\omega} \rho \gamma (\iota \circ v), \ v \acute{\sigma} (\mu \phi) \eta v \ \dot{\epsilon} \pi l \ \tau \widetilde{\omega} \ B \alpha \sigma \iota \lambda (\epsilon l \omega) \ "A v v (\alpha v), \ (\kappa \alpha l) \ K \acute{\omega} (v) \sigma \tau (\alpha \varsigma) \ \acute{\sigma} \ \dot{\epsilon} \tau (\epsilon) \rho (\circ \varsigma) \ \grave{\alpha} \delta \epsilon (\lambda \phi) \grave{\delta} \varsigma \ \alpha \mathring{\upsilon} \tau (\widetilde{\omega} v),$ εχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρήν(ην), θυ(γατέρας) Θεοδώρ(αν) καὶ Καλήν, $\|^{220}$ οἱ ἀμφότ(ε)ρ(οι) οἰκημ(α)τ(α) β', ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β', ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) η', τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Βασίλ(ειος)ό Πριναριώτης, εχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υἱ(ὸν) Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), ἀμπ(ἑ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ μοδ(ίων) ξ' , $\|^{22i}$ τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχ(αὴλ) ὁ Κατζίμπουλος, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υί(ούς) Βασίλ(ειον), Κω(ν)στ(αντΐνον) και Γεώργ(ιον), νύ(μφ)ην επι τῶ Βασιλ(είω) Μαρ(ίαν) (καὶ) ἐπὶ τῶ Γεωργ(ίω) Καλήν, ἐγγόνους Μιχ(αὴλ) (καὶ) Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ζ ε(υγαρίου) (ἤμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, μελίσσ(ια) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $\|^{222}$ τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) δv τρίτον. ${\rm i} (\dot{\alpha} v v)$ ης $\dot{\alpha}$ άδε $(\lambda \phi)$ ός αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) ${\rm i} (\dot{\alpha} v)$, υί $(\dot{\alpha} v)$ Θεόδ (ω) ρ(ο v), νύ $(\mu \phi)$ ην έπ' αὐτῶ Καλήν, οἴκ(ημα), ζε(υγαρίου) (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) $(\mathring{\upsilon}\pi\acute{e}\rho)\pi(\upsilon)\rho(\upsilon)$ en hmisu. Mix $(\alpha\mathring{\eta}\lambda)$ of $\tau(\mathring{\eta}\varsigma)$ Elév $(\eta\varsigma)$, ex $(\varepsilon\iota)$ (yunaĩxa) Θεοδώρ (αv) , $\upsilon t(\mathring{\upsilon}v)$ Ἰωάννην, $\|^{223}$ οίκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἰω(ἀνν)ης ὁ υἰὸς Λέ(οντ)ος τοῦ Κώνστιτζα, εχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), αμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ' , τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου δίμοιρον. Βασίλ(ειος) ό Πτωχάρης, εχ(ει) (γυναϊκα) Τομπράναν, υἱοὺς Βασίλειον ||224 καὶ Ἰωάννην, θυ(γατέρ)α Καλήν, ἀδε(λφόν) Ἰωάννην, νύ(μφ)ην ἐπ' αὐτῷ Ανν(αν), ἀνε(ψιόν) Βασίλ(ειον), ἀνεψιὰν $^{\circ}$ Ρωσάνν(αν), οἴκ(ημα), αργ(ὸν) α΄, χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον)

εν ήμισυ. Πτωχάρης ὁ Τόμ- $\|^{225}$ πρενος, εχ(ει) (γυναϊκα) Σ ταματ(ικ)ήν, υἱοὺς Γεώργ(ιον) (καὶ) Μιχ(αήλ), ἀνε(ψιούς) Βασίλ(ειον) καὶ Δημήτρ(ιον), νό(μφ)ην ἐπὶ τῶ Βασιλ(είω) Καλήν, (καὶ) Μαρ(ἰα) χήρα ή νύ(μφ)η αὐτοῦ, ἔχ(ει) υί(ὸν) Ἰω(άννην), θυ(γατέρ)α Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. ||²²⁸ Βασίλ(ειος) ὁ υίὸς τοῦ Κώνστιτζα, ἔχει οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρου τρίτον. Ἰω(άνν)ης ὁ Χρύσος, εχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, ἀδε(λφούς) Δημήτρ(ιον) καὶ Φωτειν(όν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τέταρτον. Βασίλ(ειος) $\|^{227}$ δ Μποσάκος, εχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), θυ(γατέρ)α Μαρί(αν), (καί) Γεώργ(ιος) δ άδε(λφός) αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) $(\dot{\upsilon}\pi\dot{\epsilon}\rho)\pi(\upsilon)\rho(\upsilon)$ &ν τέταρτον. Κωνσταντ(ζ)ν(ος) $\dot{\upsilon}$ έτ(ε)ρ(ος) $\dot{\alpha}\delta\epsilon(\lambda\phi\dot{\varsigma}\varsigma)$ αὐτοῦ, εχ(ει) (γυναζκα) $^{\circ}$ Ρωσάνν(αν), ἀδε(λφὸν) $^{\circ}$ Ιω(άνν)ην, οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, $\parallel^{228}$ μελίσσ(ια) δ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Μαρία χήρα ἡ τοῦ Πρύμπου, ἔχ(ει) υἰοὺς Ἰω(άννην) (καὶ) Πρύμπον, θυ(γατέρ)α Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ύ)ρου τέταρτον. Δημήτρ(ιος) δ Πατζακωτός, $\parallel^{229}$ έχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρου τρίτον. Ὁ προσκαθήμενος εἰς τὴν Βενίκει(αν) Σταμάτ(ης) ὁ υἰὸς Μελισσην(οῦ) τοῦ Τζερτίκα, εχ(ει) (γυναϊκα) ΕΙρήν(ην), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄ (ἡμίσεος), τέλος $\|^{230}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. ᾿Λμπ(έ)λ(ι)α ἀπὸ διαφόρων ἐξαλειμματικῶν ὑποστάσεων ἐν διαφόροις τοποθεσίαις τῆς περιοχῆς τοῦ τοιούτου χωρίου μοδ(ίων) πεντηχοντατεσσάρων $\|^{231}$ εἰς (ὑπέρ) $\pi(u)$ ρα δώδεκα. Μύλων όλοκαιρινός εἰς τὸν ῥύακα τ(ῆς) 'Αντζίστης, δν καὶ προκατεῖχ(εν), εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα τρία. Ἡ πανήγυρις τ(ῆς) Ἁγί(ας) Παρασκευῆς σύν τῶ κατὰ $\|^{232}$ Κυριακήν γινομ(έν)ω ἐκεῖσε φόρω είς (ὑπέρ)π(υ)ρα τρία.

Εχει ή τοιαύτη μονή (καί) περί το κατεπανίκιον Λυκοσχίσματος το άγρίδ(ιον) τον 'Οδηλόν καὶ τὴν Δ οβροβίκειαν $\|^{233}$ εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα ἐξήκοντα, ἄτινα, διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι νῦν ἄοικα ἀπὸ τῆς ἐπιθέσεως τῶν Τούρκων, ἐγράφησ(αν) καὶ ἐν τῶ παρόντι πρακτικῶ ὡς εὐρέθη(σαν) ∦²³¹ καταγεγραμμ(έν)α έν τῶ πρακτικῶ τοῦ ὀρφανοτρόφου τοῦ Κεδρηνοῦ ἐκείν(ου), εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα καὶ αὖθις ἐξήκοντα. Πλήν, ἐπεὶ οἱ εἰς τὰ εἰρημ(έν)α ἀγρίδια, τὸν 'Οδηλ(ὸν) καὶ $\parallel^{235}$ τὴν Δ οδροδίκειαν, εὑρισκόμ(εν)οι πάροικοι τῆς τοιαύτης μονῆς ἐξωκίσθησ(αν) ἀπὸ τῆς τῶν ἐχθρῶν ἐπιθέσεως καὶ ἀπῆλθον καὶ προσκάθηντ(αι) ἄλλαχοῦ $\|^{236}$ ἐν διαφόροις ἀρχοντικοῖς καὶ στρατιωτικοῖς κτήμασιν, ὀφείλει τὸ μέρος τῆς τοιαύτης μονῆς ἵνα, ὁπότε ἀναζητήση, λαμδάνη ἀκωλύτως αὐτ(οὐς) $\|^{237}$ (καὶ) μὴδὲμίαν εὐρίσκειν έπὶ τοῦτο παρὰ τῶν κατεχόντων τὰ κτήματα, ἐν οῖς οὖτοι προσκάθηντ(αι), διενόχλησιν. Τοῦ ἀέρος τῶν ἀναγεγραμμένων $\|^{238}$ παροίκων ἄνευ τῶν τριῶν δημοσιακῶν κεφαλαίων, φόνου, παρθενοφθορί $(α\varsigma)$ καὶ εύρέσεως θησαυροῦ, (ὑπέρ) π (υ)ρα εἰκοσιτέσσαρα· τοῦ ἐννομίου τῶν $\parallel^{230}$ ζώων αὐτῶν, τοῦ μελισσοεννομίου (καί) τῆς χοιροδεκατείας, ἔτι δὲ καὶ τῆς πλανηνῆς τῆς λεγομένης τῶν Κτενίων, ήν (καὶ) προκατεῖχ(εν), (ὑπέρ)π(υ)ρα τεσσαράκοντα. ∥²⁴⁰ Υπὲρ τῆς ἐν διαφόροις τμήμασι διακειμένης έκλειωματικής γής εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου τής 'Ραδολίδους, τοῦ 'Οβηλοῦ καὶ τής Δοβρο-||²⁴¹δικεί(ας), πάρεξ τῶν ὑποστάσεων τῶν παροίκων τῶν εἰρημένων δύο ἀγριδίων, (ὑπέρ)π(υ)ρα εἴκοσιν. ('Oμοῦ) (ὑπέρ) π (υ)ρα τετρακόσια τεσσαρακονταοκτώ, ἀφ' ὧν τὰ διακόσια $\parallel^{242}$ ὀφείλουσιν ἀπαιτεῖσθαι παρὰ τοῦ μέρους τῆς τοιαύτης σεδασμίας μον(ῆς) καὶ εἰσκομίζεθαι πρὸς τὸ μέρος τοῦ δημοσίου ώς κεφάλαιον, $\|^{2|3}$ τὰ δε λοιπὰ κατέχεσθαι παρὰ τοῦ μέρους τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ τοιαύτης μον $\tilde{\eta}\varsigma$ ἀνενοχλήτως παντάπασι καὶ ἀδιασείστως, ἀναφαιρέτως τὲ καὶ ἀναποσπάστως $\|^{244}$ κ(lpha)τ $(\grave{lpha})$ τ $\grave{\eta}$ ν περίληψιν καί Ισχύν τῶν προσόντων τῶ μέρει αὐτῆς θείων (καί) σεπτῶν χρυσοβούλλ(ων), προσκυνητῶν τε προσταγμάτων (καλ) λοιπῶν δια- $\|^{245}$ φόρων δικαιωμάτων ἐπλ τῆ τοιαύτη οἰκονομία, ἔχειν τὲ ἀφ' ένὸς έκάστου τῶν ἀναγεγραμμένων παροίκων τὰς συνήθεις ἀγκαρείας (καὶ) τὰ $\|^{246}$ τετυπωμένα τῶν έορτῶν τρία κανείσκια. επὶ τούτω γὰρ ἐγεγόνει (καὶ) τὸ παρὸν πρακτικόν, δ (καὶ) συνήθως ύπογραφὲν καὶ σφραγισθ(ὲν) ἐπεδόθη $\|^{247}$ τῷ μέρει τῆς διαληφθείσης σε(βασμίας) βασιλικῆς μονῆς

τῶν Ἰβήρων τῆς εἰς ὀνομα τιμωμένης τῆς πανυπεράγνου Θεομήτορος (καὶ) ἐπικεκλημέν(ης) $\|^{248}$ τῆς Πορτιατίσσης εἰς ἀσφάλ(ειαν), μηνὶ ᾿Απριλλ(ίω) (ἰνδικτιῶνος) θ ΄.

+ 'Ο δούλος τού κραταιού καὶ άγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως Ἰωάννης $\|^{240}$ Βατάτζης δ πρωτοκυνηγός +

Au verso, sur les kollèmata:

+ 'Εδέθη μηνί 'Απριλλίω ἰνδικτιῶνος ἐννάτης + || ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ἐννατου || + 'Ο δοῦλος τοῦ κραταιοῦ (καί) ἀγίου ἡμῶν αὐθ(ἐν)του (καί) βασ(ι)λ(ἑως).

L. 6 ε' : l. 7 β' D || l. 7 καl : om. D || l. 12 δ¹ : om. D || l. 18-19 Νεστζέσανος D || l. 33 Κόμανον : -0^1 - post corr. || l. 34 Μελανί(ας) D || Γεώργος A B : Γεώργιος D || l. 44 Νικούλιακις D || l. 55 Μιχαήλ : Μανουήλ D || l. 63 Λέμακας : Λίμαρας D || l. 66 Μουρτζούχιακος D || l. 67 ἀδελφὸν : ἀνε(ψι)(ὸν) D || l. 74 χοίρους : χροst corr. || ε'¹ : ι' D || l. 118 Ἐπίσκοπος D || l. 123 Σουγλίας D || l. 129 Φλαστᾶ : Φλασκᾶ D || l. 143 Σούσουρος A B : Σούγουρος D || l. 154 μητέρα : $-\tau$ - post corr. || l. 162 Πίσκιλα : Πισκιλᾶ D || l. 171 Καρεώτης : Καριώτης D || l. 176 Πεδιάκης D || l. 193 Φότκος : Φέτκος D || l. 198 Κυρίλας : Βορίλας D || l. 206 Μαρίτζας : Μαρίτζης D || l. 212 Πεδιάκη D || l. 213 Τζαλτουμᾶ D || l. 214 Βελκοκώστα D || l. 215 οἴκημα² : om. D || Χούνιανιν : $-\tau$ - post corr. || l. 216 Σουλιανίκος D || έτ(ε)ρ(ον) : χ(ωρά)φ(ιον) D || l. 217 Κοχλομίτρου D || l. 218 τρίτον : τέταρτον D || Θετόκης D || l. 219 Καλόσπητος : Καλόπτητος D || l. 224-225 Τόμπρινος D || l. 226 Χρύσης D || l. 228 Πατζακωτής D || l. 229 (ἡμίσεος) : (διμοίρου) D || l. 232 περὶ : παρὰ D || l. 233 εὐρέθη(σαν) : εὐρεθῆ(ναι) D || l. 235 ἐξωκίσθησαν : ἐζωκίσθησαν : ἐζωκίσθησαν : ἐζωκισθησαν : ἐζωκισθησαν : ἐνακοσιοστοῦ D.

Β + 'Αποκατέστη παρ' ἐμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν (καὶ) ἡ περὶ τὸ κατεπανίκιον Ζαδαλτί(ας) διὰ θείου (καὶ) σεπτοῦ χρυσοβούλλου οἰκονομ(ία) ||² τῆς κατὰ τὸ ἄγιον ὅρος τοῦ "Αθω διακειμένης σε(βασμ)ί(ας) βασιλικῆς μον(ῆς) τῶν 'Ιδήρ(ων) τῆς εἰς ὅνομα τιμωμ(έν)ης ||³ τῆς πανὑπεράγνου Θεομήτ(ο)ρο(ς) (καὶ) ἐπικεκλημένης τῆς Πορτιωτίσσης οὕτως.

Είς τὸ χωρίον τὴν 'Ραδολίδ(ους). ||4 Λέων ἱερεύς ὁ γα(μδ)ρὸ(ς) Πασχάλη τοῦ Κεγχρέα, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υίους Ἰω(άνν)ην, Μιχαήλ (καὶ) Νικόλ(αον), θυγατ(έ)ρ(α) Μαρί(αν), οἴκημα, $\zeta_{\epsilon}(\nu_{\gamma}\alpha)\rho(l)$ ου (ήμισυ), $\parallel^5$ άργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) ἐν διαφόροις τμήμασι μοδ(ίων) ζ ΄, (καὶ) χωράφ(ιον) εἰς τὴν 'Αγί(αν) Κυριακὴν μοδ(ίων) η΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ἡμισυ. $\|^6$ Νικόλαος ό Κεγχρέας ό γυναικάδελφος αὐτοῦ, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Εὐδοκίαν, υἱοὺς Ἰω(άνν)ην, Θε(ό)δ(ω)ρον (καὶ) $K_{\omega \nu \sigma \tau \alpha \nu \tau \tilde{\iota} \nu \sigma \nu}$, $\nu \dot{\iota} (\mu \phi \eta \nu)$ $\dot{\epsilon} \pi \dot{\iota} \tau \tilde{\omega}$ $\dot{\iota} I_{\omega} (\dot{\alpha} \nu \nu) \eta$ $M_{\alpha \rho} (\dot{\iota} \alpha \nu)$, $||^7 \sigma \dot{\iota} \kappa (\eta \mu \alpha)$, $\zeta_{\varepsilon} (\upsilon \gamma \alpha) \rho (\dot{\iota}) \sigma \upsilon$ ($\dot{\eta} \mu \iota \sigma \upsilon$), $\chi_{\sigma} \dot{\iota} (\rho \sigma \upsilon \varsigma)$ β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, (καὶ) χωράφ(ιον) εἰς τὴν ' $A\gamma$ (ίαν) Κυριακὴν μοδ(ίων) η΄, τέλος Εἰρήνην, μ(ητέ)ρα Zωήν, ἀδελφ(ούς) Μιχαήλ (καὶ) Βασίλειον, οἴκ(ημα), ζευγ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), ἀργ(ὰ) γ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ς' (διμοίρου), νεόφυτον $\|^{9}$ εἰς τὸ δένδρ(ον) πλησίον τοῦ Ἰσκαριώτου μοδ(ίου) α' (διμοίρου), (καὶ) χ(ωρά) φ (ιον) εἰς τ(ἡν) 'Αγ(ίαν) Κυριακὴν μοδ(ίων) η', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Εἰρήνη χήρα $\| ^{10}$ ή γυνή Βασιλ(είου) τοῦ Κεγχρέα, ἔχει υί(ούς) Ἰω(άνν)ην (καὶ) Κωνσταντῖνον, θυ(γα)τ(έ)ρ(α) Μαρί(αν), θετὸν Ἰω(άνν)ην τὸν Καψηριώτ(ην), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ Μαρί(αν), $\| ^{11}$ οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ίου) (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), αἰγίδ(ια) ζ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις)</u> τμήμασι μοδ(ίων) δέκα, (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) εἰς τὴν 'Λγ(ίαν) Κυριακὴν μοδ(ίων) η', τέλος $\| ^{12}$ (ὑπέρ)π(υ)ρα τρία. Φωτεινὸς ὁ Κεγχρέας ὁ ἀνεψιὸς αὐτ(ῶν), ἔχ(ει) (γυναῖκα) Zωἡν, υἰοὺς Δημήτρ(ιον) (καὶ) Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), αἰγίδ(ια) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) ἐν διαφόροις $\parallel^{13}$ τμήμασι μοδ(ίων) δ΄ (διμοίρου) <u>μεθ' οὖ δέδωκε προϊκα τῆ άδελφῆ αὐτου,</u> (καὶ) χ(ωρά)φ(ιον) εἰς τ(ἡν) 'Αγ(ίαν

Κυριακ(ἡν) μοδ(ίων) η', τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. $\parallel^{14}$ Ο εἰς τὴν Προσέτζιαν(ιν) προσκαθήμ(ε)νος Θεόδωρος ίερευς ὁ Κεγχρέας ὁ ἔτ(ε)ρο(ς) ἀδ(ε)λ(φ)ὸ(ς) αὐτῶν, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υξούς Πασχάλην (καξ) Ἰω(άνν)ην, ||15 οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), γοί(ρους) γ΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Μιχαήλ ὁ τ(ῆς) Εὐφημίας, ἔχ(ει) (γυναῖχα) "Ανν(αν), υἱὸν Νικόλαον, $\| ^{16}$ νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Καλήν, ἐχγόν(ους) β', θυγατ(έ)ρ(α) Στειλιαν(ήν), οἴχ(ημα), ἀργ(όν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\dot{\epsilon}$ ν διαφόρ(οις) τμήμασι μοδ(ίων) ζ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ(ρ(ον) ἔν δίμοιρον. ∥17 Ἰω(άνν)ης χαλκεύς ὁ Θεοφύλακτος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Θε(ο)δ(ώ)ρ(αν). θυ(γα)τ(έ)ρ(α) Φωτεινήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις) τμήμασι</u> μεθ' οὖ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα τη $\parallel$ 18 άδελφη αὐτοῦ μοδ(tων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτ(ον). Δημήτρ(<math>ιος) ὁ ἀδ(ε)λ(φ)ὸ(ς) αὐτοῦ, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οια) τμήμα(σ)ι</u> μοδ(ίων) δ΄, τέλος || ¹⁹ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Ἰω(άνν)ης ὁ Κεγχρέας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υί(ὸν) Νικόλ(αον), μ(ητέ)ρα Καλήν, ἀδελφὴν Καλήν, θεῖαν "Ανν(αν), ἐξαδέλφας Μαρ(ίαν) καὶ Καλήν, οἵκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) $\parallel^{20}$ μοδ(ίων) δ΄, ἔτ(ε)ρ(ον) μοδ(ίων) β΄, (χαὶ) χ(ωρά)φ(ιον) εἰς τ(ὴν) Δοδνίχει(αν) μοδ(ίων) ιβ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Γεώργ(ιος) ὁ Ῥάπτ(ης), ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υἱοὺς Μιχ(αή)λ, 'Ιω(άνν)ην, Βασίλ(ειον) (καὶ) Κωνσταντ(ῖ)νον, ||²¹ <u>νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Μιχαήλ Ζωήν (καὶ) ἐπὶ τῷ</u> $\frac{1}{10}(4vv)\eta$ Mapl(av), $\frac{1}{6}\gamma\gamma\delta v(ouc)$ $\delta\dot{u}o$, $\delta\dot{v}a$ άμπ(έ)λ(ιον) <u>έν διαφόρ(οις) τιιήμασι</u> μοδ(ίων) η΄, ||²² τέλ(ος) (ύπέρ)π(υ)ρα δύο τέταρτ(ον). Μαρία χήρα ή Κουχουριτζία, έχει θυγ(α)τ(έ)ρ(ας) Σταματ(ικήν) (καὶ) "Ανν(αν), <u>γα(μδ)ρο(ν) ἐπὶ τῆ</u> Σταματ(ικ)η Γεώργ(ιον), έγγόν( ) δ', οἴκημα, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\|^{23}$ μοδ(ίων) β', τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ήμισυ. Μιχαήλ δ Νεστζέσανος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Σταματ(ικήν), θυγ(α)τ(έ)ρ(ας) Μαρί(αν) (καί) Καλήν, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις) τμήμα(σι)</u> μοδ(ίων) C', $\|^{24}$ τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ήμισυ. Μύρης δ Κάλενος, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Θε(ο)δ(ώ)ρ(αν), υίὸν Δημήτρ(ιον), ἀδ(ε)λ(φὸν) Στέφανον, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) η΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. ^{∦25} Γεώργ(ιος) ὁ Σκοτζίλας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υἱ(οὺς) Κω(νσταντῖνον) (καὶ) Δημήτρ(ι)ον, θυ(γα)τ(έ)ρ(α) Καλήν, οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ἥμισυ), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν. Δημήτρ(ιος) ό Παφλαγών, ||²⁶ έχ(ει) (γυναΐκα) Ζωήν, υί(ὸν) Κω(νσταντΐνον), οἵκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχαὴλ ὁ Σκοτζίλας, ἔχει υἱ(ὸν) Ἰω(άνν)ην, θυγ(α)τ(έ)ρ(α) Εἰρήνην, νύ(μφην) "Ανν(αν) χήρ(αν), ἀνεψι(όν) Γε(ώ)ρ(γι)ον, $\|^{27}$ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτ(ον). Καλή χήρα ή Γομαρώ, ἔχει θυγατ(έ)ρ(α) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ἥμισυν. Ἰω(άνν)ης ὁ ||²⁸ Κολάρης, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υἱὸν Δημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν τέταρτον. Εὐδοκία χήρα ή τοῦ Νικολέτου, ἔχει θυγ(α)τ(έ)ρ(ας) Εἰρή(νην) (καἰ) 'Ελένην, ||²⁹ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκεν εἰς προῖκα τῷ γα(μ6)ρῷ αὐτῆς μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Κων(σταν)τ(ῖ)νος ὁ γα(μβ)ρό(ς) τοῦ Φώτη, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, γυναικάδ(ε)λ(φ)ον $\parallel^{30}$ Γεώργ(ιον), θυγ(α)τ(έ)ρ(α) Καλήν, οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις)</u> <u>τόπ(οις)</u> μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Δημήτρ(ι)ο(ς) ὁ Μαχαιρᾶς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδώρ(αν), θυγατ(έ)ρ(α) $\|^{31}$ Έλένην, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεόδ(ω)ρο(ς) ό υίὸς Μιχαήλ τοῦ Πορτάρη, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υί(οὑς) Ἰω(άνν)ην (καί) Δ ημήτρ(τον), οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, χοί(ρους) β΄, $\|^{32}$ ἀμπ(έ)λ(τον) μοδ(ίων) γ΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρου ήμισυ. Φωτεινός ό τῆς Μελανίας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), υἱ(οὺς) Βασίλ(ειον) (καί) Ἰω(άνν)ην, θυγ(α)τ(έ)ρ(α) Zωήν, άδελφὸν Γ ρηγόρ(ιον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ $\parallel^{33}$ Εὐδοκί(αν), οἵκ(ημα), ζε<math>(υγα)ρ(ἱ)ου $(\mathring{\eta}$ μισυ), ἀρ γ (ὀν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Δημ $\mathring{\eta}$ τρ(ι)ο(ς) δ Κομανίτζ(ης), έχει οίὸν Bασίλ(ειον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ Zωήν, θ υγ(α)τ(έ)ρ(α) Καλήν, $\|^{31}$ οἴχ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις) τόπ(οις)</u> μεθ' οὖ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα τῶ γα(μ6)ρῶ αὐτοῦ

μοδ(ίων) ζ', τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ἤμισυ. Βασίλ<math>(ειος) ὁ Λιναρᾶς, ἔχει υἱ(οὺς) $||^{35}$ ^{3} ^{3} ^{3} ^{4} ^{35} ^{35} Γεώργ(ιον), Κω(νσταν)τ(ῖ)νον (καὶ) Νικόλ(αον), νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Ἰω(άνν)η Μποζίτζαν, ἔγγονον $\underline{\Gamma}\underline{\epsilon}\underline{\delta}\underline{\rho}\underline{\gamma}(\underline{\iota}\underline{o}\underline{\nu}), \quad \theta\underline{\upsilon}\underline{\gamma}(\alpha)\underline{\tau}(\dot{\epsilon})\underline{\rho}(\alpha) \quad \Xi\underline{\epsilon}\underline{\upsilon}l(\alpha\underline{\nu}), \quad o\ell\underline{\nu}(\gamma\underline{\mu}\alpha), \quad \zeta\underline{\epsilon}(\underline{\upsilon}\underline{\gamma}\dot{\alpha})\underline{\rho}(\underline{\iota}\underline{o}\underline{\nu}) \quad \alpha', \quad \dot{\alpha}\underline{\rho}\underline{\gamma}(\dot{\alpha}) \quad \beta', \quad \dot{\sigma}\underline{\upsilon}(\underline{\iota}\underline{\nu}\dot{\sigma}\underline{\nu}), \quad \chi\underline{\sigma}l(\underline{\rho}\underline{\sigma}\underline{\upsilon}\underline{\varsigma}) \quad \beta', \quad \dot{\sigma}\underline{\upsilon}(\underline{\nu}\underline{\sigma}\underline{\nu}), \quad \dot{\sigma}\underline{\upsilon}(\underline{\nu}\underline{\nu}), \quad \dot{\sigma}\underline{\upsilon}(\underline{\nu}), \quad \dot{\sigma}\underline{\upsilon}(\underline{\nu}\underline{\nu}), \quad \dot{\sigma}\underline{\upsilon}(\underline{\nu}), \quad \dot{\sigma}\underline{\upsilon}(\underline{\nu}\underline{\nu}), \quad \dot{\sigma}\underline{\upsilon}(\underline{\nu}\underline{\nu}), \quad \dot{\sigma}\underline{\upsilon}(\underline{$ άμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέ- $\|$ 36δωκεν εἰς προῖκα τ(αῖς) θυγατράσιν αὐτοῦ μοδ(ίων) η', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Λέων ὁ Zερδό(ς), ἔχ(ει) (γυναῖκα) Zωήν, υἱ(ὸν) Γ ε(ώ)ρ(γι)ον, θ υγ(α)τ(έ)ρ(ας) Mαρί(αν) (καὶ) "Ανν(αν), οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), $\parallel^{37}$ ἀργ(ὰ) γ΄, ὀν(ικόν), αἰγίδ(ια) ς ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα τῆ ἀδελφῆ αὐτοῦ μοδ(ίων) ζ' , τέλ(ος) (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) ἕν ἡμισυ. Μιχ(αἡ) λ ό ἀδελφό(ς) αὐτοῦ, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), ||38 υί(ούς) Βασίλ(ειον), Νικόλ(αον) (καί) Γεώργ(ιον), θ υγ(α)τ(έ)ρ(α) Καλήν, ἀδελφ(ὸν) Γε(ώ)ρ(γι)ον, οἴχ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Ἰω(άνν)ης ὁ Χόθολις, ἔχ(ει) (γυναῖκα) $\mathbf{B}$ ύσσαν, $\|^{39}$ υί(οὺς) Κόμανον, $K\omega$ (νσταντίνον) (καί) Φωτεινόν, οἴκ(ημα), ζε(υγά)ρ(ιον) ἕν, ὀν(ικόν), αἰγίδ(ια) ι΄, μελίσσια γ΄, άμπ(έ)λ(ιον) $\frac{\partial v}{\partial t} \delta (\cos v) \frac{\partial v}{\partial t} \delta (\cos v)$ τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) $\frac{\partial v}{\partial t}$ τέταρτον. $\parallel^{40} M_{\rm I} \chi \alpha \dot{\eta} \lambda$ ό Μαλενίας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Ζωρίτζαν, υί(ούς) Βασίλ(ειον) (καί) Γεώρχ(ιον), ἀνεψι(όν) $\Gamma_{\varepsilon}(\delta)\delta(\omega)\rho(\sigma v)$, $\sigma'(\eta\mu\alpha)$, $\dot{\alpha}\mu\pi(\dot{\varepsilon})\lambda(\iota\sigma v)$ $\mu\sigma\delta(\dot{\omega}v)$ δ' , $\tau\dot{\varepsilon}\lambda\sigma\varsigma$ ($\dot{\sigma}\pi\dot{\varepsilon}\rho)\pi(\sigma)\rho(\sigma v)$ $\dot{\varepsilon}v$. $\Phi\omega\tau\varepsilon\iota\dot{v}\dot{o}\varsigma$ $\dot{\sigma}$ $\Gamma\dot{\varepsilon}\dot{\omega}\rho\gamma\sigma\varsigma$, ἔχ(ει) (γυναῖκα) $\|^{41}$ $\frac{\text{Μαρ(ίαν)}}{\text{Λαρ(ίαν)}}$, υἰὸν Ἰω(άνν)ην, θυγ(α)τ(έ)ρ(ας) Μπρατιλί(αν) (καὶ) Zωήν, ἀδελφ(ούς) Κω(νσταντίνον), Νικόλ(αον) (καί) Μιχ(αή)λ, νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Κω(νσταντίνω) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωκ(εν) εἰς προϊκα ταῖς $\|^{42}$ άδελφαῖς αὐτοῦ μοδ(ίων) ε', τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν τρίτ(ον). Μιχαὴλ ὁ Λίπαρις, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), θυγ(α)τ(έ)ρ(α) Καλήν, οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. $\parallel^{13}$ Βασίλ(ειος) ὁ ᾿Αμπελίτζης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υἱ(οὺς) Ἰω(άννην), Γεώργ(ιον), Δημήτρ(ιον) (καὶ) Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), χοί(ρους) δ΄, αἰγ(ί)δ(ια) ζ' , ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ΄ οὔ δέδωκ(εν) εἰς $\|^{44}$ προῖκα τῆ θυγατρὶ αὐτοῦ μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Εἰρήνη χήρα ή τοῦ Βορίλ(α), ἔχει θυγατ(έ)ρ(α) "Ann(an), olk($\eta\mu\alpha$), ample distance of deduk(en) els $\parallel^{45}$ process the buyante auti(η s) mod(ω) of, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ὁ Λουκάνος, ἕχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρή(ν)ην, υἰοὺς Κω(νσταντῖνον) (καὶ) Φωτεινόν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Θεόδωρος $\parallel^{16}$ ὁ Νικήτας, ἔχ(ει) (γυναΐκα) 'Ρωσίτζαν, υί(οὺς) Νικήταν, Δημήτρ(ιον) (καὶ) Κω(νσταν)τ(ῖ)ν(ον), νύ(μφην) Μαρ(ίαν) χήραν, ἀνεψι(οὺς) Στέφανον (καὶ) Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκημα, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) $(\mathring{\upsilon}πέρ)π(υ)ρ(ον)$ εν. $\|^{47}$ Καλ $\mathring{\eta}$ χήρα $\mathring{\eta}$ Βοριλία, έχει υἱ(ονς) Βασίλ(ειον), Κω(νσταν)τ(ῖ)ν(ον), Χρῦσον (καί) Μιχαήλ, νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Βασιλ(είω) Ζωὴν (καὶ) ἐπὶ τῶ Κω(νσταν)τ(ί)ν(ω) "Ανν(αν), οἴκ(ημα), $\zeta_{\varepsilon}(u\gamma\alpha)\rho(t)$ ου (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β΄, $\|^{48}$ ὀν(ιχόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις) τμήμα(σ)ι</u> μοδ(ίων) ζ' , τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυν. Ἰω(άνν)ης ὁ Φράγγος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. $Kω(νσταν)τ(\overline{\iota})νος \parallel^{49}$ ὁ Bάσκος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, θυγατ(έ) $\rho(\alpha)$ "Ανναν, οἴκημα, ἀμπ(έ) $\lambda(ιον)$ μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ὑπερ) $\pi(\dot{\upsilon})$ ρου δίμοιρον. Δ ημήτρ (ι) ος ι ερε (ι) ς) δ άδελφ δ (ς) αὐτοῦ, ἔχ $(ε\iota)$ (γυναῖκα) Καλήν, $\parallel^{50}$ υἱδν Γ ε(ω)ρ $(\gamma\iota)$ ον, θυγατ(ε)ρ(ας)Ζωὴν (καὶ) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Καλὴ χήρα ή τοῦ Συρμπάνου, ἔχει υἰὸν ναταί, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, $\|^{51}$ τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου τέταρτ(ον). Δημήτρ(ιος) ὁ Νικούλιακος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, υἰὸν Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α' , ἀμπ(έ) λ (τον) μοδ(ίων) δ', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θε(ό)δ(ω)ρο(ς) ὁ Λιμάρας, $\|^{52}$ ἔχ(ει) (γυναῖκα) Kαλήν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) γ΄, αἰγίδ(ια) C΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ἡμισυ. Δημήτρ(ιος) ὁ Δείπνας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), θυγατ(έ)ρ(α) Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, $\|^{53}$ τέλ(ος) (ὑπέρ) π (υ)ρ(ον) ἕν. Ἰω(άνν)ης ὁ Μπουχαλᾶς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρήνην, $\underline{\text{υἰ}(ους)}$ υαταί, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου τέταρτ(ον). "Αννα χήρα ἡ Φουρνία, έχει $\|^{51}$ ἀνεψιὰν Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Βασίλειος ό τοῦ Καλοιω(άνν)ου, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υἰοὺς Κω(νσταντῖνον), Θε(ό)δ(ω)ρ(ον) (καὶ) ᾿Αθανάσιον,

 $\|^{55}$ νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Θε(ο)δ(ώ)ρω Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν δίμοιρον. Δημήτρ(ιος) ὁ Κατζιβελάκ(ης) ήτοι ὁ γα(μβ)ρὸ(ς) τοῦ Περίτζη, έχ(ει) (γυναϊκα) Γ εωργ(ίαν), οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ίου) (ήμισυ), $\parallel^{56}$ ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτ(ον). Εὐδοκία χήρα ή Σαπωνώ ήτοι ή πενθερά αὐτοῦ, έχει θυγ(α)τ(έ)ρ(ας) "Ανν(αν) (καλ) Μαρί(αν), γα(μδ)ρὸν ἐπλ $\parallel^{57}$ τῆ "Αννη Γεώργιον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄. τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Εἰρή(ν)η χήρα ή Σουφρακία, ἔχει υίὸν Θε(ό)δ(ω)ρ(ον), θυγατ(έ)ρα Καλήν, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β', $\|^{58}$ τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Δραγωτᾶς ὁ Τζέλης, έχ(ει) (γυναϊκα) Μαρίαν, νύ(μφην) Εἰρήνην χήρ(αν), ἀνεψι(οὺς) Βασίλ(ειον) (καὶ) Μιχαήλ, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\|^{59}$ μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Χήρα ή Στανούλα, ἔχει θυγατ(έ)ρ(α) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρου ήμισυ. Θεόδ(ω)ρο(ς) ὁ τ(ῆς) 'Ορφαν(ῆς), $\|^{60}$ έχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, υί(ὸν) Βασίλ(ειον), νύ(μφην) Καλήν χήρ(αν), ἀνεψιὸν Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) ἔν, χοί(ρους) β΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) $\frac{1}{2}$ ν διαφόρ(οις) τιώμα(σ)ς μοδ(ίων) ε΄, τέλος $\|^{01}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτ(ον). Νικόλαος ὁ τοῦ Θεοφυλάκτου, ἔχ(ει) $(\gamma v v \alpha \tilde{i} \kappa \alpha)$ "Ανν (αv) , οἴκ $(\gamma \mu \alpha)$, ἀ $\mu \pi(\epsilon) \lambda((i o v))$ $\mu o \delta((i o v))$ β' , $\tau \epsilon \lambda(o \varsigma)$ $(i \pi \epsilon \rho) \pi(i) \rho(o v)$ ή $\mu \iota \sigma v$. Χήρα ή Μπασαρώ, ἔχει υί(ὸν) $\|^{62}$ 'Ιω(άνν)ην, θυγατ(έ)ρα "Αννην, γα(μδ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Μιχαήλ, οἴκ(ημα). άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(ίων) β΄, τέ λ (ος) (ὑπερ) π (ύ)ρου ήμισυ. Μιχαή λ ὁ Κομανίτζης, ἔχει υἱοὺς $\parallel$ 63 Λέοντα καί Βρυέννιον, νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Λέοντι Θεοτοκώ, ἔγγονον Μιχαήλ, οἴκ(ημα), ζευγ(α)ρ(ί)ου ήμισυν. είς την Δοβνίκειαν μοδ(ίων) κδ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Μιχ(αή)λ ό Κοναρίτης ό γαμβρό(ς) αὐτοῦ, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Σταματ(ικήν), ||65 υἰ[(ούς)] Ἰω(άνν)ην, Δημήτρ(ι)ον (καὶ) Βασίλειον, οἴκ(ημα), $\zeta \epsilon(u\gamma \alpha) \rho(tou)$ ($\eta \mu \iota \sigma u$), $\dot{\alpha} \rho \gamma(\dot{o}v) \alpha'$, $\chi o t(\rho o u c) \beta'$, $\dot{\alpha} \mu \pi(\dot{\epsilon}) \lambda(\iota o v) \mu o \delta(tou) \delta'$, $\tau \dot{\epsilon} \lambda o c$ ($\dot{u} \pi \dot{\epsilon} \rho) \pi(u) \rho(o v) \dot{\epsilon} v$ τρίτον. ^{3} Εω(άννης) δ Καλούδης, $\|^{66}$ ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), άργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\frac{1}{8}$ Υ <u>διαφόρ(οις) τμήμα(σ)ι</u> μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεόδ(ω)ρο(ς) ό Λέστιτζας, ἔχ(ει) (γυναΐκα) Καλήν, υί(ὸν) Κω(νσταν)τ(ῖ)ν(ον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) $\|^{67}$ μοδ(ίων) ϵ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Γεώργ(ιος) ὁ Βάσκος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Χρυσῆν, υί(οὺς) Θεόδ(ω)ρο(ν), Ἰω(άνν)ην $\{xαλ\}$ Γεώρ $\gamma(ιον)$, οἴχ $\{ημα\}$, ζ ε $\{υγα\}ρ(l)ου$ (ήμισυ), χοl(ρους) β', αἰγlδ(ια) ι', ἀμπ(ε)λ(ιον) μεθ' οὖ έδωκ(εν) ||⁶⁸ εἰς προϊκα τῶ γα(μδ)ρῶ αὐτοῦ μοδ(ίων) Ϛ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν ἡμισυν. Ἰω(άνν)ης ό Πραγματευτής, έχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υί(όν) Βασίλ(ειον), θυ(γα)τ(έ)ρ(α) Μαρί(αν), γα(μβ)ρ(όν) ἐπ' αὐτῆ $\|^{69}$ Γεώργιον, ἐγγόνην Μαρ(ίαν), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ἤμισυ), ἀργ(ὀν) α΄, ὀν(ικόν), χοί(ρους) β΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Μιχαήλ ό Μουζάλων, έχ(ει) (γυναϊκα) "Ανναν, $\parallel^{70}$ υί(ὸν) 'Ιω(ἀνν)ην, θυ(γα)τ(έ)ρ(α) Φωτεινήν, οἴκ(ημα), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου δίμοιρον. Κω(νσταν)τ(ῖ)νο(ς) ὁ Σπαστρικός, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, υί(οὺς) Σταμάτην, 'Αθανάσ(ι)ον $\|^{71}$ (καί) 'Ιω(άνν)ην, νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Σταμάτη Ζωήν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α', ὀν(ιχόν), χοί(ρους) β', ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ ἔδωχ(εν) εἰς προῖχα τ(αῖς) θυγατράσ(ιν) αὐτου μοδ(ίων ζ' , τέλος $\|^{72}$ (ὑπέρ) π (υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Νικόλαος ὁ Λαίμακας, εχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρή(ν)ην, υἰ(οὺς) Βρυέννιον, Μιχ(αή)λ (καὶ) Γεώργ(ιον), ἀδελφὸν Βασίλ(ειον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ Μαρ(ίαν), ἀνεψι(οὺς) $\parallel^{73}$ Μιχαὴλ (καὶ) Νικόλ(αον), οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οῦ ἔδωκ(εν) εἰς προῖκα τ(αῖς) άδελφ(αῖς) αὐτοῦ μοδ(ίων) η΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Καλή χήρα ή τοῦ ||74 'Αρούλη, ἔχει υί(ὁν) 'Ιω(άνν)ην, οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Θεόδ(ω)ρο(ς) δ 'Ραδίλας, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), ἀδελφόν Γεώργ(ιον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Μαρ(ίαν), ‖⁷⁵ οἴκ(ημα), $d\mu\pi(\epsilon)\lambda(\iota ov)$ $\mu o\delta(\ell ov)$ ζ' , $\tau\epsilon\lambda(o\varsigma)$ (ℓor) (ℓor) (ℓov) (ℓov) ((γυναῖκα) Μαρ(lav), άδ(ε)λ(φ)ην Εὐδοκl(αν), γα(μβ)ρ(δν) έπ' αὐτῆ Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, $\|^{76}$ τέλος (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) εν τρίτον. Νικόλ(αος) ό Φακίτζης, έχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, ἀνεψιὸν Μιχαήλ, ἀνεψιὰς Καλὴν (καὶ) Δημητρώ, γα(μδ)ρ(ὸν) ἐπὶ τῆ Καλῆ Μιχ(αή)λ, $\|^{77}$ οἴκ(ημα),

ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεόδ(ω)ρο(ς) ὁ Βεργῆς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), θ υ(γα)τ(έ)ρ(α) Καλήν, οἴκ(ημα), ἀργ(όν) α΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ διέπρασε μοδ(ίων) ε΄, $\|^{78}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτ(ον). Μαρία χήρα ή Βοριλία, έχει υἰ(ὸν) Ἰω(άνν)ην, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Καλήν, ἐγγόν(ην) "Ανν(αν), οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(l)ου (ήμισυ), ὀν(ικόν), ἀργ(ὰ) β', χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\parallel^{79}$ μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Μιχαὴλ ὁ Τζακνῆς ὁ γα(μθ)ρὸ(ς) αὐτῆς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ἀ) β΄, ὀν(ικόν), χοί(ρους) β΄, άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ) π (ύ)ρου δίμοιρ(ον). $\|$ 80 ^{80} (γυναϊκα) Καλήν, υίὸν Γεώργ(ιον), ἀδελφὸν Συμεῶνα, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Ζωήν, ἀνεψι(οὐς) Γεώργ(ιον) (καὶ) ^{3} Ιω(άνν)ην, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν. $\|^{81}$ ^{3} Ηλίας ὁ υἰὸς τοῦ Ἰω(άνν)ου, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Φωτεινήν, ἀδελφὰς Μαρί(αν) (καὶ) Θεοδ(ώ)ρ(αν), γα(μδ)ρ(ὸν) ἐπὶ τῆ Μαρ(ία) Δ ημήτρ(ιον), ἀνεψι(ὸν) Ἰω(άνν)ην, ἀνεψιὰν Καλήν, οἴχ(ημα), ὀν(ιχόν), χοίρ(ους) β΄, $\|^{82}$ άμπ(έ)λ(ιον) $\frac{1}{6}$ ν διαφόρ(οις) τμήμασι μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) $\frac{1}{6}$ ν ήμισυ. Μαρία χήρα ή τοῦ Κωνστάκη, ἔχει υι(οὺς) Κω(νσταντῖνον), Γε(ώ)ρ(γι)ον (καὶ) Μιχ(αή)λ, θυγατ(έ)ρ(ας) Εὐδοκίαν, $\|^{83}$ Καλήν (καὶ) Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα ταῖς θυγατράσ(ιν) αὐτ(ῆς) μοδ(ίων) η΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(α) β΄. Δημήτρ(ιος) ὁ Ξαντᾶς, $\|$ ⁸¹ ἔχ(ει) (γυναῖχα) Χρυσῆν, υίοὺς Γεώργ(ιον) (xαὶ) Δημήτρ(ιον), νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Γεωργ(ίω) "Ανν(αν), θ υ(γα)τ(έ)ρ(α) Ιζαλήν, γα(μδ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Δημήτρ(ιον), οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) ἐν διαφόρ(οις) τμήμα(σ)ι μοδ(ίων) δ' , $\|^{85}$ τέλος (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) εν τρίτ(ον). Θεοδώρα χήρα ή τοῦ ᾿Αρζανίκου, ἔχει ἀδελφὸν $K\omega(v\sigma\tau\alpha v)\tau(\tilde{\iota})v(\sigma v)$, $\sigma'(x(\eta\mu\alpha), \dot{\alpha}\mu\pi(\dot{\epsilon})\lambda(\iota\sigma v) \mu\sigma\delta(\dot{\omega}v)$ β' , $\tau\dot{\epsilon}\lambda\sigma\varsigma$ (úπερ) $\pi(\dot{\upsilon})\rho\sigma\upsilon$ ήμισυν. $\dot{\lambda}\lambda\dot{\epsilon}\xi\iota\sigma\varsigma$ $\dot{\delta}$ $\tau(\ddot{\eta}\varsigma)$ $\|^{86}$ Περιδολίας, έχει οἴχημα, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. $\mathbf{B}$ ασίλειος ὁ Βελκάσης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Εὐδοκί(αν), υί(ὸν) Θε(ό)δ(ω)ρον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β', τέλ(ος) (ύπερ) π (ύ)ρου $\|^{87}$ ήμισυ. Καλούδης ἱερεύς ὁ γα(μβ)ρὸ(ς) τοῦ παπᾶ $K\omega$ (νσταν) τ (ί)ν(ου) ὁ προσκαθήμ(ε)νος εἰς τ(ἡν) Σανιανήν, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Σταματικήν, υἰ(οὺς) Ἰω(άνν)ην (καὶ) Γεώργ(ιον), θυ(γατέ)ρα Καλήν, | 88 θεΐαν Μαλκοβίτζαν χήρ(αν), ἐξαδέλφ(ους) Βασίλ(ειον) (καί) Γ εώρ γ (ιον), οἴχ(ημα), ζε(υ γ α) ρ (ί)ου (ήμισυ), χοί(ρους) β΄, ὸν(ιχόν), ἀμ π (έ) λ (ιον) μεθ' οδ έδωχ(εν) είς προΐκα τῶ γα(μδ)ρῶ αὐτοῦ μοδ(ίων) θ' , τέλος $\|^{8\theta}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) δ ν δίμοιρον. Ἰω(άνν)ης δ Χανδρηνός, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υί(οὺς) Μιχαήλ (καὶ) Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ' , τέλος (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) ἕν. Νικόλ(αος) ὁ Μηνᾶς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), $\|^{90}$ υἱὸν Βασίλ(ειον), θυγατ(έ)ρ(ας) "Ανναν (καί) Στανούλαν, οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) $\frac{\partial v}{\partial t}$ διαφόρ(οις) τμήμα(σ)ι μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχαὴλ ὁ Δούδιμος, ἔχ(ει) (γυναῖχα) "Ανναν, $\|^{91}$ υἱοὺς Βασίλ(ειον), Δημήτρ(ιον) (καί) Γεώργ(ιον), νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Βασιλείω Ζωήν, ἐτέραν νύ(μφην) Ζωήν χήραν, ἀνεψιὸν Κοσνιτζιώτ(ην), ἀνεψιὰν Βλάχαν, οἴχ(ημα), ζε(υγα)ρ(t)ου ήμισυν, $\|^{92}$ ἀργ(ὸν) α΄, $\alpha i \gamma(t) \delta(\iota \alpha)$ ζ' , $\dot{\alpha} \mu \pi(\dot{\epsilon}) \lambda(\iota o v)$ $\mu \epsilon \theta'$ οδ δέδω $\kappa(\epsilon v)$ εἰς προῖκα τῆ θυγατρὶ αὐτοῦ $\mu o \delta(\iota \omega v)$ ζ' , τέλος $(\mathring{\upsilon}\pi\acute{\epsilon}\rho)\pi(\upsilon)\rho(\upsilon\nu)$ ev δίμοιρον. Γεώργιος ὁ Δούδιμος ὁ ἀδ(ε)λ(ϕ)ὸ(ς) αὐτοῦ, $\parallel^{03}$ έχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υί(ούς) Βασίλ(ειον) (καί) Μιχαήλ, νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Βασιλείω Ζωήν, ἀδελφὸν Δούδιμον, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Μαρ(ίαν), ἀνεψιὰν Καλήν, οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), $\|^{94}$ αἰγίδ(ια) δέκα, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Μιχαὴλ ὁ Κλωστογένης, ἔχ(ει) (γυναϊκα) "Ανναν, άδελφὸν 'Ασάνην, άδελφὴν Χρυσῆν, γα(μ6)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ $\parallel^{95}$ Μιχαήλ, ἀνεψιὸν ' $\mathbf{I}\omega(\acute{\alpha}$ νν)ην, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις) τμήμασι</u> μοδ(ίων) $\mathbf{G}'$, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Nικόλ(αος) ὁ Λlγκουρης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδ(ω)ρ(αν), υἱὸν Γεωργ(ιον), $\|^{96}$ θυγατ(έ)ρ(α) Καλήν, νύ(μφην) Ελρήνην χήραν, ἀνεψι(οὺς) Μιχαήλ (καὶ) Θεόδ(ω)ρον, ἐτέραν νύ(μφην) Μαρί(αν) χήραν, ἀνεψιὸν Μιχαήλ, οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, χοί(ρους) β' , ἀμπ(έ)λ(ιον) $\parallel^{07}$ $\underline{\epsilon} v$ διαφόρ(οις) τμήμασι μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν δίμοιρον. Μαρία χήρα ἡ τοῦ Πέτρου, έχει υί(οὺς) Γεώργ(ιον), Ἰω(άνν)ην (καὶ) Βασίλ(ειον), νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Γεωργ(ίω) Καλήν, ||⁹⁸ ἐπὶ

τῶ Ἰω(άνν)η Καλήν (καὶ) ἐπὶ τῶ Βασιλείω Ἄνν(αν), οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ὰ) γ΄, όν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις) τμήμα(σ)</u>ι μοδ(ίων) ἐπτά, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν δίμοιρον. ||99 Γεώργ(ιος) ὁ Χαρζανᾶς, ἔχει υί(οὺς) Μιχαήλ, Ἰω(άνν)ην (καί) Βασίλειον, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωκ(εν) εἰς προϊκα τῆ θυγατρὶ αὐτοῦ μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. $\|^{100}$ Μεχαὴλό Βουλκάνος, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), ἀδελφ(όν) Ἰω(άνν)ην, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Καλήν, ἀνεψιὰν *Ανν(αν), οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Γεώργιος || 101 ό Γρεβενάρ(ης), ἔχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υίοὺς Μιχαήλ, Βασίλ(ειον) (καὶ) Ἰω(άνν)ην, νύ(μφην) έπὶ τῷ Μιχαὴλ Καλὴν (καὶ) ἐπὶ τῷ Βασιλ(είω) Καλήν, θυγατ(έ)ρ(α) Καλήν, οἴκ(ημα), ζε(υγά)ρ(ιον) α' , άργ(ὰ) β' , $\|^{102}$ ὀν(ικόν), α lγ(l) δ (ια) δ' , ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ μοδ(ίων) ια΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο δίμοιρον. Μαρία χήρα ή Καρανία, || 103 ἔχει υἰοὺς Θεόδωρον (καί) Γεώργιον, νύ(μφην) ἐπί-τῶ Γεωργίω Καλήν, θυγατ(έ)ρ(α) Εἰρήνην, ἔγγονον Ἰω(άνν)ην, οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄ (ἡμίσεος), τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ἡμισυ. ||¹º¹ 'Ρώσινος ό Σθλάδος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υἱοὺς Δημήτρ(ιον) (καὶ) Βασίλ(ειον), θυγ(α)τ(έ)ρ(α) Ξενί(αν), οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>μεθ΄ οὔ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα τῆ θυγατρὶ αὐτο</u>υ || ¹⁰⁵ μοδ(ίων) γ΄ (ἡμίσεος), τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεοτόκιος ὁ ἀδ(ε)λ(φ)ὸ(ς) αὐτοῦ, ἕχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), θυγατ(έ)ρ(α) Καλήν, οἴκ(ημα), ἀργ(όν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν. Νικόλ(αος) ὁ τ(ῆς) Τομπρίτζας, | 106 έχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υίὸν Ἰω(άνν)ην, άδελφὴν Μαρί(αν), γα(μβ)ρ(δν) ἐπ' αὐτῆ Ἰω(άνν)ην, ἀνεψιόν Δημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), ἀργ(όν) α', ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Δημήτρ(ι)ο(ς) Σθλάδος || 107 ὁ τζυχαλᾶς, ἔχ(ει) (γυναῖχα) Χρυσῆν, υί(οὺς) Γεώργ(ιον) (καὶ) Θεόδ(ω)ρ(ον), θυγατ(έ)ρ(α) Μαρί(αν), γα(μδ)ρ(όν) ἐπ' αὐτῆ Μιχαήλ, ἀδελφὸν Μιχαήλ, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ Καλήν, ἀνεψι(οὺς) Νικόλ(αον) (καὶ) || 108 Θεόδ(ω)ρον, ἀνεψιὰς Εὐδοκί(αν) (καί) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) $\frac{èν}{}$ διαφόρ(οις) τμήμασι μοδ(ίων) ς' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Θεόδωρος ὁ Νικούλιτζας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) || 100 Εὐδοκίαν, υίὸν Βασίλ(ειον), θυγ(α)τ(έ)ρ(α) Καλήν, γα(μδ)ρ(όν) ἐπ' αὐτῆ Κωνσταντῖνον, οἴκ(ημα), ἀργ(όν) α', ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωχ(εν) εἰς προῖχα τῆ θυγατρὶ αὐτοῦ μοδ(ίων) ζ' , $\|^{110}$ τέλος (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) εν ήμισυ. Δανιλλ ό Μανδροϊωάνν(ης), ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υίοὺς Ἰω(άνν)ην (καὶ) Θεόδωρον, θυγατέρας Ζωὴν (xαl) "Aνν(αν), οξχ(ημα), ζε(υγα)ρ(l)ου (ήμισυ), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(lων) ε', $||^{111}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον)έν τέταρτ(ον). Βασίλειος ό Γρίδας, έχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υίοὺς Βάρδαν, Μιχαήλ (καί) Θεόδ(ω)ρ(ον), θυγατ(έ)ρ(αν) Φωτεινήν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, μελίσσ(ια) γ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , $\|\cdot^{112}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Γεώργιος ὁ Πεπερίτζης, ἔχει υί(οὺς) Ῥῶσον (καί) Μιχαήλ, νύ(μφην) έπὶ τῶ Ῥώσω Ἄνν(αν), ἔγγονον Γεώργ(ιον), ἐγγόνην Ξενίαν, ||113 οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), αλγίδ(ια) ζ' , άμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωκ(εν) ελς προΐκα τη θυγατρλ αὐτοῦ μοδ(ίων) ε', τέλος $(\dot{\upsilon}\pi\dot{\epsilon}\rho)\pi(\upsilon)\rho(\upsilon)$ &ν τρίτ (υ) . ^{1} Ιω $(\dot{\alpha}$ νν)ης $\dot{\upsilon}$ Θηριανός, ἔχ $(\epsilon\iota)$ (γυναῖκα) Μαρ $((\dot{\alpha}\nu)$, υ ίους $\|^{114}$ Θεόδ $(\omega)\rho(\upsilon)$ (καί) $K\omega(νσταντῖνον)$, θυγατ(έ)ρ(α) *Aνν(αν), οἴκ(ημα), ἀργ(όν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Ἰω(άνν)ης ὁ Κοντράδος, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υί(οὺς) Σταμάτ(ην) (καὶ) Mιχ(αή)λ, νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Σ ταμάτη $\parallel^{115}$ Zωὴν (καὶ) ἐπὶ τῷ Mιχ(αὴ)λ Tομπράνν(αν), ἔγγονον *Ιω(άνν)ην, ἐγγόν(ην) Ζωήν, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ζε(υγα)ρ(ί)ου (ἥμισυ), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτ(ον). Γεώργ(ιος) ὁ υίὸς αὐτοῦ, ||116 ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), θυγατ(έ)ρ(ας) Δραγούλ(αν) (καὶ) Μαρί(αν), ἀδ(ε)λ(φὸν) Ἰω(άνν)ην, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ Ζωήν, οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτ(ον). Νικόλαος $\|^{117}$ τζυκαλᾶς ὁ Τρανοσπήτης, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υί(οὺς) Δημήτρ(ιον), Γεώργ(ιον) (καὶ) Κωνσταντίνον, νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Δημητρ(ίω) Καλήν, θυγατέρα Καλήν, οἰκ(ημα), άργ(ὰ) β΄, $\|^{118}$ ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεόδωρος ὁ Πασχάλης, έχ(ει) (γυναϊκα) "Ανν(αν), υίὸν Ἰω(άνν)ην, οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ίου) (ἥμισυ), ἀργ(όν) α΄, αἰγίδ(ια) δ΄,

άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. $\| ^{119}$ $^{\circ}$ Ιω(άνν)ης ὁ τοῦ Λέοντος ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Χρυσῆν, υἱοὺς Μοδηνὸν (καὶ) Βασίλ(ειον), θυγατ(έ)ρ(α) Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), $\zeta_{\varepsilon}(\nu\gamma\alpha)\rho(\ell)$ ου (ήμισυ), άμπ(έ) $\lambda(\iota \circ v)$ μοδ($\ell \omega v$) ζ' , τέλος (ὑπέρ) $\pi(\nu)\rho(\circ v)$ εν ήμισυν. $\parallel^{120}$ ' $I\omega(\acute{\alpha} v v)$ ης ό Πασχάλης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρήνην, υἱ(οὺς) Κω(νσταντῖνον) (καὶ) Φωτεινόν, ἀδελφόν Γεώργ(ιον), νύ $(\mu\phi\eta\nu)$ ἐπ' αὐτῶ Καλήν, ἀνεψι(ους) Δημήτρ(ιον) (καὶ) ^{1} Ιω(άνν)ην, οἴκ(ημα), ζε(υγά)ρ(ιον) α', όν(ιχόν), αἰγίδ(ια) ιβ΄, $\| ^{121}$ άμπ(έ)λ(ιον) μεθ΄ οδ δέδωχ(εν) εἰς προῖχα τ(αῖς) ἀδελφαῖς αὐτοῦ μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) εν δίμοιρον. Ο Δοχειανός, έχ(ει) (γυναῖχα) Σ ταματ(ιχήν), υίὸν Κωνσταντῖν(ον), $\|^{122}$ άδελφὸν Ἰω(άνν)ην, άδελφὴν Θεοδ(ώ)ρ(αν), ἐξάδελφον Πάγκαλον, οἴκ(ημα), $\zeta_{\epsilon}(\nu_{\gamma}\alpha)\rho(l)$ ου (ήμισυ), αἰγίδ(ια) ι΄, χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ΄ οὖ δέδωχ(εν) εἰς προῖχα τ(αῖς) άδελ ϕ (αῖς) $\parallel^{123}$ αὐτοῦ μοδ(ίων) ια΄, τέλος (ὑπέρ) π (υ)ρα δύο δίμοιρον. Βασίλ(ειος) ἱερεὺς ὁ Σ θλάδος, ἔχ(ει) (γυναῖχα) Φωτεινήν, υι(ούς) Θηριανόν (χαί) Ἰω(άνν)ην, οἴχ(ημα), ζε(υγα)ρ(ίου) (ήμισυ), άργ(όν) α' , ον(ικόν), $\| ^{124}$ αἰγίδ(ια) δέκα, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ήμισυν. Ο προσκαθήμ(ε)νο(ς) εἰς τ(ὴν) Προσέτζιαν(ιν) Μπεζάνος ὁ Σγοῦρος, ἔχει υἰ(οὺς) Θε(ό)δ(ω)ρον, Ἰωάννην, $\parallel^{125}$ 'Pόμπον (καὶ) Μιχαὴλ (καὶ) Κω(νσταντῖνον), νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Θεοδ(ώ)ρ(ω) ΄Ανν(αν), ἐπὶ τῷ Μιχαήλ 'Αρετήν (καί) ἐπὶ τῶ 'Ρόμπω Καλήν, ἔγγονον 'Ιω(άνν)ην, ἔγγόν(ην) Ζωήν, οἴκ(ημα), $\| ^{126} \zeta \epsilon(u\gamma \alpha) \rho(\iota o v)$ $\epsilon v, \ \alpha \rho \gamma(\alpha) \ \delta', \ \delta v(\iota x \delta v), \ \pi \rho \delta \delta(\alpha) \tau(\alpha) \ \iota', \ \chi o l(\rho o u \varsigma) \ \iota', \ \alpha \mu \pi(\epsilon) \lambda(\iota o v) \ \mu o \delta(\iota \omega v) \ \iota', \ \tau \epsilon \lambda o \varsigma$ $(\dot{\upsilon}πέρ)π(\upsilon)ρα$ τρία. "Αννα χήρα ἡ τοῦ Μαυριχίου, ἔχει ἀνεψι $(ο\dot{\upsilon}ς)$ Θε $(\dot{ο})δ(ω)ρο(ν)$, ^{3} Ιω $(\dot{α}νν)ην$, Σταμάτ(ην) (καὶ) $\|^{127}$ Kω(νσταντῖνον), νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Kω(νσταντίνω) Ξενί(αν), ἔγγονον Πασχάλην, οἴχ(ημα), αἰγίδ(ια) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) Εν ήμισυ. Μιχαὴλ ὁ Μαυράχης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, $\| ^{128}$ υί(οὺς) Θεόδ(ω)ρον, Συρμπάνον (καὶ) Κω(νσταντῖνον), νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Θεοδώρω Θεοδ(ώ) $\rho(\alpha v)$, ἐγγόν(ους) Μιχαὴλ (καὶ) Ἰω(άνν)ην, οἴκ(ημα), ζε(υγα) $\rho(i)$ ου (ἡμισυ), άργ(ὸν) α΄, αἰγίδ(ια) δ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ ΄, τέλος $\|^{129}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τρίτ(ον). Θεοτόκ(ης) ίερεὺς ὁ τ(ῆς) Φωστήρας, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υίὸν Φωτεινόν, θυγατ(έ)ρ(α) Φωτεινήν, ἀνεψιὸν Bασίλ(ειον), οἴχ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀμπ(έ)λ(ιον) $\| ^{130}$ μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Νικόλ(αος) ὁ Ἐπίσκοτος ὁ γα(με)ρὸ(ς) τοῦ Στάνου, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υἰὸν Στάνον, θ υγατ(έ)ρ(α) "Ανν(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ων) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. $\parallel$ ¹³¹ Δημήτρ(ι)ο(ς) ό Τουρμπασᾶς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλοῦδαν, θυγατ(έ)ρ(α) Μαρ(ίαν), ἀδελφόν Νικόλ(αον), νύ(μφην) έπ' αὐτῶ Εἰρήνην, ἀνεψι(οὺς) $^{\prime}$ Ιω(άννην) (καὶ) Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ἀργ(όν) α΄, αἰγ(ί)δ(ια) ι΄, $\| ^{132} \, d\mu \pi(\acute{e}) \lambda(\iota o v) \, \mu o \delta(\iota \omega v) \, \zeta', \, \tau \acute{e} \lambda o \varsigma \, (\acute{u} \pi \acute{e} \rho) \pi(u) \rho(o v) \, \mathring{e} v \, \Hat{\eta} \mu \iota \sigma v. \, K \omega(v \sigma \tau \sigma v \tau \~i v) o \varsigma \, \acute{o} \, M \acute{o} \delta e \sigma \tau o \varsigma, \, \check{e} \chi(\epsilon \iota)$ (γυναΐκα) Ζωήν, υι(ούς) Δημήτρ(ιον), Ἰω(άνν)ην (καὶ) Μιχαήλ, οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), αἰγίδ(ια) ϵ' , $d\mu\pi(\epsilon)\lambda(\iota o v)$ $\mu o \delta(\iota \omega v)$ ϵ' , $\|^{133}$ $\tau \epsilon \lambda o \varsigma$ $(\delta \pi \epsilon \rho)\pi(\upsilon)\rho(o v)$ ϵv . $B \alpha \sigma \iota \lambda \epsilon \iota o \varsigma$ δ $\delta \delta \epsilon \lambda \phi \delta(\varsigma)$ $\alpha \dot \upsilon \tau o \ddot \upsilon$, $\epsilon \chi(\epsilon \iota)$ (γυναῖκα) Zωήν, υἱ(ὀν) Μιχαήλ, οἵκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ἱ)ου (ἥμισυ), ὀν(ικόν), ἀργ(ὰ) β΄, χοἱ(ρους) β΄, $d\mu\pi(\acute{\epsilon})\lambda(\iota o v)$ $\mu \circ \delta(\iota \omega v)$ ϵ' , $\tau \acute{\epsilon}\lambda \circ \varsigma$ $(\mathring{\upsilon}\pi \acute{\epsilon}\rho)\pi(\upsilon)\rho(o v)$ $\acute{\epsilon}v$ $\tau \rho \iota \tau o v$. $\|^{134}$ $\Theta \epsilon(\acute{o})\delta(\omega)\rho \circ (\varsigma)$ $\acute{o}$ $\acute{\epsilon}\tau \epsilon \rho \circ \varsigma$ $\acute{a}\delta \epsilon \lambda \phi \acute{o}\varsigma$ $\alpha \mathring{\upsilon}\tau \widetilde{\omega}v$, ἔχ(ει) (γυναϊκα) "Ανν(αν), υι(οὺς) Κω(νσταντῖνον), Μιχαἡλ (καἰ) Δημήτρ(ιον), θυγατ(έ)ρ(α) "Ανν(αν), οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ὀν(ικόν), ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος $\parallel^{135}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Μιχαὴλ ὁ ἔτερος ἀδελφὸ(ς) αὐτῶν, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Σταματικήν, θυγατ(έ)ρ(α) vacat, οἴχ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ιχόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οῦ δέδωχ(εν) $\parallel^{136}$ εἰς προῖχα τῆ ἀδελφῆ αὐτοῦ μοδ(ίων) ε' (διμοίρου), τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ἥμισυ. Λέων ὁ Σουγλέας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υί(οὺς) Θεόδ(ω)ρ(ον), Βασίλ(ειον) (καὶ) Ἰω(άννην), οἴκ(ημα), ὀνικ(όν), μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Βασίλ(ειος) ὁ Μωροματζούκης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) $Z\omega\dot{\eta}(v)$, $\|^{138}$ υίὸν Γ εώρ γ (ιον), θυγατ $(\dot{\epsilon})$ ρ (α) Εὐδοχί (αv) , οἴχ $(\eta\mu\alpha)$, ἀμπ $(\dot{\epsilon})$ λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Κωνσταντῖνος ὁ Σέρδος, ἔχ(ει) (γυναῖχα) Τομπρίτζαν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. $\|^{139}$ Μαρινία χήρα ή τοῦ Βαράδη, ἔχει υἱ(ὸν) Κω(νσταντῖνον),

θυγατ(έ)ρ(ας) "Ανν(αν) (καλ) Καλήν, (καλ) Καλή χήρα ή σύννυμφος αὐτῆς, ἔχει υί(οὺς) Μιχαήλ (καλ) Βασίλειο(ν). || 140 άνδροάδελφον Θεόδ(ω)ρον, δς έχει υίους Γεώργιον (καί) Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), άργ(δν) α', οἱ άμφότ(ε)ροι άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν τέταρτ(ον). Γεώργιος δ $\| ^{141}$ Σκαπελιώτης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υίους Δημήτρ(ιον) (καλ) Κω(νσταντῖνον), θυγατ(έ)ρ (α) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεόδωρο(ς) χαλκεύς ό Πρεστιάχος, $\|^{142}$ έχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υί(ούς) Νικόλ(αον) (καὶ) Μιχ(αή)λ, θυγατ(έ)ρ(α) "Ανν(αν), νύ(μφην) Καλήν χήραν, άνεψι(ούς) Ίω(άνν)ην, Βασίλ(ειον) (καί) Μιχαήλ, οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυν. $\|^{143}$ 'Ιω(άνν)ης ὁ υίὸς Βασιλ(είου) τοῦ Φλασκᾶ, ἔχει ἀδελφὸν Κω(νσταν)τ(ῖ)ν(ον), ἀδελφὴν "Ανναν, γα(μβ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Στάνον, οἴκ(ημα), ἀργ(ὀν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. $\|^{144}$ Βασίλ(ειος) χαλκεὺς ὁ Κεγγρέας. έχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υίδν Κω(νσταν)τ(ϊ)ν(ον), άδελφ(ούς) Μιχαήλ (καί) Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), όν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις) τμήμα(σ)ι</u> μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τρίτ(ον), || 145 Ζωή χήρα ή τοῦ Κοντούτζικου, ἔχει θυγατ(έ)ρ(α) "Ανν(αν), (καλ) Βασίλ(ειος) ὁ ἀνδροάδελφος αὐτῆς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Εἰρήνην, οἴκ(ημα), οἱ ἀμφότ(ε)ροι ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) πέντε, || 146 τέλος (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Μαυροϊωάνν(ης) ό υίὸς Θεοδ(ώ)ρ(ου) τοῦ Μοδέστου, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, θυγ(α)τ(έ)ρ(ας) "Ανν(αν) (καί) Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. | 147 Μιχαήλ ὁ υίὸς τοῦ Μανουήλ, ἔχει ἀδελφήν Δραγούλ(αν), γα(μδ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Υαλέας ὁ Υφαντής, ἔχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, ||¹⁴⁸ υίους Δημήτρ(ιον), 'Ιω(άνν)ην, Γεώργ(ιον) (καί) Νικόλ(αον), θυ(γα)τ(έ)ρ(α) Μαρί(αν), οἴχ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ΄ οῦ δέδωχεν εἰς προῖχα τῆ θυγατρὶ αὐτοῦ μοδ(ίων) ε΄, τέλ(ος) $(\dot{\upsilon}πέρ)π(\upsilon)ρ(ον)$ εν $||^{149}$ τρίτου. Νικηφόρος ὁ Βαράδης, έχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), άδ(ε)λ(φὸν) Ἰω(άνν)ην, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Ἄνναν, ἀνεψιὸν Μιχαήλ, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ||150 τέταρτον. Κω(νσταν)τ(ῖ)νος ὁ Βαράδης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, θυ(γα)τ(έ)ρ(α) Μαρ(ίαν), γα(μβ)ρ(όν) ἐπ' αὐτῆ Γεώργ(ιον), ἀδελφόν Βασίλ(ειον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) $\| ^{151}$ ἐν τέταρτον. Γεώργιος ὁ Τζαπίμαχος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υίὸν Λέοντα, θυ(γα)τ(έ)ρ(α) Μαρ(ίαν), νύ(μφην) "Ανν(αν) χήραν, ἀνεψι(οὺς) ^{3} Ιω(άνν)ην (καὶ) Δημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) $\frac{1}{2}$ διαφόρ(οις) $\frac{1}{2}$ τμήμα(σ)ι μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Ἰω(άνν)ης ὑφαντὴς ὁ ᾿Ανατ(ο)λ(ικ)ό(ς), ἔγει υίὸν #Τζικναγ(ού)λ(ης), ἔχ(ει) (γυναϊκα) Εύδοκ(ίαν), | υί(ούς) Μιχ(αή)λ (καί) Ἰω(άννην), θυ(γα)τ(έ)ρ(α) $\mid$ Μαρ(ίαν), γα(μδ)ρ(όν) ἐπ' αὐτῆ $\mid$ Μιχ(αή)λ, ζε(υγα)ρ(ίου) (ήμισυ), χοί(ρους) β', $\mid$ ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τελ(ος) | (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν.// $||^{153}$ //Μιχ(αλ)λ// Μερχούριος ὁ γα(μδ)ρὸ(ς) Βελχωνᾶ τοῦ Π ρεδιστηνοῦ, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδ(ώ)ρ(αν), γυναικαδ(έ)λ (ϕ) ην Γ εωργί (αv) , οἴκ $(\eta \mu \alpha)$, άμπ(έ)λ(ιον) <u>έν διαφόρ(οις) τμήμασι</u> μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἰω(άνν)ης δ || 154 Σκοπελιώτης, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υίους Βασίλ(ειον), Δημήτρ(ιον) (καί) Κω(νσταν)τ(ῖ)ν(ον), o δχ (ημα), ζε(υγα)ρ(t)ου (ήμισυ), άμπ(t)λ(t)ον) μοδ(tων) δ΄, χωράφι(t) εἰς τὴν t0 δνίχει(t) εξ ἀγορασί(ας) μοδ(ίων) ιε΄, τέλος $\|^{155}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. ᾿Ασάνης ὁ ἀδ(ε)λ(φ)ὸ(ς) αὐτοῦ, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Τομπράνν(αν), υίοὺς Βασίλ(ειον) (καὶ) Δημήτρ(ιον), θυ(γα)τ(έ)ρ(α) Ζωήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Κων(σταν)τ(ῖ)νος ∥¹⁵⁶ ὁ Πρεβιστηνός, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρήνην, υἰὸν Ἰω(άνν)ην, θυγ(α)τ(έ)ρ(α) Μαρί(αν), αδ(ε)λ(φὸν) Βασίλ(ειον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Mαρ(ίαν), οἴχ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. $\|^{157}$ Γεώργιος ὁ Μακεδών, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, ἀδ(ε) λ (φὸν) Κω(νσταν)τ(ῖ)ν(ον), νύ(μφην) έπ' αὐτῶ Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ς΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἐν ήμισυ. Θεόδ(ω)ρο(ς) ό Σούσουρος, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υί(ούς) Μιχ(αὴ)λ $\parallel^{158}$ (καὶ) Ἰω(άνν)ην, ἀδ(ε)λ(φὸν)

'Ιω(άνν)ην, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Φωτεινήν, ἀνεψι(ούς) Βασίλ(ειον) (καί) Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ς΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν δίμοιρον. Ζωή χήρα ή Βελκονία, έχει $\theta \upsilon (\gamma \alpha) \tau (\acute{\epsilon}) \rho (\alpha \varsigma) \quad \| \, ^{159} \quad \Theta \varepsilon o \delta (\acute{\omega}) \rho (\alpha \nu) \quad (\varkappa \alpha \wr) \quad \, ^{\prime\prime} A \nu \nu \alpha \nu, \quad o \ddot{\iota} \varkappa (\eta \mu \alpha), \quad \dot{\alpha} \mu \pi (\acute{\epsilon}) \lambda (\iota \circ \nu) \quad \mu \circ \delta (\iota \omega \nu) \quad \gamma', \quad \tau \acute{\epsilon} \lambda \circ \varsigma (\iota \omega \nu) \quad \lambda \circ \delta (\iota \omega \nu) \quad \lambda' \circ \delta (\iota \omega \nu)$ (ύπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Βασίλειος ό Δραγίνας, έχ(ει) (γυναΐκα) "Ανναν, υί(οὺς) 'Ιω(άνν)ην (καί) $K_{\omega}(v_{\sigma}(x_{\sigma}))(\tilde{v})(v_{\sigma})$, οἴκ(ημα), ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) ἐν διαφόροις $||v_{\sigma}(x_{\sigma})||^{160}$ τμήμα(σ)ι μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Θεοδώρα χήρα ή τοῦ Πράδιτζα, ἔχει ἔγγονον Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου τέταρτον. Γεώργ(ιος) ὁ Ξηράχ(ης), $\| ^{161}$ ἔχ(ει) (γυναῖχα) Xρυσῆν, υἱ(ὸν) Kω(νσταν)τ(ῖ)ν(ον), οἴκ(ημα), πρό δ (α)τ(α) ι΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μο δ (ί)ου ένό(ς), τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Νικόλαος ἱερεὺς ὁ Γερίλας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδ(ώ)ρ(αν), υἱὸν Προκόπ(ιον), γυναικαδ(έ)λ(φους) Βλάχον (καί) Δημήτρ(ι)ον, | 162 νύ(μφην) Καλήν χήραν, άνεψιον Σταμάτην, άνεψιαν Μαρ(ίαν), οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις) τόπ(οις)</u> μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. $^{\circ}$ Ιω(άνν)ης ὁ Κόντρεος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, $\parallel^{163}$ υί(ὸν) $^{\circ}$ Βασίλ(ειον), ἀδελφὸν $^{\circ}$ Ασάν(ην), οἔκ(ημα), $\zeta_{\varepsilon}(v_{\gamma}\alpha)\rho(l)$ ου (ήμισυ), άμπ(έ)λ(ιον) μετά τοῦ ἐξ άγορασί(ας) μοδ(ίων) ια' μεθ' οῦ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα τη άδελφη αύτου, τέλος (ύπέρ)π(υ)ρα δύο ήμισυ. | 161 Γεώργιος ὁ Πάγκαλος, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρήνην, άδελφὴν Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Καλὴ χήρα Στάνου τοῦ Κυπριανοῦ, ἔχει υί(οὺς) Γεώργ(ιον), Μιχ(αὴ)λ (καὶ) Νικόλ(αον), $\parallel^{165}$ οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, δν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μετὰ τοῦ ἐξ αγορασί(ας) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἡλίας ὁ τοῦ Παύλου, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Έλένην, υί(ὸν) Βασίλ(ειον), ἀδ(ε)λ(φὸν) Παῦλον, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Ζωήν, $\parallel^{166}$ άδελφ(ούς) έτέρ(ους) Νικόλ(αον) (καλ) Βασίλ(ειον), νύ(μφην) έπλ τῶ Νικολ(άω) Θε(ο)δ(ώ)ρ(αν), (καὶ) Τομπρίτζα χήρα ἡ νύ(μφη) αὐτοῦ, ἔχει υἱ(ὸν) Θειοτόκ(ην), οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), οἱ άμφότ(ε)ροι άμπ(έ)λ(ιον) σύν τῶ εἰς τὴν $\| ^{167}$ Χούνιαν(ιν) μοδ(ίων) η', τέλος $(6\pi \epsilon \rho)\pi(\upsilon)\rho\alpha$ δύο. 'Ιω(άνν)ης ὁ Χουδίνας, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υίοὺς Βασίλ(ειον) (καὶ) Μιχαήλ, θυγατ(έ)ρ(αν) Σταματ(ικήν), οἴκ(ημα), ζε(υγά)ρ(ιον) α΄, ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), $\|^{168}$ αἰγέδ(ια) ι΄, χοί(ρους) β΄, άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(ίων) δέχα, τέλος (ὑπέρ) π (υ) ρ (α) β ' (ήμισυ). Βασί λ (ειος) δ Λ ίγγουρης δ ἀνεψιὸς αὐτοῦ, ἔχει μ (ητέ)ρα "Ανν(αν), ἀδελφὴν Θεοδ(ώ)ρ(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) $\parallel^{160}$ μ οδ(ίων) δ', τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Ἰω(άνν)ης ὁ Πομπίτζης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υί(ὸν) Δ ημήτρ(ιον), άμπ(έ) λ (ιον) μοδ(lων) γ΄, τέ λ (ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρου δίμοιρον. Μοδηνὸ(ς) ὁ Πενθεράκης, $\parallel^{170}$ ἔχ(ει) $(\gamma$ υναῖκα) "Ανν $(\alpha$ ν), πρόγονον Μιχαήλ, ἀδ (ϵ) λ $(\phi$ δν) 'Ιω(άνν)ην, οἴκ(ημα), ἀμπ (ϵ) λ(ιον) μοδ(ίων) ζ', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Βασίλ(ειος) ὁ Χαλκών(ης), ἔχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, θυ(γατέ)ρ(αν) Θ ε(ο)δ(ώ)ρ(αν), $\parallel^{171}$ νύ(μφην) Εἰρή(ν)ην χήραν, ἀνεψιὸν Παναγιώτ(ην), οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Θεόδωρο(ς) ὁ Μουσθνιάρης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Εὐδοκί(αν), υἱὸν Bασίλειο(ν), $\|^{172}$ ἀνεψιὸν Nικόλ(αον), οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Γεώργ(ιος) Γερίλτζας ὁ θεῖος αὐτοῦ, ἔχει υἱοὺς Βασίλ(ειον) (καὶ) Μιχ(αή)λ, $\theta_{\text{U}(\gamma\alpha)\tau(\acute{\epsilon})\rho(\alpha)} \ \Theta_{\text{Eo}\delta(\acute{\omega})\rho(\alpha\nu)}, \ \|^{178} \ \text{oix}(\eta\mu\alpha), \ \text{ov}(\iota\text{x\'ov}), \ \grave{\alpha}\mu\pi(\acute{\epsilon})\lambda(\iota\text{ov}) \ \mu\text{o}\delta(\ell\omega\nu) \ \delta', \ \tau\acute{\epsilon}\lambda\text{o}\varsigma \ (\mathring{\upsilon}\pi\acute{\epsilon}\rho)\pi(\upsilon)\rho(\text{ov})$ έν. Θεόδ(ω)ρο(ς) Χειλάτος ὁ τοῦ Βασίλχου, ἔχ(ει) (γυναῖχα) Ζωήν, υἱὸν Νικόλ(αον), ἀδ(ε)λ(φὸν) Μιχαήλ, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ $\| ^{174}$ Δραγούλαν, ἀνεψιὸν Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ς' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυν. Ἰω(άνν)ης ὁ τοῦ Βασίλκου, ἔχει θυγατ(έ)ρ(αν) Σ θλαβίτζαν, $\|^{175}$ οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ὀνικ(όν), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\frac{\partial}{\partial t} = \frac{\partial}{\partial t} \frac$ έχει υί(ούς) Καλούδην (καί) Νικόλαον, $\parallel^{176}$ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ' , τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Δημήτρ(ιος) ἱερεὺς ὁ Βασίλκος ὁ ἀδελφό(ς) αὐτῶν, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υἰοὺς Καλούδην (καὶ) ' $Iωάνν(ην), ||^{177}$ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(<math>lων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. 'Iω(άννης) ἱερεὺς ό γα(μβ)ρό(ς) αὐτ(ῶν), ἔχ(ει) (γυναῖκα) Θεοδ(ώ)ρ(αν), υἰοὺς Γεώργ(ιον), Καλούδην (καὶ) $K\omega(\text{nstan})\tau(\tilde{\iota})\text{n}(\text{on}), \text{ nú}(\mu\phi\eta\text{n}) \text{ $\tilde{\epsilon}$}\pi \tilde{\iota} \text{ $\tilde{\epsilon}$} \tilde{\iota} \tilde{\omega} \text{ Γ}\epsilon\omega\rho\gamma(\tilde{\iota}\omega) \text{ Θ}\epsilon(\text{o})\delta(\tilde{\omega})\rho(\alpha\text{n}), \text{ θ}\upsilon\gamma\alpha\tau(\tilde{\epsilon})\rho(\alpha) \text{ Z}\omega\dot{\eta}(\text{n}), \text{ $\|\tilde{\iota}^{18}$ ox}(\eta\mu\alpha), \text{ $\tilde{\epsilon}^{18}$ ox}(\eta\mu\alpha), \text{ $\tilde{\epsilon}^{18}$$

όν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (δπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Γεώργιος Βασίλκος ὁ τοῦ Πίσκιλα, ἔχ(ει) (γυναῖχα) 'Αναστασί(αν), υί(ὸν) Μιχαήλ, ἀδ(ε)λ(φὸν) 'Ιω(άνν)ην, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ Μαρ(ίαν), άνεψε(ὸν) $\| ^{179}$ Γεώργ(ιον), οἴχ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτ(ον). Βασίλειος ἱερεὺς ὁ Πράβιτζας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υίοὺς 'Αντώνιον, Μιχ(αὴ)λ (καί) Βασίλειον, νύ(μφην) ἐπὶ τῷ $\|^{180}$ 'Αντωνίω Εἰρήνην, θυγατέρα Εἰρή(ν)ην, οἴχ(ημα), ζε(υγά)ρ(ι)ον ἕν, ἀργ(ὸν) έν, ὀν(ικόν), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μετὰ τοῦ ἐξαλείμματος τοῦ Κολώνη μεθ' οδ δέδωκ(εν) εἰς $\| \epsilon \| = 1$ προΐκα τ(αῖς) θυγατράσιν αὐτοῦ μοδ(ίων) θ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Γεώργιος ὁ ἀδ(ε)λ(φ)ὸ(ς) αὐτοῦ, ἔχ(ει) (γυναῖκα) "Ανναν, υίὸν Μιχαήλ, θυγατ(έ)ρ(ας) Μαρ(ίαν) (καὶ) Ζωήν, γα(μβ)ρ(ὸν) ||182 ἐπὶ τη Μαρία Δημάνον, ἀνεψιὸν Ἰω(άνν)ην, οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ίου) (ήμισυ), ὀν(ικόν), χοί(ρους) δ΄, άμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οδ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα τ(αῖς) ἀδελφ(αῖς) αὐτοῦ ὁ Ἰω(άνν)ης μοδ(ίων) ιγ', τέλ(ος) || 183 (ὑπέρ)π(υ)ρα τρία. Ἰω(άνν)ης ἱερεὺς ὁ γα(μδ)ρὸ(ς) τοῦ παπᾶ Βασιλ(είου), ἔχ(ει) (γυναϊκα) Στειλιανήν, οἴχ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), $\frac{\partial v(ιχόν)}{\partial v(ιχόν)}$, χοί(ρους) $\frac{\delta'}{\delta}$, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ' , τέλος $(\mathring{\upsilon}πέρ)π(υ)ρ(ον)$ Εν. Μιχαὴλ ὁ Χαλ- $\|^{184}$ κεώπ(ου)λ(ος), ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υίοὑς Ἰω(άνν)ην (καλ) Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. "Αννα χήρα ἡ τοῦ $Πότζακα, ἔχει υι(ὸν) Ἰω(άνν)ην, θυγατ(έ)ρ(α) Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) <math>||^{185}$ μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Γεώργ(ιος) ὁ Πατρηνό(ς), ἔχει υίὸν Θεόδ(ω)ρον, θυγατ(έ)ρ(ας) Ζωήν (καί) Εἰρήνην, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τέταρτ(ον). Σταμάτ(ης) $\| \cdot \|^{186}$ δ υξός τοῦ Λούτκου, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υξὸν Δημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(ξ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου τρίτον. Βασίλειος ὁ Σλῖνος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υἰὸν Γεώργ(ιον), θ υγ(α)τ(έ)ρ(α) "Ανν(αν), $\|^{187}$ οἴχ(ημα), ἀργ(όν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Βασίλειος ό γα(με)ρό(ς) τοῦ Μηνᾶ, ἔχ(ει) (γυναΐκα) Σταματ(ικήν), θυγατ(έ)ρ(α) "Ανν(αν), γυναιχαδέλφην Βρυόναν, γυναι- $\| ^{188}$ χάδελφον ^{3} Ιω(άνν)ην, οἴχ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλ(ος) (ύπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Ἰω(άννης) ό Σκαριώτης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, θυγατ(έ)ρ(α) Συναγούλ(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ' , $\|^{189}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Κωνσταντῖνο(ς) ὁ υἰὸς τοῦ Στεφάνου, έχει άδελφ(ούς) Δημήτρ(ιον) (καί) Στέφανον, άδελφὴν Μαρ(ίαν), οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) εν $\parallel^{190}$ δίμοιρον. Παναγιώτ(ης) ὁ υἰὸς ἰερέ(ως) τοῦ Σ θλάδου, ἔχ(ει) (γυναῖχα) Καλήν, οἴχ(ημα), ὀν(ιχόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου ήμισυ. Θεόδωρο(ς) ὁ Κλεπτάκης, || 191 έχει υίον Δημήτρ(ιον), θυγατ(έ)ρ(ας) Μαρί(αν) (καὶ) Καλήν, ἀδελφον Δημήτρ(ιον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ "Ανναν, ἀνεψιούς Γεώργ(ιον) (καὶ) Θεόδ(ω)ρ(ον), ἀνεψιὰν Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ||¹⁹² ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), δν(ικόν), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) η΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Νικόλ(αος) ό Σακελλάρ(ιος), ἔχ(ει) (γυναϊκα) Γεωργί(αν), υίοὺς Δημήτρ(ιον) (καὶ) Μιχαήλ, θυγατ(έ)ρ(α) Mαρί(αν), γα(μβ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτ(ῆ) Kω(νσταν)τ(ῖ)ν(ον), $\|^{193}$ οἴκ(ημα), ἀμπ(ἑ)λ(ιον) ἀπὸ ἑξαλείμματος τοῦ Πεπλεγμένου μοδ(ίων) γ΄, τέλ(ος) (ὑπερ)π(ὑ)ρου δίμοιρον. Ἰω(ἀνν)ης ὁ Γρίδιτζας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Mαρl(αν), vl(δν) Θεδδ(ω)ρον, σlχ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) $\| l$ 04 μοδ(lou) ένός, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου τρlτον. Μιχαήλ ὁ Μαχαιρᾶς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, υἱοὺς Ἰω(άννην) (καὶ) vacal, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἰω(άνν)ης $\parallel^{195}$ ὁ Πεδιάκος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υί(ὸν) Γε(ώ)ρ(γι)ον, νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Μαρί(αν), ἔγγονον Ἰω(άνν)ην, ἐγγόνας Καλὴν (καὶ) Θεοδώραν, οἴχ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ιχόν), $\| ^{196}$ αἰγίδια $\subseteq$ ', χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) σύν τὸ ἐξ ἀγορασί(ας) μοδ(ίων) ι΄, (καί) γῆν ἐξ ἀγορασί(ας) ὁμοί(ως) εἰς τὴν Χούνιαν(ιν) μοδ(ίων) ιζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο ήμισυ. $\| ^{197}$ Ζωή χήρα ή νύ(μφη) αὐτοῦ, ἔχει υίοὺς Γ εώργ(ιον) (καὶ) Ἰω(άνν)ην, θυγατ(έ)ρ(ας) Στανούλ(αν) (καί) Εἰρή(ν)ην, νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Γεωργ(ίω) Μαρ(ίαν), ἐγγόν(ους) Bασίλ(ειον) (καὶ) Δημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), $\| ^{108}$ ζευγ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β΄, χοί(ρους) β΄, αἰγίδ(ια) ς΄, άμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ ἔδωχ(εν) εἰς προῖχα τ(αῖς) θυγατράσιν αὐτοῦ μοδ(ίων) ς΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Βασίλειος $\| ^{109}$ ὁ ἀνεψιὸς αὐτ(ῶν), ἔχ(ει) (γυναῖκα) Δημητρώ, μ(ητέ)ρα

Εὐδοχί(αν), ἀδελφ(ούς) Ἰω(άνν)ην (χαὶ) Γεώργ(ιον), οἴχ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, αἰγ(ί)δ(ια) ζ΄, χοί(ρους) β', άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν $\|^{200}$ ήμισυν. Αθανάσιος ὁ υίὸς τοῦ Δίψιανι, έγ(ει) (γυναϊκα) "Ανναν, υίους Βασίλ(ειον) (καί) Ἰω(άνν)ην, οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος $(\dot{\upsilon}\pi\acute{e}\rho)\pi(\upsilon)\rho(\upsilon v)$ εν τέταρτον. $\|^{201}$ $^{\prime}$ Ιω(άννης) ὁ Σλονίκας, έχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υἰοὺς Δημήτρ(ιον) (χαὶ) Βασίλ(ειον), θυγατ(έ)ρ(α) Μαρ(ίαν), γα(μβ)ρ(ὸν) ἐπ' αὐτῆ Ἰω(άνν)ην, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) $\frac{1}{2}$ ν διαφόρ(οις) τμήμα(σ)ι μοδ(ίων) ζ' , $\|^{202}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυν. Ἰω(άνν)ης ἱερεύς δ γα(μβ)ρό(ς) Ἰω(άνν)ου τοῦ Πεδιάκου, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, θυγατ(έ)ρ(ας) Μαρ(ίαν) (καὶ) Ζωήν, $\frac{\partial v_{\varepsilon} \psi_{\varepsilon} \partial v_{\varepsilon}}{\partial v_{\varepsilon}} = \frac{\partial v_$ ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Ἰωαννάκ(ης) ὁ 'Ροδόσφυρος, ἔγ(ει) (γυναϊκα) 'Ρωσάνν(αν), υί(ους) Νικόλ(αον) (και) Ούρεσιν, ἀδ(ε)λ(φους) ||204 Μιχαήλ (και) Νικόλ(αον), οἴχ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυν. Ἰω(άνν)ης ό Πατζακωτός, ἔχ(ει) (γυναϊκα) "Ανν(αν), υίδν Μιχαήλ, θυγατέρας Μαρ(ίαν) || 205 (καί) Στεφανί(αν), οξχ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ὀν(ιχόν), χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ξυ τέταρτου. Ἰω(άννης) Μακεδών ὁ Δραγάνος, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υί(ούς) Μιγ(αή)λ (καί) Bασίλ(ειον), $\|^{206}$ θυγατ(έ)ρ(α) Καλήν, άδ(ε)λ(φὸν) Bασίλ(ειον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ "Ανν(αν), ἀνεψι(οὺς) Μιγαήλ (καί) Ἰω(άνν)ην, οἴκ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, χοί(ρους) β΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) ἐν διαφόροις τόποις $\|^{207}$ μοδ(ίων) ζ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Γεώργ(ιος) ὁ Βαστραλίτ(ης), ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υίοὺς Βασίλ(ειον) (καί) Ἰω(άνν)ην, ἀνεψιὸν Μιχαήλ, οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), χοί(ρους) β΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ζ' , $\|^{208}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυν. Ἰω(άνν)ης ὁ Κομανίτζ(ης), έχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υίους Ἰω(άνν)ην (καὶ) Μιχαήλ, θυγατ(έ)ρ(α) Εὐδοκί(αν), άδ(ε)λ(φόν) Μιχαήλ, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $\|^{209}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἰω(άννης) ὁ υἰὸς τοῦ Βελκονίτζα, έχει άδελφὸν Βασίλ(ειον), οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρ(ου) ήμισυν. Ἰωάνν(ης) ό Τουντουρίτζ(ης), $\|^{210}$ ἔχ(ει) (γυναῖχα) Καλήν, υἱ(ον) Θεόδ(ω)ρον, οἴχ(ημα), ἀρ γ (ὰ) β΄, ἀμπ(ε)λ(ιον)μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχαὴλ ὁ Λαχανᾶς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υί(οὺς) $K\omega(v\sigma\tau\alpha v\tau\tilde{\iota}v\circ v)$ (xal) $\Gamma\epsilon\dot{\omega}\rho\gamma(\iota\circ v)$, $\circ\dot{\iota}\kappa(\eta\mu\alpha)$, $\dot{\alpha}\mu\pi(\dot{\epsilon})\lambda(\iota\circ v)$ $\mu\circ\delta(\dot{\iota}\omega v)$ δ' , $\tau\dot{\epsilon}\lambda(\circ\varsigma)$ $\parallel^{211}$ $(\dot{\upsilon}\pi\dot{\epsilon}\rho)\pi(\upsilon)\rho(\circ v)$ εν. Εύδοκία χήρα ή τοῦ Δημάνου, έχει υί(ὸν) Θεόδ(ω)ρ(ον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ Μαρ(ίαν), ἔγγονον 'Ιω(άνν)ην, άδ(ε)λ(φὸν) Γεώργ(ιον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῷ "Ανν(αν), ἀνεψι(ὸν) Νιχόλ(αον), οἴχ(ημα), $\|^{212}$ ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ὰ) γ΄, αἰγίδ(ια) ς΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὖ δέδωκ(εν) εἰς προῖκα τῆ θυγατρὶ αὐτ(ῆς) μοδ(ίων) ς' (διμοίρου), τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Σθλάδος ὁ γα(μδ)ρό(ς) τοῦ Δ ημάνου, $\|^{213}$ ἔχ(ει) (γυναῖχα) Zωήν, υί(οὺς) Γ εώργ(ιον) (καὶ) Δ ημάνον, θυγατ(έ)ρ(α) Mαρί(αν), γυναικαδέλφην Καλήν χήρ(αν), άνεψι(ούς) Ἰω(άννην), Γεώργ(ιον) (καλ) Βασίλ(ειον), οἴκ(ημα), άργ(ά) β', αἰγ(ἱ)δ(ια) δ', $\|^{2ἱ · I}$ άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ἱων) ε΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν τέταρτον. Ἰω(άννης) δ τῆς Ξανθῆς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υί(οὺς) Δημήτρ(ιον) (καὶ) Σαραντηνόν, ἀδ(ε)λ(φὸν) Γεώργ(ιον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Zωήν, $\|^{215}$ ἀνεψι(ὸν) Zωμάκην, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) σὐν τῶ νεοφύτω (καὶ) τῶ ἐκ προικὸ(ς) ἀπὸ τοῦ Γεράση μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχ(αὴ)λ Μαργαρίτ(ης) ό γα(μδ)ρό(ς) τοῦ $\|^{216}$ Πετρούνη, ἔχει υί(ὸν) Ἰω(άνν)ην, θυγατ(έ)ρ(α) Εἰρή(ν)ην, οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Γεώργ(ιος) ὁ Φότκος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Χρυσῆν, υίὸν Ἰω(άνν) ην, ἀδ(ε)λ(φὸν) Κω(νσταν)τ(ῖ)ν(ον), $\|^{217}$ νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Ἄνν(αν), οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις) τμήμασι</u> μοδ(ίων) η΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο. Ζωὴ χήρα ἡ τοῦ Λαμψαχηνοῦ, ἔχει υἰὸν Γεώργιον, $\|^{218}$ νύ $(\mu\phi\eta\nu)$ ἐπ' αὐτῶ $\text{Εἰρή}(\nu)\eta\nu$, ἀμπ $(έ)\lambda(ιον)$ μοδ(ίου) ἐνός, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου τέταρτον. Βοΐλας ὁ γα(μβ)ρὸ(ς) τοῦ Σφιγξομμάτου, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υί(ὸν) Γεώργ(ιον), θυγατ(έ)ρ(α) Στειλιανήν, $\|^{219}$ προγόν(ους) $^{\prime}$ Ιω(άνν)ην (καὶ) Δημήτρ(ιον), νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Ἰω(άνν)η Ἄνν(αν), ἔγγονον Γεώργ(ιον), οἴχ(ημα), αἰγίδ(ια) ι΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) η΄, τέλος $(\dot{\upsilon}πέρ)π(\upsilon)$ ρα δύο. Θεοδ $(\dot{ω})$ ρα χήρα ή Δ ραγωτ $\dot{ω}$, $\parallel^{220}$ ἔχει θυγατ $(\dot{ε})$ ρ(α) Εὐδοκ $\dot{ε}(αν)$, γα(μδ)ρ $(\dot{ο}ν)$ ἐπ

αὐτῆ Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) ἤμισυν. Ἰω(ἀνν)ης Τζερμνέας δ Ποταμίτ(ης), ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υί(ούς) Γεώργ(ιον) $\|^{221}$ (καὶ) Δημήτρ(ιον), οξκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Ἰω(άννης) ὁ Γερίλας, ξχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, θυγατ(έ)ρ(α) Εἰρή(ν)ην, γα(μβ)ρ(ον) ἐπ' αὐτῆ Θεόδ(ω)ρ(ον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) σύν $\|^{222}$ τὸ ἐξ ἀγορασί(ας) ἀπὸ τοῦ Πομπίτζη μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ) π (υ) ρ (ον) εν τρίτ(ον). Θεόδωρος Τζερμέας ὁ Κορασῆς, ἔχει υἱ(ὸν) Βασίλ(ειον), ἀδ(ε)λ(φὸν) Μιχαήλ, $\|^{223}$ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) ἀπὸ εξαλείμματος του Σλίνα μοδ(ίων) γ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν. Μελισσηνὸ(ς) ὁ Τζερμνέας, ἔχει υξούς Μοσχωνᾶν (καὶ) Δ ημήτρ(ιον), ἀδ(ε) λ (φὸν) Δ ημήτρ(ι)ον, $\parallel^{224}$ νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Καλήν, οἴχ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β΄, αἰγίδ(ια) $\subset$ ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτον. Εἰρήνη χήρα ή Διψανία, ἔχει υί(οὺς) Νικόλ(αον) (καὶ) Δημήτρ(ι)ον, ∥²²⁵ ἀνεψιὰν Μαρ(ίαν), άνεψιὸν Δημήτρ(ιον), οἴκ(ημα), αἰγίδ(ια) β΄, χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οὔ ἔδωκ(εν) εἰς προῖκα τη θυγατρί αὐτης μοδ(ίων) ια΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο δί- $\|^{226}$ μοιρον. Δημήτρ(ιος) ὁ Παφλαγών ὁ της Καλοειρή(νης), έχ(ει) (γυναῖκα) Μαρ(ίαν), υί(ον) Ἰω(άνν)ην, ἀδελφ(ούς) Ἰω(άνν)ην, $K_{\omega}(v\sigma\tau\alpha\nu)\tau(\tilde{\iota})\nu(o\nu)$ (καὶ) Νικόλ(αον), ἀδελφὴν Σταμ(α)τ(ικήν), οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ($\tilde{\iota}$)ου (ήμισυ), $\|^{227}$ αἰγ(ί)δ(ια) ζ' , ἀμπ(έ)λ(ιον) ἐν διαφόρ(οις) τμήμασι μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν ήμισυ. Γεώργ(τος) ὁ Βουλγ(α)ρ(ος), ἔχ(ει) (γυναῖκα) Μαρί(αν), υίὸν Μιχαήλ, νύ(μφην) Καλήν χήρ(αν), ἀνεψι(ὸν) Mιχ(αή)λ, $||^{228}$ οἴκ(ημα), ζευγ(α)ρ(ί)ου (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, πρόβ(α)τ(α) ι΄, ἀμπ(ξ)λ(ιον) μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτ(ον). Ἰω(άνν)ης ὁ Σκούραζης, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), υἰὸν Δημήτρ(ιον), οἴχ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) $\|^{229}$ μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) δίμοιρον. 'Ιω(άνν)ης ὁ Λέστιτζας, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Δραγάνν(αν), υίοὺς Βασίλειον (καὶ) 'Ασάνην, οἴκ(ημα), αίγίδ(ια) ζ', $ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ', τέλος <math>||^{230}$ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Βασίλειος ὁ υἱὸς τ(ῆς) Μαρίτζας,ἔχ(ει) (γυναϊκα) Ἑλένην, ἀδελφὸν Δημήτρ(ιον), γυναικάδελφον Βασίλ(ειον), ἐξαδέλφην Θεοδ(ώ)ρ(αν), οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $\|^{231}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Μιχαὴλ ὁ Μοναχός, ἔχ(ει) (γυναῖχα) Μαρί(αν), υίὸν Κω(νσταντῖνον), θυ(γα)τ(έ)ρ(α) Καλήν, οἴκ(ημα), αἰγίδ(ια) δ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Βασίλ(ειος) ὁ Φλεβοτόμος, $\|^{232}$ ἕχ(ει) (γυναῖκα) Λαμπ<ρ>ηνήν, ἀδελφ † ην Μαρ(ίαν), ἀνεψι(οὺς) Γεώργ(ιον) (καὶ) Ἰω(άνν)ην, ἐξάδ(ε)λ(φ)ον Γεώργ(ιον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Θεοδ(ώ)ρ(αν), <u>ἀνεψι(ὸν)</u> <u>vacal</u> οἱ τοιοῦτοι ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ἱων) η΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρα δύο || 233 τέταρτ(ον). Μιχαήλ ὁ Μπερζολοζᾶς ὁ θεῖος αὐτῶν, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Εὐδοκί(αν), υἰ(οὺς) Βασίλ(ειον) (καί) Σταμάτ(ην), θυ(γατέ)ρ(α) Μαρί(αν), νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Βασιλ(είω) Καλήν, οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, $\|^{234}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Καλὴ χήρα ἡ Μπριζομαρία, ἔχει θυγατ(έ)ρ(ας) Νικόλ(αος) ὁ Λιναρᾶς, ἔχ(ει) (γυναῖκα) $\|^{235}$ Σοφί(αν), ἀδελφόν Φωτεινόν, οἴκ(ημα), ζευγ(α)ρ(ίου) (ήμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, ὀν(ικόν), ἀμπ(έ)λ(ιον) σὸν τῶ ἐκ προικὸς ἀπὸ τοῦ Πεδιάκου μοδ(ἰων) ε΄, (καὶ) $\chi(\omega\rho\dot{\alpha})\phi(\iota \circ v)$ εἰς $\tau(\dot{\gamma}v)$ Αγ(ίαν) Κυριακ($\dot{\gamma}v$) $\parallel^{236}$ μοδ(ίων) ζ' , τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Καλ $\dot{\gamma}$ χήρχ ή Τζαλντουμώ, ἔχει θυγατ(έ)ρ(ας) Ζωήν (καί) Σταματικ(ήν), γα(μβ)ρ(ὸν) ἐπὶ τῆ Ζωῆ Γεώργ(ιον), οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος $\|^{237}$ (ὑπερ)π(ύ)ρου ήμισυ. Γεώργιος ὁ υίὸς τοῦ Βελχοχώστα. έχει άδελφάς Ζωήν (καί) "Ανν(αν), οἵκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) έν. Βλάχος ὁ υίὸς τοῦ $\|^{238}$ Πορτάρη Μιχαήλ, ἔχει ἀδελφὸν Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ου) ήμισυ. Μιχαὴλ ὁ υίὸς τοῦ Ζελιάνου, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλἡν, υί(ὀν) Γεώρ $\gamma(\iota o v)$, $\Vert^{239}$ οἴ $\chi(\eta \mu \alpha)$, ἀ $\mu \pi(\acute{e})\lambda(\iota o v)$ $\mu o \delta(\acute{u} \omega v)$ δ΄, τέλος (ὑπέρ) $\pi(u)\rho(o v)$ εν. Ὁ εἰς τ(ὴν) Χούνιαν(ιν) προσκαθήμ(εν)ος Ἰω(άνν)ης ὁ Σουλιανίκος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, υί(ούς) Κω(νσταντῖνον) (καί) Σταμάτ(ην), οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ήμισυ), $\|^{240}$ άργ(όν) α΄, όν(ικόν), χοί(ρους) β΄, άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, ἔτερον εἰς τ(ὴν) Χούνιαν(ιν) μοδ(ίων) β΄, καθέδρα εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον ἐξ ἀγορασί(ας) ἀπό τοῦ Κοχλομίτου μοδ(ίων) β΄, ἐν ἢ $\|^{241}$ (καὶ) κηποτόπ(ιον), χ(ωρά) φ (ιον) ἐξ ἀγορασί(ας) ἀπό

τοῦ Βράνιτζα μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Ἑλένη χήρα Μιχαὴλ τοῦ Καλένου, ἔχει υἱ(ὸν) Γεώργ(ιον), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ἱου) α΄, $\|^{242}$ τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου τρίτον.

Είς τὸ ἀγρίδιον τὸν Βόρισκον. Θεοτόκης ὁ Εὐμορφάκ(ης), ἔχ(ει) (γυναϊκα) Θεοδ(ώ)ρ(αν), υίὸν 'Ιω(άνν)ην, οἴκ(ημα), ἀργ(όν) α΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) $\parallel^{243}$ ἔν. Θεόδωρο(ς) ό Καλόσπητος, έχ(ει) (γυναϊκα) Ζωήν, υίους Κώνσταν (καί) Βασίλ(ειον), ἀδελφ(ούς) Βασίλ(ειον) (καί) Γεώργ(ιον), νύ(μφην) ἐπὶ τῶ Βασιλ(είω) "Ανν(αν), (καὶ) Κώνστας ὁ ἕτ(ε)ρο(ς) ἀδ(ε)λ(φ)ὸ(ς) αὐτῶν, $\|^{244}$ έχ(ει) (γυναϊκα) Εἰρήνην, θυγατέρας Θεοδώραν καὶ Καλήν, οἱ ἀμφότ(ε) ρ (οι) οἰκήμ(α)τ(α) β , ζ ε(υγα)ρ(l)ου (ήμισυ), ἀργ(ὰ) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) <u>ἐν διαφόρ(οις) τμήμα(σ)ι</u> μοδ(ίων) η΄, τέλ(ος) (ύπέρ)π(υ)ρ(α) δύο. ∥²⁴⁵ Βασίλ(ειος) ό Πριναριώτης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Ζωήν, υί(όν) Θεόδ(ω)ρ(ον), οικ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μεθ' οι δέδωκεν είς προϊκα ταῖς άδελφαῖς αὐτοῦ μοδ(ίων) ε΄, τέλος (ύπέρ) π (υ) ρ (ον) έν. Μιχαήλ ὁ $\|^{246}$ Κατζίμπουλος, έχ(ει) (γυναϊκα) Καλήν, υίοὺς Βασίλ(ειον), Γεώργ(ιον) (καί) Κω(νσταν)τ(ΐνον), νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Βασιλ(είω) Μαρ(ίαν) (καὶ) ἐπὶ τῷ Γεωργ(ίω) Καλήν, ἐγγόν(ους) Μιχαήλ (καὶ) Ἰω(άνν)ην, οἴκ(ημα), ζε(υγα)ρ(ί)ου (ἥμισυ), ἀργ(ὸν) α΄, $\|^{247}$ μελίσσ(ια) β', άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ', τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τρίτ(ον). ^{3} Ιω(άννης) ὁ ἀδελφὸ(ς) αὐτοῦ, ἔχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), υί(ὸν) Θεόδ(ω)ρ(ον), νύ(μφην) ἐπ' αὐτῶ Καλήν, οἴκ(ημα), $\zeta_{\epsilon}(\upsilon_{\gamma}\alpha)\rho(l)$ ου (ήμισυ), $\dot{\alpha}$ ργ(ον) α' , $\dot{\alpha}$ ν(ικόν), $\dot{\alpha}$ μπ($\dot{\epsilon}$)λ(ιον) μοδ($\dot{\epsilon}$ ων) $\dot{\epsilon}'$, $\Vert^{248}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) $\dot{\epsilon}$ ν ήμισυ. Μιχαήλ ὁ τ(ῆς) Ἑλένης, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Θε(ο)δ(ώ)ρ(αν), υί(ὀν) Ἰω(ἀνν)ην, οἴκ(ημα), άμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Ἰω(άνν)ης ὁ υἰὸς Λέοντος τοῦ Κώνστιτζα, ἔχ(ει) (γυναϊκα) Μαρ(ίαν), $\|^{249}$ οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου δίμοιρον. Βασίλ(ειος) ό Πτωγάρ(ης), έχ(ει) (γυναϊκα) Τομπράνν(αν), υί(ούς) Βασίλειον (καί) Ἰω(άνν)ην, θυγατ(έ)ρ(α) Καλήν, ἀδελφ(ὸν) Ἰω(άνν)ην, νύ(μφην) ἐπ' αὐτ $(\tilde{\omega})$ "Ανναν, $\|^{250}$ ἀνεψιὸν $\mathbf{B}$ ασίλειον, ἀνεψιὰν $^{\circ}$ Ρωσάνν(αν), οἴκ(ημα), ἀργ(ὸν) α΄, χοί(ρους) β΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) ς ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν ήμισυ. Πτωχάρης ὁ Τόμπρενος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Σταματ(ικήν), $\|^{251}$ υί(οὺς) Γεώργιον (καὶ) Μιχαήλ, άνεψι(οὺς) Δημήτρ(ιον) (καὶ) Βασίλειον, νύ(μφην) ἐπὶ τῷ Βασιλ(είω) Καλήν, (καὶ) Μαρ(ία) χήρα ή νύ(μφη) αὐτοῦ, ἔχει υξ(ὸν) Ἰω(άνν)ην, θυγ(α)τ(έ)ρ(α) Καλήν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) $\parallel^{252}$ μοδ(ίων) δ΄, τέλ(ος) (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἕν. Βασίλ(ειος) ὁ υίὸς τοῦ Κώστιτζα, ἔχει οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) ένό(ς), τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου τρίτον. Ἰω(άνν)ης ὁ Χρῦσος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) Καλήν, ἀδελφ(οὺς) Δημήτρ(ιον) καὶ $\parallel^{253}$ Φωτεινόν, οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Βασίλειος ὁ Μποσάκκος, ἔχ(ει) (γυναῖκα) "Ανν(αν), θυγ(α)τ(έ)ρ(α) Μαρ(ίαν), (καί) Γεώργ(ιος) ὁ $\delta\delta(\epsilon)\lambda(\phi)\delta(\varsigma)$ αὐτοῦ, ἔχ $(\epsilon\iota)$ (γυναῖκα) Μαρ $(\iota\alpha\nu)$, οἴκ $(\eta\mu\alpha)$, $\Vert^{254}$ άμπ $(\epsilon)\lambda(\iotaο\nu)$ μοδ $(\iota\omega\nu)$ ε΄, τέλος (ύπέρ)π(υ)ρ(ον) εν τέταρτον. Κω(νσταν)τ(ῖ)νο(ς) ό ἔτερος ἀδ(ε)λ(φ)δ(ς) αὐτοῦ, ἔχ(ει) (γυναῖκα) 'Ρωσσάνν(αν), ἀδελφὸν 'Ιω(άνν)ην, οἴχ(ημα), ἀργ(ὰ) β΄, μελίσσ(ια) δ΄, ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) δ΄, τέλος ||²⁵⁵ (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) ἔν. Μαρία χήρα ἡ τοῦ Πρίμπου, ἔχει υἱ(οὺς) Ἰω(άνν)ην (καὶ) Μιχαήλ, θυγατ(έ)ρ(α) Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ὑπερ)π(ὑ)ρου τέταρτ(ον). Δημήτρ(ιος) ὁ Πατζακωτός, $\|^{256}$ ἔχει γυναϊκα Μαρί(αν), οἴκ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίου) α΄, τέλος (ύπερ)π(ύ)ρου τρίτον. Ὁ προσκαθήμ(ε)νος εἰς τ(ὴν) Βενίκ(ειαν) Σταμάτ(ης) ὁ υἰὸς τοῦ Τζερτίκα, ἔχ(ει) (γυναῖχα) Εἰρή(ν)ην, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) γ΄ (ἡμίσεος), $\|^{257}$ τέλος (ὑπέρ)π(υ)ρ(ον) *Ανν(αν) (χαὶ) Εἰρή(ν)ην, οἴχ(ημα), ἀμπ(έ)λ(ιον) μοδ(ίων) β΄, τέλος (ὑπερ)π(ύ)ρου ήμισυν. ' $A\mu\pi(\xi)\lambda(i\alpha)$ ἀπὸ διαφόρ $(\omega\nu)$ $\parallel^{258}$ ἐξαλειμματ $(i\kappa\tilde{\omega}\nu)$ ὑποστά $(\sigma\varepsilon\omega\nu)$ ἐν διαφόρ $(oi\varsigma)$ τοποθεσί $(\alpha i\varsigma)$ τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ περιοχίῆς) τοῦ τοιούτου γωρίου μοδίίων) πεντηκοντατεσσάρ(ων) εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα δώδεκα. Μύλων δλοκαιρινό(ς) εἰς τ(ὸν) $\parallel^{259}$ δύακα τ(ῆς) ᾿Αντζίστης δν (καὶ) προκατεῖχ(εν) εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα τρία. Ή πανήγυρις τῆς 'Αγ(ίας) Παρασκευῆς σὺν τῷ κ(α)τὰ Κυριακὴν γινομ(έ)νω ἐκεῖσε φόρω εἰς (ύπέρ)π(υ)ρα τρία.

||²⁶⁰ "Εχει ή τοιαύτη μονή (καὶ) περὶ τὸ κατεπανίκιον Λυκοσχίσμ(α)τος τὸ ἀγρίδ(ιον) τὸν 'Οδηλόν (καί) την Δοδροδίκειαν εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα έξήκ(ον)τα, ἄτινα, διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι $\|^{261}$ νῦν άοικα ἀπὸ τ(ῆς) ἐπιθέσεως τ(ῶν) Τούρκων, ἐγράφη(σαν) (καὶ) ἐν τῶ παρόντι πρακτ(ικ)ῷ ὡς εύρέθη(σαν) καταγεγραμμ(έν)α ἐν τῷ πρακτικῷ τοῦ ὀρφανοτρόφου $\|^{202}$ τοῦ Κεδρηνοῦ ἐκείνου, (καὶ) πάλιν εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα έξήκοντα. Πλήν, ἐπεὶ οἱ εἰς τὰ εἰρημ(έν)α ἀγρίδ(ια), τὸν ᾿Οδηλὸν (καὶ) τὴν Δ οδροδίχει(αν), εύρισκόμ(ε)νοι πάροικοι τ(ῆς) τοιαύτ(ης) $\|^{263}$ μον(ῆς) έξωκίσθη(σαν) ἀπὸ τῆς τῶν έχθρ(ῶν) ἐπιθέσ(εως) (καὶ) ἀπῆλθον (καὶ) προσκάθηντ(αι) ἐν διαφόρ(οις) ἀρχοντικ(οῖς) (καὶ) στρατιωτ(ικοῖς) κτήμα(σ)ιν, ὀφείλ(ει) τὸ $\|^{264}$ μέρος τ(ῆς) τοιαύτ(ης) μον(ῆς) ἴνα, ὅποτε ἀναζητήση, λαμβάνει ἀκωλύτως αὐτοὺς (καὶ) μηδεμί(αν) εύρίσκ(ειν) ἐπὶ τοῦτο παρὰ τῶν κατεχόντ(ων) τὰ κτήμ (α) τα, $\|^{205}$ έν οζς οδτοι προσκάθηνται, διενόχλησ(ιν). Τοῦ ἀέρος τῶν ἀναγεγραμμ(ένων)παροίκ(ων) άνευ τ(ῶν) τρι(ῶν) δημοσιακ(ῶν) κεφαλαί(ων), φόνου, παρθενοφ- $\|^{268}$ θορί(ας) (καί) εύρέσ(εως) θησαυροῦ, (ὑπέρ)π(υ)ρα εἰκοσιτέσσαρα· τοῦ ἐννομίου τ(ὧν) ζώων αὐτοῦ, τοῦ μελισσοεννομ(lou) (καὶ) τ(ῆς) χοιροδεκατ(είας), ἔτι (δὲ) (καὶ) τῆς πλανηνῆς $\|^{267}$ τ(ῆς) λεγομ(έν)ης τῶν Κτενίων, ἢν (καὶ) προκατεῖχ(εν), (ὑπέρ)π(υ)ρα τεσσαράκ(ον)τα. Ὑπέρ τῆς ἐν διαφόρ(οις) τμήμασι διακειμ(έν)ης έκλειωματ(ικής) γης είς την || 268 περιοχήν τοῦ χωρίου τ(ής) 'Ραδολίδ(ους), τοῦ 'Οδηλοῦ (καί) τῆς Δοδροδικίας, πάρεξ τ(ῶν) ὑποστά(σεων) τ(ῶν) παροίκ(ων) τ(ῶν) εἰρημ(ένων) δύο ἀγριδ(ίων), (ὑπέρ)π(υ)ρα εἴκοσιν. $\|^{269}$ ('Ομοῦ) (ὑπέρ)π(υ)ρα τετρακόσια τεσσαρακονταοκτώ, ἀφ' ὧν τὰ διακόσια όφείλουσιν άπαιτεῖσθαι παρά τοῦ μέρ(ους) τ(ῆς) τοιαύτ(ης) μον(ῆς) (καὶ) εἰσκομίζεσθαι $\|^{270}$ πρὸς τὸ μέρος τοῦ δημοσίου ώς κεφάλαιον, τὰ (δὲ) λοιπὰ κατέχεσθαι παρὰ τοῦ μέρ(ους) τ(ῆς) τοιαύτ(ης) σε(βασμίας) μον(ης) ἀνενοχλήτως παντάπασι (καὶ) ἀδιασείστως, $\|^{271}$ ἀναφαιρέτ $(ω_{\varsigma})$ τὲ (καὶ) άναποσπάστως κ(α)τὰ τ(ην) περίλη(ψιν) (καὶ) ἰσχύν τῶν προσόντ(ων) τῷ μέρει αὐτ(η̃ς) θείων (καὶ) σεπτῶν χρυσοδούλλ(ων), προσκυνητ(ων) τὲ $\|^{272}$ προσταγμάτ(ων) (καὶ) λοιπῶν διαφόρ(ων)δικαιωμ(ά)τ(ων) ἐπὶ τῆ τοιαύτη οἰκονομία, ἔχειν τὲ ἀφ' ἑνὸς ἑκάστου τ(ῶν) ἀναγεγραμμ(ένων) παροίκ(ων) τὰς $\|^{273}$ συνήθεις ἀγγαρεί(ας) (καὶ) τὰ τετυπωμένα τ(ῶν) ἑορτῶν τρία κανίσκια. Ἐπὶ τούτω $\gamma(\grave{\alpha}\wp)$ ἐγεγόνει (καὶ) τὸ παρὸν πρακτικ(όν), δ (καὶ) συνήθως ὑπογραφ(ἐν) $\|^{274}$ (καὶ) σφραγισθ(ἐν) ἐπεδόθη τῶ μέρει τῆς διαληφθείσης σε(βασμίας) βασιλικ(ῆς) μον(ῆς) τῶν ᾿Ιδήρ(ων) τ(ῆς) εἰς ὄνομα τιμωμ(έ)ν(ης) τ(ῆς) πανυπεράγνου Θεομήτ(ο)ρο(ς) $\|^{275}$ (καί) ἐπικεκλημ(έν)ης τῆς Πορτιωτίσσης εἰς άσφάλειαν, μηνί 'Απριλλ(ίω) (ἱνδιχτιῶν)ος θ'.

+ 'Η ὑπογραφή' ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ (καὶ) αγ(ίου) ἡμ(ῶν) αὐθ(έν)του $\parallel^{276}$ (καὶ) βασιλέ(ως) 'Ιω(άνν)ης Βατάτζης ὁ πρωτοκυνηγός +

L. 3, 275 Πορτιατίσσης Α 1. 3, 248 || 1. 5 διαφόροις : τρισί Α 1. 5 || 1. 10 Καψαριώτην Α 1. 9-10 || 1. 19 θεΐαν : θυγατέρα Α 1. 16 || 1. 23 Νεστζέσανος : Νεστζεστανος Α 1. 18-19 || 1. 28 Κολάρης : Σχολαρίς Α 1. 23 || Εὐδοχία : Εἰρήνη Α 1. 23 || Εἰρήνην καὶ Ἑλένην : 'Ελένην καὶ Εὐδοχίαν Α 1. 24 || 1. 29 Φώτη : Φωτεινοῦ Α 1. 25 || 1 γυναικάδελφον : ἀδελφὸν Α 1. 25 || 1. 30 post οἴχημα : ἀργὸν α΄ Α 1. 25 || 1. 32 γ΄ : ε΄ Α 1. 27 || 1. 35 Μποζίτζαν : Τομπρίτζαν Α 1. 30 || Εενίαν : 'Αρετήν Α 1. 30 || 1. 40 Μαλενίας : Μαλανίας Α 1. 34 || Ζωρίτζαν : Ζάριτζαν Α 1. 34 || Γεόδωρον : pro Θεόδωρον || 1. 50 Συρμπάνου : Σερμπάνου Α 1. 44 || 1. 56 "Ανναν : Καλήν Α 1. 49 || 1. 57 "Αννη : Καλή Α 1. 50 || 1. 61 Μπασαρώ : Πασαρώ Α 1. 53 || 1. 63 Θεοτοχώ : Θετοχώ Α 1. 55 || 1. 64 Κοναρίτης : Κονταρίτζης Α 1. 56 || 1. 69 post Μαρίαν : οἴχημα Α 1. 60 || 1. 76 ἀνεψιὸν : ἀδελφὸν Α 1. 67 || 1. 77 post Καλήν : ἀδελφὴν Ζωήν Α 1. 68-69 || 1. 88 Μαλχοδίτζαν : Καλχοδίτζαν Α 1. 79 || 1. 91 Κοστυιτζιώτην Α 1. 82 || 1. 100 Βουλχάνος : Βελχάνος Α 1. 90 || 1. 105 Θεοτόχιος : Θετόχιος Α 1. 94 || 1. 107 τζυχαλᾶς : τζουχαλᾶς Α 1. 96 || 1. 113 post Ζωήν Α 1. 106 || 1. 126 δυιχόν : δνιχά β΄ Α 1. 114 || ε' : ε΄ Α 1. 114 || 1. 128 Συρμπάνον: Σεμάνον Α 1. 116 || 1. 129 Θεοτόχης : Θετόχιος Α 1. 117 || 1. 143 Φλασχᾶ : Φλαστᾶ Α 1. 129 || 1. 144 Κεγχρέας: Κεχρέας Α 1. 130 || υἰὸν : post corr. || 1. 152 Τζιχναγούλης : Τζυχνογούλης Α 1. 138 || post Μιχαήλ 2 : οἴχημα Α 1. 138 || 1. 153 Πρεδιστηνοῦ : Πρεδεστηνοῦ Α 1. 158 Βελχονία : Χαλχωνία

Α Ι. 145 || 1. 166 Θειστόκην : Θετόκην Α Ι. 152 || 1. 167 Χουδίνας : -Χουδ- post corr. || 1. 169 post Δημήτριον : σἴκημα Α Ι. 154 || 1. 172 Γερίλτζας : Γυρίλτζας Α Ι. 157 || 1. 183 post ήμισυ : ἀργὸν α΄ Α Ι. 166 || 1. 186 Σλῖνος : Ζουλίνας Α Ι. 169 || 1. 187-188 γυναικαδέλφην - γυναικάδελφον : γυναικαδέλφους Βρυένιον καὶ Α Ι. 160 || 1. 188 Σκαριώτης : Καρεώτης Α Ι. 171 || 1. 190 ante ἰερέως : Βασιλείου Α Ι. 172 || 1. 194 vacat: Μιχαήλ Α Ι. 176 || 1. 198 αὐτοῦ : lege αὐτῆς || 1. 201 Σλονίκας : Λοσνίκης Α Ι. 181 || 1. 206 post σἴκημα : ζευγάριον Α Ι. 185 || 1. 208 υἰοὺς : ἀνεψιοὺς Α Ι. 186 || 1. 221 Γερίλας : Κυρίλας Α Ι. 198 || 1. 222 Τζερμέας : Τζερνέας Α Ι. 199 || 1. 223 Τζερμνέας : Τζερνέας Α Ι. 200 || 1. 227 ante αἰγίδια : ἀργὸν α΄, ὀνικόν Α Ι. 203 || 1. 228 Σκούραζης: Σκούζαρης Α Ι. 205 || 1. 234 Μπριζομαρία : Μπουρζομαρία Α Ι. 210 || 1. 235 post Φωτεινόν : γαμβρὸν Θεόδωρον Α Ι. 211 || 1. 236 Τζαλντουμώ : Τζαλτουμώ Α Ι. 213 || 1. 239 Σουλιανίκος : Σουλεανίκος Α Ι. 216 || 1. 242 Θεοτόκης: Θετόκις Α Ι. 218 || 1. 255 Μιχαήλ : Πρύμπον Α Ι. 228 || 1. 256 αὐτοῦ : lege αὐτῶν seeundum Α Ι. 239.

88. ACTE DE L'ORPHANOTROPHE ÉDESSÈNOS

σιγιλλιῶδες γράμμα (l. 8-9, 31)

avril, indiction 12 [1344]

Recensement des biens d'Iviron sis dans le thème de Thessalonique.

LE TEXTE. - Original (archives d'Iviron, nº 92). Parchemin, 344 × 310 mm. Six plis horizontaux, peu marqués. Bonne conservation; quelques taches, surtout dans la partie gauche, affectent un peu le texte l. 14-17. Encre marron, pour le texte et la signature. La première ligne est partiellement repassée. Tilde sur un nom sacré, l. 22, et sous un mot composé, l. 29; l. 22, tiret en fin de ligne dans un mot coupé. Blanc devant chaque nouveau bien. -- Le sceau de plomb (diamètre: 31 mm) est appendu au document par un cordon qui traverse par trois trous le repli du parchemin. A l'avers: dans un cercle de grènetis, la Vierge orante avec l'Enfant en médaillon, et, de part et d'autre, MP - OV; l'image ressemble beaucoup à celle qui décore le sceau de Pergamènos et Pharisée dans Iviron III, nº 79, cf. pl. LXVIII. Au revers: dans un cercle de grènetis, inscription sur sept lignes, partiellement lisible et intelligible; certaines lettres ont des formes inhabituelles, d'autres semblent avoir été modifiées (l. 2, un I semble remplacer un A ou un Δ); on croit lire des ligatures tout-à-fait originales et on rencontre des empâtements qu'on croirait abandonnés après le xe siècle. Nous proposons sous toute réserve la transcription suivante: +PA.|2HMIXAHΛ..|3 RKAIΓΛΥΜ|4IKONCTANT|5ŅΟΓΕΡΑΦΕΛΟΓ|6ΟΑΛΛΟCKAP $|^{7}$! Ζείκ ΥΡο. On pourrait reconnaître les mots: + Pά[λ]η Μιχα $\dot{η}λ$ (l. 1-2), $[\dot{υ}π]$ άρ(χω) (l. 2-3), καὶ $\gamma[v\dot{\omega}]$ μι (l. 3-4), Κουσταντίνο $\gamma\dot{\epsilon}(\gamma)$ ραφε Λόγο(ς) ἄλλος χαρίζει κῦρο(ς) (l. 4-7), mais on peut aussi lire [ά]πογραφέα au lieu de γέγραφε (l. 5). Nous avons l'impression que ce secau a été frappé avec un boullôtèrion retravaillé, sur lequel, après la détérioration des modifications apportées, se sont trouvées mélangées l'ancienne inscription et la nouvelle. Les deux inscriptions semblent avoir été métriques et il est impossible de les distinguer. — Au verso, notice ancienne (lue sur place): Τῶν μετοχίων τῆς Θεσαλωνίκης. — Album: pl. XV; sceau, pl. XLIV.

Inédit.

Analyse. - Ayant reçu [de l'empereur, Jean V,] l'ordre d'effectuer le recensement de la région et des kastra de Boléron, de Pôpolia, de Serrès, de Melnik et du Strymon, ainsi que du thème de Thessalonique et de Berroia, et de remettre à chacun ce qui lui revient (poson), [le recenseur] a trouvé que, parmi d'autres, le monastère impérial nommé à juste titre des Ibères, sis à l'Athos et dédié à la Vierge, détient, en vertu de chrysobulles, d'ordonnances [impériales]. d'actes de recensement et d'autres anciens titres de propriété, divers biens (klèmala) libres [de tout droit] dans le thème de Thessalonique; en vertu du pouvoir qui lui a été conféré par l'empereur, [le recenseur], par le présent acte, met à nouveau ce monastère en possession (de ses biens] (l. 1-9). Katépanikion du Strymon, village de Mélintzianis, avec les parèques et proskathèménoi qui s'y trouvent, toute sa terre, le droit de pêche (haleia), les bateaux de pêche et tout son territoire, d'après les titres de propriété que [le monastère] possède pour [ce village]. Métoque de Sainte-Anne à Ezyba, avec tout son territoire. Katépanikion de Kalamaria, zeugèlateion de Xylorygion, avec le monydrion de Sainte-Barbara, quelques parèques et son territoire, comme [Iviron] le possédait auparavant. Dans le même katépanikion, village de Katô Bolbos, avec les parèques qui s'y trouvent et tout son territoire. Terre dite de la Sainte-Trinité, [que le monastère détient] en vertu de ses titres de propriété. Katépanikion d'Arabénikeia, métoque [d'Iviron] dans le village d'Hiérisos, où il y a une tour, avec les parèques et son territoire. Autre métoque, à Proaulaka, avec les proskathèménoi et tout son territoire. Autre [métoque], à Gématos, dédié aux Saints-Apôtres, c'est-à-dire Kaména, avec les parèques et tout son territoire. Katepanikion d'Hermyleiai, métoque de Sainte-Jérusalem, avec quelques champs. Terre à Kermai et près du Galykos, en diverses parcelles, 277 modioi (l. 9-23). Le monastère impérial [d'Iviron] doit sans empêchement posséder intégralement [ces biens] et tout autre qu'il détiendrait ailleurs en vertu de ses titres de propriété, tels qu'ils sont enregistrés en détail dans [ces documents] et comme [le monastère] les détient jusqu'à ce jour; il doit percevoir tout leur revenu et ne pas subir la moindre vexation au sujet de leur possession (l. 23-30). Conclusion, mention de la signature et du sceau habituel de plomb [du recenseur], adresse au monastère [d'Iviron], date (l. 30-32). Signature en partie autographe de l'orphanotrophe Édessènos (l. 33).

Notes. — Dale. Le présent document est daté par le mois et l'indiction. N. Oikonomidès a montré qu'il ne peut dater que de 1344, de même que l'acte Docheiariou n° 22, établi un mois avant le nôtre (et pas de 1329, comme on l'a pensé, cf. Asdracha dans REB, 34, 1976, p. 180-181, 192): Docheiariou, p. 164.

Topographie. Sur Popolia (l. 2), cf. les notes à notre n° 85. — Sur Berroia (l. 3), cf. en dernier lieu V. Kravari, Villes et villages de Macédoine occidentale, Paris, 1989, p. 63-67. — Sur le katépanikion de Kalamaria (l. 13), cf. Théocharidès, Kalépanikia, p. 7-13. — Le katépanikion d'Arabénikeia (l. 17) est plus souvent désigné comme katépanikion d'Hiérissos: cf. ibidem, p. 15-19. — Sur le katépanikion d'Hermèleia (l. 21), cf. ibidem, p. 14-15.

Prosopographie. Sur l'orphanotrophe Édessènos (l. 33), cf. Docheiariou, p. 164 (PLP n° 5960 : « 1329 »).

L. 30-31, ἐν ἐπιτομῆ σιγιλλιῶδες γράμμα: le présent acte de recensement se donne comme un document abrégé par opposition aux praktika précédents qui sont détaillés (cf. l. 27 κατὰ μέρος).

Actes mentionnés: 1) Ordonnance [de Jean V Paléologue, cf. Docheiariou, p. 164] (prostagma, l. 1, cf. l. 3: προσταχθείς) chargeant Édessènos du recensement du thème de Thessalonique et d'autres régions: perdue. 2) Chrysobulles (I. 5, 25) en vertu desquels Iviron détient ses biens sis dans le thème de Thessalonique: entre autres, vraisemblablement, les actes Iviron III, n°s 58, 62 et 72. 3) Ordonnances impériales (prostagmata, l. 6, 25) relatifs aux mêmes biens: inconnues. 4) Actes de recensement (ἀπογραφικαὶ σιγιλλιώδεις ἀποκαταστάσεις, l. 6, ἀπογραφικαὶ διὰ σιγιλλίων ἀποκαταστάσεις, l. 25-26) pour les mêmes biens; entre autres, peut-être, les actes Iviron III, n°s 59, 70, 75, 79 et notre μ° 86. 5) Anciens titres de propriété (παλαιγενή δικαιώματα, l. 7, 26) relatifs aux mêmes biens: imprécis. 6) Titres de propriété (dikaiômata, I. 12) concernant Mélintzianè: imprécis. 7) Titres de propriété (dikaiômata, l. 17) pour la Sainte-Trinité: entre autres, peut-être, l'acte Iviron III, n° 80.

+ Θείω και προσκυνητῶ προστάγμ(α)τ(ι) τὴν ἀπογραφικήν ἐξίσωσιν και ἀποκατάστασιν τῆς χώρας καὶ τῶν $\|^2$ κάστρων Βολεροῦ, Πωπολί(ας), Σερρῶν, Μελενίκου, Στρυμμόνος, ἔτι τὰ τοῦ θέματος τῆς θεοσώστου πόλεως Θεσσαλονίκης $\|^3$ καὶ Βερροί $(\alpha \varsigma)$ ποιήσασθαι προσταχθεὶς καὶ παραδούναι έκάστω τὸ οἰκεῖον αὐτῶ δι' εὐλόγων δικαιωμάτων ποσόν, ||4 πρὸς τοῖς ἄλλοις εὐρὼν καὶ τὴν ἐν τῷ ἀγίω ὄρει τῷ "Αθω σε(δασμίαν) βασιλικὴν μονὴν τὴν εἰς ὄνομα τιμωμένην τῆς ύπεράγν(ου) || 5 δεσποίνης καὶ Θεομήτορος, καὶ οὖσαν καὶ κεκλημένην τῶν Ἰδήρων, κατέχουσαν διὰ θείων καὶ σεπτῶν χρυσοδούλλ(ων), $\|^6$ θείων τὲ καὶ προσκυνητῶν προσταγμ(ά)τ(ων), ἀπογραφικῶν τε σιγιλλιωδῶν διαφόρων ἀποκαταστάσεων καὶ ἐτέρων $\|^7$ παλαιγενῶν δικαιωμάτων ἐν τῶ θ έμ (α) τ (ι) τῆς θεοσώστου πόλ(εως) Θεσσαλονίκης κτήματα διάφορα ἐλεύθερα πάντη καὶ $\parallel^8$ ἀκαταδούλωτα, άποκαθίστημι έχειν τὴν αὐτὴν σε(6ασμίαν) βασιλικὴν μονὴν (καί) αὕθις διὰ τοῦ παρόντος σιγιλλιώδους $\|^9$ γράμματος ἀπὸ τῆς πρὸς ἐμὲ ἐλεημοσύνης τοῦ κρατ(αιοῦ) καὶ ἀγ(ίου) ἡμ(ῶν) αὐθέντ(ου) καὶ βασιλέ(ως) ταϋτα ούτως. Έν τῶ κατεπανικίω ||10 Στρυμμόνος χωρ(ίον) ἡ Μελίντζιανις μετὰ τὧν ἐν αὐτῷ παροίκ(ων) τὰ καὶ προσκαθημέν(ων), ἔτι τὰ τῆς ἐν αὐτῷ γῆς ἀπάσης, τ(ῆς) $\parallel^{11}$ ἀλείας, τῶν άλιευτικῶν σανδαλίων καὶ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχ(ῆς) αὐτ(οῦ), κ(α)τ(ὰ) τὴν περίλη(ψιν) τῶν προσόντων αὐτῆ ||12 ἐπ' αὐτῶ δικαιωμάτων. Μετόχ(ιον) εἰς τὴν Ἐζυδὰν εἰς ὄνομα τιμώμ(εν)ον τῆς 'Aγί(ας) "Aννης μετὰ πάσης τῆς νομῆς $\|^{13}$ καὶ περιοχῆς αὐτοῦ. 'Eν τῷ κατεπανικίω Καλαμαρί(ας) ζευγηλατεΐον το Ξυροφύγιον, έν ὧ μονύδριον εἰς ὄνομα ||14 [τιμώμε]νον τῆς Αγί(ας) καλλιμάρτυρος Βαρδάρας, μετὰ τῶν ἐν αὐτῶ μερικῶν παροίκων καὶ τῆς νομῆς (καὶ) περιοχῆς ||15 [αὐτο]ῦ, καθώς προκατείχεν αὐτό. Ἐν τῷ αὐτῷ κατεπανικίω χωρίον ὁ Κάτω Βολδός μετὰ τῷν ἐν αὐτῷ ||16 [παροί]κων καὶ τῆς νομῆς ἀπάσης καὶ περιοχῆς αὐτ(οῦ). Γῆν ὀνομαζομένην τῆς 'Aγί(ας) Tριάδος, κ(α)τ(ὰ) τ(ἡν) περίλη(ψιν) $\| ^{17} [τ]$ ών προσόντων αὐτῆ δικαιωμάτων. Έν τῷ κατεπανικίω 'Αραβενικεί(ας) εἰς τ(ὁ) χωρίον τὸν Ἱερισὸν μετόχιον ||18 τῆς αὐτῆς μονῆς μετὰ τῶν ἐν αὐτῶ παροίκων, ἐν ὧ πῦργος, μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ. Ετ(ε)ρ(ον) μετόχιον $||^{19}$ εἰς τὸν Προαύλακα μετὰ τῶν ἐν αὐτῶ προσκαθημένων καὶ πάσης τῆς νομῆς καὶ περωχῆς αὐτοῦ. ||²⁰ Έτερον εἰς τ(ὸγ) Γεμάτον εἰς ὄνομα τιμώμενον τῶν 'Αγίων 'Αποστόλ(ων), ήτοι τὰ Κάμενα, μετὰ τῶν ἐν αὐτῶ παροίχ(ων) $\|^{21}$ καὶ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ. Ἐν τῶ κατεπανικίω Ἑρμυλειῶν μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμ(εν)ον $\|^{22}$ τῆς 'Αγίας 'Ιερουσαλήμ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ μερικῶν χωραφίων. Γῆν εἰς τὰς Κέρμας καὶ εἰς τόν πο- $\|^{23}$ ταμόν τόν Γαλυκόν ἐν διαφόροις τμήμ(α)σ(ι) μοδ(ίων) σοζ΄. Ταῦτα τοίνυν πάντα (καὶ) ἄλλο εἴ τι κέκτηται ἀλλαχοῦ ὀφείλ(ει) $\|^{24}$ κατέχειν ἡ τοιαύτη σε(δασμί)α βασιλική μονή κατὰ πᾶσαν τὴν ἰσχύν καὶ περίλη(ψιν) τῶν προσόντων αὐτῆ θείων $\|^{25}$ καὶ σεπτῶν χρυσοδούλλ(ων), θείων καὶ προσκυνητῶν προσταγμάτων, ἔτι τὲ καὶ τῶν ἀπογραφικῶν $\|^{26}$ διὰ σιγιλλίων ἀποκαταστάσεων καὶ παλαιγενῶν δικαιωμάτων, ἀναποσπάστως καὶ ἀναφαιρέτως, $\|^{27}$ καθὼς ταῦτα πάντα ἐμπεριείληπται ἐν αὐτοῖς κ(α)τ(ὰ) μέρος καὶ καθὼς προκατεῖχεν αὐτά καὶ ἐνέμετο μέχρι $\|^{28}$ τοῦ νῦν, ἀνενοχλήτως παντάπασι καὶ ἀδιασείστως, καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν πᾶσαν καὶ παντοίαν ἀποφέρεσθαι $\|^{29}$ πρόσοδον, καὶ μὴ εὐρίσκειν παρά τινος τῶν ἀπάντων τὴν οἰανδήτινα καταδυναστίαν ἢ διενό- $\|^{30}$ χλησιν ἐπὶ τῆ κατοχῆ καὶ νομῆ τῶν τοιούτων κτημάτων. Ἐπὶ τούτω γὰρ καὶ τὸ παρὸν ἐν ἐπιτομῆ $\|^{31}$ σιγιλλιῶδες γράμμα γεγονός, δ δὴ ὑπογραφὲν καὶ τῆ μολιδδίνη βούλλ(η) συνήθως σφραγισθέν, ἐπεδόθ(η) $\|^{32}$ τῆ διαληφθείση σε(δασμί)α βασιλικῆ μονῆ ἐπὶ τῶ προσεῖναι αὐτῆ δι' ἀσφάλειαν, μηνὶ 'Απριλλ(ίω) (ἰνδικτιῶνος) ιβ΄.

 $\|^{33}$ + 'Ο δούλος τοῦ κρατ(αιοῦ) (καὶ) άγ(ίου) ἡμ(ῶν) αὐθ(έν)τ(ου) (καὶ) βασιλ(έως) 'Εδεσσηνός + ὁ ὀρφανοτρόφος +

L. 13 Ευρορύγιον: pro Ευλορύγιον.

89. CHRYSOBULLE D'ÉTIENNE DUŠAN

χρυσόβουλλος λόγος (l. 18, 31, 37)

janvier, indiction 14 a.m. 6854 (1346)

Étienne Dušan exempte Iviron de 400 hyperpres d'impôt pour Radolibos et confirme les droits du monastère sur ses biens.

Le texte. — Original (cf. notes; archives d'Iviron, n° 93). Parchemin, 515 × 230 mm (selon Solovjev-Mošin). Treize plis horizontaux, peu marqués. Assez bonne conservation; la partie inférieure gauche a été coupée et elle présente une échanerure (elle est actuellement consolidée par un papier de renfort); trois petits trous dans la partie supérieure. Encre marron pour le texte, rouge pour les trois logos et la signature. Iotas souscrits (l. 6, 33); tilde sur certains prénoms (l. 22, 23) et sous un mot composé (l. 40); tiret en fin et en début de ligne (l. 8, 14 et 15) dans des mots coupés; à la fin de la l. 37, signe en exposant, que nous n'avons pas pu interpréter. Blanc à chaque changement de sujet l. 4, 8, 14, 18, 31, 36. Dans la marge de gauche, face à la l. 20, notice: Κοτζάχη. — La bulle d'or (diamètre: 41 mm) est conservée avec son cordon; celui-ci traverse le parchemin par deux trous, sans repli. A l'avers: bordure de points; au centre,

le Christ debout devant le trône tenant l'Évangile; de part et d'autre: $\overline{IC} - \overline{XC}$. Au revers: bordure de points; l'empereur debout, tenant le sceptre crucigère de la main droite, et l'akakia de la main gauche; inscription de part et d'autre: + |CT|ΕΦ|ΑΝ|ΒΕΛ|Α - ΓΟ |ΒΕ|ΡΝ |ΗЦ |P̄Б: + Stefan' blagoverni c(a)r'. Le sceau a été édité par Dölger, Schatzkammer, n° 117/4. — Au verso, notice géorgienne (écriture minuscule, xiv° siècle): ...kasi s[o]p[e]lta (... des villages de ...kas). — Album: pl. XVI (photo Dölger); sceau, pl. XLIV.

Éditions: Florinskij, Afonskie Akty, p. 95-96; Novaković, Zakonski Spomenici, p. 558-560 (d'après Florinskij); Solovjev-Mošin, n° 6.

Nous éditons d'après nos photographies, en signalant dans l'apparat les principales divergences de l'édition Solovjev-Mošin (SM).

Bibliographie: Dölger, Byz. Dipl., p. 186 (doutes sur l'authenticité).

ANALYSE. — Se montrer bienfaisant, surtout à l'égard des moines, est naturel aux empereurs (l. 1-4). Les monastères de l'Athos ayant fait allégeance [à Dušan], celui-ci les a récompensés par un chrysobulle commun, pour que les moines s'adonnent à l'ascèse en toute tranquillité. Un de ces monastères, Iviron, a demandé que [ses moines] soient exemptés des 400 hyperpres qu'ils versaient, pour Radolibos et d'autres domaines de la région, au vestiarion impérial d'abord, puis à des soldats: 200 hyperpres étaient versés au titre du zeugaratikion, les 200 autres au titre du képhalaion. Agréant leur demande, l'empereur, par le présent chrysobulle, fait don de ces 400 hyperpres au monastère d'Iviron dit de la Portiôtissa (l. 4-18). L'empereur ordonne que tous les domaines (klèmata) [d'Iviron] soient exemptés de toute charge fiscale, en vertu des chrysobulles détenus [par les moines], à savoir: Radolibos, Dobrobykeia, Obèlos, Kotzakè, Grizoba avec le moulin de Zichna, le monydrion de Saint-Nicolas dit tou Xanthopoulou à Prébésaina, le monastère de Saint-Jean le Théologien près de Serrès, les Saints-Anargyres à Kyrannitza, Mélitzianis, les maisons à l'intérieur de Serrès, le monydrion de la Vierge Éléousa à Stroummitza avec ses métoques; en vertu du présent chrysobulle, personne ne pourra inquiéter [les moines] au sujet de la possession ni de la propriété de ces biens, ni réclamer les dits 400 hyperpres, l'oinométrion récemment institué ni quelque [taxe] que ce soit qui serait inventée à l'avenir (l. 18-31). L'empereur ordonne en outre qu'il soit permis au monastère d'Iviron de rechercher ses parèques et proskathèménoi, où qu'ils se trouvent, sur des biens de monastères ou d'archontes, et de percevoir les droits qu'ils lui doivent, sans être inquiété par personne (l. 31-36). Conclusion, adresse au monastère d'Iviron, date (l. 36-42). Signature de l'empereur Étienne [Dušan] (l. 42-44).

Notes. — Diplomatique. A notre avis, rien dans le document ne permet de suspecter son authenticité, malgré les doutes émis par Dölger (cf. Bibliographie). D'ailleurs, notre n° 90, autre chrysobulle de Dušan dont l'authenticité est assurée, fait allusion (l. 47) au présent document. L'écriture n'est pas très soignée, et on observe quelques fautes d'orthographe; le mot εὐσεδὲς (l. 41) manque, et, l. 40, le quantième de l'indiction n'est pas à la place usuelle. Le fait que les éléments de datation ne soient pas mis en vedette n'est pas surprenant dans un document de Dušan: cf. aussi notre n° 90 et Philothéou n° 9, eux aussi de 1346, Docheiariou n° 25, de 1349, et Xénophon n° 29, de 1352. On notera la façon dont les trois logos sont écrits: dans le premier et le troisième on ne voit pas le γ, et îl n'est pas reconnaissable dans le second. On

retrouve la même particularité dans les chrysobulles de 1346 que nous connaissons: notre n° 90, Esphigménou n° 22, Xèropolamou n° 25, Philothéou n° 9 (même phénomène dans la copie figurée du chrysobulle de Vatopédi de mai 1346; éd. Solovjev-Mošin, n° 11). Dans les documents postérieurs, les logos sont correctement tracés (cf. par exemple Phil. Suppl. n° 4, de 1347, chrysobulle pour Vatopédi de 1348, éd. Solovjev-Mošin, n° 18, etc.; il en est de même dans un acte antérieur à 1346, Phil. Suppl. n° 3, de 1344). La signature du présent document comporte deux fautes grossières (πιστῶς, Ρρωμανίας) et ne ressemble à aucune des signatures qui figurent au bas des actes conservés de Dušan (cf. sur ce point les notes à notre n° 90). — Sur les problèmes diplomatiques posés par les documents de Dušan, cf. Esphigménou, p. 144-145, et Docheiariou, p. 183: « nous ne savons pas qui (et dans quelles conditions) rédigeait, écrivait et signait les actes grecs de Dušan ».

Dans la signature, Dušan s'intitule βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ 'Ρωμανίας; c'est l'exemple le plus ancien que nous ayons de cette titulature (dans l'acte Prodrome n° 39, d'octobre 1345, Dušan signe comme κράλης καὶ αὐτοκράτωρ). C'est en effet après avoir pris Serrès (septembre 1345) que Dušan a été proclamé empereur (cf. G. Ch. Soulis, The Serbs and Byzantium during the Reign of Tsar Stephen Dušan..., Washington, 1984, p. 29-30: en novembre ou décembre 1345); dès lors, il signe comme les empereurs byzantins: βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ; parallèlement, le terme 'Ρωμανίας remplace les « terres grecques » qui sont mentionnées dans les signatures des documents de Dušan établis entre 1343 et sa proclamation (cf. D. Κοπλέ, Povelja kralja Stefana Dušana manastiru Svete Bogorodice u Tetovu, ZRVI, 23, 1984, p. 141-165, cf. p. 151-152). Rappelons que le couronnement officiel de Dušan cut lieu en avril 1346 à Skopje, quelques mois après l'émission du présent document.

Sur les sceaux de Dušan, cf. A. Solovjev, Pečati na dušanovim poveljama, GSND, 2, 1927, p. 37-46, et Korać, loc. cit., en particulier p. 144-155.

Au sujet de la part perçue par le fise sur les impôts de Radolibos, voir Introduction, p. 21-22.

- L. 4-5: le présent document laisse entendre que les moines de l'Athos sont venus auprès de Dušan et lui ont sait allégeance. Les saits sont présentès d'une autre saçon dans le chrysobulle commun pour les monastères athonites (mentionné l. 6, cs. ci-dessous): il y est dit que Dušan a envoyé à l'Athos son logothète asin de demander aux moines de prier pour le salut de son âme et de le commémorer; ceux-ci ont accepté, à condition que l'empereur byzantin soit commémoré en premier, et ils ont réclamé des garanties pour les libertés de la Sainte Montagne et la possession de tous les biens des monastères; de son côté, Dušan leur a accordé des exemptions.
- L. 13: sur le zeugaratikion, cf. Dölger, Beiträge, p. 53 (identification avec le zeugologion), et Solovjev-Mošin, p. 442-444 (distinction entre les deux impôts); cf. aussi Saint-Pantéléèmôn, p. 98-99, et, en dernier lieu, ODB, s.v., avec la bibliographic.
  - L. 22: sur Xanthopoulos, cf. les notes à notre nº 85.
- L. 29-30: sur l'oinométrion, cf. Esphigménou, p. 101, Solovjev-Mošin, p. 472-473 (taxe sur la production du vin, versée probablement en nature), et ODB, s.v. L'expression προσφάτως επινοηθέντος est surprenante, puisque le terme oinométrion se rencontre déjà au xiii° siècle et au début du xiv° (Esphigménou n° 7, 14, 16). Peut-être cette taxe était-elle nouvelle pour les Serbes.

L. 33-35, allusion probable aux habitants d'Obèlos et de Dobrobikeia, qui avaient déguerpi avant 1341 (cf. notre n° 87, l. 233-236). Le droit de les récupérer avait déjà été accordé à Iviron à cette date (*ibidem*, l. 236-237).

Actes mentionnés: 1) Chrysobulle de Dušan commun à tous les monastères de l'Athos (χρυσόβουλλον κοινόν, l. 6), [novembre 1345] = Solovjev-Mošin, n° 5 (d'après une copie ancienne de Vatopédi). 2) Requête (écrite? cf. l. 10: ἐζήτησε καὶ παρεκάλεσε, l. 14: παράκλησιν) des moines d'Iviron auprès de Dušan visant à obtenir une exemption pour Radolibos. 3) Chrysobulles (l. 27) relatifs aux divers biens d'Iviron, détenus par les moines: entre autres, vraisemblablement, les actes Iviron III, n°s 58, 62 et 72.

+ "Ωσπερ τὸ ἀναπνεῖν οἰκεῖ(ον) (καὶ) κατὰ φύσιν, οὕτω καὶ τὸ εὐεργετεῖν τοῖς βασιλευσιν έστι· || 2 εί γοῦν τὸ εὐεργετεῖν ἀπλ(ῶς) οἰκεῖον τοῖς βασιλεῦσι, πολλῶ μᾶλλον οἰκειότ(ε)ρ(ον) άν(θρώπ)ους ||³ εὐεργετεῖν ἀπὸρραγέντ(ας) τοῦ κόσμου (καὶ) μονάσαντας (καὶ) Θ(ε)ῷ μόνω προσανέ-∥⁴χοντ(ας) (καὶ) ἐαυτοῖς. Δια τοῦτο ἡ βασιλ(εία) μου πάσας τὰς ἐν τῷ ἀγίω ὅρει τῷ ϶Αθω ∥⁵ διαχειμ(ένας) μονάς ἀναδεξαμ(έν)η, ὅλη ψυχῆ προσελθούσας (χαὶ) ὑποταγείσας ∥⁶ αὐτῆ, διὰ γρησοβούλλου κοινοῦ πάσαις αὐταῖς πλουσίαν ἐχωρήγησε (καὶ) $\|^7$ παρέσχε τ(ὴν) ευεργεσίαν, ὡς εἶναι τούς ἐνασκουμ(έν)ους αὐταῖς μοναχούς ἀπερι- $\|^8$ σπάστους (καὶ) ἀθορύδους πρὸς τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ Θ(εο)ῦ. Ἐπεὶ δὲ (καὶ) ἡ σεβασμία ||⁹ τῶν Ἰβήρων μονή, μία οδσα τῶν ἐν τῶ ℻ιω Ὅρει τούτων μονῶν, προσελθοῦσα ||10 τῆ βασιλ(εία) μου ἐζήτησε καὶ παρεκάλεσεν ἴνα εὐεργετήση ἡ βασιλ(εία) μου πρός αὐτούς | 11 τὰ τετρακόσια (ὑπέρ)π(υ)ρα, ἄπερ ἐδίδου τὸ κτῆμα αὐτῶν τοῦ Ῥαδολίγου μετὰ $\| ^{12}$ τῶν αὐτοῦ που ἐτέρ(ων) κτημ(ά)τ(ων) αὐτῶν, προτερ(ον) μ(ἐν) εἰς τὸ βασιλικ(ὸν) βεστιάρ(ιον) ύστερ(ον) $\parallel^{13}$ δὲ πρός τοὺς στρατιώτ(ας), ήγουν τὰ μέν διακόσια (ὑπέρ)π(υ)ρα ὑπέρ ζευγαρατικίου, $\|^{14}$ τὰ δὲ διακόσια ὑπὲρ κεφαλαίου, τὴν παρακλησιν αὐτῶν προσ- $\|^{15}$ δεξαμ(έν)η ἡ βασιλ(εία) μου ἐκκόπτει τέλεον (καί) ἀνατρέπει τὴν τῶν τετρα- $\| ^{16}$ κοσί(ων) τούτων (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ων) ἀπαίτησιν καὶ δωρεῖται (καί) εὐεργετεῖ ταῦτα τῆ σε-|| 17 βασμία ταύτη τῶν 'Ιδηρων μονῆ (καί) ἐπικεκλημ(έν)η τ(ῆς) Πο<ρ>τιωτίσσης, τὸν παρόντα || 18 χρυσόδουλλον ΛΟΓΟΝ ἐπιδραδεύουσα (καί) ἐπιχωρηγοῦσα αὐτῆ. Τὸν ||10 αὐτὸν δὲ τρόπ(ρν) διορίζεται ἡ βασιλ(εία) μου διατηρεῖσθαι τὰ κτήμ(α)τα αὐτῶν πάντα, $\|^{20}$ ήγ(ουν) τὸ τοῦ 'Ραδολίδους, τὴν Δοβροδύκειαν, τ(ὸν) 'Οβηλόν, τὸ τοῦ Κοτζάκη, τ(ὴν) Γ ρί- $\|^{21}$ ζοβαν μετὰ τοῦ εἰς τοῦ Ζίχνα μύλωνος αὐτῶν, τὸ εἰς τ(ἡν) Πρεδέσαιναν μονίδριον $\|^{22}$ τοῦ ʿΑγίου Νικολ(άου) τὸ τοῦ Ξανθοπούλου λεγομ(ενον), τὴν περὶ τ(ὰς) Σέρρας μονὴν τοῦ ဪ 'Αγίου $\|^{23}$ 'Ιω(άνν)ου Θεολόγου τοῦ ἀποστολου, τοὺς 'Αγίους 'Αναργύρους τοὺς εἰς τὴν Κυραννίτζαν, $\|^{24}$ τὴν Μελίτζιανιν, τὰ ἐντὸς τῶν Σερρῶν οἰκήμ(α)τα, τὸ εἰς τὴν Στρουμμίτζαν μονί- $\|^{25}$ δριον τ(ῆς) ὑπεραγί(ας) μου Θ(εοτό)κου τῆς Ἐλεούσης μετὰ τῶν μετοχί(ων) αὐτῆς, ἀνώτερα $\|^{26}$ (καί) ἀκαταζήτητα πάσης ἀπαιτήσ(εως) δημοσιακ(ῆς) κατὰ τὴν περίληψιν τῶν $\|^{27}$ προσόντ(ων) αὐτοῖς χρυσοδούλλων $\cdot$ (καὶ) οὐδεὶς τῶν άπάντων έξει ἐπ' ἀδείας δια- $\|^{28}$ σεῖσαι ὅλως αὐτοὺς ἢ ἐπὶ τῆ νομῆ καὶ δεσποτεία τῶν κτημ(ά)τ(ων)αὐτ $(\tilde{\omega} v)$ ή ἐπὶ τῆ ἀ- $\|^{20}$ παιτήσει τ $\tilde{\omega} v$ εἰρημ(ένω v) τετραχοσί (ωv) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ω v) ή ἐπὶ τῆ ἀπαιτήσει τοῦ προσφάτως ἐπινο- $\|^{30}$ ηθέντος οἰνομετρίου ἢ ἄλλου τινὸς ἐπινοηθησομ(έν)ου. ἐκκόπτει γὰρ καὶ ταῦτα $\|^{31}$ ή βασιλ(εία) μου διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου ΛΟΓΟΥ τ(ῆς) βασιλ(είας) μου. Πρὸς τούτοις $\|^{32}$ διορίζετ(αι) ή βασιλ(εία) μου ώσἄν, κατέχουσα ή σεδασμία μονή τῶν Ἰδήρων πάντα τὰ προ- $\|^{33}$ σοντα αὐτῆ κτήμ (α) τα μετὰ πάντ (ωv) τῶν δικαίων καὶ προνομίων αὐτῶν, ἔχη ἐπ' ἀδείας ἀναζητεῖν $\parallel^{34}$ καὶ τοὺς παροίκους καὶ προσκαθημ(έν)ους αὐτ(ῆς), ὅπου ἄν εὕροι, εἴτε εἰς μοναστηριακ(δν) $\parallel^{35}$ κτήμα εξτε εἰς ἀρχοντικ(δν), (καὶ) λαμβάνη ἐξ αὐτῶν τα ὀφειλόμ(εν)α δικαια παρ' αὐτ(ῶν), $\|^{36}$ μηδενός τῶν ἀπαντων διενοχλήσοντος αὐτοῖς περὶ τούτ(ων). Εἰς γὰρ τὴν περὶ $\|^{37}$ τούτ(ων) ἀσφάλειαν (καὶ) ὁ παρών χρυσόδουλλ(ος) ΛΟΓΟΣ ἐπεχωρηγήθη $\|^{38}$ (καὶ) ἐπεδραδεύθη τῆ εἰρημ(έν)η τῶν Ἰδήρων σεδασμια μονῆ (καὶ) ἐπικεκλημ(έν)η τῆς $\|^{39}$ Πορτιωτίσσης κατὰ μῆνα Ἰαννουάριον τῆς νῦν τρεχούσης ἰνδι- $\|^{40}$ κτιῶνος τεσσαρεισκαιδεκάτης τοῦ ἑξακισχιλλιοστοῦ όκτακοσιοστοῦ πεντη- $\|^{41}$ κοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἐν ὧ (καὶ) τὸ ἡμετερ(ον) <εὐσεδὲς> (καὶ) θεοπρόδλητον υπεσημείνατο $\|^{42}$ κρατος.

+ ΣΤΕΦΑΝΟ(Σ) 'ΕΝ Χ(ΡΙΣΤ)Ω ΤΩ Θ(Ε)Ω ΠΙΣΤ(ΩΣ) $\|^{43}$ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡ(ΑΤΩΡ) ΣΕΡΒΙ(ΑΣ) $\|^{44}$ ΚΑΙ $\{P\}$ ΡΩΜΑΝΊΑΣ +

L. 2 άπλῶς : ἄπαντας SM || 1. 4 τῶ ^{2} : τοῦ SM || 1. 11, 20 'Pαδολίδου SM || 1. 17 Πορτιωτίσσης SM || 1. 18, 31, 37 λόγον, λόγου, λόγος : cf. not. || 1. 20 Δοδροδιχείαν SM || 1. 20-21 τὸν Γριζόδον SM || 1. 21 τοῦ ^{2} : τὰ SM || 1. 24 τὰ : καί SM || 1. 35 τα : om. SM || 1. 36 διενοχλήσαντος SM.

90. CHRYSOBULLE D'ÉTIENNE DUŠAN

χρυσόβουλλος λόγος (l. 42, 58, 68)

avril, indiction 14 a.m. 6854 (1346)

Étienne Dušan confirme les droits d'Iviron sur tous ses biens et l'exemption de l'impôt qui grevait Radolibos, et accorde des exemptions supplémentaires au monastère.

Le texte. — A) Original (archives d'Iviron, n° 94). Deux pièces de parchemin, collées haut sur bas, 973 (482 + 491) × 277 mm. Les marges ont été tracées à la pointe sèche, plus fortement à droite qu'à gauche. Plis horizontaux peu marqués. Conservation médiocre: plusieurs taches; celles de la partie supérieure affectent le texte l. 5-8; petits trous; l'encre a par endroits pâli, et elle a bavè à l'emplacement de la collure, l. 49-50. Encre marron pour le texte, rouge pour les trois logos et la signature. Tilde sur quelques prénoms (l. 13, 17, 28, 37) et sous deux mots composés ou conçus comme tels (l. 43-44, 48); tiret en fin de ligne dans des mots coupés (l. 7, 25, 34, 35, 39, 52, 64); iota souscrit, l. 71. Dans la marge de gauche, notices: face à la l. 10, Κοτζάκ(ην); l. 23, εἷς τὼν Μέληνήκον; l. 32-33, τὸ Κάτω Βολδὸν; l. 37, περὶ τοῦ Μελισσουργ(είου); l. 47, notice illisible. Croisette face à la l. 38. En bas du document, tête-bêche: + τῶν 'Ιδήρων. — Le scean a disparu, avec son cordon; celui-ci traversait par cinq trous le repli du parchemin. Il devait subsister à la fin du xix° siècle, car il est signalé et décrit par Florinskij (Afonskie Akty, p. 94), qui donne la légende: Stefan' v' H(rist)a B(og)a vērni car'.

7.4

— Au verso, notice sur le kollèma, éditée à la suite du texte. Notice ancienne (lue sur place):
 Χρισώδουλο τοῦ Ραδολίδου []. — Album: pl. XVII-XVIII.

- B) Copie contemporaine de l'original, se présentant comme authentifiée (cf. notes; archives d'Iviron, n° 96). Deux pièces de parchemin collées haut sur bas, 748 (357 + 391) × 290 mm au sommet. Les marges sont tracées à la pointe sèche. Plis horizontaux très peu marqués. Bonne conservation; en haut du document, quelques taches; une d'entre elles affecte le texte, l. 4; d'autres taches en bas du document, dans la partie non écrite. Encre marron, plus foncée pour la signature. Tilde sur des prénoms (l. 6, 10, 12, etc.) et sous des mots composés ou conçus comme tels (l. 33, 37, 46; les deux premiers sont les mêmes que dans A); tiret en fin de ligne dans des mots coupés; iota souscrit dans le même mot que dans A. Dans la marge de droite, face à la l. 26, notice: Ἐρησσόν. Dans la marge de gauche, entre les l. 28-29, Κομίτζα + . Au verso, notices (lues sur place): 1) (par endroits repassée) Ἐπι ἔτους ζωδω: ἐτοῦτο διαλαμβάνει περι τὸν μετοχήων ὅπου ἔχη τὸ μοναστήρι. 2) Πηργούδια, Κομίτζα, Ἐρησσόν, Γομάτου, Σέρδας, ዮραδολίδοι, Καλαμαρία καὶ τῶν λοιπῶν. Album: pl. ΧΙΧ.
- C) Copie contemporaine de l'original, se présentant comme authentifiée (archives d'Iviron, n° 95), écrite de la même main que B (cf. notes). Deux pièces de parchemin, collées haut sur bas (aujourd'hui cousues), 780 (404 + 376) × 275 mm. Treize plis horizontaux. Bonne conservation; petits trous dans la marge de gauche, quelques taches; l'encre a pâli à certains endroits, en particulier à l'emplacement des plis. Encre marron pour le texte, noire pour la signature. Tilde sur des prénoms (l. 10, 12) et sous les mêmes mots composés ou conçus comme tels que dans A (l. 33, 36); tiret en fin de ligne dans un mot coupé (l. 15); iota souscrit dans le même mot que dans A. Dans la marge de gauche, face à la l. 28, notice: Κομίτζιτα. Au verso, trois notices anciennes et une quatrième plus récente: 1) + Περὶ τοῦ 'Ραδολίδου κ(αὶ) πάντων τῶν μετοχίων κ(αὶ) μονυδρίων καὶ μυλώνων ἡμίων τῶν 'Ιδήρων. Une main plus récente a écrit au dessus le mot Κοτζάκι. 2) + Περὶ τοῦ 'Ραδολίδου κ(αὶ) πάντ(ων) τῶν μετοχί(ων) κ(αὶ) μονηδρύων κ(αὶ) μυλῶνων ἡμῶν. 3) Λέγι κ(αὶ) περι της Κουμήτζηστας. 4) (plus récente) Λέγει κ(αὶ) διὰ τὴν Κουμύτζιταγ, Πρόδλακα, 'Ιερησσόν, Γομάτο κ(αὶ) ἄλλων πολλῶν. Album: pl. XX.

Édilions: Florinskij, Afonskie Akty, p. 91-94, Solovjev-Mošin, n° 7 (d'après l'original). Édition partielle: Novaković, Zakonski Spomenici, p. 556-558.

Nous éditons l'original (A) d'après nos photographies et les lectures faites sur place, en complétant certaines lacunes d'après les copies (cf. apparat); nous signalons dans l'apparat les principales variantes des copies B et C, ainsi que les divergences les plus importantes de l'édition Solovjev-Mošin (SM).

Bibliographie: Dölger, Byz. Dipl., p. 186-188 (doutes sur l'authenticité du document).

Analyse. — Les moines du monastère impérial d'Iviron, sis à l'Athos et dèdié à la Vierge Portiôtissa, ont rapporté [à Étienne Dušan] que le monastère détient, en vertu d'anciens chrysobulles et d'ordonnances [impériales], d'actes de recensement et d'autres titres de propriété, divers domaines (kièmala) et métoques, parmi lesquels (l. 1-5): 1) Le village Radolibos à Zabaltia avec son territoire et ses droits. 2) Deux «chôria» à Prinarion, Obèlos et Dobrobikeia, également avec leur territoire et leurs droits. 3) Le métoque de Saint-Georges à Anaktaropolis avec des maisons, ainsi que les vignes, la terre et le moulin qu'il détient en vertu de titres de propriété.

4) Le métoque de Sainte-Anastasie Pharmakolytria avec vigne et terre. 5) Le zeugèlateion à Koutzakion avec ses droits et son territoire. 6) Un métoque à Grizoba avec parèques et proskathèménoi. 7) [Le métoque] Saint-Georges ta Kouboukleia avec des parèques et son territoire. 8) Un zeugèlateion à Brestiani. 9) Un moulin permanent sur le ruisseau de Zichnai et des maisons à l'intérieur de Zichnai. 10) Le métoque de Saint-Nicolas myroblytès, provenant de Xanthopoulos, à Trébésanis, avec moulins, vignes et champs. 11) Le métoque des Saints-Anargyres à Géranitza avec une planina, ses vignes et ses champs. 12) Le métoque de Saint-Jean le Théologien à Serrès avec ses moulins, des vignes, une terre et des proskathèménoi. 13) Des maisons à l'intérieur de Serrès. 14) Le monastère de la Vierge Éléousa à Stroummitza et ses métoques : les Saints-Apôtres, Sainte-Kalè, les Saints-Anargyres et les Saints-Théodores, avec leur territoire et leurs droits, des champs à Mosténitza, la planina dite des Saints-Théodores et des proskathèménoi sur [les biens de] ce monastère et dans ses métoques. 15) Le métoque de Saint-Georges tou Kalaméa à Mélénikos avec ses vignes, champs, moulins sur la rivière de Mélénikos, des maisons dans le kastron, et 16) le zeugèlateion à Korèmista avec ses droits et son territoire. 17) Le métoque à Mélintzianis avec parèques et proskathèménoi, des bateaux de pêche et la platé (cf. notes), son territoire et ses droits. 18) Des métoques dans la ville de Thessalonique: le Prodrome, Saint-Clément, Saint-Georges, Sainte-Barbara, Sainte-Anysia, avec leurs maisons, vignes, champs, leur territoire et leurs droits. 19) Le métoque de Sainte-Barbara à Xylorygion avec parèques et proskathèménoi, un moulin, des vignes, des champs et des jardins (kèpotopia), son territoire et ses droits. 20) Le village Katô Bolbon à Kalamaria avec parèques et proskathèménoi, ses droits et son territoire. 21) La terre dite de la Sainte-Trinité à Déabolokampos. 22) Le métoque de Sainte-Jérusalem à Hermèleiai avec des vignes et de la terre. 23) Le village dit tou Gomatou dans la plaine en amont (anapotamia) du ruisseau de Gomatou, avec tous ses droits, ses parèques et proskathèménoi. 24) Le métoque d'Hiérissos avec parèques et proskathèménoi, la moitié [des droits] de l'échelle, son territoire et ses droits. 25) Le village Saint-Georges à Proaulax avec parèques et proskathėmėnoi, son territoire et ses droits. 26) A Komitissa, Mélissourgeion, [dédié à] Saint-Nicolas, avec son territoire et ses droits. 27) Des maisons à Rentina et deux parèques appelés Kalathadés (l. 5-38). Les moines ont demandé [à Dušan] compensation pour les dommages (φθορά καί καινοτομία) qu'ont subis ces biens; agréant leur demande, l'empereur délivre le présent chrysobulle, par lequel il ordonne [qu'Iviron] détienne, sans être inquiété, tous lesdits domaines et métoques comme auparavant; pour compenser les dommages subis par les biens, et en raison des bonnes dispositions que les moines ont manifestées à l'égard [de Dušan], l'empereur les exempte du képhalaion et du zeugaralikion, qui étaient [auparavant] réclamés par le fisc pour Radolibos, comme il l'a déjà ordonné dans le chrysobulle qu'il a précédemment établi (î. 39-47). Tous les domaines et métoques [d'Iviron] inscrits [dans le présent document] seront exemptés de charges fiscales (dèmosiaka képhalaia; liste) et ne seront même pas recensés; le monastère aura le droit d'y apporter des améliorations autant qu'il le pourra et le voudra, et ces améliorations seront elles aussi exemptées et détenues de la même façon (l. 47-57). En vertu du présent chrysobulle, [Iviron] possédera [ses biens] intégralement et en toute tranquillité, libres de toute charge fiscale, y compris du phonos, de la parthénophthoria et de l'eurésis thèsaurou. Ni les képhalai des kastra et régions susdits, ni ceux qui y exerceront des fonctions fiscales, ni les futurs recenseurs, ni qui que ce soit n'auront le droit de pénétrer sur ces biens ni de réclamer aucun versement ni d'effectuer un recensement. Si des personnes qui ne sont pas inscrites dans les praktika [d'autrui] s'installent sur certains de ces biens, elles jouiront des mêmes privilèges que

les autres parèques et proskathèménoi (l. 57-68). Conclusion, date (l. 68-71). Signature de l'empereur Étienne [Dušan] (l. 71-73). Au verso, notice διὰ τοῦ du métropolite de Skopje.

Notes. — Diplomatique. Il ne fait pas de doute, malgré les réserves de Dölger, que le présent document soit un original: la notice du métropolite de Skopje, portée sur le verso, suffit à le montrer. Le scribe de notre document est le même que celui des actes Philothéou n° 9, Esphigménou n° 22 et Xèropotamou n° 25, tous de 1346. Dans tous ces documents, ainsi que dans notre n° 89, lui aussi de 1346, les logos sont écrits de la même façon maladroite (cf. les notes à notre n° 89), et les signatures sont identiques (à l'exception de notre n° 89, cf. les notes); la ressemblance des signatures portées sur les documents de 1346 a déjà été notée; celles qui figurent sur les actes postérieurs (entre 1347 et 1349) forment un groupe différent (Esphigménou, p. 145). Sur la chancelleric de Dušan, voir les notes à notre n° 89. — Comme dans plusieurs autres chrysobulles de Dušan, les éléments de datation ne sont pas mis en vedette (cf. notre n° 89, notes). Signalons que le présent document a un aspect plus soigné que notre n° 89.

La liste des biens d'Iviron est plus complète ici que dans notre n° 89 (cf. l'Analyse des deux actes et Introduction, p. 9-10); en outre, les biens sont ici décrits, alors qu'ils sont simplement énumérés dans notre n° 89. Outre l'exemption de Radolibos, qui fait l'objet principal de notre n° 89 et qui est confirmée ici, on trouve, dans le présent document, une liste d'exemptions pour tous les biens du monastère.

Les copies. Les copies B et C, fidèles, ont été écrites par le même scribe, vraisemblablement peu après l'établissement de l'original. Les deux copies se présentent comme authentifiécs par le même prélat, l'évêque de Kaisaropolis Arsène. Mais les signatures d'Arsène portées sur les deux copies sont tout à fait différentes; aucune des deux ne doit être de la main du scribe; étant donné qu'on ne connaît pas d'autre signature de cet évêque, il est impossible de dire si l'une des deux est autographe. Toutefois, on notera que dans la formule d'authentification de B, on trouve, après ὑπεγράφη, les mots $\pi \alpha \rho$ ' èμοῦ, qui ne figurent pas dans C, et que le style de la signature portée sur B paraît plus aisé, plus spontané que celui de la signature de C; ce sont peut-être des indices en faveur de l'authenticité de la signature de B. Signalons que les deux signatures comportent la même faute (deux σ) dans le mot Καισαροπόλεως.

Prosopographie. Sur Xanthopoulos (l. 13), cf. les notes à notre n° 85. — Sur Kalaméas (l. 23), les notes à notre n° 91. — Sur le métropolite de Skopje Jean, qui a écrit la notice au verso, et sur sa titulature, cf. Phil. Suppl., p. 305, et la bibliographie dans Xèropolamou, p. 187. — L'évêque de Kaisaropolis Arsène, dont la signature figure au bas des copies B et C (cf. ci-dessus), ne nous est pas connu.

Sur les biens d'Iviron, cf. Introduction, p. 34-36 et Iviron III, p. 32-47.

L. 14, une lacune dans l'original, à propos du nombre des moulins de Saint-Nicolas tou Xanthopoulou, ne peut pas être comblée avec certitude: la copie C porte έξ, la copie B, δκτώ, mais peut-être après correction (cf. apparat). Quelques années plus tard, le chrysobulle de Jean V de 1357 (notre n° 94) mentionne huit moulins (l. 17). Diverses hypothèses sont possibles.

L. 26, le mot qui précède άλιευτικῶν a été gratté et remplacé par le mot ἄκρα après la promulgation du chrysobulle, comme le prouve la copie B, qui elle aussi a été corrigée à cet

endroit; il en est peut-être de même sur la copie C (cf. l'apparat). Le texte primitif portait un mot court; on pourrait songer à τριῶν, car nous croyons distinguer le ν final. Cette falsification fait problème. On peut penser qu'elle est l'indice d'un conflit relatif à la possession d'une échelle. — Dans la copie B, à cet endroit, l'ordre des mots de l'original avait été changé par le copiste avant la falsification: le mot qui a ensuite été gratté et remplacé là aussi par ἄκρα, était écrit après άλιευτικῶν.

Πλάτη: bateau à fond plat, utilisé pour le transport (cf. Solovjev-Mošin, p. 482, et Du Cange, s.v. πλατή: grand navire pour transporter des choses volumineuses).

L. 32, Δεαδολόκαμπος: cf. Lefort, Chalc. occ., p. 57-58.

L. 40, φθορὰ καὶ καινοτομία, l. 44, κατατριδή καὶ καινοτομία: allusion aux dommages causés par la conquête serbe, cf. Esphigménou, p. 141.

L. 52, ἀδιωτίκιον: taxe sur le transfert de propriété dans le cas d'une personne sans héritier; cf. ODB, s.v., avec la bibliographie.

L. 52-53, 60-61, φόνος, παρθενοφθορία et εύρεσις θησαυροῦ: les mots qui précèdent, ἔτι τὲ τοῦ l. 52, καὶ αὐτῶν l. 60-61, sont écrits après grattage, la première fois dans un espace trop petit; on peut penser que le scribe avait d'abord écrit ἄνευ, comme c'est le cas dans plusieurs documents où ces trois impôts sont exclus des exemptions (cf. par exemple Esphigménou n° 20, Esphigménou n° 31, Saint-Pantéléèmon n° 10, etc.), puis qu'il s'était repris. En tout cas, le texte des l. 52-54 (qui met sur le même plan les trois chapitres et d'autres exemptions) montre qu'il ne s'agit pas d'une falsification; il existe d'ailleurs des documents où certains du moins de ces impôts font partie des exemptions: Philothéou n° 9 (on trouve la bonne lecture dans Solovjev-Mošin n° 8, l'édition de Saint-Pétersbourg est fautive à cet endroit), Lavra III, n° 128, et peut-être Esphigménou n° 22. Cf. aussi sur ce point Morrisson dans TM, 8, 1981, p. 337-339.

Actes mentionnés: 1) Chrysobulles (l. 4), ordonnances impériales (prostagmala, l. 4) et autres titres de propriété (dikaiômala, l. 5), en vertu desquels Iviron détenait ses biens: imprécis. 2) Actes de recensement (παραδόσεις ἀπογραφικαί, l. 4) pour les biens d'Iviron: entre autres, vraisemblablement, nos n° 70, 74, 75, 79, 86, 87. 3) Titres de propriété (dikaiômala, l. 8) en vertu desquels Saint-Georges à Anaktoropolis possédait ses biens: inconnus. 4) Requête (écrite? cf. l. 39: ἐζήτησαν καὶ παρεκάλεσαν, l. 41: ζήτησιν) des moines d'Iviron auprès de Dušan, visant à obtenir compensation pour les dommages subis par leurs biens. 5) Chrysobulle (l. 47) exemptant Iviron du versement du képhalaion et du zeugaratikion pour Radolibos = notre n° 89.

+ Έπει οι εν τη κατά τω άγιω όρει του "Αθω διακιμένη σεβασμία μονή της βασι[λείας μου] τη έπι τω ||2 δνόματι της πανυπεράγνου μου δεσποίνης και Θεομήτορος τ(ης) Πορτιωτίσσης κατέχει ή τοιαύτη σεβασμία μονή ||3 των 'Ιδήρων ἀσκούμενοι μοναχοι ἀνέφερον τη βασιλεία μου ότι παραδόσεων ἀπογραφικών και έτέρων ||5 δικαιώματων διάφορα κτήμ[ατα και] μετόχια, εν οις έστιν. χωρία δύο, ό 'Οβηλός και ή Δοβροβίκεια] ||7 μεθ, ής και αυτά ξχουσι νομής και περιόχης, εἰς το Πριναριον χωρία δύο, ό 'Οβηλός και ή Δοβροβίκεια] ||7 μεθ, ής και αυτά ξχουσι νομής και περιόχης, εἰς το Πριναριον 'Υλάκια[ρόπολιν μετόχιον έπι τω] όγόματι τοῦ μελάγο, ||8 μαρτυρος τροπαιοφόρου 'Αγίου Γεωργίου 'Υλάκια[ρόπολιν μετόχιον έπι τω] όγόματι τοῦ μελάγο, ής ξχεί πεδίοχης και μεθίοχης, εἰς το Πριναριον 'Υλάκια[ρόπολιν μετόχιον έπι τω] όγόματι τοῦ μελάγο, ής και αυτά ξχουσι νομής και περίοχης, εἰς τη Πριναριον 'Υλάκια[ρόπολιν μετόχιον έπι τω] όγόματι τοῦ μελάγο, ής και αυτά ξχουσι νομής και περίοχης, εἰς τη Πριναριον 'Υλάκια δια διακειμένη σεβασμία μονή της βασιλεία μου ότι κατά των ένα διάκια δια διακειμένη σεβασμία μονή της και) τοῦ μετόχιον 'Αγίου Γεωργίου 'Αγίου Γεωργίου 'Αγίου Γεωργίου 'Αγακια διάκια διακειμένη σεβασμία μονή της και) τοῦ μετόχια, εν οίς έστιν 'Ανακτικόν και διακειμένη και διακελίων, γης (και) τοῦ 'Αγακτικόν και διακελίων και διακελίστης και διακελ

άμπελίου και γης. ζευγηλατείον είς το Κουτζάκιον μετά τίης) νομης ης έχει και περιοχής. μετόχιον | 11 είς τὴν Γρίζοδαν μεθ' ὧν ἔχει παροίχων καὶ προσκαθημέν(ων). ἔτερον τοῦ 'Αγ(ίου) Γε(ω)ρ(γίου) τὰ Κουβούκλεια μετὰ τ(ῶν) ἐν αὐτ(ῶ) παροίκ(ων) (καὶ) τ(ῆς) περιοχῆς: $\| ^{12}$ εἰς τὴν $\mathbf{B}$ ρεστιανὶν ζευγηλατεΐον είς τὸ ἀναπόταμον Ζιχνῶν μύλωνα όλοκαιρινὸν καὶ ὀσπήτια ἐντὸς Ζιχν(ῶν). || 13 εἰς την Τρεβέσανιν μετόχιον τοῦ Ξανθοπούλου ἐπὶ τῶ ὀνόματι τοῦ ἐν ἱεράρχαις θαυματουργοῦ 'Αγίου Νιχολάου ||14 του μυροβλύτου μετά των έν αὐτίω ..] μυλω[ν]ων καὶ άμπελίων καὶ χωραφίων. εἰς τὴν Γεράνιτζαν || 15 μετόχιον ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷν Ἡγίων ἐ[ν]δόξων θαυματουργῷν ᾿Αναργύρων μετὰ καὶ [τῆς] ἐκεῖσε πλανηνᾶς $\|^{16}$ καὶ τῶν ἀμπελίων καὶ χωραφίων αὐτοῦ· εἰς τὰς Σ έρρας μετόχιον τοῦ 'Αγ(ί)ου ἐνδόξου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ ∥17 'Ιω(άνν)ου τοῦ Θεολόγ(ου) μετὰ τῶν ἐν αὐτῶ μυλώνων (καί) άμπελίων καί τ(ῆς) γ (ῆς) καί τ(ῶν) προσκαθημένων· ὀσπήτια ἐντὸς τ(ῶν) $\parallel^{18}$ Σερρῶν. Είς τὴν Στρούμμιτζαν μοναστήριον τ(ῆς) ὑπεράγνου Θ(εοτό)κου τ(ῆς) Ἐλεούσης μεθ' ὧν ἔχει μετοχίων ἐπὶ τοῖς || 19 ὀγόμασι τῶν 'Αγίων ἐνδόξων πανευφήμων 'Αποστόλων, τῆς 'Αγίας καλλιγίκου μάρτυρος Καλής και τῶν 'Αγίων ||20 ἐνδόξων θαυματουργῶν ἰατρῶν 'Αναργύρων και τ(ῶν) 'Αγίων ἐνδόξων θαυματουργῶν Θεοδώρων μετὰ πάσης $\|^{21}$ τῆς περιοχῆς τούτων καὶ νομῆς, καὶ τῶν εἰς τὴν Μοστενίτζαν χωραφίων καὶ τ(ῆς) πὴανηνᾶς τῆς λεγομένης τ(ῶν) $\|^{22}$ Αγίων Θεοδώρων, καὶ τῶν προσκαθημένων ἔν τε τῷ τοιούτ(ω) μοναστηρίω (καὶ) τοῖς ὑπ' αὐτὸ μετοχίοις. Εἰς τ(ὸν) Μελέ-|| 23 γίχον μετόχιον τ(ὸν) "Αγ(ι)ον Γε(ώ)ρ(γιον) τοῦ Καλαμέα μεθ' ὧν κέκτηται ἀμπελίων, χωραφίων, μυλώνων εἰς τὸ ἀναπόταμον Μελε- $\|^{24}$ νίχου καὶ τῶν ἐντὸς τοῦ κάστρου Μελενίκου οἰκημάτων, καὶ τοῦ εἰς τὴν Κορεμίσταν ζευγηλατείου μετὰ τ(ῶν) δικαίων $\parallel^{25}$ τούτου καὶ τ(ῆς) ἀνέκα θ (εν) περιοχῆς και νομής. Μετόχιον εἰς τὴν Μελίντζιανιν μεθ' ὧν ἔχει παροίκων και προσκα-||26θημένων καὶ .... γ άλιευτιχ(ων) σανδαλίων και τ(ῆς) πλάτης και τ(ῆς) περιοχῆς (και) νομῆς αὐτοῦ. Ἐντὸς τῆς θεοσώστου ||²⁷ πόλεως Θεσσαλονίκης μετόχια τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ ἔτερον τοῦ ἐν ἰερομάρτυσιν Αγίου Κλήμεντος ∥28 καὶ τοῦ Αγίου Γεωργίου καὶ τῆς Αγίας Βαρθάρας καὶ τ(ῆς) Αγίας Άννησίας μετὰ τῶν εκεῖσε οἰκημάτων καὶ $\|^{20}$ ὧν ἔχουσι ταῦτα ἀμπελίων καὶ χωραφίων καὶ πάσης τ(ῆς)περιοχής αὐτ $(\tilde{\omega}v)$ καὶ νομής: εἰς τὸ Ξυλορρύγιον μετό- $\|^{30}$ χιον ἐπὶ τῶ ὀνόματι τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ Αγίας καλλινίκου μάρτυρος Βαρδάρας μετὰ τῶν ἐν αὐτῶ παροίκ(ων) καὶ προσκαθημένων καὶ τοῦ μύ-||31λωνος καὶ τ(ων) άμπελίων και χωραφίων (και) κηποτοπίων και ής έχει περιοχής και νομής, είς την Καλαμαρίαν χωρίον ||32 τὸ Κάτω Βολδόν μεθ' ὧν ἔχει παροίχων καὶ προσκαθημένων καὶ τ(ῆς) αὐτοῦ νομῆς καὶ περιοχής: εἰς τ(ὸν) Δεαδολόκαμπον Υῆν λεγο-||³³μένην τ(ῆς) ζωαρχικής ὁμοουσίου 'Αγίας Τριάδος' έἰς τὰς Ερμηλεί[ας] μετόχιον τ(ῆς) 'Αγίας Ἱερουσαλήμ μεθ' ὧν ἔχει ἀμπελίων (καί) $\|^{31}$ τ(ῆς) γ(ῆς). είς τ(ήν) αναποταμίαν του Γομάτου χωριον τὸ λεγόμενον του Γομάτου μετὰ πάντων ὧν ἔχει δικαίων (καί) τ(ῶν) παροίκων και προσκα-∥³5θημένων· εἰς τ(ὸν) ¹Ιερισὸν μετόχιον μετὰ τῶν ἐν αὐτῶ παροίκων καὶ προσκαθημένων καὶ τ(ῆς) ἡμισείας σκάλλας καὶ τῆς π ερι- $\|^{36}$ οχῆς καὶ νομῆς τούτου· εἰς τ(ὸν) Προαύλακα χωρίον τὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Αγ(ί)ου τροπαιοφόρου μάρτυρος Γεωργίου μετὰ τ(ῶν) ἐν αὐτῷ $\|^{37}$ παροίκων καὶ προσκαθημένων (καὶ) πάσης τ(ῆς) τούτου περιοχῆς καὶ νομῆς. (καὶ) εἰς τὴν Κομίτισσαν Μελισσουργεῖον, ὁ "Αγ(ι)ος Νικόλαος, $\parallel^{38}$ μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς (καὶ) νομῆς τούτου καί εἰς τὴν 'Ρεντίναν ὀσπήτια καὶ παροίκους δύο τοὺς λεγομένους Καλαθάδας. ||39 'Εζήτησαν δὲ καὶ παρεκάλεσαν οἱ τοιοῦτοι μοναχοὶ τυχεῖν τὴν τοιαύτην σεδασμίαν μονὴν εὐεργεσίας καὶ προμη- $\|^{40}$ θείας παρά τῆς βασιλείας μου άντὶ τῆς γενομένης φθορᾶς καὶ καινοτομίας εἰς τὰ τοιαῦτα κτήματα καὶ μετόχια 👫 ταύτης. την ζήτησιν αὐτῶν προσφεζαμένη ἡ βασιλεία μου ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιδραβεύει αὐτῆ τὸν παρόντα $\|^{42}$ χρυσόδουλλον ΛΟΓΟΝ αὐτῆς, δι' οδ προστάσσει καὶ διορίζεται ίνα κατέχη αύτη $\|^{43}$ άνενοχλήτως παντάπασι καὶ άδιασείστως πάντα τὰ δηλωθέντα κτήματα καὶ μετόχια ταύτης, όπωσδή-|| 44ποτε έχράτει και ένέμετο ταῦτα' άντι δὲ τῆς γενομένης κατατριδῆς και καινοτομίας εἰς τά κτήματα ταύτ(ης) ||45 καὶ δι' ἢν ἐγεδείζαντο είς τὴν βασιλείαν μου οί τοιοῦτοι μοναχοί σχέσιν

καὶ εὔνοιαν, εὖεργετεῖ πρὸς αὐτὴν τὸ ἀπ(ὸ) || 46 τοῦ δηλωθέντος κτήματος τοῦ 'Ραδολίδου ἀπαιτούμενον παρά του μέρους του δημοσίου χεφάλαιον καὶ τὸ ζευγα-||⁴⁷ρατίκιον, ώς προδιωρίσατο περὶ τούτου παρά τοῦ προαπολυθέντος χρυσοδούλλου τ(ῆς) βασιλείας μου. Ένθεν τοι $\|^{48}$ καὶ ὀφείλουσι συντηρηθήναι άπό γε τοῦ νῦν καὶ εἰς το εξής τὰ ἐμπεριειλημμ(έν)α πάντα κτήματα καὶ μετόχια $\parallel^{40}$ ἀνώτερα οὐ μόνον τῶν ἄλλων δημοσιαχῶν χεφαλαίων καὶ ἀπαιτήσεων καὶ δόσεων $\parallel^{50}$ άλλὰ χαὶ τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ ζευγαρατικίου, τ(ῆς) ὁρεικῆς καὶ καστροκτισίας, τοῦ ἐννομίου τῶν $\|^{51}$ ζώων αὐτῶν, τ(ῶν) προβάτων, χοίρων καὶ μελισσίων, τοῦ ἀέρος, τοῦ ξυλαχύρου, τοῦ μιττάτου καὶ πάντων $\parallel^{52}$ τῶν ἀπαιτουμένων καὶ διδομένων ἐτέρων δημοσιακῶν κεφαλαίων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀδιωτικίου, ἔτι τὲ τοῦ φόν(ου), τ(ῆς) παρθε- $\|^{53}$ νοφθορίας, τῆς εύρέσεως τοῦ θησαυροῦ (καὶ) αὐτ(ῆς) τ(ῆς)άπογραφικής άναθεωρήσεως καὶ πάσης έτέρας κατατριδής $\|^{54}$ (καὶ) ἐπηρείας, ἔχειν τὲ ἄδειαν την τοιαύτην μονὴν συνιστᾶν καὶ βελτιοῖν τὰ προσόντα αὐτῆ πάντα κτήματα καὶ $\|^{55}$ μετόχια κ (α) τ(α)τὸν ἐγχωροῦντα καὶ δυνατὸν αὐτῆ τρόπον καὶ ὡς βούλεταί τε καὶ δύναται, καὶ κατέχειν καὶ τὰ $\|^{56}$ έν αὐτοῖς βελτιωθησόμενα μετὰ τ(ῆς) όμοίας ἐξκουσείας καὶ δεφενδεύσεως καὶ ἀνενοχλησίας άναφαιρέτως, $\|^{57}$ άναποσπάστως, άνεπαυξήτως καὶ δίχα τινὸς διενοχλήσεως. $T\tilde{\eta}$ ἰσχύι τοίνυν καὶ δυνάμει του παρόντος ||58 χρυσοδούλλου ΛΟΓΟΥ τῆς βασιλείας μου καθέξει ταῦτα καὶ νεμηθήσεται τὸ μέρος τῆς $\parallel^{59}$ σεβασμίας ταύτης μονῆς ως διορίζεται αὕτη, ἀναφαιρέτως, ἀναποσπάστως, ἀνεπαυξήτως καὶ δίχα τῆς $\parallel^{60}$ οἱασδήτινος διενοχλήσεως, κατατριδῆς καὶ ἐπηρείας καὶ ἀνώτερα πάντων τ $(\tilde{\omega} v)$ δημοσιαχ $\tilde{\omega} v$ χεφαλαίων καὶ $\| \tilde{\omega} \|$ αὐτ $\tilde{\omega} v$ τ $\tilde{\omega} v$ ἐμπεριειλημμ(ένων) τρι $\tilde{\omega} v$ χεφαλαίων, τοῦ φόν(ου), τῆς παρθενοφθορίας καὶ τ(ῆς) εὐρέσεως τοῦ θησαυροῦ. Οὔτε γὰρ $\|$ ^{62} οἱ κεφαλαττικεύοντες τῶν δηλωθέντων κάστρων (καί) χωρῶν, οὕτε οἱ ἐν τούτοις τὰ δημόσια μέλλοντες διενεργεῖν, οὕτε ||⁶³ δ τὴν ἀπογραφικὴν ἀναθεώρησιν καὶ ἀποκατάστασιν μέλλων ποιήσασθαι, οὕτέ τις ἄλλος ἔξουσιν όλως ἄδειαν $\|^{64}$ εἰσέρχεσθαι ἐν τοῖς κτήμασι τούτοις καὶ μετοχίοις καὶ ἀπαιτεῖν τινὰ ζήτησιν καὶ δόσιν ἢ ἀπογραφικὴν ποιῆσαι ἀνα-||⁰⁵θεώρησιν. Εἴπερ δὲ ἕτεροι τινὲς μὴ ἐν πρακτικοῖς καταγεγραμμ(έν)οι προσκαθήσουσιν εἰς τινὰ τῶν τοιούτων κτημ(ά)τ(ων) $\|^{00}$ καὶ μετοχίων, ὀφείλουσι καὶ οὖτοι συντηρηθῆναι εἰς τὴν αὐτὴν καὶ ὁμοίαν δεφένδευσιν καὶ ἐξκούσειαν καὶ ‖⁶⁷ ἀνενοχλησίαν, είς ήνπερ και οι λοιποι πάροικοι και προσκαθήμενοι μέλλουσι συντηρηθήναι, ώς διορίζεται ||68 ήδη ή βασιλεία μου. Τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο αὐτῆ καὶ ὁ παρών χρυσόβουλλος ΛΟΓΟΣ τῆς $\|^{69}$ βασιλείας μου, ἀπολυθείς κατὰ μῆνα ᾿Απρίλλιον τῆς ἐνισταμένης τεσσαρεσκαιδεκάτης (ἰνδικτιῶν)ος ||70 τοῦ ζοῦ ωοῦ πεντηκοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἐν ὧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεθὲς καὶ θεο-∥⁷¹πρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος +

+ ΣΤΕΦΑΝΟ(Σ) 'ΕΝ Χ(ΡΙΣΤ)Ω ΤΩ $\|^{72}$ Θ(Ε)Ω ΠΙΣΤΌΣ ΒΑΣΙΛΕΎΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟ- $\|^{73}$ ΚΡΑΤ(Ω)Ρ ΣΕΡΒΊΑΣ ΚΑΙ 'ΡΩΜΑΝΊΑΣ +

Au verso, sur le kollèma : + Δ ιὰ τοῦ πρωτο[θ]ρόνου Σ κοπ[ί](ων) μ (ητ)ροπολίτου (καί) ὑπερτίμου | Ἰωάννου +

A la fin, B porte: Τὸ παρ(ὸν) ἴσον ἀντι-||βληθὲν (καὶ) εύρεθὲν ἐξισάζον τῷ πρωτοτύπω αὐτοῦ ὑπεγράφη παρ' ἐμοῦ δι' ἀσφάλειαν (καὶ) βεβαίωσ(ιν) + || + 'Ο τὰπεινὸ(ς) ἐπίσκοπος Καὶσσαροπόλεος 'Αρσένιος +

Au même endroit, C porte: Τὸ παρ(ὸν) ἴσον ἀντεδλήθη καὶ εὐρέθη ἐξισάζὸν τῶ πρωτοτύπω αὐτ(οῦ) $\| \mathbf{x}(\mathbf{a}\mathbf{i})$ ὑπεγράφη διὰ τὸ ἀσφαλὲς (καὶ) βέβαιον $+ \| +$ Ό ταπεινὸς ἐπίσκοπος Καισσαροπόλ(εως) 'Αρσένιος +

L. 1 τὸ άγιον όρος SM || 1. 2 τιμωμένη SM || 1. 5 καὶ μετόχια : secundum B C || έστιν : έστι B C εἰσίν SM | 1. 5 τδ - 1. 7 'Ανακταρόπολιν : . 70. χωρίον τοῦ 'Ραδολίδου SM | 1. 6 νομής - Δοδροδίκεια : secundum C | 1. 7 'Ανακταρόπολιν - τώ : secundum B C | 1. 7 μετόχιον - 1. 8 Γεωργίου : μετόχιον άγίου Γεωργίου SM | 1. 7 post τοῦ : άγίου ἐνδόζου C || 1. 8 μετὰ - 1. 9 μύλωνος : ...... SM || 1. 8 κέκτηται διὰ : secundum B C 📕 Ι. 9 τῆς ἀγίας ἀναστασίας (?) SM || ἀναστασίας τ(ῆς) Φαρμακολυτρίας Β C || οὖπερ : ὅπερ SM || Ι. 11 Γρίζοδαν : Αζζοβαν SM | τὰ Κουβούκλεια : ...... SM || 1. 12 Βροστίανιν SM || 1. 13 Τρεβέσαιναν Β Τρεβέ....αν C Πρεβεσίκνιν SM || Ξανθοπούλου : .... SM || l. 14 .. : όκτὰ post corr. fortasse supra εξ Β εξ C (cf. not.) || Γεράνιζαν : Νεακίτζαν SM | 1. 18 ύπεράγνου : ὑπεραγίας SM | 1. 21 Μοστένιτζαν SM | 1. 23 τοῦ ἀγίου Γεωργίου SM | 1. 25 ἀνέχαθεν: άνεκετθεν SM || Μελινζιάνιν SM || 1. 26 ....γ : άκρα post rasuram A άκρ(ας) C fortasse post rasuram (cf. not.) .... SM || άλιουτικών άκρα (άκρα post rasuram) B || 1. 27 τιμίου : om. C || 1. 28 'Αννησίας : 'Ανθισίας SM || 1. 32 Λεαβολόχαμπον : Βολβόν Κάτω SM || Ι. 33 τὰς Έρμηλείας : Έρμειλείαν SM || Ι. 34 τὸν ἀναπόταμον SM || Ι. 35 καί²: om. Β || σκάλλας : ..... SM || 1. 36 ἐπὶ : ἐ- post corr. Α || 1. 38 πάροικοι δύο τοῦ λεγομένου Καλάφαδος SM | 1. 43 ταύτης : αὐτ(ῆς) Β αὐτῆς SM | 1. 44 ταύτης : ταῦτα SM | 1. 45 οἱ τοιοῦτοι μοναχοὶ : οm. C | 1. 47 τοι : τε SM || 1, 51 μιττάτου : μι- post corr. A || 1, 52 ἔτι τε : καὶ αὐτοῦ SM || 1, 54 βελτιοῦν SM || πάντα : om. Β || 1. 59 σεδασμίας ταύτης : τοιαύτης σείδασμίας) Β || αύτη : αὐτῆ SM || 1. 71 post κράτος : Είχε καὶ δι' έρυθρῶν γραμμ(ά)τ(ων) τ(ῆς) βασιλικῆς (καί) θεί(ας) χειρὸς τὸ Β Είχε καί δι' έρυθρῶν γραμμ(ά)τ(ων) τῆς βασιλικῆς καί θείας χειρός τό C.

91. CHRYSOBULLE DE JEAN VI CANTACUZÈNE

χρυσόβουλλος λόγος (1. 71-72, 92, 104-105) 14 juillet, indiction 4 a.m. 6859 (1351)

L'empereur Jean VI Cantacuzène confirme à Iviron la possession de ses biens et accorde de nouveaux droits au monastère.

Le texte. — Original (archives d'Iviron, n° 97). Deux feuilles de parchemin, collées haut sur bas, $1\,362\ (682\ +\ 680)\ \times\ 267\ mm$. Au sommet du document, les marges droite et gauche ont peut-être été tracées à la pointe sèche. Nombreux plis horizontaux (rouleau aplati). Bonne conservation; quelques taches, en particulier de colle sur le kollèma; quelques petits trous. En bas à droite, un papier de renfort a été collé au recto. Encre marron pour le texte; les trois logos, les éléments pertinents de la datation et la signature sont à l'encre rouge. Dans le texte, tilde sous trois mots conçus comme un seul (l. 69, 88). Dans la marge de gauche, croisette face à la l. 17, et deux notices anciennes: l. 16, o $Bo\lambda 6b\zeta$; l. 63, $\tau \delta$ $Ko\tau \zeta \acute{\alpha} \varkappa \eta$. Dans la marge de droite, notice ancienne face à la l. $41: \Sigma \acute{\epsilon} \rho(\alpha \zeta)$. — La bulle d'or n'est plus appendue au document; c'est probablement elle qui a été attachée au faux chrysobulle de Jean VI (Appendice V). Le cordon traversait par cinq trous le triple repli du parchemin. — Au verso, empreinte de la signature d'un autre chrysobulle (vue sur place). — Album: pl. XXI-XXIII.

Éditions partielles: GÉDÉÓN, Patr. Éphèméridés, p. 44-49 (l. 7 à 69; cf. les corrections proposées par Dölger dans BZ, 36, 1936, p. 466). Dölger, Byz. Dipl., p. 179-180 (l. 1-8, 70-113).

Nous éditons d'après nos photographies, sans tenir compte des éditions antérieures, sauf pour une mélecture de F. Dölger (D).

Bibliographie: Dölger, Regesten, n° 2980; Id., Byz. Dipl. (fac-similé des l. 70 à 113, pl. XIX).

Analyse. — Les moines du monastère impérial dédié à la Vierge et dit des Ibères, situé à l'Athos, ont rapporté à l'empereur [Jean VI] que leur monastère détient, dans la région de l'Athos et en divers lieux, des kellia, monydria, hèsychastèria et autres domaines (ktèmata), qu'il possède depuis longtemps en vertu de chrysobulles émanant de ses «ancêtres», d'ordonnances [impériales] et d'autres documents; [ces biens] y sont ainsi décrits (l. 1-7): 1) A Palaia Komètissa, le bien en déshérence dit Mélissourgeion. 2) Le zeugélaleion de Proaulax avec son territoire, ses droits, les parèques et les paysans libres (éleuthéroi) qui y sont installés. 3) A Hiérissos, le métoque [dit] Pyrgos avec son territoire et ses droits, les paréques et les paysans libres qui y sont installés, et [les droits] de l'échelle, que [le monastére] détient en commun avec l'évêché. 4) A Arsénikeia, un moulin à eau, acquis par donation. 5) A Gématou, le monydrion dédié au Prodrome, avec son territoire, ses droits et des parèques. 6) A Hermèleia, le monydrion de Sainte-Jérusalem, acquis par donation, avec un peu de terre, des vignes et des arbres fruitiers. 7) Le métoque de Kató Bolbos, avec ses droits, des paréques et des paysans libres. 8) A Kalamaria, la terre dite de la Sainte-Trinité, acquise par donation. 9) A Xylorègion, le monydrion dédié à sainte Barbara, avec son territoire et ses droits. 10) Dans la ville de Thessalonique, le monydrion dédié au Prodrome, dit tôn Ibèrôn, avec des maisons acquises par achat et par donation; le monydrion dédié aux saints Clément et Agathaggélos, avec des maisons également acquises par achat et donation; le monydrion dédié à saint Georges, acquis par échange avec les moines du monastère de Chortaïtou, avec des maisons, un jardin et des mûriers; le monydrion dédié à sainte Barbara, acquis par achat, avec quelques maisons; et de la vigne (emphyteuma) située à divers endroits de la ville, telle qu'elle est mentionnée dans les documents [du monastère]. 11) Près de la ville, au delà de la Porte des Asomates, le monydrion dédié à sainte Anysia, avec une terre acquise par donation; un jardin au delà de la Porte d'Or. 12) Près du Galikos, la terre détenue depuis longtemps. 13) A Kermai, une terre également détenue depuis longtemps, avec des jardins et des vergers. 14) Près du Strymon, le métoque dit Mélintziani avec son territoire et ses droits, des parèques, des paysans libres et le droit de pêche (haleia), qui appartient [au monastère] depuis longtemps. 15) Sur le territoire d'Ézoba, le monydrion dédié à sainte Anne, avec sa terre. 16) Près de Stroummitza, un monydrion acquis par donation, dédie à la Vierge Éléousa et dit de la Palaiokastritissa, avec ses biens, à savoir des moulins, des pâtures (« plaginai », cf. apparat), des zeugėlateia en divers endroits, et des parèques; un monydrion acquis par donation, dédié aux saints Apôtres, avec sa terre délimitée et un moulin à eau; le monydrion dédié à la Vierge, avec sa terre et ses droits, don de feu Tétragônitès; le monydrion dédié aux saints Anargyres, avec son territoire et ses droits. 17) Près de Mélénikos, le monydrion dédié à saint Georges, avec ses droits, et 18) le zeugèlateion de Gorémista qui lui appartient, les paysans libres et le parèque dit Kalkos qui y sont installés, don de feu Kalaméas. 19) Près de Serrès, le monydrion dédié [à saint Jean] le Théologien, avec ses moulins, des vignes louées (ampélopakia), les parèques et paysans libres qui y sont installés, la terre acquise par diverses donations et des maisons à l'intérieur de Serrès; à proximité, la terre dite de Iasités, don de la fille de feu Paléologue

Synadènos; l'agridion dit des Saints-Anargyres avec la terre délimitée et des moulins, détenu depuis un certain temps; le monydrion dédié à saint Nicolas, avec des maisons à l'intérieur de Serrès; un monydrion à Drébésaina, avec ses droits et les moulins permanents donnés par feu Xanthopoulos. 20) Près du kastron de Zichna, un moulin à eau permanent; une maison acquise par achat dans le kastron; près du kastron, l'agridion de Grizoba avec ses droits, la terre et les arbres fruitiers, acquis par achat. 21) A Brestanè, un zeugèlateion et, à proximité, une terre située de l'autre côté du ruisseau, don de feu Masgidas. 22) A Zabaltia, le proasteion de Radolibous, avec son territoire et ses droits, acquis par donation; au même endroit, le monydrion dédié à sainte Kyriakè, avec vignes et champs, qu'ont achetés il y a longtemps certains parèques du monastère sur la terre de ce monydrion et sur celle des habitants de Dobnikeia, don d'un certain hiéromoine et pneumatikos; à ce sujet, une ordonnance de feu le «grand-père» de l'empereur, [Andronic II], a été délivrée au monastère. 23) A Lykoschisma, deux anciens villages (palaiochôria), Dobrobikeia et Obèlos, dont les habitants se trouvent depuis pen dans divers kastra. 24) Près d'Anaktaropolis, le monydrion dédié à saint Georges, avec des moulins, une terre, des vignes et des vergers, que feu le moine Makarios Promountènos a achetés avec quelques autres personnes et dont il a fait don au monastère; à ce sujet, ont été promulguées des ordonnances du « grand-père » de l'empereur et de feu son « frère » [Andronie III]. 25) Un moulin sur le territoire du village d'Antzista. 26) Le zeugèlateion de Kotzakion, récemment légué [au monastère] par le susnommé Jean Masgidas, avec des moulins au voisinage, la vigne et les paysans libres qui y sont installés. 27) Une partie du zeugèlateion de Chouniauis, donnée [au monastère] par les enfants de feu Madaritès, avec des parèques et des vignes (l. 7-66). [Les moines d'Iviron] out demandé à obtenir au sujet de ces biens un chrysobulle de l'empereur qui leur apporterait une garantie pour l'avenir; l'empereur, accédant à leur demande, délivre au monastère le présent ehrysobulle, par lequel il ordonne qu'à l'avenir [Iviron] détienne sans contestation tous ccs biens en toute propriété, en vertu de ses chrysobulles, ordonnances [impériales] et autres documents, les moines s'efforçant d'entretenir [ces biens], de les augmenter et améliorer, sans en être empêchés par qui que ce soit (l. 66-80). Les moines ont rapporté [à l'empereur] qu'il avait été convenu dès l'origine qu'ils donnent au fise au titre du képhalaion, pour leur métoque de Radolibous, 380 hyperpres; ils ont demandé que l'empereur ordonne qu'ils soient dispensés de cet impôt et qu'il leur fasse également don d'une terre qui se trouve près de Mélintziani, [dont les revenus] avaient d'abord été portés au compte d'une impératrice (despoiniké), puis avaient été affectés aux soldats Digénatoi. L'empereur accède à leur demande, ordonne que le monastère ne soit plus à l'avenir soumis au versement de cet impôt, et qu'il obtienne et détienne sans contestation la terre proche de Mélintziani et le droit de pêche qui y est afférent (l. 80-91). En vertu de quoi, par la force du présent chrysobulle, le monastère d'Iviron détiendra sans contestation ni retranchement tous les biens énumérés, en toute propriété. [Le monastère] restera exempt de l'impôt versé auparavant pour Radolibous, et personne n'aura le droit de porter sur lui une main cupide, ni d'infliger aucune vexation aux parèques et paysans libres qui se trouvent sur ses domaines (l. 91-99). Reprise du dispositif, adresse au monastère d'Iviron, date (I. 99-110). Signature de l'empereur Jean [VI] Cantacuzène (l. 110-113).

Prosopographie. Tétragônitès (l. 38), donateur du monydrion de la Vierge près de Strumica, est probablement le même que le stratiote Tétragônitès, fondateur et donateur du Saint-des-Saints avant 1310 (Iviron III, nº 72, l. 130-131; nº 77, l. 197), du moins s'il s'agit du même établissement, dont la dédicace aurait changé; cf. PLP nºs 27595 et 27596. — Kalaméas (l. 41), donateur de biens situés à Melnik, est Georges Kontostéphanos Kalaméas qui, avec sa femme Irène Kontostéphanina Kapantritissa, avait fait cette donation en 1309; ef. Iviron III, nº 71. - Iasitès (l. 44) a donné son nom à une terre près de Serrès: un nommé Iasitès avait fait don à Esphigménou, avant 1258-59, d'un champ peut-être dans la même région (Esphigménou nº 6, 1. 40). Sur la famille Iasitès, cf. une bibliographie ibidem, p. 62. — Sur Xanthopoulos (l. 48), donateur de biens près de Serrès, cf. les notes à notre n° 85. — Jean Masgidas (l. 51, 63-64: ékeinos), donateur d'une terre près de Zichna et d'un zeugèlateion à Kotzakion (l. 62-63), est connu en 1347 comme oikelos de Dušan (ef. Phil. Suppl. nº 4, l. 26 et p. 306); il est aussi mentionné en 1349 (Masgide Kalojan: Saint-Pantéléèmôn, Actes serbes, nº 1) et en 1353 (ibidem, Actes grees, nº 11, l. 17); cf. PLP nº 17222 (identifié à Jean Doukas Masgidas, connu par l'acte Iviron III, nº 81). - Le moine Makarios Promountènos (l. 59) avait fait don au monastère, avant 1328, d'un monydrion près d'Anaktoropolis; sa donation avait été confirmée par Andronie II (cf. 1.60-61); lui-même et Madaritès (l. 66), dont les enfants ont fait don à Iviron d'un bien situé à Chouniane, sont mentionnes, d'après le présent document, dans notre n° 92, l. 36-37 et 40; les biens d'un Madaritès figurent en 1318 dans la délimitation de Malouka (Chilandar nº 37). - Les autres personnes mentionnées ne sont pas connues.

- L. 9, 10, 15, etc., éleuthéroi : le terme désigne des paysans libres (avant leur inscription dans un praktikon) de toute obligation à l'égard du fise; cf. Dölger, Schatzkammer, p. 34; Laïou, Peasant Society, p. 15 et 34; ODB, s.v. Eleutheros.
  - L. 33, Παλαιοκαστριτίσσης: sur ce qualificatif de l'Éléousa, cf. Iviron III, p. 242-243.
- L. 85-87: la terre proche de Mélintzianè dont l'empereur fait don à Iviron était jusque là un bien du fise; ses revenus avaient d'abord été affectés (κατελογίζετο, l. 86) à une impératrice (δεσποινική) qui pourrait être Anne de Savoie, puis (peut-être à la faveur de la guerre civile?) à un groupe de soldats désignés comme Διγενάτοι στρατιῶται (l. 87), dont on ignore le statut; sur les divers statuts possibles, cf. N. Οικονομιδές, A propos des armées des premiers Paléologues et des compagnies de soldats, TM, 8, 1981, p. 353-371. Le sens du mot Digénatoi est clair— il évoque une population d'origine mixte, à moitié byzantine— mais il ne semble pas attesté. Nous proposons d'y voir le surnom collectif de ces soldats. Cf. aussi M.C. Bartusis, The Late Byzantine Army, Arms and Society, 1204-1453, Philadelphie, 1992, p. 204.— Rappelons que sous Andronic II un zeugèlateion de Mélintzianè, situé probablement au Sud-Est du domaine d'Iviron, avait été donné à un oikeios de l'empereur nommé Dragôn (Introduction, p. 15, note 107). Il est possible qu'il s'agisse de la même terre.

Actes mentionnés: 1) Requête (δέησιν καὶ παράκλησιν, l. 70; cf. l. 3, 80: ἀνέφερον; l. 66-67: ἡτήσαντο ... καὶ ἐδεήθησαν καὶ παρεκάλεσαν; l. 83: ἐδεήθησαν) des moines d'Iviron auprès de l'empereur, visant à se faire reconnaître leurs biens et à être exemptés de l'impôt pour Radolibos, [peu avant juillet 1351]: perdue. 2) Chrysobulles, ordonnances impériales et autres documents (l. 5-6, 7, 26, 77-78) en vertu desquels Iviron détenait ses biens: très général. 3) Ordonnance (prostagma, l. 55) [d'Andronic II], relative à l'acquisition par Iviron de Sainte-

Kyriakè près de Radolibos, [avant mai 1328]: perdue; cf. Dölgen, Régesten, nº 2604. 4) Ordonnances (prostagmata, 1. 60) [d'Andronic II et d'Andronic III], relatives à l'acquisition par Iviron de Saint-Georges près d'Anaktoropolis: perdues; cf. Dölgen, Regesten, nºs 2605 et 2854. — Le présent document fait allusion à de nombreux actes privés (en particulier de donation, l. 11, 14, 16, 19, 21, 27, 32, 35, 43, 52, 54, et de vente, l. 19, 20, 24, 49, 50, 53). Nous retenons ici ceux sur lesquels quelques détails sont fournis: 5) Acte d'échange (aniallage, 1. 22), avec le monastère de Chortaïtou, de biens à Thessalonique, [vers 1320] = Iviron III, nº 76. 6) Acte de donation (prosénexis, 1. 38), par Tétragônitès, d'un monydrion près de Strumica, [avant 1310 dans l'hypothèse faite ci-dessus, cf. Prosopographie]: perdu. 7) Acte de donation (prosénexis, l. 41), par Kalaméas, de biens près de Melnik, [1309] = Iviron III, nº 71. 8) Acte de donation (cf. l. 44: προσενεχθεῖσα), par une fille de Paléologue Synadènos, d'une terre près de Serrès: perdu. 9) Acte de donation (cf. l. 48: προσενεχθέντων), par Xanthopoulos, de moulins près de Serrès, [avant 1341]: perdu. 10) Acte de donation (cf. l. 51 : προσχυρωθεΐσα), par [Jean] Masgidas, d'une terre [à Kotzakion] = peut-être Iviron III, nº 81, de 1324, cf. Introduction, p. 14. 11) Acte de vente (ἐξωνήσατο, l. 58-59), à Makarios Promountènos et à d'autres personnes, de biens à Anaktoropolis, [avant mai 1328]: perdu. 12) Acte de donation (cf. l. 59: προσεκύρωσε), par Makarios Promountènos, d'un monydrion près d'Anaktoropolis, [avant mai 1328]: perdu. 13) « Legs (cf. l. 63: προσκυρωθέν ἐνδιαθήκως), par Jean Masgidas », du zeugèlateion de Kotzakion = peut-être Iviron III, nº 61, de 1273 (acte de vente de Jean Amaseianos, cf. Introduction, p. 14 et note 92). 14) Acte de donation (cf. l. 65: προσενεχθεΐσα), par les enfants de Madaritès, de terres à Chounianè: perdu. 15) Acte de mise en possession (cf. 1. 86: ἐδόθη) d'une terre impériale à Mélintzianè aux soldats Digénatoi: perdu,

+ Έπεὶ οἱ ἐν τῆ κατὰ τὸ ἄγιον ὅρος τὸν Ἄθω διακειμένη σεδασμία μονῆ τῆς βασιλ(είας) μου τῆ εἰς ὄνομα τιμω- $\|^2$ μένη τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης καὶ Θεομήτορος καὶ ἐπικεκλημένη τῶν 'Ιδήρων ἀσκούμενοι μοναχοί ||3 ἀνέφερον εἰς τὴν βασιλ(εἰαν) μου ὅτι κέκτητ(αι) ἡ κατ' αὐτοὺς τοιαύτη σεδασμία μονή έν τῆ περιοχῆ τοῦ 'Αγίου "Όρους, ||4 περί αὐτήν τὲ καὶ ἐν λοιποῖς διαφόροις τόποις κελλία τινά, μονύδριά τε καὶ ἡσυχαστήρια (καὶ) λοιπὰ διά-||⁵φορα κτήματα, ἄπερ εὐρίσκετ(αι) κατέχουσα ἀνέκαθεν καὶ ἐκ μακρῶν χρόνων διά τε χρυσοδούλλ(ων) τῶν $\|^6$ ἀοιδίμων βασιλέ(ων)τῶν προγόνων τῆς βασιλείας μου, προσταγμάτων τὲ καὶ λοιπῶν εὐλόγ(ων) δικαιωμάτ(ων), || ⁷ ἄτινα καὶ κατὰ μέρος ἐν τοῖς προσούσιν αὐτῆ δικαιώμασ(ιν) ούτωσί πως διαλαμβάνοντ(αι). Εἰς τὴν Παλαιὰν ||8 Κομήτισσαν έξάλειμμα τὸ καλούμενον Μελισσουργεῖον. ζευγηλατεῖον ὁ Προαύλαξ μετά τῆς περιοχῆς καὶ νομῆς $\|^9$ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῶ προσκαθημέν(ων) παροίκων (καὶ) ἐλευθέρων $\cdot$ εἰς τὸν παροίχων καὶ ἐλευθέρ(ων) (καὶ) τῆς σκάλας, ἥντινα κατέχει ἐπικοίνως $\| ^{11}$ μετὰ τοῦ μέρους τῆς άγιωτάτης ἐπισκοπῆς Ἱερισσοῦ· εἰς τὴν ᾿Αρσενίκειαν ὑδρομύλων ἐκ προσενέξεως· εἰς τοῦ $\| ^{12}$ Γεμάτου μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου προδρόμου (καὶ) βαπτιστοῦ Ἰω(άννου) μετὰ τῆς $\parallel^{13}$ περιοχῆς (καί) νομῆς αὐτοῦ (καί) τῶν ἐν αὐτῷ εὐρισκομέν(ων) παροίκων· εἰς τὴν Ερμίλειαν μονύδριον ή 'Αγία 'Ιερουσαλήμ ∥⁴ ὀνομαζόμενον ἐχ προσενέξε(ως) μετὰ τῆς προσούσης αὐτῷ μερικῆς Υῆς, ἀμπελίων τὲ καὶ δένδρων ὀπωροφόρων ||15 μετόχιον ὁ Κάτω Βολθὸς μετὰ τῆς νομής αὐτ(οῦ) (καί) τῶν ἐν αὐτῶ εὐρισκομέν(ων) παροίκων (καί) ἐλευθέ[ρ](ων). περί τ(ὴν) Καλαμαρίαν ||16 γη ή της Αγίας Τριάδος λεγομένη έχ προσενέξεως είς τὸ Ξυλορήγιον μονύδριον είς ὄνομα τιμώμενον τῆς 'Αγίας || 17 μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας μετὰ τῆς περιοχῆς (xai) νομῆς αὐτ(οῦ). 'Εντὸς

τῆς θεοσώστου πόλεως Θεσσαλονίκης μονύδριον εἰς || 18 ὄνομα τιμώμενον τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ 'Ιω(άννου), τὸ ἐπικεκλημένον τῶν 'Ιδήρων, $\| ^{19}$ μεθ' ὧν κέκτητ(αι) οικημάτων προσόντων αύτῶ ἐξ ἀγορασίας και προσενέξεως. ἔτερον μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον $\|^{20}$ τοῦ 'Αγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος καὶ 'Αγαθαγγέλου μεθ' ὧν κέκτητ(αι) οἰκημάτ(ων), ἐξ άγορασίας όμοίως προσόντων αὐτ $\tilde{\omega}$ $\|^{21}$ (καί) προσενέξε $(\omega\varsigma)$. ἔτερον μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ 'Αγ(ίου) ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος (καὶ) τροπαιοφόρου Γεωργίου, $\|^{22}$ ὅπερ ἔχει ἐξ ἀνταλλαγῆς άπὸ τῶν μοναχῶν τῆς τοῦ Χορταίτου σεβασμίας μονῆς, ὡς ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χτῆμα $\|^{23}$ δοθέντος αὐτοῖς, μετὰ τῶν προσόντ(ων) αὐτῶ οἰκημάτων, κηποτοπίου τὲ καὶ δένδρων συκαμίνων[.] ἔτερον μονύδριον ||²⁴ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς 'Αγίας μεγαλομάρτυρος Βαρδάρας ἐξ ἀγορασίας μετὰ τῶν προσόντ (ωv) αὐτ $\widetilde{\omega}$ μεριχ $\widetilde{\omega} v$ τιν $\widetilde{\omega} v$ $\|^{25}$ οἰκημάτ (ωv) · ἐμφύτευμα ἐντὸς τῆς αὐτῆς θεοσώστου πόλεως Θεσσαλονίκης έν διαφόροις μέρεσ(ιν), όσον έν τοῖς προσοῦσιν $\|^{26}$ αὐτῆ δικαιώμασι διαλαμδάνετ(αι)· κατὰ τὴν αὐτὴν θεόσωστον πόλιν, ἔξωθεν τῆς πύλης τῶν ᾿Ασωμάτων, μονύδριον ||²⁷ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς 'Αγίας 'Ανυσίας μετὰ τῆς πλησίον αὐτ(οῦ) γῆς ἐκ προσενέξεως κηποτόπιον ἐκτὸς καὶ πλησίον ||²⁸ τῆς Χρυσείας πύλης· περὶ τὸν Γαλικὸν γῆ ἥντινα κατέχει ἀνέκαθεν· ἐτέρα γῆ εἰς τὰς Κέρμας ἥντινα κατέχει ||29 ὁμοίως ἀνέκαθεν μετὰ τῶν ἐν τῆ περιοχῆ αὐτῆς ὄντων κηποτοπίων τὲ καὶ περιδολίων. Περὶ τὸν Στρυμόνα μετόχιον $\|^{30}$ ἡ Μελίντζιανι λεγόμενον μετὰ τῆς περιοχῆς καὶ νομῆς αὐτ(οῦ) (καὶ) τῶν ἐν αὐτῶ παροίκων καὶ ἐλευθέρ(ων) (καὶ) τῆς ἀλείας, προσόν καὶ $\|^{31}$ τοῦτο αὐτῆ ἐκ μακροῦ· ἐν τῆ περιοχῆ τῆς Ἐζοδᾶς μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς 'Αγίας "Αννης μετὰ τῆς προσούσης $\|^{32}$ αὐτῷ γῆς. Περὶ τὴν Στρούμμιτζαν μετόχιον μονύδριον ἐχ προσενέξεως είς δνομα τιμώμενον τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης ||³³ (καί) Θεομήτορος τῆς Ἐλεούσης καί έπιχεκλημένον τῆς Παλαιοκαστριτίσσης μετὰ τῶν προσόντ(ων) αὐτῶ κτημάτ(ων), μυλώνων ||³⁴ δηλονότ(ι), πλαγινών (καί) ζευγηλατείων έν διαφόροις μέρεσι διακειμέν(ων) μετά (καί) των έν αὐτοῖς εύρισχομέν(ων) παροίχων· κατὰ $\|^{35}$ τὸν αὐτὸν τόπον ἔτερον μονύδριον ἐχ προσενέξεως όμοίως είς δνομα τιμώμενον τῶν 'Αγί(ων) ἐνδόξων (καὶ) πανευφήμ(ων) τοῦ X(ριστο)ῦ $\|^{36}$ μαθητῶν καὶ 'Αποστόλων μετὰ τῆς προσούσης αὐτῷ ἰδιοπεριορίστου νομῆς (καί) τοῦ ἐνὸς ὑδρομύλωνος· κατὰ τὸν αὐτ(ὸν) ||³⁷ ὁμοίως τόπον μονύδριον εἰς ὅνομα τιμώμενον τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης καἰ Θεομήτορος μετὰ τῆς νομῆς (καί) τῶν δικαί(ων) $\|^{38}$ αὐτ(οῦ) ἐκ προσενέξεως τοῦ Τετραγωνίτου έχείνου έτερον μονύδριον είς βνομα τιμώμενον τῶν ဪ(ων) ἐνδόξων καὶ θαυματουργ(ῶν) ||³⁹ 'Αναργύρων μετὰ τῆς περιοχῆς (καί) νομῆς αὐτ(οῦ). Κατὰ τὸν Μελενίκον μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ "Αγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτ(υ)ρ(ος) || 40 (καί) τροπαιοφόρου Γεωργίου μετά τῆς νομῆς αὐτ(οῦ) καὶ τοῦ περὶ τὴν Γορεμίσταν προσόντος αὐτ(ῶ) ζευγηλατείου (καὶ) τῶν ἐν αὐτ(ῶ) προσκαθημέν(ων) ||41 ἐλευθέρ(ων) καὶ παροίκου τινός τοῦ λεγομένου Κάλκου, ἐκ προσενέξεως τοῦ Καλαμέα έχείνου. Περί τὰς Σέρρας μονύδριον εἰς $\| ^{42}$ ὅνομα τιμώμενον τοῦ ἡγαπημένου Θεολόγου μετά τῶν προσόντων αὐτ(ῶ) μυλών(ων), ἀμπελοπάκτων, προσκαθημέν(ων) παροίκων τὲ καὶ ||⁴³ ἐλευθέρ(ων) (καί) τῆς Υῆς ἢν ἔχει ἐκ προσενέξεως κατὰ καιρούς προσκυρωθεῖσαν παρά τινων διαφόρων, ἔτι τὲ καὶ ὧν κέκτητ(αι) οἰκημάτ(ων) $\|^{44}$ ἐντὸς τῆς πόλεως Σερρῶν· πλησίον αὐτ(οῦ) γη η τοῦ Ἰασίτου ὀνομαζομένη, προσενεχθεῖσα παρὰ τῆς θυγατρὸς Παλαιολόγου τοῦ $\|^{45}$ Συναδηνοῦ έχείνου· ἀγρίδιον τῶν ʿΑγίων ἸΑναργύρων καλούμενον μετὰ τῆς ἰδιοπεριορίστου νομῆς αὐτ(οῦ) (καὶ) ὧν κέκτητ(αι) $\|^{46}$ μυλών(ων), ὅπερ κατεῖχε πρότερον (καὶ) μέχρι του νῦν μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἐν ἰεράρχαις παμμάκαρος (καὶ) θαυματουργ(οῦ) $\|^{47}$ Νικολάου μεθ' ὧν κέκτητ(αι) οίχημάτ(ων) έντὸς τῆς πόλεως Σερρῶν ἔτερον μονύδριον εἰς τὴν Δρεβέσαιναν μετὰ τῆς νομῆς αὐτοῦ || 48 (καί) τῶν παρά τοῦ Ξανθοπούλου ἐκείνου προσενεχθέντ(ων) ὁλοκαιρινῶν μυλών(ων). Περί τὸ κάστρον τοῦ Ζίχνα ύδρομύλων όλο- || ⁴⁹καιρινός οἴκημα ἐντὸς τοῦ αὐτ(οῦ) κάστρου ἐξ ἀγορασίας: περί τὸ αὐτὸ κάστρον ἀγρίδιον ἡ Γρίζοδα μετὰ τῆς νομῆς αὐτ(οῦ) καὶ τῆς $\|^{50}$ γῆς καὶ δένδρων

όπωροφόρων εξ άγορασίας είς τὴν Βρεστανὴν ζευγηλατεῖον καί πλησίον αὐτ(οῦ) γῆ ἡ πέραν τοῦ λάκκου ∥51 διακειμένη προσκυρωθεΐσα παρὰ τοῦ Μασγιδᾶ ἐκείνου. Εἰς τὴν Ζαδαλτίαν προάστειον ή 'Pαδολίδους μετὰ τῆς περιοχῆς $\|^{52}$ (καὶ) νομῆς αὐτ(οῦ) ἐκ προσενέξεως. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς 'Αγίας μεγαλομάρτυρος Κυριακῆς $\parallel^{53}$ μετὰ καὶ τῶν προσόντ(ων)αὐτῶ ἀμπελίων (καὶ) χωραφίων, ἄτινα ἐξωνήσαντο πρὸ χρόνων πάροικοι τινὲς τῆς μονῆς ἀπό τε ||⁵⁴ τῆς γῆς τοῦ αὐτ(οῦ) μονυδρίου (καὶ) τῆς γῆς τῶν Δοβνικιωτῶν, προσκυρωθὲν καὶ τοῦτο παρά τινος ἱερομονάχου (καὶ) πν(ευματ)ικοῦ, ἐφ' ὧ ἐγεγόνει $\|^{55}$ τῆ μονῆ (καὶ) πρόσταγμα τοῦ αὐθ(έν)του μου τοῦ βασιλέως τοῦ πάππου τῆς βασιλείας μου τοῦ ἀοιδίμου καὶ μακαρίτου. Περὶ τὸ ∥⁵⁶ Λυκόσχισμα παλαιοχώρια δύο, ή τε Δομβροβίκεια καὶ ὁ 'Οβηλός, ὧντινων οἱ ἔποικοι εὐρίσκοντ(αι) άρτίως ἐν ||⁵⁷ διαφόροις κάστροις. περί τὴν 'Ανακταρόπολιν μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ 'Αγίου ἐνδόζου μεγαλομάρτυρος $\|^{58}$ (καί) τροπαιοφόρου Γ εωργίου μετὰ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ μυλώνων, Υῆς, άμπελίων τὲ καὶ περιδολίων, ἄτινα ἐξω-||⁵⁰νήσατο ὁ μοναχὸς Μακάριος ὁ Προμουντηνὸς ἐκεῖνος μετὰ καὶ τινῶν ἐτέρων διαφόρων (καὶ) προσεκύρωσε τῆ $\|^{60}$ αὐτῆ σεδασμία μονῆ, γεγονότων αὐτῆ έπὶ τούτοις (χαὶ) προσταγμάτων τοῦ τε αὐθέντου μου τοῦ βασιλέως $\|^{61}$ τοῦ πάππου τῆς βασιλείας μου και τοῦ θειοτάτου μου δεσπότου και βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ τῆς βασιλ(είας) μου $\|^{62}$ τῶν ἀοιδίμων καὶ μακαριτῶν· μυλωνοστάσιον ἐν τῆ περιοχῆ τοῦ χωρίου τῆς ᾿Αντζίστας· ζευγηλατεῖον $\|^{63}$ τὸ Κοτζάχιον νεωστί προσχυρωθέν ένδιαθήχως παρά τοῦ άνωτέρω ρηθέντος Ἰω(άννου) τοῦ Μασγιδᾶ ∥⁶⁴ έχείνου μετά τῶν περὶ αὐτὸ μυλωνοστασίων, ἔτι τὲ τοῦ ἀμπελίου καὶ τῶν ἐν αὐτῶ προσκαθη-∥⁶⁵μένων ἐλευθέρων· καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ ζευγηλατείου τῆς Χουνίανις προσενεχθεῖσα ποσότης ∥⁶⁶ παρὰ τῶν παίδων τοῦ Μαδαρίτου ἐκείνου, ἔχουσα παροίκους τινὰς καὶ ἀμπέλια. Ἡτήσαντο ||67 δὲ καὶ έδεήθησαν καὶ παρεκάλεσαν άρτίως ἐπιχορηγηθῆναι τῆ κατ' αὐτοὺς τοιαύτη $\|^{68}$ σεδασμία μονῆ ἐπὶ τοῖς κατὰ μέρος βηθεῖσι κελλίοις, μονυδρίοις, μετοχίοις (καί) κτήμασ(ιν) ||69 όρισμόν χρυσόδουλλον της βασιλείας μου διὰ την είς το εξης ταύτης ἀσφάλειαν $\parallel^{70}$ ή βασιλεία μου την αὐτῶν εὐμενῶς προσδεξαμένη δέησιν και παράκλησιν έπι- || ⁷¹χορηγεῖ και ἐπιδραδεύει τῆ ἡηθείση σεδασμία μονῆ τὸν παρόντα χρυσό- $\|^{72}$ δουλλον ΛΟΓΟΝ, δι' οδ καὶ εὐδοκεῖ (καὶ) προστάσ- $\|^{73}$ σει καὶ διορίζεται κατέχειν ταύτην καὶ εἰς τοὺς ἑξῆς ἄπαντας καὶ διηνεκεῖς $\|^{74}$ χρόνους ταῦτα δὴ πάντα τὰ ἀνωτέρω κατὰ μέρος διειλημένα μονύδριά τε (καί) μετό-||⁷⁵χια καί λοιπά πάντα κτήματα άνενοχλήτως παντάπασι καὶ ἀδιασείστως, ἔτι τὲ ἀνα- $\|^{76}$ φαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως καὶ εἰς μόνιμον καὶ διηνεκῆ κυριότητα, κατὰ τὰς $\parallel^{77}$ περιλήψεις τῶν προσόντων αὐτῆ ἐπὶ τούτοις χρυσοδούλλων, προσταγμάτων $\parallel^{78}$ τὲ καὶ λοιπῶν διαφόρων εὐλόγων δικαιωμάτων, ἐπιμελουμένων τῶν ἐν αὐτῆ ||⁷⁸ ἀσκουμένων μοναχῶν τῆς τούτων συστάσεως, αὐξήσεώς τε καὶ βελτιώσεως, $\|^{80}$ καὶ μήδοπωσοῦν ἐνοχλουμένων ἡ ἐμποδιζομένων παρά τινος. Έπει δε ἀνέφερον ||81 οι ρηθέντες μοναχοι ώς είχον τεταγμένον εξ άρχης και εδίδουν πρὸς τὸ μέρος τοῦ δημοσίου $\|^{82}$ ὑπὲρ τοῦ κατὰ τὴν Zαδαλ[τί]αν [διακ]εμμένου μετοχίου αὐτῶν $\|^{83}$ τῆς $^{\circ}$ Ραδολίδους χάριν κεφαλαίου (ὑπέρ) π (υ) ρ (α) τριακόσια ὀγδοήκοντα καὶ ἐδεήθησαν ΐνα $\parallel^{84}$ διορίσηται ή βασιλεία μου καὶ γένητ(αι) μὲν αὐτοῖς ἐκκοπὴ τοῦ τοιούτου κεφαλαίου, $\|^{85}$ εὐεργετήση δὲ πρὸς αὐτοὺς ἡ βασιλ(εία) μου καὶ τὴν πλησίον τῆς Μελίντζιανις ||86 διακειμένην Υῆν, ἡτις κατελογίζετο μέν πρότερον ώς δεσποινική, έδόθη δὲ ὕστερον $\|^{87}$ τοῖς Δ ιγενάτοις στρατιώταις, εὐδοκεῖ (καί) τὸ περὶ τούτου ἡ βασιλ(εία) μου (καὶ) διορίζεται ἴνα $\|^{88}$ διατηρῆτ(αι) ἀπό γε του νῦν (καὶ) εἰς το εξῆς τὸ μέρο[ς] ταύτης δὴ τῆς σεδασμίας μονῆς ἀνώτερον $\|^{80}$ καὶ ἀκαταζήτητον τῆς δόσεω[ς] τοῦ ρηθέντος κεφαλαίου, ἐπιλάδητ(αι) δὲ καὶ κατέχη καὶ τὴν $\|^{90}$ πλησίον τῆς Mελίντζιανις διακειμένην γ ην ως δεδήλωτ(αι) μετά καὶ της ἐν αὐτη εὐρισκομένης $\|^{01}$ άλείας, καὶ οὐδὲ ἐπὶ τούτοις εὐρίσκη τινὰ διενόχλησ(ιν). "Οθεν (καί) τῆ ἰσχύι (καί) δυνάμει || 92 τοῦ παρόντος χρυσοδούλλου ΛΟΓΟΥ τῆς βασιλείας μου καθέ-∥⁹³ξει (καί) νεμηθήσετ(αι) ή τὧν 'Ιδήρων τοιαύτη σεδασμία μονή ἄπαντα τὰ κατὰ μέρος δηλω- $\|^{94}$ θέντα μονύδρια, μετόχια καὶ λοιπὰ πάντα κτήματα ἀνενοχλήτως (καὶ) άδιασείστ(ως), ξτι τὲ ||⁹⁵ ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως καὶ εἰς μόνιμον (καὶ) διηνεκή κυριότητα διατηρηθή-||⁹⁶σετ(αι) δὲ τὸ μέρος αὐτῆς καὶ ἀνώτερον τοῦ ὑπὲρ τῆς 'Ραδολίδους διδομένου κεφαλαίου πρότερον, ||⁹⁷ καθώς εἴρητ(αι), οὐδενὸς τῶν ἀπάντων ἔχοντος ἄδειαν ἐπιδαλεῖν αὐτῆ χεῖρα πλεονέκτιν ||⁹⁸ (καὶ) ἄρπαγα ἡ μὴν ἐπαγαγεῖν τοῖς ἐν τοῖς τοιοῦτοις κτήμασ(ιν) εὐρισκομένοις παροίκοις τὲ καὶ ||⁹⁹ ἐλευθέροις ζημίαν τινὰ πλεονεκτικῶ τινι καὶ ἀδίκω τρόπω. Εὐδοκεῖ γὰρ καὶ βούλεται ||¹⁰⁰ ἡ βασιλ(εία) μου ἀνενόχλητον παντάπασι διατηρεῖσθαι τὸ μέρος τῆς δηλωθείσης σεδασμίας ||¹⁰¹ μονῆς ἐπὶ πᾶσιν οἰς κέκτητ(αι), ὡς κατὰ μέρος διείληπται, καὶ μὴδέποτε διενοχληθῆν(αι) ||¹⁰² παρά τινος. 'Επεὶ καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου μόνιμον καὶ διηνεκῆ καὶ βεδαίαν ||¹⁰³ ἀσφάλειαν -ἐγένετο καὶ ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεδραδεύθη τῆ αὐτῆ || ¹⁰⁴ σεδασμία μονῆ τῆς βασιλ(είας) μου τῆ τῶν 'Ιδήρων καὶ ὁ παρὰν χρυσόδουλλος ||¹⁰⁵ ΛΟΓΟΣ τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς ||¹⁰⁶ κατὰ τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τοῦ 'ΙΟΥΛΙΟΥ μηνὸς τῆς νῦν τρεχούσης ||¹⁰⁷ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ἰνδικτιῶνος τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ ||¹⁰⁸ ἀκτακοσιοστοῦ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΥ ΈΝΑΤΟΥ ἕτους, ἐν ὧ ||¹⁰⁹ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεδὲς (καὶ) θεοπρόδλητον ὑπεσημήνατο ||¹¹⁰ κράτος.

+ 'ΙΩ(ÁΝΝ)ΗΣ 'ΕΝ Χ(ΡΙΣΤ)Ω ΤΩ Θ(Ε)Ω $\parallel$ ¹¹¹ ΠΙΣΤὸΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ $\parallel$ ¹¹² ΑΥΤΟΚΡΆΤΩΡ 'ΡΩΜΑΙ(ΩΝ) $\parallel$ ¹¹³ 'Ο ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΌΣ +

L. 2 ἀσκούμενοι : -ο¹- post corr. $\parallel$ 1. 20 τοῦ άγίου Ιερομάρτυρος : pro τῶν άγίων Ιερομαρτύρων $\parallel$ 1. 22 ἔτερον κτῆμα : pro ἐτέρου κτήματος $\parallel$ 1. 34 πλαγινῶν : lege πλανινῶν $\parallel$ 1. 83 τριακόσια : τετρακόσια D.

92. ACTE DU PATRIARCHE CALLISTE Iet

σιγιλλιῶδες ὑπόμνημα (Ι. 48)

[peu après juillet 1351]

Le patriarche confirme les droits d'Iviron sur tous les biens du monastère, conformément au chrysobulle de Jean VI.

LE TEXTE. — Original (cf. notes; archives d'Iviron, n° 101). Papier, partiellement renforcé par des bandes de papier collées au verso, 477 × 416 mm. Plusieurs plis horizontaux, peu marqués. Mauvaise conservation: le bas est mutilé; de profondes échancrures sur le bord gauche ont entraîné la disparition de quelques mots; trous et déchirures, taches d'humidité; à certains endroits dans la partie droite, l'encre a pâli; vers le bas, elle est même effacée. Encre marron. Tilde sur quelques prénoms (l. 13, 14, 16, etc.) et sous des mots composés (l. 3, 10, 23, etc.); nombreux iota souscrits (l. 2, 3, 6, etc.). — Notice dans la marge gauche: Παλαιά Κομίτησα. Au verso, deux notices anciennes, une grecque et une géorgienne: 1) + Χρισόβουλ(ον)· ανα[φέρει] | ἄπαντα τα

μετόχια κ(αί) ... 2) (écriture minuscule, κιν^e s.) + brzaneb(a)j patri(arxisa) ķalistesi pa (ordonnance du patriarche Calliste). Sur un des papiers de renfort, notice moderne: Παλαιόν χρυσόβουλον ἀναφέρει διά ὅλα τά μούλκια κ(αί) μετόχια τῶν Ἰδήρων κ(αί) διά τό Μελησουργίον εἰς τήν Παλαιάν Κο[μήτισσαν], Πρόβλακα, Ἐρησσόν, Γομάτο κ(αί) τῶν ἐξῆς. — Album: pl. XXIV.

Inédit.

Nous éditons d'après nos photographies, en complétant certaines lacunes d'après notre n° 91.

Bibliographie: Darrouzès, Régestes V, nº 2325.

Analyse. -- Ceux qui ont reçu la direction des âmes doivent secourir ceux qui présentent à bon droit des requêtes. L'exercice de la justice est utile à tous; lorsque les solliciteurs ont choisi une vie consacrée à Dieu et à la vertu, il est nécessaire de leur donner rapidement satisfaction. Si l'empereur [Jean VI] se montre favorable à de telles requêtes et les confirme par un chrysobulle, comment [le patriarche, Calliste Ier] n'y cousentirait-il pas et n'accorderaitil pas le secours qui convient à ceux qui ont embrassé la vie monastique? (l. 1-8). Le monastère dédié à la Vierge et dit des Ibères, situé à l'Athos, détient, près de l'Athos et en divers lieux, des kellia, monydria, hėsychastėria et autres domaines (ktėmata), qu'il possède depuis longtemps en vertu de chrysobulles, d'ordonnances [impériales] et d'autres documents; [ces biens] y sont ainsi décrits (l. 8-11): [liste des biens, semblable à celle de notre n° 91, l. 7-66, mais un passage a été sauté, cf. notes] (l. 11-40). Les moines [d'lviron] ont obtenu un chrysobulle ordonnant qu'ils détiennent à l'avenir tous ces [biens] sans contestation et en toute propriété, en vertu des chrysobulles et autres documents [du monastère]. Par ce chrysobulle, l'empereur a également dispensé les moines [de verser] au fisc, comme cela avait été convenu dès l'origine, 380 hyperpres au titre du képhalaion pour leur métoque de Radolibous à Zabaltia et il leur a aussi fait don d'une terre qui se trouve près de Mélintziani, [dont les revenus] avaient d'abord été portés au compte d'une impératrice (despoiniké), puis avaient été affectés aux soldats Digénatoi, avec le droit de pêche qui y est afférent (l. 40-48). En présentant le chrysobulle, lesdits moines ont sollicité [du patriarche] un document (σιγιλλιώδες ὑπόμνημα) pour leur sûreté; [le patriarche], accédant à leur requête et se conformant au chrysobulle, délivre le présent [acte] et ordonne que le monastère d'Iviron possède à l'avenir tous ces biens en toute propriété et sans contestation, qu'il reste exempté du képhalaion de 380 hyperpres pour Radolibos et qu'il détienne la terre proche de Mélintziani avec le droit de pêche, le tout sans aucun empêchement, puisque [ces biens] ont été consacrés à Dieu. Qui y portera atteinte s'attirera, selon les lois et les canons, la condamnation de Dieu. De plus, le [patriarche] excommunie qui tentera d'usurper un de ces biens, comme contempteur des lois, des canons et du chrysobulle (l. 48-59). [La fin manque].

Notes. — Date el attribution. Le chrysobulle de l'empereur régnant mentionne dans le présent document est celui de Jean VI (notre n° 91), puisque la liste des biens est identique dans les deux actes et que les relations de parenté avec les empereurs précédents alléguées ici par l'empereur régnant ne peuvent guère s'appliquer qu'à Jean VI. Notre document est donc postérieur à ce chrysobulle, qui est daté de juillet 1351. Par allleurs, une notice géorgienne ancienne attribue le présent acte au patriarche Calliste [Ier]; il ne peut s'agir que du premier

patriarcat de Calliste, qui prend fin en novembre 1353 (le second patriarcat ne commence en effet qu'après l'abdication de Jean VI, en janvier 1355). Le Père Darrouzès, que nous suivons, estimait que le présent document avait suivi de peu le chrysobulle (cf. Bibliographie).

Diplomatique. Sur l'authenticité de l'acte et sur son caractère vraisemblablement original, cf. les remarques de J. Darrouzès (Bibliographie): l'écriture ressemble beaucoup à celle du rhéteur et copiste Georges Galèsiôtès (cf. en particulier S. Kourousès, Μανονήλ Γαβαλᾶς..., Athènes, 1972, pl. 37-40). M. P. Géhin (I.R.H.T.) a bien voulu nous confirmer cette ressemblance. Or on sait que Galèsiôtès était diacre et sakelliou de la Grande Église dans les années ca 1334-1357 et qu'il a été le scribe de copies portées dans le Registre synodal, en particulier à l'époque de Calliste Ier (cf. PLP n° 3528; Repertorium der griechischen Kopisten 800-1600, 1. Grossbritannien, A. Verzeichnis der Kopisten, éd. E. Gamillscheg et D. Harlfinger, Vienne, 1981, p. 54); il est vraisemblablement le scribe du présent document.

L. 29, dans la liste des biens, qui est copiée sur notre n° 91, un passage a été sauté (saut du même au même), qui correspond aux lignes 44 (depuis $\pi\lambda\eta\sigma lov$) à 47 (jusqu'à $\Sigma\epsilon\rho\rho\tilde{\omega}\nu$) du n° 91; l'ordre de deux biens a été inversé l. 30-31, cf. notre n° 91, l. 49-50.

Voir les notes à notre nº 91.

Actes mentionnés: 1) Chrysobulle (l. 6, 45, 48, 49, 53, 57) [de Jean VI] en faveur d'Iviron, [14 juillet 1351] = notre n° 91. 2) Requête (écrite? cf. l. 48: ἐδεήθησαν) des moines d'Iviron au patriarche, visant à obtenir le présent document. — Cf. aussi notre n° 91, Actes mentionnés.

+ Οἱ λαχόντες προεδρεύειν (καὶ) εἰς προστάτ(ας) εἶν(αι) (καὶ) οἰκονόμους ψυχῶν, (καὶ) τοῦτ' έργον έχουσ(ιν) ἐποφειλόμενον μάλιστα, χεῖρα τ(ὴν) δυνατὴν ὀρέγ(ειν) τ(οῖς) εὐλόγ(ως) ἄμα (καὶ) δικαίως ||2 τάς δεήσεις προτείνουσι. Τὸ γ(ὰρ) τ(ῆς) δικαιοσύν(ης) χρῆμα πᾶσ(ιν) ὅντ(ως) λυσιτελές: όπόταν γε μ(ὴν) οἱ δεόμενοι ἄνδρες ὧσι τ(ὴν) ὑπερκόσμιον ἡρημένοι πολιτεί(αν) ∥³ (καὶ) καθάπαξ τῷ Θ(ε)ῷ προσανέχοντες, οὐχ ἡκιστ' ἀν εἴη τῶν καθηκόντ(ων) ἐτοίμ(ως) ἐκπληροῦντ(ας) θεοφιλεῖς αὐτῶν αἰτήσεις (καὶ) μήδ' ἡντινοῦν ἀναβολ(ἡν) διδόν(αι) τῶ πράγμ(α)τ(ι), $\|^4$ μήδ' ἀσχολί(ας) αἰτίους γίνεσθαι τοῖς ἀποδυσαμένοις πρὸς τοὺς ἄθλους τῆς ἀρετ(ῆς) (καὶ) τοῦ παντὸς ὑπερευγομένοις. Εἰ $(\delta \hat{\mathbf{c}})$ (καὶ) δ κράτ $(\mathbf{i})$ στος (καὶ) ἄγ $(\mathbf{i})$ ός μου αὐτοκ $(\rho \hat{\mathbf{a}})$ τωρ, δ τ $(\tilde{\omega} \mathbf{v})$ καλ $\tilde{\omega} \mathbf{v}$ $\|^5$ άπάντ $(\omega \mathbf{v})$ διάπυρος έραστης (καί) εἴπέρ τις ὀρθὰς ἐξενηνοχέναι τ(οῖς) πράγμα(σιν) τ(ὰς) ψήφ(ους) εἰδ(ώς), τούτοις ἐπιψηφιζόμενος φαίνοιτο τὰς αἰτήσεις εὐλόγ(ους) (xαὶ) δικαί(ας) ∥⁶ ἐνταῦθα ἐπικυρῶν (xαὶ) σεπτὸν ἐπιδραδεύοι χρυσόδουλλον, π(ῶς) οὐκ ἀν ῥᾶστ' ἐπινεύοιμεν προκεκλημένοι (καὶ) οἴκοθεν πρὸς τοιαύτ(ας) παρακλήσεις (καὶ) τ(ην) παρ' ην ημ(ων) αὐτων ἀξιόχρεω σύναρσ(ν) μετὰ παντὸς τοῦ γινομένου τὲ (καὶ) προσήκ(ον)το(ς) ἀσμέν(ως) παρέγοιμεν αὐτοῖς γε τούτ(οις) τοῖς τὸν μονήρη βίον έχ παιδός ἀσπασαμένοις ||⁸ (καί) θεοφιλέσ(ιν) ώς εἴρηται; Βούλεται (δὲ) ὁ λόγος, ώς ἡ κ(α)τὰ τὸ άγιον όρος του "Αθω διακειμένη σε(βασμί)α μονή ή εἰς ὄνομα τιμωμένη τ(ῆς) ὑπεράγνου δεσποίν(ης) (καί) Θεομ(ή)τ(ο)ρο(ς) (καί) ἐπικεκλημένη τῶν 🏻 Ἱδήρων κέκτηται ἐν τῆ περιοχ(ῆ) τοῦ Ἡγ(ίου) "Ορ(ους), περί αὐτήν τε (καί) ἐν λοιπ(οῖς) διαφόρ(οις) τόποις κελλία τινά, μονύδρια τὲ (καί) ήσυχαστ(ή)ρ(ι)α (καλ) διάφορα κτήμ(α)τα, άπερ ἄνωθεν ἔστι κατέχουσα ||¹⁰ διά παλαιγεν(ῶν) σεπτ(ῶν) χρυσοβούλλ(ων) τὲ (καὶ) προσταγμ(ά)τ(ων) (καὶ) λοιπῶν εὐλόγ(ων) δικαιωμ(ά)τ(ων), ἐμπεριλαμβανόμενα

δηλονότι ὀνομαστὶ τοῖς προσοῦσι τῆδε τῆ σε(δασμί)α μον(ῆ) τοιούτ(οις) δικαιώμα(σιν), $\|^{11}$ & δὴ (καί) κ(α)τ(ὰ) μέρος ἔχουσ(ιν) οὕτ(ως). Εἰς τ(ἡν) Παλαιὰν Κομήτισσ(αν) ἐξάλειμμα τὸ καλούμενον Μελισσουργεΐον ζευγηλατεΐ(ον) ὁ Προαύλαξ μετὰ τ(ῆς) περιοχ(ῆς) (καὶ) νομ(ῆς) αὐτοῦ (καὶ) τ(ῶν) ἐν αὐτἢ προσκαθημέν(ων) παροίκ(ων) (καὶ) $\| \cdot \|^{12}$ ἐλευθ(έ)ρ(ων)· εἰς τ(ὸν) Ἐρισσ(ὸν) μετόχ(ιον) ὁ Πύργος μετὰ τ(ῆς) περιοχ(ῆς) (καὶ) νομ(ῆς) αὐτοῦ (καὶ) τ(ῶν) ἐν αὐτῶ εὑρισκομέν(ων) παροίκ(ων) (καὶ) ἐλευθ(έ)ρ(ων) (καὶ) τ(ῆς) σκάλ(ας), ἤντινα κατέχει ἐπικοίν(ως) $\mu(\epsilon)$ τ(ὰ) τοῦ μ έρ(ους) τ(ῆς) άγιωτ(ά)τ(ης) ἐπισκοπ(ῆς) Ἱερισσοῦ· εἰς τ(ὴν) ᾿Αρσενίκει(αν) ὑδρο- $\|$ ¹³μύλων ἐκ προσενέξε(ως)· εἰς τοῦ Γεμάτου μονύδρι(ον) εἰς ὄν(ο)μα τιμώμενον τοῦ τιμίου ἐνδόξ(ου) προφ(ή)τ(ου) Προδρόμου (καί) βαπτιστοῦ Ἰω(άννου) $\mu(\varepsilon)\tau(\grave{\alpha})$ $\tau(\tilde{\eta}\varsigma)$ περιοχ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ (καὶ) νο $\mu(\tilde{\eta}\varsigma)$ αὐτοῦ (καὶ) $\tau(\tilde{\omega}\nu)$ ἐν αὐτῷ εύρισκομέν(ων) παροίκ(ων)· εἰς τ(ὴν) Ἑρμίλει(αν) μονύδρι(ον) $\| ^{14}$ ἡ ʿΑγ(ί)α Ἱ(ερουσα)λἡμ ονομαζόμ(εν)ον ἐχ προσενέξε(ως) μετὰ τ(ῆς) προσούσ(ης) αὐτῷ μεριχ(ῆς) γῆς, ἀμπ(έ)λ(ων) τὲ (χαὶ) δένδρ(ων) ὀπωροφόρ(ων)· μετόχι(ον) ὁ Κάτω Βολβὸς μετὰ τ(ῆς) νομ(ῆς) αὐτοῦ (καὶ) τ(ῶν) ἐν αὐτῶ εύρισκομ(ένων) παροίκ(ων) (καὶ) ἐλευθ(έ)ρ(ων)· περὶ $\|^{15}$ τ(ὴν) Καλαμ(α)ρ(ἰαν) γῆ ἡ τ(ῆς) 'Αγί(ας) Τριάδος λεγομένη έχ προσενέξε(ως)· εἰς τὸ Ξυλορήγι(ον) μονόδρι(ον) εἰς ὄν(ο)μ(α) τιμώμενον τ(ῆς) 'Αγ(ίας) μεγαλομάρτ(υ)ρο(ς) Βαρδάρας μετὰ τ(ῆς) περιοχ(ῆς) (καὶ) νομ(ῆς) αὐτοῦ. 'Εντὸς τ(ῆς) θεοσώστ(ου) πόλ(εως) $\| ^{10}$ Θε(σσαλο)ν(ίκης) μονύδρι(ον) εἰς ὄν(ο)μ(α) τιμώμεν(ον) τοῦ τιμίου ἐνδόξ(ου) προφ(ή)τ(ου) Προδρόμ(ου) (καὶ) βαπτιστοῦ Ἰω(άννου), τὸ ἐπικεκλημέν(ον) τ(ῶν) Ἰδήρ(ων), μεθ' ῶν κέκτητ(αι) οἰκημ(ά)τ(ων) προσόντ(ων) αὐτῷ ἐξ ἀγορασί(ας) (καὶ) προσενέξε(ως). ἔτερ(ον) μονύδρι(ον) εἰς ὄν(ο)μα $\parallel^{17}$ τιμώμενον τοῦ 'Αγ(ίου) ἱερομάρτ(υ)ρος Κλήμεντο(ς) (καὶ) 'Αγαθαγγέλου μεθ, ψλ κεκτιμται ογκιμ(ψ) μεφ ψλουναρ(ας) φμορ(ας) ων μεροφρατίων) αστ<math>ψ (καγ) μεροφενέξε(ας). έτερ(ον) μονόδρ(ιον) εἰς ὄν(ο)μ(α) τιμώμ(εν)ον τοῦ 'Αγ(ίου) ἐνδόξ(ου) μεγαλομάρτ(υ)ρο(ς) (καὶ) τροπαιοφόρου Γ εωργίου, $\parallel^{18}$ ὅπερ ἔχει ἐξ ἀνταλλαγ(ῆς) ἀπὸ τ(ῶν) μον(α)χ(ῶν) τῆς τοῦ Xορταίτου σε(δασμίας) μον(ῆς), (ὡς) ἕτερ(ον) ἀντ' αὐτοῦ κτῆμα $\{το(\varsigma)\}$ δοθὲν αὐτοῖς μ(ε)τ(ὰ) τ(ῶν) προσόντ(ων)αὐτῷ οἰκημ(ά)τ(ων), κηποτοπίου τὲ (καὶ) δένδρ(ων) συκαμίν(ων). ἔτ(ε)ρ(ον) μονύδρι(ον) εἰς ὄν(ο)μ(α) τιμώμ(εν)ον τ(ῆς) 'Aγ(lας) $\parallel$ 19 μεγαλομάρτ(u)ρο(ς) Bαρδάρ(α ς) ἐξ ἀγορασί(α ς) μ (ε)τ(ὰ) τ($\tilde{\omega}$ ν) προσόντ(ων) αὐτῷ μεριχ(ων) τιν(ων) οἰκημ(ά)τ(ων), ἐμφύτευμα ἐντὸς τ(ης) αὐτ(ης) θεοσώστ(ου)πόλ(εως) Θε(σσαλο)ν(ίκης) ἐν διαφόρ(οις) μέρεσ(ιν), ὅσον ἐν τ(οῖς) προσοῦσ(ιν) αὐτῆ δικαιώμα(σιν) διαλαμβάν (ε) τ $(\alpha \iota)$ · $\kappa(\alpha)$ τ $(\dot{\alpha})$ τ $(\dot{\gamma}$ ν) αὐτ $(\dot{\gamma}$ ν) θεό- $\|^{20}$ σωστον πόλ $(\iota$ ν), ἔξωθεν τ $(\ddot{\gamma}$ ς) πύλ $(\gamma$ ς) τῶν ^{3} A φ ω $\mu(\alpha)\tau(\omega \nu)$, μ ονύδρι $(ο\nu)$ εἰς ὄν $(ο)\mu(\alpha)$ τι μ ώ μ εν(ον) τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ ^{4} Αγί $(\alpha\varsigma)$ ^{4} Ανυσί $(\alpha\varsigma)$ $\mu(\epsilon)\tau(\tilde{\alpha})$ τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ πλη(σίον) αὐτ(οῦ) γ(ῆς) ἐκ προσενέξε(ως)· κηποτόπι(ον) ἐκτὸς (καὶ) πλη(σίον) τ(ῆς) Χρυσεί(ας) πύλ(ης)· περὶ τὸν Γαλυκ(ὸν) γῆ ήντινα κατέχει ἀνέκαθεν· $\|^{21}$ ἐτέρα γῆ εἰς τ(ὰς) Κέρμ(ας), ήντινα κατέχει δμοί(ως) ἀνέκαθεν, μετὰ τῶν ἐν τῆ περιοχ $(\tilde{\eta})$ αὐτ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ ὄντ(ων) κηποτοπί(ων) τὲ (καὶ)περιδολ[ίων]. Περὶ τὸν Σ τρυμόν(α) μετόχ(ιον) ἡ Μελίντζιανι λεγόμ(εν)ον μετὰ τ(ῆς) περιοχ(ῆς) (καὶ) $νομ(\tilde{\eta}\varsigma)$ αὐτοῦ (καὶ) $τ(\tilde{\omega}ν)$ ἐν αὐτ $(\tilde{\omega})$ παροίκ(ων) (καὶ) ἐλευ $\theta(έ)ρ(ων)$ $\|^{22}$ [καὶ τ $\tilde{\eta}\varsigma$ ά]λεί(ας), προσόν $(\kappa\alpha i)$ τοῦτο αὐτῆ ἐκ μακροῦ· ἐν τῆ περιοχ $(\tilde{\eta})$ τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ Ἐζοδᾶς μονύδρι(ον) εἰς ὄν(ο)μ(α) τιμώμ(εν)ον τ(ῆς) 'Αγ(ίας) "Ανν(ης) μετὰ τ(ῆς) προσούσ(ης) αὐτῷ γ(ῆς). Περὶ τ(ὴν) Στρούμμιτζ(αν) μετόχι(ον) μονύδρι(ον) ἐχ προσενέξε(ως) εἰς ὄν(ο)μ(α) τιμώμενον $\|^{23}$ [τῆς] πανυπεράγνου δεσποίν(ης) (χαὶ) Θεομ(ή)τ(ο)ρο(ς) τ(ῆς) 'Ελεούσ(ης) (καl) ἐπικεκλημ(ένον) τ(ῆς) Παλαιοκαστριτίσσ(ης) μετὰ τῶν προσόντ(ων) αὐτ $\tilde{ω}$ κτημ $(\acute{\alpha})$ τ(ων), μυλών(ων) δηλονότ(ι), πλαγιν $(\tilde{ω}ν)$ (καὶ) ζευγηλατεί(ων) έν διαφόρ(οις) μέρεσι διακειμέν(ων) μετὰ (καὶ) τ(ῶν) ἐν αὐτοῖς $\|^{24}$ εύρισκομέν(ων) παροίκ(ων)· κ(α)τ(ὰ) τὸν αὐτ(ὸν) τόπον ἕτερ(ον) μονύδρι(ον) ἐκ προσενέξε(ως) ὁμοί(ως) εἰς ὄν(ο)μ(α) τιμώμεν(ον) τ $(\tilde{\omega} v)$ 'Αγ(ίων) ἐνδόξ(ων) (καὶ) πανευφήμ(ων) τοῦ Χ(ριστο)ῦ μαθ(η)τ(ῶν) (καὶ) 'Αποστόλ(ων) μ(ε)τ(ὰ) τ(ῆς) προσούσ(ης) αὐτῶ ἰδιοπεριορίστου νομ(ῆς) (καὶ) τοῦ ἑνὸς $\parallel^{25}$ ὑδρομύλ(ω)νο(ς). κ(α)τ(ὰ) τὸν αὐτ(ὸν) όμοl(ως) τόπον μονύδρι(ον) εἰς ὄν(ο)μ(α) τιμώμενον τ $(\tilde{η}ς)$ πανυπεράγνου δεσποίν(ης) (καὶ)

Θεομ(ή)τ(ο)ρο(ς) μ(ε)τ(α) τ(ῆς) νομ(ῆς) (καί) τ(ῶν) δικαί(ων) αὐτοῦ ἐκ προσενέξε(ως) τοῦΤετραγων(l)του ἐκείνου· ἔτερον μονύδρι(ον) εἰς ὅν(ο)μ(α) τιμώμ(εν)ον τ(ῶν) ΄ Λ γ(lων) ἐνδόξ(ω ν) $\|^{26}$ (καὶ) θαυματουργ(ῶν) ᾿Αναργ(ὑ)ρ(ων) μετὰ τ(ῆς) περιοχ(ῆς) (καὶ) νομ(ῆς) αὐτοῦ. $\mathbf{K}(\alpha)$ τ(ἀ) τὸν Mελεν(ίχον) μονύδρι(ον) εἰς ὀν(σ)μ(α) τιμώμ(εν)ον τοῦ $^{\circ}$ Αγ(ί)ου ἐνδόξ(ου) μεγαλομ(άρ)τ(υ) ρο(ς) (χαξ) τροπαιοφόρου Γεωργ(ίου) μετά τ(ῆς) νομ(ῆς) αὐτοῦ (καὶ) τοῦ περὶ τ(ὴν) [Γορε]μίσταν προσόντ(ος) αὐτ(ὧ) $\|^{27}$ ζευγηλατείου (καὶ) τὧν ἐν αὐτῷ προσκαθημέν(ων) ἐλευθ(έ)ρ(ων) (καὶ) παροίκου τινός τοῦ λεγομένου Κάλκου ἐκ προσενέξε(ως) τοῦ Καλαμέα ἐκείνου. Περί τ(ἀς) Σέρρας μονύδρι(ον) εἰς δν(ο)μ(α) τιμώμενον τοῦ ἡγαπημ(έν)ου Θεολόγου $\|^{28}$ μετά τῶν προσόντ(ων) αὐτ(ῶ) μυλών(ων), άμπελοπάκτ(ων), προσκαθημέν(ων) παροίκ(ων) τὲ (καὶ) ἐλευθ(έ)ρ(ων) (καὶ) τῆς γῆς ἢν ἔχει ἐχ προσενέξε(ως) κ(α)τ(ὰ) καιρ(οὺς) προσκυρωθεῖσ(αν) παρά τινων διαφόρ(ων), ἔτι τὲ (καὶ) ὧν κέκτηται $\|^{29}$ οξκημ(ά)τ(ων) έντος τ(ής) πόλ(εως) Σερρ(ῶν). έτερ(ον) μονύδρι(ον) εἰς τ(ήν) Δρεβέσαιν(αν) μετά τ(ῆς) νομ(ῆς) αὐτοῦ (καὶ) τ(ῶν) παρὰ τοῦ Ξανθοπ(ού)λ(ου) ἐκείνου προσενεχθέντ(ων) δλοκαφινί $\tilde{\omega}_{V}$ μυλών(ων). Περὶ τὸ κάστρον τοῦ Ζίχνα ὑδρομύλων ὁλοκαιρινός· ||³⁰ οἴκημα ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κάστρου έξ ἀγορασί(ας)· εἰς τ(ἡν) Βρεσταν(ἡν) ζευγηλατεῖον (καὶ) πλη(σίον) αὐτοῦ γῆ ἡ πέραν τοῦ λάκκου διαχειμένη, προσχυρωθεΐσα παρά τοῦ Μασγιδᾶ ἐχείνου· περὶ τὸ αὐτὸ ||31 χάστρον τοῦ Ζίχνα ἀγρίδιον ή Γ ρίζοδα μετὰ τ(ῆς) νομ(ῆς) αὐτοῦ (καὶ) τῆς γ (ῆς) (καὶ) δένδρ(ων) ὀπωροφόρ(ων) ἐξ ἀγορασί(ας). Εἰς τ(ἡν) Ζαβαλτίαν προάστει(ον) ἡ 'Ραδολίβους μετὰ τ(ῆς) περιοχ(ῆς) (καὶ) νομ(ῆς) αὐτοῦ ἐκ προσε- $\|^{32}$ [νέξεως]· εἰς τ(ὸν) αὐτ[(ὸν)] τόπογ μονύβρί(ον) εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ' Λ γ(ίας) μεγαλομάρτ(υ)ρο(ς) Κυριακ(ῆς) μετὰ (καὶ) τῶν προσόντων αὐτῷ ἀμπελίων (καὶ) χωραφί(ων), ἄτινα ἐξωνήσαντο πρὸ χρόν(ων) $\|^{33}$ [πάροιχ]οι τινὲς τ(ῆς) μον(ῆς) ἀπό τε τ(ῆς) γ(ῆς) τοῦ αὐτοῦ μονυδρίου (καὶ) τῆς γῆς τῶν Δοβνικιωτῶν, προσκυρωθέντος (καί) τούτου παρά τινος ἱερομονάχου (καὶ) πν(ευματ)ικοῦ, ἐφ' $\tilde{\phi}$ ἐγεγόνει $\|^{34}$ $[τ\tilde{\eta}]$ μον $(\tilde{\eta})$ (καί) σεπτὸν πρόσταγμα τοῦ ἀοιδίμου (καί) μακαρίτου β α(σι)λ(έως) τοῦ πάππου τοῦ κρατ(ί)στ(ου) (κ'αί) άγ(ίου) μου αὐτοκ(ρά)τ(ο)ρο(ς). Περί τὸ Λυκόσχισμα παλαιοχώρια δύο, ή τε Δομβροβίκεια ||35 καὶ ὁ "Οβηλός, ἄντινων οἱ ἔποικοι εύρίσκονται ἀρτίως ἐν διαφόροις κάστροις περί τὴν ἀΑνακταρόπολ(ιν) μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἀΑγ(ίου) ἐνδόξου ||³⁶ μεγαλομ(άρ)τ(υ)ρος (καί) τροπαιοφόρου Γεωργίου μετὰ (καί) τῶν ἐν αὐτῷ μυλώνων, γῆς, άμπ(ε)λ(ίων) τὲ (καὶ) περιδολί(ων), ἄτινα ἐξωνήσατο ὁ μον[αχὸς] Μακάρ(ι)ο(ς) ὁ Προμουντηνὸς $\|^{37}$ ἐκεῖνος μετὰ καὶ τινῶν ἐτέρων διαφόρ(ων) (καὶ) προσεκύρωσε τῆ αὐτῆ σε(δασμί)α μογ(ῆ), γεγονότ(ων) αὐτῆ ἐπἰ τοὐτ(οις) (καὶ) σεπτ(ῶν) προσταγμ(ά)τ(ων) τῶν ἀοιδί[μων] (καὶ) μακαριτῶν β α(σι)λ(έων), τοῦ τε $\parallel^{38}$ πάππου (καί) τοῦ περιποθ(ή)τ(ου) αὐταδέλφου τοῦ κρατ(ί)στ(ου) (καί) άγ(ί)ου μου αὐτοχ(ρά)τ(ο)ρο(ς). μυλωνοστάσιον ἐν τῆ περιοχ(ῆ) τοῦ χωρ(lou) τ(ῆς) 'Αντζίστας' ζευγηλατεΐον το Κοτζάκιον, νεωστί προσκυρωθέν || 39 ένδιαθ(ήκως) παρά τοῦ δηλωθ(έν)το(ς) 'Ιω(άνν)ου τοῦ Μασγιδᾶ ἐκείνου, μετὰ τῶν περὶ αὐτὸ μυλωνοστασίων, ἔτι τὲ τοῦ ἀμπ(ε)λ(ίου) (καὶ) τῶν ἐν αὐτῷ προσκαθημένων ἐλευθέρων (καὶ) ἡ $\| ^{40}$ ἀπὸ τοῦ ζευγηλατείου τῆς Χουνίανις π[ροσ]ενεχθεῖσα ποσότης παρὰ τῶν παίδ(ων) τοῦ Μαδαρίτου ἐκείνου, ἔχουσα παροίκους τινὰς (καί) [άμπέλια. Οὔ]τ(ως) οὖν ἐχόντων $\|^{41}$ αὐτῶν (καὶ) τοιουτοτρόπ(ως) τῆ δηλωθείση σε(6ασμί)α μον(ῆ) προσόντ(ων) τὲ (καὶ) προσκεκυρωμέν(ων) [αὐ]τ[ῆ, ἐπε]ξ[ρ]αδεύθη τοῖς ἐνασκουμέν<math>(οις) αὐτῆ μον(α)χ(οῖς) (καὶ) σεπτὸν χρυσόδουλλον θεσπίζον $\|^{42}$ [καὶ διορι]ζόμενον κατέχειν αὐτ(οὺς) ταῦτα πάντα, ως ἀνωτέρω διείληπται κ(α)τ(ὰ) μερο(ς), (καὶ) εἰς [τοὺς ἐξῆς ἄ]παντας (καὶ) διηνεκεῖςχρόν(ους), ἀνενοχλήτ(ως) πα[ντάπασι] (καὶ) ἀδ[ιασείστως], ἔτι τὲ $\|^{43}$ [ἀναφ]αιρέτως (καὶ) άναποσπάστ(ως), εἰς τελείαν (καὶ) μόνιμον (καὶ) διηνεκῆ δεσποτεί(αν) (καὶ) κυριότητα, κ(α)τ(ὰ) τ(ὰς) περιλή(ψ)εις τ(ῶν) προσόντ(ων) αὐτῆ ἐπὶ τούτο[ις] π [ροσ]χυν(ητῶν) χ[ρυ]σοδούλλων $\|^{41}$ [χαὶ] λοιπῶν διαφόρ(ων) δικαιωμ(ά)τ(ων). Οὐ μ(ἡν) ἀλλὰ τῷ πρὸς εὐεργεσί(ας) ἐπιρρεπεῖ (καί) προχείρῳ αὐτὸς δη δ έχ Θ(εο)ῦ κράτ(ι)στο(ς) (καὶ) ἄγ(ι)ό(ς) μου αυτοκ(ρά)τωρ εὐεργετήσας ὤφθη τοῖς μον(α)χ(οῖς)

 $\parallel^{45}$ διὰ τοῦ ἐπιδραδευθ(έν)το(ς) τοιούτου σεπτοῦ χρυσοδούλλου (καὶ) παντελῆ ἐκκοπ(ἡν) (καὶ) τοῦ $_{0\bar{0}\pi e \rho}^{"}$ εξχον έξ αρχ($\tilde{\eta}$ ς) τεταγμέν(ον) (καὶ) έδίδουν πρό(ς) το μέρο(ς) τοῦ δημοσίου $[\dot{v}]$ πέρ τοῦ κ(α)τ(ὰ) $\tau(\eta v)$ Ζαβαλτί(αν) $\| ^{46}$ διακειμένου μετοχ(ί)ου αὐτῷν τ(ῆς) 'Ραδολίδους χάρ(ιν) κεφαλαίου (ὑπέρ)π(υ)ρα τριαχόσια ὸγδοήκοντα· ἐπιδαψιλευσάμενος δὲ τῆ εὐεργεσ(ία) ταύτη προσευηργέτησεν αὐτοὺς $\|^{47}$ (καί) $\tau(\eta v)$ $\pi[\lambda \eta \sigma i o v]$ $\tau(\tilde{\eta} \varsigma)$ $\tilde{M}$ $\varepsilon[\lambda i v \tau \zeta \iota \alpha v]$ $\varepsilon[\delta \iota \alpha x]$ $\varepsilon \iota \mu(\varepsilon v \eta v)$ $[\gamma \tilde{\eta} v, \dot{\eta} \tau \iota \varsigma]$ $\chi \alpha \tau \varepsilon \lambda o \gamma i \zeta \varepsilon \tau o$ $\mu \dot{\varepsilon} v$ $\pi \rho \dot{\sigma} \tau(\varepsilon) \rho(o v)$ $(\dot{\omega} \varsigma)$ δεσ[ποι]ν(ική), έδοθη δὲ ὕστερ(ον) τ(οῖς) Διγενάτοις στρατ[ιώταις μετ]ὰ (καὶ) τῆς ἐγ [αὐτῆ εύρισκο]μένης || 48 άλεί(ας). "Ενθέν τοι (καί) ἐπεὶ ἐδεήθη(σαν) οἱ ἡηθέντ(ες) μον(α)χοὶ ἐμφανίσαντ(ες) τὸ σεπτ(ὸν) χρυσόξουλλον (καὶ) ἡμετέρ[ου] σιγιλλιώδ(ους) τυχ(εῖν) ὑπομνήμ(α)τ(ος) ἀσφαχ[.. ^{15} ..] ...... τη $\|^{49}$ τούτ(ων) δεήσει ἀσμέν(ως) (καὶ) ή μετριοτ(ης) ἡμ(ῶν) προσχούσα τὸ παρὸν ἀπολύει, ἀχολούθ(ως) πρ<ά>ττουσα τῶ σεπτῷ χρυσοδούλλῳ, (καὶ) δὴ ἐγ άγ(ί)ω παρ[ακελεύεται] πν(εύματ)ι ή μετριό[τ(ης)] ήμ(ῶν) (καὶ) παρεγ- $\| ^{50}$ γυᾶ κατέχειν (καὶ) νέμεσ θ (αι) κυρί(ως) (καὶ) δεσποτ(ικῶς), έτι τὲ ἀναφαιρέτ(ως) (καί) παντάπασ(ιν) ἀνενοχλήτ(ως) τ(ἡν) διαληφθεῖσ(αν) σε(βασμίαν) τὧν ' 16ηρ(ων) μον(ην) ἄπαντα τὰ κ(α)τ(ἀ) μέρο(ς) (καὶ) ἐξ ὀνόμ(α)τος $\|^{51}$ εἰρημένα μονύδρ(ι)α, μετόχια (καί) λοιπὰ πάντα κτήμ(α)τα (καί) καθόλου ἀναποσπάστ(ως) (καί) εί[ς τούς] ἑξ[ῆς] ἄπαντας (καί) διηνεχεῖς χρόν(ους), (καὶ) διατηρεῖσθαι ἐσαεὶ τὸ μέρος αὐτ(ῆς) (καὶ) ἀνώτ(ε)ρ(ον) $\|^{52}$ [καὶ άκαταζή]τ[ητ](ον) [τ]οῦ ὑπὲρ τ(ῆς) 'P̞αδολί[6](ους) δἰδομένου κεφα(λαίου) πρ[6]τ(ε)ρ(ον) [τῶν]τριαχ[ο]σί(ων) ὀγδ[οήκοντ]α [ὑπερπύρων, κατέχειν δὲ ὡ]σαύτ(ως) ἀνενοχλήτ(ως) (καὶ) ἀδιασείστ(ως) (xαl) την πλ[η](σίον) τ(ης) Μελίντζιαν(ης) διαχειμένην $\|^{53}$ [γην, ως δεδήλωται, μετὰ καὶ της ἐναὐτῆ εύρισ]χομέν(ης) άλ[εί](ας), κ(α)τ(ὰ) πᾶσ(αν) τ(ὴν) ἰσχὸν (καὶ) [περί]λη(ψιν) τοῦ [προσόντος] τῆ μον(ῆ) τοιούτου σεπτοῦ χρυσοβούλλου .. $\stackrel{20}{\circ}$ .. $\parallel^{54}$ [...την] οἰανδήτινα καταδυναστεί(αν) ἢ τ(ην) τυχοῦσ(αν) ἐπίθεσ(ίν) τε (καλ) διενόχλησ(ιν) τ(οὺς) μοναχ(οὺς) ἐπὶ τούτ(οις) πᾶσιν, ἐπεὶ Θ(ε)ῷ ἀφιέρωνται ταῦτα (καὶ) διὰ τοῦτο ὀφειλο .. ^{12} ... $\|^{55}$ [....]..(αν) ἀγνο(εῖν)· κ(α)τ(ὰ) γὰρ τ(ὴν) τῶν θεί(ων) (χαὶ) ἱερ(ῶν) κανόν(ων) παρακέλευσ(ιν) ὁ χεῖρα πλεονέκτ(ιν) (καὶ) ἄρπαγα ὁπωσδήποτε τοῖς τοιούτ(οις) ἐπιδάλλ(ειν) ἐπιχειρῶγ κὰν ὅστ̞ις ... ^{20} .. $\|^{56}$ [....].. κρίνεται (καὶ) μέγιστον ψυχ(ικ)ὸν έπισπᾶτ(αι) θεόθεν κατάκριμα: οὐ $\mu(\dot{\eta}\nu)$ άλλὰ (καὶ) $\dot{\eta}$ μετριότ(ης) $\dot{\eta}\mu(\tilde{\omega}\nu)$ πάντα το[ν] πειραθησόμενον καθ' οἰονδήτ(ι)ν(α) τρόπον καταπ[ατῆσαι? ...!5...] $\|^{57}$ [...] τῶν ἀνωτέρω πρὸς ὅνομα δηλω0(έν)τ(ων)(xαl) τῆ μον(ῆ) ἀφιερωμέν(ων), ἄτ[ε δὴ] παραδάτ(ην) γε[νη]σόμενον <math>(xαl) τῶν [θεl(ων)] (xαl) lερ(ῶν)κανόν(ων) (καὶ) τοῦ κ(α)τὰ τοὺς φιλ[ευσεβεῖς νόμους?] ἐπιβρα[βευθέντος $\|^{58}$ χρυσοβούλλου ... ^{50} ...].ν. ποιεξί ..., τὸν ἀφορισμὸν φρικωδ $[...^{25}...]$ $\parallel^{50}$ $[...^{65}...$ μο]ν( ) ... τῶν ']δή[ρων ...][]60 ...

L. 11 αὐτῆ : pro αὐτῶ $\parallel$ l. 17 τοῦ 'Αγίου ἱερομάρτυρος : pro τῶν 'Αγίων ἱερομαρτύρων $\parallel$ l. 23 πλαγινῶν : lege πλανινῶν $\parallel$ l. 47 γῆν, ήτις : secundum n° 91, l. 86 $\parallel$ l. 52 καὶ ἀκαταζήτητον : secundum n° 91, l. 89 $\parallel$ l. 53 γῆν - εὐρισκομένης : secundum n° 91, l. 90.

93. ACTE DU PATRIARCHE CALLISTE Ier

σιγιλλιῶδες γράμμα (l. 58) συνοδική διάγνωσις (l. 79-80)

sans date [entre janvier 1355 et décembre 1356]

Le patriarche confirme qu'à l'avenir l'higoumène d'Iviron et l'ecclésiarque de l'église principale seront choisis parmi les moines grecs du monastère.

LE TEXTE. - L'original a disparu. Il en existe:

A) Une copie de chancellerie (incomplète, cf. analyse et notes), incluse dans le registre des actes du patriarcat (Vindob. hist. gr. 47, aux fos 1981-1991; voir la description du manuscrit dans Darrouzès, Registre; le document y porte, p. 109, le no 29 des actes du second patriarcat de Calliste). Le scribe a une écriture très cursive, au point que les lettres sont souvent méconnaissables; en particulier, il représente pratiquement de la même façon les groupes esprit rude plus accent aigu et esprit doux plus accent aigu; en fin de mot, le iota et l'abréviation pour ty se ressemblent. Darrouzès a déjà noté (ibidem, p. 48) que l'écriture du copiste est « rapide et mal formée ». — Album: pl. XXV-XXVII.

B) Copie du xixe siècle (archives d'Iviron, sans ne), d'après l'édition Miklosich-Müller (cf. plus bas). Double feuille de papier, 268 × 215 mm, encre noire.

Éditions: PG 152, col. 1355-1358; MM I, p. 375-379 (d'après le manuscrit de Vienne). Édition partielle: Smyrnakės, Hagion Oros, p. 88-92, d'après MM ou la copie B (l. 13-70 de notre édition; « 1357 »).

Nous éditons la copie de chancellerie mentionnée ci-dessus, dont les photographies nous ont été communiquées par le Père Failler; nous signalons dans l'apparat les principales divergences avec l'édition de Miklosich-Müller (MM).

Bibliographie: Danrouzès, Régestes V, n° 2396; Id., Registre (fac-similé des l. 70-83, pl. 22).

ANALYSE. — Tout esprit sensé tient que ceux qui ont choisi la vie monastique doivent vivre en paix, surtout s'ils forment un monastère; en effet, si la charité et la concorde inspirées par Dieu unissent, le désaccord et la querelle divisent. [Le patriarche Calliste Ier], qui a reçu de Dieu la charge de diriger l'Église, veille donc à ce que les moines restent à l'écart de toute division (l. 1-16). Un certain temps auparavant, les moines du monastère d'Iviron à l'Athos se sont querellés au sujet de l'église principale du monastère et pour d'autres raisons, liées aux

désordres qui y régnaient, car les Ibères, en raison de leur négligence coutumière, de leur petit nombre et de leur ignorance dans la direction des affaires, étaient incapables de rien faire sinon de conduire [l'établissement] à sa ruine; ils s'arrogeaient pourtant la direction à la fois du monastère et de l'église, sous le prétexte que le monastère répond à la creuse et vaine dénomination de [monastère] « des Ibères », accaparant aussi, pour cette raison, l'église principale; à la demande des moines romains, [soucieux] de la sûreté et du bon état du monastère, de nombreuscs enquêtes furent faites à ce sujet et plusieurs assemblées (synaxeis) furent réunies afin de rétablir l'ordre convenable (l. 16-25). Feu Arsène, prôtos de la Sainte Montagne, se rendit [à Iviron] et constata la négligence des Ibères, leur inexpérience à l'église et dans les usages monastiques; craignant que le phrourion [d'Iviron] ne devienne la proie des ennemis du fait de taut de négligence, il écarta totalement les Ibères de la direction du monastère et il installa des moines romains à la tête de tous les services. Mais les Ibères perséverèrent dans cette querelle inconsidérée et l'hiéromoine Théodose, depuis peu prôtos, vint [à son tour à Iviron], accompagné des higoumènes des monastères [de l'Athos] et de vénérables géroniés, en présence des métropolites de Traïanoupolis et d'Hiérissos et de celui d'Ainos, qui se trouvait là pour affaire; après de longues discussions et un examen approfondi de la question, il fut décidé et mis par écrit que les moines romains détiendraient l'église principale et y célébreraient la liturgie, non seulement parce qu'ils sont plus nombreux, mais parce qu'ils sont mille sois plus compétents que les Ibères en matière spirituelle, et qu'ils sont capables d'assurer dans cette église le bon ordre exigible pour des moines, les moines ibères devant se contenter, en raison de leur petit nombre et de leur ignorance, de l'autre église du monastère. Il fut [alors] également décidé que l'higoumène et l'ecclésiarque seraient choisis parmi les moines romains [d'Iviron] convenant au mieux pour ces charges, les autres offices étant répartis entre Ibères et Romains, tous ayant en vue le bon état et l'amélioration du monastère, les offices étant pourvus par élection, non sans discernement et pas n'importe comment. Sur la base de cette décision, [les moines grecs] ont obtenu une ordonnance de l'empereur [Jean V] qui la confirmait, pour la sûreté et la tranquillité du monastère (l. 25-50). S'étant récemment rendus auprès [du patriarche] et du synode, ils ont présenté un rapport sur ce qui avait été résolu pour leur monastère, appuyé par la lettre revêtuc des signatures des métropolites et du prôtos, et ils ont demandé à obtenir également, pour plus de sûreté, un acte [du patriarche. Le patriarche] a examiné l'affaire avec [les membres du synode] et, accédant à la juste prière [des moines grecs], il leur délivre le présent acte, par lequel il ratifie la décision prise par les métropolites et le prôtos au sujet du monastère d'Iviron. Les moines romains détiendront l'église principale, y célébreront la liturgie en priant pour les empereurs et le peuple chrétien, l'église recouvrant ainsi le bon ordre qui lui convient grâce aux moines romains, ceuxci l'emportant de beaucoup sur les Ibères par le nombre et les mérites spirituels; les Ibères détiendront l'autre église, dédiée à la Vierge Portiatissa, et y célébreront eux aussi la liturgie; l'higoumène et l'ecclésiarque seront choisis parmi les moines romains capables de maintenir l'unité des deux groupes de moines et dignes de cette charge; les autres officiers [scront choisis] dans les deux groupes. Ainsi l'emporteront la concorde et la charité, les Romains ne tentant rien contre les Ibères, et les Ibères, qui n'allègueront ni droit patrimonial (gonikotès) ni aucun autre droit, n'entreprenant rien contre les Romains. [Le patriarche] ordonne que quiconque, Ibère ou Romain, n'observera pas cette conduite et tentera d'agiter les moines, soit chassé du monastère comme brebis galeuse (l. 50-77). Conclusion, clause pénale: excommunication pour le contrevenant; clause d'enregistrement: transcrit dans le registre, en guise de compte-rendu, d'après la minute préparatoire. Mais ensuite des ajouts ont été faits sur le sigillion qui a été établi, et ils n'out pas été reportés ici. [L'original] portait la signature du patriarche Calliste (1. 77-83).

Notes. — Date. D'après sa place dans le registre synodal, l'acte a été èmis sous le second patriareat de Calliste 1er, qui commence en janvier 1355; il date d'autre part du protat de Théodose (cf. l. 32-33), qui prit fin au plus tard en décembre 1356; cf. Prôtaton, p. 138 et n. 275; Darrouzès, Régestes V, p. 327.

Diplomatique. Sur le terme parasèmeiôsis (l. 81), compte-rendu des séances du synode, cf. Darrouzès, Registre, p. 141. Le mot paraschédion (l. 81) désigne une minute préparatoire; cf. ibidem, p. 307, n. 17; Id., Régestes V, p. 327. — Sur la différence entre le texte porté dans le registre et celui de l'original (cf. l. 81-82), voir, d'un point de vue diplomatique, Id., Registre, p. 321, et, sur sa signification possible, Introduction, p. 4.

Sur l'affaire, importante pour l'histoire d'Iviron, voir Introduction, p. 4-7. Sur la katholiké ekklèsia du monastère (l. 17-18, 23, 38-39, 61), cf. Iviron I, p. 61-68; sur l'église de la Portaïtissa (l. 66), Iviron II, p. 38.

Prosopographie. Sur le prôtos Arsène (l. 25), après octobre 1348, avant avril 1353, cf. Prôtalon, p. 138. Sur le prôtos Théodose (l. 33), avril 1353 - décembre 1356, cf. ibidem. Sur Calliste I^{cr} (l. 83), patriarche de 1350 à 1353 et de 1355 à 1363, cf. Pantocrator, p. 80.

L. 24, 30, 39 et passim: on notera que le mot Rômaioi est utilisé ici pour désigner des Grecs (les moines grecs du monastère, par opposition aux Ibères) et non pas les Byzantins en général. Au début du xiiie siècle, Chomatianos opposait quant à lui aux moines géorgiens les Graikoi du monastère (J.B. Pitra, Analecia sacra..., VI, Paris-Rome, 1891, col. 245-250). Peu à peu, le terme Rômaioi recevait l'acception qui sera la sienne à l'époque ottomane: les Grecs orthodoxes.

L. 28: l'expression τὸ ταύτης [=] Iviron] φρούριον nous semble être une désignation rhétorique du monastère.

Actes mentionnés: 1) Acte du prôtos Théodose (ἔγγραφος ἀποκατάστασις, l. 49; gramma, l. 52; ἔγγραφος πρᾶξις, l. 55; ἔγγραφος ἐνυπόγραφος κατάστασις, l. 59; cf. l. 38: ἐτάχθη καὶ περιέστη ἐγγράφως), attribuant aux moines grecs d'Iviron les charges d'higoumène et d'ecclésiarque, [1353-1356]: perdu. 2) Ordonnance (prostagma, l. 48) de l'empereur [Jean V] confirmant l'acte précédent, [1355-1356]: perdue. 3) Rapport (écrit? anaphora, l. 52; cf. l. 51: ἀνενεγκόντες) des moines grecs d'Iviron au patriarche [Calliste Iet, 1355-1356]. 4) Minute préparatoire du présent document (paraschédion, l. 81): perdue. 5) Original du présent document (sigillion, l. 82): perdu.

1º 198' + "Εν τι (καί) τοῦτο τῶν ἐννομωτάτων τὲ (καί) δικαιοτ(ά)τ(ων), φαίη ἄν ἄπ(ας) ὁστισοῦν ὀρθ(ὰς) τοῖς πράγμ(α)σ(ιν) ἐξενηνοχέναι ||² τὰς ψήφους εἰδώς, ὥστε τοὺς τὸν μονήρη βίον ἐπανηρημένους καὶ Θ(ε)ῶ προσανέχοντας ||³ (καὶ) κόσμον ἡρνημ(έν)ους (καὶ) κοσμότ(η)τα ἐν γαλήνη διάγειν τῶν λογισμ(ῶν), πάντα θόρυδον (καὶ) τύρθην ματαί(αν) ||⁴ καθάπαξ ἀπαναινομένους (καὶ)

τὴν ἀγάπην (καὶ) ὁμόνοιαν ὡς ἄμαχον ὅπλον κ(α)τ(ὰ) τοῦ ἐχθροῦ $\|^5$ περιφέροντ(ας) συνδεῖσθαὶ μετ' άλλήλων τῷ συνδέσμω τοῦ πν(εύματο)ς (καὶ) εἰς μίαν συνάγεσθαι τ(ὴν) ἑνότητα $\|^6$ δι' αὐτοῦ, (καὶ) μάλιστα εἰ τύχοιεν οὖτοι σύστημα κοινοδίου ἀναπληροῦντες εἰς δόξαν καὶ $\|^7$ ἔπαιν(ον) τοῦ πάντα καλῶς (καὶ) πανσόφως οἰκονομοῦντος $\Theta(\epsilon_0)$ ῦ· εὶ $\gamma(\alpha_0)$ οὖ εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμ (ϵ_0) οι $\| s \|$ ἐπὶ τῶ ονόματι τούτου μέσος πάρεστ(ιν) αὐτὸς ὁ Θ (εό)ς, οὕ εἰσὶ $\mathbf{x}(\alpha)$ τ(ὰ) τὸν ὅμοιον τρόπον πολλοὶ ($\mathbf{x}$ αὶ) καθ' || ηλικίαν διάφοροι, οὐκ αὐτὸς οὖτος εἰς μέσον παραληφθεὶς συνδεῖ (καὶ) συνάγει τὰς διανοί(ας) αὐτ $(\tilde{\omega}$ ν) $\parallel^{10}$ (καὶ) εἰς τὴν οὕτως τοῦ καλοῦ μίαν γνῶσ(ιν) ένοῖ; Παντί που δῆλον. (Καὶ) γ(ἀρ) ὥσπερ τὰς πολλ(ὰς) (καὶ) διαφόρους $\| ^{11}$ γνώμ(ας) ὡς ἔφημ(εν) ἡ ἀγάπη (καὶ) ἡ ὁμόνοια μίαν (καὶ) ἀπλῆν σχεδὸν ἀπεργάζεται, τὸν αὐτὸν δήπου τρόπον $\|^{12}$ (καὶ) ἡ στάσις (καὶ) τὸ τ(ῆς) γνώμης φιλόνεικον τὰ τέως ἡνωμ(έν)α κατατέμνει (καὶ) διασπᾶ (καὶ) κακῶς διαιρεῖ. ||13 *Ενθέν τοι (καὶ) ἡμεῖς, τὴν τ(ῆς) οἰκουμ(ε)ν(ικῆς) [πισ] ἐκκλη(σίας) προστασίαν ἐγκεχειρισμένοι παρά Θ(εο)ῦ, διὰ φροντίδος ∥¹⁴ ποιούμεθα τὸ ἐμμένειν ἐν τούτοις ἀπαραδάτως τοὺς ἐν ταῖς σε(δασμί)αις μοναῖς τὧν ἑκασταχοῦ χωρών τε (καί) πόλεων ∥¹⁵ ἔτι δὲ ὀρῶν ἀσκουμένους (καί) τὴν μοναχ(ικ)ὴν πολιτείαν ὁδεύοντ(ας), πάντων ἐκ μέσου γεγονότων τῶν μεταξύ σκαν- $\|^{16}$ δάλ(ων) (καὶ) στάσεων. Τῷ λόγω τῷδε σκοπὸς ώς πρό τινος ήδη καιροῦ φθάνουσ(ιν) οἱ ἐν τῆ κ(α)τ(ὰ) τὸ ἄγ(ιον) ὅρος τοῦ Ἦθω $\| ^{17}$ διακειμ(έν)η σε(βασμί)α μον(ῆ) τῶν Ἰδήρων ἀσκούμ(εν)οι μοναχοί κινήσαντες διενέξεις μετ' ἀλλήλων περί τε τῆς καθολ(ικῆς) $\parallel^{18}$ ἐκκλη(σίας) τῆς τοιαύτης μον(ῆς) (καὶ) περί τινων ἄλλων εἰς ἀταξίαν (καὶ) ἀκοσμίαν ἀφορώντων αὐτῆς, ὡς $\parallel^{19}$ τῶν Ἰδήρων, ἔκ τε τ(ῆς) συνήθους περι τὰ καλὰ ἀμελεί(ας) (καὶ) τ(ῆς) ὀλιγότητος τούτ(ων) (καὶ) ἀνεπιστημόνου ἐπιστασί(ας), $||^{20}$ ἀντιποιουμ(ἐνων) μ(ἐν) τ(ῆς)καθόλου ἀρχ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ μον $(\tilde{\eta}\varsigma)$ (καὶ) τοῦ δηλωθέντος θείου ναοῦ, οὐδὲν μέντοι ἐχόντων ἰκανὸν $\|^{21}$ ἐν αὐτῆ διαπράξασθαι άλλ' εἰς παὐτελῆ ἐρήμωσ(ιν) βουλομ(ένων) ταύτην ἀπαγαγεῖν, διὰ τὸ κεκλῆσθαι την $\|^{22}$ μονην ταύτην τὸ κενὸν (καὶ) μάταιον ὄνομα τῆς τῶν Ἰδήρων προσηγορί $(\alpha\varsigma)$, (καὶ) σφετεριζομ(ένων) ἐντεῦθεν (καὶ) τὴν $\|^{23}$ καθολ(ικ)ὴν αὐτῆς ἐκκλη(σίαν), οὖ χάριν πολλαὶ (καὶ) διάφοροι ἐγεγόνεισαν συνάξεις (καὶ) ἐξετάσεις ὥστε τὴν $\|^{2i}$ προσήκουσαν γενέσθαι κατάστασ(ιν) ἐπ' αὐτῆ, αἰτησαμ(ένων) τοῦτο τῶν μοναχῶν 'Ρωμαί(ων) ἐπ' ἀσφαλεία (καὶ) $\|^{25}$ συστάσει τ(ῆς) δηλωθείσης μον(ῆς). "Ενθέν τοι (καλ) τοῦ όσιωτάτου άνδρὸς κυρ(οῦ) 'Αρσενίου ἐκείνου τοῦ εἰς $\|^{26}$ πρῶτον ἀποτεταγμένου τοῦ άγ(l)ου τούτου ὅρους ἐπιδημήσαντος τῆ τοιαύτη μονῆ, (καl) τὴν τ(ων)'Ιδήρων περί $\|^{27}$ τὰ καλὰ ἀμέλειαν ἰδόντος καὶ τ $(\dot{\eta}$ ν) λοιπ $\dot{\eta}$ ν ἀπειρίαν αὐτῶν $\dot{\eta}$ ν περί τε τ $(\dot{\eta}$ ν) ἐκκλη(σί)αν (καὶ) τὰ λοιπὰ ἔθιμα τ(ῆς) μον(ῆς) $\|^{28}$ ἐδείκνυον, καὶ δείσαντος μή ποτε (καὶ) τὸ ταύτης φρούρι(ον) εὐάλωτον γένητ(αι) τοῖς ἐχθροῖς τῆ πολλῆ ἀμελεία, $\|^{29}$ ἐξώσθησαν οὖτοι δὴ οἱ Ἰδηρες παντελῶς τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ ἀρχ $\tilde{\eta}\varsigma$ καὶ ἐπιστασί $(\alpha\varsigma)$ τ $\tilde{\eta}$ σδε τ $\tilde{\eta}\varsigma$ μον $(\tilde{\eta}\varsigma)$ (καὶ) ἀπεκατέ- $\|^{30}$ στησαν οἱ μοναχοὶ 'Ρωμαΐοι κατάρχειν τῶν ἐν αὐτῆ παντων διακονημ(ά)τ(ων). 'Αντιποιουμ(ένων) δὲ καὶ ἔτι τῶν $\|^{31}$ 'Ιδήρων τῆς τοιαύτης ἀλογίστου φιλονεικί $(\alpha\varsigma)$, ἐπιδημήσαντος τῆ τοιαύτη μον $(\tilde{\eta})$ τοῦ ὁσιωτάτου πρώτου τοῦ $\|^{32}$ άρτίως εἰς τὴν τοιαύτην προστασίαν εύρισχομ(έν)ου τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις (καὶ) ἐν ἀγ(ί)ω πν(εύματ)ι ἀγαπ(η)τοῦ υίοῦ τ(ῆς) $\parallel^{33}$ ἡμ(ῶν) μετριότητος κυρ(οῦ) Θεοδοσίου, ἔτι τὲ τῶν τιμιωτάτ(ων) ἰερομονάχων (καὶ) ἡγουμ(ένων) τῶν ἐκεῖσε σεδασμί(ων) $\parallel^{34}$ μον(ῶν) καί τινων εὐλαδεστάτων (καί) τιμί(ων) γερόντων, συμπαρόντων αὐτοῖς (καί) τῶν ἱερωτάτ(ων) μ(ητ)ροπολιτῶν ύπερτ(l)μ(ων) $\parallel^{35}$ ἀγαπ(η)τ(ων) κ(α)τ(ὰ) K(ύριο)ν ἀδε(λφων) τ(ης) ημ(ων) μετριότητος (καλ)συλλειτουργῶν, τοῦ τε Τραϊανουπόλ(εως) (καὶ) τοῦ Ἱερισσοῦ, ἔτι δὲ (καὶ) τοῦ $[-]^{36}$ ερωτ(ά)του μ(ητ)ροπολ(ί)του Αίνου έχεῖσε τότε εύρεθέντος διά τινα χρείαν, (καί) πολλ(ῶν) λόγων κινηθέντων $\mathbf{f}^{\circ}$ 198 $^{\circ}$ παρ' ἀμφοτέρ $(\omega \mathbf{v}) \mid \parallel^{37}$ τῶν μερ $(\widetilde{\omega} \mathbf{v})$ (καὶ) πολλ $(\widetilde{\eta} \mathbf{c})$ διασκέψεως γενομ $(\dot{\mathbf{c}} \mathbf{v} \mathbf{\eta} \mathbf{c})$ μετὰ τ $(\widetilde{\eta} \mathbf{c})$ προσηκούσης πν(ευματ)ικ(ῆς) ἀκριδεί(ας) (καί) συντηρήσ(εως) παρὰ τῶν $\|^{38}$ εἰρημ(ένων) ἀξιοπίστων προσώπων, ἐτάχθη (καὶ) περιέστη ἐγγράφως ἵνα κατέχητ(αι) (καὶ) ψάλλητ(αι) ἡ καθολικὴ $\|^{39}$ ἐκκλησ(ί)α τ(ῆς) εἰρημ(ένης) μον(ῆς) παρά τῶν μοναχ(ῶν) 'Ρωμαί(ων), οὐ μόν(ον) κ(α)τ' ἀριθμὸν ὑπερεχόντων ἀλλὰ

(καί) εἰς πᾶν $\|^{40}$ ἔργον πν(ευματ)ικόν μυρίω τῶ μέσω ὑπερνικώντων τοὺς Ἦδηρ(ας), (καὶ) ἰκαν(ῶς) έχόντων ἀποδιδόναι τῆ τοι- $\| ^{41}$ αύτη ἐκκλη(σ () α τ $(\dot{γ}) ν)$ πρέπουσαν μοναχοῖς ἀνδράσ(ι v) εὐκοσμίαν τὲ (καὶ) κατάστασ(ιν), ἀρκουμ(ένων) τῶν μο- $\| ^{42}$ ναχ(ῶν) Ἰδήρων, εὐαριθμήτων ὅντων διὰ τ(ἡν) ὀλιγότητα αὐτ(ὧν) (καὶ) ἀνεπιστημόν(ων) ὡς εἴρητ(αι), εἰς $\| ^{43}$ τ(ὴν) ἑτέραν τῆς μον(ῆς) ἐκκλη(σίαν). Πρὸς τούτοις διεγνώσθη (καλ) ἀπετάχθη είναι τόν τε ἡγούμ(εν)ον (καλ) τόν ἐκκλησι- $\|^{44}$ άρχ(ην) ἀπό τῶν έν αὐτῆ μοναχ(ῶν) 'Ρωμαί(ων) τοὺς προκριθέντας ἀξίους (καὶ) πρέποντ(ας) τοῖς τοιούτοις λει- $\|^{46}$ τουργήμασι, τὰς μέντοι τῶν ἄλλων διακονημ(ά)τ(ων) ἀρχ(ὰς) εἶν(αι) κοιν(ὰς) (καὶ) "Ιδηρσι (καὶ) $^{\circ}$ Ρωμαίοις, φροντιζουσ($_{\circ}$) $\parallel^{46}$ ἐπιμελῶς τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον συστάσε($_{\circ}$) (καὶ) ἐπιδόσε($_{\circ}$) τῆς τοιαύτης μον(ῆς), κατ' ἐκλογὴν γινομ(ένης) τῆς $\| ^{47}$ ὑπηρεφί(ας) τῶν τοιούτ(ων) διακονημ(ά)τ(ων) (xαὶ) μλ άδοκιμάστως (xαὶ) ώς ἔτυχεν ἀπραγμόνως διαχεῖσθαι $\|^{48}$ τὰ τ(ῆς) μον(ῆς). ἐπὶ γοῦν τῆ τοιαύτη καταστάσει (καί) διαγνώσει ἐπορίσαντο (καί) σεπτόν πρόσταγμα τοῦ κρατ(l)στου $\parallel^{40}$ (καί) άγ(l)ου μου αὐτοκ(ρά)τ(ο)ρο(ς) ἐπικυροῦν ἐκ παντὸς τρόπου τὴν τοιαύτην ἔγγραφον ἀποκατάστασ(ιν) διὰ τὴν ||⁵⁰ ἐφεξῆς ἀσφάλειαν (καί) ἀνενοχλησιαν τῆς σε(βασμίας) μον(ῆς). Καταλαβόντες δὲ ἀρτίως εἰς τ(ἡν) ἡμ(ῶν) μετριότ(η)τα $\|^{51}$ καὶ τ(ἡν) περὶ αὐτὴν θείαν (καὶ) ἱερὰν σύνοδον οἱ ἡηθέντες μοναχοὶ 'Ρωμαΐοι, (καὶ) ἀνενεγκόντες τὰ πραχθέντα $\|^{52}$ (ώς) εἴρητ(αι) ἐν τῆ κατ' αὐτοὺς μον(ῆ), (καὶ) ἄμα τὸ γεγονὸς γράμμα προδαλλόμ(εν)οι τὴν ἀναφορὰν τούτων $\|^{53}$ πιστούμ(εν)ον, ὑπογραφαῖς σεσημασμ(ένον) τῶν τε εἰρημ(ένων) ἱερωτάτ(ων) ἀρχιερέων καὶ τοῦ ὁσιωτάτου $\|^{54}$ πρώτου, ἐδεή0ησαν, διὰ πλείονα τὴν εἰς το εξῆς ἀσφάλειαν (καὶ) ἀνενοχλησίαν τῆς τοιαύτης μονῆς $\parallel^{55}$ καὶ ἑδραίαν (καὶ) άμετακίνητον κατάστασ(ιν) τ(ῆς) εἰρημ(ένης) ἐγγράφου πράξε(ως), τυχεῖν ἐπὶ τουτω (καὶ) σιγιλ- $\parallel^{56}$ λιώδους γράμμ (α) το (ζ) αὐτ $(\eta \zeta)$ · $\dot{\eta}$ μετριότης $\dot{\eta}$ μ $(\tilde{\omega} \nu)$, συνδιασκεψαμ $(\dot{\epsilon} \nu)$ η τὰ περὶ τούτου τοῖς περὶ αὐτὴν ἱερωτ(ά)τοις $\|^{57}$ ἀρχιερεῦσι (καὶ) ὑπερτίμοις καὶ τῆ παρακλήσει αὐτῶν ὡς εὐλόγω προσχοῦσα, τὸ παρὸν ἐπορεγει $\|^{58}$ αὐτοῖς σιγιλλιῶδες γράμμα, δι' οὖ (καὶ) ἐν ἁγ(ί)ω παρακελεύεται πν(εύματ): ἵνα ἔχη ἀπάρτι (καὶ) εἰς το εξῆς $\|^{59}$ τὸ κῦρος (καὶ) ἀμετάτρεπτον ἡ γεγονυῖα ἔγγραφος ἐνυπόγραφος κατάστασις παρά τε τῶν ἱερωτάτων $\|^{60}$ $\mu(\eta \tau)$ ροπολιτῶν (καὶ) τοῦ ὁσιωτάτου πρώτου περὶ τ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ δηλωθείσης τῶν Ἰδήρων σε(δασμίας) μον(ῆς), (καὶ) κατέχωσ(ιν) ||61 εἰς το εξῆς οἱ μοναχοὶ 'Ρωμαῖοι τὴν καθολικὴν αὐτῆς ἐκκλη(σί)αν (καὶ) ἐκτελῶσ(ιν) ἐν αὐτῆ τ(ἀς) ἱερὰς ὑμνωδί(ας) $\|$ εν ὑπερευχόμ(εν)οι τῶν κρατίστ(ων) (καὶ) ἀγ(ίων) μου αὐτοκ(ρα)τ(ό)ρ(ων) καὶ παντός τοῦ χριστωνύμου (καὶ) ὀρθοδοξου πληρώ- $\| ^{63}$ μ(α)τος, και ἔχη οὕτ(ως) ή δηλωθεῖσα ἐκκλη(σί)α τὴν ἀρμόζουσαν εὐκοσμίαν αὐτῆς (καὶ) κατάστασ(ιν) $\|$ ^{61} παρ' αὐτῶν δὴ τῶν μοναχ(ῶν) 'Ρωμαί(ων), (καὶ) ἀριθμῶ (καὶ) τοῖς πν(ευματ)ικοῖς προτερρήμ (α) σι κατα πολύ διαφερόντων $\|^{65}$ τῶν Ἰδήρων οὖτοι δὲ οἱ Ἰδηρες κατέχωσι τὴν ἑτέραν ἐκκλη(σίαν) τὴν εἰς ὄνομα τιμωμ(ένην) τῆς Θεο- $\| {}^{66}$ μήτ(ο)ρο(ς) τῆς Πορτιατίσσης (καὶ) ἐκτελῶσι (καὶ) οὖτοι ἐν αὐτῆ τ(ἀς) ἰερὰς ὑμνωδί(ας), ἐκλέγωντ(αι) δὲ ἀπὸ τῶν $\|$ ^{67} μοναχῶν 'Ρωμαί(ων) ήγούμενός τε (καί) ἐκκλησιάρχης ἄξιοι τῆς τοιαύτης προστασί(ας), δυνάμ(εν)οι (καί) ἀμφότ(ε)ρα $\parallel^{68}$ τὰ μέρη τῶν τοιούτ(ων) μοναχῶν καταρτίζειν εἰς ἑνότητα (καὶ) ἀγάπην πν(ευματ)ικὴν καὶ διδάσκ(ειν) (καὶ) νουθετεῖν $\|^{69}$ πάντας κ(αὶ) χειραγωγεῖν ἀπλαν(ῶς) εἰς τὴν τ(ῆς) σ(ωτη)ρί(ας) ὁδόν, f° 199° είς δὲ τὰ ἔτερα διαχονήμ (α) τα οἱ χρησιμεύοντες $| \ \|^{70}$ ἐξ ἀμφοτ(έ)ρ(ων) τῶν μερῶν, καὶ οὕτως ἐπικρατῆ ἐν αὐτοῖς φιλαδελφία (καὶ) ἀγάπη (καὶ) ἕνωσις, ὁ καρπὸς $\| ^{71}$ τοῦ ἀγαθοῦ πν(εύματο)ς, μήτε τῶν 'Ρωμαί(ων) κατεξανισταμ(ένων) ὁπωσδήποτε (καὶ) δι' όχλου γινομ(ένων) τοῖς "Ιδηρσι, $\|^{72}$ μήτε μὴν τῶν Ἰδήρων γονικότητος λόγον ἢ ἐτέρ(ας) οἰασδήτινος μετοχ(ῆς) πρόφ(α)σ(ιν) προδαλλομέν(ων) $\parallel^{73}$ (καὶ) κ(α)τ(ὰ) τῶν 'Ρωμαί(ων) χωρούντων (καὶ) τὸ τ(ῆς) μον(ῆς) σῶμα κακ(ῶς) διασπώντων, όπερ ύφ' ένὶ καθηγεμόνι συνε- $\|^{74}$ δέθη τῶ δεσπότη X(ριστ)ῶ' τὸν γ (ἀρ) μὴ οὕτω βουλόμ(εν)ον διάγειν ἐν αὐτῆ ἀλλὰ ταράττειν (καὶ) συγχέειν ||⁷⁵ ἐπιχειροῦντα τοὺς ἐν τῆ διαληφθείση μονή μοναχούς, εἴτε Ἦδηρα εἴτε δὴ (καὶ) Ῥωμαῖον, ἐξω- $\|^{76}$ θεῖσθαι τῆς μον(ῆς) (καὶ) ἀποδιώκεσθαι ώς ψωρι(ῶν) πρόδατον ἐν ἀγ(l)ω παραχελεύεται πν(εύματ)ι ἡ μετριότ $(ης) \parallel^{77}$ ἡμ(ῶν), ώσἄν μὴ μεταδῶ

(καὶ) έτέροις ὡς λοίμ(ης) τῆς ψυχοβλαβοῦς ταύτης νόσου. Καὶ γοῦν $\|^{78}$ ὀφείλει πραχθῆναι ἀμεταθέτως ἐν τῆ τοιαύτη μον(ῆ) πᾶν ὅσον περὶ τούτου συνοδ(ικῶς) διεγνώσθη $\|^{70}$ (καὶ) ἀπεφάνθη· κ(α)τ(ὰ) γ(ὰρ) παντὸς τοῦ πειραθησομ(έν)ου ὁπωσδήποτε ἀκυρῶσαι τὴν τοιαύτην συνοδ(ικ)ὴν $\|^{80}$ διάγνωσ(ιν) καὶ βάρος φρικώδους ἀφορισμοῦ ἐπανατείνεται ἡ μετριότης ἡμ(ῶν). Ταῦτα $\|^{81}$ ὡς ἐν παρασημειώσει ἀπὸ τοῦ παρασχεδίου ἐν τῷ παρόντι κωδ(ίκ)ω ἐγράφησαν, ἐπεγένοντο δὲ ὕστερ(ον) $\|^{82}$ πλείονα ἐν τῷ γεγονότι σιγιλλίω, ἄ οὐκ ἔφθ(θ)ασαν τεθῆ(ν)αι ἐνταῦθα.

Είχε (καί) τὸ διὰ τιμί(ας) π(ατ)ριαρχ(ικῆς) $\|^{83}$ χειρός Κάλλιστος ἐλέω Θ(εο)ῦ ἀρχιεπίσκ(ο)πο(ς) Κω(νσταντι)νουπόλ(εως) Νέ(ας) Υρώμ(ης) (καί) οἰκουμ(ε)ν(ικ)ὸς π(ατ)ριάρχης +

L. 2 ἐπανηρημένους : -αν- fortasse cancellatum est || 1. 29 ἐξώσθησαν : ἐξώθησαν ΜΜ || 1. 29-30 ἀποκατέστησαν ΜΜ || 1. 33 ἔτι : -ι post corr. || 1. 48 ἐπορίσατο ΜΜ || 1. 57 pro προσσχούσα || 1. 75 εἴτε Ἰίθηρα : om. ΜΜ || 1. 77 lege λύμης || 1. 83 χειρός : -ο- post corr.

94. CHRYSOBULLE DE JEAN V PALÉOLOGUE

χρυσόβουλλος λόγος (1. 47-48, 72, 83) χρυσόβουλλος δρισμός (1. 70) 25 août, indiction 10 a.m. 6865 (1357)

L'empereur Jean V Paléologue confirme les droits d'Iviron sur tous les biens du monastère et accorde un adelphaton au moine Jonas, pris sur les trois cents hyperpres que le monastère perçoit pour Radolibos.

Le texte. — Original (archives d'Iviron, n° 99). Deux pièces de parchemin, collées haut sur bas, 786 (427 + 359) × 268 mm (largeur maximale). Les marges ont été tracées à la pointe sèche. Bonne conservation, mais le document a été coupé au ras de la signature; quelques taches. Encre marron foncé, rouge pour les trois logos, le mois (avec l'article qui le précède), le chiffre de l'indiction, les deux derniers chiffres de l'an du monde et la signature. L. 89, le mot κράτος est écrit en monocondyle. Dans la signature, la fin du mot Παλαιολόγος est elle aussi en monocondyle. Croisette face à la l. 31. Notices dans les marges; dans celle de gauche: l. 13, Κοτζάκ(ηγ); l. 21, εἰς Στρώμνιτζαν; l. 36, ὁ Βολδὸς; l. 43-44, περὶ τῆς Κωμητίσσης; dans la marge de droite, l. 26, εἰς τ(ὸν) Μεληνήκων +. — Au verso, taches d'encre rouge; outre trois notices grecques modernes, deux notices géorgiennes: 1) (écriture civile, κιν° siècle) + an(a)çeri govelta metokta damṭkicebisa palioloγta mepisa kaloianisi (Liste de métoques confirmée par l'empereur Kalojean Paléologue). 2) (écriture minuscule, κιν° siècle) même texte que la précédente. — Album: pl. XXVIII-XXIX.

Édition: Dölgen, Schatzkammer, nº 9.

Nous éditons d'après nos photographies, en signalant dans l'apparat les principales divergences de l'édition précédente (D).

Bibliographie: Dölger, Regesten, nº 3068.

Analyse. — Les moines du monastère impérial d'Iviron, sis à l'Athos et dédié à la Vierge Portiôtissa, ont rapporté à l'empereur [Jean V] que le monastère détient, en vertu de chrysobulles et d'ordonnances [d'Andronic II et d'Andronic III], d'actes de recensement et d'autres titres de propriété, divers domaines (klèmata) et métoques, parmi lesquels (l. 1-7): 1) Le village tou Radolibou à Zabaltia avec son territoire et ses droits. 2) Deux «chôria» à Prinarion, Obèlos et Dobrobikeia, également avec leur territoire et leurs droits. 3) Le métoque de Saint-Georges à Anaktoropolis avec des maisons, ainsi que les vignes, la terre et le moulin qu'il détient en vertu de titres de propriété. 4) Le métoque de Sainte-Anastasie Pharmakolytria avec vigne et terre. 5) Un zeugèlateion à Koutzakion avec son territoire et ses droits. 6) Un métoque à Grizoba avec parèques et proskathèménoi. 7) [Le métoque] Saint-Georges ta Kouboukleia avec son territoire et des parèques. 8) Un zeugèlateion à Brestiane. 9) Un moulin permanent sur le ruisseau de Zichnai et une maison à l'intérieur de Zichnai. 10) A Trébésaina, le métoque tou Xanthopoulou dédié à Saint-Nicolas, avec huit moulins, des vigues et des champs. 11) Le métoque des Saints-Anargyres à Géranitza avec une planina, des vignes et des champs. 12) Le métoque de Saint-Jean le Théologien à Serrès avec des moulins, des vignes, une terre et des proskathèménoi. 13) Des maisons à l'intérieur de Serrès. 14) Le métoque de la Vierge Éléousa à Stroummitza et ses métoques: les Saints-Apôtres, Sainte-Kalè, les Saints-Anargyres et les Saints-Théodores, avec leur territoire et leurs droits, les champs de Mosténitza, la planina dite des Saints-Théodores et des proskatheménoi sur [les biens de] ce monastère et dans ses métoques. 15) Le métoque de Saint-Georges tou Kalaméa à Mélénikos avec des vignes, des champs, des moulins sur la rivière de Mélénikos, des maisons dans le kastron, et 16) le zeugélateion à Korémitza avec ses droits et son territoire. 17) Le métoque de Mélintzianis avec des parèques et proskathèménoi, des bateaux de pêche et la platé, son territoire et ses droits. 18) Des métoques dans la ville de Thessalonique: le Prodrome, Saint-Clément, Saint-Georges, Sainte-Barbara, Sainte-Anysia, avec leurs maisons, vignes, champs, leur territoire et leurs droits. 19) Le métoque de Sainte-Barbara à Xylorygion avec parèques et proskathèménoi, un moulin, des vignes, des champs et des jardins (képolopia), son territoire et ses droits. 20) Le village Katô Bolbon à Kalamaria avec parèques et proskathèménoi, ses droits et son territoire. 21) La terre dite de la Sainte-Trinité à Déabolokampos. 22) Le métoque de Sainte-Jérusalem à Hermèleiai avec vignes et terre. 23) Le village dit tou Gomatou dans la plaine en amont du ruisseau de Gomatou, avec tous ses droits, ses parèques et proskathèménoi. 24) Le métoque d'Hiérissos avec parèques et proskathèménoi, la moitié [des droits] de l'échelle, son territoire et ses droits. 25) Le village Saint-Georges à Proaulax avec parèques et proskathèménoi, son territoire et ses droits. 26) A Kômitissa, Mélissourgeion, [dédié à] Saint-Nicolas, avec son territoire et ses droits. 27) Des maisons à Rentina et deux parèques appelés Kalathadés (l. 7-44). Les moines d'Iviron ont récemment demandé à l'empereur de leur délivrer un chrysobulle pour plus de sûreté; agréant leur demande, l'empereur ordonne, par le présent chrysobulle, que [les moines] possèdent à l'avenir, en vertu des chrysobulles et des ordonnances [d'Andronie II et d'Andronic III], d'actes de recensement et d'autres titres de propriété, tous leurs domaines et métoques enregistres plus haut en détail, comme ils les possédaient jusqu'à maintenant, sans être inquiétés par qui que ce soit. L'empereur souhaite en effet que les documents détenus [par les moines] soient valables, que les moines entretiennent et améliorent [ces biens] autant qu'ils le pourront et le voudront, et que leurs domaines et métoques soient exemptés des taxes (δημοσιακὰ κεφάλαια) qui sont enregistrées en détail dans les chrysobulles et titres de propriété qu'ils détiennent (l. 45-61). Il y a peu de temps, à la prière du moine Jonas, l'empereur a émis une ordonnance en faveur d'Iviron, prescrivant que les moines reçoivent les 300 hyperpres annuels qui reviennent au fisc — en vertu des chrysobulles et ordonnances [d'Andronic II et d'Andronic III] et d'actes de recensement — pour son village tou Radolibou; [cet acte] ordonne en outre que, sur ces 300 hyperpres, 100 soient désormais attribués comme rente viagère (adelphaton) au moine Jonas. Par le présent chrysoboullos horismos, l'empereur confirme [cette ordonnance] (l. 61-72). Reprise de la confirmation, conclusion, adresse au monastère d'Iviron, date (l. 72-89). Signature de l'empereur Jean [V] Paléologue (l. 89-91).

Notes. Sur les biens d'Iviron et les impôts de Radolibos, cf. Introduction, p. 34-36, 21-22.

Diplomatique. On notera que dans le présent document la liste des biens est identique à celle qui figure dans le second chrysobulle de Dušan pour Iviron (notre n° 90), et non pas à celle du chrysobulle de Jean VI (notre n° 91; cf., sur ce point, Introduction, p. 11). C'est apparemment la copie B du chrysobulle de Dušan, et non pas l'original, qui a été utilisée pour établir le présent document: cf. par exemple l. 12 de notre document, 'Αγίας 'Αναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας (même ordre des mots que dans la copie B du n° 90), l. 16, Τρεδέσαιναν (même forme que dans B), l. 30, ἀλιευτικῶν ἄκρα σανδαλίων (même ordre des mots que dans B); cf. aussi l. 17, ὀκτώ, chiffre qui avait été reporté, après correction, sur la copie B; voir les notes et l'apparat de notre n° 90.

Prosopographie. Sur Xanthopoulos (l. 16), cf. les notes à notre n° 85. Sur Kalaméas (l. 27), les notes à notre n° 91.

L. 30, ἄκρα: le mot, qui a été introduit après grattage dans le chrysobulle de Dušan (cf. les notes à notre n° 90), est repris ici, ce chrysobulle ayant servi de modèle (cf. plus haut). Sur platè, cf. les notes à notre n° 90.

L. 69, 71, ἀδελφάτον: rente viagère; cf. Kullumus, p. 51; Docheiariou, p. 255; ODB, s.v.

Actes mentionnés: 1) Chrysobulles et ordonnances (l. 4, 50, 57, 61, 65-66, 75) [d'Andronic III et d'Andronic III] et autres titres de propriété (dikaiômala, l. 7, 52, 58, 61, 78), en vertu desquels Iviron détenait ses biens: imprècis. 2) Actes de recensement (ἀπογραφικαὶ ἀποκαταστάσεις, l. 6, ἀπογραφικὰ παραδοτικὰ γράμματα, l. 51-52, 77) pour les biens d'Iviron: entre autres, vraisemblablement, nos n° 70, 74, 75, 79, 86, 87. 3) Titres de propriété (dikaiômala, l. 11) en vertu desquels Saint-Georges à Anaktoropolis possédait ses biens: inconnus; cf. notre n° 90, acte mentionné n° 3. 4) Requête (cf. l. 61-62: ἀνέφερε καὶ παρεκάλεσεν) du moine Jonas à l'empereur, relative aux impôts de Radolibos et visant à obtenir la constitution d'un adelphaton en sa faveur, [peu avant 1357]: perdue. 5) Ordonnance (proslagma, l. 63) de Jean V donnant satisfaction à ce moine, [peu avant 1357]: perdue; cf. Dölger, Regesten, n° 3067. 6) Chrysobulles et ordonnances (l. 65-66) [d'Andronic II et d'Andronic III] et actes de recensement (ἀπογραφικαὶ

ἀποκαταστάσεις, l. 67), relatifs aux impôts de Radolibos; chrysobulles: d'Andronic II = *Iviron* III, n° 62; d'Andronic III: perdu; ordonnances: perdues; actes de recensement: parmi eux, nos n° 74 et 87.

+ Έπει οι μοναχοί τῆς κατὰ τὸ ἄγιον ὅρος τοῦ Ἄθω διακειμένης σεβασμίας μονῆς τ(ῆς) ||² βασιλ(είας) μου τῆς εἰς ὄνομα τιμωμένης τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης κ(αὶ) Θεομήτορος τῆς ||³ Πορτιωτίσσης κ(αἰ) ἐπικεκλημένης τῶν Ἰβήρων ἀνέφερον εἰς τὴν βασιλ(είαν) μου ὅτι κέκτηται $\mathfrak{h} \parallel^4$ κατ' αὐτοὺς τοιαύτη σεδασμία μον $\mathfrak{h}$ διά χρυσοδούλλων κ(αἰ) προσταγμάτων τῶν άγίων μου ¶⁵ αὐθεντῶν κ(αἰ) βασιλέων, τοῦ τε προπάππου καὶ π(ατ)ρ(ὸ)ς τῆς βασιλ(είας) μου τῶν ἀοιδίμων καὶ $\|^6$ μακαριτῶν, ἀλλὰ δὴ κ(αὶ) δι' ἀπογραφικῶν διαφόρων ἀποκαταστάσεων κ(αὶ) λοιπῶν εὐλόγ(ων) || δικαιωμάτων, κτήματα κ(αί) μετόχια, ἐν οἶς ἐστὶ καταγεγραμμ(έν)ον τὸ περὶ τὴν Ζαδαλτίαν χωρίον $\|^8$ τοῦ 'Ραδολίδου μεθ' ἢς ἔχει περιοχῆς καὶ νομῆς εἰς τὸ Πρινάριον χωρία δύο, τὸν 'Οδηλὸν κ(αὶ) τὴν || ο Ἡδοδροδίκιαν μεθ' ἦς καὶ αὐτὰ ἔχουσι νομῆς καὶ περιοχῆς: εἰς τὴν ἀνακτορόπολιν μετόχιον $\parallel^{10}$ εἰς ὄνομα τετιμημ(έν)ον τοῦ ' Λ γ(ίου) μεγαλομάρτυρος κ(αἰ) τροπαιοφόρου Γ εωργίου μετὰ τῶν έν αύτῶ οἰκημάτ(ων) $\| ^{11}$ κ(αἰ) ὧν κέκτηται διὰ δικαιωμάτων εὐλόγων ἀμπελίων, γῆς κ(αἰ) μύλωνος: μετόχιον εἰς ὄνομα τετιμη- $\| ^{12}$ μένον τῆς 'Αγίας 'Αναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας μεθ' οὖπερ ἔχει άμπελίου και γῆς. ζευγηλατεῖον || 13 εἰς τὸ Κουτζάκιον μετὰ τῆς περιοχῆς κ(αι) νομῆς αὐτοῦ· μετόχιον είς την Γρίζοδαν μεθ' ὧν έχει παροίκ(ων) | 14 και προσκαθημ(ένων): έτερον τοῦ 'Αγ(ίου) Γεωργ(ίου) τὰ Κουδούκλεια μετὰ τῆς περιοχῆς κ(αί) τῶν παροίκων αὐτ(οῦ)· ζευγηλα-|| 15τεῖον εἰς τὴν Βρεστιανήν· είς τὸ ἀναπόταμον τῶν Ζιχνῶν μύλωνα ὁλοκαιρινὸν κ(αὶ) ὀσπήτιον ἐντὸς || 16 Ζιχνῶν· εἰς τὴν Τρεβέσαιναν μετόχιον τοῦ Ξανθοπούλου ἐπὶ τῶ ὀνόματι τοῦ ἐν ἱεράρχαις παμμά-||¹⁷καρος 'Αγ(lou) Νικολ(άου) μετά τῶν ἐν αὐτῶ ὀκτὰ μυλώνων κ(αὶ) ἀμπελίων κ(αὶ) χωραφίων εἰς τὴν Γεράνιτζαν || 18 μετόχιον ἐπὶ τῶ ὀνόματι τῶν 'Αγίων ἐνδόξων κ(αὶ) θαυματουργῶν 'Αναργύρων μετὰ κ(αἰ) τῆς ξκεῖσε πλα- $\| \cdot \|_{10}$ νηνῆς κ(αι) τῶν ἀμπελίων κ(αι) χωραφίων αὐτ(οῦ), εἰς τὰς Σέρρας μετόχιον τοῦ 'Αγ(ίου) ἐνδόξου ἀποστόλου $\|^{20}$ καὶ εὐαγγελιστοῦ 'Ιω(άνν)ου τοῦ Θεολόγ(ου) μετὰ τῶν ἐν αὐτ(ῶ) μυλώνων κ(αl) ἀμπελίων κ(αl) τῆς γῆς κ(αl) τῶν προσκαθη- $\|^{21}$ μένων $\cdot$ ὀσπήτια ἐντὸς τῶν Σερρῶν. Είς τὴν Στρούμμιτζαν μετόχιον τῆς πανυπεράγνου δεσποίν(ης) $\|^{22}$ καί Θεομήτ(ο)ρ(ος) τῆς Ἐλεούσης. μεθ' ὧν ἔχει μετοχίων ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν 'Αγίων ἐνδόξων πανευφήμ(ων) $\|^{23}$ 'Αποστόλ(ων), τῆς 'Αγίας καλλινίκου μάρτυρος Καλῆς κ(αἰ) τῶν 'Αγίων ἐνδόξων θαυματουργῶν ἰατρῶν ∥²¹ 'Αναργύρων $\mathbf{x}(\mathbf{a}\mathbf{i})$ τῶν 'Αγίων ἐνδόξων θαυματουργῶν Θεοδώρων μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς $\mathbf{x}(\mathbf{a}\mathbf{i})$ νομῆς $\|^{25}$ τούτων, τῶν εἰς τὴν Μοστενίτζαν χωραφίων κ(αὶ) τῆς πλανηνῆς τῆς λεγομένης τῶν Ἡγίων Θεοδώρ(ων), $\|^{2\theta}$ καὶ τῶν προσκαθημένων ἔν τε τῶ τοιούτω μοναστηρίω κ(αὶ) τοῖς ὑπ' αὐτὸ μετοχίοις. Εἰς τὸν Μελενίκου || 27 μετόχιου τοῦ 'Αγ(ίου) Γεωργ(ίου) τοῦ Καλαμέα μεθ' ὧν κέκτηται ἀμπελίων, χωραφίων, μυλών(ων) περί τὸ ἀναπόταμον ||²⁸ Μελενίκ(ου) καὶ τῶν ἐντὸς τοῦ κάστρου Μελενίκου οἰκημάτων τὸ εἰς τὴν Κορεμίτζαν ζευγηλατεῖον μετὰ τῆς ἀνέ- $\|^{29}$ καθ(εν) περιοχῆς κ(αἰ) νομῆς κ(αἰ) τῶν δικαίων αὐτ(οῦ). Μετόχιον εἰς τὴν Μελίντζιανιν μεθ' ὧν ἔχει παροίκ(ων) $\parallel^{30}$ καὶ προσκαθημ(ένων) κ(αἰ) άλιευτικών {ἄκρα} σανδαλίων κ(αl) τῆς πλάτης κ(αl) τῆς περιοχῆς κ(αl) νομῆς αὐτοῦ. $\|^{31}$ Έντὸς τῆς θεοσώστου πόλεως Θεσσαλονίκης μετόχια τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου κ(αὶ) ἔτερον $\|^{32}$ τοῦ έν Ιερομάρτυσιν 'Αγίου Κλήμεντος κ(αί) τοῦ 'Αγ(ίου) Γεωργ(ίου) κ(αί) τῆς 'Αγίας Βαρβάρας κ(αί) τῆς 'Αγίας 'Αννησί $\{\alpha\varsigma\}$ $\|^{33}$ μετὰ τῶν ἐκεῖσε οἰκημάτων κ (αi) ὧν ἔχουσι ταῦτα ἀμπελίων κ (αi) χωραφίων κ(αί) τῆς περιοχῆς κ(αί) νομ(ῆς) $\|^{34}$ αὐτῶν εἰς τὸ Ξυλορρύγιον μετόχιον ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς 'Αγίας καλλινίκου μάρτυρος Βαρδάρας ||35 μετὰ τῶν ἐν αὐτ(ῶ) παροίκων κ(αἰ) προσκαθημ(ένων) $\kappa(\alpha l)$ τοῦ μύλωνος $\kappa(\alpha l)$ τῶν ἀμπελίων $\kappa(\alpha l)$ χωραφίων $\kappa(\alpha l)$ κηπο- $\|^{36}$ τοπί(ων) $\kappa(\alpha l)$ ής ἔχει περιοχής

κ(αί) νομῆς: εἰς τὴν Καλαμαρίαν χωρίον τὸ Κάτω Βολβὸν μεθ' ὧν ἔχει ||³⁷ παροίκων κ(αί) προσχαθημ(ένων) κ(αὶ) τῆς αὐτοῦ νομῆς κ(αὶ) περιοχῆς: εἰς τὸν Δεαβολόκαμπον Υῆν $\|^{38}$ λεγομ(έν)ην τῆς 'Αγίας Τριάδος' εἰς τὰς 'Ερμηλείας μετόχιον τῆς 'Αγίας 'Ιερουσαλήμ μεθ' ὧν ἔχει ἀμπελί(ων) $\|^{39}$ καὶ τῆς Υῆς: εἰς τὴν ἀναποταμίαν τοῦ Γομάτου χωρίον τὸ λεγόμ $(\epsilon \nu)$ ον τοῦ Γομάτου με θ ' ὧν ἔχει δικαί(ων) $\|^{40}$ κ(αἰ) προσκαθημ(ένων) κ(αἰ) παροίκων $\cdot$ εἰς τὸν Ἱερισσὸν μετόχιον μετὰ τῶν ἐν αὐτ($\tilde{\omega}$) παροίκ(ω ν) κ(α ἰ) προσκαθημ(έν ω ν), $\|^{41}$ τῆς ἡμισείας τὲ σκάλας κ(α ἰ) τῆς περιοχῆς κ(α ἰ) νομής τούτου· εἰς τὸν Προαύλακα χωρίον τὸ ἐπὶ τῷ ὀνό-|| 12 ματι τοῦ 'Αγ(ίου) μεγαλομάρτυρος Γ εωργ(ίου) μετὰ τῶν ἐν αὐτῶ παροίχων κ(αὶ) προσκαθημ(ένων) κ(αὶ) τῆς περιοχῆς $\parallel^{43}$ καὶ νομῆς τούτου είς την Κωμίτισσαν, Μελισσουργεῖον τοῦ Ἡγ(ίου) Νικολ(άου) μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς καὶ $\|^{44}$ νομῆς τούτου· κ(αὶ) εἰς τὴν 'Pεντίναν ὀσπήτια κ(αὶ) παροίκους δύο τοὺς λεγομένους Καλαθάδας. ||45 'Εζήτησαν δὲ ἀρτίως κ(αἰ) ἐδεήθησαν τῆς βασιλ(είας) μου οἱ τοιοῦτοι μοναχοὶ τῆς σεδασμίας μονῆς $\|^{46}$ τῶν Ἰδήρων διὰ πλείονα ἀσφάλειαν αὐτῶν ἐπιχορηγηθῆναι τούτοις κ(αὶ) χρυσόβουλλον τῆς $\|^{47}$ βασιλ(είας) μου. τὴν παράκλησιν αὐτῶν εὐμενῶς προσδεξαμένη αὕτη, τὸν παρόντα χρυσό- $\|^{48}$ δουλλον $\Lambda \acute{O} \Gamma O N$ ἐπιχορηγεῖ κ(αἰ) ἐπιδραβεύει αὐτοῖς, δι' οὖ κ(αἰ) εὐδοκεῖ καὶ $\| ^{49}$ προστάσσει κ(αἰ) διορίζεται ώσἂν κατά τὴν περίληψιν τῶν προσόντων τῆ κατ' αὐτοὺς τοιαύτη σεβασμία $\parallel^{50}$ μονῆ χρυσοβούλλων $\mathbf{x}(\alpha \mathbf{i})$ προσταγμάτων τῶν ἀγίων μου αύθεντῶν $\mathbf{x}(\alpha \mathbf{i})$ βασιλέ $(\omega \mathbf{v})$, τοῦ τε προπά- $\|^{51}$ ππου κ(αὶ) π(ατ)ρ(ὸ)ς τῆς βασιλ(είας) μου τῶν ἀοιδίμων κ(αὶ) μακαριτῶν, κ(αὶ) τῶν διαφόρων ἀπογρα- $\|^{52}$ φικῶν παραδοτικῶν γραμμάτ(ων) κ(αἰ) λοιπῶν εὐλόγων δικαιωμάτων κατέχωσι κ(αί) εἰς $\|^{53}$ το εξῆς οὖτοι κ(αί) νέμωνται ἀνενοχλήτως παντάπασι κ(αί) άδιασείστως πάντα τὰ ἀνωτέρω ||54 κατὰ μέρος εἰρημένα κτήματα κ(αἰ) μετόχια αὐτῶν, ὁπωσδήποτε κατέχουσι κ(αἰ) νέμονται $\|^{55}$ αὐτὰ κ(αἰ) μέχρι τοῦ νῦν, μὴδὲμίαν παρὰ μηδενὸς τῶν ἀπάντων εὐρίσκοντας $\|^{56}$ αὐτοὺς είς τι ἀπὸ τούτων τὴν διενόχλησιν. Βούλεται γὰρ ἡ βασιλ(εία) μου κ(αἰ) ἀποδέχετ(αι) $\parallel^{57}$ τὸ στέργον ἔχε<ι>ν $x(\alpha l)$ βέδαιον τὰ προσόντα αὐτοῖς ὡς εἴρητ (αl) χρυσόβουλλ (αl) (αl) προστάγματ (αl) (αl) διάφορα εὔλογα δικαιώματ(α), κ(αἰ) συνιστῶσι κ(αἰ) βελτιῶσιν αὐτὰ οἰ τοιοῦτοι μοναχοὶ κατά τὸν έγχω- $\|^{59}$ ροῦντα κ(αὶ) δυνατὸν αὐτοῖς τρόπον κ(αὶ) ὡς ἀν ἔχωσι βουλῆς κ(αὶ) δυνάμεως, κ(αὶ) διατηρώνται τὰ τοι- $\|^{60}$ αῦτα κτήματα κ(αἰ) μετόχια αὐτών ἀνώτερα τῶν δημοσιακών κεφαλαί(ων) τῶν κατὰ μέρος κατα- $\|^{61}$ γεγραμμ(ένων) ἐν τοῖς προσοῦσιν αὐτοῖς χρυσοδούλλοις κ(αἰ) δικαιώμασι. 'Επεί δὲ ἀνέφερε $\|^{62}$ κ(αί) παρεκάλεσ(εν) εἰς τὴν βασιλ(είαν) μου πρὸ ὀλίγου ὁ τιμιώτατος ἐν μοναχοῖς $x(\tilde{u})$ ρ 'Iωνᾶς $x(\alpha l)$ ἀπελύθη $\|^{63}$ $x(\alpha l)$ έγένετο πρόσταγμα αὐτῆς τῷ μέρει τῆς τοιαύτης σεδασμίας μονῆς τῶν Ἰβήρων διοριζόμενον $\|^{64}$ λαμβάνειν κατ' έτος τοὺς ἐν αὐτ(ῆ) ἀσκουμένους μοναχοὺς τὰ ἀνήκοντα τῶ μέρει τοῦ δημοσίου τρια-∥⁶⁵κόσια (ὑπέρ)π(υ)ρα ἀπὸ τοῦ διαληφθέντος χωρίου αὐτ(ῆς) τοῦ 'Ραδολίδου, καθώς ἔχουσι τεταγμ(έν)ον τοῦτο κ(αί) διὰ χρυ-||56σοδούλλων κ(αί) προσταγμάτων τῶν ἀγίων μου αὐθεντῶν κ(αἰ) βασιλέων, τοῦ τε προπάππου κ(αὶ) π(ατ)ρ(ὸ)ς τ(ῆς) $\parallel^{67}$ βασιλ(είας) μου τῶν ἀοιδίμων κ(αὶ) μακαριτῶν, κ(αὶ) δι' ἀπογραφικῶν διαφόρων ἀποκαταστάσεων, διοριζό- $\|^{68}$ μενον όμοίως ώστε τὰ έχατὸν (ὑπέρ)π(υ)ρα τῶν τοιούτων τριακοσί(ων) (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ων) καταλογίζεσθαι ἀπὸ τοῦ νῦν κ(αὶ) $\|^{00}$ εἰς το εξῆς εἰς ἀδελφάτον αὐτοῦ δὴ τοῦ τιμιωτ(ά)τ(ου) ἐν μοναχοῖς κ(u)ροῦ Ἰων(ᾶ), ὥστε λαμβάνειν κ(αl) ἔχειν αὐτὸν $\parallel^{70}$ τοῦτο ἀναπολογήτως ἀπὸ τῆς τοιαύτ (ης) μονῆς, διορίζεται ή βασιλ(εία) μου κ(αί) διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλ(ου) όρισμοῦ αὐτῆς ||7| ἵνα ἔχη τὸ στέργον τοῦτο κ(αὶ) καταλογίζωντ(αι) τὰ εἰρημένα ἑκατὸν (ὑπέρ)π(υ)ρα τὰ ἀπὸ τῶν (ύπερ)π(ύ)ρ(ων) τοῦ 'Ραδολίδου εἰς ἀδελφάτον, $\|^{72}$ ὡς εἴρητ(αι), τοῦ x(u)ροῦ 'Iων(ᾶ). Τῆ γοῦν ἰσχύι $x(\alpha l)$ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλ(ου) $\Lambda \acute{O} \Gamma O \Upsilon \parallel^{73}$ τῆς βασιλ(εlας) μου καθέξουσι $x(\alpha l)$ εlς το εξής $\mathbf{x}(\mathbf{a})$ νεμηθήσονται άνενοχλήτως $\mathbf{x}(\mathbf{a})$ άδιασείστως πάντα τὰ μετόχ $(\mathbf{a})$ $\parallel^{74}$ $\mathbf{x}(\mathbf{a})$ κτήματα τὰ ἀνωτέρω κατὰ μέρος εἰρημένα τὰ προσόντα τῆ κατ' αὐτοὺς τοιαύτη σεδασμία $\|^{75}$ μονῆ τὧν 'Ιδήρων διὰ χρυσοδούλλων κ(αὶ) προσταγμάτων τῶν ἁγίων μου αὐθεντῶν καὶ $\|^{76}$ βασιλέων, τοῦ τε προπάππου κ(αί) π(ατ)ρ(δ)ς τῆς βασιλείας μου τῶν ἀσιδίμων κ(αί) μακαριτῶν, $\parallel^{77}$ δι' ἀπογραφικῶν τὲ διαφόρων παραδοτικῶν γραμμάτων κ(αί) δι' ἑτέρων εὐλόγων $\parallel^{78}$ δικαιωμάτων, μὴ εὐρίσκοντες ἀπό τινος τῶν ἀπάντων εἴς τι ἀπὸ τούτων διενό- $\parallel^{79}$ χλησιν ἢ διασεισμόν τινά, μήτε μὴν ἔχοντος τινὸς ἐπ' ἀδείας χεῖρα πλεονέκτιν καὶ $\parallel^{80}$ ἄδικον ἐπαγαγεῖν τῶ μέρει τῆς τοιαύτης σεδασμίας μονῆς καντεῦθ(εν) ζημιῶσαι κ(αὶ) ἀφε- $\parallel^{81}$ λέσθαι τὶ ἀπὸ τῶν προσόντων ὡς εἴρηται αὐτῆ, ἐπεὶ εἰς τὴν περὶ τούτου βεδαίαν $\parallel^{82}$ καὶ ἀναμφίδολον πληροφορίαν τὲ καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ $\parallel^{83}$ ὁ παρών χρυσόδουλλος ΛΟΓΟΣ τῆς βασιλ(είας) μου καὶ ἐπεχο- $\parallel^{84}$ ρηγήθη κ(αὶ) ἐπεδραδεύθη τῷ μέρει τῆς τοιαύτης σεδασμίας μονῆς τῶν 'Ιδήρων, $\parallel^{85}$ ἀπολυθεὶς κατὰ τὴν εἰκοστὴν πέμπτην ΤΟϔ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ μηνὸς $\parallel^{86}$ τῆς νῦν τρεχούσης ΔΕΚΑΤΗΣ ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτα- $\parallel^{87}$ κοσιοστ(οῦ) 'ΕΞΗΚΟΣΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ἔτους, ἐν ὧ κ(αὶ) τὸ ἡμέτερον εὐσεδὲς καὶ $\parallel^{87}$ 80 διοπρόδλητον ὑπεσημήνατο $\parallel^{80}$ κράτος.

+ 'ΙΩ(ÁΝΝ)ΗΣ 'ΕΝ Χ(ΡΙΣΤ)Ω ΤΩ Θ(Ε)Ω ΠΙΣΤΌΣ $\|^{\infty}$ ΒΑΣΙΛΕΎΣ ΚΑὶ ΑΫ́ΤΟΚΡΆΤΩΡ $\|^{0}$ 'ΡΩΜΑΊ(ΩΝ) 'Ο ΠΑΛΑΙΟΛΌΓΟΣ +

L. 3 Πορτιατίσσης $D \parallel 1$. 6 εὐλόγων : -γ- post corr. $\parallel 1$. 9 αὐτὰ : αὐτοὶ $D \parallel 1$. 13 Γρίζοδον $D \parallel 1$. 16 Τρεδίσηναν $D \parallel 1$. 18-19 πλανηνῆς : πά(σης) νομῆς $D \parallel 1$. 19 Σέρρας : Σ- post corr. $\parallel 1$. 29 Μελέντζιανιν $D \parallel 1$. 30 ἀκρεισανδαλίων $D \parallel 1$. 37 Διαδολόκαμπον $D \parallel 1$. 41 τὸν : τὴν $D \parallel 1$. 44 καὶ¹ : om. $D \parallel 1$. 52 λοιπῶν : -π- post corr. $\parallel 1$. 61 αὐτοῖς : -ι- post corr. $\parallel 1$ άνέφερε : -ε³ post corr. $\parallel 1$. 80 ζημιῶσαι : ζημιῶσθαι D.

95. ACTE DES MOINES D'IVIRON

γράμμα (l. 13, 14)

sans date [xɪv^e-xve siècle]

Les fils de Michel Katholikos, auquel les moines d'Iviron avaient cédé un bien sis à Sarabarè à l'Athos, l'échangent avec un autre, près du rivage.

Le texte. — Original (archives d'Iviron, n° 100). Parchemin, 345 × 225 mm, présentant des défauts, en particulier au niveau de la l. 13. Douze plis horizontaux. Bonne conservation; quelques taches. Encre marron pour le texte et les signatures. Notice au reclo, au bas du document, tête-bêche: Τοὺ Σαράδαἐη πούλημ(α). — Album: pl. XXX.

Inédit.

Analyse. — Les moines athonites du grand monastère impérial d'Iviron — le kathigoumène et les gérontés — avaient donné à Michel Katholikos la vigne de Sarabarè pour qu'il la détienne

comme maître absolu; ils avaient espéré que celui-ci viendrait dans son ermitage (kalhisma), qu'il deviendrait gérôn et second ktèlôr [d'Iviron], mais il est mort (l. 1-6). [Ses fils], l'hiéromoine Staurophoros et le père spirituel Basile, sont venus prendre possession de son bien (cf. notes); [les moines d'Iviron] leur ont donné la vigne de Sarabarè avec les oliviers, mais eux n'en ont pas voulu et ont échangé [la vigne] contre celle qui se trouve près du rivage, et l'oliveraie de Sarabarè contre celle de Saint-Jean le Théologien qui est près de la vigne [du rivage] (l. 6-10). Après la mort de Staurophoros et de Basile Mousgarès, [ces biens] appartiendront au monastère, et [les moines d'Iviron] institueront un prêtre pour que soient commémorés Katholikos et ses enfants, Staurophoros et Basile. Conclusion, malédiction au contrevenant (l. 10-15). Signatures, certaines au moins autographes, de l'higoumène et du docheiarios en géorgien, de l'ecclésiarque et de cinq moines d'Iviron en grec (l. 15-21).

Notes. — Date. Le document n'est pas daté. Tant les signataires que les personnes mentionnées sont inconnus par ailleurs; l'higoumène Euthyme de notre document est apparemment à dissocier de son homonyme qui signe en géorgien, en 1471, Kastamonitou n° 7 (communication de B. Outtier). L'écriture n'aide pas à dater le document avec précision. Selon Brigitte Mondrain, elle pourrait être comprise entre le second tiers du xive siècle et le début du xve, et ne présente pas de caractéristiques permettant une datation plus précise.

L'affaire. Le présent document éclaire une institution athonite: la cession temporaire (probablement contre le versement d'une somme d'argent) d'un ermitage du monastère. On notera que les droits acquis par Michel Katholikos, qui n'avait pu en bénéficier, ont été reportés sur ses fils.

Sur les biens d'Iviron dont il est question dans le présent document, sur l'higoumène Enthyme et sur les officiers du monastère, cf. Introduction, p. 8-9, 4, 7.

L. 6 ἐλθὼν - 7 κτῆμα: le texte est fautif. On pourrait proposer de le corriger ainsi: *Ηλθον δὲ ὁ τιμιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κῦρ Σταυροφόρος καὶ ὁ ἐν πατράσιν πνευματικοῖς Βασίλειος, τέλειοι οἰκοκύριοι εἰς τὸ αὐτοῦ κτῆμα.

Signatures géorgiennes: Moi, l'higoumène Euthyme, j'ai établi [ce document]. Moi, le docheiarios et dékanos Iôakeim, je suis témoin.

Acte mentionné: Acte de cession temporaire (cf. l. 2: ἐδώχαμεν) de Sarabarè à Michel Katholikos: perdu.

+ Ήμεῖς ἡ εὐρισκόμ(εν)οι ἀγιορήτ(αι) ἐπὶ τῆ<ς> σε(βασμίας) κ(αὶ) ἱερὰς βασιλ(ικῆς) μ(ε)γ(ά)λ(ης) μονῆς τῶν Ἰδήρ(ον), ὅ τε ὁ καθήγού- $\|^2$ μενος κ(αὶ) οἱ τιμιώτ(α)τ(οι) γέροντες, ἐδώκαμ(εν) πρὸς τὸν τιμιώτ(α)τ(ον) κῦρ Μιχ(ά)λ(ην) τὸν Καθολικὸν τὸ ἐν τι το- $\|^3$ ποθεσία τοῦ Σαράβαροι τὸ ἀμπέλιον, ἵνα ἔχει αὐτῶ καὶ δεσπόζει ὡς τέλειος οἰκοκύρης: $\|^4$ θαροῦμ(εν) (δὲ) ἡμεῖς ὡς ἱνα ἐλθὴ ὁ αὐτὸς κῦρ Μιχ(αὴ)λ ὁ Καθολικ(ῶς) εἰς τὸ κάθισμάν του κ(αὶ) ἔχω- $\|^5$ μ(εν) αὐτὸν ὡς γέρονταν κ(αὶ) δεύτερον ἐκτήτωραν κ(αὶ) βοῦθόν αὐτὸς ἔδωκεν τὸ κενὸν χρέως, $\|^6$ ὤσπερ

άσυνχώριτος.
Έλθὸν δὲ ὁ τιμιώτ(α)τ(ος) ἐν ἱερομονάχοις κῦρ Σταυρο- $\|^7$ φόρος κ(αὶ) π(ατ)ρᾶσιν πν(ευματ)ικῆς Βασίλιον τέλιους οἰκοκίρειν εἰς τὸ ἐαὐτοῦ κτίμα, ἐδώκα- $\|^8$ μ(εν) δὲ αὐτοὺς τοῦ Σαράβαροι τὸ ἀμπέλ(ιον) μ(ε)τ(ὰ) τὸν ελεόν αὐτῆ οὐδὲν τὸ ἡθέλησαν, ἡλαξάν $\|^9$ το δὲ καὶ ἀπήραν τὸ αμπέλ(ιον) τοῦ γυαλοῦ, διὰ δὲ τὸν ἐλεόνα τοῦ Σαράβαροι ἐδώκαμ(εν) $\|^{10}$ τὸν ἐλεόνα τοῦ 'Αγίου 'Ιω(ά)ννου τοῦ Θεόλόγ(ου), ὅπερ ἐνει εἰς τὸ ἀμπέλιον. Μετὰ δὲ τὴν θανὴν $\|^{11}$ τοῦ Στ(αυ)ρωφόρου κ(αὶ) κῦρ Βασιλ(είου) τοῦ Μούσγαρη νὰ ένει τοῦ μοναστηρίου· ἡμεῖς δὲ νὰ στή- $\|^{12}$ σωμ(εν) ἱερέα, ἵνα ἔχει κατ΄ έτος τὸ μνημόσυνον ὅ τε ὁ Καθολικὸς κ(αὶ) οἱ ἐζ αὐτοῦ τεχθέν- $\|^{13}$ τες, ὅ τε κῦρ Σταυροφόρος κ(αὶ) κῦρ Βασίλ(ειως). Διὰ τοῦτο ἐγεγόνει κ(αὶ) τὸ παρὸν γράμμα εἰς $\|^{14}$ ἀσφάλιαν κ(αὶ) βεβέωσιν· ἵ της δὲ βουλιθὴ κατελίσαι τὸ παρὸν γράμμαν νὰ ἔ- $\|^{15}$ νει

- + me mama eptuime amisi gamatavebel var
- || 16 me došiari da deķanozi amisi moçame var ivovaķim
- $\parallel^{17}$ + °O ἐχκλησιάρχ(ης) τῆς σε(βασμίας) καὶ ἱἐρὰς βασιλ(ικῆς) μ(ε)γ(ά)λ(ης) $\parallel^{18}$ μονῆς τῶν Ἰδήρων Θεοδώσι(ως) ἱερομόναχος
  - $||^{19}$ + Ματθαί(ως) ἱερομόναχος
  - + Μακάριος ἱερομόναχος $\parallel^{20}$ $\times$ (αὶ) π ν(ευματ)ι $\times$ (ῶς)
  - + 'Ιάχωβος (ερομόναχος
  - $||^{21}$ + Μακάριος μοναχός
  - + Κάλλιστος ἱερομόναχος

L. 3 αὐτῶ : lege αὐτὸ || 1. 4 θαροῦμεν : pro ἐθαρροῦμεν || 1. 5 lege κτήτορα || κενὸν : κοινὸν || 1. 6 ἀπαζάπαντες || 1. 6-7 cf. not. || 1. 8 lege τῶν ἐλαιῶν αὐτοὶ || 1. 9, 10 ἐλαιῶνα || 1. 12 μνημόσυνον : acc. cancellatus supra -ον || 1. 14 lege εἴ τις || καταλύσαι.

96. ACTE DES MOINES DE LAVRA

ἔγγραφον καὶ ἐνυπόγραφον γράμμα (l. 8) γράμμα (l. 14)

mai, indiction 12 a.m. 6927 (1419)

Les moines de Lavra cèdent à Iviron le kellion tou Kallistou, sis près du Prôtaton.

LE TEXTE. — Original (archives d'Iviron, nº 102). Papier, en partie collé sur papier de renfort, 339 × 297 mm. Huit plis horizontaux, pli vertical au centre; traces d'autres plis horizontaux, plus anciens. Conservation médiocre: déchirures sur le bord gauche, surtout au niveau des plis; en bas à droite, une partie du document a disparu; quelques taches. Encre marron clair, pâlie

à certains endroits. Tilde sous trois mots composés ou conçus comme tels (l. 5, 8, 12); deux accents sur ἀν, l. 3; blanc avant λέγομεν, début du dispositif, l. 7. L. 16, après αὐτῶ, signe de renvoi répété dans la marge de gauche, où un ajout a été fait face aux l. 16-17. — Album: pl. XXXI.

Inédit.

Nous éditons d'après nos photographies et les lectures faites sur place.

ANALYSE. - Le kathigoumène du grand monastère impérial d'Iviron, l'hiéromoine Akakios, s'est rendu, accompagné de gérontes [du monastère], à la grande laure impériale (Lavra), et a clemandé [aux Lavriotes] de céder [à lviron] le bâtiment (oikèma) dit tou Kallistou qu'ils possèdent près du Prôtaton, car [les moines d'Iviron] n'avaient aucune résidence (anapausis) à cet endroit. [Les Lavriotes] ont agréé leur demande, principalement parce que saint Athanase a ordonné que les monastères [de Lavra et d'Iviron] (τὰ καθ' ἡμᾶς) soient unis et soient dirigés comme par un seul père (l. 1-7). Par le présent acte, [les Lavriotes] décident que ledit kellion tou Kallistou appartiendra désormais à Iviron, personne n'ayant le droit de le lui enlever. [Les moines d'Iviron] doivent dès maintenant prendre possession de ce bâtiment, y apporter des améliorations et y faire ce que bon leur semblera sans être inquiétés, car [les Lavriotes] leur en ont fait don parce qu'ils sont tous les enfants du même père spirituel, selon saint Athanase (l. 7-14). Conclusion, date (l. 14-15). Clause ajoutée: Actuellement, le moine [de Lavra] Gennadios réside [à tou Kallistou]; jusqu'à la fin de sa vie, il restera où il se trouve, au rez-de-chaussée (cf. notes), ensuite [Iviron] aura la totalité [du kellion] comme il a été dit (l. 15-16). Signatures autographes du kathigoumène de Lavra, d'un prohigoumène, d'un père spirituel, de l'ecclésiarque et de six moines du monastère (l. 17-23).

Notes. — Prosopographie. Sur le kathigoumène d'Iviron Akakios (l. 2), cf. Introduction, p. 4-5. Théophane, kathigoumène de Lavra (l. 17), était à la tête du monastère en 1414/15 déjà et au plus tard jusqu'en 1426 (prohigoumène au début de 1427): voir Lavra IV, p. 48-49. Les autres moines de Lavra, signataires du présent document, ne sont pas connus.

Le kellion tou Kallistou (l. 4, 9) n'est pas attesté ailleurs sous cette appellation. A notre avis, il s'agit du kellion que Ie moine Calliste avait construit à Karyés à ses frais et donna à Lavra en 1395 (Lavra III, n° 154); le kellion avait au moins deux étages (cf. ibidem, l. 5-6: εἰς τὸν δεύτερον πάτον). Dans notre document, l'étage (palos) mentionné l. 16 comme « le plus proche de la terre » est évidemment Ie rez-de-chaussée. L'expression τῷ μετ' αὐτόν (ibidem), qui désigne une dépendance du kellion, pourrait faire allusion au premier étage, ou, selon nous plus probablement, à l'ἐξώπατος du document de Lavra (l. 8), qui comprenait deux jardins et un noyer.

L. 6-7, sur les relations étroites entre Lavra et les Ibères de l'Athos au temps d'Athauase, et. en dernier lieu *Iviron* I, p. 36-37. Le texte du présent document fait allusion au Typikon d'Athanase, éd. Meyer, *Haupturkunden*, p. 115, l. 21-22: τοὺς δὲ λοιποὺς ἄπαντας ἐν ὑποταγῆ εἶναι καὶ ὑφ' ἑνὶ ποιμείνε ποιμαίνεσθαί τε καὶ προνοεῖσθαι διοριζόμεθα. Athanase se réfère ici à εἶναι καὶ ὑφ' ἑνὶ ποιμείνε ποιμαίνεσθαί τε καὶ προνοεῖσθαι διοριζόμεθα. Athanase se réfère ici à la communauté des Lavriotes, mais plus loin dans le même texte (*ibidem*, p. 118, l. 24-27), les

Ibères installés dans les kellia dépendants de Lavra avant la fondation d'Iviron sont considérés comme soumis aux Lavriotes.

+ Ἐπεὶ ὁ πανοσιώτ(α)τος καθηγούμενος τῆς σε(βασμίας) κ(αὶ) ἱερᾶς βασιλ(ικῆς) μεγάλης τῶν ' $(\alpha)^2$ (α) τον $(\alpha)^2$ εν κ(υρί)ω ήμῶν ὑπερήδιστος κ $(\alpha)^2$ ποθεινότ (α) τος $(\alpha)^2$ ἀδελφό $(\alpha)^2$ ἐν ἰερομονάχοις χῦρ ἀγίων) γερόντων πρὸς τὴν καθ' ἡμ(ᾶς) σε(δασμίαν) κ(αὶ) ἱερὰν βασιλι- $\|^3$ κὴν μεγάλην Λαύραν παραγεγονότες, ἡξίωσαν ἡμ(ᾶς) ώσἄν παρέξωμεν αὐτοῖς ὅπερ ἔχομ(εν) περι τὸ Πρωτάτον οἴκημα, $\|^4$ τοῦ Καλλίστου ὀνομαζόμενον, ἴν' ἔχωσ(ιν) τὸ τοιοῦτον εἰς ἀνάπαυσ(ιν) τὴν ἑαυτῶν, διὰ τὸ μὴ κεκτῆσθαι τούτ(ους) ἀνάπαυσ(ιν) ἐκεῖσε ||⁵ τὴν οἰανδήτινα, τὴν ἀξίωσ(ιν) τούτ(ων) ἀσμενέστατα προσδεζάμενοι, ἄμα μεν κ(αἰ) διὰ τό πρός ἀλληλ(ους) φιλάδελφόν τε (καί) $\|^6$ ένωτ(ικόν) (καί) οίονεὶ σύμπνουν, πολλῶ δὲ πλέον δι' ἡν ἔχομ(εν) ἐντολὴν παρὰ τοῦ ἐν άγίοις ὡς αληθῶς κ(αἰ) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ᾿Αθανασίου $\|^7$ εἶναί τε τὰ καθ' ἡμ(ᾶς) θεῖα (καὶ) ἱερὰ μοναστ(ή)ρ(ια) ἐν (καὶ) ὑφ' ἐνὶ π(ατ)ρὶ σχεδόν ποιμαίνεσθαί τε κ(αὶ) διιθίνεσθ(αι), λέγομ(εν) διὰ $\|^8$ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἐγγράφου (καὶ) ἐνυπογράφου γράμμ(α)τος εἶναι ἀπὸ του νῦν $x(\alpha l)$ εἰς τοὺς έξῆς αἰῶνας ἄπαντας τὸ δη- $\|^{0}$ λωθ(ἐν) κελλίον τοῦ Καλλίστου, ἐντὸς εὑρισκόμενον τοῦ Πρωτάτου, τ(ῆς) διαληφθείσ(ης) σεβασμί(ας) (καὶ) ἱερᾶς βασιλ(ικῆς) $\mu(\epsilon)\gamma(\alpha)\lambda(\eta\varsigma)$ τῶν Ἰδήρων μον(ῆς) || 10 άναφαιρέτως (καί) άναποσπάστως παρά παντός. ήτις δή μονη ὀφείλ(ει) ἀπάρτι επιλαβέσθαι τοῦ τοιούτου οἰκήμ (α) τος $\| ^{11}$ καὶ αὕξειν κ $(\alpha$ ι) βελτιοῦν (καὶ) ποιεῖν πάντα τὰ δοκοῦντα τοῖς ἐν αὐτῆ μοναχοῖς, παρὰ μηδενὸς εύρίσκουσα $\| ^{12}$ λόγ(ον) τ(ὸν) τυχόντα ἢ διενόχλησ(ιν) τὴν ἡντιναοῦν, ἐπείπερ άπαξ άπεχαρισάμ(ε)θα τοῦτο πρὸς αὐτοὺς δι' οὐδὲν ἕτερον $\|^{13}$ άλλ' ἢ διὰ ἀγάπην τὴν πρὸς ἀλλήλ(ους)κ(αὶ) διάθεσ(ιν) καὶ συγγένειαν πν(ευματ)ικήν, ἄτε δή (καὶ) ένὸς πν(ευματ)ικοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς ὑπάρχοντες τέκνα, $\| ^{14}$ κ(α)τ(ά) τ(ἡν) εἰς τοῦτο θείαν ὑποτύπωσ(ιν) τοῦ ἀγ(ίου) π(ατ)ρ(ὸ)ς /ἡμ(ῶν)/ ϶Αθανασίου. Τούτου /χάριν/ γεγονός κ(αὶ) τὸ παρ(ὸν) γράμμα ἐπεδόθη αὐτοῖς δι' ἀσφάλειαν, ||15 μηνὶ Μαΐω (ivdixtiwn)05 ib(14) tou 60 36 36 60 60 60 61

+ 'Επεὶ δὲ εὐρἰσ[κεται] χ(α)τ(ὰ) τὸ παρ(ὸν) ἐκεῖσε ὁ μοναχὸ(ς) Γεννάδ(ιος), ἡμέτερος ὢν ἀδελφό(ς), λέγομεν $\parallel^{16}$ ἴνα καταμένη ἐν αὐτῶ, //ἐν ὧπερ εὐρἰσκετ(αι) $\mid$ κατὰ τὸ παρ(όν), τῷ ἔγγι- |στα τ(ῆς) γῆς πάτω $\mid$ χ(αὶ) τῷ μετ' αὐτόν, // μέχρ(ι) τέλους τ(ῆς) ἑαυτοῦ ζω(ῆς), (καὶ) τηνικαῦτα ἴνα ἔχη τοῦτο ἡ εἰρημ(έν)η σε(δασμί)α μονὴ ἐξ ὁλοκλήρου καθὼς ἄνωθ(εν) εἴρητ(αι) +

- $\|^{17} + O$ καθηγούμ(εν)ος τῆς σε(δασμίας) καὶ ἰερᾶς βασιληκῆς μεγ(ά)λ(ης) Λ αύρ(ας) Θεοφάνης ἱεροιμόναχος
  - $\| ^{18} + ^{\circ}O \|$ έλαχιστος έν ἰερομονάχοις Γ ρηγόριος δ προηγούμενος +

|| 19 + Μ(ητ)ροφάνης ἱερομόναχος και πν(ευματ)ικός π(ατ)ήρ +

- $\|^{20}$ + 'Ο ἐκκλησιάρχ(ης) τ(ῆς) σε(βασμίας) (καὶ) ἱερᾶς βασιλ(ικῆς) $\mu(\epsilon)\gamma(\acute{\alpha})\lambda(ης)$ Λαύρ(ας) Κυπριανό(ς) ἱερομόναχος
  - $\|^{21}$ + Μαλαχίας ιερομόναχος
  - + Γρηγόριος Ιερομόναχος
  - $\|^{22}$ + Σίμων ἱερομόναχος
  - + 'Ιωσήφ ἱερομόναχος ||²³ Μωυσης ἱερομόναχος
  - [... 10...] ιε[ρομόν]αχος.

L. 7 pro διιθύνεσθαι.

97. DÉCISION DES JUGES GÉNÉRAUX DE THESSALONIQUE

σεκρετικόν γράμμα (1. 82)

10 avril, indiction 14 a.m. 6929 (1421)

Les juges généraux de Thessalonique règlent en faveur d'Iviron un différend qui opposait le monastère aux Argyropouloi, au sujet de jardins situés près de Thessalonique.

Le texte. — Original (archives d'Iviron, n° 103). Deux feuilles de papier, collées haut sur bas, 850 (282 + 568) × 402 mm; au sommet, papier de renfort au verso. Plis horizontaux peu marqués. Conservation médiocre: le haut du document a disparu; déchirures sur le bord droit, taches, surtout dans la partie supérieure, et petits trous. Eucre noire pour le texte; encre marron pour les signatures. Dans le texte, deux accents sur ἀν, l. 3, 59, sur δè, l. 9. Tilde sur certains prénoms (l. 13, 14, 15, etc.). Iota souscrit, l. 58. — Au verso, notice sur le kollèma, éditée à la suite du texte. — Album: pl. XXXII-XXXIV.

Éditions: Iôakeim Ibèritès dans Grég. Pal., 5, 1921, au début (pages numérotées 846-851); Dölgen, Schalzkammer, n° 102.

Nous éditons d'après nos photographies, en signalant dans l'apparat les principales divergences de F. Dölger (D).

Analyse. — [Le début manque. Compte-rendu d'une session du tribunal des juges généraux de Thessalonique. Les juges font allusion au fait que les Argyropouloi] ont reçu une faveur du despote [Andronic Paléologue]. Ayant entendu [les juges, les Argyropouloi] ne firent que répèter ce qu'ils avaient déjà dit, et [les juges], se décidant sur ce que prescrivent les lois, qui établissent clairement que le procès doit finir là où il a commencé, leur ont déclaré ceci : puisque les moines affirment qu'ils peuvent produire des témoins dignes de foi et bien informés, qui chaque année prenaient à bail (paktikôs) les jardins (kèpopéribolia) du monastère [d'Iviron] lorsque [les moines] en avaient la possession, il fallait que [les Argyropouloi] viennent eux aussi, pour que [les juges] sassent une enquête sur place, pour que [les témoins] déclarent, avec les garanties nécessaires, ee que chacun d'eux versait au titre de chacun des jardins lorsque le monastère les détenait et les donnait en location, ce que [les Argyropouloi] perçurent ensuite lorsqu'ils les eurent reçus « personnellement » (prosôpikôs), et pour qu'on examine les améliorations qu'ils déclarent y avoir apportées (l. 1-7). Par la suite, les moines se présentèrent au tribunal (sékréton) pour une autre session du procès; les Argyropouloi furent invités à plusieurs reprises à se rendre auprès [des juges] pour faire ce qui leur avait été annoncé et ce qui semblait juste, mais ils ne vinrent pas et s'esquivèrent, avançant divers prétextes aux subordonnés [des juges]. En revanche, les moines se rendaient à chacune des sessions et s'installaient au tribunal, importunant [les juges] en les

pressant de trancher et de mettre fin au procès. Une fois de plus les Argyropouloi furent convoqués et ils agirent comme d'habitude (l. 7-11). Indignés par ces manœuvres, [les juges] se rendirent dans les jardins du monastère, en présence de nombreux archontes du Sénat, oikeioi de l'empereur [Manuel II] et de son fils le despote (liste de sept noms). Les moines amenèrent des témoins dignes de foi, des jardiniers irréprochables (liste de huit noms), que [les juges] exhortèrent à dire la vérité, leur demandant de déclarer sous serment ee qu'ils savaient sur cette question. Ils répondirent d'une seule voix qu'auparavant, lorsque [ces jardins] n'étaient pas encore détenus « personnellement » par les Argyropouloi, Georges Phraggopoulos donnait, pour le jardin qui par la suite a été divisé en deux par les Argyropouloi, 27 1/2 hyperpres; Kyriakos Kalothétos détenait un autre jardin (kèpos) et donnait 12 hyperpres; Théodore Makrès, un jardin pour 3 hyperpres par an; le fils de Phraggopoulos un quatrième jardin, pour 10 hyperpres; Dèmètrios Maurommatès un cinquième jardin, pour 8 hyperpres: en tout 59 1/2 hyperpres [exactement 60 1/2]. Ils fournissaient également chaque année [des redevances en nature]: 600 ehoux, 12 planches de poireaux, 6 planches de carottes, 1800 têtes d'ail, 1800 oignons, 1800 grenades, 6 charges (gomaria) de laitues (maïounia, cf. notes), 600 eoncombres, 300 citrouilles, 300 melons et, chacun d'eux, les sabbatiatika coutumiers (l. 11-24). Les mêmes témoins déclarèrent ceci: lorsque les Argyropouloi reçurent les jardins, ils perçurent la première année du jardinier Mourtas et de Dèmètrios Argyropoulos 30 hyperpres pour le premier jardin, que les Argyropouloi avaient divisé en deux; Phraggopoulos et Nicolas Karbounès avaient un deuxième jardin et versèrent à partir de la première année 14 hyperpres par an aux Argyropouloi; Théodore Makrès, pour le troisième jardin, 6 hyperpres; le jardinier Kalothètos, pour le quatrième jardin, 16 hyperpres; et Maurommatès, pour le cinquième jardin, 20 hyperpres; en tout 86 hyperpres pour la première année; le loyer (paktos) ayant été depuis considérablement augmenté chaque année, il atteint actuellement 115 hyperpres, sans compter les choux, melons, grenades et autres [produits] susdits reçus par les Argyropouloi. [Les Argyropouloi] détenaient ces jardins depuis dix-sept ans (l. 24-31). Attendu que les Argyropouloi ne voulaient pas rejoindre [les juges] ni entendre les témoignages, comme il a déjà été dit, mais faisaient savoir hors du tribunal, au coin des rues, qu'ils avaient dépensé 17 000 aspres pour entretenir et améliorer les biens du monastère, [les juges] ont longuement enquêté sur ce point. Les témoins susmentionnés, qui avaient travaillé ces biens alors qu'ils appartenaient au monastère, puis lorsqu'ils furent cédés aux Argyropouloi, connaissaient bien les améliorations que ceux-ci avaient faites : le fossé situé à l'est du jardin [de l'Est], qui était large et envahi par les roscaux, a été nettoyé à plusieurs reprises et rétréci par les Argyropouloi; au sujet du grand fossé qui est au sud des jardins, et de l'agrandissement [de la superficie cultivée en jardins], que les Argyropouloi ont déclaré avoir fait: cet agrandissement a été effectué, en longueur et en largeur, en plusieurs années, [mais] il ne mesure guère que 1 1/2 sporyia (cf. notes); le champ où a été fait le fossé et celui qui est au delà du fossé vers le rivage appartiennent au monastère (l. 31-37). Les moines firent savoir que, pour ce fossé, les Argyropouloi avaient retenu six mois du loyer (pakton) annuel dû au monastère, c'est-à-dire 15 hyperpres. [Les témoins], compétents en la matière, estimèrent et déclarèrent sous serment, en présence [des juges] et des archontes, que pour le nettoyage du fossé qui est à l'est des jardins, dans lequel les racines des roseaux se propageaient, si bien que les roseaux gagnaient dans le jardin et même au sud, là où le fossé a été refait par les Argyropouloi, pour tout cela, il avait fallu cent [journées d']ouvriers; le salaire quotidien de chacun étant de 4 aspres, nourriture comprise, la dépense totale a dû être de 400 aspres (l. 37-42). Ensuite, lors d'une autre session

du procès, comparurent devant [les juges] les maçons (trois noms) qui avaient effectué dans les jardins des travaux sur les puits et les canalisations. Un des puits s'étant effondré, Andréas Kampanarès avait été appelé comme artisan par les Argyropouloi pour le reconstruire et l'équiper; pour le nettoyage, il lui avait fallu dix (journées d']ouvriers, pour la construction quatre (journées d'artisans et vingt d'ouvriers, pour le chaînage (katènôma, cf. notes) du puits deux pièces de bois, soit une dépense totale de 150 aspres. Argyros fils de Xyphilinos et Georges Monomaque avaient reconstruit en l'agrandissant un autre puits et sait sept canalisations - deux à neuf, cinq réparées — tout cela avec quatorze [journées d'artisans] (« truelles », cf. notes), vingt [journées d']ouvriers, sept koila de chaux, trois de tuiles, un lagènion d'huile de lin et deux aspres de chanvre, soit une dépense totale de 20 hyperpres. Ceci avait été fait pendant la dixième indiction [1416/17]. Les moines affirmaient que les Argyropouloi avaient pris les pierres [utilisées] pour ces travaux à une maison [abandonnée?] du monastère, située dans le quartier [de la Porte] d'Or, dans la cour de Saint-Georges (l. 42-50). [Les juges] ont [aussi] examiné, à l'aide des témoignages reçus, quels étaient les revenus perçus par le monastère lorsqu'il disposait de [ees biens], et ceux perçus ensuite par les Argyropouloi depuis qu'ils les détenaient. Le monastère percevait chaque année comme loyer de ses jardins 59 1/2 hyperpres. Les Argyropouloi, dès lors qu'ils obtinrent ces [biens] du monastère par un contrat de location (ekdosis) dudit ecclésiarque et de ses [partisans], il y a dix-sept ans, après que grâce à Dieu la présente ville [Thessalonique] et la destinée des Romains furent rendues à la domination de l'empereur, en retirérent la première année un revenu de 86 hyperpres, qui fut peu à peu porté lors des années suivantes à 115 hyperpres, sans compter les sabbatiatika et les autres droits coutumiers mentionnés ci-dessus, que le monastère avait également perçus. Il apparut que l'ensemble des frais encourus par les Argyropouloi, pour les maçons, les deux puits et les canalisations ouvertes, se montait à 59 hyperpres et 4 aspres (l. 50-57). Le droit apparaissant clairement, et le monastère ayant subi un grand dominage, [les juges], voulant mettre un terme à ce procès, ont estimé à propos de convoquer à nouveau les Argyropouloi au tribunal pour qu'on les informe du déroulement de l'enquête et qu'ils fassent éventuellement leurs observations. Ce qui a été fait. [Les Argyropouloi] se rendirent au tribunal avec mauvaise grâce, après avoir reçu maintes convocations. [Les juges] les invitèrent avec insistance à se défendre, après leur avoir exposé les résultats de l'enquête, mais [les Argyropouloi] se bornèrent à répéter ce qu'ils disaient depuis le début: « nous n'avons pas à nous défendre », « nous n'avons rien à dire sur cette affaire » (l. 57-61). [Les juges], qui devaient rendre justice au monastère conformément aux enquêtes faites et aux témoignages reçus, ont décidé ecei: attendu que les biens du monastère étaient mis en valeur depuis toujours et produisaient un revenu non négligeable, 59 1/2 hyperpres plus les autres droits; que l'hiéromoine Théodoulos, ancien ecclésiarque du monastère, profitant de discordes survenues entre [les moines] et du départ de l'higoumène et évêque, ne songeant d'aucune façon à l'intérêt du monastère, mais visant plutôt à s'enrichir lui-même de la ruine du monastère, comme il ressort clairement de l'affaire, avait donné en location, avec quelques moines qui lui étaient totalement dévoués, les biens du monastère aux Argyropouloi, échangeant, sans compter les autres droits, les 59 1/2 nomismata de revenu annuel que le monastère percevait pour ses biens, ou plutôt les 115 perçus par les Argyropouloi depuis de nombreuses années, contre les 30 nomismata versés par les Argyropouloi; [il est décidé] que le grand monastère impérial d'Iviron ait dès maintenant et à l'avenir la pleine propriété de ces jardins, sans pouvoir être inquiété par les Argyropouloi ni par leurs ayant droit, car c'est à l'encontre de toutes les lois et de la justice divine, et par ruse, qu'avait été passé « l'accord

personnel» (prosôpikè symphônia) que Théodoulos et les moines de son bord avaient conclu avec les Argyropouloi (l. 61-73). En effet, les lois autorisent les maisons pieuses à louer « personnellement », ou en emphytéose, les biens à l'abandon, qui sont sans revenu, tombent en ruine et exigent de nombreuses dépenses -- mais en vue d'un gain, et pas au détriment des maisons pienses ni des monastères - et non pas à renoncer, au bénéfice d'un intérêt ou appétit particulier, à des biens qui produisent — ni à un revenu annuel de 115 hyperpres pour un revenu de 30. [Les juges] ont également décidé, en manifestant beaucoup de mansuétude, que si à l'avenir [les Argyropouloi] n'inquiètent pas le monastère, ils resteront eux-mêmes à l'abri de toute revendication du monastère sur les revenus qu'ils ont retirés de ses biens jusqu'à ce jour, [revenus] que [le monastère] serait en droit de réclamer. Mais si [les Argyropouloi] inquiètent [le monastère], celui-ci devra recevoir d'eux, sans discussion, le revenu qu'ils ont retiré des biens du monastère pendant dix-sept ans. L'acte (grammala) que [les Argyropouloi] détiennent, qui soi-disant prouve leur droit, est nul et non avenu car il a été établi illégalement. Cesser de porter tort au monastère et eesser de le priver de ses [biens] comptera pour le salut de l'âme des Argyropouloi, qui devraient plutôt lui faire une donation, comme le font beaucoup de bons chrétiens (l. 73-82). Conclusion, adresse au monastère d'Iviron, date (l. 82-83). Signatures (l. 84-85).

Au verso, notice d'un tabullaire impérial sur le kollèma.

Notes. — L'affaire. La disparition de la partie supérieure du document empêche de connaître certaines circonstances de l'affaire, qui étaient évoquées au début. Notre n° 98, relatif au même sujet, apporte cependant quelques compléments.

A la suite de troubles survenus à l'intérieur du monastère d'Iviron et du départ de l'higoumène, l'hiéromoine Théodoulos, ecclésiarque, avec l'appui de ses partisans, avait, au nom du monastère, loué à de riches Thessaloniciens, les Argyropouloi, des jardins situés près de Thessalonique. Les Argyropouloi formérent une société familiale constituée à titre viager (prosôpikôs) dans le but de faire exploiter ces jardins en sous-location (un des sous-locataires, Démètrios Argyropoulos, pourrait être apparenté aux preneurs, cf. Prosopographie). Le contrat avait été rédigé en 1404 (cf. l. 30, 53, 79; les Argyropouloi détiennent ces jardins depuis dixsept ans), peu après le retour de Thessalonique à la domination byzantine (1403; cf. l. 53-54). Nous ne connaissons qu'imparfaitement la teneur de ce contrat; le loyer annuel dû à Ivirou par les Argyropouloi, sans compter les redevances en nature, y avait été fixé à 30 hyperpres (l. 68, 76), et non pas à environ 60 comme c'était le cas auparavant, lorsqu'Iviron louait directement les jardins (cf. l. 22 et 52). On considéra plus tard, sur la foi d'un acte du prôtos, que ce bas loyer, et le contrat lui-même, s'expliquaient par le fait que Théodoulos et ses partisans s'étaient laisses corrompre par les Argyropouloi (cf. le présent document, l. 66; notre n° 98, l. 6: dôrodokia); mais on peut supposer qu'Iviron avait consenti à ce partage à moitié du loyer parce que les Argyropouloi s'étaient engagés à effectuer d'importantes améliorations dans les jardins. Ils y firent en effet des investissements, dont le montant ne put pas être précisement établi. Eux-mêmes auraient prétendu, hors du tribunal, avoir dépensé une somme considérable pour entretenir et améliorer les jardins, 17000 aspres (l. 32), soit environ 1214 hyperpres. Le présent jugement mentionne, d'après l'enquête qui avait été faite, deux séries de travaux effectués par les Argyropouloi; la première, qui s'étendit sur plusieurs années (l. 35, 36), consista à faire curer deux fossés, l'un à l'est des jardins (l. 34-35), l'autre au sud (l. 35-37, 41), ce qui accrut un peu la superficie cultivable. Plus tard, en 1416/17, d'autres investissements furent effectués

par les Argyropouloi, pour réparer des puits et des canalisations (l. 42-50). Au total, mais on notera que pour les travaux les plus anciens on dut se contenter d'une estimation, peut-être tendancieuse, fournie par les jardiniers, les Argyropouloi n'auraient en fait investi qu'un peu plus de 59 hyperpres (l. 57), desquels il faudrait soustraire, la remarque n'est pas faite dans le jugement, la participation d'Iviron, 15 hyperpres pour le curage du fossé sud (l. 38-39), sans compter la fourniture des pierres pour la réparation des puits (l. 49-50). Quoi qu'il en soit, grâce à ces investissements, dont on pourrait supposer qu'ils furent entrepris dès 1404, et en raison de la montée des prix consécutive aux raids turcs qui s'intensifièrent autour de Thessalonique à partir de 1416, les Argyropouloi avaient pu augmenter régulièrement (cf. 1. 55) le montant de la sous-location des jardins, qui passa de 86 hyperpres dès la première année à 115, avant même 1421 (l. 54-55, 68-69). Voir à ce sujet K.-P. Matschke, Die Schlacht bei Ankara und das Schicksal von Byzanz (Forschungen zur mittelalterlichen Geschichte, 29), Weimar, 1981, p. 159-175, en particulier p. 168-169.

Peu avant 1421, les autorités d'Iviron, regrettant l'accord conclu en 1404 parce qu'il était devenu désavantageux, voulurent recouvrer les jardins et faire annuler le contrat de location qui les liait aux Argyropouloi, en prétendant que ce contrat avait été établi de façon frauduleuse (voir le comportement à certains égards comparable des Ibères en 1295 dans l'acte *Iviron* III, n° 67). Le monastère s'adressa semble-t-il à Andronic Paléologue, despote à Thessalonique depuis 1408, qui chargea le prôtos de l'Athos d'une enquête à Iviron, pour savoir dans quelles conditions le contrat avait été établi (notre n° 98, l. 6-8). Le rapport du prôtos, qui concluait à l'irrégularité de l'acte passé en 1404, fut transmis par le despote aux juges généraux de Thessalonique, chargés de cette affaire (cf. ibidem, l. 8-9).

Le présent document, signé par l'évêque de Campanie et par le grand chartophylax de la métropole de Thessalonique, est l'acte de ces juges généraux, bien que les signataires ne se donnent pas ce titre. L'hypothèse de F. Dölger: le présent document serait un «bischöfliche Gerichtsurkunde » et l'acte des juges généraux, évoque dans notre nº 98, serait un autre document, plus tardif (cf. Schatzkammer, p. 263 et 269), n'est pas plausible: les détails donnés par notre n° 98 sur l'acte des juges généraux de Thessalonique se retrouvent dans le présent document, y compris la longueur du procès (notre nº 98, 1. 9), et le laps de temps (du 10 avril, date du présent document, au 1er juin, date de notre nº 98) est trop court pour qu'on puisse y loger une nouvelle procédure, son aboutissement, puis un voyage de l'higoumène d'Iviron à Constantinople (notre n° 98, l. 2). — Sur les juges généraux de Thessalonique, cf. P. Lemerle, Recherches sur les institutions judiciaires à l'époque des Paléologues, Annuaire de l'Institut de Philologie et d'Histoire orientales et slaves IX, Mélanges H. Grégoire I, Bruxelles, 1949, p. 369-384 (cf. p. 377-380), repris dans In., Le monde de Byzance: Histoire et Institutions, Londres, 1978, n° XI; In., Documents et problèmes nouveaux concernant les Juges généraux, Δελτίον τῆς Χριστιανικής ἀρχαιολογικής Έταιρείας, 4, Athènes, 1964, p. 29-44 (cf. p. 35-41), repris dans Le monde de Byzance..., n° XIV (où il est remarqué que les juges généraux «locaux» ne signent pas nécessairement comme tels), et Kullumus, p. 381-382.

Entre temps, les Argyropouloi avaient apparemment reçu une faveur du despote (cf. le présent document, l. 2) qui les exemptait sans doute de la juridiction des juges généraux au bénéfice d'un autre tribunal, ce qui expliquerait qu'ils aient observé une attitude dilatoire durant le procès, ne se présentant pas aux sessions ou se refusant, s'ils s'y rendaient, à la moindre déclaration. Mais les juges alléguèrent la loi (Dig. 5.1.30 = Bas. 7.5.29, cf. Ecloga Bas., p. 276)

qui stipule que le procès doit se poursuivre là où il a commencé (προκάταρξις; 1. 3-4; nous devons l'hypothèse et les références à Marie Theres Fögen) et, irrités par la conduite des Argyropouloi, ils durent se résoudre à mener l'enquête en leur absence. Plusieurs des éléments de cette enquête, l'augmentation importante des sous-loyers, les investissements considérés comme modiques faits autrefois par les Argyropouloi, furent donc réunis par les témoins présentés par Iviron (l. 15-16, 20-22, 25-28), parmi lesquels figurent des jardiniers sous-locataires des Argyropouloi qui étaient d'anciens locataires du monastère (Phraggopoulos, Makrès, Kalothétos); leur impartialité n'est peut-être pas au-dessus de tout soupçon. Il résultait aussi du témoignage des jardiniers que les jardins d'Iviron étaient exploités en 1404 et donc que le contrat de location contrevenait au droit (Nov.J. 120, Rallès-Potlès II, p. 592-593), lequel interdit de louer, pour une longue durée, les biens des maisons pieuses qui ne sont pas à l'abandon (cf. l. 71-75). Enfin, le contrat aurait été établi par ruse, à la suite d'une corruption, selon le rapport du prôtos — mais ce rapport était fondé sur une enquête faite à Iviron (notre n° 98, l. 8) et l'ancien ecclésiarque Théodoulos, apparemment vivant en 1421 (cf. le présent document, l. 64), n'avait semble-t-il pas été entendu. Quoi qu'il en soit de certaines faiblesses de l'enquête, voire de l'argumentation, les juges décidèrent, pour les raisons indiquées ci-dessus, d'annuler le contrat (l. 79-80) et de restituer immédiatement les jardins au monastère (I. 69-70). Le despote Andronic délivra, peu après le 10 avril 1421, une lettre aux autorités d'Iviron, confirmant le jugement (notre n° 98, l. 3 et passim).

Craignant probablement de nouvelles manœuvres des Argyropouloi, l'higoumène d'Iviron, Akakios, se rendit à Constantinople, porteur de la lettre du despote, et demanda à l'empereur de promulguer une ordonnance à ce sujet, pour plus de sûreté. Peut-être parce que la validité du jugement pouvait être critiquée, l'enquête n'ayant pas été contradictoire, l'empereur, par une ordonnance du 1er juin 1421 (notre n° 98), décida qu'avant l'exécution du jugement une nouvelle confrontation entre les Argyropouloi et les moines était malgré tout nécessaire, devant le même tribunal, dont la compétence était ainsi confirmée; un délai de quarante jours fut accordé aux Argyropouloi pour qu'ils viennent enfin se défendre, délai au terme duquel, s'ils ne se présentaient pas, notre n° 98 devait être remis à Iviron, et le droit du monastère définitivement établi en vertu du jugement des juges généraux. Notre n° 98 se trouvant dans les archives d'Iviron, nous comprenons que les Argyropouloi ne se présentèrent pas et que le monastère gagna le procès.

Prosopographie. Le despote (l. 2), fils de l'empereur Manuel II (le présent document, l. 12; notre n° 98, l. 1, 14), est Andronic Paléologue, à Thessalonique de 1408 à 1423: PLP n° 21427.

— Sur les Argyropouloi (l. 4 et passim) connus à Thessalonique à cette époque, cf. PLP n° 1249 (d'après Mertzios, Mnèmeia, p. 50-51: Georges et Constantin A., « nobles » thessaloniciens en 1425), n° 1261 (d'après Mertzios, Mnèmeia, p. 52: Dèmètrios A., lui aussi « noble » en 1425; le PLP propose de l'identifier au Dèmètrios A. du présent document, qui, l. 25, loue un jardin aux Argyropouloi); voir aussi P. Canivet - N. Oikonomidès, (Jean Argyropoulos) La comédie de Kalablatlas, Invective byzantine du xve s. (tiré à part de Diptycha, 3), Athènes, 1982-83, p. 17.

— Sur l'archonte Jean Ange Philanthrôpènos, neveu de feu le césar [vraisemblablement Manuel Ange Philanthrôpènos] (l. 12-13), qui n'est connu que par ce document, cf. PLP n° 29767. — Thomas Chrysolòras (l. 13) fit partie d'une délégation représentant Thessalonique dans des négociations avec Venise en 1425 (Mertzios, Mnèmeia, p. 46, 47, 50). — Sur Théodoulos, ecclésiarque d'Iviron (l. 64, 72), cf. Introduction, p. 7 et 17. — Sur Nicolas Prébézianos, grand chartophylax de la métropole de Thessalonique de 1414 à 1421 (l. 85), cf. PLP n° 23701. —

Sur Dèmètrios Katablattas, tabullaire impérial en 1405 (acte de Vatopédi, édité par Arkadios Vatopédinos, Grég. Pal., 3, 1919, p. 337-339; mélecture Καλαβίας), et encore en 1421 d'après le présent document (verso), cf. Canivet - Oikonomidès, op. cit., p. 9-15. — Les autres personnes mentionnées ne sont pas connues par ailleurs (cf. PLP, s. vv.).

Sur les troubles qui survinrent dans le monastère d'Iviron vers 1404 et sur les biens du monastère dont il est question dans le présent document, cf. Introduction, p. 17 et 34.

- L. 12, le sénat de Thessalonique est aussi mentionné dans l'acte Docheiariou n° 54, l. 11, en 1414. Sur le sénat et les archontes de la ville, cf. O. Tafrali, Thessalonique au quatorzième siècle, Paris, 1913, p. 22; A E. Βακαιορουιος, Ίστορία τοῦ νέου ελληνισμοῦ, I, Thessalonique, 1961, p. 199-200; Dionysiou, p. 169.
- L. 23, μαϊούνια: sans doute à rapprocher de μαϊούλιον (cf. Du Cange, Dèmètrakos, s.v.), « laitue ».

Γομάριον: «charge», unité de poids, cf. Schilbach, Metrologie, p. 170: 96 kg.

- L. 24, 55, σαββατιατικά: F. Dölger (Schatzkammer, p. 270), qui traduit par « Feierabendabgaben », redevances du samedi, estime qu'il s'agit d'une coutume thessalonicienne.
  - L. 34-36: les jardins étaient alignés Est-Ouest, et limités à l'Est et au Sud par des fossés.
- L. 37, σπορυιά: « ensemencement », unité de superficie, de valeur inconnue ; cf. Dèmètrakos, s.v. σποριά.
- L. 45-46: la distinction qui est faite dans ce compte entre ouvriers (ergalai) et artisans (technitai) suggère que ces derniers percevaient un salaire supérieur à celui des ouvriers (pour ceux-ci, il était de quatre aspres par jour, nourriture comprise, cf. l. 41-42). S'il en est ainsi, le salaire des artisans ne pouvait cependant pas, d'après ce compte, dépasser 6 aspres.
- L. 46, κατήνωμα: «chaînage»; F. Dölger (Schatzkammer, p. 270) propose, dans le inême sens, de traduire par «Verbindung», «Verstrebung».
- L. 48, μυστρίον: truelle; διὰ μυστρίων τεσσαρεσκαίδεκα, nous comprenons: 14 journées de travail de maçons, les maçons étant sans doute considérés comme des artisans et non comme des ouvriers.

Κοιλόν, mesure de capacité, cf. Schilbach, Metrologie, p. 158-159: 34,168 l. (du turc kile). Λαγήνιον, mesure de capacité, cf. ibidem, p. 118: 5,742 l.

- L. 48-49: on notera que les entrepreneurs conservaient un certain temps leur comptabilité (les travaux remontaient en effet à quatre ans, cf. l'analyse).
- L. 50: sur la Porte d'Or, à l'époque moderne Porte du Vardar, à l'Ouest-Sud-Ouest de la ville, cf. Spiesen, Thessalonique, p. 55-56.
- L. 57, le total des améliorations faites par les Argyropouloi 59 hyperpres + 4 aspres équivaut à la somme de 400 aspres (l. 42) + 150 aspres (l. 46) + 20 hyperpres (l. 49), ce qui implique que la valeur de l'aspre ait été de 1/14 hyperpre (cf. déjà Dölger, Schatzkammer, p. 269); il s'agit sûrement d'aspres turcs qui continuaient à circuler largement d'après le présent document à Thessalonique bien après la fin de la première occupation ottomane; cf. T. Bertelè, Numismatique byzantine, édition française mise à jour par Cécile Morrisson, Wetteren, 1978, p. 88-89.
- L. 74: προσωπικώς, « personnellement » (cf. aussi l. 7, et l. 72: προσωπική συμφωνία), à propos d'un contrat de location consenti à une ou des personnes déterminées (Nov.J. 120.1 pr.

= Bas. 5.2.1), par opposition à ἐμφυτευτικῶς, qui fait allusion à un contrat de plus longue durée (Nov.J. 120.6.1 = Bas. 5.2.6).

Acte mentionné: contrat de location (grammata, l. 79, cf. l. 53 : ekdosis, l. 66 : ἐξέδοτο) de jardins, consenti par l'ecclésiarque Théodoulos aux Argyropouloi, [1404], invalidé par le présent document: perdu.

... $\| \cdot [....]$ ιτει, εἴπερ ἀπείρ[(ως)] έχου[σ(ιν)] αὐτοὶ τοῦ λέγειν τε καὶ [ἀ]ντιλέγειν, ἐπειδήπερ άκηκοότες ἀεὶ τοῖς προτέρ[ο]ἰς αὐτ $(ilde{\omega}$ ν) ἐπέμενον λόγοις. ἀλλ' η μ[...i...] $\Vert _3$ [...ii...] δίκαια νομίσαντες είναι διὰ τὴν τῶν θεί(ων) νόμ(ων) παρακέλευσιν, τῶν σαφῶς καὶ ἀριδήλως διαγορευόντ(ων) ὡς ἔνθα αν ή προχά[ταρξις γένηται] || 4 [έχεῖ κα]ὶ τὸ πέρ(ας) τῆς δίκης ὀφείλει γίγνεσθαι, εἴπομ(εν) τοῖς 'Αργυροπούλοις, ώς ἐπειδή οἱ μοναχοὶ διισχυρίζονται ἔχειν μάρτυρας παρασχέσθ(αι) τάχα γνωστ[ι]κούς || 5 καὶ εὐυπολήπτους, οἴτινες ἐλάμδανον παρὰ τῆς μονῆς, ὅτε ἐν κατασχέσει αὐτ(ῶν) ην, κατ' ἔτος πακτικῶς τὰ κηποπεριδόλ (ι) α, ὀφείλετε καὶ ὑμεῖς ἐλ̞[θεῖν, ἵνα] ἐπιστῶμ(εν) $\| ^6$ τοπικ(ῶς)έκεῖ καὶ μαρτυρήσωσι μετά τ(ῆς) προσηκούσ(ης) ἀσφαλεί(ας) τί μ(ἐν) παρεῖχεν ἕκαστος αὐτ(ῶν) ύπὲρ ἐκάστου κηποπεριδολίου, ὅτε ἐδέσποζε τούτ(ων) η μον(ἡ) καὶ ἐξεδίδου αὐτά, τί δ' αὐθις ||⁷ ἐλαμδάνετε ὑμεῖς, ἐξότου προσωπικῶς ἐλάδετε ταῦτα, καὶ ἐξετασθῶσι καὶ αἱ βελτιώσεις ἄσπερ διισχυρίζεσθε ποιήσαι ἐν αὐτοῖς. Ἐντεῦθεν καὶ εἰς ἐτέρ(αν) συνέλευσ(ιν) ||8 τῆς κρίσ(εως) ἀπήντησαν μ(ἐν) οἱ μοναχοὶ εἰς τὸ σέκρετ(ον), διεμηνύθησαν δὲ καὶ οἱ ᾿Αργυρόπουλοι καὶ δἰς καὶ τρὶς ἴνα συνέλθωσιν ήμξη και γένηται όσον προύφημ(εν) $\| \cdot \|_0$ αύτοῖς και όσον έδοξε δίκαιον. οι δὲ οὐδαμῶς άφίκοντο, αλλ' ἐξέφευγον λέγοντες καὶ μηνύοντες διὰ τῶν ὑπηρετ(ῶν) ἡμ(ῶν) ἄλλα ἀντὶ ἄλλων. Οἰ δὲ μοναχοί ἀείποτε κ(αί) $\parallel^{10}$ εἰς ἑκάστην συνέλευσιν ἡμ(ῶν) συνήρχοντο καί παρέδρευον εἰς τὸ σέκρετον διενοχλοῦντες και ἐπικείμενοι ἡμῖν πέρ(ας) και τομὴν γενέσθ(αι) τῆς ὑποθέσ(εως). Καὶ πάλιν οἱ ᾿Αργυρόπουλοι $\|^{11}$ ἐμηνύοντο, αὐτοὶ δὲ τὰ εἰωθότα αὐτ $(\tilde{\omega} v)$ ἐποίουν. ᾿Ανθ΄ $\tilde{\omega} v$ ἀγανακτίσαντες τὴν πολλ(ὴν) ἐπήρειαν αὐτ(ῶν) ἀφίγμεθα τοπικῶς εἰς τὰ κηποπεριδόλια τῆς μον(ῆς), συμπαρόντ(ων) ήμῖν κ(αὶ) ∥™ οὐκ ὀλίγ(ων) ἀρχόντ(ων) τῶν τῆς συγκλήτου τῶν οἰκείων τῶ κραταιῶ καὶ ἀγίω ἡμ(ῶν) αὐθ(έν)τ(η) καὶ βασιλεῖ καὶ τῷ περιποθήτω υἱῷ αὐτ(οῦ) τῷ πανευτυχεστάτω αὐθ(έν)τ(η) ἡμ(ῷν) τῶ δεσπότ(η), τοῦ τε κυρ(οῦ) Ἰω(άνν)ου Ἄγγέλου [13 τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ, τοῦ καὶ ἀνεψιοῦ τοῦ άοιδίμου καί μακαρίτου καίσαρος, τοῦ Χρυσολωρᾶ κυρ(οῦ) Θωμᾶ, τοῦ Παλαιολόγου κυρ(οῦ) Δημητρ(ίου) τοῦ Πρίγκιπος, τοῦ Παλαιολόγου κυρ(οῦ) M(ιχα)ηλ $\|^{14}$ τοῦ Κρυβιτζιώτου, τοῦ Μετοχίτου κυρ(οῦ) ἀνδρονίκου, τοῦ ἀγγέλου κυρ(οῦ) Μιχ(α η)λ τοῦ Τρυπομμ(ά)τ(η) καὶ τοῦ Διαγούπη χυρ(οῦ) Θεοδώρου καὶ ἐτέρ(ων)· καὶ παρήγαγον οἱ μοναχ(οἰ) μάρτυρας ἀν(θρώπ)ους καλ(ούς), $\| ^{16}$ κηπωρούς ἀνεπιλήπτους, Νικόλαον τὸν Καρδούνην, Γεώργ(ιον) τὸν Φραγγόπουλον, Θεολόγ(ον) τὸν Βερδούχαν, Κυριακόν τὸν Βραχν(όν), Νικόλ(αον) τὸν Λεβούνην, Θεόδωρον τὸν || 10 Μακρῆν, Κυριακόν τὸν Καλόθετ(ον) καὶ Ἰω(άννην) τὸν Μοσχιανόν, οὕστινας πρῶτον μ(ἐν) παρηνέσαμ(εν) καὶ ἐνουθετήσαμ(εν), οἵας μερίδος μ(ἐν) τεύξονται παρὰ Θ(εο)ῦ ἐν τῷ ἀτελευτήτω || 17 καὶ μέλλοντι αἰῶνι ἐκείνω οἱ καλῶς βιοῦντες καὶ τὴν ἀλήθειαν λέγοντες καὶ ὁμολογοῦντες καὶ άνακαλύπτοντες περί παντό(ς) πράγμ(α)τος, καὶ μάλιστα περί πραγμ(ά)τ(ων) καὶ $\| ^{18}$ ύποθέσ(εων) άμφιβαλομ(έ)ν(ων), οἵας δὲ οἱ διὰ χάριν ἢ φιλίαν ἢ ἔχθραν ἢ κέρδη ἢ ἄλλας τινὰς ἀφορμὰς ὑπαιτίους περικαλύπτοντες καὶ συσκιάζοντες τῷ ψεύδει τ(ὴν) ἀλήθει(αν). $\| ^{19}$ ἔπειτα δὲ ἡρωτήσαμ(εν) αὐτούς μεθ' ὄρκου ἀσφαλοῦς εἰπ(εῖν) ὅσον συνίσασιν εἰς τὴν προκειμ(έ)νην ἀρτί(ως) ὑπόθεσ(ιν). Καἰ έμαρτύρησαν ἄπαντες ὡς ἀφ' ένὸ(ς) στόμ(α)τος ὅτι, πρὸ τοῦ κατασχεῖν $\|^{20}$ ταῦτα τοὺς

'Αργυροπούλους προσωπικώς, παρείχεν ὁ Φραγγόπουλος εἰς τὸ κηποπεριβόλ(ιν), ὅπερ διηρέθη μετα ταῦτα παρὰ τῶν ᾿Αργυροπούλ(ων) εἰς δύο, (ὑπέρ)π(υ)ρα εἰχοσιεπτὰ ἥμισυ· κατεῖχ(εν) $\|^{21}$ ὁ Καλόθετος έτερον κήπον και ἐδίδου (ὑπέρ)π(υ)ρα δώδεκα. κατεῖχε και Θεόδωρος ὁ Μακρῆς ἕτερον κῆπον διδοὺς κατ' έτος (ὑπέρ)π(υ)ρα τρία· καὶ κατεῖχε καὶ ὁ υἰὸς τοῦ Φραγγοπούλου ἔτερ(ον) $\parallel^{22}$ τέταρτον κῆπον διδούς κατ' ἔτος (ὑπέρ)π(υ)ρα δέκα κατεΐχε καὶ ὁ Μαυρομμ(ά)τ(ης) πέμπτον κῆπον διδούς κατ' έτος $(\dot{\nu}\pi\dot{\epsilon}\rho)\pi(\nu)$ ρα ὀκτώ· $(\dot{\nu}\mu)$ οῦ $(\dot{\nu}\pi\dot{\epsilon}\rho)\pi(\nu)$ ρα πεντηκονταεννέα ήμισ ν · ἔδιδον δὲ κατ' ἔτος καὶ $\|^{23}$ λάχανα ἐξακόσ(ι)α, πράσων πρασιὰς δώδεκα, δαυκί(ων) πρασιὰς ἕξ, σκόροδα χίλια ὀκτακόσια, κρόμμυα χίλια ὀκτακόσια, ῥοΐδια χίλια ὀκτακόσια, μαϊουνί(ω v) γομάρ(ια) $\|^{2i}$ ἕξ, τετράγκουρα έξακόσια, κολοκύνθια τριακόσια, πεπώνια καλ(ὰ) τριακόσ(ια) καὶ ἐξ ἐκάστου περιδολίου τὰ συνήθη σαβδατιατικά. 'Αφ' οὖ δὲ ἔλαβον οἱ 'Αργυρόπουλοι τ(οὺς) ‖²⁵ κήπους, ἐμαρτύρησ(αν) πάλιν οἱ ἄνωθ(εν) δηλωθ(έν)τες μάρτυρες ὅτι ἔλαδον οἱ ᾿Αργυρόπουλοι ἀπὸ τοῦ Μούρτα τοῦ κηπωροῦ κ(α)τ(ὰ) τὸν πρῶτ(ον) χρόν(ον) καὶ Δ ημητρ(ίου) τοῦ ᾿Αργυροπούλου (ὑπέρ)π(υ)ρα τριάκοντα $\|^{26}$ ἕνεκ(εν) τοῦ πρώτου τοῦ κήπου τοῦ διαιρεθ(έν)τος παρὰ τῶν ᾿Αργυροπούλ(ων) εἰς δύο· κατεῖχε καὶ δ Φραγγόπουλος καὶ ὁ Καρβούνης δεύτερον κῆπον παρέχοντες τοῖς ᾿Αργυροπούλοις ἀπὸ τοῦ (πρώτ)ου $\|^{27}$ χρόνου κατ' ἔτος (ὑπέρ)π(υ)ρα δεκατέσσαρα. ἔλαδε καὶ Θεόδωρος ὁ Μακρῆς τρίτ(ον) χηποπεριδόλιον διδούς άπὸ πρώτου χρόνου τοῖς ᾿Αργυροπούλοις (ὑπέρ)π(υ)ρα ἕξ΄ ἕλαδε Καλόθετος δ κηπωρὸ(ς) $\|^{28}$ τὸν τέταρτον κῆπον παρέχων κατ' ἔτος ἀπὸ πρώτου (ὑπέρ)π(υ)ρα δεκαέξ. ἔλαδε καὶ Δημήτρ(ιος) ὁ Μαυρομμ(ά)τ(ης) πέμπτον κῆπον καὶ ἔδωκ(εν) ἀπὸ πρώτου χρόνου (ὑπέρ)π(υ)ρα εξχοσι. (όμ)οῦ (ὑπέρ) π (η) ρα ὀγδοηχονταὲξ $\| z_0 \|$ τοῦ πρώτου χρόνου. διαφόρως δὲ καὶ κατ' ἔτος παρὰ τ $(\tilde{\omega} v)$ αὐτ $(\tilde{\omega} v)$ προσώπ (ωv) αὐξανόμ $(\epsilon) v(o v)$ τὸ πάκτος, ἀνεδιδάσθη ὅσον εὑρέθη τοῦ παρόντος χρόνου $(\dot{\upsilon}πέρ)π(υ)$ ρα έκατὸν πεντεκαίδεκα, άνευ τῶν λαχάν(ων), τῶν πε $πω-\|^{30}νl(ων)$, τῶν ῥοϊδl(ων) καὶ τῶν άλλων πάντ(ων) τῶν προαναγεγραμμ(ξ)ν(ων) τῶν παρὰ τῶν ^{3} Αργυροπούλ(ων) λαμδανομ(ξ)ν(ων) κατείχοντο δὲ παρ' αὐτῶν οἱ τοιοῦτοι κῆποι χρόν(ους) ἑπτακαίδεκα. Καὶ ταῦτα μ(ἐν) οὕτ(ως) ||³¹ ἐμαρτυρήθησ(αν) καὶ ἐξητάσθησ(αν). Ἐπεὶ δὲ οἱ ᾿Αργυρόπουλοι οὐκ ἡθέλησαν μεθ᾽ ἡμ(ῶν) παραγενέσθ(αι) καὶ ἀκοῦσαι τὰς μαρτυρί(ας), καθώς πολλάκις προείπομ(εν), ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ σε-∥³²κρέτου καὶ ἐν γωνία διεφήμιζον ὅτι ἐπτακαίδεκα χιλιάδας ἄσπρων κατηνάλωσαν εἰς σύστασ(ιν) καὶ βελτίωσ(ιν) τῶν κτημ(ά)τ(ων) τῆς μον(ῆς), ἐπολυπραγμονήσαμ(εν) καὶ πολύν λόγ(ον) ἐποιησά- $\|^{33}$ μεθα καὶ περὶ τούτου· καὶ ἐμαρτύρησαν οἱ ἄνωθ(εν) δηλωθ(έν)τες μάρτυρες, ἐπειδὴ οἱ αὐτοὶ κατεΐχον καὶ ἐνήργουν τὰ κτήμ(α)τα τῆς μον(ῆς), δεσποζούσ(ης) αὐτ(ῶν) αὐτ(ῆς), καὶ αὖθις τῶν 'Αργυροπούλ(ων) $\|^{34}$ ἐν κατασχέσει αὐτ(ῶν) γεγονότ(ων), καὶ εἰδότες καὶ βλέποντες οἱ τοιοῦτοι μάρτυρες τὰ παρ' αὐτ(ὧν) βελτιούμενα, ὅτι ὁ πρὸ(ς) ἀνατολὰς τοῦ κηποπεριδολίου τράφος ἦν καλαμὼν εύρὸς $\parallel^{95}$ καὶ ἐστενώθη ἀνακαθαρθεὶς διαφόροις καιροῖς παρὰ τῶν ᾿Αργυροπούλ(ων) εἰς βελτίωσιν τοῦ χήπου, φααρτίσο) επαδτήδυσαν οι αρτοι μεδι τοῦ μός(ς) πεσυπρόγιαν τῶν χύμομεδιβογι(πλ) μεγάλου ||³⁶ τράφου καὶ αὐξήσ(εως), ἄπερ ἕλεγοι οἱ ᾿Αργυρόπουλοι πεποιηκέν(αι), ὅτι ὅσον προσηύξησαν εν διαφόροις έτεσι κατά τε μῆκος καὶ πλάτος, στενωεπίμηκες ὂν μόλις ἐπὶποσού-||³⁷μενον σπορυιᾶς καὶ ἡμισεί(ας), καὶ τὸ χωράφιον ἐν ὧ ὁ τράφος ἐγεγόνει καὶ τὸ ἐκτὸ(ς) τοῦ τοιούτου τράφου χωράφιον τὸ πρὸ(ς) τὸν αἰγιαλὸν ἀφορῶν τυγχάνει ὂν τῆς μονῆς. Καὶ $\|^{38}$ ἐπληρωφόρησαν οί μοναχοί προσηκόντ(ως) ότι ένεκ(εν) τοῦ τοιούτου τράφου παρυπεκράτησαν οἱ ᾿Αργυρόπουλοι ἀπὸ τοῦ χρονικοῦ πάκτου τῆς μονῆς ἐξαμηναῖον ἕν, ἥτοι $\|^{39}$ (ὑπέρ)π(υ)ρα πεντεκαίδεκα. Διέκριναν δὲ καὶ εἴπον οἱ ἄνωθ(εν) διαδεδαιούμενοι μεθ' ὅρκου ἀπο συλλογῆς, ὡς πρακτικοὶ καὶ ἔμπειροι τὧν τοιούτ(ων), κατ' ἐνώπ(ιον) καὶ τ(ῶν) μεθ' ἡμ(ῶν) συμπαρόντ(ων) $\|^{40}$ ἀρχόντ(ων), ὅτι εἰς καθαρισμ(ὸν) τοῦ πρό(ς) ανατολάς τράφου τῶν κηποπεριδολί(ων), δι' οῦ κατὰ μικρ(όν) εἰσήχθησαν αἰ ρίζαι τῶν καλάμων και άνεφύησαν κάλαμοι είς το τοῦ κήπου χωράφιον ||41 και πρός το μεσημδρηνόν μέρος τοῦ αὐτοῦ κήπου, ἔνθα διενηργήθη ὁ τράφος διαφόρως παρὰ τῶν 'Αργυροπούλων, ἐ{μ}π' ἄμφω ταῦτα

εἰσῆξεν εργάτας ἐκατόν, καὶ ἢγ ὁ μ ι- $\|^{42}$ σθὸς ἐκάστου καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἄσπρ(α) τέσσαρα, ἤτοι (όμ)οῦ δια πάντ(ων) πασα ἡ ἔξοδος αὐτ(ῶν) ἄσπρ(α) τετρακόσ(ια), ἀναλόγ(ως) ὡς πρὸ(ς) ἄσπρ(α) τέσσαρα ὁ όλημερηνὸ(ς) ἐργάτ(ης) μετὰ τῆς τροφῆς αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτοις $\|^{43}$ εἰς ἄλλην συνέλευσιν τῆς κρίσ(εως) παρήγαγον ἔμπροσθ(εν) ἡμ(ῶν) ἄνδρας οἰκοδόμους, τὸν ἀνδρέαν τὸν Καμπανάρην, τὸν ἀργυρὸν υίὸν τοῦ Ξυφιλίνου καὶ Γεώργ(ιον) τὸν Μονομάχ(ον), οἵτινες | 44 ἔκτισαν διαφόρως τινάς χρεί(ας) τῶν ἐν τοῖς κήποις φρεάτ(ων) καὶ ὑδρωχυτῶν. Ἐρωτηθ(έν)τες δὲ παρ' ἡμ(ῶν) μετὰ τῆς προσηκούσης ἀσφαλεί(ας), ὁ μὲν ᾿Ανδρέ(ας) ὁ Καμπανάρης ἐμαρτύρησεν $\|^{45}$ ὅτι βυθισθέντος ένος φρέατος τῶν κήπ(ων) προσεκλήθη παρὰ τῶν ᾿Αργυροπούλ(ων) ὡς τεχνίτης ἀνακτίσαι καὶ κατασκευᾶσαι αὐτό· καὶ ἔδαλλεν εἰς ἀνακάθαρσ(ιν) ἐργάτ(ας) δέκα καὶ εἰς $\|^{46}$ τὸ κτίσμα τεχνίτ(ας) τέσσαρας και έργάτ(ας) είκοσι και είς κατήνωμα τοῦ φρέατος ξύλα τετράγωνα δύο, ώς γινομένης τῆς τούτ(ων) ἀπάντ(ων) ἐξόδου ἄσπρ(α) ἑκατὸν πεντήκοντα. Ἐμαρτύρη- $\|^{47}$ σαν δὲ ὅ τε ᾿Αργυρὸ(ς) ό υίὸς τοῦ Ευφιλίνου καὶ Γεώργ(ιος) τοῦ Μονομάχου ὅτι ἔκτισαν καὶ ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ αὕξησ(ιν) τινά έτέρου φρέατος καὶ ύδρωχύτ(ας) έπτά, τοὺς μ (ἐν) δύο καινούς, $\|^{48}$ τοὺς δε πέντ(ε) παλαιοὺς δντ(ας) ἀνεκαίνισ(αν), ἀνέκτισαν δὲ πάντα ταῦτα διὰ μυστρί(ων) τεσσαρεσκαίδεκα καὶ ἐργατ(ῶν) εἴκοσι καὶ ἀσβέστου κοιλ(ῶν) ἐπτὰ καὶ ὀστράκου κοιλ(ῶν) τρι(ῶν) καὶ λαγινίου $\| \cdot \|^{19}$ ἑνὸς λινελαίου καὶ καναβίου ἄσπρ(ων) δύο, ὧν ἡ ἔξοδος πάντ(ων) ἐστὶν (ὑπέρ)π(υ)ρα εἴκοσι. Καὶ γέγονε ταυτὶ πάντα κ(α)τ(ὰ) τὴν δεκάτ(ην) (ἰνδικτι)όν(α). Καὶ ἐπομνύμενοι ἢσαν οἱ μοναχοὶ ὅτι τῶν τοιούτ(ων) κτισμ(ά)τ(ων) $\parallel^{50}$ τὰς πέτρας ἔλαδον οἱ ἀργυρόπουλοι ἀπό τινος οἰκήμ(α)τος τῆς μονῆς κ(α)τ(ἀ)την γειτονί(αν) της Χρυσης και έντο(ς) της αύλης τοῦ Αγίου Γεωργίου. Και ταῦτα μ(ἐν) πάντα, δηλαδή τά τε παρὰ τῆς $\|^{51}$ μονῆς λαμδανόμ (ε) να εἰσοδήμ (α) τα, ὅτε ἢν εγκρατής αὐτ $(\tilde{\omega}\nu)$, καὶ τὰ παρὰ τῶν ᾿Αργυροπούλ(ων) αὖθις λαμβανόμ(ε)να, ἐξότου καιροῦ ἐγένοντο ἐν κατασχέσ(ει) αὐτ(ῶν), ἐξητάσθησαν μετὰ τῆς προση-∥⁵²κούσ(ης) ἀσφαλεί(ας) διὰ τῶν δηλωθ(έν)τ(ων) μαρτύρων εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ήγουν ὅτι ἡ μ(ἐν) μον(ἡ) ἐλάμβανε κατ' ἔτος χάριν πάκτου τῶν κηποπεριβολί(ων) αὐτ $(\tilde{\eta}\varsigma)$ (ὑπέρ)π (υ) ρα πεντηχονταεννέα ήμισυ, $\|^{53}$ οἱ δὲ ᾿Αργυρόπουλοι, ἀφ᾽ οῦ παρέλαδον αὐτὰ παρὰ τῆς μονῆς δι' ἐκδόσεως τοῦ δηλωθ(έν)τος ἐκκλησιάρχου καὶ τ(ῶν) σύν αὐτῷ πρό χρόν(ων) έπτακαίδεκα, καὶ ἐξ οὖ εὐδοκία Θ(εο)ΰ ὑπὸ τὴν ∥⁵⁴ ἐπικράτειαν τοῦ κρατ(αι)οῦ καὶ άγίου ἡμι(ῶν) αὐθ(έν)του καὶ βασιλ(έως) ἀποκατέστη ή τε παροῦσα πόλις καὶ τὰ τῶν 'Ρωμαί(ων) πράγμ(ά)τ(ων), είχε πρόσοδον ἐξ αὐτ(ῶν) κ(α)τ(ὰ) μ(ὲν) τὸν πρῶτον χρόν(ον) (ὑπέρ)π(υ)ρα ὀγδοηκον-||⁵⁵ταέξ, τοὺς δὲ λοιποὺς ηὐξήθη κ(α)τ(ὰ) μικρ(ὸν) καὶ διαφόρως εἰς (ὑπέρ)π(υ)ρα ἐκατὸν πεντεκαίδεκα, ἄνευ τῶν σαβδατιατικ(ῶν) καὶ τῶν ἑτέρ(ων) συνήθ(ων) δικαί(ων) τῶν προαναγεγραμμ(έ)ν(ων), $\|^{56}$ ἄπερ εἶχε καὶ ἡ μον(ἡ), ὡσαύτ(ως) δὲ ἀνεφάνισαν καὶ αἱ καταβληθεῖσαι πᾶσαι ἔξοδοι τῶν ᾿Αργυροπούλ(ων) διά τῶν κτισάντ(ων) τεχνιτ(ῶν), τῶν τε δύο φρεάτ(ων) καὶ τῶν ὁρωμ(έ)ν(ων) ύδρωχυτῶν, $\|^{57}$ γινόμ(ε)ναι (όμ)οῦ δια πάντ(ων) (ὑπέρ)π(υ)ρα πεντηκονταεννέα καὶ ἄσπρ(α) τέσσαρα. Πανταχόθ(εν) τοίνυν τοῦ δικαίου ἀναφανέντος, ἐπεὶ πολλὴν βλάδην καὶ ζημί(αν) εὕρομ(εν) τὴν μον(ἡν) ύποστῆναι καὶ $\|^{58}$ βουλόμενοι πέρ(ας) δοῦναι τῆ τοιαύτ(η) ύποθέσει, ψήθημ(εν) ἵνα μεταπεμψώμεθα αδθις τούς 'Αργυροπούλους εἰς τὸ σέχρετ(ον) καὶ ἀκούσωσιν ὅπως προέδη ἡ ἐξέτασις, $\|^{59}$ ὡσἄν εἴπωσιν εἴ τι ἄρα ἔχουσιν εἰπ(εῖν) ἰσχυρόν· ὁ δή καὶ πεποιήκαμ(εν). Μόλις τε οὖν καὶ μετὰ πολλ(ἀ) μηνύμ(α)τα εἰς τὸ σέκρετ(ον) ἀφίκοντο, ἡμ(ῶν) δὲ εἰρηκότ(ων) αὐτοῖς πολλάκις $\|^{60}$ ὥστε άπολογήσασθαι περί τῆς τοιαύτ(ης) ὑποθέσ(εως) καὶ ὧν ἀνεφάνη μετ' ἐξετάσ(εως) καὶ μαρτυρί(ας), οὐδὲν ἔτερον ἀπεκρίναντο ἢ ὅπερ προέφθασαν ἐξ αρχῆς εἰρηκότες, $\|^{61}$ καὶ μᾶλλον ὅτι «οὐκ ἀπολογούμεθα» καὶ ὅτι «οὐκ ἔχομ(εν) τὶ λέγειν περὶ τῆς τοιαύτης ὑποθέσ(εως)». ᾿Αλλ᾽ ἡμεῖς, ἀνάγκην έχοντες όσον εύρέθη δίκαιον διά μαρτύρων ἀπαρα-|| ⁶²γράπτων καὶ εὐυπολήπτων καὶ μετ' έξετάσεως άκριβοῦς καὶ καθαρᾶς ἀποδοῦναι τῆ μον(ῆ), διαγινώσκομ(εν) καὶ ἀποφαινόμεθα ώς, ἐπειδή τὰ μ(ἐν) κτήμ (α) τα τῆς μον(ῆς) $\|^{63}$ ἦσαν ἐνεργούμ(ε)να καὶ βελτιούμ(ε)να ἐξ ἀρχῆς καὶ πρόσοδον εἶχεν ἐξ

αὐτ $(\tilde{\omega} v)$ ίκαν $\dot{\eta} v$ — ἐλάμδανε γὰρ κατ' ἔτος ἀνελλιπῶς (ὑπέρ)π (υ) ρα πεντηκονταεννέα ήμισυ καὶ τὰ δια- $\| ^{64}$ ληφ θ (έν)τα λοιπά δίκαια — καθώς άνεφάνη άνω θ (εν) διά μαρτύρων, δ δὲ ἱερομόναχος κῦρ Θεόδουλος, ὁ δῆθ(εν) τῆς μον(ῆς) ἐχχλησιάρχης γεγονώς, φθόνω τοῦ δαίμονος $\|^{65}$ δι' ἔριν χαὶ φιλονεικίαν τῆς συμβάσαν αὐτοῖς καὶ τῆς ἀποδημί(ας) τοῦ μετα ταῦτα ἐτέρου γεγονότος καθηγουμ(έ)νου, τοῦ καὶ ἐπισκόπου, καὶ μηδαμῶς τοῦ συμφεροντος τ(ῆς) μον(ῆς) $\|^{60}$ φροντίσ(ας), πρό(ς) τὸ ἀποχερδᾶναι αὐτὸ(ς) καὶ χρηματίσασθαι ἱχανῶς, εἰς βλάβην καὶ φθορὰν τῆς μον(ῆς), ὡς δείχνυται ἀριδήλως καὶ ἀπ' αὐτῆς τ(ῆς) πράξεως, ἐξέδοτο τὰ $\|^{67}$ κτήμ (α) τα τῆς μονῆς τοῖς *Αργυροπούλοις μετὰ τιν(ῶν) μοναχ(ῶν) κατὰ πάντα ὑπηκόων ὄντων τῆ βουλ(ῆ) καὶ τῆ θελήσει και τῆ ὀρέξει ἐκείνου, και ἡλλάξαντο τὰ πεντηκονταεννέα ||68 ήμισυ (νομίσμα)τα, ἄπερ είχεν ἡ μον(ἡ) κατ' ἔτος ἀπὸ τῶν κτημ(ά)τ(ων) αὐτῆς, ἕνεκ(εν) τῶν τριάκοντα (νομισμάτων) τῶν παρὰ τῶν 'Αργυροπούλ(ων) νυνὶ δεδομ(έ)ν(ων) κατ' ένιαυτ(όν), μᾶλλον δὲ τὰ ἐκατὸν πεντε-∥⁶⁰καίδεκα τὰ παρὰ τῶν ᾿Αργυροπούλ(ων) κατ᾽ ἔτος καρπούμ(ε)να ἐκ πολλ(ῶν) ἐτῶν, ἔνεκ(εν) τῶν τριάκοντα καὶ τῶν άλλων προρηθ(έν)τ(ων) δικαί(ων), ἵν' ἕχη ή διαληφθεΐσα σε(βασμί)α καὶ ἰερὰ βασιλ(ικ)ή $\parallel^{70}$ μεγάλ(η) μον(ή) τῶν Ἰθήρ(ων) ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς ἄπαντας καὶ διηνεκεῖς χρόνους τὰ κηποπεριβόλ(ι)α αὐτῆς $x(\alpha)\tau(\grave{\alpha})$ τελεί (αv) δεσποτείαν καὶ ἀναφαίρετ(ov) κυριότ (η) τα, καὶ ποιῆ ἐπ' αὐ- $\|^{71}$ τοῖς πᾶν όπερ ἐστίν αὐτ(ῆ) βουλητ(ὸν) ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείστως ἀπό τε τῶν ᾿Αργυροπούλ(ων) καὶ παντὸς τοῦ μέρους αὐτ(ῶν), ἐπειδ) παντάπασι παρὰ τοὺς θείους καὶ φιλευ- $\|^{72}$ σεδεῖς νόμους καὶ παρ' αὐτὸ τό τοῦ Θ(εο)ῦ δίκαιον καὶ μᾶλλον ὅτι καὶ μετὰ δόλου ἐγεγόνει ἡ προσωπικὴ συμφωνεία, ἢν ἐποίησεν ό ἱερομόναχος κῦρ Θεόδουλος κ(αὶ) $\parallel^{73}$ οἱ σὺν αὐτῷ μοναχοὶ πρὸ(ς) τοὺς *Αργυροπούλους. Οἱ γὰρ θεῖοι καὶ φιλευσεθεῖς νόμοι ἐκεῖνα τὰ κτήμ(α)τα τῶν ἱερ(ῶν) καὶ εὐαγ(ῶν) οἴκων προτρέπουσιν ἐκδιδόναι οἶστισ<ιν>οὖν ∥⁷⁴ προσωπικῶς τε ἢ καὶ ἐμφυτευτικῶς, ἄπερ ἐστὶ παντάπορα καὶ διεφθαρμ(έ)να, ἀπρόσοδά τε καὶ καταλελυμ(έ)να καὶ πτῶσιν ἀπειλοῦντα καὶ πολλ(ῶν) ἐξόδ(ων) ἐπιδεόμ(ε)να, καὶ μᾶλλον ∥⁷⁵ καὶ αὐτὰ ἐπὶ κέρδει καὶ εὐπορεία, οὐ μὴν ἐπι βλάδη καὶ ζημία τῶν ίερ(ῶν) οἴκων καὶ τῶν εὐαγῶν μον(ῶν), οῖς διαφέρουσιν αὐτά, καὶ παραιτεῖσθαι τὰ ἐνεργούμ(ε)να καὶ συνιστάμ(ε)να κτή- $\|^{76}$ μ(α)τα ἕνεκ(εν) ἰδί(ας) ώφελεί(ας) καὶ ὀρέξεως, καὶ προσόδους ἑκατ(ὸν) πεντεκαίδεκα (ὑπερ)π(ὑ)ρ(ων) ὡς προείπομ(εν) κατ' ἔτος ἀντὶ τριάκοντα. Ετι φαμ(ἐν) κ(α)τ(ἀ) πολλήν συγκατάδασ(ιν) ώς, εἴπερ προ- $\|^{77}$ ιόντος τοῦ καιροῦ μή προξενήσωσι τῆ μον(ῆ) τινὰ ἐπήρειαν ή διενόχλησ(ιν), ἵν' ὧσι καὶ αὐτοὶ παρὰ τῆς μον(ῆς) ἀνενόχλητοι καὶ ἀκαταζήτητοι περὶ τὧν παρελθόντ(ων) εἰσοδημ(ά)τ(ων) ων άπε- $\|^{78}$ χερδανον αὐτοὶ άπο των κτημ(ά)τ(ων) τῆς μονῆς, & δὴ καὶ εἶχε καὶ δίκαιον λαθ(εῖν) κατὰ τὸ παρόν. Εἰ δ' ὁπωσδήποτε γενήσονται αὐτ(ῆ) δι' ὅχλου, ἴν άλογοπραγήτως καὶ ά- $\|^{79}$ συμπαθῶς λάθη ἡ μον(ἡ) ἐξ αὐτ(ῶν) καὶ τῶν ἑπτακαίδεκα ἐτ(ῶν) τὰς προσόδους &ς ἔσχον ἀπὸ τῶν αὐτ(ῆς) κτημ(ά)τ(ων). Εἴη δὲ καὶ τὰ παρ' αὐτ(ῶν) κατεχόμ(ε)να γράμμ (α) τα ώς δ $\eta\theta(\epsilon v)$ εἰς αὐτ $(\tilde{\omega}v)$ $\parallel^{80}$ δικαίωμα άργὰ καὶ ἄκυρα καὶ καταλελυμ (ϵ) να καὶ ώς μηδε όλως γεγονότα, έπειδή άδίχως και παρανόμως συνεφωνήθη και προέβησαν. "Εσται γάρ τοῦτο καὶ ύπὲρ ψυ- $\|^{81}$ χικῆς ὡφελεί(ας) τῶν ᾿Αργυροπούλ(ων), παυσομ(έ)ν(ων) τοῦ ἀδικεῖν τὴν μονὴν καὶ τῶν αὐτῆς ἀποστερεῖν' ἢ μᾶλλον ἔδει ἀπὸ τῶν αὑτ(ῶν) προσκυρῶσαι καὶ δοῦναι, ὡς καὶ πολλοὶ ἕτεροι $\|^{82}$ τῶν θεοφιλ(ῶν) χριστιαν(ῶν) τοῦτο ποιοῦσιν. Ἐπεὶ καὶ εἰς δήλωσ(ιν) τοῦτ(ων) πάντ(ων) καὶ άσφάλειαν {καί} μόνιμον και άνενοχλησίαν διηνεκή και τὸ παρὸν ἡμέτερον σεκρετ(ικὸν) γράμμα γεγονό(ς) $\|^{83}$ ἐπεδόθη τῆ πολλάχις προδηλωθείσ(η) σε(δασμί)α καὶ ἱερᾶ βασιλ(ικ)ῆ μεγάλ(η) μον(ῆ) τῶν Ἰδήρ(ων) μηνὶ ᾿Απριλλ(ίω) δεκάτ(η) (ἰνδικτιῶν)ος ιδπ τοῦ ς οῦ κοῦ θου ἔτους +

 $^{\|^{84}}$ + 'Ο ταπεινός ἐπίσκοπος Καμπανεί(ας) Μελέτιος + $\|^{85}$ + 'Ο μέγ(ας) χαρτοφύ(λ)αξ τ(ῆς) ἀγιωτ(ά)της μ(ητ)ροπ(ό)λ(εως) Θ(εσσα)λ(ο)ν(ίκης) διάκονος Νικόλαος ὁ Πρεδεζιάνος +

Au verso, sur le kollèma:

+ 'Εδέθη τὸ παρὸν διὰ χειρὸς Δημητρίου τοῦ Καταβλατᾳ (καὶ) βασιλ(ικ)οῦ ταβουλλ(α)ρ(ί)ου διὰ τὸ ἀδιάβλητον +

L. 1 ... [45] εἴπερ ἀπανταχοῦ ..... τοῦ λέγειν τ.. κα..... πεῖ δευτέρ ... [20] D || 1. 2 ἐπέμενον - ἡμ[....]; ἐπέμεναν ... [20] D || 1. 3 διαγορευόντων : κ(α)ταγο[ρευόν]τ(ων) D || 1. 4 πέρας : παρὰ D || τάχα γνωστικούς :... [23] D || 1. 5 ἐλθεῖν - ἐπιστῶμεν : .... παρ[αγενέσθαι] D || 1. 7 ἐξότου : ἐξότε D || 1. 9 ἀείποτε : ἀει.... D || 1. 12 τῶν¹ : om. D || 1. 16 παρηνέσαμεν : -σ- post corr. || ἀτελεύτω D || 1. 20 κατεῖχεν : καὶ εἶχ(εν) D || 1. 24 τριακόσια¹ : τρι- post corr. || 1. 25 ἄνωθεν : ἄνω D || μουρτά(του) D || 1. 33 κατεῖχον : -ε- post corr. || 1. 34 καλαμὼν : κεχωσμένο(ς) D || 1. 35 ἐστενώθη : ἐκενώθη D || 1. 36 ἔλεγοι : lege ἔλεγον || ἔτεσι: ε¹- post corr. || στενωεπίμηκες : μεγαλεπίμηκες D || ἐπιποσού- : ἐστὶ ποσού- D || 1. 37 σπορυίᾶς : σπαρτίᾶς D || χωράφιον¹: χ- post corr. || 1. 40 κατὰ : μετὰ D || 1. 41 εἰσῆξεν : pro εἰσῆξαν || ἡγ : [ὧν D || 1. 45 βυθισθέντος : -σ- post corr. || 1. 48 ἀνεκαίνισαν : -ε- post corr. || 1. 54 πραγμάτων : lege πράγματα || 1. 56 lege ἀνεφάνησαν || καταδληθείσαι: -ει- post corr. || κτισάντων : κτισμ(ά)τ(ων) D || 1. 64 Θεόδουλος : -ο¹- post corr. supra -ω- || 1. 65 τῆς¹ : lege τὴν || 1. 67 δντων : -ω- post corr. || 1. 68 (νομίσμα)τα, (νομισμάτων) : (ὑπέρπυρ)α, (ὑπερπύρ)(ων) D || 1. 72 αὐτὸ τὸ : αὐτοῦ D || 1. 75 εὐπορεία : -ει- post corr. || 1. 81 ἡ : ἡ D || 1. 85 Πρεδυζιανός D || νerso : ἐδέθη : ἐδόθη D || Καταβλατᾶ : Καταβλαστοῦ D.

98. ORDONNANCE DE MANUEL II PALÉOLOGUE

πρόσταγμα (l.19)

1er juin, indiction 14 [1**42**1]

Manuel II ordonne au despote Andronic Paléologue de juger à nouveau les Argyropouloi, au sujet du différend qui les oppose à Iviron.

Éditions: Iôakeim Ibèritès dans Grég. Pal., 1, 1917, p. 541-542; Dölger, Schalzkammer, n° 24.

Nous éditons d'après nos photographies, en signalant dans l'apparat les principales divergences de l'édition Dölger (D) et une lecture d'Iôakeim Ibèritès (I).

Bibliographie: Dölger, Regesten, nº 3389.

Analyse. -- Adresse [de l'empereur Manuel II] à son fils le despote Andronic Paléologue (l. 1). Akakios, kathigoumène du monastère d'Iviron à [l'Athos], s'étant rendu à [Constantinople], a présenté à l'empereur une lettre [du despote] qui confirmait le jugement établi par les juges généraux de Thessalonique pour ledit monastère des Ibèropouloi, [ce dernier acte] décrétant que [le monastère] devait recevoir des Argyropouloi les jardins près de la Porte d'Or à Thessalonique, qu'ils avaient obtenus du monastère en location (épi télei), car ils les avaient obtenu par ruse, par suite d'une corruption et illégalement ; la lettre de confirmation [du despote] expose comment le prôtos de [l'Athos], sur l'ordre [du despote], s'était rendu à Iviron et avait enquêté pour savoir dans quelles conditions s'était faite la location desdits jardins aux Argyropouloi, avait trouvé, comme on l'a dit, que c'était par ruse et corruption, et comment les juges généraux de Thessalonique, au vu du rapport sur cette enquête, convoquèrent à plusieurs reprises les Argyropouloi pour qu'ils se présentent à leur tribunal et se défendent. Mais ils ne voulurent jamais répondre et, pour cette raison, [les juges généraux] établirent un acte donnant raison au monastère d'Iviron, afin qu'il recouvre sans ennuis ees jardins. Ledit Akakios a montré à l'empereur la lettre de confirmation [du despote] et a demandé à obtenir une ordonnance de l'empereur pour plus de sûreté (l. 1-14). L'empereur ordonne au [despote] son fils de convoquer à nouveau les Argyropouloi au tribunal pour qu'ils soient jugés avec les Ibères et de leur donner un délai de quarante jours; s'ils se présentent à l'intérieur du délai et sont jugés, que soit exécuté ce que le jugement aura prescrit, les deux parties ayant été entendues; sinon, que le monastère d'Iviron détienne dès lors les jardins sans ennuis, la partie des Argyropouloi ne pouvant plus jamais faire valoir aucun droit sur [ee bien] (l. 14-19). Conclusion; reprise du dispositif, qui confirme, sous la condition susdite, le susdit jugement et la lettre [du despote. Le despote] doit envoyer une lettre au monastère, pour rendre compte de cette affaire, du début à la fin (I. 19-23). Mention du quantième et ménologe (l. 23).

Notes. — Attribution et date. Nous suivons F. Dölger (Schatzkammer, p. 69), qui attribue le présent document à Manuel II d'après le ménologe, et qui date le document de juin 1421, d'après l'indietion et parce que le contenu montre qu'il est en relation étroite avec notre n° 97, d'avril 1421. Cette date correspond à l'an du monde (6929) qui a été écrit au bas du document par une main ancienne (ef. Le texte). L. 23, la lecture du quantième, 1er (juin), n'est pas absolument sûre, mais elle nous semble la plus probable.

Sur l'affaire, ef. les notes à notre nº 97.

Prosopographie. Sur le despote Andronic Paléologue (l. 1), cf. les notes à notre n° 97. — Sur l'higoumène d'Iviron Akakios (l. 2, 13), ef. Introduction, p. 4-5.

Actes mentionnės: 1) Lettre (γράμμα ἐπικυρωτικόν, l. 3, 6, 12, 21-22) du despote Andronic Paléologue à l'empereur [Manuel II, après le 10 avril 1421], confirmant notre n° 97: perdue. 2) Jugement des juges généraux de Thessalonique (kristmographon, I. 3, 21, gramma, l. 11), reconnaissant les droits du monastère d'Iviron, [10 avril 1421] = notre n° 97. 3) Rapport du prôtos de l'Athos au despote Andronie Paléologue (ἔγγραφος ἐξέτασις, l. 9), établissant que la prise en location par les Argyropouloi de jardins appartenant à Iviron près de Thessalonique avait été obtenue frauduleusement, [avant avril 1421]: perdue.

Περιπόθητε υξὲ τῆς βασιλεί(ας) μου, πανευτυχέστατε δεσπότη κῦρι ᾿Ανδρόνικε Παλαιολ(δ)γ(ε), δ τιμιώτ(α)τ(ος) έν ιερομονάχοις κ(αί) κα- $\|^2$ θηγούμενος τῆς σεδασμί(ας) μονῆς τῶν 'Ιδήρ(ων) τῆς ἐν τῶ 'Αγίω ''Ορει κῦρις 'Ακάκιος, παραγενόμ(εν)ος ἐνταῦθα, ἐνεφάνισεν $\|^3$ εἰς τὴν βασιλείαν μου γράμμα σόν ἐπικυρωτ(ικόν) κρισιμογράφου, ὅπερ ἐποίησαν οἱ καθολικοὶ κριταὶ τῆς Θεσσα-|| ¹λονίκης πρός την εἰρημένην μονην τῶν ᾽Ιδηροπούλων δικαιοῦντες λαβεῖν αὐτην ἀπὸ τῶν 'Αργυροπούλ(ων) τους κήπ(ους) ||5 τους περί την Χρυσείαν πύλην της Θεσσαλονίκης, ους έλαβον οί αὐτοὶ ᾿Αργυρόπουλοι παρὰ τῆς αὐτῆς μονῆς ἐπὶ τέλει, ὡς 🏻 ὅτι ἔλαδον αὐτοὺς μετὰ ῥαδιουργί(ας) κ(αὶ) δωροδοκί(ας) κ(αὶ) παρανόμ(ως). ὁ δὴ γράμμα ἐπικυρωτ(ικόν) διέξεισι κ(αὶ) τοῦτο, ὅπως λόγω ||⁷ σῶ παραγενόμενος ὁ ὁσιώτ(α)τ(ος) πρῶτος τοῦ 'Αγίου "Ορους εἰς τὴν μονὴν τῶν 'Ιδήρων κ(αἰ) έξετάσας όπως έγένετο ή έκδοσις ||8 των είρημέν(ων) κήπων πρός τούς 'Αργυροπ(ού)λ(ους), εύρεν ότι γέγονεν, ώς προείρητ(αι), μετά δόλου κ(αὶ) δωροδοκί(ας), κ(αὶ) ὅπως οἱ καθολικοὶ $\| ^{9}$ κριταὶ τῆς Θεσσαλονίκης, ἰδόντες ἔγγραφον τὴν τοιαύτ[ην] ἐξέτασιν, διεμήνυσαν πολλάκις πρός τοὺς 'Αργυροπούλους || 10 ένα παραγένωντ(αι) εἰς τὸ κατ' αὐτούς κριτήριον κ(αὶ) ἀπολογηθῶσιν εἴ τι δίκαιον έχουσιν ύπὲρ ἐαυτῶν· οἱ δὲ οὐκ ἡθέλησαν ∥11 ποτὲ ἀπαντῆσαι εἰς αὐτό, κ(αἰ) δια ταῦτα ἐποίησαν γράμμα αὐτῶν δικαιοῦντες τὴν μονὴν τ(ῶν) Ἰδήρων, ἵνα ἔχη τοὺς $\| ^{12}$ εἰρημέν(ους) κήπους ἀνενοχλήτ(ως) παντάπασιν ἀπὸ τοῦ μέρους τ(ῶν) ᾿Αργυροπούλ(ων). Τοῦτο δὴ οὖν τὸ ἐπικυρωτ(ικὸν) σὸν γράμμα ||13 ἐνεφάνισεν εἰς τὴν βασιλ(είαν) μου ὁ εἰρημ(έν)ος κῦρις ᾿Ακάκιος κ(αἰ) παρεκάλεσεν ίνα τύχη κ(αἰ) προστάγματος τῆς βασιλεί(ας) μου ∥14 εἰς πλείονα τὴν αὐτ(ῶν) ἀσφάλειαν. Ἡ βασιλεία μου γοῦν διορίζετ(αι) πρὸς σέ, υἰέ μου, ἵνα διαμηνύσης αὖθις τοῖς εἰρη- || 15μένοις ᾿Αργυροπούλ(οις) άπαντησαι είς το δικαστήριον κ(αί) κριβήναι μετά τῶν 'Ἰξήρων' κ(αί) δῶς αὐτοῖς εἰς τοῦτο κ(αί) διορίαν $\parallel_{16}$ ήμερ $(\tilde{\omega}_{\Lambda})$ τεσσαράκοντα. κ (α_i) εἰ μέν παραγένωντ (α_i) έντὸς τῆς τοιαύτ (η_{S}) διορί (α_{S}) κ (α_i) κριθώσιν, ένα γένητ(αι) ὅπερ ἄν ἀποφήνητ(αι) $\| ^{17}$ ή κρίσις ἀκροασαμ(έν)η κ(αὶ) τ(ῶν) δύο μερ(ῶν). εί δ' οὐ παραγένωντ(αι) παρελθούσης τῆς διορί(ας), ἵνα ἔκτοτε ἔχη ἡ μονὴ τῶν Ἰ-∥¹8δήρων τοὺς εἰρημ(ένους) κήπους ἀνενοχλήτ(ως), κ(αἰ) μηκέτι ἔχη ἄ[δ]ειαν τὸ μέρος τ(ῶν) ᾿Αργυροπούλ(ων) προδαλέσθαι τὶ δίκαιον $\|^{19}$ εἰς τοῦτο ποτέ. Δ ια τοῦτο γὰρ γέγονε κ(αὶ) τὸ παρὸν πρόσταγμα τῆς βασιλεί(ας) μου κ(αὶ) ἐστάλη εἰς σέ, ἵνα δῶς τοῦτο πρὸς τὴν $\|^{20}$ μονὴν τῶν Ἰδήρων μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς εἰρημ(έν)ης διορ[ί(ας)], εἴπερ οὐκ ἀπαντήσουσιν οἱ ᾿Αργυρόπ(ου)λ(οι) εἰς τὴν κρίσιν ώς εἴρητ $(\alpha\iota)$, $\|^{21}$ ώσἄν ἔχη τοῦτο ἡ τοιαύτη [μονὴ εἰ]ς βεδαίωσιν κ $(\alpha\iota)$ ἐπι[κύρ]ωσιν τοῦ τε προειρημ(έν)ου κρισιμογράφου κ(αὶ) τοῦ σοῦ ἐπι- $\|^{22}$ κυρωτικοῦ γράμματος. Ποίησον δὲ κ(αὶ) σὸ ἔτερον γράμμα τῆ τοιαύτη μονῆ εἰς δήλωσιν τῆς τοιαύτης ὑποθέσε(ως), $\|^{23}$ ὅπως παρηκολούθησ(εν) ἀπ' άρχῆς μέχρ(ι) τέλους. Άπελύθη τῆ (πρώ)™.

ΜΗΝ($\dot{i}$) 'ΙΟΥΝ($\dot{i}$ Ω) ('ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΟΣ) ΙΔ' +

L. 5 Χρυσείαν : Χρυσίναν D $\parallel$ 1. 23 post τέλους : 'Απελύθη τῆ α' 'Ιουνίου μηνὸς ἰνδ. ιδ : ζ $\nearrow$ χθ' Ι ἀπολυθέν τῆ γς[τάρτη ἔτους ζ $\nearrow$ χνθ'] D $\parallel$ (πρώ)τη : cf. not.

99. ACTE DE MISE EN POSSESSION

sans date [entre 1430 et 1448]

Le monastère d'Iviron est mis en possession de terres situées à Lemnos.

LE TEXTE. — Original mutilé (archives d'Iviron, sans n°). Papier, 265 (hauteur conservée) × 293 mm. Plusieurs plis horizontaux, deux plis vertieaux. Mauvaise conservation: le bas du document a disparu; la partie gauche est détruite, de plus en plus en allant vers le bas; à partir de la l. 8, il manque dans le texte de 6 à 75 lettres environ; la partie droite inférieure est déchiquetée; trous, déchirures et taches. Encre marron. Croix dans la marge du haut. Blanc au milieu de la l. 17. — Album: pl. XXXVI.

Inédit.

Nous éditons d'après les photographies qui nous ont été communiquées par M. K. Chrysochoïdès.

Analyse. — Le monastère impérial d'Iviron, sis à l'Athos, dédié à la Vierge et dit tès Porteiatissès n'avait pas, à la différence de tous les autres monastères [athonites], de métoque dans l'île de Lemnos pour subvenir aux besoins des moines; il ne possédait, près du village tou Kontobrakè, qu'une terre de deux zeugaria, don de Komès (?) Kotabos, qu'il détenait en vertu d'une ordonnance de l'empereur [Jean VIII], mais qui n'était pas suffisante pour les labours [envisagés] (l. 1-5). Les hiéromoines [d'Iviron] — le prohigoumène Iôakeim et l'ecclésiarque Kallistos - se sont présentés au despote Démétrios Paléologue et ont demandé une terre de 6 zeugaria près du même village tou Kontobrakè, pour l'unir à celle que [le monastère] détenait déjà, de sorte que toute leur terre fasse 8 zeugaria. [Ils promirent] de reconstruire l'ancienne tour de feu Meizommatès près [de Kontobrakė], d'installer des parèques qu'ils amèneraient du continent (τῆς στερεᾶς) et de constituer un métoque pour se procurer les vivres nécessaires (l. 5-9). Agréant favorablement leur demande, le despote a donné [à Iviron], par argyrobulle, 6 zeugaria de terre, prise sur celle des anciens détenteurs, Tarchaneiôtès Latinos et la veuve de Maroulianos. Le monastère a été mis en possession de toute [cette terre], qui est décrite de façon détaillée comme suit (l. 9-12). Délimitations lacunaires: 1) Une terre de 770 modioi; sont mentionnés: une tour, la limite [des biens] du monastère de Dionysiou, l'ancienne vigne (palaiampélon) de Limnin et l'exampélon (cf. notes) de Maroulianos, le sentier vers Zerbada (l. 12-17). 2) Autre terre, [de superficie inconnue]; sont mentionnés: l'ésôthyrion de Kakaggaias, les champs des habitants de Zerbada, la route de Kontobrake à Zerbada, celle de Kouroune à Kontobrakè; sont inclus dans la délimitation le verger de Kakaggaias et l'ésôthyrion [du même?], les maisons de Maroulianos et de Tarchanciôtès, mais pas celles de Georges Laskaris et de Michel ni leur cour; à l'intérieur de la délimitation se trouve aussi le champ de Kalobouzès, que le monastère doit échanger avec [un champ] de superficie égale situé ailleurs (l. 17-23), 3) [Autres terres], dont une fait 105 modioi et une autre 110; sont mentionnés: Bergès (=?), la limite des biens des moines de Saint-Paul (l. 24-28). 4) Autre(s) champ(s), dont un a sa propre délimitation; sont mentionnés: [les biens de] Pytarès, Atzikè, le ruisseau tou Pylôrygiou, le mont tou Boréôs (l. 28-35). [La fin manque.]

Notes. — Date. Les éléments de datation, qui étaient sans doute portés à la fin du document, ont disparu. La mention du despote Dèmètrios Paléologue (l. 6-7) donne une fourchette de 1428/29 à 1464 (cf. ci-dessous, Prosopographie). Les années 1428-1430 sont apparemment à exclure pour la raison suivante: dans l'acte Dionysiou u° 25, de 1430, il est question d'un Maroulianos dans la région de Kontobrakè (l. 127, 128, 131); or notre document mentionne (l. 11) un Maroulianos (sans doute le même), décédé avant l'établissement de l'acte. Le terminus ante quem est octobre 1448, date de la mort de Jean VIII, qui est l'empereur mentionné comme vivant dans le présent document (l. 4-5).

Topographie. Le village tou Kontobrake (l. 4, 7, 19, 20) subsiste comme hamean de la commune d'Hagios Dèmètrios, dans le secteur Nord-Oucst de Leinnos; son nom est conservé; Kontobrakion est devenu Hagia Eirènè en 1950 (Stoicheia nº 32, p. 11). — Les biens de Dionysion près de Kontobrake (l. 13, 14) sont attestés en 1430, au Nord de ceux d'Iviron: cf. Dionysiou, p. 138-140 et fig. 2 et 3. - Augylov (l. 14): il s'agit du toponyme Limniu mentionne dans Dionusion nº 25, l. 22, 23. — Le village Zerbada (l. 15, 19, cf. Zerbadènoi, l. 19) a disparu, mais le toponyme est conservé: Tzorbadés, 1 km à l'Ouest de Kontobrakè: cf. J. Haldon, Limnos ... ca. 1261-1453, dans Continuity and Change, carte face à la p. 188. — Kouroune (l. 20): le toponyme subsiste; Kouronnion, hameau de la commune d'Hagios Démètrios, est à 2 km environ au Sud-Ouest de Kontobrake (carte administrative). - Les biens de Saint-Paul (l. 25, 26) à Lemnos sont mentionnés dans un acte du recenseur Jean Paléologue, validé par le métropolite Denis, de 1463 (éd. Eulogios Hagiopaulitès, Néa Épochè, 1, 1925, p. 765-766): à cette date, Saint-Paul possédait, entre autres, des biens dans le village Bonnadés, qui était, d'après la délimitation contenue dans le document, au Nord de Kontobrakè, ainsi que des biens au Nord-Ouest de ceuxcl. - Atzikė (l. 29), village (cf. Dionysiou n° 25, l. 5), subsiste, à 3 km environ à l'Est-Nord-Est de Kontobrakè (carte administrative : Atsikė). — Le mont tou Boréôs (l. 34) nous est inconnu.

Prosopographie. Sur le prohigoumène Idakeim et l'ecclésiarque Calliste (l. 6), cf. Introduction, p. 22 et 27. — Sur le despote Dèmètrios Paléologue (l. 6-7), maître de Lemnos en 1428/29-1437, 1447-1448 et 1460-1464, cf. Dionysiou, p. 157-158, et PLP n° 21454. — Meizonmatès (l. 8: décédé): un Meizomatès (le même?) est mentionné dans la même région (au Nord de Kontobrakè) dans Dionysiou n° 25 (l. 108). — Tarchaneiôtès Latinos (l. 11, 22: Tarch.): un Latinos est mentionné dans Dionysiou n° 25 (l. 124). — Sur Maroulianos (l. 11: décédé, 14, 22), cf. plus hant. — Kakaggaias (l. 17, 21) est incomm par ailleurs, à moins qu'il s'agisse du Kakagnièas mentionné dans la même région dans Dionysiou n° 25, l. 130 (ce document est connu par une copie). — Georges Laskaris et Michel, probablement son frère (l. 22), ont des biens à Kontobrakè: on trouve dans l'acte de Dionysiou déjà mentionné (l. 121-122) un Jean Laskaris, fils d'un mégas

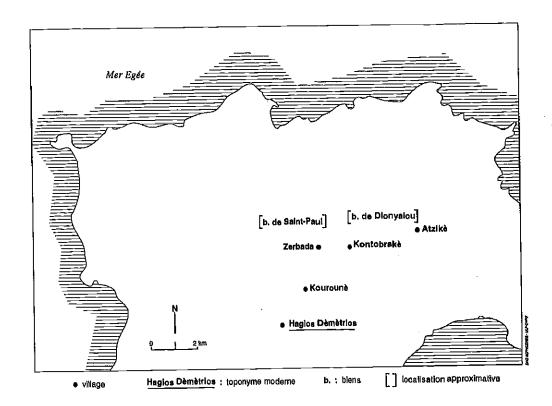

Fig. 2. — Carte pour la localisation des biens d'Iviron à Lemnes.

tzaousès, qui a lui aussi des biens dans le même village (l. 123). — Pytarès (l. 28): un Pytarès est attesté dans la même région par les actes *Dionysiou* nos 21, 22, 25. — Les autres personnes mentionnées ne sont pas connues.

Il a déjà été noté (cf. Panlocrator, p. 142) que la reconstruction de Lemnos, après une phase de dépeuplement, avait commencé à la fin du xive siècle: l'État cédait des terres à des paysans et à des puissants pour qu'ils les mettent en valeur; nous avons également noté que la reconstruction de l'île a duré longtemps. Notre document reflète cet état des choses: on y voit l'État enlever des terres à des paysans (cf. l. 11, ἀποσπασθεϊσαν), à qui il les avait donc cédées (cf. la remarque sur ἐδόθη dans Dionysiou, p. 146), et les accorder à Iviron, apparemment pour qu'elles soient mieux exploitées; une tour près de Kontobrakè est encore en ruine (cf. l. 8, palaiopyrgos), et les moines promettent de la reconstruire; les Ibères ont l'intention de peupler leur nouveau domaine en y installant des parèques (l. 8-9).

L. 4, 7, 8, 11, sur le terme zeugarion, cf. Dionysiou, p. 119 et 146; Saint-Pantéléèmôn, p. 122 et 127; ODB, s.v.

L. 14, ἐξάμπελον: peut-être, comme l'a supposé Dölger, vigne à l'extérieur du village; cf. Pantocrator, p. 111.

L. 35, νερογλυμή: terme utilisé à Lemnos, apparemment en rapport avec un point d'eau; cf. Pantocrator, p. 143.

Actes mentionnés: 1) Acte de donation (cf. l. 3-4: ἀπὸ προσενέξεως) à Iviron d'une terre de 2 zeugaria à Kontobrakè, établi par Kotabos: perdu. 2) Ordonnance (horismos, l. 4) de l'empereur [Jean VIII], confirmant cette donation: perdue. 3) Requête (écrite? cf. l. 7: ζητησάντων, l. 9-10: αἴτησιν καὶ παράκλησιν) des moines d'Iviron auprès du despote Dèmètrios Paléologue, visant à obtenir une terre supplémentaire de 6 zeugaria. 4) Argyrobulle (l. 10) du despote, accordant ces 6 zeugaria à Iviron, à l'origine du présent document: perdu.

+ Έπεὶ ἡ κατὰ τὸ ἄγιον ὅρος τὸν Ἅθω διακειμένη σεβασμία θεία καὶ ἰερὰ βασιλική μονή τῶν Ἰδήρων, ἡ εἰς ὄνομα τιμωμένη τ(ῆς) παναχράντου $\|^2$ δεσποίνης ἡμῶν $\Theta($ εοτό)χου (χαὶ) άειπαρθένου Μαρί(ας) και ἐπικεκλημένη τῆς Πορτειατίσης οὐκ εἶχεν ἐνταῦθα μετόχειον ἐν τῆ νήσω Λ ήμνω ποριζομένη έξ αὐτοῦ τὰ πρὸς $\|^3$ ζωάρχειαν τῶν ἐν αὐτῆ ἀσχουμέν(ων) τιμιωτάτ(ων) χαὶ άγίων μοναχών, καθώς έχουσι καὶ τὰ λοιπὰ πάντα μοναστήρια, εἶχε δὲ μόνον τὴν ἀπὸ προ-||·¹σενέξ(εως) Κόμητος τοῦ Κοτάξου γῆν περί τὸ χωρ[ί]ον τοῦ Κοντοβράκη ώσεὶ ζ(ευ)γ(α)ρ(ίων) β΄, ην είχε πρότερον διὰ θείου (καί) προσκυνητοῦ όρισμοῦ τοῦ κρατ(αι)οῦ καὶ άγίου ημῶν ∥⁵ αὐθ(έν)τ(ου) (καί) βασιλ(έως), ήτις ούκ ήν αὐτῆ ίκανὴ πρὸς τὸ κατακάμνειν. 'Αρτίως δὲ ἀναδραμόντ(ων) τῶν έν αὐτῆ ἀσκουμέν(ων) τιμιωτάτ(ων) $\mathbf{x}$ (αἰ) ἀγίων ἱερομονάχων, $\|^6$ τοῦ τε προηγουμένου τῆς αὐτῆς μονής κυρ(οῦ) Ἰωακείμ (καί) τοῦ ἐκκλησιάρχου κυρ(οῦ) Καλλίστου, εἰς τὸν ἄγιον ἡμῶν αὐθ(ἐν)τ(ην) τὸν πανευτυχέστατον δεσπότ(ην) κῦρ Δ ημήτρ(ιον) $\|^7$ τὸν Παλαιολόγ(ον) κ(αὶ) ζητησάντ(ων) χῆν περί τὸ αὐτὸ χωρίον τοῦ Κοντοβράκη ώσεὶ ζ(ευ)γ(α)ρ(ίων) ἔξ ώσἂν ἐνώσουσι ταύτην μεθ' ής προεῖχον παρὰ τοῦ εἰρημένου Κοτάβου, ὡς ‖8 [γενέσθαι] τὴν πᾶσαν αὐτῶν Υῆν ζ(ευ)γ(α)ρ(ίων) ὀκτώ, κ(αἰ) [.....].... καὶ ἀνακτήσουσι (καὶ) τὸν περὶ τὸ αὐτὸ χωρίον παλαιόπυργ(ον) τοῦ Μειζομμάτ(η) ἐκείνου, φέρωσι δε κ(αί) προσ-[[[καθίσωσι μερικ]ούς παροίκους αὐτῶν ἀπὸ τῆς στεραιίας και καταστή]σωσι μετόχ(ιον) ώς εἴρητ(αι), ποριζόμενοι τὰ πρὸς ζωάρκειαν καὶ ἀνάπα<υ>σ(ιν) αὐτῶν, τὴν τούτ(ων) αἴτησιν καὶ $\|^{10}$ [παράκλησιν?] εὐμεν(ῷς) προσδεξάμενος ὁ ἄγ(ιος) ἡμῶν αὐθ(έν)τ(ης) [καὶ] δεσπότης, εὐηργέτησ(εν) ἀπὸ τῆς ἐμφύτου αὐτ(οῦ) ἀγαθότ(η)τος διὰ θείου (καὶ) σεπτοῦ ἀργυροβούλλου πρὸς τὴν τοιαύτην θ εί(αν) $\|^{11}$ [μονὴν τὴ]ν εἰρημένην Υῆν τῶν ἐξ ζ(ευ)γ(α)ρ(ίων) ἀποσπασθεῖσαν ἀπὸ τῶν προκατεχόντ(ων) ταύτην κυρ(οῦ) Ταρχανειώτ(ου) τοῦ Λατίνου κ(αί) χήρ(ας) τῆς τοῦ Μαρουλιάνου κ(αl) δοθείσης τῆ $\| ^{12} [... ^{35}...]$ πᾶσα μετὰ (καl) τοῦ Κοτάδου παρεδόθη τῆ αὐτῆ μονῆ, ἔχει δὲ κ(αl) $\kappa(\alpha)\tau(\dot{\alpha})$ μέρος οὕτως. ἄρχεται ἀπό τοῦ πύργου $\| {}^{13}\left[\dots {}^{85}\dots \right]$ ὸν ῥύακα, δι' ὧν ἀκουμβίζει εἰς τὸ σύνορον Διονυσίου, τὸ παλαιάμπ(ε)λ(ον) τοῦ Λιμνίου κ(αί) τὸ ἐξάμπ(ε)λ(ον) τοῦ Μαρουλιάνου, καὶ ἀκουμβίζει εἰς τὸν ῥύακα τὸν λεγόμ(ε)ν(ον) $\|^{15}$ [... ^{85} ...] τὸν αὐτ(ὸν) ῥύακα, (καὶ) εὑρίσκει μονοπάτ(ιον) τὸ πρὸς τὴν Ζερβάδα, ὁ κρατῶν μετὰ (καί) τοῦ ποταμοῦ ἀνέρχεται μέχρ(ι) (καί) ||16 [...39... περιορ]ιζόμενον, λαμβάνει ταύτην και στρέφεται πρός βορᾶν, δι' ής έρχεται (και) ἀκουμβίζει εἰς τ(ὸν) πῦργον ὅθ(εν) (καὶ) ἤρξατο, $\| ^{17} [...39...]$ τῷν ἀλωνίων· κ(αὶ) ἐστὶ γῆς μοδ(ίων) ψο΄. Ἑτέρα γῆ, ἤτις ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ῥύακος (καὶ) τοῦ ἐσωθ(υ)ρ(ίου) τοῦ Κακαγγαία ἐν ὧ ∥¹8 [..¾5.. πρό]ς δυσμ(άς), εύρίσκει μονοπάτ(ιον), δι' οὖ ἀκουμβίζει ἕως τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ τοῦ ῥάχωνος, κἀκεῖσε εύρίσκει τὰ χ(ωρά)φ(ια) ||¹º [...º. άριστερὰ τὸ περι]οριζόμενον, δεξιᾶ τὰ χ(ωρά)φ(ια) τῶν Ζερδαδηνῶν, κ(αἰ) εύρίσκει δδόν τὴν ἀπὸ τ(οῦ) Κοντοδράκη εἰς τὴν Ζερδάδα, τέμνει ||20 [...35.. ἀκ]ουμβίζει μέχρ(ι) (καί) τοῦ ποταμοῦ, δν κρατῶν κατέρχεται έ(ως) τῆς όδοῦ τῆς ἀπο τοῦ Κουρούνη εἰς τ(οῦ) Κοντοβράκη,

L. 4 Κόμητος : lectio incerta | 1. 8 lege ἀνακτίσωσι | 1. 24, 27 lege ἰτέα.

100. ACTE DU PATRIARCHE SYMÉON Ier

έπικυρωτικόν γράμμα (l. 34)

juillet, indiction 4 6994 (**1486**)

Le patriarche confirme les droits d'Iviron sur Komètissa, qui étaient contestés par Chilandar.

Le texte. — A) Original (archives d'Iviron, sans n°). Papier, collé sur un tissu imprimé, 425 × 388 mm. Cinq plis horizontaux, un pli vertical. Conservation médiocre: déchirures au niveau des plis, dont certaines affectent le texte; quelques taches. Encre marron pour le texte, noire pour le ménologe. Dans la marge de gauche, face à la l. 10, notice illisible. — Au verso, collée sur le tissu, notice: Συμεών πατριάρχ(ου) Κονστ(αντινουπόλεως) ἐπὶ ἔτους ζολιδω. | Επικυρώνει τὴν Κομίτησσα τῶν Ἰδήρων κ(αὶ) τὸ Παλιόκαστ<ρ>ο ἐκεῖ | — εἶναι φθιασμένο εἰς τὸν τόπον τοῦ μοναστηρίου —, ἀπὸδάνει τοὺς Χιλιαν-|δαρινούς, φανερώνει κ(αὶ) διὰ τὸν Ἄγιον Νικόλαον Σκορπίον τῶν | Χιλιανταρινῶν τώρα εἶναι ἐδικός μας αὐτὸς ὁ τόπος ἀπὸ ἐτοῦτο φα-

|νερώνουν κ(αί) ἄλλα πατριαρχ(ικά) συγγίλ(ια) πρός τούς Χιλιαντ(αρινούς) κ(αί) πρός τό Βατοπαίδι. — Album: pl. XXXVII.

- B) Copie du xvi° siècle (archives d'Iviron, sans n°). Papier épais, 435 × 295 mm. Bonne conservation. Encre noire. Titre: ἴσον τοῦ παλαιοῦ. La copie est fidèle.
- C) Copic partielle (1. 2-33 de A) insérée dans un acte patriareal de 1622 (archives d'Iviron n° 118; photographie au Collège de France), qui a été édité par F. Dölger, Schalzkammer, n° 88.
  - D) Copie moderne faite sur la copie B (Collège de France; don du P. Jean Darrouzès).

Inédit.

Nous éditons l'original, dont les photographies, de même que celles de la copie B, nous ont été communiquées par M. K. Chrysochoïdès; nous recourons aux copies B et C pour deux passages illisibles sur l'original.

ANALYSE. - Intitulé (l. 1). Une longue contestation a opposé les moines des monastères fathonites de Chilandar et d'Iviron un sujet du terrain dit de Komètissa, de ses limites et de la forteresse (phrourion) commune aux monastères de [l'Athos]; les moines de Chilandar prétendaient, sans aucun droit, mais comme voisins de Komètissa aux limites de Saint-Nicolas dit Skorpios, avoir quelque droit également sur Komètissa, et ils s'appliquaient à soustraire par ruse [cc bien] an monastère d'Iviron et à se l'approprier; les moines d'Iviron, estimant qu'on leur portait ainsi gravement tort, sachunt que depuis toujours Komètissa et ce qui s'étend entre ses limites appartenaient en toute propriété à leur monastère, ne toléraient pas les vexations occasionnées par les Serbes, ni la rapine qu'ils cherchaient à commettre; ils s'efforcèrent par tous les moyens de recouvrer la liberté de leur métoque et leurs anciens droits sur Komètissa. dans ses limites, sans retranchement, et sans que nul ne puisse y pénétrer (l. 2-10). Dans ce but, il leur sembla que le meilleur moyen étnit d'inviter les moines de Chilandar à se rendre [avec eux] auprès [du patriarche], pour que chacune des deux parties montre son droit. Les moines de Chilandar ont accepté, se sont présentés avec [ceux d'Iviron] au tribunal [patriareal], ont maintenu leur prétention de s'approprier Kométissa, distinguant Palaia et Néa [Kométissa], et ont montré au [putriarche] et au synode un ancien document de leur monastère, qui prouvait, prétendaient-ils, qu'ils avaient [sur ce bien] un droit qu'en fait ils n'avaient pas. Ce document indique en effet seulement que le monydrion de Saint-Nicolas Skorpios avec ses limites et son agridion appartient à Chilandar, mais pas que Komètissa, ni une de ses parties, lui appartiennent. Convaince par ce document que Chilandar n'avait accun droit sur Komètissa, [le tribunal] a demandé à voir les documents du monastère d'Iviron. Le kathigoumène Akakios les a ouverts en présence des Serbes et a démontré au [patriarche] et au synode que depuis toujours le monastère d'Iviron détient en toute propriété Komètissa avec son métoque, et que [ce bien] contient aussi la forteresse commune à tous les monastères, avec la terre de 200 orgyles qui lui avait été attribuée lors de la construction et l'autre terre qui lui avait été octroyée pour le séjour de ses occupants, sans être [pour autant] aliénée par le monastère ni retranchée [de ses biens], puisqu'elle est grevée d'un képhalaion dù au monastère, comme le montre l'ancien document (l. 10-22). Les Serbes n'ayant rien à répliquer et ne pouvant pas montrer d'autre document relatif à Komètissa, [le patriarche, assistel du synode (lîste de présence: quatre sièges) a décide qu'à l'avenir les Serbes ne pourraient être entendus par qui que ce soit sur [cette affaire], puisqu'il appert qu'ils n'ont

aucun droit sur Komètissa ni sur une partie de [ce bicn], soit en vertu d'un document soit du fait d'une longue possession; confirmant tous les documents d'Iviron et [en particulier] l'acte patriarcal de confirmation, il a reconnu qu'[Iviron] était dans son droit et a ordonné que le monastère détienne intégralement Komètissa en toute propriété comme auparavant, et qu'aucun moine, d'un monastère voisin ou éloigné, n'ose à l'avenir empiéter sur Komètissa ni toucher à ses limites (l. 22-30). Si un moine voisin, de Zographou, de Chilandar ou d'un autre monastère, empiète sur [Komètissa], retire une partic [de ce bien] et la soumet à un autre monastère, il encourra la malédiction des Saints Pères et l'excommunication promulguée dans l'acte patriarcal déjà mentionné, [excommunication] que [le patriarche] confirme à l'égard de tout contrevenant, clerc ou laïc (l. 30-33). Conclusion, adresse au monastère d'Iviron, an du monde (l. 33-34). Ménologe (l. 35).

Notes. — L'affaire. Le présent document ainsi que nos nos 101, 103 et 104 sont relatifs à la querelle survenue entre Chilandar et Iviron au sujet de Komètissa. Il semble que la cession faite en 1325 par Iviron à la communauté athonite de deux terrains pris sur son domaine de Komètissa, pour qu'on y édifiat une forteresse (cf. Iviron III, nos 82 et 83), ait été le prétexte des tentatives effectuées par certains des monastères qui possédaient des biens dans le voisinage pour s'approprier tout ou partie du domaine d'Iviron (cf. l. 3: cette forteresse commune aux monastères intervient dans la contestation). Parmi ces monastères figurent peut-être Zographou (cf. l. 30 et une allusion dans un document de 1548 mentionné ci-dessous), qui détenait une pêcherie à Komètissa en 1348 (Zographou no 38), plus tard Vatopédi, dont le domaine de Prosphoriétait voisin de celui d'Iviron, mais le premier contestataire fut sans doute Chilandar.

L'achat par Chilandar du monydrion de Saint-Nicolas tou Skorpiou, voisin de Komètissa, remonte à 1325 (Saint-Pantéléèmôn, p. 56). Le présent document (l. 2) et notre n° 101 (l. 2) font allusion à l'ancienneté du conflit que ce voisinage engendra entre les deux monastères; le n° 101 mentionne divers jugements déjà rendus à ce sujet par la synaxis de l'Athos, la justice de l'État ottoman et le patriarcat (l. 8). Malgré le présent acte, qui ne reconnaît à Chilandar aucun droit sur Komètissa, les moines de ce monastère n'abandonnèrent pas leur prétentions et Iviron dut accepter en 1492 un compromis organisant l'exploitation commune de Komètissa par les deux monastères (notre n° 101). La querelle rebondit bientôt; Iviron en appela de nouveau aux tribunaux et Chilandar à la Porte (cf. notre n° 104, l. 13-16), puis les deux parties en revinrent, en 1503, au compromis déjà esquissé en 1492 (cf. notre n° 103: lettre de l'higoumène de Chilandar aux moines d'Iviron; notre n° 104: décision synodale; cf. aussi les notes à ces deux documents). Voir aussi l'Introduction, p. 28-29.

L'affaire ne s'est pas arrêtée là: en 1548, un acte patriareal confirme les droits d'Iviron à Komètissa, apparemment parce que les moines de Chilandar avaient recommencé à usurper le bien (Dölger, Schalzkammer, n° 98). Les droits d'Iviron sur Komètissa étaient encore contestés en 1734, mais par Vatopédi (Chilandar n° 170: copie d'un acte synodal dont l'original se trouverait à Iviron, cf. Chilandar, p. 359, note; le présent document est résumé dans cet acte, l. 63-81). C'est à l'occasion des divers épisodes de cette longue querelle que furent établis, outre les actes patriareaux déjà mentionnés, de 1548, 1622 (cf. Le texte) et 1734, qui confirment les droits d'Iviron sur Komètissa, des pièces dont la datation précise reste à établir: la copie B du présent document, la copie de notre n° 101, celle de notre n° 104 et sans doute certains faux fabriqués par les moines de Chilandar, en particulier Chilandar slave n° 37 et Chilandar n° 136.

Prosopographie. Sur Syméon Ier (l. 1), patriarche pour la troisième fois d'avril 1482 à l'automne de 1486, cf. *PLP* n° 27068. Sur Akakios, kathigoumène d'Iviron (l. 17), cf. Introduction, p. 22.

Sur Palaia et Néa Komètissa (l. 13) et sur les questions topographiques, cf. Introduction, p. 28, notes 226 et 227.

Actes mentionnés: 1) Ancien document (gramma, 1. 13, 14, 16) du monastère de Chilandar prouvant les droits de ce monastère sur Skorpiou, mais pas sur Komètissa = peut-être Chilandar n° 110, chrysobulle d'Andronic II Paléologue, daté de mai 1326, ratifiant l'acquisition de Skorpiou par Chilandar. 2) Documents (grammala, 1. 17, 26) du monastère d'Iviron relatifs à Komètissa, parmi lesquels: un acte patriarcal (épikyrôtikon, 1. 26, πατριαρχικὸν γράμμα, 1. 32) mentionnaut la cession par Iviron aux autorités athonites de deux parcelles sises à Komètissa = Iviron III, n° 83, de 1325; et un ancien document (παλαιγενὲς γράμμα, 1. 22) qui pourrait être l'acte Iviron III, n° 82.

- + Συμεών έλέω $\Theta(\epsilon 0)$ ῦ ἀρχιεπί $[\sigma]$ κοπος Κωνσταντινουπόλ $(\epsilon \omega \zeta)$ Νέ $(\alpha \zeta)$ Ρώμης (καὶ) οἰκουμενικός π $(\alpha \tau)$ ριάρχης
- 🜓 + Διενέξεως ὅ τι πλείστης γεγονυί(ας) μεταξύ τοῖς ἐνασκουμένοις μοναχοῖς τῶν δύο σεδασμί(ων) μονών των εν τω 'Αγίω 'Όρει εύρισκομέν(ων), της τε του Χιλιονταρίου δηλονότ(ι) ||3 καί τῆς τῶν Ἱβήρ(ων), περί τε τοῦ οὐτω π(ῶς) ὀνομαζομένου τόπου τῆς Κομιτίσης καὶ τῶν ὁρί(ων) αὐτῆς τε καὶ τοῦ φρουρίου τῶν καθόλου μον(ῶν) τῶν ἐν τῶ 'Αγίω ||4 "Όρει διακειμέν(ων), καὶ οί μεν τοῦ Χιλιονταρίου π(ατέ)ρες οὐκ ἀπὸ δικαίου τρόπου τινὸ(ς) ἀλλ' ὡς ἀγχιγειτονοῦντες ὧσι τη Κομιτίση άπο τῶν ὁρί(ων) τοῦ 'Αγίου μου παμμάκαρος ||5 Νικολάου τοῦ ἐπονομαζομένου Σκορπίου προσεδόκουν δίκαιον τί ἔχει[ν] καὶ εἰς τὴν Κομίτισαν, καὶ ταύτ(ην) μετά τῶν ὁρί(ων) αὐτῆς τεχνιέντ(ως) πῶς ἐμελέτων ἀπο-∥⁶σπάσαι ἀπὸ τῆς μονῆς τῶν Ἰδήρων καὶ τῆ μονῆ τῆ αὐτὧν προσηλώσαι καὶ κατακυριεύσαι ὡς ἴδιον, οἱ δὲ τῆς τῶν Ἰδήρων μονῆς π(ατέ)ρες τοῦτο μέγα πάθος 🛮 ήγούμενοι και ταῦτα είδότες, ὡς ἐξ ἀμνημονεύτ(ων) χρόν(ων) ή τε Κομίτισα και τὰ ὅρια αὐτῆς μεθ' ὧν περικλείουσι ὑπόκειντ(αι) κυρί $(ω_{\varsigma})$ καὶ δεσποτικῶς τῆ μονῆ αὐτῶν, $\|^8$ οὐκ ἀνεπαύοντο κ(α)τ(ά) τοῦτο ἐπί τε τῆ καταδρομῆ τῶν Σέρδων καὶ ὅπερ ἐζήτουν ποιῆσαι ἄρπαγμα· κοινηθέντες τοίνυν ἐπὶ τοῦτο πάση καὶ παντοία ∥9 δυνάμει σύν μόχθω πολλῶ καὶ κόπω, τ(ἡν) ἐλευθερίαν τοῦ έαυτῶν μετοχίου ἐζήτουν καὶ τὴν ἀρχαίαν κ(α)τ(ὰ) δεσποτείαν ἐπικράτειαν τῆς τε Κομιτίσης (καὶ) τῶν ὀρίων αὐτῆς, ∥¹º ώστε εἶναι καὶ ὑποκεῖσθαι τῆ μονῆ αὐτῶν ἀναφαίρετόν τε καὶ ἀκαταπάτητον. Έφ' ή ἔδοξεν αὐτοῖς τοῖς μοναχοῖς εἶναι τέλος τὸ τοῖς /τοῦ/ Χιλιονταρίου ἐνασκου-||"μένοις προσκαλέσασθαι καὶ πρό(ς) τὴν ἡμῶν μετριότητα ἀναδραμεῖν ἄμα καὶ ἀμφοτέρ(ων) τῶν μερῶν φανήναι τὸ δίκαιον ἐν τούτω τοίνυν καὶ /τ(ῶν)/ τοῦ Χιλιονταρίου ||12 μοναχῶν καταπεισθέντων τὲ καί προσδραμόντων άμφω είς τὸ καθ' ἡμᾶς ἱερὸν κριτήριον, πρῶτοι αὐτοὶ οἱ τοῦ Χιλιονταρίου ἐνασκούμενοι π(ατέ)ρες τὸν αὐτῶν $\parallel^{13}$ σκοπὸν προέτεινον, μεθ' οὖ ἐμελέτων κατακυριεύσαι τ $\dag$ ν Κομίτισαν, Παλαιάν καί Νέαν λέγοντες, καί γράμμα παλαιγενες τῆς μονῆς αὐτῶν ἔδειξαν τῆ τε 114 συνόδω και ήμιν, ως δήθεν δίκαιον τὶ πρός τοῦτο νομίζοντες ἔχειν, ὅπερ οὐκ εἰχον· ἐν τῷ αὐτῷ γάρ γράμμι(α)τ(ι) τό τε μονήδριον μόνον ἐμπεριειλημμένον ἐστὶ τοῦ || 15 ἐν άγίοις παμμάκαρος Νικολάου τοῦ Σκορπίου μετὰ τῶν ὀροθεσί(ων) αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀγριδίου προσηλωμένον τῷ Χιλιονταρίω,

και ούχ ή Κομίτισα οὐδὲ μέρος τί $\parallel^{16}$ ἀπὸ τῶν ὀρί(ων) αὐτῆς προσήλωτ(αι) αὐτῶ. $^*Εφ'$ ὧ δὴ γράμμ(α)τ(ι) καὶ ἡμεῖς πληροφορηθέντες ὡς μηδεμίαν μετοχήν ἢ νομήν ἔχειν τοῖς Χιλιονταρεινοῖς $\|^{17}$ πρό(ς) τὴν Κομίτισαν, τὰ γράμμ(α)τ(α) τῆς μονῆς τῶν Ἰδήρων ἐμφανισθῆναι εἴπομ(εν). ὁ δὲ τῆς μονῆς αὐτῆς χαθηγούμενος χῦρ ᾿Αχάχιος ἐξαπλώσας αὐτὰ παρι-|| ¹8σταμέν(ων) τῶν Σέρδων, χαἰ δείξας ήμῖν τε καὶ τῆ συνόδω ὡς ἐξ ἀμνημογεύτ(ων) χρόν(ων) ἡ σεδασμία μονὴ τῶν Ἰδήρων εἶχε καὶ ἔχει χυρί(ως) (καὶ) δεσποτικῶς $\|^{19}$ μέχρι τοῦ νῦν τήν τε Κομίτισαν μετὰ πάντ(ων) τῶν ὀρί(ων) αὐτῆς καὶ οὖπερ κέκτηται μετοχίου ἐν αὐτῆ, συμπεριειλημμένου καὶ τοῦ τῶν άγί(ων) μονῶν πάντ(ων) $\|^{20}$ φρουρίου μεθ' όσης γῆς ἐτάχθη τῶ τότε ἐν τῷ ἀνεγείρεσθ(αι), οὐργυιῶν οὕσης διαχοσί(ων), καὶ τῆς κ(α)τ(ὰ) χάριν ἐτέρ(ας) γῆς /τῆς/ πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν κατοικούντ(ων) δοθείσης $\|^{21}$ ουκ ἀποξενουμένης αὐτῆς ἀπὸ τῆς μονῆς τῶν Ἰδήρ(ων), οὐδὲ ἀφεξαιρουμένης ὅλως πῷς, ἀλλ' ύποτεταγμέν(ην) καὶ ὑποτελῆ εἶναι τῆ αὐτῆ μονῆ κ(α)τ(ὰ) ἀνῆκον $\|^{22}$ κεφάλαιον, ὡς δεδήλωτ(αι) έν τῶ παλαιγενε̞ῖ αὐτῆς γράμμ(α)τ(ι). Τούτου τοίνυν οὕτω φαν[έν]τος ἐνώπιον τῆς τε συνόδου καὶ ήμων, καὶ τῶν Σέρθων ἔτι μὴ ἐχόντ(ων) $\|^{23}$ ἀντιλέγειν μὴ/δὲ/ δυναμ(ένων) ἔτερόν τι δικαίωμα προχομίσαι περί τῆς Κομιτ[ί]σης, δίχαι[ον] ἐχρίναμ(εν) είναι μετὰ τῆς εύρεθείσης τῶν ἀρχιερέ(ων) συνόδου, τοῦ τε Λαχε- $\|^{24}$ δαιμονί(ας), τοῦ Τορνόθου, τοῦ Σουγδαί(ας) χαὶ τοῦ Μηδεί(ας), μηχέτι είς το έξῆς /τοῖς Σέρξοις/ μηδεμίαν χώραν ἀπολογί(ας) ἔχειν κ(α)τ(ὰ) τοῦτο μὴδὲ παραδοχήν, ἐπειδὴ $\|^{25}$ ἐφάνη ὅτι οὕτε ἀπὸ γραμμ(ά)τ(ων) οὕτε ἀπὸ παλαιᾶς νομῆς οἱ Σέρδοι εἶχον τὸ οἰογοῦν δίχαιον είς τὴν Κομίτισαν ἢ εἰς μέρος αὐτῆς, τῆ δέ γε μονῆ τῶν Ἰδήρων, $\|^{26}$ ἐπιχυροῦντες τὰ γράμμ (α) τα αὐτῆς πάντα καὶ τὸ τοῦ π(ατ)ριάρχου ἐπιχυρωτικὸν βεδαιοῦντες, διδόαμεν τὸ δίκαιον ἄπαν μετὰ συνοδιχής διαγνώσ(εως), καὶ παρα- $\|^{27}$ χελευόμ(ε)θα έχειν τὴν $ext{K}$ ομήτισαν μετὰ τῶν ὀρίων αὐτῆς προσηλωμέν(ην) και άναφαίρετον κ(α)τ(ά) δεσποτείαν και κυριότητα, ώς και πρότερον είχε (και) ἔχει, $\|^{28}$ και μηδείς τῶν ἀπὸ τῶν πλησιοχωρούντ(ων) μονῶν μοναχός, μήτε μὴγ ἀπὸ τῶν μακράν, είς τὸ ἐξῆς τολμήσειεν αὐθαδῶς χαταπατῆσαι τὴν $\|^{20}$ Κομήτισαν ἢ τὰ ὅρια αὐτῆς προσεγγίσαι, άλλὰ διατηρηθεῖεν πάντα κ(α)τ(ὰ) τὴν ἀρχαίαν νομὴν καὶ τάξιν αὐτῶν ἀπαρασάλευτα καὶ ἀμεταποίητα πρό(ς) αἰωνίαν $\parallel^{30}$ διαμονὴν καὶ βεδαίωσιν εἰ δ' ὅστις εύρεθῆ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τῶν άγχιγειτονούντ(ων) μοναχῶν, ἢ ἀπὸ τῶν τῆς μονῆς τοῦ Ζωγράφου, ἢ τοῦ $\| ^{31} [Xιλιον]$ ταρίου, η έτέρ(ας) τινό(ς) μονῆς μοναχός καὶ καταπατήση αὐτὴν ἢ ἀποκ[όψει] σύνορον αὐτῆς καὶ πρό(ς) έτέραν μον(ὴν) αὐτὸ προσχωλύσει, ἕξει τὰς ἐγχειμέν(ας) $\|^{32}$ ἀρὰς τῶν άγί(ων) π(ατέ)ρων καὶ τὸν ἀφορισμόν τὸν ἐν τῷ π(ατ)ριαρχικῷ γράμμ[ατι τῷ προγεγραμμένω] ἐκφωνούμενον, ὄντινα [καὶ ἡμεῖς] ἐπιχυροῦν[τες ἐχφωνοῦμ](εν) ∥³³ χ(α)τ(ὰ) τοῦ τοιαῦτα τολμήσοντος ἱερωμένου ἢ λαϊχοῦ. Καὶ εἰς τὴν περί τούτου δήλωσιν και ἀσφάλειαν ἀπολέλυτ(αι) τῆ διαληφθείση σεβασμία μονῆ τῶν Ἰδήρων τὸ $\|^{34}$ παρὸν ἐπιχυρωτιχὸν γράμμα τῆς ἡμῶν μετριότητος, ἐν ἔτει $\mathcal{L}^{\tilde{\omega}}$ $\nearrow^{\tilde{\omega}}$ $\overset{\tilde{\omega}}{\rightarrow}$ δ΄.

$\parallel$ ³⁵ ΜΗΝὶ ἸΟΥΛΙΩ (ἸΝΔΙΚΤΙΩΝ)ΟΣ Δ ^(ης) +

L. 2 lege τῶν ἐνασκουμένων μοναχῶν $\parallel$ 1. 8 lege κινηθέντες $\parallel$ 1. 11 τὴν : acc. post corr. $\parallel$ 1. 19 πάντων²: pro πασῶν $\parallel$ 1. 30 lege εἰ δέ τις $\parallel$ 1. 31 ἀποκόψει : secundum B C $\parallel$ προσκολλήσει B recte $\parallel$ 1. 32 τῶ προγεγραμμένω - ἐκφωνοῦμεν : secundum C $\parallel$ προγεγραμμένω : (χαὶ) ἐπικυρωτικῶ B.

101. ACTE DU MÉTROPOLITE DE THESSALONIQUE MAXIME

γράμμα (Ι. 24)

mai, indiction 10 a.m. 7000 (1492)

Le métropolite de Thessalonique garantit l'accord établi entre Chilandar et Iviron au sujet de Komètissa.

Le texte. — A) Original (archives d'Iviron, sans n°). Papier, 388 × 302 mm. Cinq plis verticaux, nombreux plis horizontaux, moins marqués. Bonne conservation; quelques déchirures, surtont le long du pli vertical central et quelques taches. Encre noire. Deux accents sur êπεὶ, l. 11; blanes, l. 7 et 19. — Au verso, notice: Περὶ τοῦ Χι- | λιατάρι κ(αὶ) 'Ιδήρ(ων) | διὰ τὴν Κομίτισσαν νὰ εἶναι κοινή, | ἔτος ζ χιλιάδ(ες). | Μ(ητ)ροπολ(ί)του Θεσσαλον(ί)κ(ης) Μαξύμου. | "Έχει μέσα γραμμένα κ(αὶ) γράμματα βουλγάρικα. — Album: pl. XXXVIII.

B) Copie du xvi° siècle, omettant le texte des signatures slaves, l. 28-32 (archives d'Iviron, sans n°). Papier épais, 435 × 288 mm. Filigrane indéterminé, ayant des traits communs avec Briquet n° 10476 (1599; lion). Un pli vertical, un horizontal. Bonne conservation. Encre noire. Même scribe que celui de la copie B de notre n° 100. Titre: ἴσον τοῦ πρωτοτύπου. A la place du texte slave de l'original: εἶχε κ(αἰ) τῆ Σέρδων διαλέκτω γράμματα ὑπογεγραμμένα ἐν οἶς ἐδόκει εἶναι ἡ ἐκούσιος αὐτῶν συγκατάθεσις.

Inédit.

Nous éditons l'original, dont les photographies — de même que celles de la copie — nous ont été communiquées par M. K. Chrysochoïdès, sans tenir compte de la copie.

Analyse. — Intitulé (l. 1). Depuis longtemps, le conflit survenu entre les monastères de Chilandar et d'Iviron au sujet des droits sur Komètissa a provoqué scandales et jugements; les Ibères affirmaient que [ce bien] leur appartenait depuis l'origine et alléguaient à ce sujet des chrysobulles impériaux et d'autres documents qui leur reconnaissaient Komètissa et tous ses droits en ce lieu; les moines de Chilandar affirmaient pour leur part que c'est à eux que [ce bien] appartenait, et non pas aux Ibères, et montraient eux aussi des chrysobulles et des actes censés prouver leurs droits. Tel étant leur désaccord, ils furent jugés à de nombreuses reprises par le Conseil de la Sainte-Montagne, par la Porte et par le patriarche; le patriarche a même euvoyé sur place un prélat à ce sujet, mais personne n'a pu faire cesser les scandales ni réconcilier [les moines] (l. 2-10). Ils sont récemment venus à Thessalonique pour être jugés par les seigneurs [turcs] (authentai); alors, certains des notables [grecs] (chrèsimoi) [de la ville], voyant que la

discorde entre les monastères empirait, s'entremirent et les persuadèrent de mettre fin aux scandales grâce à un bon arrangement. Du côté de Chilandar l'higoumène, le papas Isaïe, et d'autres moines, du côté d'Iviron le moine Laurentios, décidèrent de leur plein gré que les deux parties détiendraient et exploiteraient pacifiquement, en commun et à part égale le terrain litigieux, c'est-à-dire Komètissa et tout le terrain alentour, aucune des deux parties n'ayant le droit d'en expulser l'autre (l. 10-19). Ils décidèrent aussi que ni les uns ni les autres n'auraient le droit d'introduire à leur place un tiers sur ce terrain et que senls les deux monastères l'exploiteraient. [Les deux parties] convinrent que cet accord devait recevoir une garantie, ee pourquoi ils ont demandé à obtenir un acte de l'Église imposant cet accord et portant excommunication définitive contre qui oserait revenir sur lui (l. 19-23). A leur demande, [le métropolite] leur délivre le présent document et promulgue l'excommunication susdite; an du monde (l. 23-26). Ménologe (l. 27). Confirmation, signatures et malédictions de neul moines de Chilandar: l'higoumène, un prohigoumène, deux popes, l'économe, deux starec, le paréconome et le trapézarios (l. 28-32).

Notes. — Sur l'affaire, cf. les notes à notre n° 100.

Prosopographie. Maxime (l. 1), métropolite de Thessalonique à partir de 1486/87, est attesté jusqu'en 1511/12 sinon 1515: ef. Dionysiou, p. 190. — Isaïe, higoumène de Chilandar (l. 13, 28-29), était prohigoumène en 1496: Dionysiou n° 39, l. 27, Docheiariou n° 62, l. 26. — Sur Laurentios, représentant d'Iviron (l. 14), cf. Introduction, p. 27. — Charitôn, paréconome de Chilandar (l. 30): un Charitôn slarec de Chilandar signe l'acte Zographou n° 55 en 1483. — Les autres personnes mentionnées ne sont pas connues.

L. 10-11, sur les notables de Thessalonique, « archontes » relevant sans doute du métropolite et reconnus des autorités ottomanes, cf. *Dionysiou*, p. 168-169.

Signatures slaves: Et nous, ayant vu ce qui est écrit plus haut, nous confirmons et nous avons écrit ici nos noms. Moi, higoumène, hiéromoine Isaïe. Prohigoumène hiéromoine Spiridon. Pope Iôasaph. Pope Athanasc. Économe Nektarios. Starec Grégoire. Starec Bèssariôn. Paréconome Charitôn. Trapézarios Benjamin. Et quiconque va à l'encontre de ceci, qu'il soit maudit par Dieu et par la Très Pure [Vierge] et par saint Symèon et par l'évêque Sabas.

Actes mentionnés: 1) Jugements (kriseis, l. 2) du Conseil de l'Athos, de la Porte et du patriarcat (cf. 1 8) relatifs au conflit entre Chilandar et Iviron: perdus, sauf notre n° 100, de 1486. 2) Chrysobulles (l. 4) et autres documents (graphai, l. 5) attestant les droits d'Iviron sur Komètissa: imprécis. 3) Chrysobulles (l. 6) et autres documents (graphai, l. 6) censés attester les droits de Chilandar sur Komètissa: parmi eux, probablement, l'acte Chilandar n° 110, de 1326. 4) Autre exemplaire du présent document, destiné à Chilandar (cf. l. 24: ἐπεδόθη αὐτοῖς, ce mot renvoyant aux moines des deux monastères), portant sans doute la signature de moines d'Iviron: perdu.

+ Μάξιμος ἐλέω Θ(εο)ῦ ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλον(Ικης) ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πᾶσης Θετταλλί(ας).

||² + "Ην μέν έκ πολλῶν χρόνων ἕνστασις καὶ φιλονικία καὶ ἕρις ἐξ ῶν συνευεισαν σκάνδαλά τε (καί) κρισαι ||³ αναμέσον τῶν μοναστηρίων, τού τε Χελανταρίου καί τοῦ 'Ηδέρικου, περι τῶν δικαιομάτων τῶν ἐν τη Κομιτιση. ∥⁴ οἱ μεν γαρ ΄Ηδηρες ἐξ αρχῆς ἴδια αὐτῶν ἵναι έλεγον καὶ προύτινον επι τούτο χρισόδουλά τε βασιλικά (καί) άλλας || 5 γραφάς, έξ ὧν έδόκει αὐτοῖς διαφεντεύειν τήν τε Κομήτισαν καὶ πάντα τὰ ἐκίσαι αὐτῆς δικαιόματα: ||6 οἱ δὲ γε Χελανταρινοὶ οὐ τῶν ¹[6[ρων άλλ' αὐτῶν ίδια [εἶν]αι έλεγον, καὶ ἐδίκνιον καὶ αὐτοὶ χρισόδουλα (καὶ) γραφάς, ||7 εξ ὧν ενομίζετο άποδείχνισθαι αὐτῶν ἶναι τὸν τόπον καὶ αὐτοῖς διαφέρειν. Ταύτην γοῦν ἔγωντες ∥8 τὴν διαφονίαν, έκρίθησαν πολάκις εἰς τὴν σύναξιν τοῦ 'Αγίου "Ορους καὶ εἰς τὴν Πόρταν καὶ εἰς τὸν π(ατ)ριάργην, 📭 καὶ ὁ π(ατ)ριάργης εστιλεν επι τούτο ἄργιερέαν εἰς τὸν τόπον, ἄλλ' οὐδεἰς ίσγυσεν λίσαι τὰ σκάνδαλα (καί) είρινευσαι | 10 αὐτούς. ΤΗλθον δὲ καί τα νῦν είς τὴν Θεσσαλονίκην κριθήναι είς τ(οὐς) ένταῦθα αὐθέντας καὶ δη τινες τῶν ἐνταυθα 🛮 11 χρισίμων, ἐπεὶ τὴν διαφονίαν τῶν μοναστηρίων είδον επί κακῶ προβένουσαν, εσέβισαν εἰς τὸ μέσον καὶ ||12 λόγοις παρενετικοῖς ἐπισαν αὐτοὺς είρινεῦσαι καὶ λῦσαι τὰ σκάνδαλα, επι συμβασεις συμφερούσας τε καλάς τε $\parallel^{13}$ (καὶ) ἀγαθάς· καὶ δή ἀπο μὲν τοῦ Χελανταρίου ὁ οσιοτ(α)τ(ος) αὐτῶν ἡγούμ(εν)ος παπ(ᾶς) κῦ(ρ) Ησαί(ας) (καὶ) ἄλλοι άδελφοι, (καί) ἀπό το Ιδερικον ||14 ό τιμιοτ(α)τ(ος) έν μοναχοῖς κῦ(ρ) Λαυρεντιος ἀπο μερ(ους) τῶν Ηβίρων, ἔστισαν έκουσία αὐτῶν καὶ γνώμη (καὶ) θελίση ∥¹⁵ ομοῦ τὰ δύο μέροι ἴνα κρατῶσιν (καὶ) κυριευωσιν (καί) γέμοντε τον τόπον περι οδ ήχον τ[ήν] διαφονίαν, λέγω ||16 τήν Κομίτισαν καί τον περι αὐτὴν ἄπαν τόπον, [ί]να νέμοντε αὐτὸν ὀμοῦ τα δύο μοναστηρια ασυνεριστα, $\| ^{17}$ ἐπ' ἴσης, αδελφικώς και κοινώς, και μήτε ο[t] 'Ηθηρες έχιεν έξουσίαν εξώσαι τούς Χελανταρινούς, ||18 μήτε μην οί Χελανταρινοί διῶξαι τοὺς "Ήδιρας, ἀλλά όμου χρατεῖν καὶ καρπ[οῦ]σθαι αδελφικῶς [[19 επ' ίσης τὸν τόπον ὡς εφημεν. Ἔστισαν δὲ καὶ τούτο, ἵνα μήτε οἱ Ἦθηρες εχεμν εξουσίαν ἄλλους $\|^{20}$ ἀντ' αυτῶν ἐπάναγαγεῖν εἰς τὸν τόπον, μήτε μὴν οἱ Χελανταρινοὶ ἀντ' αὐτῶν ἄλους, ἀλλ' ἢ μόνα μοναγῶς $\|^{21}$ τα δύο μοναστηρια καρποῦσθαι τὸν τόπον καὶ νέμεσθαι, καὶ ταύτας τὰς συμφωνίας ἔχειν τὸ βέβεδν τε $\|^{22}$ καὶ ἀσφαλὲς συνέθεντο, διὸ καὶ γραμα τῆς ἐκκλισίας εζιτισαν, καὶ τούτο ἐντολὴν καὶ άλιτον άφορισμὸν ∥²³ άπηλοῦντα κατὰ τοῦ τολμήσοντος ποτὲ ανατρέψαι τὰς ανοθεν συμφονίας. Καὶ δή κατα την ετισην $\|^{2i}$ αὐτῶν επεδώθη αὐτοῖς τό παρόν γραμμα τῆς ἡμῶν μετριοτ(η)τος, καὶ λέγομεν $\cdot$ εί τις τών τε ώντων τών τε $\|^{25}$ εσωμένων τολμήσηεν παρασαλευσαί τι τῆς άνοθεν συμφονίας, τούτον ζναι άφορισμένον άποφενομεθα ∥²⁶ άπὸ π(ατ)ρ(δ)ς καὶ υίοῦ καὶ αγίου πν(εύματο)ς καὶ ἐν το νῦν αίώνι και έν το μελοντι· έτους ,ζ^{ου}.

$\|^{27}$ + MHNÌ MAÍQ ('INΔΙΚΤΙΩΝ)OΣ $I^{(\eta_5)}$ +

|| 28 + I mi sia videv'ši više pisanna potvr'dismo i imena svoja zde napisahom.
Az' igoumn' || 29 ieromonah Isaïa
Proigoumen ieromonah Spiridon
Pop' Iωasav'
Pop' Aθanasie
Ikonom || 30 Nektarie
Star'c' Grigorie
Stare' Visariωn
Paraikonom' Hariton'
Trapezar' || 31 Venjamin'

I tko ise ωνοί potvorit da e proklet ωt B(og)a i ωt Prēčište i ωt s(ve)tago ||³² Simeωna i s(veti)t(e)lja Savi.

L. 2 lege ην || συνέδησαν || χρισαι : χρίσεις || 1. 3 διχαιομάτων : aecentus cancellatus supra -αι- || 1. 4 lege προύτεινον || 1. 5 έχεῖσε || 1. 6 ἐδείχνυον || 1. 11 εἰσέδησαν || 1. 14 θελήσει || 1. 19 τὸν : -0- post corr. supra -ω- || 1. 20 ἀλλ' ἡ : lege ἀλλὰ || 1. 23 lege αἴτησιν || 1. 31 ise: sie.

102. ACTE DU PRÔTOS BÈSSARIÔN

πρωτατινόν γράμμα (l. 17)

26 septembre, indiction 4 a.m. 7009 (1500)

Le prôtos cède au moine Raboulas le kellion tou Zôsima pour six personnes successives.

LE TEXTE. — Copie authentifiée, en 1525 ou peu après, du présent document, suivi d'un acte que nous éditons en appendice (IV), en raison de sa date tardive; tous deux sont écrits par le même scribe (archives d'Iviron, sans n°). Papier, 580 × 432 mm. Trois plis horizontaux, trois verticaux. Bonne conservation; quelques taches. Encre marron. Nombreuses fautes d'orthographe et de grammaire dans le texte. En bas, signature d'authentification autographe du prôtos Gabriel (éditée avec l'Appendice IV). Entre les l. 18 et 19, validation, par le prôtos Grégoire, d'un ajout fait au texte l. 7-8 (cf. ci-dessous). An bas de la pièce, traces du sceau de cire du Prôtaton. Entre les signatures de notre Appendice IV et celle du prôtos Gabriel, notice que nous éditons avec l'Appendice IV. — Album: pl. XXXIX.

Edition: Gédéon, Patr. Éphèméridés, p. 5-7.

Nous éditons d'après les photographies communiquées par M. K. Chrysochoïdès, sans tenir compte de l'édition précédente. Nous soulignons les mots introduits dans le texte après la rédaction, l. 7-8.

Analyse. — Le moine Raboulas, qui avait, bien auparavant, cédé (ἐπίπρασεν) à l'hiéromoine Iôakeim le Serbe son kellion, dit tou Zôsima, a voulu le récupérer (ἐξωνῆσαι); les deux parties se sont présentées au prôtos du moment et ont exposé leur problème; le prôtos a réuni les higoumènes et gérontés des kathismala et monydria, et [leur] a expliqué [l'affaire]; après délibération, il a été décidé que ledit Raboulas rende à l'hiéromoine Iôakeim les dinars qu'il avait reçus de lui et qu'il détienne le kellion comme il l'avait détenu auparavant (l. 1-5). Ayant reçu la somme en totalité, Iôakeim est parti et le kellion a été accordé audit Raboulas, selon la coutume, pour six personnes: d'abord pour lui-même, puis pour l'hiéromoine Sabatios et pour quatre [autres personnes, dont le nom a été laissé en blanc; ces six détenteurs devront] entretenir le kellion, l'améliorer et le mettre en culture, comme maîtres absolus, sans que personne les inquiète, verser [annuellement] au Prôtaton 3,5 mesures de vin et une grande livre de cire pour le pré situé sur la montagne, et s'acquitter des corvées (douleiai) dues au Prôtaton, comme les autres détenteurs de kellia (kalhismalarioi). A la mort du sixième détenteur, le kellion reviendra

au Prôtaton selon la coutume; personne, ni un [des bénéficiaires] ni quelqu'un d'autre, ne pourra rattacher ce kellion à un monastère ni le soumettre à un autre kellion; le contrevenant sera maudit et, [même dans ee cas], le kellion retournera au Prôtaton, auquel il a été consacré (l. 5-17). Conclusion, date, annonce des témoins (l. 17-18). Signatures du prôtos Bèssariôn et de 13 moines, dont un forgeron (l. 19-22). Clause ajoutée (cf. notes): [Liste] des biens du kelliou: un jardin, trois vignes et le pré susmentionné; [ces biens] forment un tout et ils appartiendront pour toujours audit kellion (l. 23-25).

Notes. — L'affaire. Avant 1500, le moine Raboulas avait cédé le kellion tou Zôsima, bien du Prôtaton dont il avait la jouissance, à l'hiéromoine Iôakeim le Serbe (cf. des cas analogues dans Dionysiou nos 29 et 35, où les transactions sont ratifiées par le prôtos). Raboulas a récupéré le bien, pour six bénéficiaires successifs dont lui-même, avec l'accord du prôtos du moment, sans doute peu avant septembre 1500: il semble en effet que ce soit le prôtos Bèssariôn qui, par le présent document, ratifie cette opération et précise les droits et obligations de Raboulas et de ses successeurs, dont un seul est nommé; le nom des quatre autres bénéficiaires a été laissé en blanc après les chiffres indiquant Ieur ordre (pratique courante, cf. Dionysiou, p. 173).

La liste des biens du kellion a selon nous été établie en 1500 (cf. plus bas). En 1525, un autre bien fut ajouté à ceux du kellion, alors détenu par Sabatios (cf. notre Appendice IV). Par la suite, Zôsima fut accordé aux moines Syméon et Iôasaph, dont le nom fut peut-être porté sur l'original et a, en tout cas, été inscrit sur la présente copie, l. 7-8, après le chiffre γ'. Il s'agit probablement du troisième et du quatrième bénéficiaires, bien que le nom de ce dernier ait été écrit avant et non après le chiffre δ'. Il est vraisemblable que la confirmation par le prôtos Grégoire, en 1542, a un rapport avec ce changement de bénéficiaires. Le fait que le nom des deux dernières personnes n'ait jamais été inscrit dans les vacat de la présente copie ne signifie pas nécessairement que le kellion ne soit pas passé par six bénéficiaires avant de revenir au Prôtaton (cf. sur ce point Dionysiou, p. 173: les noms devaient être écrits sur l'original, qui se trouvait au Prôtaton).

La raison pour laquelle cette pièce est actuellement conservée dans les archives d'Iviron n'est pas connue.

Diplomatique. Sur le type de document établi à l'occasion de la cession d'un bien du Prôtaton, eontre redevance, à plusieurs personnes successives, voir Dionysiou, p. 172-173.

Le texte copié entre les deux actes, qui est une note sur les biens du kellion tou Zôsima (l. 23-25), est une clause ajoutée à l'acte de Bèssariôn et fait partie de notre document (cf., l. 24-25, la mention de la prairie sur la montagne, « mentionnée plus haut », qui figure l. 10 dans le document); nous l'éditons à la suite des signatures. Nous connaissons des cas où les biens d'un kellion sont énumérés dans l'acte de cession, par exemple *Dionysiou* n° 29, l. 7-8, et n° 35, l. 9-10.

Les signatures du prôtos Grégoire (cf. plus haut) et des deux moines, entre les l. 18 et 19, sont autographes; nous les éditons à la suite du texte.

Prosopographie. Le prôtos Bessariôn (l. 19) n'est connu que par le présent document: ef. Prôtalon, p. 143, n° 99. — Sur le prôtos Grégoire (1542 - avant octobre 1543), cf. ibidem, p. 146, n° 121. — Métrophane, hiéromoine de Makrou (l. 19), signe également notre Appendice IV,

- l. 12; c'est peut-être lui qui signe aussi un inédit du Pantocrator de 1504 (signature slave: + pop Mitrofan ωt Makrou); il devint prôtos avant 1512/13, date à partir de laquelle il signe comme ancien prôtos; sur le personnage, cf. Prôtalon, p. 144, n° 106 et n. 332. Athanase de Xystrè et Gérasimos de Kaproulè signent en slave (comme peut-être Métrophane de Makrou) l'acte Prôtalon n° 14, de juin 1500. Nicodème, gérontas de Kochliara (l. 20), est mentionné dans un inédit de Vatopédi de 1500/01, qui concerne les kellia de son monastère; il signe aussi ce document. Les autres personnes mentionnées ne sont pas connues.
- L. 1: le kellion tou Zôsima est également attesté, par la signature de son représentant, dans deux inédits de Vatopédi, l'un de 1430/31, l'autre de 1500/01 que nous venons d'évoquer.
- L. 21: le kellion tou Samôna, près du Prôtaton, dédié à saint Nicolas, est cité, comme métoque de Vatopédi, dans l'inédit de ce monastère de 1430/31; il est également mentionné dans l'acte de Vatopédi de 1500/01, comme kellion de Kochliara.
  - L. 22, Πίωρ: on ne devine pas le nom du monastère qui se cache derrière ce mot.

Acte mentionné: Acte de cession (cf. l. 2: ἐπίπρασεν) du kellion tou Zôsima à l'hiéromoine Iôakeim, établi par Raboulas, [bien avant 1500, cf. l. 2 πρὸ καιροῦ]; perdu.

+ 'Επειδήπερ δ τιμιώτ(α)τ(ος) έν μογαχοῖς 'Ραβουλὰς ἡθέλησ(εν) αὖθις ἐξωνῆσαι τὸ ἑαὐτ(ὸν) πρό(ην){ην} κελλίον τῶ τοῦ Ζωσιμᾶ προσαγωρευώμενον, ||2 ον προ κεροῦ ἐπίπρασεν /τ(ον)/ Ἰωακείμ ίερομόναχον τὸν Σέρβον, και ἄμφω ἐλθῶντ(ες) εἰς τὸν πρῶτον τοῦ κεροῦ ἐκείνου ἀνάφερον τ(ῶν) $\|^3$ ἄμφω τ(ὴν) ἀμφησθήτησιν, κ(αἰ) ώς εἰκῶς συναθρίσας ὁ πρῶτος τ(ῶν) ἡγουμένων (καὶ) γερῶντων τῶν καθησμ(ά)τ(ων) (καὶ) μονυδρί(ων) (καὶ) περι τού- $\|^4$ των σαφηνήσας, οἱ δὲ διασκεψάμ(εν)οι πάντες κ(αὶ) καλῶς φανήσαντος ὅτι αδθις ὁ προρηθεὶς Ραβουλὰς ἵ(ν)α ἐπιδώσι ἀνά-||5παλιν τὰ δινάρια ὂν έλαβεν έκ τοῦ Ἰωάκεὶμ ἱερομονάχου κ(αὶ) κατέχειν τὸ κελλίον ὡς πρό(ην). Κ(αὶ) οὕτος γενομένου λαδόν τὰ || δινάρια ὁ Ἰωάκειμ σόα (καί) ἀνελοιπὶ ἀνεχόρισεν, (καί) το κελλίον ἐπαρέλαβεν ὁ προρηθείς $^{\circ}$ Ραβουλάς ώς $^{\sharp}$ θως (καὶ) καθ $^{\circ}$ ηρ- $\|^{7}$ μὸν τὸν προτέρων ής πρόσωπα $^{\sharp}$ ξι $^{\circ}$ πρώτος $^{\circ}$ αὐτὸ(ς) $^{\circ}$ Ραβουλάς δ γέροντας, δεύτερος Σαβάτιος ἱερομόναχος, γ΄ + Συμεών (μον)αχ(δε), $||^8$ ^{1} Ιωάσαφ μοναχόε, δ΄ vacat, ε' vacat, C' vacat, τοῦτέστιν ής πρόσωπα έξι, καλλιεργήν, συνηστάν, βελτιὴν ώς τέ- $\|^{9}λιοι$ κύριοι (καί) δεσπόται, μη έχοντες παρά τινος δχλεισιν ή σκάγδαλον, μετά τῆς νομεῖς (καί) περιόχεῖς τοῦ κελλίου, δίδωντ(αι) $\| ^{10}$ (καὶ) εἰς τοῦ Προτάτω οἶνον $\mu(t)$ τρ(α) τρία (καὶ) μ ισό κ(αὶ) μ ί(αν) λίτρ(αν) κερίν μεγάλιν δ[ι]ὰ τὸ ληβάδη τὸ εἰς το βουνὸν (καὶ) ἐκδουλεύειν τὰς δου-||11λείας τοῦ Προτάτω ώς [καὶ ο]ι λιποὶ καθησματάριοι. Παρελ[θόντ](ων) οὖν τ(ῶν) εξ προσώπ(ων) πάλιν ἐπανέρχεσθ(αι) τὸ κελλίον εἰς τ(ἡν) $\|^{12}$ δεσποτίαν (καὶ) κυριώτιτα τοῦ Προτάτω κατὰ τὸ ἔθως, (καὶ) μη το[λ]μή[ση] τίς ἐξ αὐτ(ῶν) ἢ ἄλλος προσηλῶσαι τὸ κε[λ]λίον εἰς μονα[στήριον] $\parallel^{13}$ ἢ εἰς ἔτερον κελλίον καταδουλώσαι· όπιος δὲ τοῦτο τολμήσι, [ὁ τοιοῦ]τος να ἔχει τὰς ἀρὰς τ(ῶν) τιη' θ[εο]φόρων π(ατέ)ρων τὸν $\| ^{14}$ έ<ν> Νικαία (καὶ) τ(ῶν) λοιπὸν $\subset$ ΄ άγί(ων) συνόδων τ(ῶν) οἰκουμενικῶν (καὶ) τ $[(\dot{\eta} v)]$ ἀπόφασιν τοῦ κ(υρίο)υ (καὶ) $\Theta(\epsilon_0)$ ῦ (καὶ) $\sigma(\omega \tau \tilde{\eta})$ ρ(ο)ς $\tilde{\eta}$ μ(ῶν) ' $\tilde{I}$ (ησο)ῦ X(ριστο)ῦ, τό «πορ $[\epsilon_0 \epsilon_0]$ $\tilde{g}$ $\tilde{g}$ εμοῦ οἱ κατιραμένοι εἰς τὸ πὸρ τὸ αἰῶνιων τὸ ητιμασμ(έν)ον τὸ διαβόλω (καὶ) τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ,», σύν τοῖς λιποῖς $\| ^{18}$ ἀραῖς (καὶ) κατάραις πάντ(ων) τῶν άγί(ων) (καὶ) ἡμ(ῶν), (καὶ) το κελλίον αδθις ἐπανέργεσθαι εἰς τὸ Προτάτω ὅπου ἱερόθει (καὶ) ἐνέ-||¹'μετω. Διὰ τοῦτο ἐγεγόνι (καὶ) τὸ προτατινὸν γράμμα εἰς ἀσφάλιαν (καὶ) βεβαίωσιν, κ(α)τ(ὰ) μήνα Σεπτέβριον κζη ∥ 18 τοῦ ζου θου ἔτους (ἰνδικτιῶν)ος $\delta^{(\eta \epsilon)}$. πρός ἐτούτον (καὶ) αὶ μαρτυρίαι τὴν ὡς θέμις ἐκάστου τὄνομα κ(αὶ) τὸὑπίκλ $(\eta \nu)$.

||19 + 'Ο πρώτος Βισαρίον [ερομόναχος

- + Μ(ητ)ροφάν(ης) ἱερο(μόν)αχ(ος) τοῦ Μακρῶ
- + 'Αθανάσιος ἱερο(μόν)αχ(ος) τοῦ Ξύστρι
- + Γεράσιμος (μον)αχ(ός) τοῦ Καπρούλ(η)
- $\|^{20}$ + Νικόδημος δ γέροντας τοῦ Κωχλιαρᾶ
- + Γαβριήλ [ερο(μόν)αχ(ος) τοῦ Κωφῶ
- + Παῦλος ἱερο(μόν)αχ(ος) τοῦ $\Sigma(\omega \tau \tilde{\eta})$ ρ(ο)ς
- + Διονύσιος ξερομόνα- $\|^{21}$ χος τῶν Αγί (ωv) Πάντ (ωv)
- + Νικ[η]φώρος [ερο(μόν)αχ(ος) τῶν 'Αγί(ων) 'Αναργύρων
- + 'Ιάχωβος ὁ χαλχεύς τού Ψαρᾶ
- + Μακάριος (μον)αχ(ός) τοῦ Σαμωνᾶ
- ||22 + Ίωσηφ (μον)αχ(ός) τοῦ Ήσατα
- + Βενιαμίν (μον)αχ(ός) τοῦ Π(ωρ
- + Νικόδημος (μον)αχ(ός) τοῦ Παϊσίου (καὶ) οἱ λιποῖ γέρωντες +

 $\|^{23}$ + 'O δὲ <χατάλογος?> τῶν χτιμ(ά)τ(ων) τοῦ αὐτοῦ χελλίου ὑπάρχει τὸ χηπίον το ἐγγοῖς τῆς αὐλῆς τὸ ὑποχάτω τοῦ χελλίου, ὁ ἀμπελῶν ὅλος, $\|^{24}$ (χαὶ) τὸ ἀμπέλιον τὸ πλησίον τοῦ πρῶτου, τὸ ἀμπέλιν ἄνωθεν ὅλω ἕως τῆς ὁδοῦ, (χαὶ) τὸ ληβάδ(ιν) τὸ εἰς τὸ βουν(ὸν) $\|^{25}$ δν ἄνωθεν προἔφημεν ταῦτα πάντα ἐνόσουσιν εἰς ἐν (χαὶ) ἑσοντ(αι) εἰς ἀεὶ τοῦ προήρημένου χελλίου +

Entre les 1. 18 et 19, signatures de validation, de 1542:

- + 'Ο πρώτος Γρηγόριος ιἐρομόναχος του ἔτ(ους) ζν΄ μηνή Μαρτίω εἰς τὰς ιβ΄
- + Θεοφίλακτος Ιέρομόναχος του | Είστρι

Μιχάηλος μο- ναχος

L. 1 lege ἐαυτοῦ πρώην $\parallel$ l. 2, 25 δν : δ $\parallel$ l. 5 δν: δ $\parallel$ οὅτως $\parallel$ l. 6 ἀνελλιπῆ $\parallel$ l. 6-7 καθ' εἰρμὸν $\parallel$ l. 7-8 ἡς : εἰς $\parallel$ l. 9 δίδωντ(αι) : pro δίδοντ(ες) $\parallel$ l. 14-15 cf. Matth. 25, 41 $\parallel$ l. 15 κατιραμένοι (lege κατηρ-): -τ- post corr. $\parallel$ lege ἡτοιμασμένον $\parallel$ pro ταῖς λοιπαῖς $\parallel$ l. 16 lege ἰερώθη.

103. ACTE DES MOINES DE CHILANDAR

γραφή (l. 19, 20, 23)

sans date
[après juin 1501 - avant mars 1503?]

Les moines de Chilandar s'engagent à respecter l'accord conclu avec ceux d'Iviron au sujet de Komètissa.

LE TEXTE. — Copie établie vers le xvi° siècle (archives d'Iviron, sans n°). Papier, 430 × 300 mm. Filigrane: lettre T, proche du type Briquet n° 9126 (1425) ou n° 9127 (1444).

Un pli vertical au centre, seize plis horizontaux. Bonne conservation; quelques trous (certains d'entre eux vers le bas, mais aussi plus haut dans le texte, régulièrement situés à l'endroit des plis horizontaux), déchirures et échancrures. Encre marron foncé. Croisette dans la marge gauche, face à la l. 25. — Au verso, quatre notices: 1) 'Ρωμαίταο. 2) Διὰ τὴν Κομίτισαν μ(ἐ) τοὺς Χηλανδαρηνοῦς. 3) Τῶν Χιλιανταρινῶν γράμμα πρὸς τῶν Ιδήρων διὰ τὴν Κομίτζα. 4) Γράφει πολλὰ περὶ ἀγάπης τὸ προέμιον. — Album: pl. XL.

Inédit.

Nous éditons d'après les photographies qui nous ont été communiquées par M. K. Chrysochoïdès.

Analyse. — Préambule fait de citations néo-testamentaires (de Jean surtout, cf. l'apparat) sur le thème de la concorde (l. 1-18). L'hiéromoine Syméon, higoumène de la grande laure impériale des Serbes, ou monastère de Clulandar, et tous [les moines du monastère] ont fait cette lettre à l'hiéromoine Malachias, kathigoumène du grand monastère impérial des Ibères, dédié à la Vierge, et à toute l'assemblée (synaxis) de ce monastère; ils se sont rendus auprès d'eux avec cette lettre et ont reçu d'eux une lettre semblable, pour que tous sachent qu'après une longne querelle, la concorde qui régnait entre eux est revenue (l. 18-23). C'est pourquoi ils leur ont fait cette lettre, ayant convenu de ce qui suit: les deux monastères entretiendront des relations pacifiques, à l'intérieur, à l'extérieur [de l'Athos] et à la synaxis de la Sainte-Montagne; les terrains de pâture qu'ils ont à Komètissa seront exploités en commun, sans qu'aucun des deux monastères ne lèse l'autre; ils n'y mettront que des moutons, des chèvres, des vaches et le troupeau des chevaux, mais pas de buffles; si un conflit survient entre les bergers (pistikoi), on n'ira pas au tribunal et les deux monastères les réconcilieront; le bétail des autres monastères ne sera pas admis [à Komètissa] sans l'accord [d'Iviron et de Chilandar] (l. 23-28). Si un moine de l'un ou l'autre monastère contrevenait à ce qui a été résolu, il scrait excommunié, condamné par la Vierge, les apôtres, les 318 pères de Nicée, les ktitorés [de Chilaudar] Syméon et Sabas et les auteurs de la lettre. Annonce des signatures (l. 28-32).

Notes. — Date. Le présent document, qui n'est connu que par une copie et ne comporte aucun élément de chronologie, peut être daté par la succession des higoumènes de Chilandar, et, de façon hypothétique, par l'affaire elle-même. Syméon (l. 18), qui est attesté dans la fonction d'higoumène de Chilandar en juin 1503 (Dionysiou n° 42, l. 10), n'était pas encore higoumène en juin 1501 (Macaire était alors higoumène: Pantocrator n° 29, l. 29). Le terminus post quem — juin 1501 — est confirmé par la mention, dans le présent document, de Malachias, higoumène d'Iviron (l. 20), dont on sait qu'il occupait déjà cette fonction en juin 1501 (Pantocrator n° 29, l. 8, 29). Le terminus ante quem pourrait être de mars 1503 pour la raison suivante: notre n° 104, daté de mars indiction 6, parce qu'il fait état d'un compromis entre les deux monastères dont les clauses sont pratiquement identiques à celles qui figurent dans le présent document, doit en être peu éloigné dans le temps; nous le datons donc de mars 1503; d'autre part, parce qu'il apporte à ce compromis la garantie des officiers du patriarcat, il doit être postérieur au présent document.

Sur l'affaire, cf. les notes à notre nº 100.

- L. 11, ὁ υἰὸς τῆς βροντῆς: l'apôtre Jean, cf. Mc 3,17.
- L. 26, λακινία: troupeau, en général de chevaux, cf. Kriaras, s.v.

Acle mentionné: Acte de contenu identique (δμοιον γράμμα, l. 21), rédigé par les Ibères et adressé aux moines de Chilandar, [même date que le présent document]: perdu.

+ Εὐαγγελικό(ς) συνακολουθούντες διδάγμ<α>σιν κ(αί) αποστολικό(ς) ἐπόμ(εν)οι παραδώσεσην, τ(όν) προφητ(ῶν) κτόμ(εν)οι κυρηγμάτ(ων), ή τοῦ πν(εύματο)ς άγίου δύναμ(ις) ἐνούμ(εν)οι ἐν γνῶσι μιὰ ἐν ὑψιλῶ κυρήγμ (α) τ(ι) τ(ους) $\|^2$ πάντ(ας) πρόσκαλουμ(έν)ους, ἡ της ἀγάπ(εις) τῆς άπροσωποληψί(ας) συνακολουθούντες άδεΐλος, φησι γάρ· «έντολήν καίν(ήν) δίδω ύμ(ήν) ζν' άγαπάτ(αι) άλλήλους καθώς ήγάπισα ύμᾶς, ἔνα (καὶ) $\|^3$ ύμεῖς ἀγαπατ(αι) άλλήλους ἐν τοῦτο γνώσωντ(αι) πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθητ(αὶ) εστέ, ἐὰν αγάπ(ην) ἔχειτε ἐν ἀλλήλοις». «ἐαν ἀγαπάτε με, τ(ὴν) ἐμ(ὴν) ἐντολ(ὴν) φυλάξητ(αι) κ(αὶ) ἐγὼ ερωτήσω τ(ὸν) $\|^4$ π(ατέ)ρα κ(αὶ) ἄλλον παράκλητον δώσοι ὑμ(ήν), ἵνα μένη έν ὑμ(ὴν) εἰς τ(ὸν) αἰῶνα το πν(εῦμ)α τ(ῆς) ἀληθεί(ας), ὁ ὁ κόσμος οὐ δυνατ(αι) λαδεῖν, ὅτι οὐ θεορή αὐτὸ οὐδε γινώσκει αὐτῶ, ὑμεὶς δε γινώσκετ(αι) $\|^5$ αὐτὸ ὅτι παρ' ὑμ(ἡν) μένει κ(αὶ) ἐν υμ(ἡν) έστε»· «ἐάν τις άγαπᾶ με, το<ν> λόγ(ον) τὸν εμ(ὸν) τηρήσι κ(αὶ) ὁ π(ατ)ήρ μου άγαπήσι αὐτ(ὸν) $\kappa(\alpha i)$ $\pi \rho \delta(\varsigma)$ $\alpha \dot{\nu} \tau(\delta v)$ exensimple $\theta(\alpha)$ $\kappa(\alpha i)$ $\mu o \nu(\dot{\eta} v)$ $\pi \alpha \rho'$ anto $\pi o \iota \dot{\eta} \sigma \omega \mu(\epsilon v)$. δ $\mu \dot{\rho} i$ $\dot{\alpha} \gamma \alpha \pi \delta v$ $\| \theta \|_{\Phi}$ $\pi \tau(o \dot{\nu} \varsigma)$ λόγους μου οὐ τηρεί (καί) ὁ λόγ(ως) ὄν ἀκούἐτε οὐκ ἔστ(ιν) ἐμὸ(ς) ἀλλα του πέμψαντός με $\pi(\alpha\tau)\rho(\delta)\varsigma$ » «χαθῶς ἡγάπισέ με δ $\pi(\alpha\tau)$ ἡρ χαγῶ ἡγαπισ(α) ὑμᾶς μεῖνατ(αι) ἐν τῆ ἀγάπ(η) τῆ ἐμῆς ἐἀν τὰς ἐν- $\|^2$ τολάς μου τηρήσητ(αι), μένητ(αι) ἐν τῆ αγάπη μου χαθὼς ἐγῷ τοῦ π(ατ)ρ(ό)ς μοῦ τετήρηκα κ(αί) μένω αὐτοῦ ἐν τῆ ἀγάπη» «αὕτη ἐστη ἡ ἐ{ν}μὴ ἐντολή, ἵνα ἀγαπάτ(αι) ἀλλήλους καθῶς $\| ^8$ ήγαπησα ύμᾶς· μεῖζονα ταύτ $(η_5)$ ἀγάπ $(η_7)$ οὐδεῖς ἔχει· ἵνα τὶς τ $(η_7)$ ψυχ $(η_7)$ αὐτοῦ 0ηύπερ τῶν φίλων αὐτ(οῦ), ὑμεῖς φίλοι μου ἔστε ἐὰν ποιήτε ὄσσα ἐντέλλομαι ὑμ(ήν)» φησί γὰρ ὁ τὰς $\|^9$ κλείς τού ου(ρα)νοῦ λαβόμ(εν)ος. «τὰς ψυχὰς ὑμ(ῶν) ἡγγικότ(ες) ἐν τι υπακοἡ τῆς ἀληθεί(ας) διὰ πν(εύματο)ς εἰς φιλαδελφί(αν) ἀνυπόκριτον ἐκ καθαρὰς καρδί(ας) ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς»· $\| ^{10}$ «ἀποθέμ(εν)οι οῦν πᾶσαν κακί(αν) κ(αἰ) πάσαν δόλον κ(αἰ) ὑποκρίσεις κ(αἰ) φθόνους κ(αἰ) πάσ(ας) $x(\alpha)\tau(\dot{\alpha})$ λαλειάς, $\dot{\omega}_{\rm G}$ αρτιγέννητα βρέφη τὸ λογι $x(\dot{\alpha}_{\rm V})$ ἄδολον γάλ (α) ἐπιποθήσατε $\xi - \| 1 \|_{\rm V}$ ἐν αὐτ $\tilde{\omega}$ αὐξηθῆτε εἰς σ(ωτη)ρίαν, εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κ(ύριο)ς»· ὁ υιὸς τῆς βροντῆς ὁ ἐπι τοὺ{ς} στήθ(ους) άναπεσῶν τοῦ K(υρίο)υ ἐδόησ(εν) οῦτος· (Θ(εό))ν οὐδεῖς ποτε τεθέ $-\|^{12}$ αται· ἐὰν ἀγαπῶμ(εν) άλλήλους, δ $\Theta(\epsilon\delta)$ ς εν ημ(ήν) μένει (καὶ) ή άγαπη αυτ(οῦ) τετελειωμ(έν)η εστ(ήν) εν ημ(ήν)» αδ $\Theta(\epsilon\delta)$ ς ἀγάπη ἐστί, $\mathbf{x}(\alpha \mathbf{l})$ ὁ μένων ἐν τῆ ἀγάπη ἐν τῷ $\Theta(\epsilon)$ ῷ μ(έ) $\mathbf{v}(\epsilon \mathbf{l})$ ×(α $\mathbf{l}$) ὁ $\Theta(\epsilon\delta)$ ς ἐν αὐτῷ» «ἡμ(εῖς) $\parallel^{13}$ ἀγαπῶμ(εν) αὐτ(όν), ὅτι αὐτὸ(ς) πρώτος ἡγάπησ(εν) ἡμᾶς ἐάν τις εἴπη ὅτι αγαπῶ τ (ον) Θ (εο)ν x(αὶ) τ (ον) άδελφ(ον) αυτ(οῦ) μισῆ, ψεύστης ἐστ(ήν)· ὁ γὰρ μη ἀγαπ(ῶν) τ (ον) άδελφον αυτ(οῦ), δν εώραχε, $\|^{14}$ τ(ὸν) Θ (εὸ)ν δν ουχ έώραχε πῶς δύνατ(αι) ἀγαπᾶν; K(αἰ) ταύτ(ην) τὴν έντολ(ἡν) ἔχομ(εν) ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τ(όν) Θ(εό)ν ἀγαπᾶ (καὶ) τ(όν) ἀδελφ(όν) αὐτοῦ» «δ λέγων ἐν τῶ φωτὶ εἶναι κ(αὶ) τ(ὸν) $\parallel^{15}$ ἀδελφ(ὸν) αὐτοῦ μισῶν ἐν τῆ σκοτία ἐστ(ην) ἔως ἄρτι· ό ἀγαπ(ῶν) τ(ὸν) ἀδελφ(ὸν) αυτ(οῦ) ἐν τῶ φωτὶ μένει κ(αὶ) σκάνδαλον ἐν αὐτῶ οὐκ έστ(ιν)· ὁ δε μισῶν τ(ὀν) ἀδελφ(ὀν) αυτ(οῦ) ἐν τῆ σκοτία ἐστὶ $\parallel^{16}$ κ(αὶ) ἐν τῆ σκοτία περιπατεῖ κ(αὶ) οὐκ οἶδε που ύπάγει, ότι ή σκοτία ετύφλωσε τ(ους) όφθαλμούς αύτ(ου)». «ήμεις οιδαμ(εν) ότι μεταβεβήκαμ(εν) άπο τοῦ θανάτου εἰς τ(ἡν) ζωήν, $\|^{17}$ ὅτι άγαπῶμ(εν) τοῦς ἀδελφ(ούς)· ὁ μὴ ἀγαπῶν τ(ὸν) ἀδελφ(ὸν) αυτ(οῦ) μένει ἐν τῶ θανάτω»· «τεχνία μου, μὴ άγαπῶμ(εν) λόγω μηδὲ τῆ γλώσση, ἐλλ' ἔργω κ(αἰ) άληθεία· κ(αἰ) ἐν τοῦ- $\|^{18}$ τω γινώσκομ(εν) ὅτι ἐκ τ(ῆς) ἀληθεί(ας) εσμ(ἐν)» διά τε τ(ὴν) τἡαὕτ(ην) άγάπ(ην). Κ(αλ) ἐγῶ ὁ χαμερπεῖς ἐν ιερομονάχοις Συμεῶν (καλ) ἡγούμ(εν)ος τῆς ἰερᾶς βασιλεικ(ῆς)

μεγάλης λάδρας τ $(\tilde{\omega}_{N})$ Σερ- $\| \cdot \hat{\omega}_{N} \|_{L^{2}(\Omega_{N})}$ σε $(\tilde{\omega}_{N})$ σε $(\tilde{\omega}_{N})$ σε $(\tilde{\omega}_{N})$ τοῦ Χειλανταρίου συνεθέμ $(\tilde{\omega}_{N})$. ἄπαντες κοινό(ς) ἐποιἤσαμεν ταύτ(ην) τ(ὴν) γραφ(ὴν) τοῦ τιμιωτ(ά)τ(ου) ἐν ἰερομονάχοις κ(αἰ) καθηγουμένου τῆς ἱερᾶς βασιλεικῆς $\mu(\epsilon)\gamma(\alpha)\lambda(\eta\varsigma)$ μ ονῆς $\parallel^{20}$ τῆς ὑπεραγί $(\alpha\varsigma)$ $\kappa(\alpha i)$ πανάγνου $\Theta(\epsilon$ οτό)κου τ (δv) 'Ιδήρων τ(ὸν) κύρ Μαλαχί(αν) κ(αί) τῆς ἱερᾶς συνάξεως ἀπάσ(ης) τῆς αὐτῆς σε(δασμίας) μον(ῆς), ἀπέλθῶντες πρὸς αὐτ(οὺς) σὺν ταῦτῆ τῆ γραφῆ, πρὸς οῦν $\|^{21}$ κ(αἰ) ἀπ' αὐτοῦς ὅμοιον γράμμα κ(αἰ) ήμεῖς λαδώντες ἵνα πάντες γινώσκουσ(ην) ὅτι ἔνι ὡς καθῶς εἶχαμ(εν) τ(ἡν) παλαιὰν ἀγάπιν ἐν πν(εύματ)ι ένομ(έν)οι άλλήλοις, έ-||²²ὰν κ(αί) ἐξέλιπ(εν) οὐκ ολίγον κερόν, ἐν συμβάμασιν τισήν λέγω κ(αὶ) φθώνος τοῦ διαδόλου, ἀλλ' οῦν ἐξέλοιπον τα ὅπλα αὐτ(οῦ) εἰς τέλος κ(αὶ) κατεσχύνθ(ιν) ὁ αλάστορ, πάλ(ιν) εἰς τ(ὸν) $\|^{23}$ βαθμ(ὸν) τῆς ἀγάπης ἀνήλθωμ(εν) ἴνα λάδωμ(εν) τ(ἡν) αἰώνιον ζωήν. Τοῦτου χάρ(ην) (καὶ) ἐγ<γ>ράφως δεδώκαμ(εν) τ(ον) μεθ' ἡμ(ων) ὄντον οἰκοῦντες ποιἤσαντες ταύτ(ην) τ(ην) γραφ(ην), $\|^{24}$ μάλλον ἐπροστάξαμ(εν) οῦτος ώ<ς> συνετέθημ(εν), ὅτι ταῦτα τα ἄγια δύο μοναστήρια ἔσοντ(αι) ἐν αγάπ(ι) κ(αὶ) ἐνὅτιτα ὡς ἐν μία ψυχῆ ἐν δύο σώμασ(ιν) κ(αὶ) ἐντὸ(ς) κ(αὶ) ἐκτὸ(ς) (καὶ) ||²⁵ εἰς τ(ἡν) σύναξιν τοῦ ʿΑγίου "Όρους' κ(αὶ) πάλ(ιν) οΰς ἔχωμ(εν) τόπ(ους) είς τ(ὴν) Κουμήτισα διὰ νομ(ὴν) (καὶ) χειμαδίω τ(ὸν) κτινῶν, να βόσκουν τ(ὸν) Χειλανδαριου κ(αὶ) τ(ον) 'Ιδήρων όμοῦ, $\|^{26}$ μη έχων έξουσία ὁ Χειλανταριου πηράζει τ(ον) ''Ιδηρα, μηδε ὁ ''Ιδηρ τ(ον) Χειλανταριν(όν), καὶ αὐτοῦ να βόσκουν μόν(ον) πρόβατ(α) κ(αὶ) γήδια κ(αὶ) αγελάδαις κ(αὶ) ἡ λακινήα $\tau \tilde{\omega}(\nu) \parallel^{27}$ ἀλόγων βουβάλεια αυτ $(\tilde{\omega}\nu)$ τελεί $(\omega\varsigma)$ μη βόσχ $(\eta\nu)$, μηδε ίναι ώς χαθ $(\tilde{\omega}\varsigma)$ ἐποιήσαμ $(\epsilon\nu)$ κ(αί) ἐντολιἄσαμ(εν)· ἐὰν γένι σκάνδαλον ἐν τοῖς πειστεικοῖς, να μηδὲν πιγένουσ(ιν) εἰς κρίσ(ην), $\|^{28}$ άλλα να τ(ούς) άλλήλ(ους) τα μοναστήρια ἡσάζουν· ἐκ τ(ων) άλλον μοναστηρί(ων) να μηδέν βόσκοντ(αι) ζώα χωρίς τ(ὸν) δύο μοναστηρί(ων) βουλή κ(αὶ) θέλημα· ὶ δέ τις ἐκ τ(ῶν) ἀδελ- $\|^{29}$ φῶν τ(ῶν) δύο μοναστηρί(ων) ἐθελῆσαι τοῦτον τὸν δι' ημῶν πεποιἡμ(ένων) ἀνατροπᾶς ἢ σύγχισην ποιῆσαι, ό τιοῦτος /να/ ἔνι ἀφορισμ(έν)ος κ(αὶ) καταδεδικασμ(έν)ος $\parallel^{30}$ παρα τῆς παναχρ(άν)τοῦ δεσποίνης ήμ(ῶν) Θ(εοτό)κου (καὶ) αεὶπαρθένου Μαρί(ας) τῆς ὁδηγητρί(ας) ἡμ(ῶν) κ(αὶ) παρα τ(ῶν) ἀγί(ων) ἀποστόλ(ων) κ(αὶ) παρὰ τῶν ἀγ $\ell(ων)$ π(ατέ)ρων /τ(ῶν)/ τιη' $\parallel^{31}$ τῶν ἐ<ν> Νικέα κ(αἱ) παρα τ(ῶν)όσί(ων) (καί) θεοφόρων π(ατέ)ρων ήμ(ῶν) κ(αί) κτιτόρων Συμεῶν (καί) Σάδα τοῦ ἀρχιερέος (καί) $\dot{\eta}\mu(\tilde{\omega}\nu)$ τ $(\tilde{\omega}\nu)$ άμαρτωλ $\tilde{\omega}\nu$. (Καί) $\dot{\eta}\mu$ εῖς $\dot{\eta}$ ταύτα ποι $\dot{\eta}$ - $\|^{32}$ σαντες κ(αί) τα ὀνόμ(α)τ(α) $\dot{\eta}\mu(\tilde{\omega}\nu)$ έγ/γ/ράψαντες όδε.

L. 1 lege κτώμενοι $\|$ $\hat{\eta}$: of $\|$ δύναμις : pro δυνάμει $\|$ μιὰ : acc. post corr. $\|$ 1. 2 $\hat{\eta}$: lege of $\|$ &δήλως $\|$ 1. 2, 3, 7 άγαπᾶτε $\|$ 1. 5 έστε : έσται $\|$ αὐτό² : αὐτῶ $\|$ μοὶ : μ $\hat{\eta}$ $\|$ 1. 11 ἐγεύσασθε : $-\epsilon^3$ post corr. $\|$ δ² : post corr. $\|$ οῦτος : lege oὕτως $\|$ ποτε : post corr. $\|$ 1. 12 δ³ : post corr. $\|$ 1. 14 δ : lege oἱ $\|$ 1. 17 ἐλλ : ἀλλ : ἀλλ $\|$ 1. 18 χαμερτής $\|$ 1. 19 χοινῶς $\|$ ἐποιήσαμεν : -μεν post corr. $\|$ 1. 19-20 lege τῷ τιμιωτάτω ... καθηγουμένω ... τῷ κυρῷ Μαλαχία καὶ τῆ ἰερᾶ συνάξει ἀπάση $\|$ 1. 21 ἀπ' αὐτοῦς : -π αὐ- post corr. $\|$ 1. 22 lege κατησχύνθη $\|$ 1. 23 fortasse legendum τοῖς μεθ' ἡμῶν ὅντως οἰχοῦσι $\|$ 1. 24 lege ἐνότητα $\|$ 1. 25 νομὴν : ν- post corr. $\|$ lege χειμάδιον τῶν κτηνῶν $\|$ τὸν²³ : δ $\|$ 1. 26 πειράζειν $\|$ λακινία $\|$ 1. 27 πιστικοῖς $\|$ πηγαίνουσιν $\|$ 1. 28 $\|$: ε $\|$ 1. 29 τούτων τῶν $\|$ 1. 31 θεοφόρων : -ο²- post corr. supra -ω- $\|$ $\hat{\eta}$: lege oἱ $\|$ 1. 32 ὧδε.

Citations scripturaires: L. 2 ἐντολὴν - 3 άλλήλοις : cf. Jn 13, 34-35 $\parallel$ 1. 3 ἐἀν² - 5 ἔστε : cf. Jn 14, 15-17 $\parallel$ 1. 5 ἐὰν - 6 πατρός : cf. Jn 14, 23-24 $\parallel$ 1. 6 καθώς - 7 ἀγάπη² : cf. Jn 15, 9-10 $\parallel$ 1. 7 αὅτη - 8 ὑμῖν : cf. Jn 15, 12-14 $\parallel$ 1. 9 τὰς ψυχὰς - ἐντενῶς : cf. I Pierre 1, 22 $\parallel$ 1. 10 ἀποθέμενοι - 11 Κύριος : cf. I Pierre 2, 1-3 $\parallel$ 1. 11 Θεὸν - 12 ἡμῖν² : cf. I Jn 4, 12 $\parallel$ 1. 12 δ² - αὐτῶ : I Jn 4, 16 $\parallel$ 1. 12 ἡμεῖς - 14 αὐτοῦ² : cf. I Jn 4, 19-21 $\parallel$ 1. 14 δ - 16 αὐτοῦ : I Jn 2, 9-11 $\parallel$ 1. 16 ἡμεῖς - 17 0ανάτω : cf. I Jn 3, 14 $\parallel$ 1. 17 τεχνία - 18 ἐσμὲν : cf. I Jn 3, 18-19.

104. DÉCISION D'OFFICIERS DU PATRIARCAT

συνοδικόν (l. 1) γράμμα (l. 39) 12 mars, indiction 6 [1503]

Des officiers de la Grande Église garantissent l'accord intervenu entre Chilandar et Iviron au sujet de Komètissa.

Le texte. — A) Original (archives d'Iviron, sans n°). Papier plié formant deux feuillets, 302 × 220 mm. Neuf plis horizontaux. Mauvaise conservation: en bas à droite, une partie du premier feuillet a disparu, ce qui affecte le texte, l. 33-35; déchirures, échancrures et trous, en particulier le long des plis; taches d'humidité, surtout dans la partie inférieure. Encre marron. Deux accents sur μή, l. 9. Blanc, l. 34. Le texte, suivi des signatures, continue au verso du second feuillet, dont la conservation est meilleure que celle du premier; papier de renfort au centre à gauche. — Au verso du premier feuillet, deux notices tête bêche: 1) + τῶν στ(αυ)ροφόρων τοῦ θρόνου τ(ῆς) Μεγάλης Ἐκκλη(σίας) 2) διὰ τὴν Κομίτζα μὲ τοὺς {Χ}Χιλιανταρινού[ς]. Au verso du second feuillet, en dessous des signatures, trois notices: 1) (tête bêche) + ὑπόθεσης δια τὴν Κομίτισ(αν) με τοὺς Χελανταρηνοῦς 2) βαιδεώνει ὅτι κ(αὶ) ὁ "Αγιος Νικόλαος εἰς τὸ Μελισουργεῖον εἶναι τῶν Ἰδήρων μὲ τὸ Χιλιαντάρι, ήγουν σὰν συνοδικὸν τὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὁφικιάλλων. — Λίδυμη: pl. ΧΙΙ.

B) Copie du xvr siècle (archives d'Iviron, sans n°). Papier épais, 430 × 285 mm. Un pli vertical et plusieurs plis horizontaux, tous peu marqués. Bonne conservation, sauf en bas, où un papier de renfort a été collé au recto. Encre noire. Même scribe que celui de la copie B de notre n° 100 et de la copie de notre n° 101. Titre: ἴσον τοῦ προτοτύπου. La copie est fidèle. Dans la marge de gauche, notice: + περὶ τοῦ 'Αγίου Νιχολάου. Autre notice vers le bas: ὑπάρχει (καὶ) ἔτερον. — Au verso, deux notices: 1) ἴσον εἶναι, ἔχει κ(αὶ) τὸ καθολικόν του μέσα· | γράφει κ(αὶ) σύνορα τοῦ 'Αγίου Νιχολάου εἰς τὸ Μελησσουρίον κοντά 2) διὰ τὴν Κομίτζα μὲ τοὺς Χιλιανταρινούς φανερώνει κ(αὶ) σύνορα πρὸς τὸν "Αγιον Νιχόλαον [[Σχορπίον]] τοῦ Μελησσουργεῖου αὐτὸ τὸ μέρος [[Σχορπίον]] 'μᾶς ἐδώθη ἀπὸ τοὺς Χιλιανταρινοὺς ἀντὶς τὸ Στιλάρι.

Édition: Gédéon, Pair. Éphèméridés, p. 14-18 et, p. 19, fac-similé des l. 37-42. Nous éditons l'original, dont les photographies, comme celles de la copie, nous ont été

communiquées par M. K. Chrysochoïdès; nous recourons à la copie (B) pour quelques passages qui sont illisibles ou qui ont disparu, et nous ne tenous pas compte de l'édition précèdente.

Analyse. — Titre: acte synodal des stavrophores de la Grande Église (l. 1). Une violente querelle, qui remonte à loin, s'est récemment développée au sujet de Komètissa, qui est aux

limites [de l'Athos], et de Saint-Nicolas [tou Skorpiou], qui en est voisin. Les moines d'Iviron protestérent, déclarant à juste titre que Palaia Komètissa appartenait à leur monastère, mais avait été injustement usurpée par les moines de Chilandar, qui y faisaient paître leurs buffles. Feu Akakios, [higoumène d'Iviron], présenta au synode les documents du monastère et démontra que c'est ce monastère qui était propriétaire de Komètissa, et non pas Chilandar; le patriarche Syméon, au vu d'anciens documents, promulgua un acte qui désignait les limites de Komètissa, [montrait que] Komètissa n'appartient pas à Chilandar, et menaçait d'excommunication les moines de Chilandar, pour qu'ils cessent de porter tort [à Iviron] (l. 2-9). Mais [ceux-ci] n'ont tenu aucun compte des excommunications contenues dans les anciens actes, ni de celle de Syméon, et ils ont continué jusqu'à ce jour, en usant de violence, à porter tort à Iviron, à occuper Komètissa et à y faire paître leurs buffles. Par la suite, les moines d'Iviron, ne supportant pas cette injustice, purent établir au prix de grands efforts, de démarches et de dépenses, grâce à des jugements (grammata) et à des enquêtes, que Komètissa leur appartenait, et obtenir de nouveau que ce bien leur fût reconnu. C'est alors que les moines de Chilandar sont venus faire appel à la Porte, pour ajouter plus de confusion à la querelle; mais ils ont rencontré [à Constantinople des moines d'Iviron], le diacre Misaèl et ceux qui étaient avec lui, et [les deux parties], qui se sont réconciliées grâce à l'entremise de certaines personnes, sont convenues de ce qui suit (l. 9-18). Palaia Komètissa dans ses limites, depuis le vallon de Saint-Nicolas jusqu'an vallon de l'autre côté de Saint-Nicolas, définissent Komètissa, propriété [des moines d'Iviron], qui ont aussi Saint-Nicolas [= Mélissourgeion] comme métoque de leur monastère; ils sont également convenus de ne plus faire du tout paître de buffles à Komètissa, qu'ils appartiennent à Iviron ou à Chilandar, en raison des troubles que cela engendrait, et de n'y mener que des chevaux, vaches, chèvres et moutons, ainsi que des attelages pour labourer et ensemencer la terre; par ailleurs, ils sont convenus que la prairie de Néa Komètissa ne serait pâturée [par les animaux d'aucun des deux monastères, que pas même un attelage ne pourrait y pénétrer, pour labourer la terre ou [pour aller] dans la prairie, mais que, l'été venu, s'étant mis d'accord, ils récolteraient le foin et le partageraient à part égale (l. 18-28). Ayant fait entre eux cet arrangement, ils ont décidé de se rendre [au patriarcat] pour obtenir un acte synodal qui en rendrait compte. [Des officiers de la Grande Église], confirmant les anciens documents et l'acte de confirmation du patriarche Syméon, décident que si à l'avenir les moines de Chilandar retournent à leur ancienne querelle, reviennent sur cet arrangement et recommencent à introduire leurs buffles à Komètissa, ils auront [contre eux] les malédictions et les excommunications qui sont contenues dans les anciens actes conservés au monastère d'Iviron et l'excommunication qui figure dans l'acte du patriarche Syméon. De même, [les officiers] les excommunieront, en vertu du pouvoir de la Grande Église, s'ils remettent en cause cet accord ou voulent nuire de quelque façon au monastère d'Iviron au sujet de Palaia ou de Néa Komètissa. Les deux parties sont convenues que, si un tiers demande à exploiter Komètissa, cela se fasse d'un commun accord (l. 28-38). Conclusion, adresse aux moines d'Iviron, date (l. 38-39). Signatures autographes de trois officiers de la Grande Église (I. 40-42).

Notes. — Date. Dans les notes à notre n° 103, nous avons proposé de dater le présent document, du 12 mars indiction 6, de mars 1503. Gédéôn (Patr. Éphèméridés, p. 18-20) a déjà proposé cette date. Elle est indirectement confirmée par la mention de Misaèl, moine d'Iviron alors à Constantinople (l. 17), qui est vraisemblablement identique au moine de ce nom

représentant le monastère à Karyés en juin 1503 (*Dionysiou* n° 42, l. 10). On notera que les stavrophores de la Grande Église promulguent eux-mêmes une excommunication (l. 34), sans doute en raison de la vacance du patriarcat entre le printemps de 1502 et le début de 1503 (cf. V. Grumel, *La Chronologie*, Paris, 1958, p. 437).

L'affaire. Sur le conflit survenu entre Chilandar et Iviron au sujet de Komètissa, cf. les notes à notre n° 100. Si, comme nous le croyons, notre n° 103 est antérieur au présent document, il faut supposer qu'après la réconciliation des deux monastères une nouvelle tension s'était produite, puisque les moines de Chilandar ont voulu ensuite faire appel à la Porte (le présent document, l. 16). — Par ailleurs, le présent document ne faisant allusion ni à la réconciliation de 1492 (notre n° 101) ni à celle dont témoigne notre n° 103, il n'est pas possible de préciser la date des jugements favorables à Iviron qui sont évoqués l. 14: on sait seulement qu'ils sont postérieurs à notre n° 100, de 1486 (cf. l'analyse).

Prosopographie. Sur le patriarche Syméon (l. 5 et passim), cf. les notes à notre n° 100. — Sur Akakios (l. 6), higoumène d'Iviron, cf. Introduction, p. 22. — Sur le diacre Misaèl (l. 17), cf. plus haut. — Les signataires (l. 40-42) ne sont pas connus de nous.

Sur Palaia et Néa Komètissa, cf. Introduction, p. 28.

L. 1, σταυροφόροι: dignité des officiers supérieurs du patriarcat; cf. Du Cange, s.v.

Actes mentionnés: 1) Documents (dikaiôtèria, l. 6, παλαιὰ συνθέματα, l. 8) du monastère d'Iviron, prouvant les droits de ee monastère sur Komètissa: imprécis. 2) Anciens jugements (grammata, l. 10, 30, 33), condamnant les usurpations de Chilandar: imprécis. 3) Acte du patriarche Syméon (gramma, l. 8, 34, épikyrôtikon, l. 30), reconnaissant les droits d'Iviron sur Komètissa = notre n° 100, de 1486. 4) Jugements (grammata, l. 14) en faveur d'Iviron, postérieurs à 1486: perdus. 5) Requête (écrite?) de Chilandar auprès de la Porte (cf. l. 16: ἀναδραμόντες), peu avant mars 1503.

+ Συνοδικόν τῶν στ(αυ)ροφόρων τ(ῆς) Μεγάλης Ἐκκλη(σίας)

||² + Διενέξεως πολ(λ)ής ἔχ τε παλαιῶν χρόν(ων) (καὶ) ἐχ νέου ἐπεχτανθείσης ἔως ἄρτι περὶ τῆς εἰς τὸ ὅριον τοῦ 'Αγίου 'Ορους διαχειμ(έν)ης Κομιτίσης ||³ καὶ τοῦ 'Αγίου Νιχολάου τοῦ ἐχεῖσε διαιροῦντος τὰ ὅρια αὐτῆς, διενείχοντο δὲ οἱ τῶν 'Ιδήρων ἀδελφοὶ λέγοντες ἐνδίχ(ως) ||⁴ ὡς τῆς μονῆς τῶν 'Ιδήρων τὴν Παλαιὰν Κομίτισαν /είναι/, ἀρπαχθεῖσαν δὲ ἀδίχως παρὰ τῶν Χιονταρινῶν, ἐν ἢ καὶ τῶν βουδαλί(ων) αὐτῶν νομὴν ||⁵ είχον οἱ τοῦ Χιονταρίου π(ατέ)ρες. 'Εφάνησαν δὲ (καὶ) ἐν τῶ καιρῶ τοῦ άγιωτ(ά)τ(ου) π(ατ)ριάρχου κυρ(οῦ) Συμεών ἐγκαλοῦντες καὶ ἀντεγκαλούμ(εν)οι ||⁵ οἱ Χιονταρινοὶ παρὰ τῶν 'Ιδήρων ||² ἔφερεν ἐν τῆ συνόδω καὶ ἐπέδειξεν ὅτι τὲ αὕτη ἡ μονὴ κυριοτεύει τὴν Κομίτισαν (καὶ) οὐχ οἱ τοῦ Χιλιονταρίου καὶ διὰ τοῦτο ||³ δὲ καὶ γράμμα οἰκεῖον προέτειν(εν) ὁ κῦρ Συμεών ἀπὸ παλαιῶν συνθεμάτων δεικνυον τὰ ὅρια τῆς Κομιτίσσης καὶ αὐτὴν

||⁹ τὴν Κομίτισαν /μι/ εἶναι τῆς τοῦ Χιλιονταρίου, (καὶ) ἀφορισμόν κ(α)τ(ὰ) τῶν Χιλιονταρινῶν /εἶπ(εν)/ ἵνα μὴ ἀδικεῖεν. Οὖ δὴ μὴ ὑπακούσαντες (καὶ) ∥10 μήτε τῷ βάρει τῷν ἀφορισμῶν τῷν έν τοῖς παλαιοῖς ἐγκειμένων γράμμασιν μήτε εἰς τὸν ἀφορισμὸν τοῦ κυρ(οῦ) Συμεὼν | 11 καθυποταγέντες, άλλὰ ἐκ παλαιοῦ (καὶ) ἔκτοτε μέχρι τοῦ νῦν χειρὶ ἀπαραμίλω καὶ βιαστικῆ άρχικ(ῶς) ήδίκουν την μονην || 12 τῶν Ἰβήρων (καὶ) την Κομίτιτζαν ἐδυνάστευον καὶ εἰς την νομην αὐτῆς εἴχον τὰ βουδάλια αὐτῶν ἕως τοῦ νῦν. ∥¹³ Νῦν δὲ οἱ τῆς μονῆς τῶν Ἰδήρων ἀδελφοἰ ἀναγκασθέντες, ώς μὴ φέροντες τὴν ἀδικίαν ταύτην, λόγοις κ(αἰ) $\parallel^{14}$ ἔργοις καὶ ἀναλώμασιν, κόπω καὶ μόχθω πολλῶ καὶ διὰ γραμμ(ά)τ(ων) (καὶ) δι' ἐξετάσ(εως) ὑπέδειξαν ὅτι κυριεύεται γνησί(ως) || 15 τη άγιωτάτη τῶν Ἰβήρων μονῆ· (καὶ) πάλιν ἐδόθη τῆ μονῆ αὐτ[ῆ] τὸ δίκαιον, ἵνα ὡς γνησίαν αὐτῆς είναι τ(ὴν) Κομίτισαν, διακρατῆ (καὶ) ||16 κατέχη ταύτην ώς οἰκείαν. Κάν τούτω δὲ ἀναδραμόντες οἱ τοῦ Χιλιονταρίου εἰς τὴν Πόρταν, ἵνα (καὶ) αὖθις ἐν τῆ τοιαύτη ἀδικία (καὶ) ∥ 17 ἐτέραν σύγχυσιν ἐπιθήσωνται, εὑρέθησαν δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς μονῆς ἐνταῦθα, ὅ τε ἐν διακόνοις κῦρ Μισαἡλ (καὶ) οἱ μετ' αὐτοῦ, (καὶ) εἰρήνευσαν ||18| καὶ διὰ μεσιτεί(ας) προσώπων τινῶν μετὰ συμφωνί(ας)τοιαύτης, ἵνα ἡ μὲν Παλαιὰ Κομίτισα μετὰ τῶν συνόρων αὐτῆς τὸ εν μέρος || 19 ἀπὸ τοῦ ἐνὸς λαγκαδίου τοῦ 'Αγίου Νικολ(άου) τοῦ ἐκεῖσε [καὶ] τοῦ λαγκαδίου τοῦ ἀγίου μέρ(ους) τοῦ 'Αγίου Νικολ(άου) αὐτοῦ διακρατῆται ή Κομίτισα ὑπο-||²0κειμένη κ(α)τ(ὰ) κυριότητα εἰς τὴν μονὴν αὐτήν, ἔχωσι δὲ (καὶ) τὸν "Αγιον Nικόλ(αον) ὡς μετόχιον τῆς μονῆς αὐτῶν κὰν τούτω δὲ ὡς συνεφ[ω]- $\|^{21}$ νησαν, τοῦ μὴ νομεύεσθαι μὴδὲ βόσκεσθ(αι) πλέον ἀπὸ τοῦ νῦν (καί) εἰς τὸ έξῆς τα βουβάλια ἐν τῆ Κομιτίσση, μήτε τῆς μονῆς $\|^{22}$ τῶν Ἰδήρων μήτε τῶν τῆς Χιλιονταρίου, ἀλλ' ἴνα λείψωσι τελεί(ως) διὰ τὴν σύγχυσιν· οὕτω γὰρ συνεφώνησαν καὶ ἔταξαν $\| s$ ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν εἶναι τὴν συμφωνίαν αὐτῶν διὰ τὸ ἀτάραχον· ἀλλὰ τοῦτο μόνον, ὅτι τῶν βουδαλίων ἀποδιωχθέντ(ων) βόσκωντ(αι) $\|^{24}$ ἐν τῆ Κομιτίση αὐτῆ ἄλογα καὶ βόες, αἴγες καὶ πρόβατα, καὶ ζευγάρια τὰ ἐνεργοῦντα καὶ σπείροντ[α] τ[$\dot{\eta}$]ν γῆν ἐκείν(ην), χ[ω ρ]ὶς ὧν $\parallel^{25}$ εἴπομεν βουβαλί(ω ν)· τάξαντες δὲ εἶπον ἐκ $/\sigma$ υμ $/\phi$ ώνου, ἵνα καὶ τὸ ληβάδιον τῆς Νέ(ας) Κομιτίσης ἵνα διαμένη ἀκαταπάτητον $\|^{26}$ καὶ ἀφ' ἐκατέρων τῶν μον(ῶν),μηδέν ζευγάριον χωρήση κάμνειν μηδέποτε εἰς τὴν γῆν ἢ εἰς τὸ ληβάδιον αὐτῆς, ἀλλ' ὅταν φθάση $\|^{27}$ εἰς θέρος, ἐκ συμφώνου ἀπὸ κοινῆς βουλῆς πάντων τῶν ἀδε(λφ)ῶν, θερίζωσιν αὐτὸ (καὶ) οἰκονομῶσι, καὶ τὸ χόρτον ξηρὸν ἐπ' ίσης $\|^{28}$ διαμερίζωντ(αι). Τούτ(ων) οὖν οὕτως εὐθετηθέντ(ων) (καὶ) οἰκονομηθέντων καὶ εἰρήνης (καὶ) ἀγάπης ἐπιδραδευσάσης ἐν αὐτοῖς, καὶ οἰκείω $\|^{20}$ θελήμ(α)τ(ι)αὐτῶν ἐλθόντων ἐν ἡμῖν καὶ συγκαταθεμ(ένων) καὶ εἰρηνευσάντ(ων), καὶ γράμμα συνοδικόν χορηγηθηναι αὐτοῖς εἰς ἐμφάνειαν $\|^{30}$ τῶν γεγονότ(ων) ἐπιζητησάντων, καὶ ἡμεῖς, ἐπικυροῦντες τὰ παλαιὰ γράμματα καὶ τὸ μετέπειτα ἐπικυρωτικὸν τοῦ άγιωτ(ά)τ(ου) π (ατ)ριάρχου $\|^{31}$ κυρ(οῦ) Συμεών, ἀποφαινόμ(ε)θα· ἐὰν ἀπὸ τοῦ νῦν (καὶ) εἰς τὸ ἐξῆς οἱ Χιλονταρινοὶ εἰς τὴν πρώτην ἀδικίαν μεταστραφήσωνται $\|^{32}$ ὅλως ποτὲ (χαὶ) καταλύσωσι τ(ὴν) συμφωνίαν αὐτῶν καὶ φέρῳσι τὰ βουδάλια αὐτῶν εἰς τὴν Κομίτισαν ὡς καὶ πρῶτον, ἵνα $\parallel^{33}$ ἔχωσι τὰς ἀρὰς καὶ τοὺς ἀφορισμ(οὺς) τοὺς έγκειμέν[ους] τοῖς παλαιγενέ[σι] γράμμασι τοῖς οὖσιν ἐν τῆ μον[ῆ τῶν Ἰβήρων καὶ τὸν] ||34 ἀφορισμὸν τοῦ π(ατ)ριάρχου χυρ(οῦ) Συμεών τὸν ὅντα ἐν τῶ γράμμ(α)τ(ι) αὐτοῦ ὁμοί(ως). 'Ομοί(ως) δὲ καὶ ήμεῖς ἀφ[ορισμένους ἔχομεν αὐτοὺς] ||35 ἀπὸ δυνάμεως τῆς ἁγί(ας) καθολικῆς Μεγάλης Ἐκκλη(σίας), έὰν ὅλως ποτὲ ἐπιχειρήσωνται ἀνατρέψαι ἀ συ[νεφώνησαν, ἢ νῦν] | ἢ εἰς [τὸ ἑξῆς], verso $\|^{36}$ (καὶ) θελήσαντες πειράξαι καθ' οἱόνδήτινα τρόπον τὴν τῶν Ιδήρων μονὴν διὰ τὴν Κομίτισαν αὐτὴν τὴν Παλαιάν ἢ τὴν Νέαν, μάλιστα δὲ ὅτι συνεφώ-||³7νησαν, ἐάν τις ξένος ζητήση νομὴν εἰς τὴν Κομίτισαν αὐτήν, ἐπὶ κοινῆ συμφωνία αὐτῷ ἡ νομὴ /δοθήσετ(αι),/ μονοτρόπως δὲ ἡ μονοπροσώπως $\parallel^{38}$ ἀπὸ τοῦ ἐνὸ(ς) μέρ(ους) τῶν μον(ῶν) μηδεμίαν ἄδειαν ἔξει μέρος /ἔν/ διδόναι τῶ αἰτήσοντ(ι) τὴν νομήν, άλλὰ κοιν $(\tilde{\omega}_{\varsigma})$. Καὶ εἰς τ $(\dot{\eta}_{\mathsf{V}})$ δήλωσιν τῶν τοιούτων $\|^{39}$ ἀπολέλυται τοῖς ἀδελφοῖς τῶν Ἰδήρων τὸ παρ(ον) γράμμα ήμῶν, μηνὶ Μαρτίω $ιβ^{ης}$ (ἰνδικτιῶν)ος $ζ^{(ης)}$.

- $\|^{40}$ + 'Ο μέγ(ας) οἰκονόμος τῆς Μεγάλης 'Εκκλησί(ας) ἱερεῦς Γεώρ(γ)ἰρς $\|^{41}$ + 'Ο μέγας σκευοφύλαξ τῆς Μεγάλ(ης) 'Εκκλησί(ας) Μιχαὴλ ιερεῦς $\|^{42}$ + Δημήτρι(ος) διάκονος ὁ χαρτοφύλαξ τ(ῆς) Μεγάλης Εκκλη(σίας)
- L. 3 διαιρούντος : -0-2 post corr. $\parallel$ διενείχοντο : -ε-1 post corr. $\parallel$ 1. 9 μι : lege μή $\parallel$ 1. 11 lege ἀπαραμίλλω $\parallel$ 1. 15 αὐτῆ : secundum B $\parallel$ 1. 16 κὰν : lege κάν $\parallel$ 1. 19 καὶ : secundum B $\parallel$ άγίου ^{2} : ἄλλου B recte $\parallel$ 1. 33 τῶν 'Ιδήρων καὶ τὸν : secundum B $\parallel$ 1. 34 ἀφορισμένους ἔχομεν αὐτοὺς : secundum B $\parallel$ 1. 35 συνεφώνησαν ή νῦν : secundum B $\parallel$ τὸ ἑξῆς : secundum B.

APPENDICE III

ACTE SLAVE DE CONSTANTIN DEJANOVIĆ

milost' (l. 11, 12) zapisanije (l. 16) 13 janvier [vers 1380]

Le gospodin Constantin confirme les exemptions du monastère de l'Éléousa, métoque d'Iviron près de Strumica.

LE TEXTE. — Original (archives d'Iviron, n° 111). Parchemin épais, 271 × 365 mm. Trou d'origine au niveau de la l. 11. Pli vertical au centre, plis horizontaux peu marqués. Bonne conservation; quelques taches. Encre noire, plus foncée pour la signature: + G(OSPO)D(I)N' KWSTADIN' +. Au-dessous de la signature, note du scribe: + Povelēnijem prēvisokje g[ospo]gje c(a)r(i)ce Evdokie i g(ospo)d(i)na Kostadina ja hartofilakoviķ Dmitr' piṣa m(e)s(e)ca g]enara ΓΙ dn' u Eleusē +. Pas de trace de sceau. — Au verso, notice: + Διὰ τ(ἡν) Ἐλεοῦσα εἰς τ(ἡν) Στρούμνιτζα. — Album: pl. XLII.

Inédit.

Analyse. — Ayant reçu de nombreux et grands bienfaits du Christ et de la Vierge, à laquelle [les donateurs] mettent tout leur espoir, la carica Eudocie et [son fils], le gospodin' Constantin [Dejanović], s'empressent de montrer leur générosité à l'égard des saintes églises, en particulier de la sainte église de la Vierge Éléousa, métoque d'Iviron; ils s'inclinent devant cette église et [lui] font avec joie des donations (l. 1-7). Lorsque [les donateurs] sont allés en pèlerinage à [l'église de] la Vierge Éléousa, les gérontés (starci) du monastère athonite d'Iviron qui s'y trouvaient se sont présentés et leur ont apporté des chrysobulles d'empereurs grecs, qui, depuis longtemps, confirment [les droits] du monastère de la Vierge Éléousa; ils ont rappelé [à Constantin et sa mère], à propos de la bigla de la ville de Strumica, qu'au temps des empereurs grecs ils n'avaient pas cette obligation (zakon'), comme il est indiqué dans leurs chrysobulles; pour cette raison, [Constantin et sa mère] doivent confirmer ce qui leur a été accordé par les anciens empereurs (l. 7-11). [Constantin] octroie un privilège (milosi') au monastère de la Vierge Éléousa: il doit être exempté de la bigla, ainsi que tous ses hommes; personne ne sera jamais soumis à la bigla ni à [la corvée? cf. notes, de] la moisson; il confirme ce privilège à l'église de la Vierge Éléousa par les signes (znamenije, bēlēg') impériaux et, à la place de la signature [à l'encre] rouge, il a souscrit son nom de sa main, afin que [ce privilège] soit pour toujours inébranlable (l. 11-14). Ce privilège est accordé dans l'espoir que la Vierge montrera sa miséricorde au jour du Jugement et priera pour la famille [des donateurs]; tout ecci est confirmé au monastère par le présent acte. Vœu que le présent acte soit respecté à l'avenir, malédictions au contrevenant (l. 14-20). Signature autographe du gospodin' Constantin (l. 20). Mention du scribe, le chartophylax Dmitr', qui a écrit [le document], sur ordre de la carica Eudocie et du gospodin' Constantin, le 13 janvier, dans [l'église de] l'Éléousa (l. 21).

Notes. — Sur l'Éléousa, dans la région de Strumica, voir Iviron III, p. 44-45. On notera que ce métoque d'Iviron était un lieu de pèlerinage important.

Date. Comme éléments de datation, le présent document ne porte que le nom et le quantième du mois. L'acte mentionne deux personnes, le gospodin Constantin [Dejanovié] (cf. ci-dessous) et sa mère, la carica Eudocie. Il a été établi entre 1378 environ, lorsque le frère de Constantin, le despote Jovan Dragaš, qui avait associé Constantin au gouvernement, prit l'habit monastique (cf. Saint-Pantéléèmon, p. 171), et 1381, date après laquelle la carica Eudocie n'apparaît plus dans les documents (cf. K. Jireček, Istorija Srba I, s. l., 1911, réimp. Belgrade, 1978, p. 314), Nous le datons donc de ca 1380.

Prosopographie. Eudocie (l. 3, 21) est le nom monastique de Théodora, sœur de Stefan Dušan, qui avait épousé le despote Dejan (sur lequel ef. B. Ferdančić, Despoti u Vizantiji i južnoslovenskim zemljama, Belgrade, 1960, p. 168-170) et porta le titre de carica au moins jusqu'en 1381 (cf. ci-dessus). — Sur le gospodin Constantin (l. 3, 20, 21), fils de Dejan et d'Eudocie, qui fut tué à la bataille de Rovina en mai 1395, voir ibidem, p. 173-175 (avec la bibliographie); voir aussi J. Hadži-Vasiljević, Dragaš i Konstantin Dejanovići i njihova država, Belgrade, 1902. — Le chartophylax Dmitr', scribe du document (l. 21), a čerit à Strumica, en 1380/81 d'après l'indiction, l'acte Chilandar slave n° 62 (date erronée, «1379», d'après l'an du monde; daté de 1381 par Novaković, Zakonski Spomenici, p. 446).

- L. 9, 12, bigla: charge pour la garde du pays, comme le bigliatikon; cf. Solovjev-Mošin, p. 412-413.
- L. 11, 12, milost': privilège, mais se dit aussi de l'acte qui l'octroie (cf. Danicio, Rječnik, s.v.).
- L. 12, littéralement « moisson de froment » (žetva žitne); la želva semble être une corvée (cf. ibidem, s.v.).

Actes mentionnés: Chrysobulles «d'empereurs grees» (l. 8, 10), confirmant les droits de l'Éléousa: imprécis; on notera qu'aucun des chrysobulles d'Iviron connus ne mentionne l'exemption de la bigla, comme il est pourtant indiqué dans le document (cf. l'analyse).

APPENDICE IV

ACTE DU PRÔTOS GABRIEL

πρωτατινόν γράμμα (l. 10)

octobre, indiction 14 a.m. 7034 (1525)

Le prôtos accorde un terrain au kellion tou Zôsima.

LE TEXTE. — Le document se trouve au bas de la copie authentifiée décrite sons notre n° 102, Le texte. L. 12, le scribe a imité la signature du prôtos Gabriel. — Album: pl. XXXIX.

Édition: Gédédn, Patr. Éphèméridés, p. 8-9.

Nous éditons d'après les photographies communiquées par M. K. Chrysochoïdès, en numérotant les lignes à partir de 1. Nous ne tenons pas compte de l'édition précédente.

Analyse. — Que tous à l'avenir sachent ceci: le pneumatikos Sabatios et son gérôn Raboulas avaient fait un défrichement (ὑλοκόπιν) sur un terrain du Prôtaton et l'avaient exploité; par la suite, ils avaient renoncé (ἀπώσαντο) à ce terrain. Bien plus tard, [Sabatios] l'a redemandé au prôtos du moment, pour y planter des oliviers et y semer des légumes secs, promettant de verser à l'èglise du Prôtaton un litre d'huile par an (l. 1-5). Le prôtos a réuni les gérontés des ermitages (kathismata), les a informés, et, avec l'assentiment de tous, le terrain a été accordé au kellion tou Zôsima et à ses occupants, pour qu'il soit toujours exploité avec le kellion (l. 5-7). Délimitation du terrain. L'usage de la source qui se trouve sur ce terrain restera libre à tous (l. 7-10). Conclusion, date (l. 10-11). Signatures du prôtos Gabriel et de neuf moines (l. 12-14). Signature autographe d'authentification, par le prôtos Gabriel, de notre n° 102 et du présent document.

Notes. — L'affaire. On se souvient qu'en 1500 le moine Raboulas avait pris possession du kellion tou Zôsima et qu'il avait désigné comme son successeur l'hiéromoine Sabatios (notre n° 102). Il ressort du présent document qu'en 1525 Raboulas était mort et que c'est Sabatios (qualifié ici de pneumatikos) qui détenait le kellion: c'est lui en effet qui — vraisemblablement peu avant 1525 — demanda de nouveau au prôtos du moment le terrain qu'il avait, plusieurs années auparavant, défriché et exploité avec Raboulas, puis abandonné. Comme c'est le cas pour notre n° 102 (cf. les notes à cet acte), il semble que ce soit le prôtos Gabriel qui, dans notre document, ratifie la décision de son prédécesseur.

C'est vraisemblablement en raison de la cession du terrain aux détenteurs de Zôsima que la présente pièce (cf. notre n° 102, Le texte) a été établie (à la demande de Sabatios?): elle nous fait connaître le statut du kellion et ses biens par l'acte de 1500 (notre n° 102), et une nouvelle acquisition, entérinée par notre document.

A une époque plus tardive, un scribe a noté, entre les l. 14 et 15, la redevance payée pour ce bien au Prôtaton (μεγάλη ἐχκλησία, cf. *Prôtaton* n° 14, l. 17). On trouvera cette note à la suite de l'édition.

Prosopographie. Sur le prôtos Gabriel (l. 12 et 15), attesté dans cette fonction de 1525 à 1527, peut-être une seconde fois en 1533/34, cf. Prôtaton, p. 145, n° 112 et 116. — Sur Métrophanc de Makrou et Gérasimos de Kaproulè (l. 12), cf. les notes à notre n° 102. On remarquera que le premier ne signe pas ici, comme il le fait pourtant de 1513 à 1528, comme aucien prôtos (omission de la copie? cf. Prôtaton, p. 144 n. 332). — Maxime de Kochliara (l. 13) pourrait être le moine de même nom qui, sans nommer son établissement, signe en 1500/01, immédiatement après Nicodème, gérôn du kellion (Vatopédi inédit). — Les autres personnes mentionnées ne sont pas connues.

L. 1: on est surpris par le mot προρρηθείς employé à propos de Sabatios, alors qu'il n'a pas encore été question de ce personnage dans le présent document. Le scribe a sans doute remanié le texte original pour renvoyer au document copié au-dessus, notre n° 102, qui fait effectivement état de Sabatios l. 7.

L. 5, litra: mesure de capacité valant probablement 0,28 l. (Schilbach, Metrologie, p. 116).
 L. 8-9: nous comprenons que la limite du terrain enserre (περιθάλπει) la source du ruisseau,
 puis qu'elle descend un peu (ἀμυδρῶς χθαμαλῶν) jusqu'aux bornes mises en place par le prôtos,

+ 'Ιστέον (καὶ) τοῦτο τοῖς <μετα>γενεστέροις ὁ προρηθης Σαβάτιος ὁ πν(ευματ)ικὸς ἐποίησαν ἡλιοκόπιν μετὰ τοῦ γέροντος αὐτοῦ 'Ρα-||² βουλᾶ εἰς τὸν τόπον τὸν πρωτατινόν, (καὶ) εἰς τ(ὸν) κερὸν ἔλαβον τὸν καρπ(ὸν) τοῦ μόχθου αὐτῶν, (καὶ) αῦθις τὸν τόπον τὸν πρωτατινόν, (καὶ) εἰς τ(ὸν) κερὸν ἔλαβον τὸν καρπ(ὸν) τοῦ μόχθου αὐτῶν, (καὶ) αῦθις τὸν τόπον ||³ ἀπόσαντο. 'Εν υστέροις δὲ κεροῖς πολὺς παροχικότων ἐζήτησεν τὸν αὐτ(ὸν) τόπον παρὰ τοῦ πρῶτου τοῦ κεροῦ ἐκείν(ου) ||⁴ τοῦ κατέχειν αὐθις αὐτ(ὸν) (καὶ) φυτέψαι ἐλαιῶνας (καὶ) σπέρνην ώσπροια κ(αὶ) ἄλλα τῆαὅτα (καὶ) εἰς τοῦτο ἐπεσχέθη διδῶ-||⁵ναι εἰς τὴν ἐκκλησία τοῦ Προτάτω μίαν λίτρ(αν) ἔλαιον κατ' ετος. (Καὶ) δῆ συνάξας ὁ πρῶτος τῶν γερῶντων τῶν καθησ-||⁶μ(ά)τ(ων) ἀνήγγειλεν αὐτοὺς κ(αὶ) ἐπἰσκεψάμενοι, ἐπιφανῆσ.. καλλῶς τοῖς πάσ(ην), ἤδη δεδώκαμεν τὸ ἡηθὲν τόπον πρὸ(ς) || ² τὸ κελλίον τοῦ Ζωσιμᾶ (καὶ) πρὸ(ς) τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῶ του νέμεσθαι εἰς ἀεὶ σὺν τῶ κελλίω ἀδιάσπαστον. 'Ο δὲ τοῦ αὐτοῦ ||² τόπου περίδρος ἐστὶν ἡ κυλὰς ἀπο τῆς ἄνωθεν κ(αὶ) κὰταντ(ᾶ) ἔως τῆς κρήνης τοῦ ὕδατος (καὶ) περιθάλπι αὐτῆ κ(αὶ) ἀμυ-||²δρῶς χθαμαλῶν ἔως τὰ σημία τὰ ἐζ ημ(ῶν) ἐμπαγέντα εἰς σύνορα, ποροτέρω μὴ προδένην οὐδ' ὅλος. 'Η δε βρήσ(ις) ||¹¹ τῆς πόσεως κ(αὶ) χρεί(ας) ἔστ[ιν] τοῖς θέλουσι πάσιν ἀκολύτος. Δι' ἐτοῦτο κ(αὶ) ἐπεδόθη τὸ παρὸν προτατινὸν γράμμα εἰς ὰ-||¹¹σφάλειαν (καὶ) βεβαίωσιν τοῦ προρηθέντος τοῦ Ζωσιμᾶ κ[ε]λλίον, κατα μήνα 'Οκτόβριον τοῦ ,ζον λον ἔτ(ους) (ἰνδικτιῶν)ος ιδιεί +

 $^{\| ^{12} + ^{\}circ}O$ πρώτος τοῦ $^{\circ}Aγίου$ $^{\circ}Oρ(ους)$ Γαθριὴλ ἱερο(μόν)αχ(ος) + M(ητ)ροφάν(ης) ἱερο(μόν)αχ(ος) τοῦ Μακρῶ

- + Γεράσιμος (μον)αχ(ός) τοῦ Καπρουλι
- ||13 + Μακάριος (μον)αχ(ός) τοῦ Ξύστρι
- + Κυπριανός (μον)αχ(ός) τοῦ Κωφῷ
- + Μάξιμος Ιερο(μόν)αχ(ος) τοῦ Κοχλιαρᾶ
- + Εὐθύμιος (μον)αχ(ὸς) τ(ῶν) ʿΑγί(ων) $\|^{14}$ Πάντ(ων)
- + Γεράσιμος (μον)αχ(ός) τοῦ Σ(ωτῆ)ρ(ο)ς
- + Παχώμιος ἱερο(μόν)αχ(ος) τῶν ဪ Αγί(ων) ᾿Αναργύρ(ων)
- + Μινάς (μον)αχ(ός) τοῦ 'Ησαίου (καί) οί λιποῖ +

Signature de validation:

| 15 + °O πρώτος Γαβριήλ ἱερομόναχος

Entre les l. 14 et 15:

+ Υπέρ τοῦτο ἐπεδώθ(η)σ[αν] τῆ $[\mu(\epsilon)]\gamma(\alpha)\lambda(\eta)$ ἐχ- $\|$ χλησία πέντε λ ίτρ(αι) [.....]ρῶν $\|$ παρά Σάδα τοῦ .....ου.

Lege: l. 1 ήλιοκόπιν: ύλοκόπιν $\parallel$ l. 3 ἀπώσαντο $\parallel$ πολλοῖς $\parallel$ παρωχηκότων (pro παρωχηκόσι) $\parallel$ l. 4 ὅσπρια $\parallel$ ἐπεσχέθη: pro ὑπεσχέθη $\parallel$ l. 6 lege ἐπιφανήσαντος cf. n° 102 l. 4 $\parallel$ l. 8 κοιλὰς $\parallel$ l. 9 πορρωτέρω $\parallel$ προβαίνων.

APPENDICE V

FAUX CHRYSOBULLE DE JEAN VI CANTACUZÈNE

Pièce établie à la fin du xive siècle ou au xve, conservée sous une plaque de verre bordée d'un cadre de bois (archives d'Iviron, n° 98). Deux feuilles de parchemin collées haut sur bas, 487 (213 + 274) mm de long; largeur: 280 mm selon Dölger. Nombreux plis horizontaux. Déchirure dans la partie inférieure. Encre marron, signature figurée de Jean VI à l'encre rouge. - Une bulle d'or (diamètre: environ 39 mm) est appendue au bas du document à l'aide d'un cordon de couleur bleue qui traverse par deux trous les replis du parchemin; elle appartient probablement à notre n° 91. A l'avers, le Christ debout devant le trône, bénissant de la main droite et tenant l'Évangile de la main gauche; de part et d'autre: IC | XC; dans la partie inférieure du champ, un III dont la signification n'a pu être établie (cf. Oikonomides dans Siudies in Byzanline Sigillography, 2, Washington, 1990, p. 97). Au revers, bordure de points; l'empereur debout, tenant le sceptre crucigère de la main droite et l'akakia de la main gauche; de part et d'autre, inscription avec des maladresses dans la gravure: OI | EN | XO | AVTO | KPA | TO -Ο ΚΑ Ι Ι ΤΑ ΚΟ Ι ΙΝΙΟ : Ἰω (άννης) ἐν Χ (ριστ) ῷ αὐτοκράτο (ρ) ὁ Καντακουζινός. Le sceau a été édité par Dölger, Schalzkammer, n° 119/1; cf. aussi Zacos-Veglery I, p. 126, n° 128. Au verso, deux notices géorgiennes qui sont sans rapport avec cette pièce: 1) (écriture civile, x_1v^e - xve s.) + praxțikoni rovolisa orpanoțropos yan šekmnili (praktikon pour Radolibos établi par l'orphanotrophe); 2) (écriture minuscule, xive-xve s.) + mik(ae)l mepisa (de l'empereur Michel). — Album: pl. XLIII; sceau: pl. XLIV (avers: photo Dölger).

Édilion parlielle: Dölgen, Byz. Dipl., p. 183-184 (l. 19-24).

Bibliographie: Dölgen, Byz. Dipl., p. 183-185 et pl. 20; Id., Regesten, nº 2981.

Notes. — Notre n° 91, chrysobulle de Jean VI Cantacuzène, a servi à établir le présent faux: l'introduction et le début de la liste des biens ont été recopiés (l. 1-9 = notre n° 91, l. 1-13). Une grande partie de la liste des biens a été sautée (l. 13-41 de notre n° 91). La fin de la liste des biens et le début de la phrase suivante ont été repris, avec quelques suppressions (notre n° 91, l. 44-46, 55-57, 58-66), une modification (cf. l. 23, à comparer à notre n° 91, l. 58) et surtout des adjonctions, qui sont soulignées dans le texte (l. 19-24, à comparer à notre n° 91, l. 41-70). Puis un long passage a été supprimé (notre n° 91, l. 70-91) et la fin copiée telle quelle (l. 26-40 = notre n° 91, l. 91-113), mais le mot logos est omis. Voir aussi Dölgen, Byz. Dipl., p. 183-184.

La pièce a été fabriquée avec peu de soin (en raison d'une suppression, une phrase se retrouve sans verbe, l. 26). La plupart des passages sautés l'ont sans doute été sans autre intention que de faire court. On notera que toutes les adjonctions sont relatives à la région de Radolibos et APPENDICE V 195

qu'une seule concerne un bien dont on ne sache pas qu'Iviron l'ait détenu à l'époque byzantine : la Vierge Spèlaiôtissa dans le Pangée (cf. Introduction, p. 33 et note 274). La raison d'être de ce faux, qui d'après l'écriture semble dater de la fin du xive siècle ou du xve, apparaît mal. Peut-être était-il moins destiné à introduire frauduleusement un élément nouveau dans la liste des biens d'Iviron qu'à inventorier de façon détaillée, pour une raison qui nous échappe, les possessions du monastère dans la région du Pangée au moment de la rédaction, le faussaire ayant en outre jugé bon de mettre cet inventaire sous l'autorité d'un empereur byzantin. Scrait-ce en vue de l'établissement du cadastre ottoman?

+ 'Επεὶ οἱ ἐν τῆ κατὰ τὸ ἄγιον ὄρος τὸν "Αθω διακειμένη σεδασμία μονῆ τῆς βασιλ(είας) μου τη είς ὄνομα τιμωμένη της πανυπεράγνου δεσποίνης $\|^2$ καὶ Θεομήτορος καὶ ἐπικεκλημένη τῶν 'Ιδήρων ἀσκούμενοι μοναχοί ἀνέφερον εἰς τὴν βασιλ(είαν) μου ὅτι κέκτηται ἡ κατ' αὐτοὺς τοιαύτη σεβασμία μονή ἐν ||3 τῆ περιοχῆ τοῦ 'Αγίου 'Όρους, περί αὐτήν τὰ καὶ ἐν λοιποῖς διαφόροις τόποις, χελλία τινά, μονύδριά τε καὶ ήσυχαστήρια (καὶ) λοιπὰ διάφορα κτήματα, άπερ $\| ^4$ εύρίσκεται κατέχουσα ἀνέκαθεν και ἐκ μακρῶν χρόνων διά τε χρυσοδούλλων τῶν ἀοιδίμ(ων) βασιλέ(ων) τῶν προγόνων τῆς βασιλείας μου, $\|^5$ προσταγμάτ(ων) τε καὶ λοιπῶν εὐλόγ(ων) δικαιωμ(ά)τ(ων), ἄτινα καὶ κατὰ μέρος ἐν τοῖς προσοῦσιν αὐτῆ δικαιώμασιν ούτωσί πως διάλαμβάνοντ(αι). Εἰς τ(ἡν) Παλαι-∥6ὰν Κομήτισσαν ἐξάλειμμα τὸ καλούμενον Μελισσουργεῖον· ζευγηλατεῖον ὁ Προαύλαξ μετὰ τῆς περιοχής και νομής αὐτοῦ και τῶν ἐν αὐτῶ προσκα-||⁷θημένων παροίκων (και) ἐλευθέρων εἰς τὸν 'Ιερισσόν μετόχιον ὁ Πύργος μετὰ τῆς περιοχῆς καὶ νομῆς αὐτοῦ (καὶ) τῶν ἐν αὐτῶ εύρισκομέν(ων) παροίχων καὶ $\|^8$ έλευθέρ(ων) (καὶ) τῆς σκάλας, ἥντινα κατέχει ἐπικοίνως μετὰ τοῦ μέρους τῆς άγιωτάτης ἐπισκοπῆς Ἱερισσοῦ· εἰς τὴν ᾿Αρσενίκειαν ὑδρομύλων ἐκ προσε- 🛚 νέξεως· εἰς τοῦ Γεμάτου μονύδριον είς ὄνομα τιμώμενον τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου προδρόμου (καί) βαπτιστοῦ Ἰω(άννου) μετά τῆς περιοχῆς (χαὶ) νομ(ῆς) αὐτοῦ. $\| ^{10}$ Εἰς τὰς Σέρρας μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ήγαπημένου Θεολόγου μετά τῶν προσόντων αὐτ(ῶ) μυλών(ων), ἀμπελοπάκτων, προσκαθημέν(ων) παροίχ(ων) ||11 τὲ καὶ ἐλευθέρ(ων) (καὶ) τῆς γῆς ἡν ἔχει ἐκ προσενέξεως κατὰ καιρούς προσκυρωθεῖσαν παρά τινων διαφόρ(ων), ἔτι τὲ καὶ ὧν κέκτηται οἰκημ(ά)τ(ων) ἐντὸς τῆς πόλεως $\| ^{12}$ Σερρῶν· μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἐν ἰεράρχαις παμμάχαρος (καὶ) θαυματουργοῦ Νικολάου μεθ' ὧν κέκτητ(αι) οίχημάτ(ων) έντὸς τῆς πόλεως Σερρών. ||13 έτερον μονύδριον εἰς τὴν Δρεβέσαινα μετὰ τῆς νομῆς αὐτοῦ (καὶ) τῶν παρὰ τοῦ Ξανθοπούλλου ἐκείνου προσενεχθέντ(ων) ὁλοκαιρινῶν μυλών(ων). Περὶ τὸ κάστρον τοῦ Ζίχνα ∥14 ύδρομύλων όλοκαιρινός οἴκημα ἐντὸς τοῦ αὐτ(οῦ) κάστρου ἐξ ἀγορασί(ας). περὶ τὸ αὐτὸ κάστρον ἀγρίδιον ἡ Γρίζοβα μετὰ τῆς νομῆς αὐτ(οῦ) καὶ τῆς γῆς καὶ δένδρων 115 όπωροφόρ(ων) έξ άγορασίας εἰς τὴν Βρεστανήν ζευγηλατεῖον καὶ πλησίον αὐτ(οῦ) γῆ ἡ πέραν τοῦ λάκκου διακειμένη, προσκυρωθεΐσα παρά τοῦ Μασγιδᾶ ἐκείνου. || 16 Εἰς τ(ὴν) Ζαβαλτίαν προάστειον ή Ραδολίδους μετά τῆς περιοχῆς (καί) νομῆς αὐτ(οῦ) ἐκ προσενέξεως: εἰς τὸν αὐτὸν τόπον μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς άγίας $\| ^{17}$ μεγαλομάρτυρος Κυριακῆς μετὰ καὶ τῶν προσόντ(ων) αὐτῶ άμπελίων (χαί) χωραφίων, άτινα έξωνήσαντο πρό χρόνων πάροιχοι τινές τῆς μον(ῆς) ἀπό τε τῆς γ ης $\parallel^{18}$ τοῦ αὐτοῦ μονυδρίου (καὶ) της γ ης τῶν Δοβνικιωτῶν, προσκυρωθὲν καὶ τοῦτο παρά τινος $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{10}$ τοῦ βασιλέως τοῦ πάπου τῆς βασιλείας μου τοῦ ἀοιδίμου καὶ μακαρίτου. Ἐν δὲ τῆ χώρα τοῦ <u>Ραδολίδου ἔστιν μετόχιον τῆς αὐτῆς μονῆς τῶν Ἰδήρων</u> ||²⁰ χαὶ ναὸς τοῦ παμμεγίστου ταξιάρχου Μιχαήλ μετά της περίοχης αὐτοῦ, καὶ ἔτερον μονύδριον ἄνωθεν ἐπ' ονόματι τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου | 21 τοῦ λεγομένου Βορισκοῦ έτερον ἄνωθεν μονύδριον τῆς ὑπεραγί(ας) Θ(εοτό)κου τῆς

Σπιλιότισας: ἐ<ν> δὲ τῆ χώρα τῆ λεγομ(έν)η Γουλτζήτζα ἕτερον μονύδριον τῆς || 22 ἄγίας 'Αναστασίας τῆς Φαρμακωλιτρίας. Ἐν (δὲ) τῆ ᾿Ανακταρόπολη ἕτερον μονύδριον τοῦ άγίου κ(αἰ) ἐνδόξου $\mu(\varepsilon)\gamma(\alpha)\lambda(0)\mu$ άρτυρος $\kappa(\alpha t)$ τροπεωφόρου Γ εωρ $\gamma(tou)$ $\parallel^{23}$ μετά δένδρον καρποισίμον και άμπελίον καὶ μύλον χυμονικόν. Είς τὴν τὸποθεσίαν τῆς Ποδωγόρριανην ναὸς τῆς ὑπεραγί(ας) Θ(εοτό)κου τῆς ἐποιχεχλημ(έν)ης ∥²⁴ Πορτιατήσης μετά τῆς περιοχής αὐτ(οῦ). 'Ητίσαντο <u>γοῦν οἱ μοναχοῖ οἱ ἐλθόντες</u> $\frac{1}{2}$ είς τ(ήν) ἐμήν βασιλείαν καὶ ἐδεήθησαν καὶ παρεκάλεσαν ἀρτίως ἐπιχορηγη- $\|^{25}$ θεῖναι τῆ κατ' αὐτοὺς τῆαὕτη σεδασμία μονή ἐπὶ τῆς κατὰ μέρος ρηθήσης κελίοις, μονυδρίοις, μετοχίοις καὶ κτίμασι ὁρισμῶ χρυσόδουλον τῆς $βα-\|^{20}$ σιλεί(ας) μου διὰ τὴν εἰς τὸ ἑξῆς ταύτης ἀσφάλειαν, ἡ βασιλεία μου τὴν αὐτῶν δεξαμένος δέησιν και παράκλησιν. "Οθεν καὶ τῆ ἰσχύι κ(αὶ) δυνά-∥²²μει τοῦ παρόντος χρυσοβούλου τῆς βασιλείας μου καθέζει και νεμηθήσεται ἡ τῶν Ἰδήρων τῆαὕτη σεβασμία μονἡ ἄπαντα <τὰ> κ(α)τὰ μέρος δηλωθέντα || 28 μονύδρια, μετόχια καὶ λοιπᾶ πάντα κτήματα άνενοχλήτως καὶ <ά>διασείστως, ἔτι τὲ ἀναφερέτ $(ω_{\varsigma})$ καὶ ἀναποσπάστως καὶ εἰς μόνιμον καὶ δι $-\|^{29}$ ήνεκῆ κυριότητα, διάτηρηθήσεται (δὲ) το μέρος αὐτῆς καὶ ἀνότερον τοῦ ὑπὲρ τῆς Ραδιλίδους διδομένου καιφαλαίου πρότερον, καθώς εἴρητ(αι), οὐδενὸς $\|^{30}$ τῶν ἀπάντ(ων) ἔχοντος ἄδιαν ἐπιδαλεῖν αὐτῆ χεῖρα πλεονέκτιν καὶ ἄρπαγα, ἢ μὴν ἐπαγαγεῖν τοῖς ἐν τοῖς τοιούτοις κτήμασιν εύρισκομένοις παροίκοις τὲ κ(αὶ) ἐλευ-||^{3†}θέροις ζημίαν τινὰ πλεονεκτικῶ τινὶ καὶ ἀδίκω τρόπω. Εὐδοκεῖ γὰρ καὶ βούλεται ἡ βασιλεία μου ἀνενόχλητον παντάπασι διατηρεῖσθαι τὸ $\|^{32}$ μέρος τῆς δηλωθείσης σεβασμίας μονῆς ἐπὶ πᾶσιν οῖς καίκτηται, ώς κατα μέρος διείληπται, καὶ μηδέποτε διἐνοχληθῆναι παρά τινος. ^{3}E - $\|^{33}$ πεὶ καὶ είς τ(ήν) περί τούτου μόνιμον καί διηνεκή καί βεβαίαν ἀσφάλειαν ἐγένετο καί ἐπεχορηγήθη καί ἐπεβραθεύθη τῆ αὐτῆ σεβασμία μονὴ τῆς $\|^{34}$ βασιλείας μου τῆ τῶν Ἰδήρ(ων) καὶ ὁ παρὸν χρυσόβουλος τῆς βασιλεί(ας) μου, ἀπολυθείς κατὰ τὴν τέσσαρες καὶ δεκάτην τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τῆς νὐν $\|^{35}$ τρεχούσης τετάρτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ ἐνάτου ἔτους, έν ὧ καὶ τὸ ἡμέ-||³⁶τερον εὐσεθές καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος +

 $\parallel^{37}$ + ^{3} Ιω(άνν)ης ἐν X(ριστ)ῶ τῶ Θ (ε)ῶ πιστὸς $\parallel^{38}$ βασιλεὺς καὶ αὐτο- $\parallel^{39}$ κράτωρ ^{40} Καντακουζηνός +

L. 21 Γουλτζήτζα : -ουλ- post corr. || l. 23 lege δένδρων καρπησίμων καὶ άμπελίων καὶ μύλων χειμωνικών
 || l. 25 τοῖς ... ἡηθεῖσι || ὁρισμῶ : ὁρισμὸν || l. 26 pro δεξαμένη.

APPENDICE VI

Identification de paysans entre Iviron IV et Iviron III

par Vassiliki Kravari

On trouvera ci-dessous l'identification de certains chefs de tenures en 1341 (nos n° 86 et 87) avec des paysans (chefs de tenures on leurs parents) attestès en 1316 (*Iviron III*, n° 74) et 1320 (*ibidem*, n° 79). Il aurait en effet été lourd de regrouper ces identifications dans l'Index.

N.B. « = »: personne déjà chef de tenurc dans Iviron III. « cf. »: parent de chef de tenure dans Iviron III.

Chalcidique Occidentale

Katô Bolbos

Demètrios, frère de Stamatès *prôlogéros*, n° 86, l. 318, cf. n° 79, l. 408. Stamatès, *prôlogéros*, tès Théotokias, n° 86, l. 317-318 = n° 79, l. 407 (St. tès Theiotokous).

Kôkalas Michel, tzagkarès, nº 86, l. 312 = nº 79, l. 408 (chef de tenure dès 1301: nº 70, l. 295).

Dèmètrios, fils de Kôkalas Michel, nº 86, l. 314, cf. nº 79, l. 409.

Mantzabinos Stamatès, nº 86, l. 319, cf. nº 79, l. 411 (Stammatikos, fils de Constantin gambros de Mantzabinos).

Panomitès Dèmètrios, n° 86, l. 310 = n° 79, l. 416 (D., gambros de Bergès, alias Pannomitès; chef de tenure dès 1301: n° 70, l 307).

Radolibenos Georges, nº 86, l. $325 = n^{\circ} 79$, l. 421.

Rantinos Panagiôtès, nº 86, l. 306, cf. nº 79, l. 413 (P., fils de la veuve Rantinia Semnè). Sphyrakès Theiotokios, nº 86, l. 308, cf. nº 79, l. 401 (Th., fils de la veuve Sphyrakia Chrysè).

Xylorygion

Georges, fils d'Eulogios Dèmètrios, n° 86, l. 394, cf. n° 79, l. 505. Kanonitès, fils de Paschalès, n° 86, l. 393 = n° 79, l. 503.

Chalcidique Orientale

Gomatou

Bolérènè Irène, veuve, nº 86, l. 272-273, cf. nº 79, l. 164.

Gomaras Kyriakos, gambros de Papagiannas, nº 86, l. 266, cf. nº 79, l. 142 (K., gambros de Papaïôannas Basile).

Kamatèros Dèmètrios, nº 86, l. 232 = nº 79, l. 78 (chef de tenure en 1318 déjà: nº 75, l. 84).

Mpochalos Georges, nº 86, l. 234, cf. nº 79, l. 101 (G., fils de Mpouchalas Jean).

Myristikos, fils du papas Jean, nº 86, l. 281, cf. nº 79, l. 148 (M., fils de la veuve Paparôanno Irène).

Néakitès Nicéphore, n° 86, l. 238, cf. n° 79, l. 160.

Pothètè, veuve de Tzamantouros, n° 86, l. 269-270 = n° 79, l. 140 (Pothètô; chef de tenure en 1318 déjà: n° 75, l. 161).

Tzimourès Georges, n° 86, l. 278 = n° 79, l. 97 (G. tzykalas, alias Tzymourès; chef de tenure en 1318 déjà: n° 75, l. 106-107).

Tzykalô Anne, veuve, n° 86, l. 274, cf. n° 79, l. 173 (A., femme de Lagôos Dèmètrios, gambros du tzykalas).

Hiérissos

Bitalia Xénia, veuve, n° 86, l. 75-76 = n° 79, l. 202 (chef de tenure en 1318 déjà: n° 75, l. 230).

Dèmètrios tou Kakorachitou, nº 86, l. 93, cf. nº 79, l. 223.

Kyriakos, gambros de Démétès, n° 86, l. 89, cf. n° 79, l. 220 (K., gendre de Dométès Kyriakos).

Rôssa, veuve, nymphê de «Zerbos», n° 86, l. 90, cf. n° 79, l. 219 (nymphè de Dométès Kyriakos; cf. aussi ci-dessus, p. 59).

Gonikatzès Kyriakos, nº 86, l. 86, cf. nº 79, l. 213.

Jean, fils de Lykommatès, nº 86, l. 82, cf. nº 79, l. 200.

Krakos Georges, hyphantès, n° 86, l. 81 = n° 79, l. 202 (G. tou Kraikou; chef de tenure en 1318 déjà: n° 75, l. 230).

Mpourès Georges, n° 86, l. 74, cf. n° 79, l. 198 (G., fils de la veuve Mpouraina Irène). Panagiôtès Georges, n° 86, l. 94 = n° 79, l. 226 (chef de tenure en 1318 déjà: n° 75, l. 254-255).

Pissianos Georges, nº 86, l. 76 = nº 79, l. 204 (chef de tenure en 1318 déjà: nº 75, l. 232).

Anne, veuve de Pissianos, nº 86, l. 78, cf. nº 79, l. 206 (A., femme de Jean tzagkarès, gambros de Pissianos).

Dèmètrios, fils de Rados, nº 86, l. 85, cf. nº 79, l. 212.

Irène, veuve de Rados, nº 86, l. 84, cf. nº 79, l. 212.

Xantas Jean, nº 86, l. 86-87, cf. nº 79, l. 227 (J., fils de la veuve Xantô Phôteinè).

Vallée du Strymon

Mélintzianè

Aétonia, veuve d'Ibèropoulos, nº 86, l. 35, cf. nº 79, l. 49 (Antônia: nom complété d'après nº 75, l. 54).

Georges, prêtre, sakellarios, gambros du papas Andronic, n° 86, 1. 29-30 = n° 79, 1. 45-46 (chef de tenure en 1318 déjà: n° 75, 1. 50).

Jean, fils de Tzakôn, nº 86, l. 48, cf. nº 79, l. 10 (J., fils de Dèmètrios [Tzakôn]).

Jean, ktistès, *gambros* de Triakontaphyllos, n° 86, l. 5-6 = n° 79, l 16 (chef de tenure en 1318 déjà: n° 75, l. 16-17).

Jean, prêtre et chartophylax, gendre de Makédôn, n° 86, l. 18-19, cf. n° 79, l. 26 (Panagiôtès, prêtre).

Karabas Kalos, n° 86, l. $20 = n^\circ$ 79, l. 18 (chcf de tenure dès 1301; n° 70, l. 11). Mageidiôtès Dèmètrios, n° 86, l. 4, cf. n° 79, l. 47.

Makronikolaos Georges, gendre de Kalè tou Rapton, nº 86, l. 17, cf. nº 79, l. 41.

Marie, veuve de Nikètas pélékanos, nº 86, l. 11-12, cf. nº 79, l. 39.

Michel, prêtre, fils de Georges prêtre et sakellarios, nº 86, l. 31, cf. nº 79, l. 46.

Phôstèra, veuve d'Arménopoulos Jean, n° 86, l. 46, cf. n° 79, l. 32.

Théodora, veuve, femme de Kabazos, nº 86, l. 24-25, cf. nº 79, l. 24.

Théodore, fils d'Anatolikos Constantin, n° 86, l. 43 = n° 79, l. 28-29 (chef de tenure en 1318 déjà: n° 75, l. 32).

Région du Pangée

Radolibos

Baradès Constantin, nº 87, l. 135, cf. nº 74, l. 111.

Kalè, veuve, synnymphos de Marinia tou Baradè, n° 87, l. 126, cf. n° 74, l. 110 (K., femme de Nicolas, fils de Baradès Basile).

Marinia, veuve de Baradès, n° 87, l. 125, cf. n° 74, l. 110 (Zôè, femme de Marinos, fils de Baradès Basile).

Baskos Constantin, nº 87, l. 42, cf. nº 74, l. 35 (C., fils de Béaskos Georges).

Dèmètrios, prêtre, frère de Baskos Constantin, n° 87, l. 43, cf. n° 74, l. 35 (D., frère de Béaskos Georges).

Baskos Georges, n° 87, l. 58 = n° 74, l. 34 (G., fils de Béaskos Michel).

Bergès Théodore, n° 87, 1. 68, cf. n° 74, 1. 50.

Irène, veuve de Borilas, nº 87, 1. 38, cf. nº 74, 1. 49.

Borilia Kalè, veuve, nº 87, l. 40-41, cf. nº 74, l. 48.

Borilia Marie, veuve, nº 87, l. 69, cf. nº 74, l. 51.

Chandrenos Jean, nº 87, 1. 80, cf. nº 74, 1. 68 (Chantrenos).

Choudinas Jean, n° 87, l. 152-153 = n° 74, l. 190 (tzagkarios).

Dipsania Irène, veuve, n° 87, l. 201, cf. n° 74, l. 141 (I., femme de Dèmpianis Dèmètrios). Athanasios, fils de Dipsianis, n° 87, l. 180 = n° 74, l. 143 (A., frère de Dèmpianis Dèmètrios).

Doudimos Georges, n° 87, l. 83, cf. n° 74, l. 72. Doudimos Michel, n° 87, l. 81 = n° 74, l. 71 (M., fils de Didymos Basile).

Elias, fils de Jean, n° 87, l. 72, ef. n° 74, l. 163 (È., fils de Jean Elias).

Elias tou Paulou, nº 87, l. 151, cf. nº 74, l. 146.

Georges raptès, n° 87, l. 17 = n° 74, l. 108 (G. raptès, fils de Serbos).

Gribas Basile, nº 87, l. 100, cf. nº 74, l. 93 (B., gendre de Gribas Théodore).

Hélène, veuve de Michel tou Kalénou, nº 87, l. 217, cf. nº 74, l. 53.

Kalè, veuve d'Aroulès, n° 87, l. 65, cf. n° 74, l. 152 (K., femme de Georges, frère d'Aroulès Phôteinos).

Kegchréas Jean, n° 87, l. 16, ef. n° 74, l. 6. Kegchréas Nicolas, n° 87, l. 5, ef. n° 74, l. 6.

Kleptakès Théodore, n° 87, l. 173, cf. n° 74, l. 209. Komanitzès Michel, n° 87, l. 54, cf. n° 74, l. 30.

Kontrabos Jean, nº 87, l. 103, cf. nº 74, l. 94 (tzykalas). Georges, fils de Kontrabos Jean, nº 87, l. 104, cf. nº 74, l. 95.

Kontréos Jean, n° 87, l. 148, cf. n° 74, l. 126. Koukouritzia Marie, veuve, n° 87, l. 18, cf. n° 74, l. 57.

Liparis Michel, n° 87, l. 36, cf. n° 74, l. 23.

Ampélitzès Basile, frère de Liparis Michel, nº 87, l. 36, cf. nº 74, l. 23.

Marie, venve de Kônstakès, nº 87, l. 73, ef. nº 74, l. 162.

Maurakès Michel, nº 87, l. 116, ef. nº 74, l. 104.

Mènas Nicolas, nº 87, l. 81, cf. nº 74, l. 153 (raptès).

Michel tès Euphèmias, n° 87, l. 13, cf. n° 74, l. 149 (M., fils de Georges fils d'Euphèmia).

Modestos Constantin, nº 87, l. 120, cf. nº 74, l. 187.

Basile, frère de Modestos Constantin, n° 87, l. 121, cf. n° 74, l. 187.

Théodore, frère de Modestos Constantin, n° 87, l. 121, cf. n° 74, l. 187.

Mauroïoannès, fils de Modestos Théodore, nº 87, l. 132, cf. nº 74, l. 188 (Jean).

Mouzalôn Michel, n° 87, l. 60 = n° 74, l. 44.

Paphlagôn Dèmètrios, tès Kaloeirènès, n° 87, l. 202-203, cf. n° 74, l. 114 (D., progonos de Paphlagôn Jean antisèkos de Basile tès Kaloeirènès).

Paschalès Théodore, nº 87, l. 107 = nº 74, l. 84 (Th., neveu de Paschalès Lèôn).

Patzakôtos Jean, n° 87, l. 183, cf. n° 74, l. 190 (J., fils de Michel gambros de Jean fils de Patzakôtos Stéphanos).

Pédiakos Jean, nº 87, l. 176 = nº 74, l. 144 (J. tzagkarios, frère de Pédiakos Basile).

Penthérakès Modènos, n° 87, l. 155, cf. n° 74, l. 213.

Phakitzès Nicolas, nº 87, l. 67, cf. nº 74, l. 33.

Pompitzès Jean, n° 87, l. 154 = n° 74, l. 138.

Prabitzas Basile, prêtre, nº 87, l. 163 = nº 74, l. 13.

Georges, frère de Prabitzas Basile, nº 87, l. 164-165, cf. nº 74, l. 14.

Pragmateutès Jean, nº 87, 1. 59, cf. nº 74, 1. 43.

Prestiakos Théodore, chalkeus, n° 87, l. 128, cf. n° 74, l. 207 (Th., fils du chalkeus Mprestiakos Michel).

Sgouros Mpézanos, nº 87, l. 113 = nº 74, l. 200.

Skapéliôtès Georges, n° 87, l. 127 = n° 74, l. 184-185.

Skopéliôtès Jean, nº 87, l. 140, cf. nº 74, l. 183 (J., fils de Skapéliôtès Dèmètrios).

Asanès, frère de Skopéliôtès Jean, nº 87, l. 141, cf. nº 74, l. 183.

Sougléas Léôn, nº 87, l. 123, cf. nº 74, l. 107 (L., fils de Soubléas Basile).

Souléanikos Jean, nº 87, l. 216 = nº 74, l. 42 (J., fils de Soléanikos Basile).

Spastrikos Constantin, nº 87, l. 61 = nº 74, l. 18.

Stamatès, fils de Loutkos, n° 87, l. 168-169, cf. n° 74, l. 171 (St., fils de Marie, veuve de Loustkos).

Sthlabos Basile, prêtre, nº 87, l. 112 = nº 74, l. 81.

Panagiôtès, fils de Sthlabos Basile, nº 87, l. 172, cf. nº 74, l. 82 (P., neveu de Sthlabos Basile).

Sthlabos Dėmėtrios, tzykalas, n° 87, l. 96 = n° 74, l. 79-80.

Théophylaktos Jean, chalkeus, n° 87, l. 14, cf. n° 74, l. 56 (J., fils du chalkeus Théophy-laktos tou Daugè).

Thétokios tès Phôstèras, prêtre, n° 87, l. 117, cf. n° 74, l. 168 (Thétokès, fils de Phôstèra tès Eirènès).

Tzermnéas Jean Potamitès, nº 87, l. 197 = nº 74, l. 117.

Tzernéas Mélissènos, nº 87, l. 200, cf. nº 74, l. 117.

Zerbos Léôn, nº 87, l. 31, cf. nº 74, l. 228.

Zôè, veuve de Lampsakènos, nº 87, l. 194, cf. nº 74, l. 169 (Z., bru de Lampsakènos Théodore).

Boriskos

Kalospètos Théodore, nº 87, l. 219, cf. nº 74, l. 236.

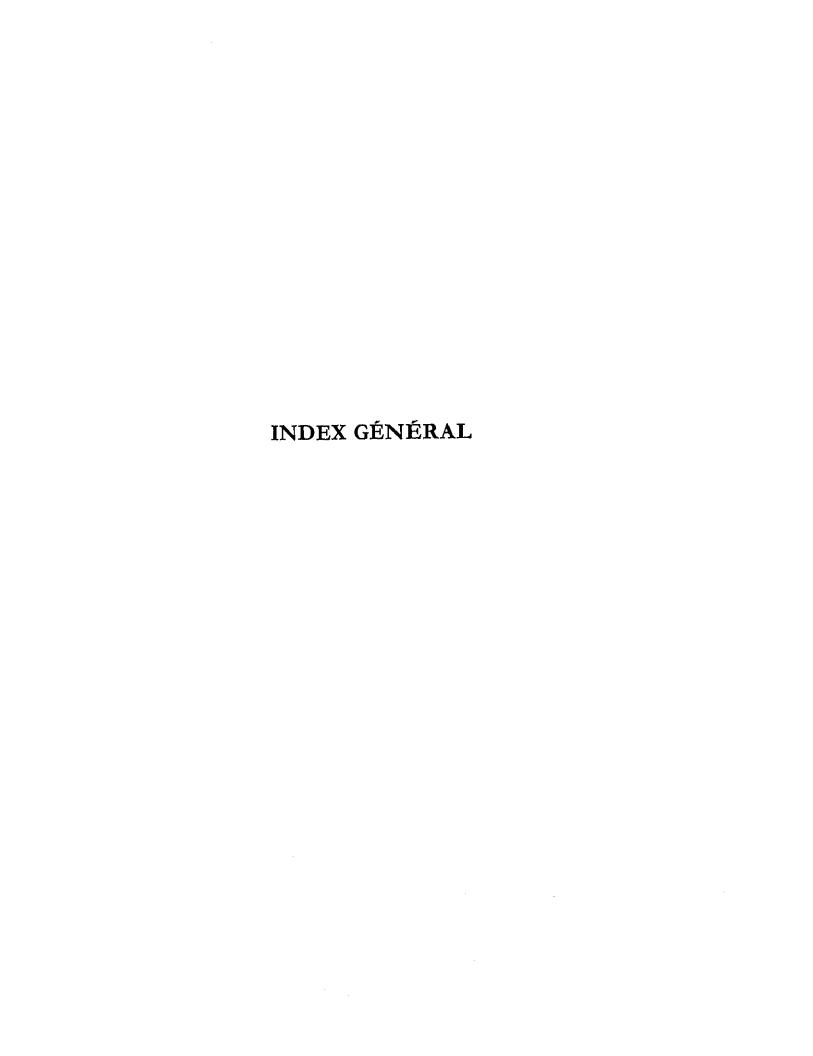
Katzimpoulos Michel, nº 87, l. 221 = nº 74, l. 245 (pélékanos).

Jean, frère de Katzimpoulos Michel, nº 87, l. 222, cf. nº 74, l. 246.

Basile, fils de Kônstitzas, nº 87, l. 226, cf. nº 74, l. 241.

Jean, fils de Kônstitzas Léôn, nº 87, l. 223, cf. nº 74, l. 241.

·			

INDEX GÉNÉRAL

Les chiffres gras renvoient aux numéros des actes, les chiffres ordinaires aux lignes, les chiffres en italiques aux pages. Pour la copie B de notre n° 87, seules les différences avec l'original ont été notées.

Sont cités en abrégé: app. = apparat; App. = Appendice; Chalc. = Chalcidique; Chi = Chilandar; CP = Constantinople; Es = Esphigménou; Iv = Iviron; (kat)hig. = (kat)higoumène; Ku = Kutlumus; La = Lavra; Mac. = Macédoine; n. = note de bas de page; not. = notice ou notes au document; occ. = occidentale; or. = orientale; prolig. = prohigoumène; Thess. = Thessalonique.

άδιωτίχιον, impôt, 90 not., 52.

'Αγαθαγγέλου, cf. 'Αγίου Κλήμεντος.

άγανακτώ, 97, 11.

άγάπη, 93, 4, 11, 68 (πνευματική), 70; 96, 13; 103 not., 2-18 passim, 21, 23, 24; 104, 28.

'Αγαπητός, cf. Κωκαλᾶς.

άγγαρεία, corvée, 86, 461 (συνήθεις); 87, 245 (id.).

'Αγγελίνα, cf. 3 Μιχαήλ.

"Αγγελος (Μιχαήλ ὁ Τρυπομμάτης), archonte à Thess. (1421), 97, 14.

"Αγγελος, cf. Φιλανθρωπηνός.

'Αγγίτης, rivière, 14 et n. 92.

άγελάς, 103, 26.

'Αγελοδρομῆς (τῆς), champ d'Iv près de Thess., **86**, 438.

'Αγία Εἰρήνη, village à Lemnos (nom actuel), 99 not. (= Kontobrakè).

'Αγία Εὐφημία, village en Chalc. occ., 86, 399, 421.

'Αγία Θέχλα, lieu-dit près de Thess., **86**, 433, 436, 439, 444.

'Αγία 'Ιερουσαλήμ, village en Chalc. occ., 86, 413.

'Αγία 'Ιερουσαλήμ, métoque d'Iv en Chalc. or., 12; 86, 304; 88, 22; 90, 33; 91, 13; 92, 14; 94, 38.

'Αγία Κυριακή, monydrion à Radolibos, bien

d'Iv, 12, 13; 87 not., 5, 7, 8-9, 10, 11-12, 212; 91, 52; 92, 32; App. V, 16-17.

'Aγία Μαρία (χωρίον), en Chalc. occ., 86, 356, 357, 358.

'Αγία Παρασκευή, lieu-dit près de Radolibos, 12, 13; 87 not., 231.

'Αγία Τριάς, domaine d'Iv en Chalc. occ., 12; 86, 379; 88, 16; 90, 33; 91, 16; 92, 15;

"Αγια τῶν 'Αγίων (τὰ), métoque d'Iv près de Strumica, 10 n. 66, 35; 91 not.; cf. Θεομήτορος.

'Αγίας 'Αναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας, métoque d'Iv près de Radolibos, 12, 33 et n. 275; 90, 9 ('Αγ. φαρμ. 'Αν.); 94, 12; App. V, 22.

'Αγίας "Αννης (τῆς), monydrion à Ézoba, bien d'Iv, 12; 86, 70; 88, 12; 91, 31; 92, 22.

'Αγίας 'Ανυσίας (τῆς), monastère près de Thess., bien d'Iv, 12; 86, 450, 453; 90, 28; 91, 27; 92, 20; 94, 32.

'Αγίας Βαρβάρας (τῆς), métoque d'Iv à Thess., 12; 90, 28; 91, 24; 92, 18-19; 94, 32.

'Αγίας Βαρδάρας (τῆς), monydrion a Xylorygion, bien d'Iv, 88, 14; 90, 30; 91, 16-17; 92, 15; 94, 34.

'Αγίας Καλῆς (τῆς), metoque de l'Éléousa, bien d'Iv près de Strumica, 12, 15, 36; 90, 19; 94, 23.

"Αγιον "Όρος, 89, 9; 91, 3; 92, 9; 93, 26 (τὸ "Αγ. τοῦτο "Όρ.); 98, 2, 7; 100, 2, 3-4; 101, 8; 103, 25; 104, 2; App. IV, 12; App. V, 3. — cf. "Αθως.

Αγιορείται (οί), 95, 1.

"Αγιος Γεώργιος (χωρίον), à Proaulaka, bien d'Iv, 17, 18; 90, 36; 94, 42.

"Αγιος Γεώργιος τὰ Κουδούκλεια, métoque d'Iv près de Serrès, 12, 15, 19, 20, 35; 90, 11; 94, 14.

"Αγιος Δημήτριος, village actuel à Lemnos, 99 not. et fig. 2.

"Αγιος Εὐθύμιος, pêcherie d'Iv à l'Athos, 9, 32.

"Αγιος 'Ηλίας, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 196.

"Αγιος Ἰωάννης, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 201.

"Αγιος 'Ιωάννης ὁ Θεολόγος, domaine d'Iv à l'Athos, 8 et n. 52; 95, 10.

"Αγιος Νικόλαος, kellion de Ku à l'Athos, 8 n. 57.

"Αγιος Νικόλαος, eglise à Serres, 85 not.

"Αγιος Νικόλαος τοῦ Κύρου, monastère à Thess., 86, 449.

"Αγιος Νικόλαος τοῦ Καπηλᾶ, près de Thess., 86, 452.

"Αγιος Νικόλαος, ε.Γ. Μελισσουργεῖον, Σκορπίου. "Αγιος Παντελεήμων, église à Melnik, 11, 12.

'Αγίου 'Ανδρέου (τοῦ), église près de Thess., 86, 435.

'Αγίου 'Αντωνίου (τοῦ), ef. Νεοφύτου.

'Aγίου Βασιλείου (τοῦ), porte de Serrès, 85, 26.

Άγίου Γεωργίου (τοῦ), métoque d'Iv à Anaktoropolis, 12; 90, 8; 91, 57-58; 92, 35-36; 94, 10; App. V, 22.

2 'Aγίου Γεωργίου (τοῦ), métoque d'Iv à Thess., 12, 16, 34-35 et n. 286; 90, 28; 91, 21; 92, 17; 94, 32; 97, 50.

3 'Αγίου Γωργίου (τοῦ), métoque d' Iv près de Melnik, 12; 90, 23 ("Αγ. Γ. τοῦ Καλαμέα); 91, 39-40; 92, 26; 94, 27 ("Αγ. Γ. τοῦ Καλαμέα).

'Aγίου Γεωργίου (τοῦ), monydrion à Boriskos, bien d'Iv, 13 n. 81, 33 et n. 273; App. V, 20-21 ('Αγ. ... Γ. τοῦ λεγομένου Βορισκοῦ).

'Aγίου 'Ηλιού (τοῦ), colline près d'Hiérissos, 86, 179.

'Aγίου 'Ηλιού (τοῦ), monticule près de Xylorygion, 86, 416. 'Αγίου 'Ηλιού (τοῦ), ruisseau près de Gomatou, 86, 294.

['Αγίου] 'Ιωάννου, métoque d'Iv à Gomatou, cf. 1 Hagiôn Apostolôn.

'Αγίου 'Ιωάννου τοῦ Θεολόγου, monydrion près de Serrès, métoque de 1 Hagion Anargyrôn, bien d'Iv, 12, 17, 19, 20; 85, 7; 89, 22-23; 90, 16-17; 91, 42 (τοῦ ἡγαπημένου Θεολόγου); 92, 27 (id.); 94, 19-20; App. V, 10 (τοῦ ἡγαπημένου Θεολόγου).

'Αγίου Κλήμεντος, métoque d'Iv à Thess., 12; 90, 27; 91, 20 (τοῦ 'Αγ. Ιερομάρτυρος Κλ. καὶ 'Αγαθαγγέλου); 92, 17 (id.); 94, 32.

'Αγίου Νικολάου (τοῦ), métoque d'Iv à Trébésaina, 12, 15 et n. 98, 35; 85 not.. 28, 33; 89, 22 (τοῦ 'Αγ. Ν. τὸ τοῦ Εανθοπούλου); 90, 13-14 (τοῦ ... 'Αγ. Ν. τοῦ μυροβλύτου); 91, 46-47 (τοῦ ... παμμάκαρος καὶ θαυματουργοῦ Ν.); 94, 17; Αρρ. V, 12 (τοῦ ... παμμάκαρος καὶ θαυματουργοῦ Ν.).

^cΑγίου Παντελεήμονος (μονή τοῦ), 10, 13 et n. 84, 14, 33.

'Αγίου Παραμόνου (τοῦ), quartier de Thess., 34, 35.

'Αγίου Παύλου (μονή τοῦ), 99 not. — 'Αγιοπαυλῖται (οί), 99, 25, 26.

'Αγίων 'Αναργύρων (τῶν), monastère, **102**, 21; App. IV, 14 ¶ Νικηφόρος, Παχώμιος.

- 1 'Αγίων 'Αναργύρων (τῶν), métoque d'ly près de Serrès, 12, 17, 35, 37 fig. 1; 85, 6-7 (μονύδριον ... τῶν 'Αγ. 'Αν. ... Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ καὶ ἐπικεκλημένον τοῦ Λεάσκου), 18; 89, 23; 90, 15; 91, 45 (ἀγρίδιον); 94, 18,
- 2 'Αγίων 'Αναργύρων (τῶν), métoque de l'Éléousa, bien d'Iv près de Strumica, 12;
   90, 19-20;
   91, 38-39;
   92, 25-26;
   94, 23-24
- 1 'Αγίων 'Αποστόλων (τῶν), metoque d'Iv à Gomatou, 88, 20 ('Αγ. 'Απ. ἤτοι τὰ Κάμενα). ['Αγίου] 'Ιωάννου, 91, 12 (προφήτου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ 'Ι.); 92, 13 (id.); Αρρ. V, 9 (id.).

2 'Αγίων ... 'Αποστόλων (τῶν), métoque de l'Eléousa, bien d'Iv près de Strumica, 12;
90, 19; 91, 35-36; 92, 24; 94, 22-23.

'Αγίων Θεοδώρων (τῶν), métoque de l'Elécusa, bien d'Iv près de Strumica, 12, 15, 17, 36; 90, 20; 94, 24.

'Αγίων Θεοδώρων, mont près de Strumica, 10 n. 71, 12, 17; 90, 22; 94, 25.

'Αγίων Πάντων (τῶν), monastère, 102, 21; App. IV, 13-14 5 3 Διονύσιος, 5 Εὐθύμιος.
ἀγορασία, 86, 44; 87, 140, 149, 150, 177, 198, 217; 91, 19, 20, 24, 49, 50; 92, 16, 17, 19, 30, 31; App. V, 14, 15.
'Αγορίτζοδα, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 198.

'Αγουλάκης, voisin près de Thess. (1341), 86, 437.

άγρίδιον, **87**, 218, 232, 234, 241; **91**, 45, 49; **92**, 31; **100**, 15; App. V, 14.

άγχιγειτονών, 100, 4, 30.

άδεια : ἐπ' ἀδείας ἔχω, 89, 27, 33; 94, 79; άδειαν ἔχω, 90, 54, 63; 91, 97; 98, 18; 104, 38; App. V, 30.

άδελφάτον, 94 not., 69, 71.

ἀδελφή, 86, 33, 83, 238, 269; 87, 15, 16, 31 et passim.

άδελφικῶς, 101, 17, 18.

άδελφός, **86**, 33, 37, 75, 268, 281, 318, 320; **87**, 7, 12, 15 et *passim*; **91**, 61; **99**, 22. άδελφός, moine, **96**, 2, 15; **101**, 13; **103**, 28-29; **104**, 3, 13, 27, 39.

άδελφός, frère spirituel, 93, 35.

άδιάβλητον (τὸ), 97, verso.

άδιασείστως, **85**, 34; **86**, 458; **87**, 243; **88**, 28; **90**, 43; **91**, 75, 94; **92**, 42, 52; **94**, 53, 73; **97**, 71; App. V, 28.

άδιάσπαστος, App. IV, 7.

άδικία, 104, 13, 16, 31.

άδικος, cf. τρόπος, χείρ.

άδικῶ, 97, 81; 104, 6, 9, 11.

άδίκως, 104, 4.

'Αδριανός, pronoiaire (av. 1341), 86, 447.
'Αειτανᾶς, voisin à Hiérissos (1341), 86, 127.
'Αειτάνης (Νικόλαος δ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 95. — "Αννα, femme de, ibid. — Κυριακός, Γεώργιος, fils de, ibid. — Ποθητή, 'Αρετή, filles de, 86, 96.

'Aετονία ... ή γυνή τοῦ 'Ιδεροπούλου, venve, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 199; 86, 28, 35. — Θεοδώρα, Μάρθα, filles de, 86, 35.

ἀήρ, impôt, **86**, 50, 98, 227, 288, 330; **87**, 237; **90**, 51.

'Αθανασία, cf. 3 Θεόδωρος.

A0anasie, pope de Chi (1492), 101, 29.

 'Αθανάσιος, fondateur de La (2º moitié du xº s.), 96 not., 6, 14.

 'Αθανάσιος (Ier), patriarche de CP (1289-1293, 1303-1309), 85 not., 12.

3 'Αθανάσιος ὁ γαμβρὸς τοῦ Καλούτζικου,

parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 320. — Εἰρήνη, femme de, 86, 321.

4 'Αθανάσιος δ υίδς τοῦ Δίψιανι, parèque d' Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 180. — "Αννα, femme de, ibid. — Βασίλειος, 'Ιωάννης, fils de, ibid.

5 'Αθανάσιος, hiéromoine de Xystré (1500),102 not., 19.

'Αθανάσιος, cf. 6 Βασίλειος, Κουκουνάρης, Μακρός, Ποθητή, Σπαστρικός.

" $A\theta\omega_{\varsigma}$, 85, 1 (ἄγιον ὅρος τοῦ " $A\theta$.); 86, 2 (id.); 87, 2 (id.); 88, 4 (ἄγ. ὅρ. ὁ " $A\theta$.); 89, 4 (id.); 90, 1 (ἄγ. ὅρ. τοῦ " $A\theta$.); 91, 1 (ἄγ. ὅρ. ὁ " $A\theta$.); 92, 8 (ἄγ. ὅρ. τοῦ " $A\theta$.); 93, 16 (id.); 94, 1 (id.); 99, 1 (ἄγ. ὅρ. ὁ " $A\theta$.); $A\theta$. $A\theta$.); $A\theta$. $A\theta$.

αίγιαλός, **86**, 174; **95**, 9 (γιαλός); **97**, 37. αίγίδιον, **86**, 230; **87**, 10, 11, 17 et passim; **103**, 26 (γίδια).

Alveίτης (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 92. — Καλή, femme de, ibid. — Ἰωάννης, fils de, ibid.

Αίνου (μητροπολίτης), 93, 36.

αίξ, 104, 24.

αίτησις, 92, 3, 5 (εὔλογοι καὶ δίκαιαι); 99, 9; 101, 23.

αίτω, αίτουμαι, 91, 66; 93, 24; 104, 38; App. V, 24.

αἰώνιος, ef. ζωή.

1 'Ακάκτος, kathig. d'Iv (1419, 1421), 4-5, 8, 39; 96, 2; 97 not.; 98, 2, 13.

2 'Ακάκιος, kathig. d'Iv (1486), 22 et n. 178, 40; 100, 17; 104, 6.

άκανθώδης, 86, 224; cf. βουνός, ρυάκιον.

'Ακαπνίου (μονή τοῦ), à Thess., 34.

άκαταδούλωτος, 85, 4-5; 88, 8.

άκαταζήτητος, 92, 52; 97, 77.

άκαταπάτητος, 100, 10; 104, 25.

'Ακίνδυνος, cf. 1 Γρηγόριος.

'Ακλεινός, ruisseau près de Katô Bolbos, 86, 375.

άκοσμία, 93, 18.

άκρα, 90 not.; 94 not., 30.

άχριδής, cf. ἐξέτασις.

"Ακρους (κατεπανίκιον), le katépanikion d'Hiérissos, 86, 74.

akça, monnaie ottomane en argent, 25. ἀχυρῶ, 93, 79.

ἀκωλύτως, 87, 236; App. IV, 10.

'Aλανός, ancien détenteur d'un bien à Gomatou (1341), 86, 248.

άλεία, 88, 11; 91, 30, 91; 92, 22, 48, 53. 'Αλεξία, cf. Θασίτης. 'Αλέξιος ὁ τῆς Περιβολίας, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 77. 'Αλέξιος, cf. Παλαιολόγος, Σαγιτᾶς. άλήθεια, 97, 17, 18, 52, άληθινός, εξ. κρημνός. 'Αλιάτης ὁ υίὸς τοῦ 'Ασπροϊωάννου, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 257-258. άλιεύς, 86, 342; cf. 1 Μανουήλ. άλιευτικός, cf. σανδάλιον. άλλάσσω, 97, 67. άλόγιστος, cf. φιλονεικία. ἄλογον, **86**, 31, 37, 48, 306, **30**7, 325, 328; **103**, 27; 104, 24. άλογοπραγήτως, 97, 78. άλυτος, εί. ἀφορισμός. άλώνιον, 86, 115; 99, 17. 'Αλωπεκοτρυπέαι, lieu-dit à la Sainte-Trinité, **86**, 388, 'Αμαξᾶς, voisin à Mélintzianè (1341), 86, άμαξηγός (ό, ή), 86, 217, 354, 384 (παλαιά), 385, 442, 443. άμαρτωλός, 103, 31. 'Αμασειανός ('Ιωάννης δ), vendeur à Iv d'un bien sis à Kotzakion (1273), 14. Ambrosi, bienfaiteur géorgien d'Iv (début du XVIC s.), 23, 24, 27. άμέλεια, 93, 19, 27, 28. άμεταποίητος, 100, 29. άμπέλιον, 85, 18, 20, 29; 86, 5, 7, 9 et passim; 87, 5, 6, 8 et passim; 90, 9, 10, 14, 16, 17, 23, 29, 31, 33; 91, 14, 53, 58, 64, 65; 92, 32, 36, 39, 40; 94, 11, 12, 17, 19, 20, 27, 33, 35, 38; 95, 3, 8, 9, 10; 102, 24; App. V, 17, 23; άμπ. Ιδιόκτητον, 86, 49, 101, 228, 290, 304-305, 332, 397. ' Αμπελίτζης (Βασίλειος ό), frère de Liparis M., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 36. — Καλή, femme de, 87, 37. — Ἰωάννης, Γεώργιος, Θεόδωρος, Δημήτριος, fils de, 'Αμπελίτζιν, pêcherie d'Iv à l'Athos, 9, 31. άμπελόπακτον, loyer d'une vigne, 17 n. 135; **85**, 21; **86**, 49 (ξενοχωρητικόν), 331, 396; 91, 42; 92, 28; App. V, 10. άμπελοπερίδολον, 86, 235-236, 237, 238-239, 241, 245, 251, 261, 267, 279, 282, 285, 287. **ἄμπελος, 92, 14.**

άμπελοτόπιον, 86, 187, 247, 263. άμπελών, 86, 340, 341, 341-342, 342, 401, 415, 419; 102, 23. άμυγδαλέα, **86**, 73. άμφιβαλλόμενος, cf. ύπόθεσις. άμφισβήτησις, 102, 3. άναβολή, 92, 3. ἀναγκάζω, 104, 13. ἀναγράφω, -ομαι, 86, 50, 98, 229, 461; 87, 237, 245, ἀναζητῶ, **87**, 236; **89**, 33. άναθεώρησις (ἀπογραφική), 90, 53, 63, 64-65. άνακαθαίρω, 97, 35. άνακάθαρσις, 97, 45. άνακαινίζω, 97, 48. άνακτίζω, 97, 45, 48; 99, 8. 'Ανακτορόπολις, ville dans la région du Symbolon, 37 fig. 1; 90, 7 ('Ανακταρόπολις); 91, 57 (id.); 92, 35 (id.); 94, 9; App. V. 22 ('Ανακταρόπ.). άνάλωμα, 104, 14. άναμφίβολος, cf. πληροφορία. άνάπαυσις, 96, 4; 99, 9; 100, 20. άναπολογήτως, 94, 70. ἀναποσπάστως, 85, 34; 86, 459; 87, 243; 88, 26; 90, 57, 59; 91, 76, 95; 92, 43, 51; 96, 10; App. V, 28. άναποταμία, 90, 34; 94, 39. άναπόταμον, 86, 419; 90, 12, 23; 94, 15, 27, 'Αναστασία, cf. 6 Γεώργιος. 'Ανατολική (Θεοφανώ ή), veuve, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 94-95. — Δημήτριος, fils de, 86, 95. 'Ανατολικός, voisin à Xylorygion (1341), 86, 'Ανατολικός ('Ιωάννης ύφαντής δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 137. --Παναγιώτης, fils de, ibid. 'Ανατολικός (Κωνσταντίνος δ), cf. 6 Θεόδωρος. ἀνατρέπω, 89, 15; 101, 23; 104, 35. άνατροπή, 103, 29. άνατροφή, 86, 326 (άν. τῆς μονῆς). άναφαίρετος, 100, 10, 27; ef. κυριότης. άναφαιρέτως, 85, 34; 86, 458; 87, 243; 88, 26; 90, 56, 59; 91, 75-76, 95; 92, 43, 50; 96, 10; App. V, 28. ἀναφέρω, 91, 3, 80; 93, 51; 94, 3, 61; 102, 2; App. V, 2. άναφορά, 93, 52. άναφύομαι, 97, 40. άνδράδελφος, 87, 126, 131.

- 1 'Ανδρέας ὁ γαμδρὸς τοῦ Τηγάνη, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 32. Βασιλική, femme de, ibid. Μαρία, fille de, ibid. "Αννα, belle-sœur de, ibid.
- 2 'Ανδρέας ὁ τοῦ Κασιανοῦ, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 22. Θεοδώρα, femme de, 86, 23. Γεώργιος, Δημήτριος, fils de, ibid. Μαρία, Έλένη, filles de, ibid.

3 'Ανδρέας, hig. d'Iv (1344, 1345, 1347), 3-4,

'Ανδρέας, ef. Καμπανάρης, 4 Σταμάτης. 'Ανδρόνικος [ΙΙ] ὁ Παλαιολόγος, 13, 14, 15 π. 107, 22.

'Ανδρόνικος [ΙΙΙ] ό Παλαιολόγος, 22.

'Ανδρόνικος (παπᾶς), cf. 8 Γεώργιος.

'Ανδρόνικος, cf. Βιταλία, Μετοχίτης, Παλαιολόγος.

'Ανδρουδλιανός (Μιχαήλ ὁ υίὸς τοῦ Φουρτινιώτου ὁ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 250. ἀνεγείρω, 85, 19; 100, 20.

ἀνελλιπῶς, 97, 63.

άνενοχλησία, 90, 56, 67; 93, 50, 54; 97, 82 (διηνεκής).

άνενόχλητος, 91, 100; 97, 77; App. V, 31. άνενοχλήτως, 85, 34; 86, 458; 87, 243; 88, 28; 90, 43; 91, 75, 94; 92, 42, 50, 52; 94, 53, 73; 97, 71; 98, 12, 18; App. V, 28. άνεπαυξήτως, 90, 57, 59.

άνεπιστήμων, 93, 19, 42.

άνεψιά, **86**, 8, 83, 309; **87**, 47, 68, 73, 82, 84, 90, 97, 107, 148, 173, 201, 224.

ἀνεψιός, **86**, 14; **87**, 11, 22, 34 et *passim*; **97**, 13.

άνήροτος, 86, 302.

- "Αννα ... ή τοῦ Μαυρικίου, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 114-115. —
   Θεόδωρος, 'Ιωάννης, Σταμάτης, Κωνσταντίνος, neveux de, 87, 115. Ξενία, nympliè de, ibid. Πασχάλης, petit-fils de, ibid.
- "Αννα ... ἡ νύμφη τοῦ Καθαζοῦ, veuve, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 28-29. Δημήτριος ὑφαντής, Γεώργιος, fils de, 86, 29.
- 3 "Αννα ... ή τοῦ Πισσιάνου, veuve, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86, 78. Δημήτριος, Γεώργιος, fils de, ibid. Μαρία, fille de, ibid. Θεοδώρα, fille de, 86, 79. Ἱερακάριος, gendre de, ibid.
- 4 "Αννα ... ἡ τοῦ Πότζακα, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 167. Ἰωάννης, fils de, ibid. Μαρία, fille de,

ibid.

"Αννα, cf. 'Αειτάνης, 4 'Αθανάσιος, 1 'Ανδρέας, Βαράδης (Ν.), 5 Βασίλειος, Βάσκος (Κ.), Βελκάνος, Βοίλας, Βολερηνός, Βολερινή, Βοριλία (Κ.), Βοριλία (Μ.), 4 Γεώργιος, 8 Γεώργιος, 11 Γεώργιος, 12 Γεώργιος, Δαυίδ, Δούδιμος (Μ.), Δραγίνας, 1 Εἰρήνη, Ἐπίσκοτος, 1 Εύδοκία, Ζερβός, Ζουλίνας, 3 Ζωή, 1 Θεόδωρος, 2 Θεόδωρος, Θηριανός, 1 Ίωάννης, 3 Ίωάννης, 8 Ίωάννης, 14 Ίωάννης, 18 23 'Ιωάννης, Καλόσπητος, 'Ιωάννης, Καματηρός, Καραντηνός, Κατζικᾶς, Κεγχρέας ('Ι.), Κλεπτάκης, Κλωστογένης, Κολοκυνθώ, Κόνταρις, Κουκουριτζία, 2 Κυριακός, 2 Κωνσταντίνος, Λίγγουρις (Β.), Μακρονικόλαος, Μανδροϊωάννης, 2 Μανουήλ, 5 Μαρία, 6 Μαρία, Μαρινία, Μαυράκης, Μαυροϊωάννης, Μηνᾶς (Ν.), 7 Μιχαήλ, Μουζάκης, Μουζάλων, Μποσάκος, Μπουρζομαρία, 2 Νικόλαος, Ξαντᾶς (Δ.), Πανομίτης, Πασαρώ, Πασχάλης (Θ.), Πατζακωτός (Ἰ.), Πατζούρης, Παχνάτης, Πενθεράκης, Πεπερίτζης, Πισσιάνος, Πρεστιάκος, Πτωχάρης (Β.), 'Ραδίλας (Μ.), Σαπωνώ, Σγοῦρος, Σκοτζίλας (Μ.), Σφυράκης, Τζακνής, Τζαπίμαχος, Τζυκαλώ, Υαλέας, Φακίτζης, Φότκος, Φουρνία, 2 Φωστήρα, 2 Φωτεινός, Χαλκωνία.

άνταλλαγή, 91, 22; 92, 18.

άνταλλάττω, 86, 140.

άντεγκαλούμαι, 104, 5.

'Αντζίστα (χωρίον), dans la région du Pangée, 12, 13, 14; 87 not., 231; 91, 62; 92, 38. ἀντιβάλλω, collationner, 90, B, C.

άντιποιούμαι, 93, 20, 30.

άντίσηκος, **86**, 243, 311, 321; **87** B, 257. 1 'Αντώνιος, hig. d'Iv (1399 ou 1340), 3 et n. 4, 39.

2 'Αντώνιος, représentant d'Iv (1362), 7, 39. 'Αντώνιος, cf. Πράβιτζας.

άξίωσις, 96, 5.

&οίδιμος, 85, 12; 91, 6, 55, 62; 92, 34, 37; 94, 5, 51, 67, 76; 97, 13; App. V, 4, 19. Κοιχος, 87, 233.

άπαίτησις, **89**, 16, 26 (δημοσιακή), 28-29, 29; **90**, 49, 50.

άπαιτῶ, 87, 242; 90, 46, 52, 64.

ἀπαράγραπτος, ef. μάρτυς.

άπαράμιλλος, cf. χείρ.

άπαρασάλευτος, 100, 29.

άπειρία, 93, 27.

άπιδέα, 86, 72, 84, 233 et passim.

άπογραφικός, cf. ἀναθεώρησις, ἀποκατάστασις, γράμμα, έξίσωσις, κατάστασις, παράδοσις. άποδεκατισμός, 86, 120. άποδημία, 97, 65. άποδιώκω, 93, 76; 104, 23. ἀποχαθίστημι, 85, 1; 86, 1; 87, 1; 88, 8; 93, 29-30; 97, 54. ἀποκατάστασις, 85, 14-15; 88, 1, 6 (ἀπογραφικαί, σιγιλλιώδεις), 25-26 (ἀπογραφικαί); 90, 63; 94, 6 (ἀπογραφικαὶ), 67 (id.). ἀποχατάστασις, à propos d'un acte du prôtos, 93, 49 (ἔγγραφος). άποκερδαίνω, 97, 66, 77-78. άποκόπτω, 100, 31. άπολογοῦμαι, 97, 60, 61; 98, 10. ἀπολύω, delivrer un document, 90, 69; 91, 105; **92**, 49; **94**, 62, 85; **98**, 23; **100**, 33; 104, 39; App. V, 34. ἀποξενῶ, aliéner, à propos d'un bien, 100, 21. άποσπῶ, 99, 11; 100, 5-6. άποστατός, pêcherie, 86, 229. άποστερώ, 97, 81. ἀποφαίνομαι, 97, 62; 98, 16; 101, 25; 104, 31. άποχαρίζομαι, 96, 12. άπρόσοδος, 97, 74. ἀπωθῶ, App. IV, 3. ἀρά, 100, 32; 102, 13, 16; 104, 33. 'Αραβενικείας (κατεπανίκιον), le katépanikion d'Hiérissos, 88 not., 17. άργόν, 86, 5, 7, 9 et passim; 87, 4, 8, 10 et passim.'Αργυρή, cf. Πισσιάνος. άργυρόβουλλον, 99, 10 (θεΐον και σεπτόν). 'Αργυρόπουλοι, nobles thessaloniciens (1er tiers du xve s.), 17, 18; 97 not., 4, 8, 10, 20, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 33, 35, 36, 38, 41, 45, 50, 51, 53, 56, 58, 67, 68, 69, 71, 73, 81; 98, 4, 5, 8, 9, 12, 15, 18, 20. 'Αργυρόπουλος (Δημήτριος δ), exploitant d'un jardin à Thess. (1404), 97 not., 25. 1 'Αργυρός, voisin à Hiérissos (1341), 86, 184. 2 'Αργυρός υίος τοῦ Ευφιλίνου, maçon à Thess. (1421), 97, 43, 47. άρετή, 9**2,** 4. 'Αρετή, cf. 'Αειτάνης, 7 Βασίλειος, Μπούρης, Σγούρος, Τζυκαλώ. 'Αρζανίκος, cf. 1 Θεοδώρα. 'Αρμενόπουλος ('Ιωάννης δ), cf. 2 Φωστήρα. 'Αρούλης, cf. 2 Καλή. άρπαγμα, 100, 8.

άρπάζω, 104, 4. άρπαξ, cf. χείρ. 'Aρσενίκεια, lieu-dit en Chalc. or., 10 n. 66, 12, 16, 31, 32 et n. 261; 86 not., 102, 201, 231; 91, 11; 92, 12; App. V, 8; Μικρά 'Aρ., **86**, 191. 1 'Αρσένιος, prôtos (ap. octobre 1348, av. avril 1353), 6; 93 not., 25. 2 'Αρσένιος, ėvêque de Kaisaropolis (xıve s.), 90 not., B, C. άρχαῖος, cf. ἐπικράτεια, νομή. άρχή, 93, 20, 29, 45. άρχιεπίσκοπος, 101, 1; cf. Θεσσαλονίκης (μητροπολίτης), Κωνσταντινουπόλεως. άρχιερεύς, 93, 53 (ἱερώτατοι), 56-57 (id.); 100, **23**; **101**, 9. ἄρχοντες, **97**, 12, 40. άρχοντικός, cf. κτημα. 'Ασάνη (τοῦ), lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 'Aσάνης, frère de Skopéliôtès I., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 141. Τομπράνα, femme de, ibid. — Βασίλειος, Δημήτριος, fils de, ibid. — Ζωή, fille de, ibid. 'Ασάνης, cf. Κλωστογένης, Κόντρεος, Λέστιτζας ('I.). ἄσδεστος, 97, 48. ἀσκοῦμαι, **90**, 3; **91**, 2, 79; **93**, 15, **17; 94,** 64; 99, 3, 5; App. V, 2. 'Ασπροϊωάννης, cf. 'Αλιάτης. ἄσπρον, monnaic, 97 not., 32, 42, 46, 49, 57. - cf. tetri. ἀσυμπαθῶς, **97**, 78-79. άσυνέριστα, sans conflit, 101, 16. άσφάλεια, 85, 39; 86, 464; 87, 248; 88, 32; 89, 37; 90, Β; 91, 69, 102-103 (μόνιμος καὶ διηνεκής καὶ βεβαία); 93, 24, 50, 54; 94, 46, 82; 95, 14; 96, 14; 97, 6, 44, 52, 82 (μόνιμος); 98, 14; 100, 33; 102, 17; Αρρ. IV, 10-11; App. V, 26, 33 (μόνιμος καὶ διηνεκής καὶ βεβαία). ἀσφαλές (τὸ), **90,** C; **101**, 22. άσφαλής, cf. όρχος. 'Ασωμάτων (τῶν), porte de Thess., 91, 26; 92, 20. άταξία, 93, 18. άτάραχον (τὸ), **104**, 23. 'Ατζική, village à Lemnos, 99 not. et fig. 2, 29. αύθαδῶς, **100**, 28.

αὐθένται, à propos d'autorités ottomanes, 101,

αὐθέντης, 91, 55, 60; 97, 2, 12; 99, 6, 10; App. V, 18.

αὐθέντης, cf. βασιλεύς.

αύλή, 97, 50; 99, 22; 102, 23.

αύλοτόπιον, 86, 233, 236, 238, 242, 244, 252, 265, 269, 273, 275, 275-276, 277, 283, 284.

αὐξάνω, -ομαι, 97, 29, 55.

αύξησις, 91, 79; 97, 36, 47. αὐτάδελφος, 92, 38.

αὐτοκράτωρ, 92, 4, 34, 38, 44; 93, 49, 62; cf. βασιλεύς.

&φαιρώ, -ουμαι, 86, 139; 94, 80-81.

άφεξαιρῶ, 100, 21.

ἀφιερῶ, **92,** 54, 57.

άφορισμένος, 101, 25; 103, 29; 104, 34.

άφορισμός, 92, 58; 93, 80 (φρικώδης); 100, 32; 101, 22 (ἄλυτος); 104, 9, 10, 33, 34. 'Αχιανός (χωρίον), dans la vallée du Strymon, **86**, 67.

'Αχλάδα, bien d'Iv près d'Hiérissos, 86 not., 122.

άχλάς, **86**, 113.

άχρησίμευτος, à propos d'une terre, 86, 224.

Βαΐουλος, voisin à Hiérissos (1341), 86, 201. Βαλαμπᾶς, voisin à Hiérissos (1341), 86, 183.

1 Βαλσαμών, économe de la métropole de Serrès (fin du xiiiº-début du xivº s.), 85, 13.

2 Βαλσαμών, voisin à Xylorygion (1341), 86, 404, 405, 406.

Βαμβακίαι, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 186. Βαράδης (Κωνσταντίνος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 135. — Καλή, femme de, ibid. — Mapla, fille de, 87, 136. - Γεώργιος, gendre de, ibid. - Βασίλειος, frère de, ibid. - Καλή, belle-sœur de, ibid. Βαράδης (Νικηφόρος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 134. — Μαρία, femme de, 87, 135. — Ἰωάννης, frère de, ibid. — "Aννα, belle-sœur de, ibid. — Μιχαήλ, neveu

Βαράδης, cf. Μαρινία.

de, ibid.

Βαρδάριος, ruisseau près de Gomatou, 86, **292**, 300.

Βάρδας, cf. Γρίδας (B.).

Βάρδενος (Ἰωάννης ὁ), cf. Ποθητή.

βάρος, au sens fiscal, 85, 35.

βασιλεία, de l'empereur, 89, 4, 10, 15, 19, 31, 32; 90, 1, 3, 40, 41, 45, 47, 58, 68, 69; 91,

1, 3, 6, 55, 61, 69, 70, 84, 85, 87, 92, 100, 104, 105; 94, 2, 3, 5, 45, 47, 51, 56, 62, 67, 70, 73, 76, 83; **98**, 1, 3, 13, 14, 19; App. V, 2, 4, 19, 24, 25-26, 26, 27, 31, 34.

1 Βασίλειος, beau-frère de 3 Zôè, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 131. — Εἰρήνη, femme de, ibid.

2 Βασίλειος, frère de Modestos K., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 121. — Zωή, femme de, ibid. — Μιχαήλ, fils de, ibid.

3 Βασίλειος, neveu de Pédiakos I. et de 2 Zôè, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 179. Δημητρώ, femme de, ibid. — Εὐδοκία, mère de, ibid. — Ἰωάννης, Γεώργιος, frères de, ibid.

4 Βασίλειος, prêtre, détenteur d'un bien à Gomatou (1341), **86**, 268.

5 Βασίλειος ὁ γαμβρὸς τοῦ Μηνᾶ, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 170. — Σταματική, femme de, ibid. — "Avva, fille de, ibid. — Βρυένιος, beau-frère de, ibid; 87 B, 187: Βρυόνα, belle-sœur de. - 'Ιωάννης, beaufrère de, 87, 170.

6 Βασίλειος ό τοῦ Καλοϊωάννου, parèque d'Iv å Radolibos (1341), 87, 47. — Καλή, femme de, ibid. — Κωνσταντΐνος, 'Αθανάσιος, fils de, ibid. — Θεόδωρος, fils de, 87, 47, 48. Καλή, bru de, 87, 48.

7 Βασίλειος ὁ Λιναρᾶς, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 29. — Γεώργιος, Κωνσταντίνος, Νικόλαος, fils de, ibid. -'Ιωάννης, fils de, 87, 29, 30. — Τομπρίτζα, bru de, 87, 30; 87 B, 35: Μποζίτζα. — 'Αρετή, fille de, 87, 30. — Ξενία, fille de, 87 B, 35. — Γεώργιος, petit-fils de, ibid.

8 Βασίλειος ὁ υίὸς τοῦ Κώνστιτζα, parèque d'Iv à Boriskos (1341), 201; 87, 226.

9 Βασίλειος ὁ υίὸς τῆς Μαρίτζας, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 206. — Ελένη, femme de, ibid. — Δημήτριος, frère de, ibid. -- Βασίλειος, beau-frère de, ibid. Θεοδώρα, cousine de, 87, 207.

10 Βασίλειος Μούσγαρης, moine, fils de Katholikos (xıve-xve s.), 8; 95, 7 (B.), 11, 13 (B.).

Βασίλειος (παπάς), cf. 10 'Ιωάννης. Βασίλειος, cf. 4 'Αθανάσιος, 'Αμπελίτζης, Βαράδης (Κ.), 9 Βασίλειος, 'Ασάνης, Βαστραλίτης, Βελκάσης, Βοριλία (Κ.), 10 Γεώργιος, 13 Γεώργιος, Γρεβενάρις, Γρίβας,

Γυρίλτζας, Δούδιμος (Γ.), Δούδιμος (Μ.), Δραγίνας, 2 Εἰρήνη, Ζουλίνας, 2 Ζωή, 1 'Ηλίας, 3 Θεοδώρα, 5 Θεόδωρος, 2 Θετόχιος, 5 Ίωάννης, 13 Ίωάννης, 14 Ίωάννης, 16 Ίωάννης, 18 Ίωάννης, 19 Ίωάννης, 1 Καλή, Καλούδης, Καλόσπητος, Κατζίμπουλος, Κεχρέας, Κομανίτζης (Δ.), Κονταρίτζης, Κόντρεος, Κορασής, Λέμακας, Λέστιτζας (Ί.), Λίγγουρις, Λοσνίκης, Μαλανίας, 6 Μαρία, Μηνᾶς (Ν.), 2 Μιχαήλ, Μουρζούλιαχος, Μουσθνιάρης, Μπερζολοζᾶς, Μποσάχος, Μωροματζούκης, Νικούλιτζας, Πράβιτζας, Πρεβεστηνός, Πρεστιάχος, Πριναριώτης, Πτωχάρης (Β.), Πτωχάρης (Τ.), Σθλάβος, Σθλάδος (Β.), Σθλάδος (P.), Σκοπελιώτης, Σουγλέας, Σούσουρος, Τζέλης, Φλεβοτόμος, 2 Φωτεινός, Χαλκώνης, Χανδρηνός, Χαρζανᾶς, Χουδίνας.

Βασιλείου (ναός τοῦ παμμάκαρος), à Serrès, 85 not., 26.

βασιλεύς, 89, 1, 2; 91, 6, 55, 60, 61; 92, 34, 37; App. V, 4, 19; αὐθέντης καὶ β., 85, 40; 86, 464, verso; 87, 248, verso; 88, 9, 33; 94, 5, 50, 66, 75-76; 97, 12, 54; 99, 5; β. καὶ αὐτοκράτωρ "Ρωμαίων, 91, 111-112; 94, 90-91; App. V, 38-39; β. καὶ αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ "Ρωμανίας, 89, 43-44; 90, 72-73. — cf. βασιλεία, κράτος.

Βασιλικά (χωρίον), en Chalc. occ., 86, 413, 416.

Bασιλική, détentrice d'un bien à Gomaton (1341), 86, 279.

Βασιλική, cf. 1 'Ανδρέας.

βασιλικός ταδουλλάριος, 97, verso 5 Καταδλαττᾶς. βασιλικός, ef. βεστιάριον, λαύρα, χρυσόδουλλον. Βασίλικος (Δημήτριος ... δ), prêtre, frère de 6 Iôannès, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 160. — Καλή, femme de, ibid. — Καλούδης, 'Ιωάννης, fils de, ibid.

Βασίλκος, cf. 6 Γεώργιος, 8 Θεόδωρος, 6 Ἰωάννης.

Βάσχος (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 58. — Χρυσῆ, femme de, ibid. — Θεόδωρος, Ἰωάννης, Γεώργιος, fils de, ibid.

Βάσκος (Κωνσταντίνος ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 42. — Καλή, femme de, *ibid.* — "Αννα, fille de, *ibid.* βάσταξ, 86, 439.

Βαστραλίτης (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 185. — Μαρία, femme

de, ibid. — Βασίλειος, Ίωάννης, fils de, ibid. — Μιχαήλ, neven de, ibid.

Βατάτζης (Ἰωάννης δ), prôtokynègos, recenseur (1341), 85 not., 40; 86 sceau, 464-465, verso; 87 not., 248-249.

Βατοπεδίου (μονή τοῦ), 8 et n. 55, 23, 28 et n. 222, 29; 86 not., 132, 133, 195, 212, 214; 100 not.

βέβαιον (τὸ), 90, C; 94, 57; 101, 21.

βέβαιος, cf. ἀσφάλεια, πληροφορία.

βεδαιώ, 100, 26; 104 not.

βεδαίωσις, 90, Β; 95, 14; 98, 21; 100, 30; 102, 17; App. IV, 11.

Βελκάνος (Μιχαήλ ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 90. — Μαρία, femme de, ibid. — Ἰωάννης, frère de, ibid. — Καλή, belle-sœur de, ibid. — "Αννα, nièce de, ibid.

Βελκάσης (Βασίλειος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 77. — Εὐδοκία, femme de, ibid. — Θεόδωρος, fils de, ibid.

Βελχοχώνστας, cf. 11 Γεώργιος.

Βελχονᾶς ὁ γαμβρὸς τοῦ Λαχανᾶ, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 27. — Καλή, femme de, ibid. — Εὐδοχία, belle-sœur de, ibid. — Εἰρήνη, fille de, ibid. — Θεόδωρος, fils de, ibid.

Βελκονία, cf. Χαλκωνία.

Βελκωνᾶς, cf. 8 Μιχαήλ.

Βελκωνίτζας, cf. 19 Ίωάννης.

βελτιῶ, 90, 54, 56; 94, 58; 96, 11; 97, 34, 63; 102, 8.

βελτίωσις, 91, 79; 97, 7, 32, 35.

Bενιαμίν, moine à l'Athos (1500), 102, 22. Veniamin', trapézarios de Chi (1492), 101, 31. Bενίκεια, village dans la vallée du Strymon, 87 not., 229.

Βεργής, à Lemnos, 99, 25.

Βεργής (Θεόδωρος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 68. — Μαρία, femme de, ibid. — Καλή, fille de, ibid. — Ζωή, sœur de, 87, 69.

Βερδούχας (Θεολόγος δ), jardinier à Thess. (1421), 97, 15.

Βέρροια, ville en Mac. occ., 32, 33; 88 not. Βερροίας (θέμα), cf. Θεσσαλονίκης.

βεστιάριον : βασιλικόν β., 89, 12.

Βησαρίων, prôtos (1500), 102 not., 19.

Βητάνος, voisin près de Serrès (1341), 85, 23. βιαστικός, cf. χείρ.

βιβάριον, 86, 51.

bigla, charge, App. III, 189, 190.

βίος (μονήρης), 92, 7; 93, 2.

Visarion, starec de Chi (1492), 101, 30.

Βιταλία (Ξενία ή), venve, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86, 75-76. — Θεοδώρα, fille de, 86, 76. — 'Ανδρόνικος, gendre de, ibid. — 'Ιωάννης, petit-fils de, ibid.

βλά6η, 97, 57, 66, 75.

Βλακᾶ, cf. Λακᾶ.

Βλάχα, cf. Δούδιμος (Μ.).

Bλαχόπουλος (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 71. — Καλή, femme de, ibid. — Γεώργιος, fils de, ibid. — Συμεών, frère de, ibid. — Ζωή, belle-sœur de, ibid. — Γεώργιος, neveu de, ibid. — Ἰωάννης, neveu de, 87, 72.

Βλάχος ὁ υίὸς Μιχαήλ τοῦ Πορτάρη, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 214. — Γεώργιος, frère de, ibid.

Βλάχος, cf. Γερίλας.

Βλαχώ, voisine à Hiérissos (1341), 86, 198. βλεφαρίς, rebord d'un versant, 86, 411.

Βοδίνας, voisin à Hiérissos (1341), **86**, 189. βοηθός, **95**, 5.

Βοίλας δ γαμδρός τοῦ Σφιγξομμάτη, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 195. — Μαρία, femme de, ibid. — Γεώργιος, fils de, ibid. — Στυλιανή, fille de, ibid. — 'Ιωάννης, Δημήτριος, beaux-fils de, 87, 196. — "Αννα, bru de, ibid. — Γεώργιος, petit-fils de, ibid. Βολδός, cf. Κάτω Βολδός.

Bολέας, voisin à Hiérissos (1341), **86**, 121, 165.

Βολερηνός (Νικόλαος δ), parèque d'Iv à Gomaton (1341), **86**, 253. — "Αννα, femme de, *ibid*. — Γεώργιος, fils de, *ibid*. — Μαρία, Θεοδώρα, Εὐδοκία, filles de, *ibid*.

Βολερινή (Εἰρήνη ... ἡ), veuve, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 198; 86, 272-273. — Θεοδώρα, "Αννα, filles de, ibid. — Μυστάκης (Ἰωάννης ὁ), gendre de, ibid.

Βολερόν, 88, 2.

Boντοῦ (τοῦ), lieu-dit près de Komètissa, 86, 228.

Βορέως (τοῦ), mont à Lemnos, 99, 34.

Βορίλας, cf. 1 Εἰρήνη.

Βοριλία (Καλή ή), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 40-41. — Βασίλειος, Κωνσταντίνος, Χρύσος, Μιχαήλ, fils de, 87, 41. — Ζωή, "Αννα, brus de, ibid. Βοριλία (Μαρία ή), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 69. — 'Ιωάννης,

fils de, ibid. — Καλή, bru de, 87, 70. — "Αννα, petite-fille de, ibid.

Βόρισχος (ἀγρίδιον), bien d'Iv dans la région du Pangée, 12, 13, 18 n. 141, 19 et n. 146, 20 et n. 149, 21 et n. 162 163 165; 87, 218. Βορισχός, cf. Αγίου Γεωργίου.

Bορίτζοδον, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 182, 183.

βόσκω, **103**, 25, 26, 27, 28; **104**, 21, 23. βουδάλιον, **103**, 27; **104**, 4, 12, 21, 23, 25, 32. Βουλγαριώτης, cf. 17 Ἰωάννης.

Bούλγαρος (Γεώργιος ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 204. — Μαρία, femme de, ibid. — Μιχαήλ, fils de, ibid. — Καλή, veuve, belle-sœur de, ibid. — Μιχαήλ, neveu de, ibid.

βούλλα (μολυβδίνη), 88, 31.

Bουλτζίστα, village dans la région du Pangée, 33 n. 275.

Bουνάδες, village à Lemnos, 99 not.

βουνός, **86**, 110, 176, 217 (πετρώδης καὶ ἀκανθώδης), 296, 297, 298, 299, 407; **99**, 18, 24, 34; **102**, 10, 24.

βουνώδης, 86, 303.

βούς, 104, 24.

Βράνιτζας, vendeur d'un champ sis à Radolibos (av. 1341), 87, 217.

Βραχνός (Κυριακός δ), jardinier à Thess. (1421), 97, 15.

Βραχυαλίτης (Παναγιώτης δ), cf. 12 Δημήτριος. Βρεστιανή, bien d'Iv près de Zichna, 10 n. 69, 12, 14 et n. 91, 15, 35 et n. 292; 90, 12; 91, 50 (Βρεστανή); 92, 30 (id.); 94, 15; App. V, 15 (Βρεστανή).

Bρύα, ancienne ville en Chalc. oec., 86 not., 372.

Βρυένιος, cf. 5 Βασίλειος, Κομανίτζης (Μ.), Λέμακας.

Βρυόνα, cf. 5 Βασίλειος.

βρύσις, 86, 166, 295; App. IV, 9.

Βρύσις, lieu-dit près de Thess., 86, 425.

Βύσα, cf. Χόβολις.

Γάβανος (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), **86**, 307-308. — Καλή, femme de, **86**, 308.

- 1 Γαβριήλ, hiéromoine de Kôphou (1500), **102**, 20.
- 2 Γαδριήλ, prôtos (1525-1527), App. IV not., 12, 15.
- 3 Γαβριήλ, prétendu hig. d'Iv, 4 n. 9.

Γαδριήλ, cf. Καραδᾶς.

Γαημέρις, village en Chalc. occ., 86, 343, 347, 351, 353, 359.

Γαλαχτίων, représentant d'Iv (1494-1496), 27, 40.

Γαλεάγρα, lieu-dit à l'Athos, 9.

Γαλεάγρα, lieu-dit près d'Hiérissos, **86**, 155, **160**.

γαλήνη, 93, 3.

Γαλησιώτης (Γεώργιος δ), rhéteur, copiste (milien du xive s.), 92 not.

Γαλικός, rivière, 10 n. 66, 12; 86 not., 445, 446; 88, 23; 91, 28; 92, 20.

Γάλοβα, cf. Δαυίδ.

γαμβρός, 86, 6, 7, 8 et passim; 87, 4, 24, 29 et passim.

γειτονία, quartier, 97, 50.

Γεμάτος, Γεμάτου, cf. Γομάτου.

Γεννάδιος, moine de La (1419), 96, 15.

Γεράνιτζα, cf. Κυραννίτζα.

Γεράσης, paysan à Radolibos (1341), 87, 192. 1 Γεράσιμος, moine de Kaproulè (1500, 1525), 102 not., 19; App. IV, 12.

 Γεράσιμος, moine du Sauveur (1525), App. IV, 14.

Γερίλας (Νικόλαος δ), prêtre, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 147. — Θεοδώρα, femme de, ibid. — Προκόπιος, fils de, ibid. — Βλάχος, beau-frère de, ibid. — Δημήτριος, beau-frère de, 87, 148. — Καλή, venve, belle-sœur de, ibid. — Σταμάτης, neveu de, ibid. — Μαρία, nièce de, ibid.

Γερίλας, cf. Κυρίλας.

Γερίλτζας, cf. Γυρίλτζας.

γέρων, 86, 312.

γέρων, moine notable, 7; 93, 34 (εὐλαδέστατοι καὶ τίμιοι); 95, 2 (τιμιώτατοι), 5; 96, 2 (τίμιοι καὶ ἄγιοι); 102, 3, 7, 20, 22; App. IV, 1, 5.

γέφυρα, 86, 451.

Γεωργία ... ή τοῦ Ψικάλλου, veuve, parèque d' Iv à Gomatou (1341), 86, 285. — Ιωάννης, fils de, ibid. — Μαρία, fille de, ibid.

Γεωργία, cf. Γρίδας (Γ.), 8 Δημήτριος, 8 Μιχαήλ, Σακελλάριος.

1 Γεώργιος, diacre, gambros de l'évêque, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 13.
— Μαρία, femme de, ibid. — Κωνσταντίνος, fils de, ibid.

2 Γεώργιος, fils de Kontrabos I., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 104. — Μαρία,

femme de, 87, 105. — Δραγούλα, Μαρία, filles de, ibid. — Ἰωάννης, frère de, ibid. — Ζωή, belle-sœur de, ibid.

3 Γεώργιος, frère de Mposakos B., parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 227. — Μαρία,

femme de, ibid.

- 4 Γεώργιος, frère de Prabitzas B., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 164. "Αννα, femme de, 87, 165. Μιχαήλ, fils de, ibid. Μαρία, Ζωή, filles de, ibid. Δημάνος, gendre de, ibid. 'Ιωάννης, neveu de, 87, 165, 166.
- 5 Γεώργιος, prôtogéros, parèque d'Iv à Mélintzianė (1341), 86, 47. Εἰρήνη, femme de, ibid. Μαρία, fille de, ibid. Νικόλαος, gendre de, 86, 48. Καλή, fille de Nikolaos, ibid.
- 6 Γεώργιος Βασίλχος ὁ τοῦ Πίσχιλα, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 162. 'Αναστασία, femme de, ibid. Μιχαήλ, fils de, ibid. 'Ιωάννης, frère de, ibid. Μαρία, belle-sœur de, ibid. Γεώργιος, neveu de, ibid.
- 7 Γεώργιος ὁ γαμβρὸς τοῦ Γονικάτζη, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 229-230.
   Μαρία, femme de, 86, 230.
   Μιχαήλ, fils de, ibid.
- 8 Γεώργιος ... δ γαμβρός τοῦ παπᾶ 'Ανδρονίκου, prêtre et sacellaire, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 199; 86, 29-30. 'Αννα, femme de, 86, 30. Δημήτριος, Νικόλαος, Θεόδωρος, 'Ιωάννης, fils de, ibid. Θεοδώρα, bru de, ibid.
- 9 Γεώργιος ὁ τοῦ Λεώκα, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 41. Εἰρήνη, femme de, ibid. Θεόδωρος, fils de, ibid. Μουτζάκης (Γεώργιος ὁ), cousin de la femme de, 86, 42.
- 10 Γεώργιος δ 'Ράπτης, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 17. Καλή, femme de, ibid. Μιχαήλ, Ίωάννης, Βασίλειος, Κωνσταντίνος, fils de, ibid. Ζωή, Μαρία, brus de, 87 B, 21.

11 Γεώργιος ὁ υίὸς τοῦ Βελκοκώνστα, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 213-214. — Ζωή, "Αννα, sœnrs de, 87, 214.

12 Γεώργιος ὁ υίὸς Δημητρίου τοῦ Εὐλογίου, parèque d'Iv à Xylorygion (1341), 197; 86, 394. — "Αννα, femme de, ibid.

13 Γεώργιος ὁ υίὸς Κωνσταντίνου τοῦ Κεγχρέα, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 7. —

Zωή, mère de, ibid. — Μιχαήλ, Βασίλειος, frères de, 87, 8. — Εἰρήνη, femme de, 87 B, 8.

14 Γεώργιος, représentant d'Iv (1362), 7, 39.
 15 Γεώργιος, prêtre, grand économe du patriarcat (1503), 104, 40.

Γεώργιος, cf. 'Αειτάνης, 'Αμπελίτζης, 2 'Ανδρέας, 2 "Αννα, 3 "Αννα, Βαράδης (Κ.), 3 Βασίλειος, 7 Βασίλειος, Βάσκος, Βαστραλίτης, Βλαχόπουλος, Βλάχος, Βοτλας, Βολερηνός, Βούλγαρος, Γαλησιώτης, 6 Γεώργιος, 9 Γλυκύς, Γρεβενάρις, Γεώργιος, Γρίβας, Γυρίλτζας, 4 Δημήτριος, 5 Δημήτριος, 10 Δημήτριος, 12 Δημήτριος, Δούδιμος (Γ.), Δούδιμος (Μ.), 5 Εἰρήνη, Έλένη, 1 Εύδοκία, Ζαχαρίας, Ζερδός, Ζουλίνας, 2 Ζωή, 4 Ζωή, 3 Θεόδωρος, Ίσαάχιος, 1 Ίωάννης, 8 'Ιωάννης, 9 'Ιωάννης, 15 'Ιωάννης, 16 'Ιωάννης, Καλαμέας, 1 Καλή, 3 Καλή, 5 Καλή, Καλόσπητος, Καλούδης, Καματηρός, Καρανία, Καραντηνός, Κατζαρώ, Κατζίμπουλος, Κλεπτάκης, Κολοκυνθώ, Κουκουνάρης, Κουχουριτζία, Κράχος, 2 Κυριαχός, Κωχαλάς, 3 Κωνσταντίνος, Λάσκαρις, Λαχανᾶς, Λέμακας, Λίγγουρις (Ν.), Μακεδών, Μακρονικόλαος, Μαλανίας, 2 Μανουήλ, 3 Μαρία, 4 Μαρία, 6 Μαρία, 2 Μιχαήλ, 9 Μιχαήλ, 10 Μιχαήλ, Μονομάχος, Μπούρης, Μποχᾶλος, ροματζούκης, Νικούλιακος, Ξαντᾶς (Δ.), Ξηράκης, Πάγκαλος, Παναγιώτης (Γ.), Παναγιώτης ('Ι.), Πασχάλης ('Ι.), Πατζούρης, Πατρηνός, Παχνάτης, Πεδιάκος, Πεπερίτζης, Πισσιάνος, Ποταμίτης, Πτωχάρης (Τ.), 'Ραδίλας (Θ.), 'Ραδολιθηνός, 'Ρουχᾶς, Σαπωνώ, Σκαπελιώτης, Σκοτζίλας (Γ.), Σθλάβος, (Μ.), Σούσουρος, Σπανός, 3 Σκοτζίλας Σταμάτης, Στρουμπιτζηνός (Γ.), Σφυράκης, Τζαβαΐος, Τζαλτουμώ, Τζαπίμαχος, Τζιμούρης, Τζυκνογούλης, Τζυκαλώ, Τουρμπασᾶς, Τρανοσπήτης, Ύαλέας, Φλεδοτόμος, Φόλης, Φότκος, Φραγγόπουλος, 2 Φωστήρα, Χαρζανᾶς, Χοῦμνος, Ψαλειδιώτης.

Γεώργος (Φωτεινὸς ὁ), pareque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 34. — Μαρία, femme de, 87 B, 41. — Ἰωάννης, fils de, 87, 34. — Μπρατιλία, fille de, ibid. — Ζωή, fille de, 87, 35. — Κωνσταντίνος, Νικόλαος, Μιχαήλ, frères de, ibid. — Μαρία, belle-sœur de, ibid. γή, 85, 9 (ἰδιοπεριόριστος), 10 (ἐκλειωματική), 20, 27; 86, 51, 68, 71 et passim; 87, 177,

240 (έκλειωματική); 88, 10, 16, 22; 90, 9,

17, 32, 34; 91, 14, 16, 27, 28, 32, 43, 44, 50, 54, 58, 86, 90; 92, 14, 15, 20, 21, 22, 28, 30, 31, 33, 36, 47, 53; 94, 11, 12, 20, 37, 39; 96, 16; 99, 4, 7, 8, 11, 17, 27; 100, 20; 104, 24, 26; App. V, 11, 14, 15, 17, 18; $\gamma \tilde{\eta}$ Gheryos, 86, 302.

γιαλός, cf. αίγιαλός. Γιαννώ, cf. Κανονίτης.

γίδια, cf. αίγίδιον.

Γλυκός ('Ιωάννης δ), δ άνεψιδς τοῦ Κάτζαρη, parèque d'Iv à Mélintziane (1341), 86, 14. — Μαρία, femme de, ibid. — Νικόλαος, fils de, ibid. — Γεώργιος, fils de, 86, 15. — Μαρία, bru de, ibid.

γνωστικός, cf. μάρτυς.

Γομαρᾶς (Κυριακός ό), δ γαμβρός τοῦ Παπαγιαννᾶ, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 198; 86, 266. — Θεοδώρα, femme de, ibid. γομάριον, unité de poids, 97 not., 23.

Γομαρώ (Θεοδώρα ή), veuve, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 249. — Προκόπιος, fils de, ibid. — Μαρία, Θαυμαστή, filles de, ibid. Γομαρώ (Καλή ή), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 22. — Μαρία, fille de, ibid.

Γομάτου (χωρίον), en Chalc. or., bien d'Iv (= Kaména), 12, 16, 18 et n. 141 144, 19, 20, 24 (Gomato), 27, 31, 32-33, 37 fig. 1. Κάμενα: 86, 106, 117, 125, 236. — Γομάτου: 86 not., 232 (ὁ Γομάτος); 88, 20 (ὁ Γεμάτος); 90 not., 34; 91, 12 (Γεμάτου); 92 not., 13 (Γεμάτου); 94, 39; App. V, 9 (Γεμάτου).

Γονικάτζης (Κυριακός δ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86, 86. — Μαρία, femme de, ibid. — Ἰωάννης, fils de, ibid. — cf. 7 Γεώργιος.

γονικότης, 93, 72.

Γοργοεπημόου (μονή τῆς), à Thess., **86**, 426, 429, 439, 440, 442.

Γοργοράνης, cf. Qvarqvare.

Γορεμίστα, cf. Κορεμίστα.

gospodin', App. III, 189, 190.

Γουλτζήτζα (χώρα), 33 et n. 275 (= Boultzista); App. V, 21.

Γραίας τὸ Πήδημα (τῆς), lieu-dit près d'Hiérissos, **86**, 203.

Γραικοί, les Grecs, 93 not.

γράμμα, 93, 52; 94, 51-52 (ἀπογραφικὰ παραδοτικὰ), 77 (id.); 95, 13, 14; 96, 8 (ἔγγραφον καὶ ἐνυπόγραφον), 14; 97, 79, 82

(σεκρετικόν); 98, 3 (ἐπικυρωτικόν), 6 (id.), 11, 12 (ἐπικυρωτικόν), 21-22 (id.), 22; 100, 13 (παλαιγενὲς), 14, 16, 17, 22 (παλαιγενὲς), 25, 26, 32 (πατριαρχικόν), 34 (ἐπικυρωτικόν); 101, 22, 24; 102, 17 (πρωτατινόν); 103, 21; 104 not. (κύριο καὶ καθολικό), 8, 10 (παλαιά), 14, 29 (συνοδικόν), 30 (παλαιά), 33 (παλαιγενῆ), 34, 39; App. IV, 10 (πρωτατινόν); σιγιλλιῶδες γρ., 85, 37; 88, 8-9, 31; 93, 55-56, 58.

γράμματα, lettres, écriture, 101 not.; βουλγάρικα γρ., 101 not.

γραφή, document, **85**, 32 (τίμιαι πατριαρχικαί); **101**, 5, 6; **103**, 19, 20, **23**.

Γρεβενάρις (Γεώργιος ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 91. — Ζωή, femme de, ibid. — Μιχαήλ, Βασίλειος, Ίωάννης, fils de, ibid. — Καλή, Καλή, brus de, ibid. — Καλή, fille de, ibid.

Γρεντζός, mont près de Gomatou, **86**, 298. 1 Γρηγόριος 'Ακίνδυνος (milieu du xive s.), 5. 2 Γρηγόριος, grand économe d'Iv (1358), 7, 39. 3 Γρηγόριος, hiéromoine, prohig. de La

(1419), 96, 18.

4 Γρηγόριος, hiéromoine de La (1419), 96, 21. 5 Γρηγόριος, prôtos (1542-1543), 102 not., signature de valid.

Γρηγόριος, cf. 2 Φωτεινός.

Γρίδας (Βασίλειος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 100. — Ζωή, femme de, ibid. — Βάρδας, Μιχαήλ, Θεόδωρος, fils de, ibid. — Φωτεινή, fille de, ibid.

Γρίδας (Γεώργιος δ), δ γαμβρός τοῦ Μαντζαβίνου, parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 327.

— Γεωργία, femme de, ibid.

Γρίδιτζας (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 175. — Μαρία, femme de, ibid. — Θεόδωρος, fils de, ibid.

Grigol Drélisdzé, archiprêtre de la Portaïtissa (xv°-xv1° s.), 23 n. 189, 28, 40.

Grigorie, starec de Chi (1492), 101, 30. Γρίζοδα (ἀγρίδιον), bien d'Iv près de Zichna, 12, 15 et n. 100 (Ἰσκρίζοδα), 19, 35, 37 fig. 1. 89, 20-21; 90, 11; 91, 49; 92, 31; 94, 13; App. V, 14.

Γροζέας, cf. Στρουμπιτζηνός.

γυναικαδέλφη, **86**, 24, 27, 32, 88, 323, 329; **87**, 139, 191.

γυναικάδελφος, **87**, 5-6, 147, 170, 206. γυναικοεξάδελφος, **86**, 42.

γυνή, épouse, 86, 6, 8, 12 et passim; 87, 4,

6, 9 et passim.

Γυρίλτζας (Γεώργιος), oncle de Moustliniarès Th., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 157; 87 B, 172: Γερίλτζας (Γ.). — Βασίλειος, Μιχαήλ, fils de, 87, 157. — Θεοδώρα, fille de, ibid.

Γωνίας (τῆς), nom d'un moulin à Daphnè, 86, 454.

 Δ ανιήλ, représentant d'Iv (1362), 7, 39.

Δανιήλ, cf. Μανδροϊωάννης.

Δαυίδ δ ... γαμβρός Νικολάου τοῦ υἰοῦ τῆς Γάλοβας, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 23-24. — "Αννα, femme de, 86, 24. — Μαρία, belle-sœur de, *ibid*.

δαυκίον, carotte, 97, 23.

Δάφνη, village, près de Thess. (?), 12, 13; 86, 454.

Δεαδολόκαμπος, cf. Διαδολόκαμπος.

Δεβελίκεια, lieu-dit près de Gomatou, 86 not. (Δεβιλίκεα), 302.

Δεβλιτζηνός, sébaste († av. 1341), **86**, 455. δέησις, **91**, 70; **92**, 2, 49; App. V, 26.

Δείπνας (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 45. — Μαρία, femme de, 87, 46. — Καλή, fille de, *ibid*.

dėkanoz, ecclésiarque, 7 n. 40; 95, 16 ¶ 1 Ἰωαχείμ.

Δεμέτης, cf. 4 Κυριακός.

δένδρον, 86, 290 (ἐλαϊκὰ); 87, 8; 91, 23; 92, 18; App. V, 23 (καρπήσιμα); δ. ὀπωροφόρον, 86, 74, 234, 237, 239, 241, 242, 250-251, 261, 263, 266, 269, 271, 273-274, 283, 284, 305; 91, 14, 50; 92, 14, 31; App. V, 14-15; δ. ὀπωροφόρον ὑπόκλημον, 86, 254, 265, 267-268, 276, 280; δ. ὑπόκλημον, 86, 236, 245, 247, 255, 257, 259, 261, 263, 278.

Δένδρον τοῦ Χούμνου, près d'Hiérissos, **86**, 185. δένω : ἐδέθη, **87**, verso; **97**, verso.

δέομαι, **91**, 67, 83; **92**, 2, 48; **93**, 54; **94**, 45; App. V, 24.

δεσπόζω, 85, 26; 95, 3; 97, 6, 33.

δεσποινικός, à propos d'un bien de l'impératrice, 91 not., 86; 92, 47.

δεσποτεία, 89, 28; 92, 43 (τελεία καὶ μόνιμος καὶ διηνεκής); 97, 70 (τελεία); 100, 9, 27; 102, 12.

δεσπότης, 91, 61 (θειότατος); 102, 9.

δεσπότης, despote, 86, 430 (πανευτυχέστατος); 97, 2, 12; 98, 1 (πανευτυχέστατος); 99, 6 (id.), 10 \$ Παλαιολόγος ('Av.), Παλαιολόγος (Δ.).

δεσποτικώς, **100**, 7, 18. δεφένδευσις, **90**, 56, 66.

δήλωσις, 97, 82; 100, 33; 104, 38.

Δημάνος, cf. 4 Γεώργιος, 1 Εὐδοχία, Σθλάδος.
1 Δημήτριος, fils de Kôkalas M., parèque d' Iv à Katô Bolbos (1341), 197; 86, 314. — Μαρία, femme de, ibid. — Καλή, Θαλασσηνή, filles de, ibid.

Δημήτριος, frère de 3 Stamatès, parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 197; 86, 318.
 Εἰρήνη, femme de, ibid. — Ἰωάννης, fils de, 86, 319. — Καλή, Μαρία, filles de, ibid.

3 Δημήτριος, frère de Théophylaktos I., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 15.

— Μαρία, femme de, ibid.

- 4 Δημήτριος, parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 321. Έλένη, femme de, ibid. Γεώργιος, fils de, ibid. Στυλιανός, 'Ιωάννης, beaux-fils de, 86, 322. Μαρία, bru de, ibid. Μαρία, Καλή, filles de, ibid.
- 5 Δημήτριος, prêtre, frère de Baskos K., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 43. Καλή, femme de, ibid. Γεώργιος, fils de, ibid. Ζωή, Μαρία, filles de, ibid.
- 6 Δημήτριος, prêtre, voisin à Hiérissos (1341),86, 143.
- 7 Δημήτριος ὁ τοῦ Κακοραχίτου, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86, 93. Μαρία, femme de, ibid.
- 8 Δημήτριος ὁ Κατζιδελάκης ήτοι ὁ γαμβρὸς τοῦ Περίτζη, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 48. — Γεωργία, femme de, 87, 49.
- 9 Δημήτριος ὁ Παφλαγών ὁ τῆς Καλοειρήνης, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 202-203. Μαρία, femme de, 87, 203. Ἰωάννης, fils de, ibid. Ἰωάννης, Κωνσταντίνος, Νικόλαος, frères de, ibid. Σταματική, sœur de, ibid.
- 10 Δημήτριος Σθλάδος ὁ τζουχαλᾶς, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 96. Χρυσῆ, femme de, ibid. Γεώργιος, Θεόδωρος, fils de, ibid. Μαρία, fille de, 87, 97. Μιχαήλ, gendre de, ibid. Μιχαήλ, frère de, ibid. Καλή, belle-sœur de, ibid. Νικόλαος, Θεόδωρος, neveux de, ibid. Εὐδοχία, Μαρία, nièces de, ibid.
- 11 Δημήτριος ὁ Τζυκαλᾶς, voisin à Hiérissos (1341), 86, 167.
- 12 Δημήτριος ὁ υίδς Παναγιώτου τοῦ Βραχυαλίτου, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 33. Κωνσταντῖνος, frère de,

ibid. — Έλένη, sœur de, ibid. — Καλή, tante de, **86**, 34. — Παναγιώτης, Γεώργιος, consins de, ibid.

13 Δημήτριος ὁ υίὸς τοῦ 'Ράδου, parèque d' Iv à Hiérissos (1341), 198; **86**, 85. — Ζωή, femme de, *ibid*. — 'Ιωάννης, fils de, *ibid*.

14 Δημήτριος, diacre, chartophylax du patriarcat (1503), 104, 42.

Δημήτριος τοῦ Παναγιώτου, cf. 5 Νικόλαος. Δημήτριος ὁ Πρίγκιψ, cf. Παλαιολόγος. Δημήτριος (παπᾶς), cf. 4 Θεοδώρα.

Δημήτριος, cf. 'Αμπελίτζης, 'Ανατολική, 2 'Ανδρέας, 2 "Αννα, 3 "Αννα, 'Αργυρόπουλος, 'Ασάνης, 9 Βασίλειος, Βασίλκος, Βοίλας, Γάβανος, Γερίλας, 8 Γεώργιος, 12 Γεώργιος, Δείπνας, Διψανία, Δούδιμος (Μ.), 2 Εύδοκία, 2 Ζωή, 2 Ήλίας, 2 Θεόδωρος, 4 Θεόδωρος, 7 Θεόδωρος, Ίσαάχιος, 8 Ίωάννης, 12 'Ιωάννης, 15 'Ιωάννης, 24 'Ιωάννης, Καλαμαρᾶς, Κάλενος, Καματηρός, Καραπάπυλας, Καταδλαττᾶς, Κεγχρέας (Φ.), Κλεπτάκης, Κολιλοῦ, Κομανίτζης, Κόνταρις, Κονταρίτζης, Κοντορεπάνης, Κωκαλᾶς, 4 Κωνσταντίνος, Λοσνίκης, Μαγειδιώτης, Μακρός, 3 Μαρία, Μαυρομμάτης, Μαχαιρᾶς, Μόδεστος, Μπούρης, Νικόλαος, Μποχᾶλος, Μυριστικός, Ξαντᾶς, Παλαιολόγος, Νιχούλιαχος, Πανομέτης, Πασχάλης ('Ι.), Πατζακωτός, Παφλαγών, Παγνάτης, Πισσιάνος, Πομπίτζης, Ποταμίτης, Πολυπρίκης, Πτωχάρης (Τ.), Σακελλάριος, Σθλάβος (P.), Σκαπελιώτης, Σκοπελιώτης, Σκοτζίλας (Γ .), Σχούζαρης, 5 Σταμάτης, Σφυράχης, Σχολαρίς, Τζαπίμαχος, Τζερνέας, Τζυκαλώ, Τηγάνης, Τουρμπασᾶς, Τρανοσπήτης, Υαλέας.

Δημητρώ, cf. 3 Βασίλειος, 11 Ἰωάννης, Φακίτζης.

δημόσια (τὰ), les affaires du fisc, **90**, 62. δημοσιακός, cf. ἀπαίτησις, κεφάλαιον, τέλος. δημόσιος (δ), le fisc, **85**, 30; **87**, 242; **90**, 46; **91**, 81; **92**, 45; **94**, 64.

δημόσιος, cl. όδός.

δηνάριον, dinar, 102, 5, 6.

Διαβάδιν, lieu-dit près d'Hiérissos, **86**, 199. διαβεβαιούμαι, **97**, 39.

Διαδολόκαμπος, lieu-dit en Chalc. occ., 90 not., 32 (Δεαδολόκαμπος); 94, 37 (id.). διαγιγνώσκω, 93, 43, 78; 97, 62.

διάγνωσις, **93**, 48, 79-80 (συνοδική); **100**, 26 (id.).

διαγορεύω, 97, 3.

Διαγούπης (Θεόδωρος), archorte à Thess. (1421)**, 97**, 14. Διακάστρου (τοῦ), lieu-dit près d'Hiérissos, 86, διακόνημα, 93, 30, 45, 47, 69. Διακόνισσα, cf. 11 'Ιωάννης. διάκονος, 86, 13; 97, 85; 104, 17, 42. Δωχοπτά (τὰ), lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 192. διακρατῶ, 104, 15, 19. διακρίνω, 97, 39. διαμερίζομαι, 104, 28. διαμηνύω, 97, 8; 98, 9, 14. διαπιπράσκω, 87, 69. διασεισμός, 94, 79. διασείω, 89, 27-28. διασκέπτομαι, 102, 4. διάσκεψις, 93, 37. Διασωρηνός, frère de Mantzabinos S., parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 320. -Καλή, femme de, ibid. — Παναγιώτης, fils de, ibid. διαφεντεύω, 101, 5. διαφέρω, appartenir, 101, 7. διαφημίζω, 97, 32. διαφωνία, 101, 8, 11, 15. Διγενάτοι, nom d'un groupe de soldats, 91 not., 87; 92, 47. διδάσκω, 93, 68. διένεξις, 93, 17; 100, 2; 104, 2. διενεργῶ (τὰ δημόσια), 90, 62. διενέχομαι, 104, 3. διενόχλησις, 87, 237; 88, 29-30; 90, 57, 60; 91, 91; 92, 54; 94, 56, 78-79; 96, 12; 97, 77. διενοχλώ, 89, 36; 91, 101; 97, 10; App. V, 32. διηνεχής, cf. άνενοχλησία, άσφάλεια, δεσποτεία, χυριότης. διιθύνω, 96, 7. διισχυρίζομαι, 97, 4, 7, δίκαια (τά), les biens, 85, 7; 86, 54, 57, 59 et passim; 89, 33; 90, 24, 34; 91, 37; 94, 29, 39; 99, 26; προνοιαστικά δ., 86, 447. — δμόδουλα δ., **86**, 426, 427.

δίκαιον, les droits, 89, 35; 97, 55, 61, 69, 78;

δίκαιον (τδ), 97, 57, 61, 72; 100, 23, 26; 104, 15.

δικαίωμα, titre de proprièté, 85, 4 (παλαιγενή),

36; 86, 460; 87, 245; 88, 3 (εὔλογα), 7

(παλαιγενή), 12, 17, 26 (παλαιγενή); 90, 5;

98, **10**, 18; **100**, 5, 11, 14, 25.

δικαΐος, représentant, 85, 11.

δίκαιος, cf. αξτησις.

δικαιοσύνη, **92**, 2.

91, 6 (εύλογα), 7, 26, 78 (εύλογα); 92, 10 (id.), 44; 94, 6-7 (εὅλογα), 11 (id.), 52 (id.), 58 (id.), 61, 77-78 (εὔλογα); 97, 80; 100, 23; 101, 3, 5; App. V, 5 (εὔλογα). δικαιωτήριον, document, **104**, 6. δικαστήριον, 98, 15. δίκη, 97, 4. Δικράνης (Θεόδωρος ό), co-détenteur d'un bien à Gomatou (1341), 86, 280. 1 Διονόσιος, métropolite de Lemnos (1463), 99 2 Διονύσιος, hig. d'Iv (1496), 22, 40, 3 Διονύσιος, hiéromoine de Hagiôn Pantôn (1500), **102**, 20. Διονυσίου (μονή τοῦ), 99, 13 (μ. τοῦ χυροῦ Δ.), 14 (id.), διορία, 98, 15, 16, 17, 20. διορίζομαι, 89, 19, 32; 90, 42, 59, 67; 91, 73, 84, 87; 92, 42; 94, 49, 63; 98, 14. δίστρατον, 86, 112, 126. Διψανία (Εἰρήνη ή), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 201. — Νικόλαος, Δημήτριος, fils de, ibid. — Μαρία, nièce de, ibid. — Δημήτριος, neveu de, 87, 202. Δίψιανις, cf. 4 'Αθανάσιος. Dmitr', chartophylax, scribe (1380/81), App. III, 189, 190. Δοδνίκεια, village dans la région du Pangée, 13; 87 not., 17, 56, 140. — Δοβγικιώται (οί), 91, 54; 92, 33; App. V, 18. Δοδροδίκεια (άγρίδιον), dans la région du Symbolon, bien d'Iv, 12, 17 n. 133, 19-20. 37 fig. 1; 87, 232, 235, 240-241; 89 not... 20; 90, 6; 91, 56 (Δομβροβίκεια); 92, 34 (id.); 94, 9 ('Hδοδροδίκια). Δοδροσσῶντος (τοῦ), monastère à ou près de Thess., 86, 443. Δοκιανός, parèque d'Iv à Radolibos (1341). 87, 110. — Σταματική, femine de, ibid. — Κωνσταντίνος, fils de, ibid. — Ίωάννης, frère de, ibid. — Θεοδώρα, sœur de, 87, 111. — Πάγκαλος, cousin de, ibid. δόλος, 97, 72; 98, 8. Δομβροβίκεια, ef. Δοβροβίκεια, Δομέτης, voisin à Hiérissos (1341), **86**, 118, 170, 185, 194 (Δομέτας). Δομπράνα, ef. Κόντραβος. Δόμπρος, ef. Στρουμπιτζηνός (Γ.). δόσις, 90, 49, 64; 91, 89. Δούδιμος (Γεώργιος ό), frère de Doudimos M., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87,

83. — Μαρία, femme de, 87, 84. — Βασίλειος, Μιχαήλ, fils de, ibid. — Ζωή, bru de, ibid. — Δούδιμος, frère de, ibid. — Μαρία, belle-sœur de, ibid. — Καλή, nièce de, ibid.

Δούδιμος (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 81. — "Αννα, femme de, ibid. — Βασίλειος, Δημήτριος, Γεώργιος, fils de, 87, 82. — Ζωή, bru de, ibid. — Ζωή, veuve, belle-sœur de, ibid. — Κοσινιτζιώτης, neveu de, ibid. — Βλάχα, nièce de, ibid.

Δούδιμος, cf. Δούδιμος (Γ.).

Δούκας Ίωάννης, cf. Μασγιδᾶς.

δουλεία, corvée, 102, 10-11.

δοῦλος, de l'empereur, 85, 39; 86, 464, verso; 87, 248, verso; 88, 33.

δοχειάριος, 95, 16 \$ 1 Ίωακείμ.

Δοχειαρίου (μονή τοῦ), **86**, 324, 374, 381, 383, 391.

Δραγάνα, cf. Λέστιτζας ('I.).

Δραγάνος, cf. 14 Ἰωάννης.

Δραγίνας (Βασίλειος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 145. — "Αννα, femme de, ibid. — 'Ιωάννης, Κωνσταντίνος, fils de, ibid.

Δράγοστα, village dans la vallée du Strymon, 14.

Δραγούλα, cf. 2 Γεώργιος, 8 Θεόδωρος, 10 Μιχαήλ.

Δράγων, oikeios d'Andronie II, détenteur d'un bien à Mélintzianè (1324), 15 n. 107; 91 not.

Δραγωτᾶς, forgeron, voisin à Xylorygion (1341), 86, 401.

Δραγωτᾶς, cf. Τζέλης.

Δραγωτώ (Θεοδώρα ἡ), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 196. — Εὐδοκία, fille de, 87, 197. — Θεόδωρος, gendre de, ibid. Δρεδανὰ Λούκουδα, marais près de Mélintzianè, 86, 62.

Δρεβέσαινα (monydrion d'Iv à), 10 n. 66, 35; 91, 47-48; 92, 28.

Δρεβέσαινα, cf. Τρεβέσαινα.

Δριμώ, voisine à Hiérissos (1341), 86, 203. Δρύμος, voisin à Hiérissos (1341), 86, 153. Δρυμόσιτα, village en Chale. occ., 86, 354. δρῦς, 86, 73 (ὑπόκλημοι), 108 (κουτουλή), 176, 177, 265 (ὑπόκλημος), 286 (id.).

Δρῦς τοῦ Μαχεδόνος, près d'Hiérissos, **86**, 187. δύναμις, d'un document, **90**, 57; **91**, 91; **94**,

72; App. V, 26-27. δυναστεύω, **104**, 12. δωροδοκία, **98**, 6, 8. δωροῦμαι, **89**, 16.

Evdokia, carica, mère de Konstantin Dejanović (v. 1380), App. III, 189, 190.

έγγόνη, **86**, 21, 35, 274, 313; **87**, 60, 70, 101, 104, 114, 176.

Εγγονος, 86, 21, 76, 88, 274, 313; 87, 55, 93, 101, 104, 114, 115, 116, 146, 176, 178, 189, 196, 221.

ἔγγραφος, cí. ἀποκατάστασις, γράμμα, ἐξέτασις, κατάστασις.

έγγράφω, 103, 32.

ἐγκαλῶ, 104, 5.

έδαφος, 85, 26.

'Εδεσσηνός, orphanotrophe, recenseur (1344), 88 not., 33.

'Εζοδά, ville dans la vallée du Strymon, 37 fig. 1; 86, 63, 70; 88, 12 ('Εζυδά); 91, 31; 92, 22.

ἔθιμον, 93, 27.

είρηνεύω, 101, 9, 12; 104, 17, 29.

είρήνη, 104, 28.

1 Εἰρήνη ... ή τοῦ Βορίλα, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 38. — "Αννα, fille de, *ibid*.

2 Εἰρήνη ... ἡ γυνὴ Βασιλείου τοῦ Κεγχρέα, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87,
 9. — Ἰωάννης, Κωνσταντῖνος, fils de, ibid.
 — Καψαριώτης (Ἰωάννης ὁ), fils adoptif de,
 87, 9-10. — Μαρία, bru de, 87, 10. — Μαρία, fille de, ibid.

3 Εἰρήνη ... ἡ τοῦ Καπασᾶ, veuve, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 277.

4 Εἰρήνη ... ἡ τοῦ Νικολέτου, veuve, parèque d' Iv à Radolibos (1341), 87, 23; 87 B, 28 (Εὐδοκία ... ἡ τοῦ Ν). — Ἑλένη, fille de, 87, 24. — Εὐδοκία, fille de, ibid.; 87 B, 28: Εἰρήνη.

5 Εἰρήνη ... ἡ τοῦ 'Ράδου, veuve, parèque d' Iv à Hièrissos (1341), 198; 86, 84. —
 Κυριακός, Γεώργιος, fils de, ibid. —
 Κωνσταντῖνος, fils de, 86, 85.

Εἰρήνη, cf. 3 'Αθανάσιος, 1 Βασίλειος, Βελκονάς, Βολερινή, 5 Γεώργιος, 9 Γεώργιος, 13 Γεώργιος, 2 Δημήτριος, Διψανία, 2 Ζωή, 4 Ζωή, 1 Θεόδωρος, 6 Θεόδωρος, 9 'Ιωάννης, 11 'Ιωάννης, Καραδᾶς, Καρανία, Κατζικᾶς, Κόνταρις, Κρᾶκος, Κυρίλας, Κώνστας,

Λίγγουρις Λέμακας, (N.),Λουκάνος, Μακροποδάρης, 2 Μανουήλ, Μαντζαδίνος, Μαργαρίτης, 2 Μαρία, Μαυρικώ, Μπουχαλᾶς, Μποχᾶλος, Μυριστικός, Πάγκαλος, Παναγιώτης $(\Gamma_{\cdot}),$ Παναγιώτης ('I.), Πανομίτης, Πασχάλης (Ί.), Πατρηνός, Ποθητή, Πράδιτζας, Πρεδεστηνός, 'Ραντῖνος, Σκοτζίλας (Μ.), Σουφρακία, 6 Σταμάτης, Τζάγγαρις, Τζέλης, Τζυκαλώ, Τουρμπασᾶς, Χαλκώνης, Ψαλειδιώτης. είσκομίζω, 87, 242. εἰσόδημα, 97, 51, 77. έχδίδωμι, donner en location, 97, 6, 66, 73. έκδοσις, 97, 53; 98, 7. έκδουλεύω, **102**, 10. ἐκκλησία, **86**, 73, 112 (παλαιά), 183 (id.), 185 (id.); 93, 27, 43, 65; App. IV, 5. έκκλησία, l'Église, 93, 13 (οἰκουμενική); 101, 22. έκκλησιάρχης, 93, 43-44, 67; 95, 17; 96, 20; 97, 53, 64; 99, 6 \$ 3 Θεοδόσιος, Θεόδουλος, 1 Ιάκωβος, 5 Κάλλιστος, 1 Κυπριανός. έκκοπή, exemption, 91, 84; 92, 45. ἐκκόπτω, 89, 15, 30. ἐκλειῶ, défricher, **86**, 199. έκλειωματικός, 85 not.; cf. γή, χωράφιον. έχούσιος, cf. συγκατάθεσις. ἐκφωνῶ (une excommunication), 100, 32. έλαία, 85, 23; 86, 72, 228, 236 et passim; 95, 8 et app. 'Ελαίας (βρύσις τῆς), près d'Hiérissos, 86, 166. έλαϊκός, cf. δένδρον. έλαιον, App. IV, 5. ἐλαιών, 95, 9, 10; App. IV, 4. έλεημοσύνη, de l'empereur, **88**, 9. Έλένη χήρα Μιχαήλ τοῦ Κάλενου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 217. — Γεώργιος, fils de, 87, 218. Ελένη, cf. 2 'Ανδρέας, 9 Βασίλειος, Δημήτριος, 12 Δημήτριος, 4 Εἰρήνη, 1 'Ηλίας, Μαχαιρᾶς (Δ.), 6 Μιχαήλ. Έλεούσης (μετόχιον ... τῆς ... Θεομήτορος τῆς), bien d'Iv près de Strumica, 12, 15, 16-17, 19, 37 fig. 1; 89, 25 (της ... Θεοτόχου τῆς Ἐλ., μονόδριον); 90, 18 (τῆς ... Θεοτ. τῆς Ἐλ., μοναστήριον); 91, 33; 92, 23; 94, 21-22; App. III, 189, 190. έλευθερία, d'un bien, 100, 9, ἐλεύθερος, à propos d'un paysan, 91 not., 9, 10, 15, 30, 41, 43, 65, 99; 92, 12, 14, 21, 27, 28, 39; App. V, 7, 8, 11, 30-31,

έλεύθερος, à propos d'un bien, 20; 85, 4, 31; έμπειρος, 97, 39. έμποδίζω, 91, 80. ἐμφανίζω, un document, **92**, 48; **98**, 2, 13; 100, 17. ἐμφέρεια, **86**, 337. ἐμφύτευμα, à propos d'une vigne, **91**, 25 ; **92**, 19. έμφυτευτικῶς, **97** not., 74. έναλλάσσω, 99, 23. ἐνασκοῦμαι, 89, 7; 92, 41; 100, 2, 10-11, 12, ένδιαθήκως, 91, 63; 92, 39. ένδίκως, 104, 3, ένεργός, cf. μύλων. ἐνεργῶ, -οῦμαι, **97**, 33, 63, 75; **104**, 24. ἐννόμιον, droit de pâture, **86** not., 50, 99, 227, 288, 331; **87**, 238; **90**, 50. ἐνορδίνως, **86**, 55, 447. ένότης, 103, 24. ένοχλῶ, 91, 80, **ἔνστασις**, **101**, 2, έντολή, 96, 6; 101, 22, ένυπόγραφος, cf. γράμμα, κατάστασις. ἐξαδέλφη, **87**, 16, 207. ἐξάδελφος, **87**, 79, 107, 111, 208. ἐξάλειμμα, **86**, 194, 248, 395, 396; **87**, 164, 174, 199; 91, 8; 92, 11; App. V, 6. έξαλειμματικός, cf. ύπόστασις. έξάμπελον, 99 not., 14. έξετάζω, 97, 7, 31, 51; 98, 7. ἐξέτασις, 93, 23; 97, 58, 60, 62 (ἀκριδής καὶ καθαρά); 98, 9 (ἔγγραφος); 104, 14. ἐξισάζω, être conforme, **90**, Β, C. έξίσωσις (ἀπογραφική), 85, 14; 88, 1. έξκουσσεία, **90**, 56, 66. ἔξοδος (ή), dépense, **97**, 42, 46, 49, 56, 74. έξοικίζω, **87**, 235, έξωθῶ, 93, 29, 75-76; 101, 17. 'Εξωχοχιστής, cf. 23 'Ιωάννης. έξωνοῦμαι, 91, 53, 58-59; 92, 32, 36; 102, 1; App. V, 17. έξώπατος, 96 not. έορτή, 86, 461; 87, 246, 'Επάνω Βολβός, village en Chalc. occ., **86**, 334, 335, 337, 339, 343, 345, 347, 349, 351, 353, 377. ἐπαύχενα (τὰ), **86**, 409. έπήρεια, 90, 54, 60; 97, 11, 77. έπιβραβεύω, 89, 18, 38; 90, 41, 71, 103; 92, 6, 41, 45, 57; 94, 48, 84; 104, 28; App. V, 33. ἐπιδημῶ, **93**, 26, 31.

έπιδίδωμι, délivrer un document, 85, 37; 86, 462; 87, 246; 88, 31; 96, 14; 97, 83; 101, 24.

ἐπίθεσις, 86, 457; 87, 233, 235; 92, 54.

έπικράτεια, 97, 54; 100, 9 (ἀρχαία).

ἐπιχυρῶ, **92**, 6; **93**, 49; **100** not., 26; **104**, 30.

έπικύρωσις, 98, 21.

ἐπικυρωτικόν, document, **100**, 26; **104**, 30; cf. γράμμα.

έπιμελουμαι, 91, 78.

ἐπίπεδος, cf. λιδάδιον.

ἐπίπλατος, cf. λαυράτον, σύνορον.

έπιποσούμαι, 97, 36-37.

έπισκοπή, 86, 140, 159, 161, 191, 193, 195, 207, 209, 209-210; 91, 11; 92 12; App. V, 8. ἐπίσκοπος, 86, 13, 26; 90, B, C; 97, 65, 84. Ἐπίσκοτος (Νικόλαος ὁ), ὁ γαμβρὸς τοῦ Στάνου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 118. — Καλή, femme de, ibid. — Στάνος, fils de, ibid. — "Αννα, fille de, ibid. ἐπιστασία, 93, 19, 29.

έπιτελώ, 86, 449, 454.

έπιτομή : ἐν ἐπιτομῆ, à propos d'un acte abrégé, 88 not., 30.

ἐπιχορηγῶ, 89, 18, 37; 90, 41; 91, 67, 70-71, 103; 94, 46, 48, 83-84; App. V, 24-25, 33. Εποικοί, 85, 20; 91, 56; 92, 35.

έπόμνυμαι, 97, 49.

έργάτης, **97**, 41, 42 (όλημερινός), 45, 46, 48. έρήμωσις, **93**, 21.

'Ερησσός, cf. 'Ιερισσός.

έρις, 97, 65; 101, 2.

Έρμήλεια, village en Chalc. or., 37 fig. 1; 86, 304; 90, 33 (εἰς τὰς Ἑρμηλείας); 91, 13; 92, 13; 93, 38 (εἰς τὰς Ἑρμηλείας).

Ερμηλείας (κατεπανίκιον), 88 not., 22 (Ερμυλειών).

'Εσφιγμένου (μονή τοῦ), 86, 209, 210, 211. ἐσωθύριον, 99, 17, 21.

'Εσωθύριον, champ d'Iv près de Thess., 86, 435.

έσωθυροχώραφον, 85, 22; 86, 83.

έσωκήπιον, 86, 283.

εὐαγής, cf. οἶκος.

1 Εὐδοκία ... ἡ τοῦ Δημάνου, veuve, parèque d'Iv à Radolivos (1341), 87, 188. — Θεόδωρος, fils de, 87, 189. — Μαρία, bru de, ibid. — Ἰωάννης, petit-fils de, ibid. — Γεώργιος, frère de, ibid. — "Αννα, bellesœur de, ibid. — Νικόλαος, neveu de, ibid.

2 Εδδοκία ... ἡ τοῦ Στρουμπιτζινοῦ, venve, parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 325.
 — Δημήτριος, fils de, 86, 326. — Σταματική, bru de, ibid. — Μαρία, fille de, ibid. — Μιχαήλ, gendre de, ibid.

Εύδοκία, cf. 3 Βασίλειος, Βελκάσης, Βελκονᾶς, Βολερηνός, 10 Δημήτριος, Δραγωτώ, 4 Εἰρήνη, Ἰσαάκιος, 2 Ἰωάννης, 7 Ἰωάννης, Καλαμαρᾶς, Καραδᾶς, Κεγχρέας (Ν.), Κομανίτζης (Ἰ.), 4 Μαρία, Μουρζούλιακος, Μουσθνιάρης, Μπερζολοζᾶς, Μωροματζούκης, Νικούλιτζας, 'Ραδίλας (Μ.), Σαπωνώ, Τζυκνογούλης, 2 Φωτεινός, Χείμαρρος.

εὐδοκῶ, 91, 72, 87, 99; 94, 48; App. V, 31. εὐεργεσία, 89, 7; 90, 39; 92, 44, 46.

εὐεργετῶ, 89, 1, 2, 3, 10 16; 90, 45; 91, 85; 92, 44; 99, 10.

εύθετῶ, 104, 28.

1 Εὐθύμιος, hig. d'Iv (xive-xve s.), 4, 39; 95 not., 15 (eptuime).

2 Εὐθύμιος, représentant d'Iv (1406), 7, 39.

3 Εύθύμιος, hig. d'Iv (1423), 5, 39.

4 Εὐθύμιος, hig. d'Iv (1471), 22, 40; 95 not.

5 Εὐθύμιος, moine de Hagiôn Pantôn (1525), App. IV, 13.

Εύθύμιος, cf. Μουζάκης.

εύκοσμία, 93, 41, 63.

Εὐλόγιος (Δημήτριος δ), cf. 12 Γεώργιος. εὔλογος, cf. αἴτησις, δικαίωμα, παράκλησις.

Εὐμορφάκης (Θετόκις δ), parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 218. — Θεοδώρα, femme de, ibid. — Ἰωάννης, fils de, ibid.

εύνοια, 90, 45.

Eὖνούχου (τοῦ), village dans la vallée du Strymon, 86, 44.

εύπορία, 97, 75.

εύρεσις θησαυροῦ, impôt, 87, 238; 90 not., 53, 61.

εύυπόληπτος, cf. μάρτυς.

Εύφημία, cf. 7 Μιχαήλ.

Εὐφροσύνη, cf. Μαναστρᾶς.

έχθρα, **97**, 18.

έχθροί, 86, 457; 87, 235; 93, 28.

Ζαβαλτία, 90, 5; 91, 51, 82; 92, 31, 45; 94, 7; App. V, 16. — Ζαβαλτίας (κατεπανίκιον), 87 not., 1.

Zακάκης, voisin à Xylorygion (1341), 86, 408. zakon', au sens d'obligation fiscale, App. III, 189.

Ζάριτζα, cf. Μαλανίας.

Ζαχαρίας (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 261. — Μαρία, fille de, ibid.

Ζελιάνος, cf. 9 Μιχαήλ.

Ζερβάδα, village à Lemnos, 99 not. et fig. 2,
 15, 19. — Ζερβαδηνοί (οί), 99, 19.

Zερβός, voisin dans la région de Serrès (1341), 85 not., 23.

Ζερβός (Λέων δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 31. — Ζωή, femme de, ibid. — Γεώργιος, fils de, ibid. — Μαρία, "Αννα, filles de, ibid.

Ζερβός, cf. Παρασκευᾶς, 'Ρώσσα, Ψαλειδιώτης. ζευγαρατίκιον, impôt, 21 et n. 170; 89 not., 13; 90, 46-47, 50.

ζευγάριον, **86**, **5**, **7**, **9** et passim; **87**, **4**, **6**, **8** et passim; **104**, **24**, **26**.

ζευγάριον, mesure pour une terre, 99 not., 4, 7, 8, 11.

ζευγηλατεΐον, 88, 13; 90, 10, 12, 24; 91, 8, 34, 40, 50, 62, 65; 92, 11, 23, 27, 30, 38, 40; 94, 12, 14-15, 28; App. V, 6, 15.

ζημία, **91**, 99; **97**, 57, 75; App. V, 31. ζημιώ, **94**, 80.

ζήτησις, 90, 41, 64.

ζητώ, 90, 39; 94, 45; 99, 7; 100, 8; 101, 22; 104, 37; App. IV, 3.

Zίχνα (κάστρον), dans la vallée du Strymon, 10 n. 69, 12, 14 n. 92, 15, 35, 37 fig. 1; 89, 21; 90, 12 (Ζίχναι); 91, 48; 92, 29, 31; 94, 15 (Ζίχναι), 16 (id.); App. V, 13.

Zουλίνας (Βασίλειος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 169; 87 B, 186: Σλίνος (Β.). — Καλή, feinme de, 87, 169. — Γεώργιος, fils de, ibid. — "Αννα, fille de, ibid.

Zούροδα, bien d'Iv près d'Hiérissos, 32 et n. 259 (Ζ., Σόροδα); 86, 137. — lieu-dit, 86, 187 (Ζούρουδα), 195-196.

Ζούρουβας, cf. Ντζούροβας.

Zυγοῦ (τοῦ), métoque de Chi près de l'Athos, 28 n. 225.

ζωάρκεια, 99, 3, 9.

Ζωγράφου (μονή τοῦ), 28 n. 222; **86**, 124, 128 (τῶν Ζωγράφων), 189; **100** not., 30.

ζωή, 96, 16; 103, 23 (αἰώνιος).

1 Ζωή, veuve, nymphè de 6 Iôannès, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 159. — Καλούδης, Νικόλαος, fils de, 87, 160.

2 Ζωή, veuve, nymphè de Pédiakos I., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 177. -- Γεώργιος, Ἰωάννης, fils de, 87, 178. -- Στανούλα, Εἰρήνη, filles de, ibid. -- Μαρία, bru de, ibid. -- Βασίλειος, Δημήτριος, petits-fils de, ibid.

3 Ζωή ... ἡ τοῦ Κοντούτζικου, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 131. — "Αννα,

fille de, ibid.

4 Ζωή ... ή τοῦ Λαμψαχηνοῦ, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 194. — Γεώργιος, fils de, ibid. — Εἰρήνη, bru de, 87, 195.

Ζωή, cf. 'Ασάνης, 2 Βασίλειος, Βεργῆς, Βλαχόπουλος, Βοριλία (Κ.), 2 Γεώργιος, 4 Γεώργιος, 10 Γεώργιος, 11 Γεώργιος, 13 Γεώργιος, Γεώργος, Γρεβενάρις, Γρίβας (Β.), 5 Δημήτριος, 13 Δημήτριος, Δούδιμος (Γ.), Δούδιμος (Μ.), Ζερβός, 1 Ήλίας, 5 Θεόδωρος, 8 Θεόδωρος, 4 Ίωάννης, 5 Ίωάννης, 15 Ίωάννης, Καλόσπητος, Καρεώτης, Κεγχρέας (Φ.), Κεχρέας, Κομανίτζης (Δ.), Κόντραδος, Κωνσταντίνος, Λέων, Μακεδών, Μανδροϊωάννης, Μαυροϊωάννης, Μαχαιρᾶς (Μ.), Μόδεστος, Μωροματζούκης, Νικούλιακος, Πατρηνός, Παφλαγών, Πριναριώτης, Σγοῦρος, Σθλάβος, Σπαστρικός, Τζαλτουμώ, Τρανοσπήτης, 2 Φωτεινός, Χαλκώνης, Χαλκωνία.

Ζωμάκης, cf. 15 Ἰωάννης. ζῶον, 87, 239; 90, 51; 103, 28. Ζωρίτζα, cf. Μαλανίας. Ζωσιμᾶ (τοῦ), kellion, 102 not., 1; App. IV,

ήγούμενος, **93**, 33, 43, 67; **101**, 13, 28; **102**, 3; **103**, 18,

"Ηδοδροβίκια, cf. Δοδροβίκεια.

7, 11.

'Ηλίας ὁ τοῦ Παύλου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 151. — 'Ελένη, femme de, ibid. — Βασίλειος, fils de, ibid. — Παῦλος, frère de, ibid. — Ζωή, bellesœur de, ibid. — Νικόλαος, frère de, 87, 151, 152. — Βασίλειος, frère de, 87, 151. — Θεοδώρα, belle-sœur de, 87, 152.

2 Ἡλίας ὁ υἰὸς τοῦ Ἰωάννου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 72. — Φωτεινή, femme de, ibid. — Μαρία, Θεοδώρα, sœurs de, ibid. — Δημήτριος, beau-frère de, ibid. — Ἰωάννης, neveu de, 87, 73. — Καλή, nièce de, ibid.

'Ησαία (τοῦ), monastère, **102**, 22; App. IV, 14 **5** 2 Ἰωσήφ, Μηνᾶς.

'Ησαΐας, hig. de Chi (1492), **101** not., 13, 29 (Isaïa).

ήσυχαστήριον, 91, 4; 92, 9; App. V, 3.

θάλασσα, **86**, 165, 214, 334, 374, 375, 377, 389. Θαλασσηνή, cf. 1 Δημήτριος.

Θάμαρις, cf. 12 'Ιωάννης.

θανή, 95, 10.

Θασίτης (Κωνσταντίνος δ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 260. — 'Αλεξία, fille de, ibid.

Θαυμαστή, cf. Γομαρώ (Θ.).

Θεασίτης (Κωνσταντίνος δ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 83. — Ξενία, femme de, ibid. — Μιχαήλ, fils de, ibid. — Θεοδώρα, nièce de, ibid.

θεία, 86, 34; 87, 79.

θεΐος, oncle, 87, 157, 209.

θεΐος, cf. κανόνες, ναός, νόμοι, πρόσταγμα, σύνοδος, ύποτύπωσις, χρυσόδουλλον.

Θειοτόκιος, cf. Σφυράκης.

Θεληματάρης, voisin à Hiérissos (1341), **86**, 203. θέμα, **85**, 15; **86**, 1; **88**, 2, 7.

- 1 Θεοδόσιος, voisin à l-liérissos (1341), 86, 186.
- Θεοδόσιος, prôtos (avril 1353-décembre 1356), 6; 93 not., 33.
- 3 Θεοδόσιος, ecclésiarque d'Iv (xiv°-xv° s.), 7, 39; 95, 18.
- Θεοδόσιος, hiéromoine d'Iv, copiste (1514),
   23, 26, 27.
- Θεόδουλος, ecclésiarque d'Iv (1404), 7, 17, 18, 39; 97 not., 64, 72.
- Θεοδώρα ... ἡ τοῦ ᾿Αρζανίκου, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 76. — Κωνσταντῖνος, frère de, ibid.
- Θεοδώρα ... ἡ γυνὴ τοῦ Καβαζοῦ, venve, parèque d'Iv à Mélintziane (1341), 199; 86, 24-25. Παναγιώτης, fils de, 86, 25.
- 3 Θεοδώρα ... ή τοῦ Πράθιτζα, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 146. Βασίλειος, petit-fils de, ibid.
- 4 Θεοδώρα χήρα ή τοῦ παπᾶ Δημητρίου, voisine à Hiérissos (1341), 86, 188.
- Θεοδώρα, cf. 'Αετονία, 2 'Ανδρέας, 3 "Αννα, 9 Βασίλειος, Βιταλία, Βολερηνός, Βολερινή, Γερίλας, 8 Γεώργιος, Γομαρᾶς, Γομαρώ, Γυρίλτζας, Δοκιανός, Δραγωτώ, Εὐμορφάκης, 1 'Ηλίας, 2 'Ηλίας, Θεασίτης, Θεοφύλακτος ('Ι.), 4 'Ιωάννης, 11 'Ιωάννης, 12 'Ιωάννης, 21 'Ιωάννης, Κάλενος, Κολοκυνθώ, Κοντορεπάνης, Κουκουνάρης, 4 Κυριακός,

Κωχαλᾶς, Κώνστας, Λίγγουρις (Β.), Λίγγουρις (Ν.), Μακροποδάρης, Μαυράκης, Μαχαιρᾶς (Δ.), 6 Μιχαήλ, 8 Μιχαήλ, Μουζάκης, Μποχᾶλος, Μυριστικός, 5 Νικόλαος, Ξαντᾶς (Ἰ.), Παρασκευᾶς, Πατζούρης, Πεδιάκος, Πολυπρίκης, 3 Σταμάτης, Στρουμπιτζηνός (Ἰ.), Τζάγγαρις, Τζαλύπαρις, Τζιμούρης, Φλεβοτόμος, Χαλκώνης, Χαλκωνία.

1 Θεόδωρος, parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87 B, 257. — Μαρία, femme de, ibid. —

"Αννα, Εἰρήνη, filles de, ibid.

- 2 Θεόδωρος, frère de Modestos K., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 121, 132 (Μόδεστος Θεόδωρος). "Αννα, femme de, 87, 121. Κωνσταντῖνος, fils de, ibid. Μιχαήλ, Δημήτριος, fils de, 87, 122. "Αννα, fille de, ibid.
- 3 Θεόδωρος ὁ γαμβρός τοῦ 'Ραντίνου, parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 306-307. 'Αθανασία, femme de, 86, 307. Γεώργιος, Λουκᾶς, fils de, ibid.
- 4 Θεόδωρος ὁ Νικήτας, parèque d'Iv à Radolibos (1341), **87**, 39. 'Ρωσίτζα, femme de, *ibid*. Νικήτας, Δημήτριος, Κωνσταντῖνος, fils de, **87**, 40. Μαρία, νευνε, belle-sœur de, *ibid*. Στέφανος, Θεόδωρος, neveux de, *ibid*.
- 5 Θεόδωρος ὁ τῆς 'Ορφανῆς, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 52. Ζωή, ſemme de, ibid. Βασίλειος, ſils de, ibid. Καλή, veuve, belle-sœur de, ibid. Βασίλειος, neveu de, ibid.
- 6 Θεόδωρος ὁ υίὸς Κωνσταντίνου τοῦ ἀνατολικοῦ, ὁ γαμθρὸς Μιχαὴλ τοῦ Τζάκωνος ἤτοι ὁ Κοδαρᾶς, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 199; 86, 43. Εἰρήνη, femme de, ibid. Μαρία, fille de, ibid. Μαρία, belle-mère de, ibid.
- Θεόδωρος ὁ υἰὸς Μιχαὴλ τοῦ Πορτάρη, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 26. Μαρία, femme de, ibid. Ἰωάννης, Δημήτριος, fils de, ibid.
- 8 Θεόδωρος Χειλάτος ὁ τοῦ Βασίλκου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 158. Ζωή, femme de, ibid. Νικόλαος, fils de, ibid. Μιχαήλ, frère de, ibid. Δραγούλα, bellesœur de, ibid. Θεόδωρος, neveu de, ibid.
- Θεόδωρος, cf. 'Αμπελίτζης, 1 ''Αννα, 6 Βασίλειος, Βάσκος (Γ.), Βελκάσης, Βελκονᾶς, Βεργῆς, 8 Γεώργιος, 9 Γεώργιος, Γρίδας (Β.),

Γρίβιτζας, 10 Δημήτριος, Διαγούπης, Δικράνης, Δραγωτώ, 1 Εὐδοχία, 4 Θεόδωρος, 8 Θεόδωρος, Θηριανός, 3 Ίωάννης, 12 Ίωάννης, 1 Καλή, Καλόσπητος, Καρανία, Κατζικᾶς, Κεγχρέας (Θ.), Κεγχρέας (Ν.), Κεγχρέας (Φ.), Κεχρέας, Κλεπτάκης, Κορασής, Κυρίλας, Λέστιτζας, Λίγγουρις (Ν.), Λιμάρας, Μακρῆς, Μαλανίας, Μανδροϊωάννης, Μαρία, Μαυράκης, Μουρζούλιακος, Μουσθνιάρης, 3 Νικόλαος, Νικούλιτζας, Πασχάλης, Πατρηνός, Πρεστιάκος, Πριναριώτης, 'Ραδίλας, Σγοῦρος, Σουγλέας, Σούσουρος, Σουφρακία, Σφυράκης, Τηγάνης, Τουντουρίτζης, Χαλκεόπουλος. Θεολόγος, cf. Βερδούγας.

Θεολόγος, cf. "Αγιος Ἰωάννης, 'Αγίου Ἰωάννου. Θεομήτορος (τῆς), métoque d'Iv près de Strumica, 10 n. 66, 12, 35; 91 not., 37; 92, 25 (= Hagia tôn Hagiôn).

Θεομήτορος, cf. Έλεούσης, Ίδήρων, Πορταίτισσα.

Θεοτοκία, cf. 3 Σταμάτης.

[Θεοτόκος], l'église principale d'Iv, 6, 7, 23 n. 184, 27. — καθολική ἐκκλησία, 93 not., 17-18, 23, 38-39, 41 (ἐκκλησία), 61, 63 (ἐκκλησία).

Θεοτόχος, cf. Πορτιάτισσα, Σπηλαιώτισσα. Θεοτόχου (τῆς ὑπεραγίας), église près d'Hiérissos, 86. 112.

Θεοτόχου, cf. Έλεούσης, 'Ιδήρων.

 Θεοφάνης, kathig. de La (1414/15-1426), 96 not., 17.

2 Θεοφάνης, représentant d'Iv (1472), 27, 40.
 3 Θεοφάνης, représentant d'Iv (1493/94), 27, 40 (= 2 Théophanès?).

Θεοφανώ, cf. 'Ανατολική.

θεοφιλής, cf. χριστιανοί.

Θεόφιλος, hiéromoine, représentant du patriarche Athanase Ier (fin du XIIIe- début du XIVe s.), 85, 12.

Θεοφύλαχτος, hiéromoine de Xystrè (1542), 102, signature de valid.

Θεοφύλακτος (Ἰωάννης χαλκεύς ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 14. — Θεοδώρα, femme de, ibid. — Φωτεινή, fille de, ibid.

Θεοφύλακτος, cf. 2 Νικόλαος.

θερίζω, 104, 27.

θέρος, 104, 27.

Θεσσαλονίκη (πόλις), 3, 16, 17, 18; 86 not., 373, 392, 416, 450; 88 not.; 90, 27; 91, 17, 25; 92, 16, 19; 94, 31; 97 not.; 98,

3-4, 5, 9; **101**, 10.

Θεσσαλονίκης (θέμα), **86**, 1; **88**, 7. — Θ. καὶ Βερροίας (θέμα), **88**, 2-3.

Θεσσαλονίκης (μητρόπολις), 97, 85.

Θεσσαλονίκης (μητροπολίτης), 101 not., 1 (άρχιεπίσκοπος Θ.) ¶ 1 Μάξιμος.

θετή, fille adoptive, 86, 18.

Θετόκης, cf. Εὐμορφάκης, Τομπρίτζα.

1 Θετόκιος, frère de Sthlabos R., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 94. — Μαρία, femme de, 87, 95. — Καλή, fille de, ibid.

2 Θετόκιος ... ὁ τῆς Φωστήρας, prêtre, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 117. — Καλή, femme de, ibid. — Φωτεινός, fils de, ibid. — Φωτεινή, fille de, ibid. — Βασίλειος, neveu de, 87, 118.

Θετοκώ, cf. Κομανίτζης (Μ.), 4 Κυριακός. θετός, fils adoptif, **86**, 25; **87**, 9.

Θετταλίας (ἔξαρχος πάσης), le métropolite de Thess., 101, 1.

Θηριανός (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 102. — Μαρία, femme de, ibid. — Θεόδωρος, fils de, ibid. — Κωνσταντίνος, fils de, 87, 103. — "Αννα, fille de, ibid.

Θηριανός, cf. Σθλάδος (Β.).

θόρυδος, **93**, 3.

θρόνος, du patriarche, 104 not.

θυγάτηρ, 86, 6, 11, 12 et passim; 87, 4, 10, 14 et passim; 91, 44.

Θωμᾶς, cf. Χρυσολωρᾶς.

'Ιακουβίτζη (τοῦ), lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 187, 189 ('Ιακουβίδη).

1 'Ιάκωβος, ecclésiarque d'Iv (1366), 7 et n. 46, 39.

2 Ἰάκωδος, représentant d'Iv (1370), 7 et n. 46, 39.

 Ίάκωδος, hiéromoine d'Iv (xīv^e-xve s.), 95, 20.

4 Ἰάκωβος, [moine], forgeron à Opsara (1500), 102, 21.

'Ιαννόπουλος, voisin à Hiérissos (1341), **86**, 195.

'Ιασίτου (τοῦ), terre près de Serrès, bien d'Iv, 12, 15; 91, 44.

'Ιατρόπουλος, voisin près de Thess. (1341), 86, 444.

lατρός, 85, 29 (lητρός); 90, 20; 94, 23.

'Ιδέριχον, cf. 'Ιδήρων.

'Ιδερόπουλος, cf. 'Αετονία.

"Ίδηρ (Δημήτριος δ), cf. Μποχᾶλος.
"Ίδηρα, village (nom moderne), 32 et n. 250,
33 et n. 270 (= Mėlintzianė).

'Ιδήρων (μονή τῶν), 3, 5 et n. 25, 6 et passim ; 86, 155; 89, 9, 32; 91, 93; 92 not., 8-9 (μ. ή εἰς ὄνομα τιμωμένη τῆς ... Θεομήτορος καὶ ἐπικεκλημένη τῶν 'I6.), 50, 59; 93 not., 17, 60; 94, 46, 63, 75, 84; 97 not.; 98, 2, 7, 11, 17-18, 20; **100** not., 3, 6, 17, 18, 21, 25, 33; 101 not.; 103 not., 25; 104 not., 3, 4, 6, 11-12, 13, 15, 21-22, 33, 36, 39; App. III, 189; App. V, 19, 27. — βασιλική μονή τῶν Ἰ6., 85, 34; 88, 4-5 (βασ. μ. ή εἰς ὄνομα τιμωμένη τῆς ... Θεομήτορος καὶ οὖσα καὶ κεκλημένη τῶν 'Ιδ.). — βασιλική μεγάλη μονή τῶν 'Ιδ., 95, 1, 17-18; 96, 1, 9; 97, 69-70, 83; 103, 19-20 (βασ. μεγ. μ. τῆς ύπεραγίας ... Θεοτόκου τῶν 'Ιδ.). — μονή τῆς βασιλείας μου ... (τῆς Θεομήτορος) ... τῶν 'I6., 91, 1-2, 104; App. V, 1-2, 33-34. --- μ. ... τῆς Πορτιωτίσσης, 89, 17 (τῶν 'Iổ. μ. ... ἐπικεκλημένη τῆς Πορτιωτίσσης), 38-39 (id.). — βασ. μ. τῶν 'Ib. ἡ εἰς ὄνομα τιμωμένη τῆς ... Θεομήτορος (ου Θεοτόχου) ... καὶ ἐπικεκλημένη τῆς Πορτιατίσσης, 85, 1-3 (... και έπικεκλημένης τῆς Πορτιωτίσσης), 38-39 (id.); 86, 3-4, 463-464; 87, 2-3, 247-248; 99, 1-2; μ. τῆς βασιλείας μου ... τῆς Πορτιατίσσης, 90, 1-3 (μ. τῆς βασ. μου ή ἐπὶ τῶ ὀνόματι τῆς ... Θεομήτορος τῆς Πορτιωτίσσης τετιμημένη και έπικεκλημένη τῶν 'Ιδ.); 94, 1-3 (μ. τῆς βασ. μου ή εἰς όνομα τιμωμένη της ... Θεομήτορος της Πορτιωτίσσης καὶ ἐπικεκλ. τῶν 'Ιδ.). μονή τῶν Ἰδηροπούλων, 98, 4. — Ἰδέρικον (μοναστήριον), 101, 3, 13. — "Ιδηρες (οί), 86, 115, 183; 87 not.; 90 not.; 93, 19, 22, 26, 29, 31,40, 42, 45, 65, 71, 72, 75; **98**, 15; 100 not., 4, 6; 101, 14, 17, 18, 19; 103, 26 ("Ιδηρ); 104 not., 6 ('Ιδηριῶται) ¶ 1 'Ακάκιος, 2 'Ακάκιος, 3 'Ανδρέας, 1 'Αντώνιος, 2 'Αντώνιος, Γαλακτίων, 14 Γεώργιος, 2 Γρηγόριος, Grigol Drélisdzé, Δανιήλ, 2 Διονύσιος, 1 Εὐθύμιος, 2 Εὐθύμιος, 3 Εύθύμιος, 4 Εύθύμιος, 3 Θεοδόσιος, 4 Θεόδουλος, 2 Θεοφάνης, Θεοδόσιος, Θεοφάνης, 1 Ίάκωβος, 2 Ίάκωβος, 'Ιάχωδος, 1 'Ιωαχείμ, 2 'Ιωαχείμ, 27 Ίωάννης, Ίωνᾶς, Καλλίνικος, 2 Κάλλιστος, 4 Κάλλιστος, 5 Κάλλιστος, Λαυρέντιος, 2 Μακάριος, 3 Μακάριος, 4 Μακάριος, 5

Μακάριος, 2 Μαλαχίας, Ματθαΐος, Μισαήλ, Ναθαναήλ, Νεόφυτος, Ξενοφῶν, 'Ονούφριος. 'Ιδήρων (τῶν), cf. 1 Προδρόμου. ίδιόκτητος, cf. άμπέλιον, μύλων. ίδιοπεριόριστος, 99, 28; cf. γη, νομή. Ίερακάριος, cf. 3 "Αννα. ἰερεύς, 86, 18, 29, 31, 40, 246, 344, 346; 87, 4, 12, 43, 78, 112, 117, 147, 160, 161, 163, 166, 172, 181; **95**, 12; **104**, 40, 41. Ίερισσός (χωρίον), en Chalc. or., 12, 16, 18 et n. 141 143, 19, 20, 31, 32 (1., Κουτσάκι), 37 fig. 1; 86 not., 74, 103, 229; 88, 17; 90 not. (Έρησσός), 35; 91, 9; 92 not. (Ερησσός), 12 (id.); 94, 40; App. V, 7. — Ίερισσιῶται (οί), 86, 127, 134-135. 'Ιερισσοῦ (ἐπισκοπὴ), 91, 11; 92, 12; App. V, 8. Ίερισσοῦ (κατεπανίκιον), 86, 232. — cf. "Ακρους, "Αραδενικείας. Ίερισσοῦ (μητροπολίτης), 93, 35. έερομόναχος, 85, 12; 91, 54; 92, 33; 93, 32, 33; 95, 6, 18-21; 96, 2, 17-23; 97, 64, 72; 98, 1; 99, 5 (τιμιώτατοι καὶ άγιοι); 101, 29; 102, 2, 5, 7, 19, 20, 20-21, 21, signature de valid.; 103, 18, 19; App. IV, 12, 13, 14, 15; App. V, 18. ίερός, cf. κανόνες, οίκος, σύναξις, σύνοδος, ύμνωδία. Ἱερυσσιωτώ, voisine à Hiérissos (1341), 86, 115. ίερῶ, consacrer, 102, 16. ίερωμένος, 100, 33. Ίλαροχώριον, près de Thess., 86, 448. Ίπποδρόμιον, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 129. 'Ισαάκ, cf. Κωκάλης. 'Ισαάχιος (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Gomaton (1341), 86, 237. — Εὐδοκία, femme de, ibid. — Δημήτριος, fils de, ibid. lσάζω, **103**, 28. ³Ισίδωρος, voisin à Hièrissos (1341), 86, 107. *Ισκαριώτης, voisin à Radolibos (1341), 87, 8. (= Karėôtès?). 'Ισκρίζοδα, cf. Γρίζοδα. loov, copic conforme, 87 not.; 90, B, C; 100 not.; 101 not.; 104 not. ίσόποσος, à propos d'un bien, 99, 23. lσχύς, d'un document, 85, 35; 86, 459; 87, 244; 88, 24; 90, 57; 91, 91; 92, 53; 94, 72; App. V, 26.

1 Ίωακείμ, dékanoz et docheiarios d'Iv (xive-

xv^c s.), 7, 39; 95, 16 (ivovaķim).

lτέα, 99, 24, 27.

- 2 'Ιωακείμ, hig. d'Iv (av. le milien du xv° s.), 22, 40; 99, 6.
- 3 Ἰωακείμ ... ὁ Σέρδος, hiéromoine à l'Athos (1500), 102, 2, 5, 6.

'Ιωαννάκιος, cf. 'Ροδόσφυρος.

- 'Ιωάννης [V] ὁ Παλαιολόγος, 6, 7, 10, 11, 13 et n. 84, 14; 94 not., 89-91.
- 'Ιωάννης [VI] ὁ Κανταχουζηνός, 3, 10, 13, 14; 91, 110-113; 92 not.; App. V sceau, 37-40. 'Ιωάννης [VII] ὁ Παλαιολόγος, 16.

Ίωάννης [VIII] ὁ Παλαιολόγος, 29.

- Ἰωάννης, parėque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 311. "Αννα, femme de, ibid. Γεώργιος, beau-fils de, 86, 312.
- 2 Ἰωάννης, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341),
   86, 37. Εὐδοκία, femme de, ibid. —
   Ξάνθος, frère de, 86, 38.
- 3 Ἰωάννης, frère de Katzimpoulos M., parèque d'Iv à Boriskos (1341), 201; 87, 222.
  ¾Αννα, femme de, ibid.
   Θεόδωρος, fils de, ibid.
   Καλή, bru de, ibid.
- 4 Ἰωάννης, prêtre, gambros de Basilkos D., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 161.
   Θεοδώρα, ſemme de, ibid. Γεώργιος, Καλούδης, Κωνσταντίνος, fils de, ibid. Θεοδώρα, bru de, ibid. Ζωή, fille de, ibid.
- 5 Ἰωάννης, prêtre, gambros de Pédiakos I., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 181.
   Καλή, femme de, 87, 182.
   Μαρία, Ζωή, filles de, ibid.
   Βασίλειος, neveu de, 87 B, 202.
- 6 Ἰωάννης ὁ τοῦ Βασίλκου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 159. Σθλαβίτζα, fille de, ibid.
- 7 Ἰωάννης ὁ γαμβρὸς τῆς Κουλέρας, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 45.
   Εὐδοκία, ſemme de, ibid.
- 8 Ἰωάννης ... ὁ γαμβρὸς τοῦ Μακεδόνος, prêtre et chartophylax, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 199; 86, 18-19. "Αννα, femme de, 86, 19. Δημήτριος, Γεώργιος, fils de, ibid.
- 9 Ἰωάννης ὁ γαμβρὸς τοῦ Νιχούλλου, parèque d'Iv à Arsénikeia (1341), 86, 231. Εἰρήνη, femme de, 86, 232. Γεώργιος, fils de, ibid.
- 10 Ἰωάννης ... ὁ γαμβρὸς τοῦ παπᾶ Βασιλείου, prêtre, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 166. Στυλιανή, femme de, ibid.
- 11 Ἰωάννης ὁ τῆς Διαχονίσσης, parèque d'Iv à Gomatou (1341), **86**, 275. Δημητρώ,

- femme de, ibid. Θεοδώρα, Εἰρήνη, filles de, ibid.
- 12 Ἰωάννης κτίστης ὁ γαμβρὸς τοῦ Τριακονταφύλλου, parèque d'Iv à Mélintzia-nè (1341), 199; 86, 5-6. Σταματική, femme de, 86, 6. Μιχαήλ, Δημήτριος, fils de, ibid. Θεοδώρα, Καλή, Θάμαρις, filles de, ibid. Θεόδωρος, gendre de, 86, 7.
- 13 Ἰωάννης ὁ τοῦ Λέοντος, cousin de Paschalès Th., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 107. Χρυσῆ, femme de, 87, 108. Μοδηνός, Βασίλειος, fils de, ibid. Μαρία, fille de, ibid.
- 14 Ἰωάννης Μαχεδών ὁ Δραγάνος, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 184. Μαρία, femme de, ibid. Μιχαήλ, Βασίλειος, fils de, ibid. Καλή, fille de, ibid. Βασίλειος, frère de, ibid. "Αννα, bellesceur de, 87, 185. Μιχαήλ, Ἰωάννης, neveux de, ibid.
- 15 'Ιωάννης ὁ τῆς Ξανθῆς, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 191. Μαρία, femme de, ibid. Δημήτριος, Σαραντηνός, fils de, 87, 192. Γεώργιος, frère de, ibid. Ζωή, belle-sœur de, ibid. Ζωμάκης, neveu de, ibid.
- 16 'Ιωάννης ὁ Πραγματευτής, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 59. Καλή, femme de, ibid. Βασίλειος, fils de, ibid. Μαρία, fille de, 87, 60. Γεώργιος, gendre de, ibid. Μαρία, petite-fille de, ibid.
- 17 Ἰωάννης ὁ Τζυκαλᾶς, parèque d'Iv à Katô Bolhos (1341), 86, 324. — Μαρία, femme de, ibid. — Βουλγαριώτης, fils de, ibid.
- 18 Ἰωάννης ὁ υίὸς Βασιλείου τοῦ Φλαστᾶ, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 129;
   87 Β, 143 (Ἰω. ὁ υίὸς Β. τοῦ Φλαστᾶ). Κωνσταντῖνος, ſrère de, ibid. "Αννα, sœur de, ibid. Στάνος, beau-frère de, 87, 130.
- 19 Ἰωάννης ὁ υίὸς τοῦ Βελκωνίτζα, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 187. Βασίλειος, frère de, ibid.
- 20 Ἰωάννης ὁ υίὸς Λέοντος τοῦ Κώνστιτζα, parèque d'Iv à Boriskos (1341), 201; 87, 223. Μαρία, femme de, ibid.
- 21 Ἰωάννης ὁ υἰὸς τοῦ Λυκομμάτου, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86, 82.
   Θεοδώρα, sœur de, 86, 83.
- 22 Ἰωάννης ὁ υίὸς τοῦ Τζάχωνος, parèque d'Iv à Mélintziane (1341), 199; 86, 48.

23 Ἰωάννης χειροτεχνάρης ὁ γαμβρὸς τοῦ Ἐξωκοκιστοῦ, parèque d'Iv à Mélintzianė (1341), 86, 36. — Ἄννα, fille de, ibid.

24 Ἰωάννης ὁ Χρύσος, parèque d'Iv à Boriskos
 (1341), 87, 226. — Καλή, femme de, ibid.
 — Δημήτριος, Φωτεινός, frères de, ibid.

25 Ἰωάννης, métropolite de Skopje (1346), 90 not., verso.

26 Ἰωάννης, prétendu hig. d'Iv (1347), 4 n. 9. 27 Ἰωάννης, hig. d'Iv (1363), 4, 39.

Ἰωάννης Ἄγγελος, cf. Φιλανθρωπηνός.

'Ιωάννης (παπᾶς), cf. Μυριστικός.

Ἰωάννης, cf. 4 'Αθανάσιος, Αίνείτης, 'Αμασειανός, 'Αμπελίτζης, 'Ανατολικός, 1 "Αννα, "Αννα, Βαράδης (Ν.), 3 Βασίλειος, 5 Βασίλειος, 7 Βασίλειος, Βασίλκος, Βάσκος (Γ.), Βαστραλίτης, Βατάτζης, Βελκάνος, Βιταλία, Βλαχόπουλος, Βοίλας, Βολερινή, Βοριλία (Μ.), Γεωργία, 2 Γεώργιος, 4 Γεώργιος, 6 Γεώργιος, 8 Γεώργιος, 10 Γεώργιος, Γεώργος, Γλυκύς, Γονικάτζης, Γρεβενάρις, Γρίβιτζας, 2 Δημήτριος, 4 Δημήτριος, 9 Δημήτριος, 13 Δημήτριος, Δοκιανός, Δραγίνας, 2 Εἰρήνη, 1 Εὐδοκία, Εύμορφάκης, 2 Ζωή, 2 Ήλίας, 7 Θεόδωρος, Θεοφύλακτος, Θηριανός, 14 Ίωάννης, 2 Καλή, 3 Καλή, Καλούδης, Καλούδης ('Ι.), Καματηρός, Κανονίτης, Καραβᾶς, Καρανία, Καρεώτης, Κατζίμπουλος, Κεγχρέας (Θ.), Κεγχρέας ('Ι.), Κεγχρέας (Ν.), Κλωστογένης, Κομανίτζης, Κόνταρις, Κονταρίτζης, Κοντορεπάνης, Κόντραβος, Κόντρεος, 2 Κυριακός, 4 Κυριακός, Κυρίλας, 1 Κωνσταντίνος, Λάσκαρις, Λέστιτζας, Λέων, Λοσνίκης, Μαγγούρης, Μακρονικόλαος, Μανδροϊωάννης, Μαργαρίτης, 1 Μαρία, 3 Μαρία, 6 Μαρία, 7 Μαρία, Μασγιδᾶς, Μαυράκης, Μαχαιρᾶς (Μ.), Μισουράς, 6 Μιχαήλ, Μόδεστος, Μοσχιανός, Μουζάκης, Μουζάλων, Μπουχαλᾶς, Μποχᾶλος, 4 Νικόλαος, Ξαντᾶς, Παλαιολόγος, Παναγιώτης, Πασαρώ, Πασχάλης (Θ.), Πασχάλης (Ἰ.), Πατζακωτός, Παχνάτης, Παχύς, Πεδιάκος, Πενθεράκης, Πισσιάνος, Ποθητή, Πομπίτζης, Ποταμίτης, Πρεβεστηνός, Πρεστιάκος, Πτωχάρης (Β.), 'Ραδίλας (Μ.), 'Ραντίνος, Σγούρος, Σθλάβος, Σθλάβος (Β.), Σκοπελιώτης, Σκοτζίλας (Μ.), Σκούζαρης, Σουγλέας, Σούσουρος, Σπαστρικός, Σουλεανίκος. Στρουμπιτζηνός (Ί.), Σχολαρίς, Τζάγγαρις, Τζαλύπαρις, Τζαπίμαχος, Τζιμούρης, Τζυκαλώ, Τζυκνογούλης, Τουντουρίτζης, Τουρμπασᾶς, Υαλέας, Φλεβοτόμος, Φότκος, Φράγγος, 2 Φωστήρα, 2 Φωτεινός, Χαλκεόπουλος, Χανδρηνός, Χαρζανᾶς, Χείμαρρος, Χόβολις, Χουδίνας.

Ιωαsav', pope de Chi (1492), 101, 29. Ἰωάσαφ, moine à l'Athos (1542), 102 not., 8. Ἰωνᾶς, moine d'Iv (1357), 7; 94, 62, 69, 72. 1 Ἰωσήφ, hiéromoine de La (1419), 96, 22. 2 Ἰωσήφ, moine de Èsaïa (1500), 102, 22.

Καδαζός, cf. 2 "Αννα, 2 Θεοδώρα, 2 Μαρία.
 Καδαζώ, voisine à Mélintzianè (1341), 86, 34.
 Καδαλάρις (Μιχαήλ ὁ), détenteur d'Antzista (av. 1375), 13.

Καηνατίτζης, ancien détenteur d'un bien à Xylorygion (1341), 86, 395.

καθαρισμός, 97, 40.

καθαρός, cf. ἐξέτασις.

καθέδρα, **87**, 216.

καθέδρα τοῦ ἱερέως, nom d'un domaine d'Iv près de Thess., alias Παλαιὸν Λοετρόν, 86, 434-435; καθέδρα τοῦ παπᾶ, 86, 427.

κάθετος, **86**, 431.

καθηγούμενος, 95, 1-2; 96, 1 (πανοσιώτατος), 17; 97, 65; 98, 1-2; 100, 17; 103, 19. κάθισμα, 95, 4; 102, 3; App. IV, 5-6. καθισματάριος, détenteur d'un kellion, 102, 11.

καθολική ἐκκλησία, d'Iv, cf. Θεοτόκος. καθολικοί κριταί, de Thess., 97 not.; 98, 3, 8-

καθολικόν, l'original d'un acte, 104 not.; cf. γράμμα.

Καθολικός (Μιχαήλ δ), sans doute bienfaiteur d'Iv (xiv^c-xv^c s.), 7-8; **95**, 2, 4, 12. καθυποτάσσομαι, **104**, 11.

Kaikhosro Ier, seigneur georgien, bienfaiteur d'Iv († en 1500 ou 1502), 23, 24, 26 (Καϊχοσρόης), 27.

καινοτομία, 90, 40, 44.

καΐσαρ, **97**, 13.

Καισαροπόλεως (ἐπίσκοπος), 90, Β, С 5 2 Αρσένιος.

Καϊχοσρόης, cf. Kaikhosro.

Κακαγγαίας, paysan à Lemnos (milieu du xve s.), 99 not., 17, 21.

Κακοϊωάννης (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 80. — Καλή, femme de, *ibid*.

Κακοϊωάννης, cf. 3 Μαρία.

Κακοραχίτης, cf. 7 Δημήτριος.

Καλαθᾶς, surnom de deux parèques d'Iv à Rentina (1346, 1357), 20 n. 150; 90, 38;
 94, 44.

Καλαμαρᾶς (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 245-246. — Εὐδοκία, femme de, 86, 246. — Μαρία, fille de, ibid. — Δημήτριος, prêtre, gendre de, ibid.

Καλαμαρία, 90 not., 31; 91, 15; 92, 15; 94, 36.

Καλαμαρίας (κατεπανίκιον), 86, 305; 88 not., 13.

Καλαμέας (Γεώργιος Κοντοστέφανος δ), donateur de biens à Iv (1309), 15 et n. 105; 90, 23; 91 not., 41; 92, 27; 94, 27.

Καλαμίτζιν, pêcherie d'Iv à l'Athos, 9.

Καλαμοκόπιον, ancien bien d'Iv près de Thess., cf. Χρυσεία πύλη.

κάλαμος, **97**, 40.

καλαμών, 97, 34 (εύρυς).

Κάλενος (Μιχαήλ δ), ef. Έλένη.

Κάλενος (Μύρης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 19. — Θεοδώρα, femme de, ibid. — Δημήτριος, fils de, ibid. — Στέφανος, frère de, 87, 20. — Μαρία, belle-sœur de, ibid.

Καλή, venve, synnymphos de Marinia, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 126. — Μιχαήλ, Βασίλειος, fils de, ibid. — Θεόδωρος, beau-frère de, ibid. — Γεώργιος, Βασίλειος, fils de Théodèros, ibid.

2 Καλή ... ή τοῦ ᾿Αρούλη, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 65.
 Ἰωάννης, fils de, ibid.

3 Καλή ... ή τοῦ Μάλη, venve, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 10. — Ἰωάννης ὑφαντής, Γεώργιος, fils de, ibid.

4 Καλή ... ή τοῦ Σερμπάνου, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 44.

5 Καλή χήρα Στάνου τοῦ Κυπριανοῦ, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 150. — Γεώργιος, Μιχαήλ, Νικόλαος, fils de, ibid. Καλή ή τοῦ 'Ράπτου, cf. Μακρονικόλαος.

Καλή, cf. Αἰνείτης, 'Αμπελίτζης, Βαράδης (Κ.), 6 Βασίλειος, Βασίλκος, Βάσκος (Κ.), Βελκάνος, Βελκονᾶς, Βεργῆς, Βλαχόπουλος, Βοριλία (Κ.), Βοριλία (Μ.), Βούλγαρος, Γάβανος, Γερίλας, 5 Γεώργιος, 10 Γεώργιος, Γομαρώ, Γρεβενάρις, Δείπνας, 1 Δημήτριος, 2 Δημήτριος, 4 Δημήτριος, 10 Δημήτριος, 12 Δημήτριος, Διασωρηνός, Δούδιμος (Γ.),

Έπίσκοτος, Ζουλίνας, 2 Ήλίας, 5 Θεόδωρος, 1 Θετόκιος, 2 Θετόκιος, 3 Ίωάννης, 5 Ίωάννης, 12 Ίωάννης, 14 Ίωάννης, 16 Ίωάννης, 24 Ἰωάννης, Κακοϊωάννης, Καλούδης, Κανονίτης, Καρανία, Κατζίμπουλος, Κεγχρέας (Θ.), Κεγχρέας (Ί.), Κλεπτάκης, Κομανίτζης (Δ.), Κόντρεος, Κρᾶκος, 4 Κυριακός, Κυρίλας, Κωκαλᾶς, 3 Κωνσταντΐνος, Κώνστας, Λέστιτζας (Θ.), Λίγγουρις (Ν.), Λιμάρας, Λίπαρις, Λοσνίκης, 1 Μαρία, 4 Μαρία, 6 Μαρία, Μαρινία, Μαυροτωάννης, 2 Μιχαήλ, 7 Μιχαήλ, 9 Μιχαήλ, Μοναχός, Μουζάκης, Μπερζολοζᾶς, Μπουρζομαρία, Νεακίτης, Νεστζέστανος, Νιχούλιτζας, Ξαντᾶς (Δ.), 2 Παναγιώτης, Πασχάλης (Ί.), Πεδιάκος, Πρεστιάκος, Πτωχάρης (Β.), Πτωχάρης (T.),Σαπωνώ, Σγοῦρος, Σθλάβος, Σκαπελιώτης, Σκοτζίλας (Γ.), Σουγλέας, Σουλεανίκος, Σουφρακία, 5 Σταμάτης, Στρουμπιτζηνός (Γ.), Σφυράκης, Τζαλτουμώ, Τζερνέας, Τουντουρίτζης, Τρανοσπήτης, Φακίτζης, Φουρνία, Φράγγος, Χανδρηνός, Χείμαρρος.

Καλκοβίτζα, cf. Καλούδης.

Κάλκος, parèque d'Iv à Korémista (1351), 20 n. 155; 91, 41; 92, 27.

καλλιεργώ, 102, 8.

Καλλίνικος, kathig. d'Iv (1384), 4, 39.

Κάλλιστος (Ier), patriarche de CP (1350-1353, 1355-1363), 4, 5 et n. 25 28, 6, 10;
 92 not.; 93 not., 83.

2 Κάλλιστος, hig. d'Iv (1378), 4, 39.

3 Κάλλιστος, moine, donateur d'un kellion à La (1395), 96 not.

4 Κάλλιστος, hiéromoine d'Iv (xiv°-xv° s.), 95, 21.

5 Κάλλιστος, ecclésiarque d'Iv (milieu du xv^e
 s.), 27, 40; 99, 6.

Καλλίστου (τοῦ), kellion à Karyés, 8; 96 not., 4, 9.

Καλοδούζης, détenteur d'un champ à Lemnos (milieu du xv° s.), 99, 23.

Καλογεριστιάχου (τοῦ), terre près de Serrès, 85, 27.

Καλοειρήνη, cf. 9 Δημήτριος.

Καλόθετος (Κυριακός ό), jardinier à Thess. (1421), 97, 16, 21, 27.

Καλοιωάννης, cf. 6 Βασίλειος.

Καλός, voisin à Mélintzianè (1341), **86**, 26 (= Karabas K.?).

Καλός, cf. Καραβᾶς.

Καλόσπητος (Θεόδωρος δ), parèque d'Iv à Boriskos (1341), 201; 87, 219. — Ζωή, femme de, ibid. — Κώνστας, Βασίλειος, fils de, ibid. — Βασίλειος, Γεώργιος, frères de, ibid. — "Αννα, belle-sœur de, ibid.

Καλούδα, cf. Τουρμπασᾶς.

Καλούδης ... δ γαμβρός τοῦ παπᾶ Κωνσταντίνου, prêtre, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 78. — Σταματική, femme de, ibid. — 'Ιωάννης, Γεώργιος, fils de, 87, 79. — Καλή, fille de, ibid. — Καλκοβίτζα, veuve, tante de, ibid. — Βασίλειος, Γεώργιος, consins de, ibid.

Καλούδης (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 57. — Μαρία, femme de, ibid.

Καλούδης, cf. Βασίλκος, 1 Ζωή, 4 Ἰωάννης. Καλούτζικος, cf. 3 ᾿Αθανάσιος.

Καλχαϊωάννους, lieu-dit près de Thess., **86**, 446. Καμάρα, lieu-dit près d'Hiérissos, **86**, 108, 197.

Καματηρός ('Ανδρέας δ), cf. 4 Σταμάτης. Καματηρός (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 198; 86, 232. — "Αννα, ſemme de, ibid. — 'Ιωάννης, Γεώργιος, fils de, ibid.

Κάμενα, cf. 1 'Αγίων 'Αποστόλων, Γομάτου. κάμνω, labourer, 104, 26.

Καμπανάρης ('Ανδρέας δ), maçon à Thess. (1421), 97, 43, 44.

Καμπανίας (ἐπίσχοπος), 97, 84 ¶ Μελέτιος. κανάδιον, 97, 49.

κανίσκιον, **86**, 461; **87**, 246.

κανόνες (θεῖοι καὶ ἱεροί), **92,** 55, 57.

Κανονίτης ὁ υίὸς τοῦ Πασχάλη, parèque d'Iv à Xylorygion (1341), 197; 86, 393.
Γιαννώ, femme de, ibid.
- Ἰωάννης, fils de, ibid.
- Ἰωάννης, gendre de, ibid.
- Ἰωάννης, gendre de, ibid.

Καντακουζηνός, cf. 'Ιωάννης [VI].

Καπασᾶς, cf. 3 Εἰρήνη.

Καπηλά (τοῦ), cf. "Αγιος Νικόλαος.

Καπρούλη (τοῦ), monastère, **102**, 19; App. IV, 12 **§** 1 Γεράσιμος.

Καραδᾶς (Καλὸς ὁ), parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 199; 86, 20. — Εὐδοκία, femme de, 86, 21. — Γαδριήλ, Ἰωάννης, fils de, ibid. — Μαρία, bru de, ibid. — Εἰρήνη, petite-fille de, ibid.

Καραβᾶς, ef. Νικωτᾶς.

Καρακάλλα (μονή τοῦ), 23.

Καρανία (Μαρία ή), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 92-93. — Θεόδωρος, Γεώργιος, fils de, 87, 93. — Καλή, bru de, ibid. — Εἰρήνη, fille de, ibid. — Ἰωάννης, petit-fils de, ibid.

Καραντηνός (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 8. — "Αννα, femme de, ibid. — Κωνσταντῖνος, fils de, ibid. — Μαρία, nièce de, ibid. — Σταμάτης δ Μυλωνᾶς, gambros de, 86, 9.

Καραπάπυλας (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), **86**, 317. — Δημήτριος, fils de, *ibid*.

Καρδούνης (Νικόλαος δ), jardinier à Thess. (1421), 97, 15, 26.

Καρδαμᾶς, voisin près de Thess. (1341), 86, 452.

Καρεώτης (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 171; 87 B, 188: Σκαριώτης (Ἰ.). — Ζωή, feinme de, 87, 171. — Συναγούλα, fille de, ibid.

Καριντάνος, voisin près de Thess. (1341), **86**, 424.

καρπήσιμος, εί. δένδρον.

καρπούμαι, 97, 69; 101, 18, 21.

καρύα, 85, 23; 86, 71, 72, 84 et passim; κ. ὑπόκλημος, 86, 251.

Καρύτζα, lieu-dit près d'Hiérissos, **86**, 199. Κασάνδρεια, ville à Kassandra, **86**, 373, 380. Κασιανός, cf. 2 'Ανδρέας.

Κασσιανός, hig. de Sarabarè (1316), 9 n. 60. Κασταμονίτου (μονή τοῦ), 28 n. 222.

καστανέα, 86, 271, 282, 286.

καστροκτισία, impôt, 90, 50.

κάστρον, **85**, 16, 25, 33; **86** not., 160, 194, 200, 235, 243, 246, 253, 264, 267; **88**, 2; **90**, 24, 62; **91**, 48, 49, 57; **92**, 29, 30, 31, 35; **94**, 28; App. V, 13, 14. — κάτω κάστρον, la ville basse, **85**, 25.

κατὰ τὸ ὁλόγυρον, calcul selon le pourtour, 86, 136, 422.

Καταδλαττᾶς (Δημήτριος δ), tabullaire impérial (1405, 1421), 97 not., verso.

καταγράφω, enregistrer, 90, 65.

Καταδαιμόνων (τῶν), ruisseau près d'Hiérissos, 86, 174-175.

καταδουλῶ, **102**, 13.

καταδρομή, vexation, 100, 8.

καταδυναστεία, 88, 29; 92, 54.

κατακάμνω, labourer, 99, 5.

κατάκριμα (ψυχικόν), 92, 56.

κατακυριεύω, à propos d'un bien, 100, 6, 13. καταλύω, 95, 14; 104, 32.

καταναλῶ, **97**, 32.

καταπατώ, 100, 28, 31.

καταπόταμον (τό), 86, 66.

κατάρα, **102**, 16,

καταρρέω, 86, 296.

καταρρύακον, 86, 158.

κατασκευάζω, 97, 45.

κατάστασις (ἀπογραφική), 85, 4.

κατάστασις, 93, 24, 41, 48, 55, 59 (ἔγγραφος ένυπόγραφος). 63.

κατάσχεσις, **97**, 4, 34, 51.

κατατριδή, 90, 44, 53, 60.

καταφυτεύω, 85, 20; 86, 448.

κατεπανίκιον, 86, 74, 225, 232, 305; 87, 1, 232; 88, 9, 13, 15, 17, 21.

Κάτζαρης, cf. Γλυκύς.

Κατζαρώ (Μαρία ή), veuve, parèque d'Iv à Mélintziane (1341), 86, 11. — Γεώργιος, fils de, ibid.

Κατζιβελάκης, ef. 8 Δημήτριος.

Κατζικᾶς (Θεόδωρος, ὁ γαμδρὸς τοῦ Μισουρᾶ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 262.

— "Αννα, femme de, ibid. — Εἰρήνη, fille de, ibid.

Κατζίμπουλος (Μιχαήλ ὁ), parèque d'Iv à Boriskos (1341), 201; 87, 221. — Καλή, femme de, ibid. — Βασίλειος, Κωνσταντῖνος, Γεώργιος, fils de, ibid. — Μαρία, Καλή, brus de, ibid. — Μιχαήλ, 'Ιωάννης, petitsfils de, ibid.

κατήνωμα, chaînage, 97 not., 46.

κατοικούντες (ol), 100, 20; App. IV, 7.

κατοχή, 88, 30.

Κάτω Βολδός (χωρίον), en Chalc. occ., bien d'Iv, 12, 16, 17, 18 n. 141, 19, 20, 31 (Bolbos), 33 et n. 266 (B(o)rv(o)s), 37 fig. 1; 86 not. (Βολδός), 305, 354-355, 364, 371 (Βολδός); 88, 15; 90 not., 32; 91 not. (Βολδός), 15 (μετόχιον); 92, 14 (id.); 94 not. (Βολδός), 36.

Κατωτικών (τών), lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 121.

Καψαριώτης ('Ιωάννης δ), cf. 2 Εἰρήνη.

Qvarqvaré IV, seigneur géorgien, bienfaiteur d'Iv (1493-1498), 23, 24 et n. 196, 26 (Γοργοράνης).

Κεγχρέας (Βασίλειος δ), cf. 2 Εἰρήνη.

Κεγχρέας (Θεόδωρος ό), prêtre, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 12. — Καλή, femme

de, 87, 13. — Πασχάλης, Ἰωάννης, fils de, ibid.

Κεγχρέας (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 16. — Μαρία, femme de, ibid. — Νικόλαος, fils de, ibid. — Καλή, mère de, ibid. — Καλή, sœur de, ibid. — "Αννα, fille de, ibid. (tante de, 87 B, 19). — Μαρία, Καλή, consines de, ibid. Κεγχρέας (Κωνσταντίνος ὁ), ef. 13 Γεώργιος. Κεγχρέας (Νικόλαος ὁ), bean-frère de Léôn, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 5. — Εὐδοκία, femme de, 87, 6. — Ἰωάννης, Θεόδωρος, Κωνσταντίνος, fils de, ibid. — Μαρία, bru de, ibid.

Κεγχρέας (Πασχάλης δ), cf. Λέων.

Κεγχρέας (Φωτεινός δ), neveu de 2 Eirène, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 11. — Ζωή, femme de, ibid. — Δημήτριος, Θεόδωρος, fils de, ibid.

Κεδρηνός (Τρύφων δ), orphanotrophe, recenseur (1316), 85 not., 14; 87, 234.

κελλίον, **91**, 4, 68; **92**, 9; **102**, 1, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 16, 23, 25; App. IV, 7, 11; App. V, 3, 25.

Κελλίων (τῶν), ruisseau près de Gomatou, 86, 296.

Κεραμᾶς, moine, voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 343.

κερασέα, **86**, 233, 244, 245, 260, 263, 265, 267, 271, 272, 276, 280, 283.

κέρδος, **97**, 18, 75.

κερί, **102**, 10.

Κερμαί, lieu-dit près de Thess., 10 n. 66, 12; 86 not., 424; 88, 22; 91, 28; 92, 21.

κεφάλαιον, impôt, 21 et n. 167; 87, 238 (δημοσιακά), 242; 89, 14; 90, 46, 49 (δημοσιακά), 52 (id.), 60 (id.), 61; 91, 83, 84, 89, 96; 92, 46, 52; 94, 60 (δημοσιακά); App. V, 29.

κεφάλαιον, loyer, 100, 22.

κεφαλατικεύων, 90, 62.

κεφάλωσις, d'un terrain, 86, 105, 119, 129. Κεχρέας (Βασίλειος χαλκεύς δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 130. — Ζωή, femme de, ibid. — Κωνσταντῖνος, fils de, ibid. — Μιχαήλ, Θεόδωρος, frères de, ibid.

κηπίον, 102, 23.

κηποπεριβόλιον, **97**, 5, 6, 11, 20, 27, 34, 35, 40, 52, 70.

κήπος, **97**, 21, 22, 25, 26, 28, 30, 35, 40, 41, 44, 45; **98**, 4, 8, 12, 18.

κηποτόπιον, **86**, 73, 279; **87**, 217; **91**, 23, 27, 29; **92**, 18, 20, 21; **94**, 35-36.

Κηπωρεΐα (τὰ), champ d'Iv à Kalamokopion,

κηπωρείον, **85**, 18; **86**, 201 (ὑπόποτον). κηπωρός, **97**, 15 (ἀνεπίληπτοι), 25, 27.

Κινοθέρνης (τῆς), lieu-dit près de Serrès, 85, 27.

κίων, 86, 447; διά κίονος, cf. λαυράτον.

Κλεισούριν, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 198.
Κλεπτάκης (Θεόδωρος ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 173. — Δημήτριος, fils de, ibid. — Μαρία, Καλή, filles de, ibid. — Δημήτριος, frère de, ibid. — "Αννα, bellesœur de, ibid. — Γεώργιος, Θεόδωρος, neveux de, ibid. — Μαρία, nièce de, ibid.

Κλωστογένης (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 85. — "Αννα, femme de, ibid. — 'Ασάνης, frère de, ibid. — Χρυσή, sœur de, ibid. — Μιχαήλ, beau-frère de, ibid. — 'Ιωάννης, neveu de, ibid.

Κλωστόμαλος, voisin à Hiérissos (1341), **86**, 175, 188.

Κοβαρᾶς, cf. 6 Θεόδωρος.

κοιλάς, 86, 355; App. IV, 8.

κοιλόν, mesure de capacité, 97 not., 48.

κοινόδιον, 93, 6.

Κολάρης, cf. Σχολαρίς.

Κολιλού (Μαρία ή), veuve, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), **86**, 230. — Δημήτριος, fils de, *ibid*.

Κολοχυνθᾶς, voisin à Hiérissos (1341), **86**, 138, 149.

κολοκύνθιον, citrouille, 97, 24.

Κολοχυνθώ (Θεοδώρα ή), veuve, parèque d'Iv à Gomatou (1341), **86**, 240. — "Αννα, fille de, *ibid*. — Γεώργιος, gendre de, *ibid*.

Κολώνης, ancien détenteur d'un bien à Radolibos (1341), 87, 164.

Κομανίτζης (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 28. — Βασίλειος, fils de, ibid. — Ζωή, bru de, ibid. — Καλή, fille de, ibid.

Κομανίτζης (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 186. — Μαρία, femme de, ibid. — Εὐδοκία, fille de, ibid. — Μιχαήλ, frère de, ibid. — Ἰωάννης, Μιχαήλ, neveux de, ibid. (87 B, 208 : fils de).

Κομανίτζης (Μιχαήλ ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 54. — Λέων, fils de, 87, 54, 55. — Βρυένιος, fils de, 87, 55.

— Θετοκώ, bru de, ibid. — Μιχαήλ, petitfils de, ibid.

Κόμανος, cf. Χόβολις.

Κομαροδίκεια, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 185. Κομήτισσα (χωρίον), en Chalc. or., 12, 18 et n. 142, 19, 28 et n. 226, 29, 31; 86, 125, 213, 215, 216, 218, 221, 226; 90 not. (Κομίτζα, Κομίτζιτα), 37; 94 not., 43; 100 not., 3, 4, 5, 7, 9, 13 (Παλαιὰ καὶ Νέα), 15, 17, 19, 23, 25, 27, 29; 101 not., 3, 5, 16; 103 not., 25 (Κουμήτισα); 104 not., 2, 7, 8, 9, 12 (Κομίτιτζα), 15, 19, 21, 24, 32, 36 (Παλαιὰ ἢ Νέα), 37; Νέα Κ., 28 et n. 227, 29; 104, 25; Παλαιὰ Κ., 18 n. 142, 28 et n. 226; 91, 7-8; 92 not., 11; 104, 4, 18; App. V, 5-6.

Κομιανός, voisin à Hiérissos (1341), 86, 111. Κομίτζα, Κομίτζιτα, Κομίτιτζα, ef. Κομήτισσα. Κομιτζιανός, ancien détenteur d'un bien à Xylorygion (1341), 86, 396.

Konstantin [Dejanović], seigneur serbe (1378-1395), 17; App. III, 189 (Kωstadin'), 190.

Κόνταρις (Ἰωάννης ὑφαντης δ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 87. — Εἰρήνη, femme de, ibid. — "Αννα, fille de, ibid. — Δημήτριος, gendre de, 86, 88. — Μιχαήλ, petit-fils de, ibid.

Κονταρίτζης (Μιχαήλ δ), gambros de Komanitzès M., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 56. — Σταματική, femme de, ibid. — Ἰωάννης, fils de, ibid. — Δημήτριος, Βασίλειος, fils de, 87, 57.

Κοντοδράκη (τοῦ), village à Lemnos, 29; 99 not. et fig. 2, 4, 7, 19, 20.

Κοντολάγγαδον, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 193.

Κοντορεπάνης (Ἰωάννης ό), parèque d'Iv à Κατό Bolbos (1341), 86, 323. — Μαρία, femme de, ibid. — Δημήτριος, fils de, ibid. — Θεοδώρα, veuve, belle-sœur de, ibid.

Κοντοστέφανος (Γεώργιος), cf. Καλαμέας.

Κοντούτζικος, cf. 3 Ζωή.

Κόντραδος (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 103. — Ζωή, femme de, ibid. — Σταμάτης, fils de, ibid. — Μιχαήλ, fils de, 87, 103, 104. — Χρυσή, bru de, 87, 104; 87 B, 115: Ζωή. — Δομπράνα, bru de, 87, 104. — Ἰωάννης, petitfils de, ibid. — Ζωή, petite-fille de, ibid.

Κόντρεος (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 148. — Καλή, femme de, ibid. — Βασίλειος, fils de, ibid. — 'Ασάνης, frère de, 87, 149.

Κοραχοφωλέα, bien d'Iv près d'Hiérissos, 86, 164. — lien-dit, 86, 195.

Κορασής (Θεόδωρος Τζερνέας δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 199. — Βασίλειος, fils de, ibid. — Μιχαήλ, frère de, ibid.

Κορεμίστα, bien d'Iv dans la région du Pangée, 10 n. 69, 12, 15, 19, 20, 35, 37 fig. 1; 90, 24; 91, 40 (Γορεμίστα); 92, 26 (id.); 94, 28 (Κορεμίτζα).

Koρμίστα, village dans la région du Pangée (nom actuel), 35 (= Korèmista).

Κορμός, prêtre, voisin à Hiérissos (1341), 86, 104, 186.

κορυφή, **86**, 56; **99**, 18, 24.

Κοσινιτζιώτης, cf. Δούδιμος (Μ.).

Κόταδος (Κόμης? ό), donateur à Iv d'une terre sise à Lemnos (xv° s.?), 99, 4, 7, 12.

Κοτζάχιον, village dans la vallée du Strymon, 12, 13, 14 et n. 92, 19, 20, 37 fig. 1; 87 not.; 89 not., 20; 90 not., 10 (Κουτζάχιον); 91 not., 63; 92, 38; 94 not., 13 (Κουτζάχιον). Κουδούχλεια, cf. "Αγιος Γεώργιος.

Κουβούκλια, village près de Serrès, 35.

Κουχουνάρης (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 88. — Θεοδώρα, femme de, ibid. — 'Αθανάσιος, fils de, ibid. — Μαρία, belle-sœur de, 86, 89.

Κουχουριτζία (Μαρία ή), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 18. — Σταματική, "Αννα, filles de, ibid. — Γεώργιος, gendre de, 87 B, 22.

χουλᾶς, citadelle, **85**, 25.

Κουλέρα, cf. 7 'Ιωάννης.

Κουλιλής, voisin à Hierissos (1341), 86, 156, 157.

Κουράτωρ (Κυριαχός δ), voisin à Hiérissos (1341), **86**, 191.

Κουρδοελένης (τῆς), ruisseau près d'Hiérissos, **86**, 127.

Κούριλας, voisin à Hiérissos (1341), 86, 182. Κουρούνη (τοῦ), village (?) à Lemnos, 99 not. et fig. 2, 20.

Κουρτζουκλός, cf. Τζαλύπαρις.

Κουτλουμουσίου (μονή τοῦ), 28 η. 222.

κουτουλός, εί, δρῦς.

Κοχλιαρᾶ (τοῦ), monastère, **102**, 20; App. IV, 13 **5** 2 Μάξιμος, 1 Νικόδημος.

Κοχλιαρᾶς, voisin à Hiérissos (1341), 86, 202. Κοχλομίτης, vendeur à Radolibos (av. 1341), 87, 217.

κραββατή (ὑπόκλημος), **86**, 239, 242, 267, 276-277, 283.

Κρᾶχος (Γεώργιος ὑφαντής ὁ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86, 81. — Εἰρήνη, femme de, ibid. — Κωνσταντῖνος, fils de, ibid. — Καλή, fille de, ibid. — Γεώργιος, gendre de, 86, 82.

Κρανέα, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 197. Κρασᾶς, voisin à Hiérissos (1341), 86, 179. Κρασοπώλης, voisin à Hiérissos (1341), 86, 122.

κράτος, de l'empereur, **89**, 42; **90**, 71; **91**, 110; **94**, 89; App. V, **3**6.

κρημνά (τὰ), **86**, 108.

κρημνός, **86**, 109, 221 (&ληθινός), 222 (παραθαλάσσιος).

×ρήνη, App. IV, 8.

κρίνω, -ομαι, 98, 15, 16; 100, 23; 101, 8, 10. κρισιμόγραφον, 98, 3, 21.

χρίσις, **97**, 8, 43; **98**, 17, 20; **101**, 2; **103**, 27.

Κριστίλας, donateur d'un bien à Iv († av. 1341), 85, 25.

Κριτάχης, référendaire [de la métropole de Serrès] (fin du x111°-début du x1v° s.), 85, 13.

Κρίτζης, voisin à Hiérissos (1341), **86**, 141, 142.

Κριτζίλας, voisin à Hiérissos (1341), **86**, 188. χριτήριον, **98**, 10; **100**, 12.

Κρομμυδᾶς, mont près de Gomatou, **86**, 296. κρόμμυον, oignon, **97**, 23.

Κρούσοδα, lieu-dit près d'Hiérissos, **86** not., 181-182.

Κρυδιτζιώτης, cf. Παλαιολόγος (Μ.). Κρυοπηγαδίτης, voisin à Hiérissos (1341), 86,

Kτενίων (τῶν), lieu-dit dans la région du Pangée, 87 not., 239.

κτῆμα, 85, 3; 86, 456; 87 not., 236 (ἀρχοντικὰ καὶ στρατιωτικὰ), 237; 88, 7, 30; 89, 11, 12, 19, 28, 33, 34-35 (μοναστηριακόν, ἀρχοντικόν); 90, 5, 40, 43, 44, 46, 48, 54, 64, 65; 91, 5, 22, 33, 68, 75, 94, 98; 92, 9, 18, 23, 51; 94, 7, 54, 60, 74; 95, 7; 97, 32, 33, 62, 67, 68, 73, 75-76, 78, 79; 102, 23; App. V, 3, 25, 28, 30.

κτήνος, 103, 25.

κτήτωρ, 95, 5 et app. **κτίζω, 97,** 44, 47, 56.

κτίσμα, 97, 46, 49.

κτίστης, **86**, 6; cf. 12 Ἰωάννης.

Κτίστης, voisin à Mélintzianè (1341), 86, 10 (= 12 Iôannès?).

κυδωνέα, 86, 72.

Κυναριώτης, ancien parèque de Sénaclièreim, voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 340, 344.

1 Κυπριανός, liiéromoine, ecclésiarque de La (1419), 96, 20.

 Κυπριανός, moine de Κôphou (1525), App. IV, 13.

Κυπριανός (Στάνος δ), cf. 5 Καλή.

Κυραννίτζα, lieu-dit près de Serrès, 89, 23; 90, 14 (Γεράνιτζα); 94, 17 (id.).

Κυριακή, cf. Πολυπρίκης.

Κυριακός, parèque d'Iv à Katô Bolbos (av. 1341), 86, 311.

2 Κυριακός, gambros de Pissianos G., parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 77. — Μαρία, femme de, ibid. — Γεώργιος, 'Ιωάννης, fils de, 86, 78. — "Αννα, fille de, ibid.

3 Κυριακός, voisin à Hiérissos (1341), 86, 194.

4 Κυριακός ὁ γαμβρὸς τοῦ Δεμέτου, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86 not., 89.
 — Καλή, femme de, 86, 89.
 — Θετοκώ, Θεοδώρα, filles de, ibid.
 — Ἰωάννης, gendre de, 86, 90.

Κυριαχός, cf. 'Αειτάνης, Βραχνός, 7 Γεώργιος, Γομαρᾶς, Γονικάτζης, 5 Εἰρήνη, Καλόθετος, Κουράτωρ, Μακροποδάρης, Μερζιάνος, Μπούρης, 'Ρώσσα, Τζιμούρης.

χυριεύω, détenir, 101, 15; 104, 7 (χυριοτεύω), 14.

Κυρίλας (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 198; 87 B, 221: Γερίλας (Ἰ.). — Καλή, ſemme de, 87, 198. — Εἰρήνη, fille de, ibid. — Θεόδωρος, gendre de, ibid.

χύριος, **102**, 8-9 (τέλειοι).

κυριότης, 91, 76 (μόνιμος καὶ διηνεκής), 95 (id.); 92, 43; 97, 70 (ἀναφαίρετος); 100, 27; 102, 12; 104, 20; App. V, 28-29 (μόνιμος καὶ διηνεκής).

χυρίως, 100, 7, 18.

Κύρου (τοῦ), cf. "Αγιος Νικόλαος.

κῶδιξ, 93, 81.

Κωκαλᾶς, voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 312.

Κωκαλᾶς (Μιχαἡλ τζαγκάρης δ), parèque d'Iv
 à Katô Bolbos (1341), 197; 86, 312.
 Μαρία, femme de, ibid.
 Γεώργιος, fils de,

ibid. — Θεοδώρα, Καλή, filles de, 86, 313. — 'Αγαπητός, gendre de, ibid. — Δημήτριος, petit-fils de, ibid. — Καλή, petite-fille de, ibid.

Κωκάλης (Ἰσαὰκ), locataire d'Iv à Thess. († av. 1341), 86, 449.

Κωνστάκης, cf. 4 Μαρία.

1 Κωνσταντῖνος, frère de Mposakos B., parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 227. — 'Ρωσάννα, femme de, ibid. — 'Ιωάννης, frère de, ibid.

2 Κωνσταντῖνος, gambros de Krakos G., parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 82. — "Αννα, femme de, ibid.

3 Κωνσταντῖνος ὁ γαμθρὸς τοῦ Φωτεινοῦ, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 24-25; 87 B, 29: Κ. ὁ γ. τοῦ Φώτη. — Ζωή, femme de, 87, 25. — Γεώργιος, frère de ibid. (87 B, 30: beau-frère de). — Καλή, fille de, 87, 25.

4 Κωνσταντίνος ὁ υίὸς τοῦ Στεφάνου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 171. — Δημήτριος, Στέφανος, frères de, ibid. — Μαρία, sœur de, 87, 172.

Κωνσταντίνος (παπᾶς), cf. Καλούδης.

Κωνσταντίνος, cf. 1 "Αννα, Βαράδης, Βασίλειος, 7 Βασίλειος, Βάσκος, Βοριλία (Κ.), 1 Γεώργιος, 10 Γεώργιος, 13 Γεώργιος, Γεώργος, 9 Δημήτριος, 12 Δημήτριος, Δοκιανός, Δραγίνας, 2 Ειρήνη, 5 Ειρήνη, Θασίτης, Θεασίτης, 1 Θεοδώρα, 2 Θεόδωρος, 4 Θεόδωρος, 6 Θεόδωρος, Θηριανός, 4 'Ιωάννης, 'Ιωάννης, Καραντηνός, Κατζίμπουλος, Κεγχρέας (Ν.), Κεχρέας, Κρᾶχος, Λαχανᾶς, Λέστιτζας (Θ.), Λουκάνος, Μακεδών, 4 Μαρία, Μαρινία, Μαυράκης, Νικούλιτζας, Μόδεστος, Μοναχός, Εανθόπουλος, Ξηράκης, Πασχάλης (Ί.), Παφλαγών, Πρεβεστηνός, 'Ραδίλας (Μ.), Σακελλάριος, Σγούρος, Σέρβος, Σκαπελιώτης, Σκοπελιώτης, Σκοτζίλας (Γ.), Σουλεανίκος, Σπανός, Σπαστρικός, Τζάγγαρις, Τζιμούρης, Τρανοσπήτης, Φότκος, Χόβολις.

Κωνσταντώ, ancienne détentrice d'un bien à Hiérissos (1341), 86, 194.

Κώνστας, frère de Kalospètos Th., parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 219. — Εἰρήνη, femme de, ibid. — Θεοδώρα, Καλή, filles de, ibid.

Κώνστας, cf. Καλόσπητος.

Κώνστιτζας (Λέων δ), cf. 20 'Ιωάννης.

Κώνστιτζας, cf. 8 Βασίλειος.

Κωφός, cf. 5 Μαρία.

Κωφοῦ (τοῦ), monastère, 102, 20; App. IV, 13 ¶ 1 Γαβριήλ, 2 Κυπριανός.

λαγήνιον, mesure de capacité, **97** not., 48. λαγκάδιον, **104**, 19.

λαϊκός, 100, 33.

Λακᾶ (τοῦ), lieu-dit près d'Hiérissos, 86 not. (pour Βλακᾶ), 191.

Λακεδαιμονίας [μητροπολίτης], 100, 23-24. λακινία, troupeau, 103 not., 26.

λακκάς, 86, 386.

λάκκος, **86**, 60; **91**, 50; **92**, 30; App. V, 15. λακκόσταμα, marais, **86**, 62.

Λαμπηνός, voisin à Hiérissos (1341), 86, 197. Λαμπρηνή, cf. Φλεβοτόμος.

Λαμψακηνός, cf. 4 Ζωή.

Λάρναξ, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 207. Λάσκαρις (Γεώργιος δ), propriétaire à Kontobrakè (milieu du xv° s.), 99 not., 22.

Λάσκαρις (Ἰωάννης δ), propriétaire à Kontobrakè (1430), 99 not.

Λατίνος, cf. Ταρχανειώτης.

λαύρα, 103, 18 (βασιλική μεγάλη).

Λαύρα, monastère, 8 et n. 55, 23, 28 n. 222; 86, 198, 293, 294, 303, 399, 414, 418; 96, 2-3 (βασιλική μεγάλη Λ.), 17 (id.), 20 (id.) 5 1 'Αθανάσιος, Γεννάδιος, 3 Γρηγόριος, 4 Γρηγόριος, 1 Θεοφάνης, 1 'Ιωσήφ, 1 Κυπριανός, 1 Μαλαχίας, 1 Μητροφάνης, Μωθσής, Σίμων.

λαυράτον, 86, 56, 58, 219 (παλαιόν πλατύ), 293, 348 (παλαιόν λίθινον μέγα), 358-359 (id.), 365 (παλαιόν), 366 (παλαιόν λίθινον), 368 (ἐπίπλατον), 369 (ἐπίπλατον τετράγωνον λίθινον), 371 (τετράγωνον λίθινον), 417 (διὰ κίονος), 418.

Λαυρέντιος, représentant d'Iv (1492), 27, 40; 101, 14.

Ααχανᾶς, voisin à Mélintziane (1341), 86, 49. Λαχανᾶς (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 188. — Μαρία, femme de, ibid. — Κωνσταντίνος, Γεώργιος, fils de, ibid.

Λαχανᾶς, cf. Βελκονᾶς. λάχανον, 97, 23, 29. Λεάσκου (τοῦ), cf. 1 'Αγίων 'Αναργύρων. Λεβούνης (Νικόλαος δ), jardinier à Thess. (1421), 97, 15.

λειτούργημα, 93, 44-45.

Λειψοχώριον, village dans la vallée du Strymon, 86, 59, 61.

Αέμακας (Νικόλαος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 63. — Εἰρήνη, femme de, ibid. — Βρυένιος, Μιχαήλ, Γεώργιος, fils de, ibid. — Βασίλειος, frère de, ibid. — Μαρία, belle-sœur de, 87, 64. — Μιχαήλ, Νικόλαος, neveux de, ibid.

Λέστιτζας (Θεόδωρος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 58. — Καλή, femme de, ibid. — Κωνσταντίνος, fils de, ibid.

Αέστιτζας (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 205. — Δραγάνα, femme de, ibid. — Βασίλειος, ᾿Ασάνης, fils de, 87, 206.

Λευκία, lieu-dit près de Thess., **86**, 442. λευκός, cf. σύνορον.

Λεώκας, cf. 9 Γεώργιος.

Λέων ... ὁ γαμβρὸς Πασχάλη τοῦ Κεγχρέα, prêtre, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 4. — Ζωή, femme de, ibid. — Ἰωάννης, Μιχαήλ, Νικόλαος, fils de, ibid. — Μαρία, fille de, ibid.

Λέων, cf. Ζερδός, 13 Ἰωάννης, 20 Ἰωάννης, Κομανίτζης (Μ.), Σουγλέας, Τζαπίμαχος.

Λημνος, île, 29; 99 not., 2.

Λιβάδια, lieu-dit près d'Hiérissos, 12, 13; 86, 101.

λιδάδιον, **86**, 192, 220, 335-336 (ἐπίπεδον); **102**, 10, 24; **104**, 25, 26.

Λιβοδιστοῦ (τοῦ), lieu-dit près de Serrès, 85 not., 16.

Αίγγουρις (Βασίλειος δ), neveu de Choudinas I., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 153. — "Αννα, mère de, 87, 154. — Θεοδώρα, sœur de, ibid.

Αίγγουρις (Νιχόλαος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 86. — Θεοδώρα, femme de, ibid. — Γεώργιος, fils de, ibid. — Καλή, fille de, ibid. — Εἰρήνη, veuve, belle-sœur de, ibid. — Μιχαήλ, Θεόδωρος, neveux de, ibid. — Μαρία, veuve, belle-sœur de, 87, 87. — Μιχαήλ, neveu de, ibid. λιγέα, 86, 161.

λίθινος, cf. λαυράτον, όροθέσιον, σύνορον. λιθόστρωτος, cf. τύμδη.

λιθοσωρεία, 86, 59, 60, 106, 386, 402.

Αιμάρας (Θεόδωρος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 45. — Καλή, feinme de, *ibid*.

λιμήν, 86, 207, 223.

λίμνη, 86, 53.

Λιμνίν, lieu-dit à Lemnos, 99 not., 14. Λιμοτωάννης, voisin à Hiérissos (1341), 86,

Λιναρᾶς, cf. 7 Βασίλειος, 3 Νικόλαος. λινέλαιον, 97, 49.

λινοβροχεῖον, 86, 51, 99, 332, 338, 376.

Λινοδροχείου (μονή τοῦ), en Chalc. occ., 86, 384, 388.

Αίπαρις (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 36. — Μαρία, femme de, ibid. — Καλή, fille de, ibid.

λίτρα, unité de superficie, **86**, 136, 279, 427, 434, 443, 445.

λίτρα, mesure de capacité, **102**, 10 (λ. μεγάλη); App. IV not., 5.

λογαριαστής τῆς αὐλῆς, 86, 407.

Λογγός, lieu-dit près d'Hiérissos, 31 et n. 246, 32.

Αοσνίκης (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 181; 87 B, 201: Σλονίκας (Ἰ.). — Καλή, femme de, 87, 181. — Δημήτριος, Βασίλειος, fils de, ibid. — Μαρία, fille de, ibid. — Ἰωάννης, gendre de, ibid.

Λουκάνος, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 39. — Εξρήνη, femme de, ibid. — Κωνσταντίνος, Φωτεινός, fils de, ibid.

Λουκᾶς, cf. 3 Θεόδωρος.

λούστρα, ruisseau, 86, 390.

Λοῦτκος, cf. 5 Σταμάτης.

Λυχομμάτης, cf. 21 'Ιωάννης.

Αυκόσχισμα, 91, 56; 92, 34.

Λυκοσχίσματος (κατεπανίκιον), 87 not., 232. λυσιτελής, 92, 2.

Μαγγούρης (Ἰωάννης δ), voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 343.

Μαγειδιώτης (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Mèlintzianè (1341), 199; **86**, 4, 36, 47. — Μιχαήλ, fils de, **86**, 5.

Mαγουλα, skite, 5 et n. 25.

Mαδαρίτης, détenteur de biens en Mac. or. (1318), 15; 91 not., 66; 92, 40.

μαϊούνιον, laitue, 97 not., 23.

 Μακάριος ὁ Προμουντηνός, moine, donateur d'un bien à Iv (1re moitié du xive s.), 91 not., 59; 92, 36.

 Μακάριος, hig. d'Iv, métropolite (1392, 1394), 4, 39.

3 Μακάριος, hiéromoine et pneumatikos d'Iv (xive-xve s.), 95, 19.

4 Μακάριος, moine d'Iv (xive-xve s.), 95, 21.

5 Μακάριος, hiéromoine, pneumatikos d'Iv (1400), 7, 39.

6 Μακάριος, moine de Samôna (1500), 102, 21.

7 Μακάριος, hig. de Chi (1501), 103 not.

8 Μακάριος, moine de Xystrè (1525), App. IV, 13.

μακαρίτης, **91**, **55**, **62**; **92**, **34**, **37**; **94**, **6**, **51**, **67**, **76**; **97**, **13**; App. V, **19**.

Μακεδών (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 143. — Ζωή, femme de, ibid. — Κωνσταντίνος, frère de, ibid. — Μαρία, belle-sœur de, ibid.

Μακεδών, cf. 8 Ἰωάννης, 14 Ἰωάννης.

Μακρά 'Ομαλία, lieu-dit près d'Hiérissos, 86,

Μαχρῆς (Θεόδωρος δ), jardinier à Thess. (1421), 97, 15-16, 21, 27.

Μαχρονικόλαος (Γεώργιος), ὁ γαμθρὸς Καλῆς τῆς τοῦ 'Ράπτου, parèque d' Iv à Mélintzianè (1341), 199; 86, 17. — Μαρία, femme de, 86, 18. — "Αννα, fille adoptive de, ibid. — 'Ιωάννης, gendre de, ibid.

Μακροποδάρης (Κυριακός δ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 254-255. — Εἰρήνη, femme de, 86, 255. — Θεοδώρα, fille de, ibid.

Μακρός ('Ιωάννης ό), parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 314. — 'Αθανάσιος, fils de, 86, 314-315. — Μαρία, Χωνιάτισσα, filles de, 86, 315. — Δημήτριος, gendre de, ibid.

Μακροῦ (τοῦ), monastère, **102**, **19**; App. IV, **12 5** 2 Μητροφάνης.

Μαλανίας (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 34. — Ζάριτζα, femme de, ibid.; 87 B, 40: Ζωρίτζα. — Βασίλειος, fils de, 87, 34. — Γεώργιος, fils de, 87 B, 40. — Γεώργιος, neveu de, 87, 34; 87 B, 40 et app.: Θεόδωρος.

1 Μαλαχίας, hiéromoine de La (1419), 96, 21.

2 Μαλαχίας, kathig. d'Iv (1501, 1503), 22, 40; 103 not., 20.

Μάλης, cf. 3 Καλή.

Mάλουκα, village dans la vallée du Strymon, 12, 13, 14, 37 fig. 1.

- Μάμαλις, voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 343.
- Μαναστρᾶς (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 251. Εὐφροσύνη, fille de, 86, 251-252.
- Μανδροτωάννης (Δανιήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 99. Μαρία, femme de, ibid. Ἰωάννης, Θεόδωρος, fils de, ibid. Ζωή, "Αννα, filles de, ibid.

Μανοηλάχης, voisin à Mélintzianè (1341), 86, 20.

- Μανουήλ [II] ὁ Παλαιολόγος, 18; 98 not.
- Μανουήλ ὁ άλιεύς, voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 342.
- 2 Μανουήλ ... ὁ υίὸς Μιχαήλ τοῦ..., prètre, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 40.
   Νικόλαος, Γεώργιος, fils de, ibid. "Αννα, fille de, 86, 40, 41. Εἰρήνη, fille de, 86, 40. Χορηγᾶς (Γεώργιος ὁ), gendre de, 86, 41.

Μανουήλ, cf. 10 Μιχαήλ.

Μαντζαδίνος (Σταμάτης δ), parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 197; 86, 319. — ΕΙρήνη, femme de, ibid. — cf. Γρίδας (Γ.).

 Μάξιμος, métropolite de Thess. (1486/87-1511/12), 101 not., 1.

- Μάξιμος, hiéromoine de Kochliara (1525),
   App. IV not., 13.
- 3 Μάξιμος, prétendu prohig. d'Iv, 4 n. 9. Μαραδίντζη, village dans la vallée du Strymon, 86, 54, 56-57.
- Μαραδυζόλαχχος, lieu-dit près de Mélintzianė, 86, 64.
- Μαργαρίτης (Μιχαήλ), ό γαμβρός τοῦ Πετρούνη, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 193.

   Ἰωάννης, fils de, ibid. Εἰρήνη, fille de, ibid.

Μάρθα, cf. 'Αετονία.

- 1 Μαρία, veuve, nymphè de Ptôcharès T., parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 225. Ίωάννης, fils de, ibid. Καλή, fille de, ibid.
- 2 Μαρία ... ή θυγάτηρ τοῦ Καδαζοῦ, ή γυνη Νικήτα τοῦ Πελεκάνου, veuve, parèque d'Iv à Mélintziane (1341), 199; 86, 11-12. Εἰρήνη, fille de, 86, 12. Θεόδωρος, gendre de, ibid.
- 3 Μαρία ... ή τοῦ Καχοιωάννου, veuve, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 79. Γεώργιος, fils de, ibid. Δημήτριος, 'Ιωάννης, fils de, 86, 80.

- 4 Μαρία ... ή τοῦ Κωνστάκη, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 73. Κωνσταντῖνος, Γεώργιος, fils de, *ibid.* Μιχαήλ, fils de, 87, 74. Εὐδοκία, Καλή, Μαρία, filles de, *ibid*.
- 5 Μαρία ... ή τοῦ Κωφοῦ, veuve, parèque d' lv à Katô Bolbos (1341), 86, 316. — "Αννα, fille de, ibid.
- 6 Μαρία ... ή τοῦ Πέτρου, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 87. Γεώργιος, fils de, 87, 87, 88. Ἰωάννης, Βασίλειος, fils de, 87, 88. Καλή, Καλή, "Αννα, brus de, ibid.
- 7 Μαρία ... ή τοῦ Πρύμπου, veuve, parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 228.
   ΄Ιωάννης, fils de, ibid. Πρύμπος, fils de, ibid.; 87 B, 255: Μιχαήλ. Μαρία, fille de, 87, 228.
- Μαρία, cf. 1 'Ανδρέας, 2 'Ανδρέας, 3 "Αννα, 4 "Αννα, Βαράδης (Κ.), Βαράδης (Ν.), Βαστραλίτης, Βελχάνος, Βεργῆς, Βοίλας, Βολερηνός, Βοριλία, Βούλγαρος, Γερίλας, Γεωργία, 1 Γεώργιος, 2 Γεώργιος, 3 Γεώργιος, 4 Γεώργιος, 5 Γεώργιος, 6 Γεώργιος, 7 Γεώργιος, 10 Γεώργιος, Γεώργος, Γλυκύς, Γομαρώ (Θ.), Γομαρώ (Κ.), Γονικάτζης, Γρίβιτζας, Δαυίδ, Δείπνας, 1 Δημήτριος, 2 Δημήτριος, 3 Δημήτριος, 4 Δημήτριος, 5 Δημήτριος, 7 Δημήτριος, 9 Δημήτριος, 10 Δημήτριος, Διψανία, Δούδιμος (Γ.), 2 Εἰρήνη, 1 Εὐδοκία, 2 Εὐδοκία, Ζαχαρίας, Ζερβός, 2 Ζωή, 2 'Ηλίας, 1 Θεόδωρος, 4 Θεόδωρος, 6 Θεόδωρος, 7 Θεόδωρος, 1 Θετόχιος, Θηριανός, 5 Ἰωάννης, 13 Ἰωάννης, 14 Ἰωάννης, 15 Ἰωάννης, 16 'Ιωάννης, 17 'Ιωάννης, 20 'Ιωάννης, Καλαμαρᾶς, Κάλενος, Καλούδης (Ί.), Κανονίτης, Καραδᾶς, Καρανία, Καραντηνός, Κατζαρώ, Κατζίμπουλος, Κεγχρέας ('Ι.), Κεγχρέας (Ν.), Κλεπτάκης, Κολιλού, Κομανίτζης (Ί.), Κοντορεπάνης, Κουκουνάρης, Κουκουριτζία, 2 Κυριακός, Κωκαλᾶς, 4 Κωνσταντίνος, Λαχανᾶς, Λέμακας, Λέων, Λίγγουρις (Ν.), Λίπαρις, Λοσνίκης, Μακεδών, Μακρονικόλαος, Μακρός, Μανδροϊωάννης, 4 Μαρία, 7 Μαρία, Μηνᾶς (Ν.), Μισουράς, 2 Μιχαήλ, 4 Μιχαήλ, Μοναχός, Μουζάκης, Μιχαήλ, Μουρζούλιακος, Μπερζολοζᾶς, Μποσάκος, Μποχᾶλος, Μυριστικός, Νεστζέστανος, 4 Νικόλαος, 5 Νικόλαος, Πάγκαλος, Παρασκευᾶς, Πατζακωτός (Δ.), Πατζακωτός (Ί.),

Πατζούρης, Πεδιάχος, Πομπίτζης, Ποταμίτης, Πράδιτζας, Πρεβεστηνός, Πρεστιάχος, 'Ραδίλας (Θ.), 'Ραδίλας (Μ.), 'Ραδολιθηνός, Σακελλάριος, Σ θλά θ ος, Σθλάβος Σαπωνώ, Σκαπελιώτης, Σκοπελιώτης, Σκοτζίλας (Γ .), Σκούζαρης, Σούσουρος, Στανούλα, Σχολαρίς, Τζάγγαρις, Τζαπίμαχος, Τζέλης, Τζιμούρης, Τζυχνογούλης, Τηγάνης, Τουρμπασᾶς, 'Υαλέας, Φλεβοτόμος, Τρανοσπήτης, Χαλχεόπουλος, Χουδίνας, Ψαλειδιώτης.

Μαρινία ... ἡ τοῦ Βαράδη, venve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 125. — Κωνσταντῖνος, fils de, ibid. — "Αννα, Καλή, filles de, 87, 126.

Μαρίτζα, cf. 9 Βασίλειος.

μαρμάρινος, cf. σύνορον.

Μάρμαρον, lien-dit près d'Hiérissos, **86**, 188. Μαρουλιάνος, paysan à Lemnos (1430), **99** not., 11, 14, 22.

μαρτυρία, 97, 31, 60; 102, 18.

μαρτυρῶ, **97**, 6, 19, 25, 31, 33, 35, 44, 46-47. μάρτυς, **97**, 4-5 (γνωστικοί καὶ εὐυπόληπτοι), 14, 25, 33, 34, 52, 61-62 (ἀπαράγραπτοι καὶ εὐυπόληπτοι), 64.

Μασγιδᾶς (Ἰωάννης Δούκας δ), donateur à Iv d'un bien sis à Kotzakion (1324), 14; 91 not., 51, 63; 92, 30, 39; App. V, 15.

Μασθλάρης, voisin à Hiérissos (1341), 86, 201. Ματθαΐος, hiéromoine d'Iv (xιν^e-xve s.), 95, 19.

Μαυράχης (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 116. — "Αννα, femme de, ibid. — Θεόδωρος, Κωνσταντῖνος, fils de, ibid. — Σεμάνος, fils de, ibid.; 87 Β, 128: Συρμπάνος. — Θεοδώρα, bru de, 87, 116. — Μιχαήλ, Ἰωάννης, petits-fils de, 87, 117.

Μαυρίκιος, cf. 1 "Αννα.

Μαυρικώ (Εἰρήνη ή), voisine à Hiérissos (1341), **86**, 182.

Μαυροϊωάννης, fils de 2 Théodôros, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 132. — Ζωή, femme de, ibid. — "Αννα, Καλή, filles de, ibid.

Μαυροϊωάννου (τοῦ), lien-dit près d'Hiérissos, 86, 186.

Μαυρόλιθος, borne à la Sainte-Trinité, **86**, 382. Μαυρομμάτης (Δημήτριος δ), jardinier à Thess. (1421), **97**, 22, 28.

μαύρος, cf. σύνορον.

Μαυροχώριον, bien d'Iv près d'Hiérissos, 86

not., 109-110, 173, 176, 177.

Μαχαιρᾶς (Δημήτριος ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), **87**, 25. — Θεοδώρα, femme de, *ibid*. — 'Ελένη, fille de, **87**, 26.

Μαχαιρᾶς (Μιχαήλ ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 175. — Ζωή, femme de, ibid. — Ἰωάννης, Μιχαήλ, fils de, 87, 176. μέγα χωράφιον, cf. Τύμβης.

Μεγάλη Έχχλησία, le patriarcat, 104 not., 1, 35 (άγία χαθολική), 40, 41, 42.

μεγάλη ἐχχλησία, cf. Πρωτᾶτον.

μέγας οἰχονόμος, du patriarcat, 104, 40 ¶ 15 Γεώργιος.

μέγας σχευοφύλαξ, du patriarcat, 104, 41 ¶ 12 Μιγαήλ.

μέγας χαρτοφύλαξ, d'une métropole, 97, 85 ¶ Πρεδεζιάνος.

Μεζτζετζαμβούκ, cf. Mzetjabouk.

Mειζομάτης, paysan à Leinnos (milieu du xv° s.), 99 not., 8.

Μελανία, cf. 2 Φωτεινός.

Μελένικος, MeInik (κάστρον), 37 fig. 1; 88, 2; 90 not., 22-23, 23-24, 24; 91, 39; 92, 26; 94 not., 26, 28.

Μελέτιος, évêque de Campanie (1421), 97, 84. μελετῶ, 100, 5, 13.

Μελίντζιανη, Μελίντζιανις (χωρίον), dans la vallée du Strymon, bien d'Iv, 11, 12, 15 et n. 107, 16, 19, 20, 33, 37 fig. 1; 86 not. (Μελίντζανη), 4; 88, 10; 89, 24 (Μελίτζιανις); 90, 25; 91 not., 30, 85, 90; 92, 21, 47, 52; 94, 29.

Μελισσηνός, cf. 6 Σταμάτης, Τζερνέας. Μελισσηνοῦ (τοῦ), lien-dit près d'Hiérissos, 86, 195.

μελίσσιον, **86**, 44, 233, 264, 279; **87**, 33, 100, 221, 228; **90**, 51.

μελισσοεννόμιον, impôt, 86, 288, 331; 87, 239. Μελισσουργεῖον, métoque d'Iv près de l'Athos, dédié à saint Nicolas, 18 n. 142, 28 et n. 226; 86, 226 (τοῦ ᾿Αγίου Νικολάου); 90 not., 37 (Μ., δ ἍΑγιος Νικόλαος); 91, 8; 92 not., 11; 94, 43 (Μ. τοῦ ʿΑγίου Νικολάου); 104 not. (δ ἍΑγ. Νικ. εἰς τὸ Μ.), 3 (τοῦ ʿΑγ. Νικ.), 19 (id.), 20 (ἍΑγιος Νικόλαος); Αρρ. V, 6.

Μελιτᾶς, voisin à Hiérissos (1341), 86, 143. Μενικέως (ὅρος τοῦ), le Ménoikion, 85, 6. Μερζάνος, voisin à Hiérissos (1341), 86, 184. Μερζιάνος ὁ Κυριακός, voisin à Hiérissos (1341), 86, 113.

Μερχούριος, cf. 8 Μιχαήλ. μεσιτεία, **104**, 18.

μετοχή, 100, 16.

μετόχιον, 85, 3, 17, 28; 86, 101, 225, 300, 304; 88 not., 12, 17, 18, 21; 89, 25; 90 not., 5, 7, 9, 10, 13, 15, 16, 18, 22, 23, 25, 27, 29-30, 33, 35, 40, 43, 48, 55, 64, 66; 91, 9, 15, 29, 32, 68, 74-75, 82, 94; 92 not., 12, 14, 21, 22, 46, 51; 94 not., 7, 9, 11, 13, 16, 18, 19, 21, 22, 26, 27, 29, 31, 34, 38, 40, 54, 60, 73; 98, 2, 9; 100, 9, 19; 104, 20; App. V, 7, 19, 25, 28.

Μετόχιον Τσιφλικίου, en Chalc. or. (nom moderne), 32.

Μετοχίτης ('Ανδρόνικος), arclionte à Thess. (1421), 97, 14.

μετριότης, du patriarche, **92**, 49, 56; **93**, 33, 35, 50, 56, 76, 80; **100**, 11, 34. — d'un métropolite, **101**, 24.

μέτρον, unité de mesure, pour le vin, 102, 10. Mzetjabouk, seigneur géorgien, frère de Kaikhosro Ier, bienfaiteur d'Iv († av. 1510 ou 1515), 23, 24, 26 (Μεζτζετζαμδούκ).

Μηδείας [μητροπολίτης], 100, 24.

μήκος, 97, 36.

μηλέα, 86, 248.

Μηνᾶς, moine de Èsaïa (1525), App. IV, 14. Μηνᾶς (Νικόλαος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 81. — Μαρία, femme de, ibid. — Βασίλειος, fils de, ibid. — "Αννα, Στανούλα, filles de, ibid.

Μηνᾶς, cf. 5 Βασίλειος.

μήνυμα, 97, 59.

μηνύω, 97, 9, 11.

μήτηρ, 87, 7, 16, 154, 179.

μητρόπολις, 85, 12, 13; 97, 85,

μητροπολίτης, 90, verso; 93, 34 (ἰερώτατοι), 35-36 (ἰερώτατος), 59-60 (ἰερώτατοι); 101 not: ¶ 1 Διονύσιος, 25 Ἰωάννης, 2 Μακάριος, 1 Μάξιμος.

 Μητροφάνης, hiéromoine, père spirituel de La (1419), 96, 19.

2 Μητροφάνης, hiéromoine de Makrou (1500), puis prôtos (av. 1512/13), 102 not., 19; App. IV not., 12.

milost', privilège, App. III, 189, 190.

Mισαήλ, diacre, représentant d'Iv (1503), 27-28, 40; 104 not., 17.

μισθός, 97, 41-42.

Μισουράς ('Ιωάννης ό), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 242. — Μαρία, femme

de, 86, 243. — Μαρία, belle-fille de, ibid. — cf. Κατζικᾶς.

μιτάτον, 90, 51.

- Μιχαήλ, frère de Modestos K., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 122. — Σταματική, femme de, ibid.
- 2 Μιχαήλ, frère de Zerbos L., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 32. Μαρία, femme de, ibid. Βασίλειος, Νικόλαος, fils de, ibid. Γεώργιος, fils de, 87 B, 38. Καλή, fille de, 87, 32. Γεώργιος, frère de, ibid.
- 3 Μιχαήλ, gambros de Tèganès, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 39. — 'Αγγελίνα, femme de, ibid.
- 4 Μιχαήλ, prêtre, fils de 8 Géôrgios, parèque d'Iv à Mélintziane (1341), 199; 86, 31. — Μαρία, femme de, ibid.
- 5 Μιχαήλ ὁ γαμβρὸς τοῦ Τζαγκαρίου, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 97. — Μαρία, femme de, ibid.
- 6 Μιχαήλ ὁ τῆς 'Ελένης, parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 222. Θεοδώρα, femme de, ibid. 'Ιωάννης, fils de, ibid.
- 7 Μιχαήλ ὁ τῆς Εὐφημίας, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 13. "Αννα, femme de, ibid. Νικόλαος, fils de, ibid. Καλή, bru de, 87, 14. Στυλιανή, fille de, ibid.
- 8 Μιχαήλ Μερκούριος ὁ γαμβρὸς Βελκωνᾶ τοῦ Πρεδεστηνοῦ, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 139. Θεοδώρα, femme de, ibid. Γεωργία, belle-sœur de, ibid.
- 9 Μιχαήλ ὁ υἰὸς τοῦ Ζελιάνου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 215. Καλή, femme de, ibid. Γεώργιος, fils de, ibid.
- 10 Μιχαήλ ὁ υίὸς τοῦ Μανουήλ, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 132-133. Δραγούλα, sœur de, 87, 133. Γεώργιος, beau-frère de, *ibid*.
- 11 Μιχαήλ, frère de Laskaris G. (?), propriétaire à Lemnos (milieu du xv°s.), 99 not., 22.
- 12 Μιχαήλ, prêtre, grand skeuophylax du patriarcat (1503), 104, 41.

Μιχαήλ ὁ Κρυβιτζιώτης, cf. Παλαιολόγος. Μιχαήλ, cf. "Αγγελος, Αίνείτης, 'Ανδρουβλιανός, Βαράδης (Ν.), 2 Βασίλειος, Βαστραλίτης, Βελκάνος, Βλάχος, Βοριλία (Κ.), Βούλγαρος, 4 Γεώργιος, 6 Γεώργιος, 7 Γεώργιος, 10 Γεώργιος, 13 Γεώργιος, Γεώργος, Γρεβενάρις, Γρίβας (Β.), Γυρίλτζας, 10 Δημήτριος, Δ ούδιμος (Γ .), Δ ούδιμος (M.), Έλένη, 2Εύδοχία, Θεασίτης, 2 Θεόδωρος, 6 Θεόδωρος, 7 Θεόδωρος, 8 Θεόδωρος, 12 Ίωάννης, 14 'Ιωάννης, Καβαλάρις, Καθολικός, Κακοϊωάννης, 1 Καλή, 5 Καλή, Καραπάπυλας, Κατζίμπουλος, Κεχρέας, Κλωστογένης, Κομανίτζης (Ἰ.), Κομανίτζης (Μ.), Κόνταρις, Κονταρίτζης, Κόντραθος, Κορασής, Κωκαλᾶς, Λαχανᾶς, Λέμακας, Λέων, Λίγγουρις (Ν.), Λίπαρις, Μαγειδιώτης, Μαλανίας, Μαναστρᾶς, Μανουήλ, Μαργαρίτης, 4 Μαρία, 7 Μαρία, Μαυράκης, Μαχαιρᾶς, Μόδεστος, Μοναχός, Μπερζολοζᾶς, Μυριστικός, Μουζάλων, Νεστζέστανος, Νικωτᾶς, Πανομίτης, Πα-('I.), σαρώ, Πατζακωτός Παχνάτης, Πράδιτζας, Πενθεράκης, Πεπερίτζης, Πρεστιάχος, Πτωχάρης (Τ.), 'Ραδίλας, •Ροδόσφυρος, Σακελλάριος, Σγοῦρος, Σκοτζίλας $(M_{\cdot}),$ Σούσουρος, Τζακνής, Τζέλης, Τζυκνογούλης, Φακίτζης, Χαλκεόπουλος, Χανδρηνός, Χαρζανᾶς, Χουδίνας.

Mιχάηλος, moine à l'Athos (1542), 102, signature de valid.

μνημόσυνον, 95, 12.

Μόδεστος (Κωνσταντίνος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 120. — Ζωή, feinme de, ibid. — Δημήτριος, Ἰωάννης, Μιχαήλ, fils de, ibid. — cf. 2 Θεόδωρος.

Μοδηνός, cf. 13 Ἰωάννης, Πενθεράκης.

μόδιος, unité de superficie, **85**, 10, 22, 23, 24, 27; **86**, 5, 8, 10 et passim; **87**, 5, 6, 7 et passim; **88**, 23; **99**, 17, 28.

moisson, corvée (?), App. III, 189, 190 (žetva).

μολύδδινος, cf. βούλλα.

μονάζω, 89, 3.

μοναστηριακός, cf. κτήμα.

μοναστήριον, 85, 17; 90 not., 18, 22; 94, 26; 95, 11; 96, 7 (θεῖα καὶ ἰερὰ); 99, 3; 100 not.; 101, 3, 11, 16, 21; 102, 12; 103, 24, 28, 29.

μοναστηρίτζιον, 86, 204. μοναγικός, cf. πολιτεία.

μοναχός, 89, 7; 90 3, 39, 45; 91, 2, 22, 79, 81; 92, 18, 36, 41, 44, 48, 54; 93, 17, 24, 30, 39, 41, 41-42, 44, 51, 61, 64, 67, 68, 75; 94, 1, 45, 58, 62, 64, 69; 95, 21; 96, 11, 15; 97, 4, 8, 9, 14, 38, 49, 67, 73; 99, 3 (τιμιώτατοι καὶ ἄγιοι); 100, 2, 10, 12, 28, 30, 31; 101, 14; 102, 1, 7, 8, 19, 21, 22, signature de valid.; App. IV, 12, 13, 14;

App. V, 2, 24.

Mοναχός (Μιχαήλ ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 207. — Μαρία, femme de, ibid. — Κωνσταντίνος, fils de, ibid. — Καλή, fille de, ibid.

μονή, passim.

μονήρης, cf. βίος.

μόνιμος, cf. ἀσφάλεια, δεσποτεία, χυριότης. Μονομάχος (Γεώργιος ό), maçon à Thess. (1421), 97, 43, 47 (Γ. τοῦ Μονομ.).

μονοπάτιον, 99, 15, 18, 24.

μονοπροσώπως, 104, 37.

μονοτρόπως, 104, 37.

μονόδριον, 85, 6, 10, 16, 19, 31; 86, 70; 88, 13; 89, 21, 24-25; 90 not.; 91, 4, 12, 13 et passim; 92, 9, 13, 15 et passim; 100, 14; 102, 3; App. V, 3, 9, 10 et passim. Μοστενίτζα, lieu-dit près de Strumica, 12; 90, 21; 94, 25.

Mοσχιανός (Ἰωάννης δ), jardinier à Thess. (1421), 97, 16.

Μοσχωνᾶς, cf. Τζερνέας.

Mουζάκης (Εὐθύμιος ό), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 244. — "Αννα, femme de, ibid. — 'Ιωάννης, fils de, ibid. — Θεοδώρα, Μαρία, Καλή, filles de, ibid.

Mουζάλων (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 60. — "Αννα, femme de, ibid. — 'Ιωάννης, fils de, 87, 61. — Φωτεινή, fille de, ibid.

μούλκια, 92 not.

Mουρζούλιαχος (Θεόδωρος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 66. — Μαρία, femme de, 87, 67. — Εύδοχία, sœur de, ibid. — Βασίλειος, beau-frère de, ibid.

Μούρτας, jardinier à Thess. (1404), 97, 25.

Μούσγαρης, cf. 10 Βασίλειος.

Μουσθνιάρης (Θεόδωρος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 156. — Εὐδοκία, femme de, ibid. — Βασίλειος, fils de, ibid. — Νικόλαος, neveu de, 87, 157.

Μουτζάκης (Γεώργιος δ), cf. 9 Γεώργιος. Μπεάλης, voisin à Hiérissos (1341), 86, 192.

Μπεζάνος, εί. Σγοῦρος.

Μπερζολοζᾶς (Μιχαήλ), oncle de Phlébotomos B., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 209. — Εὐδοκία, femme de, ibid. — Βασίλειος, fils de, 87, 209, 210. — Σταμάτης, fils de, 87, 210. — Μαρία, fille de, ibid. — Καλή, bru de, ibid.

Μποζίτζα, cf. 7 Βασίλειος.

Μποσάκος (Βασίλειος δ), parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 226-227. — "Αννα, femme de, 87, 227. — Μαρία, fille de, ibid. Μπουρζομαρία (Καλή ή), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 210; 87 B, 234: Μπριζομαρία (Κ.). — Σταματική, "Αννα,

filles de, 87, 211. Μπούρης, voisin à Hierissos (1341), 86, 170 (= Mpourès G.?).

Μπούρης (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86, 74. — 'Αρετή, femme de, 86, 75. — Κυριακός, fils de, ibid. — Δημήτριος, frère de, ibid.

Μπουχαλᾶς (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 46. — Εἰρήνη, ſemme de, ibid.

Μποχάλος (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 198; 86, 234. — Θεοδώρα, femme de, ibid. — Ἰωάννης, Δημήτριος, fils de, ibid. — Μαρία, fille de, 86, 234, 235. — Εἰρήνη, fille de, 86, 234. — Δημήτριος δ Ἦρη, gendre de, 86, 235.

Μπραμπραζοῦ (ἡ), lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 202.

Μπρατιλία, cf. Γεώργος. Μπριζομαρία, cf. Μπουρζομαρία. μυλαύλακον, 86, 417 (παλαιόν), 418-419. μυλοστάσιον, 86, 454. μυλοτόπιον, 85, 8; 86, 259, 284.

μύλων, 85, 8 (όλοκαιρινοί), 8-9 (ἐνεργοί), 18, 30; 86, 73 (όλοκαιρινός), 102 (όλοκ. ιδιόκτητος), 231, 289 (ιδιόκτητος), 397 (id.); 87, 231 (όλοκαιρινός); 89, 21; 90 not., 9, 12 (όλοκαιρινός), 14, 17, 23, 30-31; 91, 33, 42, 46, 48 (όλοκαιρινοί), 58; 92, 23, 28, 29 (όλοκαιρινοί), 36; 94, 11, 15 (όλοκαιρινός), 17, 20, 27, 35; App. V, 10, 13 (όλοκαιρινοί), 23 (χειμωνικός).

μυλωνάς, cf. Καραντηνός. μυλωνοστάσιον, **91**, 62, 64; **92**, 38, 39.

Murad II, 16 et n. 124.

Μύρης, cf. Κάλενος.

Μυριστικός ὁ υίὸς τοῦ παπᾶ Ἰωάννου, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 198; 86, 281. — Μαρία, femme de, ibid. — Μιχαήλ, fils de, ibid. — Εἰρήνη, Θεοδώρα, filles de, ibid. — Δημήτριος, frère de, 86, 282.

μυροβλύτης, cf. 'Αγίου Νικολάου. Μυστάκης ('Ιωάννης δ), cf. Βολερινή. μυστρίον, 97 not., 48.

Μωροματζούκης (Βασίλειος δ), parèque d'Iv à

Radolibos (1341), 87, 124. — Zωή, femme de, ibid. — Γεώργιος, fils de, ibid. — Εὐδοκία, fille de, ibid.

Μωϋσῆς, hiéromoine de La (1419), 96, 23.

Ναθαναήλ, kathig. d'Iv (1499), 22, 40. ναός, 85, 26; 86, 435, 453; 93, 20 (θεῖος); Αρρ. V, 20, 23.

Νεακίτης (Νικηφόρος δ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 198; 86, 238. — Καλή, femme de, ibid. — Σεμνή, sœur de, ibid. Νέας 'Ρώμης, cf. Κωνσταντινουπόλεως. Νείλος, prétendu hig. d'Iv (1348), 4 n. 9. Nektarie, économe de Chi (1492), 101, 30. νέμομαι, posséder, 86, 458; 88, 27; 90, 44, 58; 91, 93; 92, 50; 94, 53, 54, 73; 101, 15, 16, 21; 102, 16-17; App. IV, 7; App. V, 27. νεόφυτον, vigne nouvellement plantée, 87, 8, 192.

Νεόφυτος, représentant d'Iv (1501, 1502?), 27, 40.

Νεοφύτου (τοῦ), lieu-dit près de Gomatou, alias τοῦ 'Αγίου 'Αντωνίου, 86, 303.

νερογλυμή, 99 not., 35.

νερουγία, 86, 370.

Νεστζέστανος (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 18-19. — Σταματική, femme de, 87, 19. — Μαρία, Καλή, filles de, ibid.

νήσος, 99, 2.

1 Νικήτας, voisin à Mélintziane (1341), 86, 20. 2 Νικήτας, prêtre, voisin à Hiérissos (1341), 86, 200.

Νικήτας ό Πελεκάνος, cf. 2 Μαρία.

Νικήτας, cf. 4 Θεόδωρος.

Νιχηφόρος, hiéromoine de Hagiôn Anargyrôn (1500) 102, 21.

Νικηφόρος, cf. Βαράδης, Νεακίτης.

Νικόδημος, gérontas de Kochliara (1500),
 102 not., 20; App. IV not.

2 Νικόδημος, moine de Païsiou (1500), 102, 22.

- Νικόλαος γαμβρὸς τοῦ Φιλίππου, ancien détenteur d'un bien à Gomatou (1341), 86, 286.
- 2 Νικόλαος ὁ τοῦ Θεοφυλάκτου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 53. — "Αννα, femme de, ibid.
- 3 Νικόλαος ὁ Λιναρᾶς, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 211. Σοφία, femme de, ibid. Φωτεινός, frère de, ibid. Θεόδωρος, gambros de, ibid.

4 Νικόλαος ὁ τῆς Τομπρίτζας, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 95. — Μαρία, femme de, ibid. — Ἰωάννης, fils de, ibid. — Μαρία, sœur de, ibid. — Ἰωάννης, beaufrère de, 87, 96. — Δημήτριος, neveu de, ibid.

5 Νικόλαος δ υίδς Δημητρίου τοῦ Παναγιώτου, parèque d'Iv à Gomatou (1341), **86**, 268. — Σταμάτης, frère de, **86**, 269. — Θεοδώρα, Μαρία, sœurs de, *ibid*.

Νικόλαος ὁ υίὸς τῆς Γάλοβας, cf. Δαυίδ.

Νικόλαος, cf. 'Αειτάνης, 7 Βασίλειος, Βολερηνός, Γερίλας, 5 Γεώργιος, 8 Γεώργιος, Γεώργος, Γλυκύς, 9 Δημήτριος, 10 Δημήτριος, Διψανία, Έπίσκοτος, 1 Εύδοκία, 1 Ζωή, 1 'Ηλίας, 8 Θεόδωρος, 5 Καλή, Καρβούνης, Κεγχρέας ('Ι.), Κεγχρέας (Ν.), Λεβούνης, Λέμακας, Λέων, Λίγγουρις, 2 Μανουήλ, Μηνᾶς, 2 Μιχαήλ, 7 Μιχαήλ, Μουσθνιάρης, Ξαντᾶς ('Ι.), Πρεβεζιάνος, Πρεστιάκος, 'Ροδόσφυρος, Σακελλάριος, 3 Σταμάτης, Τζιμούρης, Τουρμπασᾶς, Τρανοσπήτης, 'Υαλέας, Φακίτζης, Ψαλειδιώτης.

Νικολέτος, cf. 4 Εἰρήνη.

Νιχολιτζα (τοῦ), bien d'Iv près d'Hiérissos, 86, 104.

Νικούλιακος (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 44. — Ζωή, femme de, *ibid*. — Γεώργιος, fils de, *ibid*.

Νικούλιτζας (Θεόδωρος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 98. — Εὐδοκία, feinme de, ibid. — Βασίλειος, fils de, ibid. — Κανσταντίνος, gendre de, ibid.

Νίκουλλος, cf. 9 Ἰωάννης.

Νικωτᾶς (Μιχαήλ), ὁ γαμβρὸς τοῦ Καραβᾶ, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), **86**, 16. νομεύω, faire paître, **104**, 21.

νομή, 86, 100; 88, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 21, 30; 89, 28; 90, 6, 7, 10, 21, 25, 26, 29, 31, 32, 36, 37, 38; 91, 8, 10, 13 et passim; 92, 11, 12, 13 et passim; 94, 8, 9, 13, 24, 29, 30, 33, 36, 37, 41, 43, 44; 100, 16, 25 (παλαιά), 29 (ἀρχαία); 102, 9; App. V, 6, 7, 9, 13, 14, 16; ιδιοπεριόριστος ν., 91, 36, 45; 92, 24. — pâture, 103, 25; 104, 4, 12, 37, 38.

Νομικός, voisin à Hiérissos (1341), **86**, 105, 107, 119, 199.

νόμισμα, 97, 68.

νόμοι, 97, 3 (θεῖοι), 71-72 (θεῖοι καὶ

φιλευσεβεῖς), 73 (id.). νουθετῶ, **93**, 68; **97**, 16.

Ντερβέσανι, village abandonné près de Serrès (nom moderne), 35 (= Trébésaina).

Ντζούροδας (τῆς), ruisseau près d'Hiérissos, 86, 141, 148 (Ζούρουδας).

νύμφη, **86**, 15, 21, 28, 30, 90, 309, 310, 322, 326; **87**, 6, 10, 14 et passim.

Ξανθή, cf. 15 'Ιωάννης.

Ξανθόπουλος (Κωνσταντίνος δ), médecin, donateur d'un bien à Iv († av.1341), 16 et n. 99; 85 not., 29; 89, 22; 90, 13; 91, 48; 92, 29; 94, 16; App. V, 13.

Ξάνθος, cf. 2 Ἰωάννης.

Ξαντᾶς (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 75. — Χρυσῆ, femme de, ibid. — Γεώργιος, Δημήτριος, fils de, ibid. — "Αννα, bru de, ibid. — Καλή, fille de, ibid. — Δημήτριος, gendre de, ibid.

Εαντᾶς (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86, 86-87. — Νικόλαος, fils de, 86, 87. — Θεοδώρα, fille de, ibid.

Ξένη, cf. Τζιμούρης.

Ξενία, cf. 1 "Αννα, 7 Βασίλειος, Βιταλία, Θεασίτης, Πεπερίτζης, Σθλάδος (°P.).

ξενοπάροικος, 86, 331.

ξένος, 104, 37.

Ξενοφῶν, kathig. d'Iv (1371), 4, 39.

ξενοχωρητικός, cf. άμπελόπακτον.

Ξηράκης (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 146. — Χρυσῆ, femme de, 87, 147. — Κωνσταντῖνος, fils de, ibid.

ξηροπόταμον, 86, 453.

Ξηροπόταμον, lieu-dit près de Thess. (= Kalamokopion), cf. Χρυσεία πύλη.

ξηρός, εί. χόρτον.

ξηροχείμαρρος, **86**, 157, 292, 294 (ξηροχειμάρρους, δ), 347.

ξυλάχυρον, 90, 51.

ξύλον, 97, 46 (τετράγωνα).

Ευλορύγιον (προάστειον, χωρίον), en Chalc. or., bien d'Iv, 12, 18 n. 141, 19 et n. 145, 20, 37 fig. 1; 86 not., 393, 399, 413; 88, 13; 90, 29; 91, 16; 92, 15; 94, 34.

ξυλοφόρων (όδὸς τῶν), 86, 410.

Εύστρη (τοῦ), monastère, 102, 19, signature de valid.; App. IV, 13 ¶ 5 'Αθανάσιος, Θεοφύλακτος, 8 Μακάριος.

Ξυφιλίνος, cf. 2 'Αργυρός.

'Οδηλός (άγρίδιον), dans la région du Pangée, bien d'Iv, 12, 17 n. 133, 19-20, 37 fig. 1: 87, 232, 234, 240; 89 not., 20; 90, 6; 91, 56; 92, 35; 94, 8, όδός, 85, 23; 86, 105, 112, 114 et passim; 99, 13, 19, 20; 102, 24; δημοσία δδ., 85, 10; 86, 110-111, 214, 359; παλαιά όδ., 86, 440. cf. ξυλοφόρων. οίκεῖος, de l'empereur, 97, 12. οίκημα, 85, 24, 25, 32, 33; 86, 5, 7, 9 et passim; 87, 4, 6, 8 et passim; 89, 24; 90, 8, 24, 28; 91, 19, 20, 23, 25, 43, 47, 49; 92, 16, 17, 18, 19, 29, 30; 94, 10, 28, 33; 96, 3, 10; 97, 50; 99, 22; App. V, 11, 12, οίκοδόμος, 97, 43. οίκοκύριος, -ης, 95 not., 3 (τέλειος), 7 (τέλειοι). οίκονομία, rente fiscale, 85, 5; 86, 2, 459; 87, 2, 245. οίκονόμος, d'une métropole, 85, 13 ¶ 1 Βαλσαμών. — d'un monastère, 101, 29 ¶ Nektarie. οίκονόμος ψυχῶν, à propos du patriarche, 92, οίκονομῶ, 104, 27, 28, οίκος (ἱερὸς), 97, 73 (καὶ εὐαγεῖς), 75. οἰκούμενον, total des impôts d'un village, 86, 226, 287, 330, οίνομέτριον, taxe, 89 not., 30. οίνος, 102, 10. όλημερινός, cf. έργάτης. όλιγότης, 93, 19, 42. όλοχαιρινός, cf. μύλων, ύδρομύλων. 'Oμαλίαι, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 198. όμόδουλος, cf. δίχαια, χωράφιον. όμολογῶ, 97, 17. διιόνοια, 93, 4, 11. όνικόν, 86, 44, 80, 90, 96, 233, 235, 244, 267, 278, 324; 87, 5, 10, 13 et passim. 'Ονούφριος, kathig d'Iv (1430), 5, 39. 'Οξυάδης, voisin près de Thess. (1341), 86, 444. όπωροφόρος, cf. δένδρον. όρεική, impôt, 90, 50. ορεινός, boisé, 85, 11, όρθόδοξος, cf. πλήρωμα. δριον, 100, 3, 4, 5, 7, 9, 16, 19, 27, 29; 104, 2, 3, 8, όρισμός, 99, 4 (θεΐος καὶ προσκυνητός). δρκος, **97**, 19 (ἀσφαλής), 39. δροθέσιον, 86, 349 (παλαιόν λίθινον); 100, 15.

ὄρος, **85**, 6; **93**, 15, δροστάσιον, 99, 13. δροστατώ, 85, 11. 'Ορφανή, cf. 5 Θεόδωρος. όρφανοτρόφος, 85, 14; 87, 234; 88, 33; Αρρ. V not. 🦅 Έδεσσηνός, Κεδρηνός. όσπήτιον, 90, 12, 17, 38; 94, 15, 21, 44, δσπητοτόπιον, 86, 103. δσπρια, App. IV, 4. όστρακον, tuile, 97, 48. otmanuri, désignation des monnaies ottomanes. 24, 25. ούργυία, unité de longueur, 86, 403, 404, 412 et passim; 100, 20. Οὔρεσις, cf. 'Ροδόσφυρος. Ούτούσης (χωρίον τῆς), 85, 22. ὀφθαλμός, d'un moulin, 85, 8, 18, 30. όφρύδιον, 86, 110. όφφικιάλοι, 104 not. ὄχθη, **86**, 171. ὄχλησις, 102, 9. ὄχλος : δι' ὄχλου, 93, 71; 97, 78. 'Οψαρᾶ (τοῦ), monastère, **102**, 21 (Ψαρᾶ) ¶ 1 'Ιάχωδος. δψώνιον, impôt, 86, 51. Πάγκαλος (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 149. — ΕΙρήνη, femme de, ibid. — Μαρία, sœur de, 87, 150. Πάγκαλος, cf. Δοκιανός. παῖς, 86, 455; 91, 66; 92, 40. Παϊσίου (τοῦ), monastère, 102, 22 ¶ 2 Νικόδημος. πακτικώς, 97, 5. πάκτον, loyer, 97, 29 (τὸ πάκτος), 38 (χρονικόν), 52. Παλαβοϊωάννης, voisin à Hiérissos (1341), 86, 116, 118, Παλαιά Κρούσεδα, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 114, παλαιάμπελον, 99, 14. παλαιγενής, cf. γράμμα, δικαίωμα, χρυσόβουλλον.

παλαιοεκκλησία, 86, 61.

91 not., 33; 92, 23.

παλαιόκαστρον, 85, 22.

Παλαιοκαστρίτισσα, qualificatif de l'Éléousa,

Παλαιόκαστρον, ancienne fortification près

Παλαιολόγος ('Αλέξιος δ), détenteur d'Antzis-

ta, fils de Kabalaris (av. 1375), 13.

d'Hiérissos, 86, 142-143, 145,

Παλαιολόγος ('Ανδρόνικος δ), despote à Thess. (1408-1423), 18; 97 not.; 98, 1.

Παλαιολόγος (Δημήτριος δ), despote de Lemnos (1428/29-1437, 1447-1448, 1460-1464), 22, 29; 99 not., 6-7.

Παλαιολόγος (Δημήτριος ὁ Πρίγκιψ), archonte à Thess. (1421), 97, 13.

Παλαιολόγος (Ἰωάννης δ), recenseur à Lemnos (1463), 99 not.

Παλαιολόγος (Μιχαήλ ὁ Κρυβιτζιώτης), archonte à Thess. (1421), 97, 13-14.

Παλαιολόγος ὁ Συναδηνός († av. 1351), **91**, 44-45.

Παλαιολόγος, cf. 'Ανδρόνικος [II], 'Ανδρόνικος [III], 'Ιωάννης [V], 'Ιωάννης [VII], 'Ιωάννης [VIII], Μανουήλ [II].

Παλαιόν Λοετρόν, cf. καθέδρα τοῦ ἱερέως. παλαιόπυργος, 99, 8.

παλαιός, cf. άμαξηγός, γράμμα, ἐκκλησία, λαυράτον, μυλαύλακον, νομή, ὁδός, ὁροθέσιον, συνθέματα, σύνορον.

παλαιοχώριον, 91, 56; 92, 34.

Παλαιοχώριον, 32 (Palilior) et n. 248.

Παλιόκαστρο, cf. φρούριον.

παλλιρέα, 86, 336, 381.

πάλλιρος, 86, 366.

Παναγιώτης, voisin à Mélintziane (1341), 86,
 17.

2 Παναγιώτης, fils de Sthlabos B., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 172. — Καλή, femme de, ibid.

Παναγιώτης (Γεώργιος ό), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86, 94. — Εἰρήνη, femme de, ibid. — Γεώργιος, fils de, ibid.

Παναγιώτης (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 264. — Εἰρήνη, femme de, ibid. — Γεώργιος, Μιχαήλ, fils de, ibid. — Θεοδώρα, fille de, ibid.

Παναγιώτης, cf. 'Ανατολικός ('Ι.), 12 Δημήτριος, Διασωρηνός, 2 Θεοδώρα, 5 Νικόλαος, 'Ραντῖνος, Σφυράκης, Χαλκώνης.

πανήγυρις, 86, 102; 87, 231.

Πανομίτης (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 197; 86, 310. — "Αννα, femme de, ibid. — Μιχαήλ, fils de, ibid. — Φιλάρετος, fils de, 86, 310, 311. — Εἰρήνη, bru de, 86, 311.

παντάπορος, 97, 74.

Παντοκράτορος (μονή τοῦ), 23.

Παπαγιαννάς, cf. Γομαράς.

Παπαγιαννώ, voisine à Hierissos (1341), 86,

196.

παπᾶς, **86**, 30, 103, 143, 188, 199, 268, 281; **87**, 78, 166; **101**, 13, 29.

πάππος, **91**, 55, 61; **92**, 34, 38; App. V, 19. παραβάτης, **92**, 57.

παράδοσις (άπογραφική), 90, 4.

παραδοτικός, cl. γράμμα.

παραθαλάσσιον, type de terre, 86, 332.

παραθαλάσσιος, cf. κρημνός, τόπος.

παραιγιάλιον, 86, 166.

παραινώ, 97, 16.

παρακαλῶ, 90, 39; 91, 67; 94, 62; App. V,

παρακελεύομαι, 92, 49; 93, 58; **100**, 26-27. παρακέλευσις, 92, 55; 97, 3.

παράκλησις, 89, 14; 91, 70; 92, 6; 93, 57 (εὔλογος); 94, 47; App. V, 26.

παραλία, 86, 215.

παραλίμνιον, 86, 54, 67.

παρανόμως, 97, 80; 98, 6.

παρασαλεύω, 101, 25.

παρασημείωσις, 93 not., 81.

Παρασκευᾶς ὁ γαμβρὸς τοῦ Ζερβοῦ, parèque d'Iv à Hièrissos (1341), 86, 91. — Θεοδώρα, femme de, ibid. — Μαρία, Θεοδώρα, filles de, ibid.

Παρασκευώ, cf. 2 Φωστήρα.

παρασχέδιον, 93 not., 81.

παρεγγυῶ, 92, 49-50.

παρθενοφθορία, impôt, 87, 238; 90 not., 52-53, 61.

παροικονόμος, 101, 30 ¶ Hariton'.

πάροιχος, 20, 29; 86 not., 50, 98, 226 (προσχαθήμενοι π.), 290, 340, 461; 87, 235, 238, 241, 245; 88, 10, 14, 16, 18, 20; 89, 34; 90, 11, 25, 30, 32, 34, 35, 37, 38, 67; 91, 9, 10, 13, 15, 30, 34, 41, 42, 53, 66, 98; 92, 11, 12, 13, 14, 21, 24, 27, 28, 33, 40; 94, 13, 14, 29, 35, 37, 40, 42, 44; 99, 9; App. V, 7, 10, 17, 30.

παρπακάς, barbacane, 27 n. 212.

παρυποκρατώ, 97, 38.

Πασαρώ, veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 53. — Ἰωάννης, fils de, ibid. — Ἄννα, fille de, 87, 54. — Μιχαήλ, gendre de, ibid.

Πασχάλης (Θεόδωρος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 107. — "Αννα, femme de, ibid. — 'Ιωάννης, fils de, ibid.

Πασχάλης (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 108. — Είρηνη,

femme de, ibid. — Κωνσταντίνος, Φωτεινός, fils de, 87, 109. — Γεώργιος, frère de, ibid. — Καλή, belle-sœur de, ibid. — Δημήτριος, Ίωάννης, neveux de, ibid.

Πασχάλης, cf. 1 "Αννα, Κανονίτης, Κεγχρέας (Θ.), Λέων.

πατέρες, à propos de moines, 100, 4, 6, 13; 104, 5.

Πατζακωτός (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 228. — Μαρία, femme de, 87, 229.

Πατζαχωτός (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 183. — "Αννα, femme de, ibid. — Μιχαήλ, fils de, ibid. — Μαρία, fille de, ibid. — Στεφανία, fille de, 87 B, 205.

Πατζούρης (Γεώργιος δ), gambros de Stroumpitzènos, parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 329. — Μαρία, femme de, ibid. — "Αννα, belle-sœur de, ibid. — Θεοδώρα, belle-sœur de, 86, 329, 330.

πατήρ, 94, 5, 51, 66, 76.

πατήρ, père spirituel, 95, 7 (πνευματικός); 96, 6, 7, 13 (πνευματικός), 14, 19 (πνευματικός). Πατητήρια, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 194. πάτος, étage, 96 not., 16.

Πατρηνός (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 168. — Θεόδωρος, fils de, ibid. — Ζωή, Εἰρήνη, filles de, ibid.

πατριάρχης, 85, 12; 92 not.; 100 not., 26; 101, 8, 9; 104, 5 (άγιώτατος), 30 (id.), 34; οξκουμενικός π., cf. Κωνσταντινουπόλεως.

πατριαρχικός, cf. γράμμα, γραφή, σιγίλλιον, χείρ.

Πατρικωνᾶ (χωρίον), en Chalc. occ., 86, 351, 352, 356, 360, 361, 365, 367.

Παύλος, hiéromoine du Sauveur (1500), 102, 20.

Παύλος, ef. 1 'Ηλίας.

Παφλαγών (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 21. — Ζωή, femme de, ibid. — Κωνσταντῖνος, fils de, ibid.

Παφλαγών, cf. 9 Δημήτριος.

Παχνάτης (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 86, 92. — Δημήτριος, Ἰωάννης, Γεώργιος, fils de, 86, 93. — "Αννα, fille de, ibid.

Παχός (Ἰωάννης δ), voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 316. — le même? 86, 323 (P.). Παχώμιος, hiéromoine de Hagiôn Anargyrôn (1525), App. IV, 14.

Πεδιάχος, paysan à Radolibos (1341), 87, 212. Πεδιάχος (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 200; 87, 176, 181-182. — Μαρία, femme de, 87, 176. — Γεώργιος, fils de, ibid. — Μαρία, bru de, ibid. — Ἰωάννης, petit-fils de, ibid. — Καλή, Θεοδώρα, petites-filles de, ibid.

πειράζω, 103, 26; 104, 36.

πελεκάνος, cf. 2 Μαρία.

πενθερά, 86, 43; 87, 49.

Πενθεράκης (Μοδηνός ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 155. — "Αννα, femme de, ibid. — Μιχαήλ, beau-fils de, ibid. — 'Ιωάννης, frère de, ibid.

Πεπερίτζης (Γεώργιος ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 101. — 'Ρῶσος, Μιχαήλ, fils de, ibid. — "Αννα, bru de, ibid. — Γεώργιος, petit-fils de, ibid. — Ξενία, petite-fille de, ibid.

πεπλατυσμένος, cf. τρίγωνον.

Πεπλεγμένος, ancien détenteur d'un bien à Radolibos (1341), 87, 175,

πεπόνιον, melon, 94, 24, 29-30.

Περιβολία, cf. 'Αλέξιος.

περιβόλιον, **86**, 73, 103, 246 et passim; **91**, 29, 58; **92**, 21, 36; **97**, 24; **99**, 21.

περιθάλπω, au sens d'enserrer, App. IV, 8. περίληψις, contenu d'un document, 85, 35; 86, 459; 87, 244; 88, 11, 16, 24; 89, 26; 91, 77; 92, 43, 53; 94, 49.

περιορίζω, 85, 11. — το περιοριζόμενον, 86, 54-55, 63, 65-66 et passim; 99, 16, 19.

περιορισμός, **86** not., 52-53, 105, 123 et passim; **99**, 23.

περίορος, 86, 122, 204; App. IV, 8.

περιοχή, 86, 51, 104, 291, 333, 397, 423, 424, 449; 87, 230, 240; 88, 11, 13, 14, 16, 18, 19, 21; 90, 6, 7, 10 et passim; 91, 3, 8, 9, 13, 17, 29, 30, 31, 39, 51, 62; 92, 9, 11, 12, 13, 15, 21, 22, 26, 31, 38; 94, 8, 9, 13 et passim; 102, 9; App. V, 3, 6, 7, 9, 16, 20, 24.

Περίτζης, cf. 8 Δημήτριος.

Πετζοχοιλάς, village en Chalc. occ., 86, 380. πέτρα, 86, 437-438 (μεγάλη ἡιζημαία); 97, 50. Πέτρας (μονή τῆς), 5 et n. 26 (= Simonopétra?).

Πέτρος, cf. 6 Μαρία.

Πετρούνης, cf. Μαργαρίτης.

πετρώδης, 85, 11; 86, 224; cf. βουνός. Πηλορύγιον, lieu-dit à Lemnos, 99, 32. Πηλορυγίων (τῶν), ruisseau près d'Hiérissos, **86**, 108.

Πικραμυγδαλέας (τῆς), champ d'Iv près de Thess., 86, 444.

Πινσσών (χωρίον), en Chalc. occ., **86**, 415, 420. πιπράσκω, **102**, 2.

Πισιάνος, voisin à Hiérissos (1341), 86, 169. Πίσκιλας, cf. 6 Γεώργιος.

Πισσιάνος (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86, 76. — "Αννα, femme de, 86, 77. — 'Ιωάννης, Δημήτριος, fils de, ibid. — 'Αργυρή, fille de, ibid.

Πισσιάνος, cf. 3 "Αννα.

πιστικός, berger, 103, 27.

πιστώ, -ουμαι, 93, 53.

Πίωρ, 102 not., 22.

πλανηνή, -νά, 87, 239; 90, 15, 21; 91, 34 et app.; 92, 23 et app.; 94, 18-19, 25.

πλάτανος, 86, 178, 294-295 (μέγας).

πλάτη, 90 not., 26; 94, 30.

πλάτος, 97, 36.

πλατύς, cf. λαυράτον, σύνορον.

πλεονέκτης, cf. χείρ.

πλεονεκτικός, cf. τρόπος.

πληροφορία, 94, 81-82 (βεδαία καὶ ἀναμφίδολος). πληροφορώ, 97, 38; 100, 16.

πλήρωμα (χριστώνυμον), le peuple chrétien, 93, 62-63 (ὀρθόδοξον).

πλησιοχωρώ, 100, 28.

pluri, monnaies d'or (florins ottomans, firenk filûri), 24, 25.

πνευματικός, **91**, 54; **92**, 33; **95**, 20; App. IV, 1; App. V, 18 ¶ 3 Μακάριος, 5 Μακάριος, Σαβάτιος.

πνευματικός, cf. ἀγάπη, πατήρ, προτέρημα, συγγένεια.

Πόδες, lieu-dit en Chalc. occ., 12, 13; 86, 423. Ποδογόριανη, village dans la région du Pangée, App. V, 23.

Ποθητή ... ή τοῦ Τζαμαντούρου, veuve, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 198; 86, 269-270. — 'Αθανάσιος, fils de, 86, 270. — Εἰρήνη, fille de, ibid. — Βάρδενος ('Ἰωάννης δ), gendre de, ibid.

Ποθητή, cf. 'Αειτάνης.

ποιμαίνω, au sens spirituel, 96, 7.

ποιότης, qualité d'une terre, 86,52 (πρώτη και δευτέρα), 69 (id.), 206 (δευτέρα και τρίτη), 225 (id.), 291-292 (id.).

πόλις, 85, 20 (θεόσωστος); 86, 1 (id.), 450; 88, 2 (θεόσωστος), 7 (id.); 90, 26-27 (id.); 91,

17 (id.), 25 (id.), 26 (id.), 44, 47; **92**, 15 (θεόσωστος), 19 (id.), 19-20 (id.), 29; **93**, 14; **94**, 31 (θεόσωστος); **97**, 54; App. V, 11, 12. πολιτεία, le mode de vie des moines, **92**, 2 (ὑπερκόσμιος); **93**, 15 (μοναχική).

πολυπραγμονῶ, **97**, 32. Πολυπρίκης (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Gomatou (1341), **86**, 248. — Θεοδώρα, femme de, *ibid*. — Κυριακή, fille de, *ibid*.

Πομπίτζης, vendeur d'une vigne sise à Radolibos (av. 1341), 87, 198.

Πομπίτζης (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 154. — Μαρία, femme de, ibid. — Δημήτριος, fils de, ibid. Ποπολία, région en Mac. or., 85 not.; 88, 2.

Ποπολίας (θέμα), cf. Σερρῶν. πόρτα, d'une ville, 85, 26.

Πόρτα, la Porte, 101, 8; 104, 16.

Πορτατισσα, église à Iv, 6, 7; 93 not., 65-66 (τῆς Θεομήτορος τῆς Πορτιατίσσης). Πορτατισσα, icône de la Vierge à Iv, 24, 27

et n. 211.

Πορτάρης (Μιχαήλ δ), cf. Βλάχος, 7 Θεόδωρος. Πορτιάτισσα (ὑπεραγία Θεοτόκος ἡ), église à Podogorianè, bien d'Iv, App. V, 23-24.

Πορτιάτισσα, cf. Πορταίτισσα.

Πορτιατίσσης, Πορτιωτίσσης (τῆς), cf. Ἰδήρων. πόσις, App. IV, 10.

ποσόν, 88, 3.

ποσότης, **85**, 5; **86**, 456, 457; **91**, 65; **92**, 40. Ποταμίτης (Ἰωάννης Τζερμνέας δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; **87**, 197. — Μαρία, femme de, *ibid*. — Γεώργιος, Δημήτριος, fils de, *ibid*.

ποταμός, **85**, 30; **86**, 53, 65, 218, 295, 298, 338, 339, 375, 376, 417, 432, 445, 446; **88**, 22-23; **99**, 15, 20.

Πότζακας, cf. 4 "Αννα.

πούλημα, 95 not.

Πράδιτζας (Βασίλειος ... δ), prêtre, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 163. — Μαρία, femme de, ibid. — 'Αντώνιος, Μιχαήλ, Βασίλειος, fils de, ibid. — Εἰρήνη, bru de, ibid. — Εἰρήνη, fille de, ibid.

Πράθιτζας, cf. 3 Θεοδώρα.

πραγματευτής, cf. 16 Ἰωάννης.

πρακτικόν, 86 not., 462, verso; 87 not., 233, 234, 246; 90, 65; App. V not.

πράξις (έγγραφος), 93, 55.

πρασιά, planche de légumes, 97, 23.

πράσον, poireau, 97, 23.

Πρεδεζιάνος (Νικόλαος δ), grand chartophylax de la métropole de Thess. (1414-1421), 97 not., 85.

Πρεβέσαινα, cf. Τρεβέσαινα.

Πρεδεστηνός (Βελκωνᾶς δ), cf. 8 Μιχαήλ. Πρεδεστηνός (Κωνσταντῖνος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 142. — Εἰρήνη, femme de, ibid. — Ἰωάννης, fils de, ibid. — Μαρία, fille de, ibid. — Βασίλειος, frère de, ibid. — Μαρία, belle-sœur de, ibid.

Πρεστιάχος (Θεόδωρος χαλχεύς ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 128. — Μαρία, femme de, ibid. — Νικόλαος, Μιχαήλ, fils de, ibid. — "Αννα, fille de, ibid. — Καλή, veuve, belle-sœur de, ibid. — 'Ιωάννης, Βασίλειος, Μιχαήλ, neveux de, 87, 129.

Πρίγκιψ, cf. Παλαιολόγος (Δ.).

Πρινάριον, région du Symbolon, 90, 6; 94, 8.

Πριναριώτης (Βασίλειος δ), parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 220. — Ζωή, femme de, ibid. — Θεόδωρος, fils de, ibid.

προάστειον, **86**, 392, 396; **91**, 51; **92**, **3**1; App. V, 16.

Προαύλακα, bien d'Iv en Chalc. or., 12, 16, 17 et n. 126 128, 19, 20, 31, 32; 86 not., 122, 205; 88, 19; 90 not., 36; 91, 8 (δ Προαύλαξ); 92 not., 11 (δ Προαύλαξ); 94, 41; App. V, 6 (δ Προαύλαξ). — cf. "Αγιος Γεώργιος.

πρόδατον, **87**, 114, 147, 204; **90**, 51; **103**, 26; **104**, 24.

προγονή 86 243.

πρόγονος, 86, 311-312, 322, 329; 87, 155, 195. πρόγονος, ancêtre, 91, 6; App. V, 4. Πρόδρομος, église à Iv, 6 et n. 36.

Πρόδρομος, métoque d'Es à Thess., 16.

1 Προδρόμου (τοῦ), métoque d'Iv à Thess., 12, 16 et n. 123; 90, 27; 91, 18 (τοῦ τιμίου ... Π. καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τὸ ἐπικεκλημένον τῶν Ἰδήρων); 92, 16 (id.); 94, 31.

2 Προδρόμου (τοῦ), métoque d'Iv à Libadia, 86, 101-102 (τοῦ ... Π. καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου).

1 Προδρόμου (μονή τοῦ), à Thess., 16 et n. 114 122; 86, 424.

2 Προδρόμου (μονή τοῦ ...), sur le Ménoikion, 85 not., 24.

προεδρεύω, 92, 1.

προηγούμενος, 96, 18; 99, 6; 101, 29.

προίξ, 86, 46; 87, 15, 24, 29 et passim, 87 B, 13, 71, 104, 136, 198. προκάταρξις, 97, 3.

Προκόπιος, cf. Γερίλας, Γομαρώ (Θ.).

προμήθεια, 90, 39-40.

Προμουντηνός, cf. 1 Μακάριος.

προνοιαστικός, cf. δίκαια.

προνόμια, 85, 7; 89, 33.

προοίμιον, 103 not.

προπάππος, 94, 5, 50-51, 66, 76.

πρόποδα (τὰ), 86, 220, 297 (ὁ πρόπ.), 298, 299, 407.

προσαυξάνω, 97, 36.

προσένεξις, **85**, 25; **86**, 71; **91**, 11, 14, 16, 19, 21, 27, 32, 35, 38, 41, 43, 52; **92**, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 24, 25, 27, 28, 31-32; **99**, 3-4; App. V, 8-9, 11, 16.

Προσέτζιανις, village près de Drama, 87 not., 12, 113.

προσευεργετώ, 92, 46.

προσηλώ, 100, 6, 15, 16, 27; 102, 12.

προσκάθημαι, 87, 235, 237; 90, 65; 91, 9, 40, 42, 64-65; 92, 11, 27, 28, 39; App. V, 6-7, 10. — προσκαθήμενος, 86, 324; 87, 12, 78, 113, 215, 229; 88, 10, 19; 89, 34; 90, 11, 17, 22, 25-26, 30, 32, 34-35, 35, 37, 67; 94, 14, 20-21, 26, 30, 35, 37, 40, 42; ef. πάροικος.

προσκαθίζω, 99, 8-9.

προσκαλῶ, 97, 45; 100, 11.

προσκολλῶ, 100, 31 et app.

προσκυνητός, cf. πρόσταγμα, χρυσόβουλλον. προσκυρώ, 91, 43, 51, 54, 59, 63; 92, 28, 30, 33, 37, 38, 41; 97, 81; App. V, 11, 15, 18. πρόσοδος, 86, 458; 88, 29; 97, 54, 63, 76, 79. πρόσταγμα, 85, 3-4 (προσκυνητά), 32 (θεῖον καὶ προσκυνητόν), 36 (προσκυνητά); 86, 460 (id.); 87, 244 (id.); 88, 1 (θεῖον καὶ προσκυνητόν), 6 (θεῖα καὶ προσκυνητά), 25 (id.); 90, 4; 91, 6, 55, 60, 77; 92, 10, 34 (σεπτόν), 37 (σεπτά); 93, 48 (σεπτόν); 94, 4, 50, 57, 63, 66, 75; 98, 13, 19; App. V, 5, 18.

προστασία, 93, 13, 32, 67.

προστάσσω, **88**, 3; **90**, 42; **91**, 72-73; **94**, 49; **103**, 24.

προστάτης, 92, 1.

προσφέρω, **85**, 28-29; **91**, 44, 48, 65; **92**, 29, 40; App. V, 13.

προσωπικός, cf. συμφωνία.

προσωπικώς, 97 not., 7, 20, 74.

πρόσωπου, 93, 38 (ἀξιόπιστα); 97, 29; 102, 7, 8, 11; 104, 18.

προτέρημα (πνευματικόν), 93, 64.

προτρέπω, 97, 73.

Πρύμπος, ef. 7 Μαρία.

πρωτατινός, cf. γράμμα, τόπος.

Πρωτάτον, à Karyés, **96**, 3, 9; **102**, 10, 11, 12, 16; App. IV not. (μεγάλη ἐκκλησία), 5. πρωτόγερος, **86**, 47, 317.

πρωτόθρονος, dans le titre d'un métropolite, 90, verso.

πρωτοκυνηγός, 85 not., 40; 86 seeau, not., 465; 87 not., 249 ¶ Βατάτζης.

πρώτος, de l'Athos, 93, 26, 31 (δσιώτατος), 53-54 (id.), 60 (id.); 98, 7 (id.); 102, 2, 3, 19, signature de valid.; App. IV, 3, 5, 12, 15 ¶ 1'Αρσένιος, Βησαρίων, 2 Γαθριήλ, 5 Γρηγόριος, 2 Θεοδόσιος, 2 Μητροφάνης.

πρωτότυπον (τό), 90, B, C; 101 not.; 104 not. Πτελέα, lieu-dit près de Thess., 86, 427, 430, 432, 434.

Πτωχάρης (Βασίλειος δ), parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 223. — Τομπράνα, femme de, ibid. — Βασίλειος, fils de, ibid. — Ἰωάννης, fils de, 87, 224. — Καλή, fille de, ibid. — Ἰωάννης, frère de, ibid. — Ἄννα, belle-sœur de, ibid. — Βασίλειος, neveu de, ibid. — ՝ Ρωσάννα, nièce de, ibid.

Πτωχάρης δ Τόμπρενος, parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 224-225. — Σταματική, femme de, 87, 225. — Γεώργιος, Μιχαήλ, fils de, ibid. — Βασίλειος, Δημήτριος, neveux de, ibid. — Καλή, nymphè de, ibid. Πτωχοϊωάννης, ancien détenteur d'une tenure

Πτωχοϊωάννης, ancien détenteur d'une tenure à Hiérissos (1341), 86, 181, 190.

πόλη, 91, 26, 28; 92, 20; 98, 5.

πύργος, 86, 155, 194, 210, 211, 324, 388; 88, 18; 99, 12, 16.

Πύργος, métoque d'Iv à Hiérissos, 91, 9; 92, 12; App. V, 7.

Πυργούδια, nom moderne du bien d'Iv à Proaulaka, 32; 90 not.

Πυρὸν 'Ακρωτήριον, près d'Hiérissos, 86, 220-221.

Πυτάρης, paysan à Lemnos (milieu du xve s.), 99 not., 28.

'Ραβδᾶ (τοῦ), monastère, 8 n. 57. 'Ραβουλᾶς, moine à l'Athos (1500), **102** not., 1, 4, 6, 7; App. IV not., 1-2.

'Pαδίλας, voisin à Mélintziane (1341), 86, 14.

'Pαδίλας (Θεόδωρος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 66. — Μαρία, femme de, ibid. — Γεώργιος, frère de, ibid. — Μαρία, belle-sœur de, ibid.

'Pαδίλας (Μιχαήλ δ), fils adoptif de l'évêque, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 25.
— Μαρία, femme de, 86, 26. — Κωνσταντίνος, 'Ιωάννης, fils de, ibid. — 'Αννα, Εὐδοκία, filles de, ibid.

ραδιουργία, 98, 6.

^cΡαδολιδηνός (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 197; 86, 325. — Μαρία, femme de, ibid.

'Ραδόλιδος, 'Ραδολίδους (χωρίον), bien d'Iv dans la région du Pangée, 12, 16, 17 n. 133, 18 n. 141, 19 et n. 146, 20 et n. 149, 21 et n. 162 163 165 171 173, 33, 37 fig. 1; 87 not., 4, 240; 89, 11 (τοῦ 'Ραδολίγου), 20; 90 not., 6, 46; 91, 51 (προάστειον), 83, 96; 92, 31 (προάστειον), 46, 52; 94, 8, 65, 71; App. V not., 16 (προάστειον), 19, 29 ('Ραδιλίδους).

'Ράδος, cf. 13 Δημήτριος, 5 Εἰρήνη. ραιφερενδάριος, fonction ecclésiastique, 85 not., 13 ¶ Κριτάκης.

'Ρακίτα, source près de Gomatou, 86, 295.
'Ραντίνος (Παναγιώτης δ), parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 197; 86, 306, 310. — ΕΙρήνη, femme de, 86, 306. — Ἰωάννης, fils de, ibid.

'Ραντίνος, cf. 3 Θεόδωρος.

ράπτης, cf. 10 Γεώργιος, Μακρονικόλαος. 'Ράσπου (τοῦ), ruisseau près de Gomatou, 86, 298.

βάχις, 86, 56, 57, 59 et passim.

- ῥάχων, 99, 18.

'Ράχων τοῦ Σαρακηνοῦ, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 203.

'Pεντίνα, ville dans la région des lacs, 12, 15, 19, 20, 35, 37 fig. 1; 90, 38; 94, 44. δίζα, 97, 40.

διζημαΐος, cf. πέτρα.

'Ροδόσφυρος ('Ιωαννάχιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 182. — 'Ρωσάννα, femme de, 87, 182-183. — Νικόλαος, Οὔρεσις, fils de, 87, 183. — Μιχαήλ, Νικόλαος, frères de, ibid.

ροϊδέα, 86, 72.

ροίδιον, grenade, 97, 23, 30.

'Ρόμπος, voisin à Hiérissos (1341), 86, 103. 'Ρόμπος, cf. Σγοῦρος.

Pουπαλαία, village en Chalc. occ., 86, 401. 'Ρουχᾶς, voisin à Gomatou (1341), **86**, 258. 'Pουχᾶς (Γεώργιος), voisin à Hiérissos (1341), **86**, 152, 153. ρυάκιον, **86,** 142, 172, 177, 212 (ἀκανθῶδες), 213 (id.), 214, 298, 383. ρύαξ, 86, 108, 114, 115 et passim; 87, 231; 99, 13, 14, 17, 21, 27, 32, Pυμίς, route à la Sainte-Trinité, 86, 384. Роцагог, 93 not., 24, 30, 39, 44, 45, 51, 61, 64, 67, 71, 73, 75; 97, 54; cf. βασιλεύς. 'Ρωμανία, 89 not. — cf. βασιλεύς. 'Ρωσάννα, cf. 1 Κωνσταντῖνος, Πτωχάρης (Β.), 'Ροδόσφυρος. 'Ρώσινος, cf. Σθλάβος ('P.). 'Ρωσίτζα, cf. 4 Θεόδωρος. 'Ρῶσος, cf. Πεπερίτζης. 'Ρώσσα ... ή νύμφη τοῦ Ζερθοῦ, veuve, parèque d'Iv à Hiérissos (1341), 198; 86 not., 90. — Κυριακός, fils de, 86, 90. Σάδας, moine à l'Athos (xvies.), App. IV not. Σαβάτιος, hiéromoine à l'Athos, pneumatikos (1500, 1525), 102, 7; App. IV not., 1. σαββατιατικά (τὰ), 97 not., 24, 55. Σαγιτᾶς ('Αλέξιος ό), voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 343. σακελλάριος, 86, 29 🖣 8 Γεώργιος. Σακελλάριος (Νικόλαος ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 174. — Γεωργία, femme de ibid. — Δημήτριος, Μιχαήλ, fils de, ibid. — Μαρία, fille de, ibid. — Κωνσταντίνος, gendre de ibid. Σακούλη (τοῦ), lieu-dit près d'Hiérissos 86, 193. Σαμωνᾶ (τοῦ), kellion près du Prôtaton, 102 not., 21 ¶ 6 Μακάριος. σανδάλιον (άλιευτικόν), 86, 7, 9, 15, 22, 39, 42, 97; 88, 11; 90, 26; 94, 30. Σανιανή, village, dans la région de Drama (?), 87 not., 78. Σαπωνώ (Εὐδοκία ή), veuve, belle-mère de 8 Demetrios, pareque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 49. — Μαρία, fille de, ibid. — Καλή, fille de, 87, 49, 50; 87 B, 56, 57: "Αννα. — Γεώργιος, gendre de, 87, 50. Σαράδαρη (του), monastère, 8 et n. 51 59, 9 n. 60; 95 not., 3, 8, 9 ¶ Κασσιανός. Σαραντηνός, cf. 15 Ίωάννης.

σαφηνίζω, 102, 4.

Σγουρος (Μπεζάνος ό), parèque d'Iv à

Radolibos (1341), 201; 87, 113. — Θεόδωρος, Ίωάννης, fils de, ibid. — 'Ρόμπος, Μιχαήλ, fils de, 87, 113, 114. — Κωνσταντίνος, fils de, 87 B, 125. — "Avva, bru de, 87, 113. — 'Αρετή, Καλή, brus de, 87, 114. — 'Ιωάννης, petit-fils de, ibid. — Ζωή, petitefille de, ibid. σεβαστός, 86, 455 \$ Δεβλιτζηνός. σεκρετικός, cf. γράμμα. σέχρετον, tribunal, 97, 8, 10, 31-32, 58, 59. σελάς, ensellement, 86, 220. Σεμάνος, cf. Μαυράκης. Σεμνή, cf. Νεαχίτης. Σεναχηρείμ, pronoiaire (1341), 86, 341. σεπτός, cſ. άργυρόδουλλον, πρόσταγμα. χρυσόδουλλον. Σερβία, cf. βασιλεύς. Σέρβοι, cf. Χιλανδαρίου. Σέρδος (Κωνσταντίνος ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 125. — Τομπρίτζα, femme de, ibid. Σέρδος, cf. 3 Ἰωακείμ. Σέρδων (διάλεχτος), 101 not. Σέρδων (μονή τῶν), cf. Χιλανδαρίου. Σερμπάνος, cf. 4 Καλή. Σέρραι (πόλις), 3, 12, 37 fig. 1; 85 not., 6, 20; 89 not., 22, 24; 90 not., 16, 18; 91 not., 41, 44, 47; 92, 27, 29; 94, 19, 21; App. V, 10, 12. Σερρών (θέμα), 88, 2; Σ. καὶ Ποπολίας, 85, Σερρῶν (κάστρον), **85**, 16, 25**,** 33, Σ ερρῶν (μητρόπολις), f 85, f 12, f 13. σημαίνω (ύπογραφαῖς), 93, 53. σημεΐον, repère, App. IV, 9. Σθλαβίτζα, cf. 6 Ἰωάννης. Σθλάδος ὁ γαμδρός τοῦ Δημάνου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 190. — Ζωή, femme de, ibid. — Γεώργιος, Δημάνος, fils de, ibid. — Μαρία, fille de, 87, 191. — Καλή, veuve, belle-sœur de, ibid. — Ἰωάννης, Γεώργιος, Βασίλειος, neveux de, ibid. Σθλάδος (Βασίλειος ... ό), prêtre, parèque d'Iv å Radolibos (1341), 201; 87, 112, 172. — Φωτεινή, femme de, 87, 112. — Θηριανός, 'Ιωάννης, fils de, ibid. Σθλάδος ('Ρώσινος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 94. — Μαρία, femme de, ibid. — Δημήτριος, Βασίλειος, fils de, ibid.

Ξενία, fille de, ibid.

Σθλάδος, cf. 10 Δημήτριος.

σιγίλλιον, 85, 15; 88, 26; 93, 82; 100 not. (πατριαρχικά).

σιγιλλιώδης, cf. ἀποκατάστασις, γράμμα, ὑπόμνημα.

Σιδηροκαυσία, village en Chalc. or., 31, 33 et n. 277.

Σιδηρός, voisin à Hiérissos (1341), 86, 141. Σιμονόπετρα, monastère, 23; cf. Πέτρας.

Σίμων, hiéromoine de La (1419), 96, 22.

σκάλα, **86**, 100; **90**, 35; **91**, 10; **92**, 12; **94**, 41; App. V, 8.

σκαλιατικόν, impôt, 86, 50, 99, 100.

σχάνδαλον, 93, 15-16; 101, 2, 9, 12; 102, 9; 103, 27.

Σκαπελιώτης (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 127. — Καλή, femme de, *ibid*. — Δημήτριος, Κωνσταντίνος, fils de, *ibid*. — Μαρία, fille de, 87, 128.

Σκαριώτης, cf. Καρεώτης.

σκιαδάς, cf. Στέφανος.

Σκιαδᾶς, voisin à Gomatou (1341), 86, 279 (= Stephanos Sk.?).

 Σκιωματᾶς, ancien détenteur d'une tenure à Hiérissos (1341), 86, 186.

 Σκιωματᾶς, voisin à Hiérissos (1341), 86, 154.

Σκοπελιώτης ('Ιωάννης ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 140. — Μαρία, femme de, ibid. — Βασίλειος, Δημήτριος, Κωνσταντῖνος, fils de, ibid.

Σκόπια, ville, 89 not.

Σκοπίων (μητροπολίτης), 90, verso \$ 25 Ἰωάννης.

σχόροδον, ail, 97, 23.

Σκορπίου (μονή τοῦ), dédiée à saint Nicolas, 28 et n. 223; 100 not. ("Αγιος Νικόλαος Σκορπίος), 4-5 ('Αγίου ... Νικολάου τοῦ ἐπονομαζομένου Σ.), 15 (ἐν ἀγίοις ... Νικολάου τοῦ Σ.); 104 not.

Σκοτζίλας (Γεώργιος ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 20. — Μαρία, femme de, *ibid*. — Κωνσταντῖνος, Δημήτριος, fils de, *ibid*. — Καλή, fille de, 87, 21.

Σκοτζίλας (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 21-22. — Ἰωάννης, fils de, 87, 22. — Εἰρήνη, fille de, ibid. — Ἄννα, veuve, belle-sœur de, ibid. — Γεώργιος, neveu de, ibid.

Σκούζαρης (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 205; 87 B, 228: Σκούραζης (Ἰ.). — Μαρία, femme de, 87,

205. — Δημήτριος, fils de, ibid.

Σλίνας, ancien détenteur d'un bien à Radolibos (1341), 87, 200.

Σλίνος, cf. Ζουλίνας.

Σλονίκας, cf. Λοσνίκης.

Σοβαντζός, ruisseau près d'Hiérissos, 86, 115.

Σόροδα, εί. Ζούροδα.

Σουγδαίας [μητροπολίτης], 100, 24.

Σουγλέας (Λέων ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 123. — Καλή, femme de, ibid. — Θεόδωρος, Βασίλειος, Ἰωάννης, fils de, ibid.

Σουλεανίκος (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 216. — Καλή, femme de, ibid. — Κωνσταντῖνος, Σταμάτης, fils de, ibid.

Σουσίτζα, ruisseau près de Mélintziane, 86, 53, 65, 66.

Σούσουρος (Θεόδωρος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 143. — Μαρία, femme de, 87, 144. — Μιχαήλ, Ἰωάννης, fils de, ibid. — Ἰωάννης, frère de, ibid. — Φωτεινή, belle-sœur de, ibid. — Βασίλειος, Γεώργιος, neveux de, ibid.

Σουφρακία (Εἰρήνη ἡ), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 50. — Θεόδωρος, fils de, *ibid*. — Καλή, fille de, *ibid*.

Σοφία, cf. 3 Νικόλαος.

Σπανός (Γεώργιος ό), voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 343-344.

Σπανός (Κωνσταντίνος δ), parèque d'Iv à Gomatou (av. 1341), 86, 243.

σπάσμα, dénivellation, ressaut de terrain, 86, 127.

Σπαστρικός, voisin près de Thess. (1341), 86, 453.

Σπαστρικός (Κωνσταντίνος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 61. — Ζωή, femme de, 87, 62. — Σταμάτης, 'Αθανάσιος, 'Ιωάννης, fils de, ibid. — Ζωή, bru de, ibid.

σπείρω, 104, 24; σπέρνω, App. IV, 4. Σπηλαιώτισσα (Θεοτόκος ή), monydrion près

Σπηλαιώτισσα (Θεοτόχος η), monyarion pres de Radolibos, bien d'Iv, 33; App. V not., 21 (Θ. τῆς Σπηλιώτισσας).

Σπηλιώτισσα, lieu-dit dans le Pangée (nom actuel), 33 n. 274.

Spiridon, hiéromoine, prohig. de Chi (1492), 101, 29.

σπορυιά, unité de superficie, 97 not., 37.

1 Σταμάτης, ancien détenteur d'un bien à Xylorygion (1341), 86, 395.

Σταμάτης, voisin à Mélintzianè (1341), 86,
 8, 19, 32.

3 Σταμάτης ... ὁ τῆς Θεοτοκίας, parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 197; 86, 317-318. —
 Θεοδώρα, femme de, 86, 318. — Γεώργιος, Νικόλαος, fils de, ibid. — Στολιανή, fille de, ibid.

4 Σταμάτης ὁ υίὸς 'Ανδρέου τοῦ Καματηροῦ, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 256.

5 Σταμάτης ὁ υἰὸς τοῦ Λούτχου, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 168-169. — Καλή, femme de, 87, 169. — Δημήτριος, fils de, ibid.

6 Σταμάτης ὁ υίὸς Μελισσηνοῦ τοῦ Τζερτίχα, parèque d'Iv à Boriskos (1341), 87, 229. — Εἰρήνη, femme de, ibid.

Σταμάτης ὁ Μυλωνᾶς, cf. Καραντηνός.

Σταμάτης, cf. 1 "Αννα, Γερίλας, Κόντραβος, Μαντζαδίνος, Μπερζολοζᾶς, 5 Νικόλαος, Σουλεανίκος, Σπαστρικός.

Σταματική, cf. 5 Βασίλειος, 9 Δημήτριος, Δοκιανός, 2 Εὐδοκία, 12 Ἰωάννης, Καλούδης, Κονταρίτζης, Κουκουριτζία, 1 Μιχαήλ, Μπουρζομαρία, Νεστζέστανος, Πτωχάρης (Τ.), Τζαλτουμώ, Χουδίνας.

Στάνκος, εf. Στεαύκος.

Στάνος, cf. Έπισκοτος, 18 Ἰωάννης, 5 Καλή. Στανούλα, venve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 51. — Μαρία, fille de, *ibid*.

Στανούλα, cf. 2 Ζωή, Μηνᾶς (N.). star'c', 101, 30; App. III, 189.

στάσις, 93, 12, 16,

Σταυραχίου, lieu-dit près d'Hiérissos, 32 et n. 260 (Σ., Σταυράχι); 86, 116, 121. σταυροπήγιον, 86, 159.

σταυροφόροι, officiers supérieurs du patriarcat, 104 not., 1.

Σταυροφόρος, moine, fils de Katholikos (xιν^c-xve s.), 8; **95**, 6-7, 11, 13.

Στεαύχος, (pour Στάνχος), voisin à Hiérissos (1341), **86** not., 182.

στενοεπιμήχης, 97, 36.

στενώ, -ουμαι, 97, 35.

στέργον (τὸ), 94, 57, 71.

στερεά, la terre ferme, 99, 9,

Στεφανία, cf. Πατζακωτός (*Ι.).

Στέφανος [Dušan], 9, 10, 13 n. 84, 14, 21; 89 sceau (Stefan'), not., 42; 90 not., 71.

Στέφανος δ Σκιαδᾶς, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 286.

Στέφανος, cf. 4 Θεόδωρος, Κάλενος, 4

Κωνσταντίνος.

στιχικός, cf. τέλος.

στρατιώτης, 89, 13; 91, 87; 92, 47.

στρατιωτικός, cf. κτημα.

Στρούμιτζα, Strumica, 89, 24; 90, 18; 91, 32; 92, 22; 94 not. (Στρώμνιτζα), 21; App. III, 189, 190.

Στρουμπιτζηνός (Γροζέας δ), parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 328. — Καλή, femme de, ibid. — Δόμπρος, fils de, 86, 329. — Γεώργιος, beau-fils de, ibid.

Στρουμπιτζηνός (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Xylorygion (1341), **86**, 394. — Θεοδώρα, femme de, *ibid*.

Στρουμπιτζινός, cf. 2 Εύδοκία.

Στρύδος, lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 184.

Στρυμόνος (κατεπανίκιον), 88, 2, 10.

Στρυμών, 86, 4; 91, 29; 92, 21.

Στρώμνιτζα, cf. Στρούμιτζα.

Στυλάρια, lieu-dit à l'Athos, 9; 104 not. (τὸ Στιλάρι).

Στυλιανή, cf. Βοΐλας, 10 Ἰωάννης, 7 Μιχαήλ, 3 Σταμάτης.

Στυλιανός, cf. 4 Δημήτριος.

συγγένεια (πνευματική), 96, 13.

συγκατάδασις, **97**, 76.

συγκατάθεσις, 101 not. (έκούσιος).

συγκατατίθεμαι, 104, 29.

σύγκλητος, de Thess., 97 not., 12.

συγχέω, 93, 74.

σύγχυσις, 103, 29; 104, 17, 22.

Συκαμηνέα, lieu-dit près d'Hiérissos, **86**, 202. συκαμινέα, **86**, 85, 233, 235 et *passim*.

συκάμινον, 91, 23; 92, 18.

συκή, **86**, 72, 84, 85 et passim; σ. ὑπόκλημος, **86**, 241.

συλλειτουργός, 93, 35.

σύμδασις, 101, 12 (συμφέρουσα).

Συμεών (Ier), patriarche de CP (1466-1467, 1471/72-1474, 1482-1486), 29; 100 not., 1; 104, 5, 8, 10, 31, 34.

2 Συμεών, hiéromoine, hig. de Chi (1503), 103 not., 18.

3 Συμεών, moine à l'Athos (1542), **102** not., 7.

Συμεών, cf. Βλαχόπουλος.

σύμπνουν (τδ), 96, 6.

συμφέρον (τδ), 97, 65.

συμφέρων, cf. σύμδασις.

συμφωνία, 97, 72 (προσωπική); 101, 21, 23, 25; 104, 18, 23, 32, 37.

συμφωνῶ, 85, 21; 97, 80; 104, 20-21, 22, 35, 36-37.

συμψηφίζω, **86,** 68, 120, 136, 150, 163, 172, 181, 301, 378, 392, 422.

Συναγούλα, cf. Καρεώτης.

Συναδηνός, cf. Παλαιολόγος.

σύναξις, 93, 23; 101, 8; 103, 20 (ἱερὰ), 25.

συνδιασκέπτομαι, 93, 56.

συνέλευσις, 97, 7, 10, 43.

συνήθεια, 86, 100.

συνήθης, cf. άγγαρεία.

συνθέματα, documents, 104, 8 (παλαιά).

συνιστώ, mettre en état, 90, 54; 94, 58; 97, 75; 102, 8.

σύννυμφος, 87, 126.

συνοδικόν, acte synodal, 104 not., 1; cf. γράμμα.

συνοδικός, cf. διάγνωσις.

σύνοδος, 93, 51 (θεία καὶ ἱερὰ); 100, 14, 18, 22, 23; 104, 7.

σύνορον, 86, 131 (τετράγωνον), 161, 293, 385; 99, 13, 25; 100, 31; 104 not., 18; App. IV, 9. — λίθινον σ., 86, 54, 60 (μαῦρον), 64, 128-129 (μαῦρον λ. τετράγωνον), 129-130 (τετράγωνον), 132, 138, 143-144, 146 (μαῦρον), 147, 151-152, 153, 154, 162, 179, 212, 219 (πλατὺ μαῦρον), 221 (μαῦρον πλατὺ), 340, 354, 355, 357, 362, 363, 370, 374 (ἐπίπλατον), 381, 391, 398, 410 (μαῦρον), 412, 421. — μαρμάρινον σ., 86, 371 (ἐπίπλατον μ. λευχὸν), 376-377, 382. — παλαιὸν σ., 86, 117, 171 (μαρμάρινον), 217 (πλατὸ), 221, 334 (μαρμάρινον), 338 (λίθινον), 345 (ἐπίπλατον λίθινον), 350 (λίθινον), 350-351 (id.), 408 (μαῦρον τρίγωνον), 411 (λίθινον).

συντηρώ, 90, 66, 67.

συντίθεμαι, se mettre d'accord, 101, 22; 103, 24.

Συρμπάνος, ef. Μαυράκης.

σύστασις, 91, 79; 93, 25, 46; 97, 32.

σφετερίζομαι, 93, 22.

Σφιγξομμάτης, cf. Βοίλας.

σφραγίζω, mettre une marque sur un arbre, 86, 176, 178.

σφραγίζω, sceller un document, 85, 37; 86, 462; 87, 246; 88, 31.

Σφυράκης, voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 315 (= Sphyrakès Th.?).

Σφυράκης (Θειοτόκιος ό), parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 197; **86**, 308. — "Αννα, femme de, *ibid*. — Θεόδωρος, Γεώργιος, fils de, **86**, 309. — "Αννα, veuve, nymphè de, *ibid*. — Δημήτριος, fils d'Anna, *ibid*. — Καλή, nièce d'Anna, *ibid*. — Παναγιώτης, mari de Kalè, *ibid*. — cf. Χείμαρρος.

σχίνος, pistachier lentisque, 86 not., 387 («σχοινία») et app.

σχοινίον, unité de longueur, 86, 55, 57, 58 et passim.

Σχολαρίς (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 23; 87 B, 27-28: Κολάρης. — Μαρία, femme de, 87, 23. — Δημήτριος, fils de *ibid*.

σωτηρία, 93, 69.

Σωτήρος (τοῦ), monastère, **102**, 20; App. IV, 14 **5** 2 Γεράσιμος, Παῦλος.

Ταξιάρχης Μιχαήλ, église à Radolibos, 33 et n. 272; App. V, 20.

ταράττω, 93, 74.

Ταρχανειώτης Λατίνος, ancien propriétaire à Lemnos (milieu du xves.), 99 not., 11, 22. τάφρος, 86, 340, 341, 345, 346, 400, 406, 415. τείχος, 86, 200.

τέχνον, fils spirituel, 96, 13.

τέλειος, cf. δεσποτεία, χύριος, οἰχοχύριος.

τέλος, impôt, **85**, 35; **86**, 5, 8, 10 et passim; **87**, 5, 7, 9 et passim; στιχικὸν τ., **86**, 98. — δημοσιακὸν τ., **85**, 31.

τέλος : ἐπὶ τέλει, en location, 98, 5.

τετράγκουρον, concombre, 97, 24.

Τετραγωνίτης, donateur d'un bien près de Strumica (av. 1351), 91 not., 38; 92, 25. τετράγωνος, cf. λαυράτον, ξύλον, σύνορον. tetri, monnaies d'argent, 24, 25 (= aspres). τεχνιέντως, par ruse, 100, 5. τεχνίτης, 97, 45, 46, 56.

Τζαβαΐος (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Katô Bolbos (av. 1341), 86, 321.

Τζάγγαρις (Ἰωάννης ὁ), parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 44. — Εἰρήνη, femme de, ibid. — Κωνσταντῖνος, fils de, 86, 45. — Μαρία, Θεοδώρα, filles de, ibid. τζαγκάρης, τζαγκάριος, cf. Κωκαλᾶς, 5 Μιχαήλ.

Τζαχνής (Μιχαήλ ό), gambros de Borilia M., parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 70.

— "Αννα, femme de, ibid.

Τζάκων, cf. 22 Ἰωάννης.

Τζάχων (Μιχαήλ ό), cf. 6 Θεόδωρος.

Τζαλτουμώ (Καλή ή), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 212-213. — Ζωή,

Σταματική, filles de, 87, 213. — Γεώργιος, gendre de, *ibid*.

Τζαλύπαρις (Ἰωάννης δ), δ γαμβρός τοῦ Κουρτζουκλοῦ, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 86, 271. — Θεοδώρα, femme de, ibid.

Τζαμάντουρος, cf. Ποθητή.

Τζαπίμαχος (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 136. — Μαρία, femme de, ibid. — Λέων, fils de, ibid. — Μαρία, fille de, 87, 137. — "Αννα, veuve, belle-sœur de, ibid. — Ἰωάννης, Δημήτριος, neveux de, ibid.

Τζέλης (Δραγωτᾶς δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 51. — Μαρία, femme de, ibid. — Εἰρήνη, veuve, belle-sœur de, ibid. — Βασίλειος, Μιχαήλ, neveux de, ibid.

Τζερμνέας (Ίωάννης), cf. Ποταμίτης.

Τζερνέας (Θεόδωρος), cf. Κορασής.

Τζερνέας (Μελισσηνός ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 200. — Μοσχωνάς, Δημήτριος, fils de, ibid. — Δημήτριος, frère de, ibid. — Καλή, belle-sœur de, ibid.

Τζερτίκας (Μελισσηνός δ), cf. 6 Σταμάτης. Τζιμούρης, voisin à Gomatou (1341), **86**, 297 (= Tzimourès G.?).

Τζιμούρης (Γεώργιος ό), parèque d'Iv à Gomatou (1341), 198; 86, 278. — Θεοδώρα, femme de, ibid. — Κωνσταντῖνος, Νικόλαος, Κυριακός, 'Ιωάννης, fils de, ibid. — Μαρία, Ξένη, filles de, ibid.

Τζορβάδες, lieu-dit à Lemnos (nom actuel), 99 not. (= Zerbada).

τζυκαλᾶς, 87, 69 (τζουκαλᾶς), 106; cf. 10 Δημήτριος, 11 Δημήτριος, 17 Ἰωάννης, Τρανοσπήτης.

Τζυκαλώ ("Αννα ... ή), veuve, parèque d'Iv à Gomatou (1341), 198; 86, 274. — Ἰωάννης, fils de, ibid. — Εἰρήνη, fille de, ibid. — Γεώργιας, gendre de, ibid. — Δημήτριος, petit-fils de, ibid. — ᾿Αρετή, petite-fille de, 86, 275.

Τζυκνογούλης (Γεώργιος ό), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 138. — Εὐδοκία, femme de, ibid. — Μιχαήλ, 'Ιωάννης, fils de, ibid. — Μαρία, fille de, ibid. — Μιχαήλ, gendre de, ibid.

Τζυρίγγης, voisin à Xylorygion (1341), 86, 402, 418, 420.

Τηγάνης (Θεόδωρος ό), parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 86, 38. — Δημήτριος,

fils de, ibid. — Μαρία, fille de, ibid. — cf. 1 'Ανδρέας.

Τομπράνα, cf. 'Ασάνης, Πτωχάρης (Β.).

Τόμπρενος, cf. Πτωχάρης.

Tομπρίτζα, veuve, nymphè de 1 Elias, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 152.

— Θετόκης, fils de, ibid.

Τομπρίτζα, cf. 7 Βασίλειος, 4 Νικόλαος, Σέρβος.

τοποθεσία, **85**, 16, 27; **87**, 230; **95**, 2-3; App. V, 23.

Τοπολοδίχον, lieu-dit près de Xylorygion, 86, 406.

Τοπολοδίχος, ruisseau près de Xylorygion, 86, 409.

τόπος, **85**, 11, 28; **86**, 64, 196, 206 (παραθαλάσσιος), 228; **91**, 4, 35, 37, 52; **92**, 9, 24, 25, 32; **100** not., 3; **101**, 7, 9, 15, 16, 19, 20; **103**, 25; App. IV, 2 (πρωτατινός), 3, 6, 8; App. V, 3.

Τορνάρη (τοῦ), cf. Τρουναραίας.

Τορνόβου [μητροπολίτης], 100, 24.

Τουντουρίτζης (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 187. — Καλή, femme de, ibid. — Θεόδωρος, fils de, ibid.

Τοῦρκοι (οί), 87, 233.

Τουρμπασᾶς (Δημήτριος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 119. — Καλούδα, femme de, ibid. — Μαρία, fille de, ibid. — Νικόλαος, frère de, ibid. — Εἰρήνη, bellesœur de, ibid. — Ἰωάννης, Γεώργιος, neveux de, ibid.

Τραϊανουπόλεως (μητροπολίτης), 93, 35.

Τρανοσπήτης (Νικόλαος τζυκαλᾶς δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 105-106. — Μαρία, femme de, 87, 106. — Δημήτριος, Γεώργιος, Κωνσταντῖνος, fils de, ibid. — Ζωή, bru de, ibid.; 87 B, 117: Καλή. — Καλή, fille de, 87, 106.

τραπεζάριος, 101, 30 ¶ Veniamin'.

τράφος, 97, 34, 35-36 (μέγας), 37, 38, 40, 41. Τρεβέσαινα, lieu-dit dans la région de Serrès, 15, 17, 35 (Τ., Δρεβέσαινα), 37 fig. 1; 85, 8, 28, 30; 89, 21 (Πρεβέσαινα); 90, 13 (Τρεβέσανις); 91, 47 (Δρεβέσαινα); 92, 29 (id.); 94, 16; App. V, 13 (Δρεβέσαινα).

Τρεδεσενίχεια, lieu-dit près de Serrès, 35; 85, 9.

Τριακοντάφυλλος, donateur d'une vigne à Sainte-Anne (av. 1341), 86, 71. Τριακοντάφυλλος, cf. 12 Ἰωάννης.

τρίγωνον, à propos de la forme d'un terrain, **86**, 425 (τρ. πεπλατυσμένον), 438, 441. τρίγωνος, εί. σύνορον. Τριόδιον, lieu-dit près de Thess., 11, 12. τρόπος (πλεονεκτικός καί άδικος), 91, 99; App. Τρουναραίας (τῆς), bien d'Iv près d'Hiérissos, 86, 151. — lieu-dit, 86, 187 (τοῦ Τορνάρη). τροφή, 97, 42. τροχαλέα, 86, 118; 99, 25. Τρυπομμάτης, cf. "Αγγελος. Τρύφων, cf. Κεδρηνός. carica, App. III, 189, 190 ¶ Evdokia. τύμβη, 86, 61, 117, 123, 135, 178, 208 (λιθόστρωτος). Τύμ6ης (τῆς), champ d'Iv près de Thess., dit μέγα χωράφιον, 86, 441. τυπῶ, 86, 461; 87, 246.

Ύαλέας ὁ Ύφαντής, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 133. — "Avva, femme de, ibid. – Δημήτριος, 'Ιωάννης, fils de, ibid. – Γεώργιος, Νικόλαος, fils de, 87, 134. — Μαρία, fille de, ibid. ύδρομύλων, 86, 103 (χειμερινός), 332 (id.); 91, 11, 36, 48-49 (δλοκαιρινός); 92, 12-13, 25, 29 (δλοκαιρινός); App. V, 8, 14 (δλοκαιριύδροχύτης, canalisation, 97, 44, 47, 56. ύδωρ, App. IV, 8. υίός, 86, 5, 6, 8 et passim; 87, 4, 6, 7 et passim; 97, 12, 21, 43, 47; 98, 1, 14. υίός, fils spirituel, 93, 32. ύλοκόπιν, défrichement, App. IV, 1 et app. ύμνωδία (ἱερά), 93, 61, 66. ύπαίτιος, 97, 18. ύπακούω, 104, 9. Υπάτου (του), village dans la vallée du Strymon: Υπατιανά δίκαια, 86, 62. ύπεργος, cf. γη. ύπερεύχομαι, 93, 62. ύπερχόσμιος, cf. πολιτεία. ύπέρπυρον, 86, 5, 8, 10 et passim; 87, 5, 7, 9 et passim; 89, 11, 13, 16, 29; 91, 83; **92**, 46, 52; **94**, 65, 68, 71; **97**, 20, 21, 22 et passim. ύπέρτιμος, 90, verso; 93, 34, 57; 101, 1. ύπήκοος, 97, 67. ύπηρεσία, 93, 47. ύπηρέτης, 97, 9.

ύπογραφή, 85, 39; 93, 53.

ύπογράφω, 85, 37; 86, 462; 87, 246; 88, 31; 90, B, C; 101 not. ύπόθεσις, affaire, 97, 10, 18 (άμφιδαλλόμεναι), 19, 58, 60, 61; 98, 22; 104 not. ύπόκειμαι, 100, 7, 10; 104, 19-20. ύπόκλημος, cf. δένδρον, δρῦς, καρύα, κραββατή, συκή. Υπομιμνήσκοντος (μονή τοῦ), à Tliess., 86, 433, 436, 437, 444. ύπόμνημα, 92, 48 (σιγιλλιώδες). ύπόποτος, cf. κηπωρεΐον. ύποσημαίνομαι, 89, 41; 90, 71; 91, 109; 94, 88; App. V, 36. ύπόστασις, 86, 181 (ἐξαλειμματική), 186 (id.), 286, 395 (ἐξαλειμματική); 87, 230 (td.), 241. ύποτελής, 85, 31; 100, 21. ύποτεταγμένος, à propos d'un bien, 100, 21. ύποτύπωσις, 96, 14 (θεία). ύφαντής, 86, 10, 29, 81, 87; 87, 137; cf. 'Ανατολικός ('Ι.), 2 "Αννα, 3 Καλή, Κόνταρις, Κρᾶκος, Υαλέας. ύφεσις, diminution, 86, 457. Φακίτζης (Νικόλαος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 201; 87, 67. — Αννα, femme de, ibid. — Μιχαήλ, frère de, ibid. — Καλή, Δημητρώ, nièces de, 87, 68. Mιχαήλ, gambros de, ibid. φάραγξ, 86, 359, 360, 363, 364, 366. Φαρμακολύτρια, cf. 'Αγίας 'Αναστασίας. φθορά, 90, 40; 97, 66. φιλαδελφία, 93, 70. φιλάδελφον (τό), 96, 5. Φιλανθρωπηνός ('Ιωάννης 'Αγγελος δ), archonte a Thess. (1421), 97 not., 12-13. Φιλάρετος, cf. Πανομίτης. φιλευσεβής, cf. νόμοι. φιλία, 97, 18. Φιλιαλίτης, voisin à Hiérissos (1341), 86, 145, Φίλιππος, cf. 1 Νικόλαος. Φιλοθέου (μονή τοῦ), 5. φιλονεικία, 93, 31 (ἀλόγιστος); 97, 65; 101, 2. φιλόνεικον (τὸ τῆς γνώμης), 93, 12. firenk filûri, monnaies d'or ottomanes, 25. Φλασκᾶς, Φλαστᾶς (Βασίλειος δ), cf. 18 'Ιωάννης. Φλεβοτόμος (Βασίλειος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 208. — Λαμπρηνή, femme de, ibid. — Mapla, sœur de, ibid.

— Γεώργιος, ³Ιωάννης, neveux de, ibid. —

Γεώργιος, cousin de, ibid. — Θεοδώρα, épouse de Géôrgios, 87, 209.

Φόλης (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Boriskos (av. 1341), 87 B, 257.

φόνος, impôt, 87, 238; 90 not., 52, 61. φόρος, marché, 87, 232.

Φότκος (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 193. — Χρυση, femme de, ibid. — 'Ιωάννης, fils de, 87, 194. — Κωνσταντίνος, frère de, ibid. — 'Αννα, belle-sœur de, ibid.

Φουρνία ("Αννα ή), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 46. — Καλή, nièce de, 87, 47.

Φουρτινιώτης, cf. 'Ανδρουβλιανός.

Φραγγόπουλος (Γεώργιος δ), jardinier à Thess. (1421), 97, 15, 20, 26.

Φράγγος (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 42. — Καλή, ſcmme de, ibid.

φρέαρ, 97, 44, 45, 46, 47, 56.

φρικώδης, cf. ἀφορισμός.

φρούριον, 100 not. (Παλιόκαστρο), 3 (τῶν καθόλου μονῶν), 19-20 (τῶν ἀγίων μονῶν πάντων).

φρούριον, à propos du monastère d'Iv, 93 not., 28.

φυτεύω, App. IV, 4,

1 Φωστήρα, voisine à Mélintzianè (1341), 86, 5.

2 Φωστήρα ... ή γυνή Ἰωάννου τοῦ ᾿Αρμενοπούλου, veuve, parèque d'Iv à Mélintzianè (1341), 199; 86, 46. — Παρασκευώ, Ἦννα, filles de, ibid. — Γεώργιος, gendre de, 86, 47. Φωστήρα, cf. 2 Θετόκιος.

Φωτεινή, cf. Γρίδας (Β.), 2 Ἡλίας, Θεοφύλακτος (Ἰ.), 2 Θετόκιος, Μουζάλων, Σθλάδος (Β.), Σούσουρος, Ψαλειδιώτης.

1 Φωτεινός, voisin à Hiérissos (1341), 86, 109.

2 Φωτεινός ὁ τῆς Μελανίας, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 27. — "Αννα, femme de, ibid. — Βασίλειος, 'Ιωάννης, fils de, ibid. — Ζωή, fille de, ibid. — Γρηγόριος, frère de, ibid. — Εὐδοκία, belle-sœur de, ibid.

Φωτεινός, cf. Γεώργος, 2 Θετόκιος, 24 Ἰωάννης, Κεγχρέας (Φ.), 3 Κωνσταντῖνος, Λουκάνος, 3 Νικόλαος, Πασχάλης ('Ι.), Χόβολις.

Φωτεινοῦ (τοῦ), lieu-dit près d'Hiérissos, 86, 183.

Φώτης, cf. 3 Κωνσταντίνος. Φώτιος, voisin à Hiérissos (1341), 86, 199.

χάλασμα, 85, 32.

Χαλκεόπουλος (Μιχαήλ δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 166-167. — Μαρία, femme de, 87, 167. — Ἰωάννης, Θεόδωρος, fils de, ibid.

χαλκεύς, **86**, 401; **87**, 14, 128, 130; **102**, 21; cf. Θεοφύλακτος ('Ι.), 4 'Ιάκωβος, Κεχρέας, Πρεστιάκος.

Χαλκώνης (Βασίλειος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 155. — Ζωή, femme de, 87, 156. — Θεοδώρα, fille de, ibid. — Εἰρήνη, veuve, belle-sœur de, ibid. — Παναγιώτης, neveu de, ibid.

Χαλκωνία (Ζωή ... ή), veuve, parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 145; 87 B, 158; Z. ... ή Βελκονία. — Θεοδώρα, "Αννα, filles de, 87, 145.

Χανδρηνός (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 80. — Καλή, femme de, ibid. — Μιχαήλ, Βασίλειος, fils de, ibid.

Χαντρομάτης, voisin à Katô Bolbos (1341), **86**, 317.

Χαράλαμπος, prétendu hig. d'Iv (1347), 4 π. 9.

Χαρδαλᾶς, prêtre, voisin à Katô Bolbos (1341), 86, 344, 346.

Χαρζανᾶς (Γεώργιος δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 89. — Μιχαήλ, Ἰωάννης, Βασίλειος, fils de, ibid.

χάρις, 97, 18; κατὰ χάριν, 100, 20.

Hariton', paréconome de Chi (1486), 101 not., 30.

χαρτοφύλαξ, **86**, 18, 22; App. III, 189 (hartofilakovik), 190 ¶ Dmitr', 8 Ἰωάννης. χαρτοφύλαξ, du patriarcat, **104**, 42 ¶ 14 Δημήτριος.

Χειλάτος, cf. 8 Θεόδωρος.

χεΐλος, bord, rive, rivage, **86**, 165, 214, 334, 338, 362, 366, 374, 375, 377, 389.

χειμάδιον, **103**, 25.

Χείμαρρος (Ἰωάννης δ), δ γαμδρός τοῦ Σφυράχη, parèque d'Iv à Katô Bolbos (1341), 86, 327-328. — Καλή, femme de, 86, 328. — Εὐδοχία, fille de, ibid.

χειμερινός, cf. ύδρομύλων.

χειμωνικός, cf. μύλων.

χείρ, 93, 82-83 (τιμία πατριαρχική); 97, verso.

χείρ, 91, 97-98 (πλεονέκτις καὶ ἄρπαξ); 92, 1, 55 (πλεονέκτις καὶ ἄρπαξ); 94, 79-80 (πλεονέκτις καὶ ἄδικος); 104, 11 (ἀπαράμιλλος καὶ βιαστική); App. V, 30 (πλεονέκτις καὶ ἄρπαξ).

χειραγωγώ, 93, 69.

χειροτεχνάρης, **86**, 36; cf. 23 Ἰωάννης.

Χελανταρίου, cf. Χιλανδαρίου.

χερσαΐος, 86, 302, 303.

χερσάμπελον, **86**, 233, 239, 240, 249, 252, 255-256, 258, 262, 274, 276, 277, 285.

χήρα, 86, 10, 11, 24 et passim; 87, 9, 18, 22 et passim; 99, 11.

χθαμαλῶ, au sens de descendre, App. IV, 9. Χιλανδαρίου (μονή τοῦ), 8 n. 55, 9, 10, 14, 28 et n. 222, 29 et n. 230; 86, 130-131 (μονή των Σέρδων), 211 (οἱ Σέρδοι); 100 not., 2 (Χιλιονταρίου), 4 (id.), 10 (id.), 11 (id.), 12 (id.), 15 (id.), 31 (id.); 101 not., 3 (Χελανταρίου), 13 (id.); 103, 18-19 (βασιλική μεγάλη λαύρα τῶν Σέρδων καὶ ... μονή του Χ.), 25, 26; 104 not., 5 (Χιονταρίου), 7 (Χιλιονταρίου), 9 (id.), 16 (id.), 22 (id.). 100 not., 16 Χιλανδαρηνοί (οί), (Χιλιονταρηνοί); 101, 6 (Χελανταρινοί), 17 (id.), 18 (id.), 20 (id.); 103 not., 26; 104 not., 4 (Χιονταρινοί), 6 (id.), 9 (Χιλιονταρινοί), 31; Σέρδοι, 100, 8, 18, 22, 23, 25 \$ Aθanasic, Veniamin', Visariωn, Grigorie, 'Ησαΐας, Ιωαsav', 7 Μακάριος, Nektarie, Spiridon, 2 Συμεών, Hariton'.

Χιλιαδώ, lieu-dit en Chalc. occ., 86, 337. Χιλιονταρίου, Χιονταρίου, cf. Χιλανδαρίου.

Χόδολις (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 87, 33. — Βύσα, femme de, ibid. — Κόμανος, Κωνσταντίνος, Φωτεινός, fils de, ibid.

χοιροδεκατεία, impôt, 86, 50, 99, 289, 331; 87,

χοῖρος, **86**, 5, 7, 9 et passim; **87**, 6, 13, 17 et passim; **90**, 51.

Χορηγᾶς (Γεώργιος δ), cf. 2 Μανουήλ.

Χορταίτου (μονή του), près de Thess., 34; 86, 413, 414; 91, 22; 92, 18.

χόρτον, **104**, 27 (ξηρόν).

Χουδίνας (Ἰωάννης δ), parèque d'Iv à Radolibos (1341), 199; 87, 152-153. — Μαρία, femme de, 87, 153. — Βασίλειος, Μιχαήλ, fils de, ibid. — Σταματική, fille de, ibid. Χοῦμνος, voisin à Hiérissos (1341), 86, 185,

197 (= Choumnos G.?).

Χοῦμνος (Γεώργιος), voisin à Hiérissos (1841), **86**, 109.

Χούνιανις, village dans la région du Pangée, 12, 15, 19, 20, 35; 87 not., 152, 177, 215, 216; 91, 65; 92, 40.

χρέος (χοινόν), 95, 5 et app.

χρηματίζομαι, 97, 66.

χρήσιμοι (οί), au sens de notables, 101, 11. χριστιανοί, 97, 82 (θεοφιλεῖς).

χριστώνυμος, cf. πλήρωμα.

χρονικός, cf. πάκτον.

Χρυσεία πύλη, à Thess., 10 n. 66, 12, 16, 17 et n. 136 (= Kalamokopion, Xèropotamon), 34 et n. 280; 91, 28; 92, 20; 97 not.; 98,

Χρυσῆ, cf. Βάσκος (Γ.), 10 Δημήτριος, 13 Ἰωάννης, Κλωστογένης, Κόντραβος, Ξαντᾶς (Δ.), Ξηράκης, Φότκος.

Χρυσής (τῆς), quartier de Thess., 97, 50. χρυσόδουλλον, 85, 3 (θεῖα καὶ σεπτὰ), 35-36 (id.); 86, 2 (θεῖον καὶ σεπτὸν), 460 (θεῖα καὶ σεπτὰ); 87, 1 (θεῖον καὶ σεπτὸν), 244 (θεῖα καὶ σεπτὰ); 88, 5 (id.), 24-25 (id.); 89, 6, 27; 90 not., 4 (παλαιγενῆ), 47; 91, 5, 77; 92 not., 6 (σεπτὸν), 10 (παλαιγενῆ σεπτὰ), 41 (σεπτὸν), 43 (προσκυνητὰ), 45 (σεπτὸν), 48 (id.), 49 (id.), 53 (id.), 58; 94, 4, 46, 50,

57, 61, 65-66, 75; 101, 4 (βασιλικά), 6; App. IV, 4; App. V, 27, 34 (χρυσόδουλλος). χρυσόδουλλος λόγος, 89, 18, 31, 37; 90, 42, 58,

68; 91, 71-72, 92, 104-105; 94, 47-48, 72, 83.

χρυσόθουλλος όρισμός, **91**, 69; **94**, 70; App. V, 25.

Χρυσολωρᾶς (Θωμᾶς), archonte à Thess. (1421), 97 not., 13.

Χρύσος, cf. Βοριλία (Κ.), 24 Ἰωάννης. Χρυσοστόμου (μονή τοῦ), à Thess. (?), 86,

χωματοδούνιον, **86**, 336 (χωματουδούνιν), 386, 387, 390, 415-416.

Χωνιάτισσα, cf. Μακρός.

χώρα, 88, 1; 90, 62; 93, 14; App. V, 19, 21. χωράφιον, 85, 18, 23, 24, 30; 86, 75, 76, 77 et passim; 87, 5, 7, 8, 10, 11, 17, 55, 140, 212, 217; 88, 22; 90, 14, 16, 21, 23, 29, 31; 91, 53; 92, 32; 94, 17, 19, 25, 27, 33, 35; 97, 37, 40; 99, 18, 19, 23, 28, 34; App. V, 17; ἐχλειωματιχόν χ., 86, 204. δμόδουλον χ., 86, 433. χωρίον, 85, 22; 86 not., 4, 51, 67 et passim; 87, 3, 216, 230, 240; 88, 10, 15, 17; 90, 5, 6, 31, 34, 36; 91, 62; 92, 38; 94, 7, 8, 36, 39, 41, 65; 99, 4, 7, 8.

Ψαλειδιώτης (Γεώργιος δ), δ γαμδρός τοῦ Ζερδοῦ, parèque d' Iv à Hiérissos (1341), 86, 96. — Φωτεινή, femme de, 86, 97. — Νικόλαος, fils de, ibid. — ΕΙρήνη, Μαρία,

filles de, ibid. ψάλλω, 93, 38. Ψαρᾶ, cf. 'Οψαρᾶ. ψεῦδος, 97, 18. Ψικάλλος, cf. Γεωργία. ψυχικός, cf. κατάκριμα, ὡφέλεια.

ώφέλεια, **97**, 76, 80-81 (ψυχική). ώφέλεια, impôt, **86**, 49, 98, 227, 288, 330.

TABLE DES PLANCHES DE L'ALBUM

Actes	PLANCHES
77 1 1 1 1 (	I
85. Acte du prôtokynègos Jean Vatatzès (avril [1341])	II-VI
86. Praktikon de Jean Vatatzès (avril 1341)	VII-XIV
87. Praktikon de Jean Vatatzès (avril 1341)	XV
88. Acte de l'orphanotrophe Édessènos (avril [1344])	XVI
89. Chrysobulle d'Étienne Dušan (janvier 1346)	XVII-XX
90. Chrysobulle d'Étienne Dušan (avril 1346)	
91. Chrysobulle de Jean VI Cantacuzène (juillet 1351)	XXI-XXIII
92. Acte du patriarche Calliste Ier ([peu après juillet 1351])	XXIV
93. Acte du patriarche Calliste Ier ([1355-1356])	XXV-XXVII
94. Chrysobulle de Jean V Paléologue (août 1357)	XXVIII-XXIX
95. Acte des moines d'Iviron ([xiv ^e -xv ^e s.])	XXX
96. Acte des moines de Lavra (mai 1419)	XXXI
97. Décision des juges généraux de Thessalonique (avril 1421)	XXXII-XXXIV
98. Ordonnance de Manuel II Paléologue (juin [1421])	XXXV
99. Acte de mise en possession ([1430-1448])	XXXVI
100. Acte du patriarche Syméon Ier (juillet 1486)	XXXVII
101. Acte du métropolite de Thessalonique Maxime (mai 1492)	XXXVIII
102. Acte du prôtos Bèssariôn (septembre 1500)	XXXIX
103. Acte des moines de Chilandar ([1501-1503])	XL
104. Décision d'officiers du patriarcat (mars [1503])	XLI
104. Decision d'officiers du patriareat (mars [1909])	XLII
Appendice III. Acte slave de Constantin Dejanović (janvier [v. 1380])	XXXIX
Appendice IV. Acte du prôtos Gabriel (octobre 1525)	XLIII
Appendice V. Faux chrysobulle de Jean VI Cantacuzène	XLIV
Scenux des actes nºs 86, 88, 89, App. V	

TABLE DES MATIÈRES

Remerciements	VII
Ouvrages cités en abrégé	ıx
Introduction;	
Le monastère d'Iviron, de 1328 au début du xvie siècle (J. Lefort): A. La fin de l'époque byzantine (1328-1430) B. Notes sur le début de l'époque ottomane Les donateurs géorgiens dans le Synodikon (B. Martin-Hisard) Note sur les monnaies mentionnées dans le Synodikon no 162 et 164 (C. Morrisson) Note sur la confiscation des biens des monastères au xve siècle (I. Beldiceanu-Steinherr) Les biens d'Iviron d'après le registre TT 723, daté de H. 1022, 1613 (I. Beldiceanu-Steinherr) C. Notes sur le domaine d'Iviron Higoumènes et officiers d'Iviron (1329-1503) Note sur les archives d'Iviron Note sur le mode d'édition des actes Table des documents	39 41 43
Textes:	
85. Acte du prôtokynègos Jean Vatatzès (avril 1341)	. 79 109 119 119 129 13

95. Acte des moines d'Iviron (xive-xve s.)	146
96. Acte des moines de Lavra (mai 1419)	
97. Décision des juges généraux de Thessalonique (10 avril 1421)	151
98, Ordonnance de Manuel II Paléologue (1er juin 1421)	162
99. Acte de mise en possession (1430-1448)	165
100. Acte du patriarche Syméon Ier (juillet 1486)	169
101. Acte du métropolite de Thessalonique Maxime (mai 1492)	174
102. Acte du prôtos Bèssariôn (26 septembre 1500)	177
103. Acte des moines de Chilandar (1501-1503)	180
104. Décision d'officiers du patriarcat (12 mars 1503)	184
Appendices:	
III. Acte slave de Constantin Dejanović (vers 1380)	189
IV. Acte du prôtos Gabriel (octobre 1525)	191
V. Faux chrysobulle de Jean VI Cantacuzène	194
VI. Identification de paysans entre Iviron IV et Iviron III (V. Kravari)	197
Index général	203
Table and branches are the fille	967